

Rocznik Statystyczny

Województwa Warmińsko-Mazurskiego

URZĄD STATYSTYCZNY W OLSZTYNIE
STATISTICAL OFFICE IN OLSZTYN

Statistical Yearbook

2013

Warmińsko-Mazurskie Voivodship

ROK XIV OLSZTYN

YEAR XIV OLSZTYN

Rocznik Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego 2013 opracowano pod kierunkiem Dyrektora Urzędu Statystycznego w Olsztynie **Marka Morze**.
*Statistical Yearbook of Warmińsko-Mazurskie Voivodship 2013 was prepared under the guidance of Director of Statistical Office in Olsztyn **Marek Morze**.*

ZESPÓŁ REDAKCYJNY *EDITORIAL BOARD*

Przewodniczący *President*

Janusz Pappelbon

CZŁONKOWIE *MEMBERS*

**Monika Borawska, Jacek Grzelak,
Elżbieta Lorek, Eliza Panfilow**

SEKRETARZ *SECRETARY*

Agnieszka Wobolewicz

REDAKCJA, SKŁAD, *EDITING, TYPESETTING,*
GRAFIKA KOMPUTEROWA *COMPUTER GRAPHICS*

Warmińsko-Mazurski Ośrodek *Warmińsko-Mazurski*
Badań Regionalnych *Centre for Regional Surveys*
Urzędu Statystycznego w Olsztynie *of the Statistical Office in Olsztyn*

Projekt okładki *Cover design*

Lidia Motrenko-Makuch

ISSN 1640-0070

**Prosimy o podanie źródła
przy publikowaniu danych
Urzędu Statystycznego**

***When publishing
Statistical Office data
please indicate source***

Druk: Urząd Statystyczny w Olsztynie,
10-959 Olsztyn, ul. Kościuszki 78/82.

Cena 25,00 zł

Przedmowa

Urząd Statystyczny w Olsztynie przekazuje Państwu kolejną edycję polsko-angielskiego wydania **Rocznika Statystycznego Województwa Warmińsko-Mazurskiego 2013**. Jest to podstawowa zbiorcza publikacja Urzędu, która stanowi kompendium wiedzy o aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej Warmii i Mazur.

Celem prezentowanej pozycji wydawniczej jest dostarczenie Czytelnikowi kompleksowych informacji na temat zagadnień demograficznych, gospodarczych, rynku pracy, finansów publicznych, kultury, edukacji, ochrony zdrowia, ochrony środowiska i bezpieczeństwa publicznego. Dynamiczne ujęcie zjawisk umożliwia obserwację zmian sytuacji społecznej i gospodarczej województwa.

W tegorocznej edycji publikacji, podobnie jak w poprzednich wydaniach, w głównej części opracowania zaprezentowano tablice statystyczne wraz z uwagami metodycznymi pogrupowane w 23 działach tematycznych. Przedstawiono w nich podstawowe pojęcia i definicje stosowane w opracowaniu. Wybrane zjawiska zaprezentowano graficznie w postaci kolorowych wykresów i schematów. Rozszerzeniem zawartych w Roczniku danych jest wydana równoległe przez Urząd publikacja „Województwo Warmińsko-Mazurskie 2013 – Podregiony, Powiaty, Gminy”, która ukazuje poziom życia społeczeństwa oraz stan gospodarki w warmińsko-mazurskim w podziale na jednostki terytorialne województwa.

Przekazując Państwu niniejszą publikację wyrażam nadzieję, iż przybliży ona szerokiemu gronu odbiorców specyfikę Warmii i Mazur oraz zachęci do dalszego korzystania z zasobów informacyjnych Urzędu Statystycznego w Olsztynie.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Olsztynie

Marek Morze

Olsztyn, grudzień 2013 r.

Preface

The Statistical Office in Olsztyn presents the next polish-english edition of **Statistical Yearbook of Warmińsko-Mazurskie Voivodship 2013**. This is a basic summary publication of the Office, which is a compendium of knowledge about the current socio-economic situation of Warmia and Masuria.

The aim of this presented editorial position is to deliver Readers comprehensive information on issues of demographic, economic, labour market, public finance, culture, education, health care, environmental protection and public safety. Dynamic presentation of occurrences allows observing changes in social and economic situation of the voivodship.

In this year's edition of the publication, as in previous editions, the main part of the elaboration presents statistical tables with methodical notes, grouped in 23 thematic chapters. Selected occurrences are presented graphically in the form of colour graphs and schemes. Publication edited at the same time by the Office "Warmińsko-Mazurskie Voivodship 2013 – Subregions, Powiats, Gminas" is a supplement of the presented Yearbook. It shows the standard of living of the society and the state of the economy in warmińsko-mazurskie voivodship by units of territorial division.

Presenting this publication I hope it will describe a specific character of Warmia and Masuria and be an invitation for further use of information resources of the Statistical Office in Olsztyn.

Director
of the Statistical Office in Olsztyn

Marek Morze

SPIS TREŚCI

Przedmowa
Spis tablic i wykresów
Objaśnienia znaków umownych. Skróty
Uwagi ogólne

TABLICE PRZEGLĄDOWE

I. Województwo na tle kraju w 2012 r. ... Ważniejsze dane o województwie
II. (2000, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012)

DZIAŁY

I. Geografia
II. Stan i ochrona środowiska
III. Podział administracyjny i samorząd terytorialny
IV. Bezpieczeństwo publiczne. Wymiar sprawiedliwości
V. Ludność. Wyznania religijne
VI. Rynek pracy
VII. Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych
VIII. Budżety gospodarstw domowych
IX. Infrastruktura komunalna. Mieszka- nia
X. Edukacja i wychowanie
XI. Ochrona zdrowia i opieka społeczna
XII. Kultura. Turystyka
XIII. Nauka i technika
XIV. Ceny
XV. Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo
XVI. Przemysł i budownictwo
XVII. Transport i łączność
XXVIII. Handel i gastronomia
XIX. Finanse przedsiębiorstw
XX. Finanse publiczne
XXI. Inwestycje. Środki trwałe
XXII. Rachunki regionalne
XXIII. Prywatyzacja. Podmioty gospodarki narodowej

CONTENTS

	Strona Page
Preface	3–4
List of tables and graphs	6–23
Symbols. Abbreviations	24–25
General notes	26–31

REVIEW TABLES

<i>Voivodship against the background of the country in 2012</i>	32–37
<i>Major data on the voivodship (2000, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012)</i>	38–55

CHAPTERS

<i>Geography</i>	56–59
<i>Environmental protection</i>	60–81
<i>Administrative division and territorial self-government</i>	82–86
<i>Public safety. Justice</i>	87–96
<i>Population. Religious denominations</i> ..	97–126
<i>Labour market</i>	127–161
<i>Wages and salaries. Social security benefits</i>	162–175
<i>Household budgets</i>	176–182
<i>Municipal infrastructure. Dwellings</i>	183–197
<i>Education</i>	198–234
<i>Health care and social welfare</i>	235–250
<i>Culture. Tourism</i>	251–265
<i>Science and technology</i>	266–280
<i>Prices</i>	281–285
<i>Agriculture, hunting and forestry</i>	286–316
<i>Industry and construction</i>	317–330
<i>Transport and communications</i>	331–337
<i>Trade and catering</i>	338–343
<i>Finances of enterprises</i>	344–355
<i>Public finance</i>	356–363
<i>Investments. Fixed assets</i>	364–372
<i>Regional accounts</i>	373–377
<i>Privatization. Entities of the national economy</i>	378–387

SPIS TABLIC I WYKRESÓW

LIST OF TABLES AND GRAPHS

	Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ I. GEOGRAFIA	CHAPTER I. GEOGRAPHY	
Położenie geograficzne	<i>Geographic location</i>	1 56
Powierzchnia i granice w 2012 r.	<i>Area and borders in 2012</i>	2 56
Układ pionowy powierzchni	<i>Elevations</i>	3 57
Większe sztuczne zbiorniki i stopnie wodne	<i>Major artificial reservoirs and falls</i>	4 57
Większe rzeki	<i>Principal rivers</i>	5 57
Większe i głębsze jeziora	<i>Larger and deeper lakes</i>	6 58
Temperatury powietrza	<i>Air temperatures</i>	7 59
Opady atmosferyczne, prędkość wiatru, usłonecznienie i zachmurzenie.....	<i>Atmospheric precipitation, wind velocity, insolation and cloudiness</i>	8 59
DZIAŁ II. STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA	CHAPTER II. ENVIRONMENTAL PROTECTION	
Uwagi ogólne.....	<i>General notes</i>	x 60
Stan geodezyjny, kierunki i zmiany w wykorzystaniu powierzchni województwa (2005, 2010, 2013)	<i>Geodesic status, directions and changes of voivodship land use (2005, 2010, 2013)</i>	1 (9) 67
Grunty rolne wyłączone na cele nierolnicze i leśne na cele nieleśne (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Agricultural land designated for non-agricultural purposes and forest land designated for non-forest purposes (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	2 (10) 68
Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji i zagospodarowania oraz grunty zrekultywowane i zagospodarowane (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Devastated and degraded land requiring reclamation and management as well as reclaimed and managed land (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	3 (11) 68
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Water withdrawal for needs of the national economy and population (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	4 (12) 69
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Water consumption for needs of the national economy and population (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	5 (13) 69
Powierzchnia i pobór wody do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania stawów rybnych (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Area and water withdrawal for irrigation in agriculture and forestry as well as water for filling fish ponds (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	6 (14) 70
Jakość wody z wodociągów dostarczanej ludności do spożycia w 2012 r.....	<i>Quality of water supplied to the population for consumption from waterworks in 2012</i>	7 (15) 70
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzane do wód lub do ziemi (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	8 (16) 71
Zakłady odprowadzające ścieki według miejsca odprowadzania oraz wyposażenia w oczyszczalnie ścieków (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Plants discharging wastewater by place of discharge and wastewater treatment plants possessed (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	9 (17) 71
Oczyszczalnie ścieków (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Waste water treatment plants (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	10 (18) 72
Emisja i redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Emission and reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	11 (19) 73

	Tablica Table	Strona Page
Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń powietrza w zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (2005, 2010, 2011, 2012) ...	<i>Air pollution reduction systems in plants of significant nuisance to air quality (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	12 (20) 74
Odpady wytworzone i dotychczas składowane (nagromadzone) oraz tereny ich składowania (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Waste generated and landfilled up to now (accumulated) as well as their storage yards areas (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	13 (21) 75
Odpady według rodzajów w 2012 r.....	<i>Waste by type in 2012</i>	14 (22) 76
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Legally protected areas possessing unique environmental value (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	15 (23) 76
Rezerwy przyrody (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Nature reserves (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	16 (24) 77
Parki krajobrazowe (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Landscape parks (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	17 (25) 77
Pomniki przyrody (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Monuments of nature (2005, 2010, 2011, 2012) ..</i>	18 (26) 78
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej (ceny bieżące) [2005, 2010, 2011, 2012].....	<i>Outlays on fixed assets in environmental protection and water management (current prices) [2005, 2010, 2011, 2012].....</i>	19 (27) 78
Efekty rzeczowe uzyskane w wyniku przekazania do użytku inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej (2005, 2010, 2011, 2012) ..	<i>Tangible effects of investments in environmental protection and water management (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	20 (28) 79
Kierunki finansowania z wojewódzkiego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Financing directions of the voivodship environmental protection and water management fund (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	21 (29) 81
Wpływ z opłat i kar na fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Receipts from fees and fines for environmental protection and water management funds (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	22 (30) 81
DZIAŁ III. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I SAMORZĄD TERYTORIALNY		
CHAPTER III. ADMINISTRATIVE DIVISION AND TERRITORIAL SELF-GOVERNMENT		
Uwagi ogólne.....	<i>General notes.....</i>	x 82
Jednostki administracyjne województwa (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Administrative units of the voivodship (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	1 (31) 84
Gminy w 2012 r.	<i>Gminas in 2012</i>	2 (32) 84
Powiaty i miasta na prawach powiatu w 2012 r. ...	<i>Powiaty and cities with powiat status in 2012</i>	3 (33) 85
Radni organów jednostek samorządu terytorialnego w 2012 r.	<i>Councillors of organs of local self-government entities in 2012.....</i>	4 (34) 85
Zatrudnienie i wynagrodzenia w administracji publicznej (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Paid employment, wages and salaries in the public administration (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	5 (35) 86
DZIAŁ IV. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI		
CHAPTER IV. PUBLIC SAFETY. JUSTICE		
Uwagi ogólne.....	<i>General notes.....</i>	x 87
Przestępstwa stwierdzone przez policję i prokuraturę w zakończonych postępowaniach przygotowawczych (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Ascertained crimes by the police and prosecutor's office in completed preparatory proceedings (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	1 (36) 90
Wskaźniki wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez policję i prokuraturę (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Rates of detectability of delinquents in ascertained crimes by the police and prosecutor's office (2005, 2010, 2012)</i>	2 (37) 92
Wpływ spraw do sądów powszechnych (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Incomings cases in the common courts (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	3 (38) 92

		Tablica Table	Strona Page
Wpływ spraw do sądów powszechnych w 2012 r.	<i>Incomings cases in common courts in 2012</i>	3a (39)	93
Dorośli skazani prawomocnie przez sądy powszechne za przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Adults sentenced by common courts for crimes prosecuted on the basis of an indictment (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	4 (40)	94
Załatwione sprawy rodzinne (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Resolved family cases (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	5 (41)	95
Sprawy rodzinne załatwione w 2012 r.	<i>Family cases resolved in 2012</i>	5a (42)	95
Podmioty w krajowym rejestrze sądowym (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Entities of the national economy in the judicial register (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	6 (43)	96
DZIAŁ V. LUDNOŚĆ. WYZNANIA RELIGIJNE	CHAPTER V. POPULATION. RELIGIOUS DENOMINATIONS		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	97
Ludność (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Population (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	1 (44)	103
Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Working and non-working age population (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	2 (45)	103
Ludność według płci i wieku (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Population by sex and age (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	3 (46)	104
Miasta i ludność w miastach (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Towns and urban population (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	4 (47)	105
Gminy zamieszkałe przez ludność wiejską (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Gminas and rural population (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	5 (48)	105
Mediana wieku według płci (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Median age by sex (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	6 (49)	106
Ludność w wieku 15 lat i więcej według stanu cywilnego faktycznego (2002, 2011)	<i>Population aged 15 and more by de facto marital status (2002, 2011)</i>	7 (50)	106
Ludność w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia (2002, 2011)	<i>Population aged 13 and more by education level (2002, 2011)</i>	8 (51)	107
Ludność według struktury identyfikacji narodowo-etnicznej w 2011 r.	<i>Population by the structure of the national-ethnic identities in 2011</i>	9 (52)	108
Ludność według głównego źródła utrzymania (2002, 2011)	<i>Population by main source of maintenance (2002, 2011)</i>	10 (53)	108
Gospodarstwa domowe według liczby osób (2002, 2011)	<i>Households by number of persons (2002, 2011)</i>	11 (54)	109
Gospodarstwa domowe według składu rodzinnego (2002, 2011)	<i>Households by family composition (2002, 2011)</i> ..	12 (55)	109
Osoby niepełnosprawne według płci i miejsca zamieszkania (2002, 2011)	<i>Disabled persons by sex and place of residence (2002, 2011)</i>	13 (56)	109
Ruch naturalny ludności (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Vital statistics (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	14 (57)	110
Małżeństwa zawarte i rozwiązane (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Marriages contracted and dissolved (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	15 (58)	111
Małżeństwa zawarte według wieku nowożeńców w 2012 r.	<i>Marriages by age of bridegrooms and brides contracted in 2012</i>	16 (59)	111
Małżeństwa zawarte według poprzedniego stanu cywilnego nowożeńców w 2012 r.	<i>Marriages by previous marital status of bridegrooms and brides contracted in 2012</i>	17 (60)	113
Małżeństwa wyznaniowe (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Church or religious marriages (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	18 (61)	114
Rozwody według wieku małżonków w momencie wniesienia powództwa w 2012 r.	<i>Divorces by age of spouses at the moment of filling a petition for divorce in 2012</i>	19 (62)	115

	Tablica Table	Strona Page
Rozwody według liczby małoletnich dzieci w małżeństwie (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Divorces by the number of underage children in the marriage (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	20 (63) 116
Urodzenia (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Births (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	21 (64) 116
Urodzenia żywe według kolejności urodzenia dziecka oraz wieku matki (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Live births by birth order and age of mother (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	22 (65) 117
Płodność kobiet i współczynniki reprodukcji ludności (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Female fertility and reproduction rates of population (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	23 (66) 117
Zgony według płci i wieku zmarłych (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Deaths by sex and age of deceased (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	24 (67) 118
Zgony według wybranych przyczyn (2005, 2010, 2011).....	<i>Deaths by selected causes (2005, 2010, 2011)...</i>	25 (68) 119
Zgony niemowląt według płci i wieku (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Infant deaths by sex and age (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	26 (69) 120
Zgony niemowląt według wybranych przyczyn (2005, 2010, 2011).....	<i>Infant deaths by selected causes (2005, 2010, 2011).....</i>	27 (70) 121
Zamachy samobójcze zarejestrowane przez policję (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Suicides registered by police (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	28 (71) 121
Przeciętne dalsze trwanie życia (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Life expectancy (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	29 (72) 122
Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Internal and international migration of population for permanent residence (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	30 (73) 122
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według kierunków (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Internal migration of population for permanent residence by direction (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	31 (74) 123
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według płci i wieku migrantów (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Internal migration of population for permanent residence by sex and age of migrants (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	32 (75) 124
Migracje zagraniczne ludności na pobyt stały według płci i wieku migrantów (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>International migration of population for permanent residence by sex and age of migrants (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	33 (76) 124
Niektóre wyznania religijne (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Selected religious denominations (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	34 (77) 125
DZIAŁ VI. RYNEK PRACY	CHAPTER VI. LABOUR MARKET	
Uwagi ogólne.....	<i>General notes.....</i>	x 127
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według wieku na podstawie spisu w 2011 r.	<i>Economic activity of the population aged 15 and more by age on the basis of census in 2011.....</i>	1 (78) 135
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według poziomu wykształcenia na podstawie spisu w 2011 r.	<i>Economic activity of the population aged 15 and more by educational level on the basis of census in 2011.....</i>	2 (79) 136
Aktywność ekonomiczna ludności	<i>Economic activity of the population</i>	
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej – na podstawie BAEL (2010, 2011, 2012).....	<i>Economic activity of the population aged 15 and more – on the LFS basis (2010, 2011, 2012).....</i>	3 (80) 138
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według wieku oraz poziomu wykształcenia w IV kwartale 2012 r. – na podstawie BAEL.....	<i>Economic activity of the population aged 15 and more by age and educational level in IV quarter 2012 – on the LFS basis.....</i>	4 (81) 139

		Tablica Table	Strona Page
Pracujący	Employment		
Pracujący (2005, 2010, 2011, 2012).....	Employed persons (2005, 2010, 2011, 2012)	5 (82)	140
Pracujący według statusu zatrudnienia (2005, 2010, 2011, 2012).....	Employed persons by employment status (2005, 2010, 2011, 2012).....	6 (83)	141
Przeciętne zatrudnienie (2005, 2010, 2011, 2012).....	Average paid employment (2005, 2010, 2011, 2012)	7 (84)	142
Pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni (2005, 2010, 2011, 2012).....	Full- and part-time paid employment (2005, 2010, 2011, 2012).....	8 (85)	143
Przyjęcia do pracy (2005, 2010, 2011, 2012)	Hires (2005, 2010, 2011, 2012)	9 (86)	144
Zwolnienia z pracy (2005, 2010, 2011, 2012).....	Terminations (2005, 2010, 2011, 2012)	10 (87)	145
Absolwenci szkół wyższych, zawodowych i liceów ogólnokształcących, którzy podjęli pracę po raz pierwszy (2005, 2010, 2011, 2012)	The graduates of tertiary schools, leavers of vocational and secondary schools starting work for the first time (2005, 2010, 2011, 2012)	11 (88)	146
Miejsca pracy wolne, nowo utworzone i zlikwidowane w 2012 r.	Job vacancies, newly created and liquidated job in 2012	12 (89)	147
Bezrobocie	Unemployment		
Bezrobotni zarejestrowani, stopa bezrobocia oraz oferty pracy (2005, 2010, 2011, 2012)	Registered unemployed persons, unemployment rate as well as job offers (2005, 2010, 2011, 2012).....	13 (90)	148
Bezrobotni nowo zarejestrowani i wyrejestrowani (2005, 2010, 2011, 2012)	Newly registered unemployed persons and persons removed from unemployment rolls (2005, 2010, 2011, 2012).....	14 (91)	149
Bezrobotni zarejestrowani według wieku, poziomu wykształcenia, czasu pozostawania bez pracy oraz stażu pracy (2005, 2010, 2011, 2012)	Registered unemployed persons by age, educational level, duration of unemployment and work seniority (2005, 2010, 2011, 2012).....	15 (92)	149
Bezrobotni zarejestrowani korzystający z aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu oraz oferty pracy (2005, 2010, 2011, 2012)	Registered unemployed persons benefitting from labour market programme as well as job offers (2005, 2010, 2011, 2012).....	16 (93)	151
Wydatki Funduszu Pracy (2005, 2010, 2011, 2012)	Expenditures of Labour Fund (2005, 2010, 2011, 2012).....	17 (94)	151
Warunki pracy	Work conditions		
Poszkodowani w wypadkach przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie) [2005, 2010, 2011, 2012].....	Persons injured in accidents at work (excluding private farms in agriculture) [2005, 2010, 2011, 2012].....	18 (95)	152
Wypadki i przyczyny wypadków przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie) [2005, 2010, 2011, 2012].....	Contact-mode of injury and causes of accidents at work (excluding private farms in agriculture) [2005, 2010, 2011, 2012].....	19 (96)	154
Poszkodowani w wypadkach przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (2005, 2010, 2011, 2012).....	Persons injured in accidents at work on private farms in agriculture (2005, 2010, 2011, 2012)...	20 (97)	156
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia (2005, 2010, 2011, 2012).....	Persons working in hazardous conditions (2005, 2010, 2011, 2012).....	21 (98)	156
Zatrudnieni na stanowiskach pracy, dla których dokonano oceny ryzyka zawodowego w 2012 r.	Paid employees on position for which evaluation of occupational risk was done in 2012.....	22 (99)	158

		Tablica Table	Strona Page
Choroby zawodowe (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Occupational diseases (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	23 (100)	159
Korzystający ze świadczeń z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia i uciążliwych (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Persons receiving benefits for work in harmful and strenuous conditions (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	24 (101)	160
Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Occupational accidents and occupational diseases benefits (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	25 (102)	161
DZIAŁ VII. WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH	CHAPTER VII. WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS		
Uwagi ogólne.....	<i>General notes</i>	x	162
Wynagrodzenia	Wages and salaries		
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Average monthly gross wages and salaries (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	1 (103)	165
Zatrudnieni według wysokości wynagrodzenia brutto za październik 2012 r.	<i>Paid employment by amount of gross wages and salaries for October 2012.....</i>	2 (104)	166
Zatrudnieni według wysokości wynagrodzenia brutto za październik 2012 r.	<i>Paid employment by amount of gross wages and salaries for October 2012.....</i>	2a (105)	168
Zatrudnieni oraz przeciętne wynagrodzenia brutto według grup zawodów wykonywanych za październik 2012 r.	<i>Paid employment and average gross wages and salaries by performed occupational groups for October 2012.....</i>	3 (106)	170
Przeciętne wynagrodzenia brutto za październik 2012 r.	<i>Average gross wages and salaries for October 2012.....</i>	4 (107)	172
Miesięczne wynagrodzenia brutto najwyższe (decyle) w grupach decylowych pracowników zatrudnionych według wielkich grup zawodów wykonywanych za październik 2012 r.	<i>Decile earnings (the upper limits of gross wages and salaries received by decile) paid employment by great occupational groups for October 2012.....</i>	5 (108)	174
Świadczenia z ubezpieczeń społecznych	Social security benefits		
Emeryci i renciści (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Retirees and pensioners (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	6 (109)	175
Świadczenia emerytalne i rentowe brutto (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Gross retirement pay and pension benefits (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	7 (110)	175
DZIAŁ VIII. BUDŻETY GOSPODARSTW DOMOWYCH	CHAPTER VIII. HOUSEHOLD BUDGETS		
Uwagi ogólne.....	<i>General notes</i>	x	176
Gospodarstwa domowe (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Households (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	1 (111)	180
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Average monthly per capita available income of households (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	2 (112)	180
Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Average monthly per capita expenditures of households (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	3 (113)	181

	Tablica Table	Strona Page
Przeciętne miesięczne spożycie niektórych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2011, 2012)	4 (114)	181
Gospodarstwa domowe wyposażone w niektóre przedmioty trwałego użytkowania (2005, 2010, 2011, 2012)	5 (115)	182
Wskaźniki zagrożenia ubóstwem w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2011, 2012)	6 (116)	182
DZIAŁ IX. INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA	CHAPTER IX. MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS	
Uwagi ogólne	x	183
Infrastruktura komunalna	Municipal infrastructure	
Wodociągi i kanalizacja (2010, 2011, 2012)	1 (117)	188
Odbiorcy oraz zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2011, 2012)	2 (118)	189
Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2011, 2012)	3 (119)	189
Ogrzewnictwo (2005, 2010, 2011, 2012)	4 (120)	190
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej (2005, 2010, 2011, 2012)	5 (121)	190
Odpady komunalne (2005, 2010, 2011, 2012)	6 (122)	191
Nieczystości ciekłe (2005, 2010, 2011, 2012)	7 (123)	191
Składowiska odpadów komunalnych (2005, 2010, 2011, 2012)	8 (124)	192
Komunikacja miejska (2005, 2010, 2011, 2012)	9 (125)	192
Tereny zielone ogólnodostępnej i osiedlowej (2005, 2010, 2011, 2012)	10 (126)	193
Mieszkania	Dwellings	
Zasoby mieszkaniowe (2005, 2010, 2011, 2012)	11 (127)	193
Mieszkania w zasobach mieszkaniowych wyposażone w instalacje (2005, 2010, 2011, 2012)	12 (128)	194
Dodatki mieszkaniowe wypłacone w 2012 r.	13 (129)	194
Gospodarka gruntami pod budownictwo mieszkaniowe (2005, 2010, 2011, 2012)	14 (130)	195
Mieszkania, których budowę rozpoczęto (2005, 2010, 2011, 2012)	15 (131)	195
Mieszkania oddane do użytkowania (2005, 2010, 2011, 2012)	16 (132)	196
Mieszkania oddane do użytkowania według liczby izb (2005, 2010, 2011, 2012)	17 (133)	197

	Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ X. EDUKACJA I WYCHOWANIE		
CHAPTER X. EDUCATION		
Uwagi ogólne.....	General notes.....	x 198
Edukacja według szczebli kształcenia (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13).....	Education by level (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13).....	1 (134) 203
Szkoły według organów prowadzących (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13).....	Schools by school governing authority (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13).....	2 (135) 206
Uczniowie według grup wieku (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13).....	Pupils and students by age groups (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13).....	3 (136) 212
Współczynnik skolaryzacji (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13).....	Enrolment rate (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13).....	4 (137) 212
Komputery w szkołach dla dzieci i młodzieży oraz policealnych (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13).....	Computers in schools for children and youth and in post-secondary schools (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13).....	5 (138) 214
Uczący się języków obcych w szkołach dla dzieci i młodzieży oraz policealnych (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13).....	Pupils and students studying foreign languages in schools for children and youth and in post-secondary schools (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13).....	6 (139) 215
Uczący się języków obcych w szkołach dla dorosłych (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)...	Students studying foreign languages in schools for adults (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13).....	7 (140) 217
Kształcenie osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13).....	Education for people with special educational needs (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13) ...	8 (141) 218
Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii oraz ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze (2005, 2010, 2011, 2012).....	Special educational centres, youth education centres, youth social therapy centres and rehabilitation-education centres (2005, 2010, 2011, 2012).....	9 (142) 218
Wychowanie pozaszkolne (2005, 2010, 2011, 2012).....	Extracurricular education (2005, 2010, 2011, 2012).....	10 (143) 219
Internaty i bursy szkół dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13].....	Boarding-schools and dormitories for children and youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13].....	11 (144) 220
Domy i stołówki studenckie (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13).....	Student dormitories and canteens (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13).....	12 (145) 220
Studenci szkół wyższych otrzymujący stypendia (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13).....	Students of higher education institutions receiving scholarships (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13).....	13 (146) 221
Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13].....	Primary schools for children and youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13].....	14 (147) 222
Gimnazja dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13].....	Lower secondary schools for children and youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13].....	15 (148) 223
Zasadnicze szkoły zawodowe dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13].....	Basic vocational schools for youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13].....	16 (149) 224
Uczniowie i absolwenci zasadniczych szkół zawodowych dla młodzieży (bez szkół specjalnych) według grup kierunków kształcenia [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13].....	Students and graduates of basic vocational schools for youth (excluding special schools) by fields of education [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13].....	17 (150) 224
Licea ogólnokształcące dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13].....	General secondary schools for youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13].....	18 (151) 225

	Tablica Table	Strona Page
Licea profilowane dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13]	<i>Specialized secondary schools for youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13].....</i>	19 (152) 225
Technika oraz szkoły artystyczne ogólnokształcące dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13]	<i>Technical secondary schools as well as general art schools for youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13].....</i>	20 (153) 226
Szkoły artystyczne dla dzieci i młodzieży (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)	<i>Art schools for children and youth (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13).....</i>	21 (154) 226
Szkoły policealne (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13]	<i>Post-secondary schools (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13].....</i>	22 (155) 227
Uczniowie i absolwenci szkół policealnych (bez szkół specjalnych) według grup kierunków kształcenia [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13]	<i>Students and graduates of post-secondary schools (excluding special schools) by fields of education [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13].....</i>	23 (156) 227
Szkoły wyższe (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)	<i>Higher education institutions (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13).....</i>	24 (157) 228
Studenci szkół wyższych według form studiów i typów szkół (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)	<i>Students of higher education institutions by study forms and type of schools (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13).....</i>	25 (158) 228
Absolwenci szkół wyższych według form studiów i typów szkół (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13).....	<i>Graduates of higher education institutions by study forms and type of schools (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13).....</i>	26 (159) 229
Nauczyciele akademicy w szkołach wyższych (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13).....	<i>Academic teachers in higher education institutions (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13).....</i>	27 (160) 229
Cudzoziemcy – studenci i absolwenci według form studiów i typów szkół (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13).....	<i>Foreigners – students and graduates by study forms and type of schools (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13).....</i>	28 (161) 230
Studia podyplomowe i doktoranckie (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13).....	<i>Postgraduate and doctoral studies (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13).....</i>	29 (162) 231
Studia podyplomowe według grup kierunków kształcenia (2005/06, 2006/07, 2010/11, 2011/12, 2012/13).....	<i>Postgraduate studies by fields of education (2005/06, 2006/07, 2010/11, 2011/12, 2012/13).....</i>	30 (163) 232
Szkoły dla dorosłych (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13).....	<i>Schools for adults (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13).....</i>	31 (164) 233
Wychowanie przedszkolne (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13).....	<i>Pre-primary education (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13).....</i>	32 (165) 234
DZIAŁ XI. OCHRONA ZDROWIA I OPIEKA SPOŁECZNA	CHAPTER XI. HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE	
Uwagi ogólne.....	<i>General notes.....</i>	x 235
Pracownicy medyczni w 2012 r.	<i>Medical personnel in 2012.....</i>	1 (166) 241
Lekarze specjaliści w 2012 r.	<i>Doctors specialists in 2012.....</i>	2 (167) 241
Ambulatoryjna opieka zdrowotna w 2012 r.	<i>Out-patient health care in 2012.....</i>	3 (168) 242
Stacjonarna opieka zdrowotna w 2012 r.	<i>In-patient health care in 2012.....</i>	4 (169) 243
Szpitala ogólne w 2012 r.	<i>General hospitals in 2012.....</i>	5 (170) 244
Ratownictwo medyczne i pomoc doraźna (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Emergency medical services and first aid (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	6 (171) 245
Apteki ogólnodostępne i punkty apteczne (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Generally available pharmacies and pharmaceutical outlets (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	7 (172) 245

		Tablica Table	Strona Page
Krwiodawstwo (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Blood donation (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	8 (173)	246
Zachorowania na niektóre choroby zakaźne i zatrucia (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Incidence of infectious diseases and poisonings (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	9 (174)	246
Żłobki i kluby dziecięce (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Nurseries and children clubs (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	10 (175)	247
Placówki wsparcia dziennego (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Day-support centres (2005, 2010, 2011, 2012)....</i>	11 (176)	247
Rodzina piecza zastępcza (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Family foster care (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	12 (177)	248
Instytucjonalna piecza zastępcza (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Institutional foster care (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	13 (178)	248
Pomoc społeczna stacjonarna (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Stationary social welfare (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	14 (179)	249
Placówki stacjonarnej pomocy społecznej według grup mieszkańców (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Stationary social welfare facilities by groups of residents (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	15 (180)	249
Świadczenia pomocy społecznej (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Social assistance benefits (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	16 (181)	250
DZIAŁ XII. KULTURA. TURYSTYKA	CHAPTER XII. CULTURE. TOURISM		
Uwagi ogólne.....	<i>General notes</i>	x	251
Kultura	Culture		
Książki i broszury wydane (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Books and pamphlets published (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	1 (182)	254
Gazety i czasopisma wydane (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Newspapers and magazines published (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	2 (183)	254
Biblioteki publiczne (z filiami) [2005, 2010, 2011, 2012].....	<i>Public libraries (with branches) [2005, 2010, 2011, 2012].....</i>	3 (184)	255
Muzea (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Museums (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	4 (185)	255
Instytucje paramuzealne (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Museum-related institutions (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	5 (186)	255
Galerie sztuki (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Art galleries (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	6 (187)	256
Teatry, instytucje muzyczne, przedsiębiorstwa estradowe (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Theatres, music institutions, entertainment enterprises (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	7 (188)	256
Domy i ośrodki kultury, kluby, świetlice (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Cultural centres and establishment, clubs, community centres (2005, 2010, 2011, 2012) ...</i>	8 (189)	257
Kina stałe (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Fixed cinemas (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	9 (190)	257
Abonenci telewizji kablowej (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Cable television subscribers (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	10 (191)	258
Abonenci radiowi i telewizyjni (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Radio and television subscribers (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	11 (192)	258
Turystyka	Tourism		
Baza noclegowa turystyki (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Tourist accommodation establishments (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	12 (193)	258
Turyści zagraniczni korzystający z bazy noclegowej turystyki (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Foreign tourists accommodated in tourist accommodation establishments (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	13 (194)	260

		Tablica Table	Strona Page
Wykorzystanie bazy noclegowej turystyki (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Occupancy in tourist accommodation establishments (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	14 (195)	261
Placówki gastronomiczne w bazie noclegowej turystyki (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Catering establishments in tourist accommodation establishments (2005, 2010, 2011, 2012) ..</i>	15 (196)	262
Hotele według kategorii (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Hotels by category (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	16 (197)	263
Organizacje kultury fizycznej i kluby sportowe (2006, 2010, 2011, 2012).....	<i>Physical education organizations and sports clubs (2006, 2010, 2011, 2012)</i>	17 (198)	264
Wybrane dziedziny i rodzaje sportu w klubach sportowych w 2012 r.	<i>Selected sports fields and kinds of sports in sports clubs in 2012</i>	18 (199)	264
Wybrane obiekty sportowe w 2010 r.	<i>Selected sports facilities in 2010.....</i>	19 (200)	265
CHAPTER XIII. SCIENCE AND TECHNOLOGY			
DZIAŁ XIII. NAUKA I TECHNIKA			
Uwagi ogólne.....	<i>General notes</i>	x	266
Jednostki oraz zatrudnieni w działalności badawczej i rozwojowej (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Units and employment in research and development activity (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	1 (201)	270
Zatrudnieni w działalności badawczej i rozwojowej według poziomu wykształcenia (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Employment in research and development activity by educational level (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	2 (202)	271
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową (ceny bieżące) [2005, 2010, 2011, 2012].....	<i>Gross domestic expenditures on research and development activity (current prices) [2005, 2010, 2011, 2012].....</i>	3 (203)	272
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową według dziedzin nauk (ceny bieżące) [2010, 2011, 2012].....	<i>Gross domestic expenditures on research and development activity by field of science (current prices) [2010, 2011, 2012].....</i>	4 (204)	272
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania (ceny bieżące) [2010, 2011, 2012].....	<i>Gross domestic expenditures on research and development activity by source of funds (current prices) [2010, 2011, 2012].....</i>	5 (205)	273
Nakłady bieżące na działalność badawczą i rozwojową według rodzajów badań (ceny bieżące) [2005, 2010, 2011, 2012].....	<i>Current expenditures on research and development activity by type of activity (current prices) [2005, 2010, 2011, 2012].....</i>	6 (206)	273
Stopień zużycia aparatury naukowo-badawczej w działalności badawczej i rozwojowej (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Degree of consumption of research equipment in research and development activity (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	7 (207)	274
Udział przychodów netto ze sprzedaży produktów nowych lub istotnie ulepszonych w przychodach netto ze sprzedaży w przemyśle w 2012 r.	<i>Share of net revenues from sales of new or significantly improved products in net revenues from sales in industry in 2012.....</i>	8 (208)	274
Przedsiębiorstwa innowacyjne w przemyśle według rodzajów wprowadzonych innowacji w latach 2010–2012.....	<i>Innovative enterprises in industry by type of introduced innovation during 2010–2012.....</i>	9 (209)	275
Nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle (ceny bieżące) [2005, 2010, 2011, 2012]	<i>Expenditures on innovation activities in industry (current prices) [2005, 2010, 2011, 2012]</i>	10 (210)	277
Nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle według źródeł finansowania (ceny bieżące) (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Expenditures on innovation activities in industry by source of funds (current prices) (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	11 (211)	279
Wynalazki i wzory użytkowe krajowe (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Resident inventions and utility models (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	12 (212)	280

		Tablica Table	Strona Page
Przedsiębiorstwa wykorzystujące wybrane technologie informacyjno-telekomunikacyjne (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Enterprises using selected information and communication technologies (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	13 (213)	280
Cele wykorzystania internetu w przedsiębiorstwach (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Purpose of using the internet by enterprises (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	14 (214)	280
DZIAŁ XIV. CENY	CHAPTER XIV. PRICES		
Uwagi ogólne.....	<i>General notes</i>	x	281
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Prices indices of consumer goods and services (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	1 (215)	283
Ceny detaliczne wybranych towarów i usług (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Retail prices of selected goods and services (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	2 (216)	283
Przeciętne ceny skupu ważniejszych produktów rolnych (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Average procurement prices of major agricultural products (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	3 (217)	285
Przeciętne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Average market-place prices received by farmers (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	4 (218)	285
DZIAŁ XV. ROLNICTWO, ŁOWIECTWO I LEŚNICTWO	CHAPTER XV. AGRICULTURE, HUNTING AND FORESTRY		
Uwagi ogólne.....	<i>General notes</i>	x	286
Rolnictwo	Agriculture		
Uwarunkowania i ważniejsze wyniki ekonomiczno-produkcyjne w rolnictwie (2006–2010, 2010, 2011, 2012).....	<i>Trends and major economic and production results in agriculture (2006–2010, 2010, 2011, 2012)</i>	1 (219)	292
Powierzchnia użytków rolnych według rodzajów użytków (2010, 2011, 2012).....	<i>Agricultural land area by land type (2010, 2011, 2012)</i>	2 (220)	294
Gospodarstwa rolne według grup obszarowych (2010, 2012).....	<i>Farms by area groups (2010, 2012)</i>	3 (221)	294
Dynamika globalnej, końcowej i towarowej produkcji rolniczej (ceny stałe) [2005, 2009, 2010, 2011].....	<i>Indices of gross, final and market agricultural output (constant prices) [2005, 2009, 2010, 2011]</i>	4 (222)	295
Struktura globalnej i towarowej produkcji rolniczej (ceny stałe) [2005, 2009, 2010, 2011].....	<i>Structure of gross and market agricultural output (constant prices) [2005, 2009, 2010, 2011]</i>	5 (223)	295
Powierzchnia zasiewów (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Sown area (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	6 (224)	297
Zbiory i plony wybranych ziemiopłodów (2006–2010, 2010, 2011, 2012).....	<i>Selected crop production and yields (2006–2010, 2010, 2011, 2012)</i>	7 (225)	298
Powierzchnia, zbiory i plony warzyw grunto- wych (2006–2010, 2010, 2011, 2012).....	<i>Area, production and yields of ground vegetables (2006–2010, 2010, 2011, 2012)</i>	8 (226)	299
Powierzchnia, zbiory i plony owoców z drzew (2006–2010, 2010, 2011, 2012).....	<i>Area, production and yields of fruit tree (2006–2010, 2010, 2011, 2012)</i>	9 (227)	300
Powierzchnia, zbiory i plony z krzewów owoco- wych i plantacji jagodowych (2006–2010, 2010, 2011, 2012).....	<i>Area, production and yields of fruit bushes and berry plantation (2006–2010, 2010, 2011, 2012)</i>	10 (228)	301

		Tablica Table	Strona Page
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Cattle, pigs, sheep and horses (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	11 (229)	302
Drób (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Poultry (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	12 (230)	303
Produkcja żywca rzeźnego (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Production of animals for slaughter (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	13 (231)	303
Produkcja mięsa, tłuszczów i podrobów (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Production of meat, fats and pluck (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	14 (232)	304
Produkcja mleka krowiego i jaj kurzych (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Production of cows' milk and hen eggs (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	15 (233)	304
Ciągniki rolnicze (2005, 2010)	<i>Agricultural tractors (2005, 2010).....</i>	16 (234)	305
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych w przeliczeniu na czysty składnik (2004/05, 2009/10, 2010/11, 2011/12)	<i>Consumption of mineral or chemical and lime fertilizers in terms of pure ingredient (2004/05, 2009/10, 2010/11, 2011/12).....</i>	17 (235)	305
Wartość skupu produktów rolnych (ceny bieżące) [2005, 2010, 2011, 2012].....	<i>Value of agricultural products procurement (current prices) [2005, 2010, 2011, 2012].....</i>	18 (236)	306
Skup ważniejszych produktów rolnych (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Procurement of major agricultural products (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	19 (237)	307
Ekologiczne gospodarstwa rolne (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Organic farms (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	20 (238)	308
Łowiectwo	Hunting		
Ważniejsze zwierzęta łowne (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Major game species (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	21 (239)	308
Odstrzał ważniejszych zwierząt łownych (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13).....	<i>Shoot of main game species (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13).....</i>	22 (240)	309
Koła i członkowie polskiego związku łowieckiego oraz obwody łowieckie (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Clubs and members of the polish hunting association and hunting districts (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	23 (241)	309
Leśnictwo	Forestry		
Powierzchnia gruntów leśnych (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Forest land (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	24 (242)	310
Powierzchnia lasów	<i>Forest area.....</i>	25 (243)	311
Zasoby drzewne na pniju.....	<i>Growing stock of standing wood.....</i>	26 (244)	313
Odnowienia, zalesienia i inne prace hodowlane (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Renewals, afforestations and other forest breeding work (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	27 (245)	314
Pozyskanie drewna (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Removals (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	28 (246)	315
Zadrzewienia i pozyskanie drewna z zadrzewień (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Trees and shrubs outside the forest and removals (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	29 (247)	316
Pożary w lasach (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Forest fires (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	30 (248)	316
DZIAŁ XVI. PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO	CHAPTER XVI. INDUSTRY AND CONSTRUCTION		
Uwagi ogólne.....	<i>General notes.....</i>	x	317
Przemysł	Industry		
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) [2005, 2010, 2011, 2012].....	<i>Sold production of industry (current prices) [2005, 2010, 2011, 2012].....</i>	1 (249)	320
Produkcja sprzedana przemysłu według liczby zatrudnionych w podmiotach gospodarczych w przemyśle (ceny bieżące) [2005, 2010, 2011, 2012].....	<i>Sold production of industry by number of paid employees in economic entities in industry (current prices) [2005, 2010, 2011, 2012].....</i>	2 (250)	321

		Tablica Table	Strona Page
Produkcja ważniejszych wyrobów (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Production of major products (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	3 (251)	322
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle (2010, 2011, 2012)	<i>Average paid employment in industry (2010, 2011, 2012).....</i>	4 (252)	323
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w przemyśle (2010, 2011, 2012).....	<i>Average monthly gross wages and salaries in industry (2010, 2011, 2012).....</i>	5 (253)	324
Budownictwo	Construction		
Produkcja budowlano-montażowa (ceny bieżące) [2005, 2010, 2011, 2012].....	<i>Construction and assembly production (current prices) [2005, 2010, 2011, 2012].....</i>	6 (254)	325
Produkcja budowlano-montażowa według rodzajów obiektów budowlanych (ceny bieżące) [2005, 2010, 2011, 2012].....	<i>Construction and assembly production by type of constructions (current prices) [2005, 2010, 2011, 2012].....</i>	7 (255)	325
Budynki oddane do użytkowania (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Buildings completed (2005, 2010, 2011, 2012)....</i>	8 (256)	327
Budynki oddane do użytkowania według rodzajów budynków (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Buildings completed by type of buildings (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	9 (257)	328
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie i przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w budownictwie (2010, 2011, 2012).....	<i>Average paid employment and average monthly gross wages and salaries in construction (2010, 2011, 2012).....</i>	10 (258)	330
DZIAŁ XVII. TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ	CHAPTER XVII. TRANSPORT AND COMMUNICATIONS		
Uwagi ogólne.....	<i>General notes.....</i>	x	331
Transport	Transport		
Linie kolejowe eksploatowane (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Railway lines operated (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	1 (259)	333
Drogi publiczne o twardej nawierzchni (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Hard surface public roads (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	2 (260)	333
Pojazdy samochodowe i ciągniki zarejestrowane (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Registered road vehicles and tractors (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	3 (261)	334
Linie regularnej komunikacji autobusowej (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Regular bus communication lines (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	4 (262)	334
Transport samochodowy zarobkowy (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Hire or reward road transport (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	5 (263)	335
Wypadki drogowe i ich ofiary (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Road traffic accidents and their casualties (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	6 (264)	335
Wypadki drogowe według sprawców, ważniejszych przyczyn i rodzajów pojazdów (2011, 2012)	<i>Road traffic accidents by culprits major causes and types of vehicles (2011, 2012).....</i>	7 (265)	336
Łączność	Communications		
Podstawowe usługi łączności (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Basic communication services (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	8 (266)	337
Abonenci telefoniczni i aparaty telefoniczne (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Telephone subscribers and telephone sets (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	9 (267)	337

		Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ XVIII. HANDEL I GASTRONOMIA	CHAPTER XVIII. TRADE AND CATERING		
Uwagi ogólne.....	General notes	x	338
Sprzedaż detaliczna towarów (ceny bieżące) [2005, 2010, 2011, 2012].....	Retail sales (current prices) [2005, 2010, 2011, 2012].....	1 (268)	341
Sprzedaż detaliczna towarów według grup (ceny bieżące) [2005, 2010, 2011, 2012].....	Retail sales by groups (current prices) [2005, 2010, 2011, 2012].....	2 (269)	341
Sprzedaż hurtowa towarów w przedsiębiorstwach handlowych (ceny bieżące) [2005, 2010, 2011, 2012].....	Wholesale sales in trade enterprises (current prices) [2005, 2010, 2011, 2012].....	3 (270)	341
Sklepy według form organizacyjnych i stacji paliw (2005, 2010, 2011, 2012)	Shops by organizational forms and petrol stations (2005, 2010, 2011, 2012)	4 (271)	342
Gastronomia (2005, 2010, 2011, 2012)	Catering (2005, 2010, 2011, 2012)	5 (272)	342
Magazyny handlowe (2005, 2009, 2012).....	Trade warehouses (2005, 2009, 2012).....	6 (273)	343
Targowiska (2005, 2010, 2011, 2012)	Marketplaces (2005, 2010, 2011, 2012).....	7 (274)	343
DZIAŁ XIX. FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW	CHAPTER XIX. FINANCES OF ENTERPRISES		
Uwagi ogólne.....	General notes	x	344
Przychody, koszty i wynik finansowy przedsiębiorstw według sektorów własności (2005, 2010, 2011, 2012).....	Revenues, costs and financial results of enterprises by ownership sectors (2005, 2010, 2011, 2012).....	1 (275)	348
Przychody, koszty i wynik finansowy przedsiębiorstw według sekcji (2005, 2010, 2011, 2012)	Revenues, costs and financial results of enterprises by sections (2005, 2010, 2011, 2012).....	2 (276)	349
Przedsiębiorstwa według uzyskanych wyników finansowych (2005, 2010, 2011, 2012).....	Enterprises by obtained financial results (2005, 2010, 2011, 2012).....	3 (277)	350
Relacje ekonomiczne w przedsiębiorstwach (2005, 2010, 2011, 2012).....	Economic relations in enterprises (2005, 2010, 2011, 2012).....	4 (278)	351
Aktywa obrotowe przedsiębiorstw (2005, 2010, 2011, 2012)	Current assets of enterprises (2005, 2010, 2011, 2012).....	5 (279)	352
Kapitały (fundusze) własne przedsiębiorstw (2005, 2010, 2011, 2012).....	Share equity (funds) of enterprises (2005, 2010, 2011, 2012).....	6 (280)	353
Kapitał zakładowy spółek (2005, 2010, 2011, 2012)	Share capital of companies (2005, 2010, 2011, 2012)	7 (281)	354
Zobowiązania przedsiębiorstw (2005, 2010, 2011, 2012)	Liabilities of enterprises (2005, 2010, 2011, 2012)	8 (282)	355
DZIAŁ XX. FINANSE PUBLICZNE	CHAPTER XX. PUBLIC FINANCE		
Uwagi ogólne.....	General notes	x	356
Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów (2005, 2010, 2011, 2012)	Revenue of local self-government entities budgets by type (2005, 2010, 2011, 2012).....	1 (283)	358
Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2012 r.	Revenue of local self-government entities budgets by division in 2012.....	2 (284)	360

		Tablica Table	Strona Page
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Expenditure of local self-government entities budgets by type (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	3 (285)	361
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2012 r.	<i>Expenditure of local self-government entities budgets by division in 2012.....</i>	4 (286)	362
Przychody i koszty samorządowych zakładów budżetowych (2011, 2012).....	<i>Revenue and costs of self-government budgetary establishments (2011, 2012).....</i>	5 (287)	363
DZIAŁ XXI. INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE	CHAPTER XXI. INVESTMENTS. FIXED ASSETS		
Uwagi ogólne.....	<i>General notes.....</i>	x	364
Inwestycje	Investments		
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące) [2010, 2011, 2012].....	<i>Investment outlays (current prices) [2010, 2011, 2012].....</i>	1 (288)	368
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (ceny bieżące) [2010, 2011, 2012]	<i>Investment outlays in enterprises (current prices) [2010, 2011, 2012].....</i>	2 (289)	369
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach według grup (ceny bieżące) [2010, 2011, 2012] ..	<i>Investment outlays in enterprises by groups (current prices) [2010, 2011, 2012].....</i>	3 (290)	370
Środki trwałe	Fixed assets		
Wartość brutto środków trwałych (bieżące ceny ewidencyjne) [2010, 2011, 2012].....	<i>Gross value of fixed assets (current book-keeping prices) [2010, 2011, 2012].....</i>	4 (291)	371
Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach (bieżące ceny ewidencyjne) [2010, 2011, 2012].....	<i>Gross value of fixed assets in enterprises (current book-keeping prices) [2010, 2011, 2012].....</i>	5 (292)	372
DZIAŁ XXII. RACHUNKI REGIONALNE	CHAPTER XXII. REGIONAL ACCOUNTS		
Uwagi ogólne.....	<i>General notes.....</i>	x	373
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) [2009, 2010, 2011].....	<i>Gross domestic product (current prices) [2009, 2010, 2011].....</i>	1 (293)	376
Podstawowe elementy rachunku produkcji i rachunku tworzenia dochodów (ceny bieżące) [2009, 2010, 2011].....	<i>Basic elements of production account and generation of income account (current prices) [2009, 2010, 2011].....</i>	2 (294)	377
Nominalne dochody w sektorze gospodarstw domowych (2009, 2010, 2011)	<i>Nominal income of the households sector (2009, 2010, 2011).....</i>	3 (295)	377
DZIAŁ XXIII. PRYWATYZACJA. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ	CHAPTER XXIII. PRIVATIZATION. ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY		
Uwagi ogólne.....	<i>General notes.....</i>	x	378
Prywatyzacja	Privatization		
Przedsiębiorstwa państwowe objęte procesem prywatyzacji w okresie od 1 VIII 1990 r. do 31 XII 2012 r.	<i>State owned enterprises included in the privatization process from 1 VIII 1990 to 31 XII 2012</i>	1 (296)	380

	Tablica Table	Strona Page
Przedsiębiorstwa państwowe sprywatyzowane metodą bezpośrednią i zlikwidowane w okresie od 1 VIII 1990 r. do 31 XII 2012 r.	2 (297)	380
Spółki powstałe w wyniku komercjalizacji przedsiębiorstw państwowych i ich prywatyzacja w okresie od 1 VIII 1990 r. do 31 XII 2012 r.	3 (298)	381
Spółki powstałe na bazie majątku sprywatyzowanych bezpośrednio i zlikwidowanych przedsiębiorstw państwowych w okresie od 1 VIII 1990 r. do 31 XII 2012 r.	4 (299)	381
Przedsiębiorstwa państwowe według stanu prawno-organizacyjnego w 2012 r.	5 (300)	381
Podmioty gospodarki narodowej	Entities of the national economy	
Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON (2005, 2010, 2011, 2012)	6 (301)	382
Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON według form prawnych i sekcji PKD (2005, 2010, 2011, 2012).....	7 (302)	383
Spółki handlowe według form prawnych i sekcji PKD (2005, 2010, 2011, 2012)	8 (303)	385
Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane według wybranych form prawnych i sekcji (2005, 2010, 2011, 2012).....	9 (304)	386
Podmioty gospodarki narodowej wyrejestrowane według wybranych form prawnych i sekcji (2005, 2010, 2011, 2012).....	10 (305)	387

SPIS WYKRESÓW

LIST OF GRAPHS

	Strona Page
Podział administracyjny województwa warmińsko-mazurskiego w 2012 r.	84
Podział województwa warmińsko-mazurskiego według nomenklatury jednostek terytorialnych do celów statystycznych (NTS).....	85
Ludność według płci i wieku w 2012 r.	104
Ruch naturalny ludności	105
Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia dla osób w wieku 0 lat	105
Struktura pracujących według sekcji PKD w 2012 r.	142
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wieku i poziomu wykształcenia w 2012 r.	142

	Strona
	<u>Page</u>
Odchylenia względne przeciętnych wynagrodzeń w wybranych sekcjach od przeciętnego wynagrodzenia w województwie	<i>Relative deviations of average wages and salaries in selected sections from the average wages and salaries in the voivodship</i> 143
Mieszkania wyposażone w instalacje w 2012 r.	<i>Dwellings fitted with installations in 2012</i> 196
Mieszkania oddane do użytkowania	<i>Dwellings completed</i> 196
Edukacja według szczebli kształcenia w roku szkolnym 2012/2013.....	<i>Education by educational level in the 2012/2013 school year</i> 197
Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych w 2012 r.	<i>Land use in agricultural holdings in 2012</i> 296
Struktura towarowej produkcji rolniczej w 2011 r. (stałe ceny 2010 r.).....	<i>Structure of market agricultural output in 2011 (constant prices 2010)</i> 296
Struktura produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące).....	<i>Structure of construction and assembly production (current prices)</i> 297
Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na 1 mieszkańca	<i>Revenue and expenditure of local self-government entities budgets per capita</i> 362
Struktura wartości dodanej brutto według rodzajów działalności (ceny bieżące).....	<i>Structure of gross value added by kinds of activities (current prices)</i> 362
Struktura podmiotów gospodarki narodowej w 2012 r.....	<i>Structure of entities of the national economy in 2012</i> 363

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH SYMBOLS

Kreska (—)	–	zjawisko nie wystąpiło. <i>magnitude zero.</i>
Zero: (0)	–	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5. <i>magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit;</i>
(0,0)	–	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. <i>magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit.</i>
Kropka (.)	–	zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych. <i>data not available or not reliable.</i>
Znak x	–	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe. <i>not applicable.</i>
Znak Δ	–	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji; ich pełne nazwy podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 17 na str. 29. <i>categories of applied classification are presented in abbreviated form; their full names are given in the general notes to the Yearbook, item 17 on page 29.</i>
Znak #	–	oznacza, że dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej. <i>data may not be published due to the necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Public Statistics.</i>
Znak *	–	oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do już opublikowanych. <i>data revised.</i>
„W tym” „Of which”	–	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. <i>indicates that not all elements of the sum are given.</i>
Przecinek (,)	–	oznacza liczby prezentujące liczby dziesiętne. <i>used in figures represents the decimal point.</i>

SKRÓTY ABBREVIATIONS

tys. <i>thous.</i>	= tysiąc <i>= thousand</i>	mm	= milimetr <i>millimetre</i>
mln	= milion <i>million</i>	cm	= centymetr <i>centimetre</i>
zł <i>zl</i>	= złoty <i>= zloty</i>	m	= metr <i>metre</i>
szt. <i>pcs</i>	= sztuka <i>= piece</i>	km	= kilometr <i>kilometre</i>
egz	= egzemplarz	m ²	= metr kwadratowy <i>square metre</i>
kpl	= komplet	ha	= hektar <i>hectare</i>
wol. <i>vol.</i>	= wolumin <i>= volume</i>	km ²	= kilometr kwadratowy <i>square kilometre</i>
μg	= mikrogram <i>microgram</i>	l	= litr <i>litre</i>
g	= gram <i>gram</i>	hl	= hektolitr <i>hectolitre</i>
kg	= kilogram <i>kilogram</i>	dm ³	= decymetr sześcienny <i>cubic decimetre</i>
dt	= decytona <i>deciton</i>	m ³	= metr sześcienny <i>cubic metre</i>
t	= tona <i>tonne</i>	dam ³	= dekametr sześcienny <i>cubic decametre</i>

hm ³	= hektometr sześcienny <i>cubic hectometre</i>	poz.	= pozycja
kW·h	= kilowatogodzina <i>kilowatt hour</i>	pkt	= punkt
MW·h	= megawatogodzina <i>megawatt hour</i>	tabl.	= tablica <i>table</i>
GW·h	= gigawatogodzina <i>gigawatt hour</i>	ust.	= ustęp
GJ	= gigadžul <i>gigajoule</i>	Dz. U.	= Dziennik Ustaw
PJ	= petadžul <i>petajoule</i>	i in.	= i inni
°C	= stopień Celsjusza <i>centigrade</i>	itp. <i>etc.</i>	= i tym podobne = <i>and the like</i>
h	= godzina <i>hour</i>	m.in. <i>i.a.</i>	= między innymi = <i>among others</i>
d	= doba	np.	= na przykład
24h	= 24 hours	e.g.	= <i>for example</i>
r.	= rok	tj. <i>i.e.</i>	= to jest = <i>that is</i>
ceg	= cegła przeliczeniowa materiałów ściennych	tzn. <i>i.e.</i>	= to znaczy = <i>that is</i>
brick	= <i>standard brick unit expressing the quantity of wall building materials</i>		
t/r	= ton rocznie	twz.	= tak zwany
t/y	= <i>tonnes per year</i>		
p. u.	= powierzchnia użytkowa	ww.	= wyżej wymieniony
art.	= artykuł <i>article</i>	PKP	= Polskie Koleje Państwowe
cd. <i>cont.</i>	= ciąg dalszy = <i>continued</i>	S.A.	= Spółka Akcyjna <i>Joint stock company</i>
dok. <i>cont.</i>	= dokończenie = <i>continued</i>	ZOZ	= Zakład Opieki Zdrowotnej <i>Health Care Institution</i>
Lp. <i>No.</i>	= liczba porządkowa = <i>number</i>	NTS <i>NUTS</i>	= Nomenklatura Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych = <i>Nomenclature of Territorial Units for Statistics</i>
Kk	= Kodeks karny	EKG <i>ECE</i>	= Europejska Komisja Gospodarcza = <i>Economic Commission for Europe</i>
kl.	= klasa	EUROSTAT	= Biuro Statystyczne Wspólnot Europejskich <i>Office Statistique des Communautés Européennes</i>
m.st.	= miasto stołeczne	ONZ <i>UN</i>	= Organizacja Narodów Zjednoczonych = <i>United Nations</i>
nr (Nr) <i>No.</i>	= numer = <i>number</i>	UNESCO	= Organizacja Narodów Zjednoczonych do Spraw Oświaty, Nauki i Kultury <i>United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization</i>

UWAGI OGÓLNE

1. Prezentowane w Roczniku dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – dotyczą **całej gospodarki narodowej**.

2. Dane prezentuje się:

1) w **układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczych we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 wprowadzona została z dniem 1 stycznia 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885), w miejsce stosowanej dotychczas klasyfikacji PKD 2004.

Zmiany klasyfikacji wynikają z potrzeby harmonizacji statystyk gospodarczych w ramach Unii Europejskiej i zgodności z obowiązującymi standardami na poziomie światowym oraz potrzeby uwzględnienia nowych rodzajów działalności, które pojawiły się w gospodarce w ciągu ostatnich lat.

Wprowadzone zmiany w klasyfikacji PKD 2007 w stosunku do klasyfikacji PKD 2004 wynikają przede wszystkim ze zmian zakresowych, polegających na wprowadzeniu nowych grupowań rodzajów działalności (uwzględnienie nowych, podział lub agregacja dotychczasowych), a także na przesunięciach rodzajów działalności pomiędzy poszczególnymi poziomami klasyfikacyjnymi.

Spowodowało to, że w PKD 2007 wyróżnia się m.in. 21 sekcji i 88 działów, a w PKD 2004 – 17 sekcji i 62 działy.

Należy również zwrócić uwagę, że w niektórych przypadkach, pomimo niezmiennych nazw poziomów klasyfikacyjnych wg PKD 2007 w stosunku do PKD 2004 – dane mogą być nieporównywalne z poprzednio prezentowanymi (według PKD 2004) ze względu na ww. zmiany.

Do 2002 r. przedszkola i oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych zaliczane były do sekcji „Ochrona zdrowia i pomoc społeczna” (od 2003 r. zaliczane są do sekcji „Edukacja”).

W stosunku do obowiązującej PKD 2007 dokonano dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem:

— **przemysł** – sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe” „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”,

GENERAL NOTES

1. Data presented in the Yearbook, unless otherwise indicated, concern the **entire national economy**.

2. Data are presented:

1) according to the **Polish Classification of Activities – PKD 2007**, compiled on the basis of Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 was introduced on 1st January 2008 by the decree of Council of Ministers dated 24th December 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885) to replace the formerly applied PKD 2004.

The changes of classification result of the need to harmonize economic statistics in the European Union and the accordance with applicable standards on world level as well as the need to include new types of activities which have appeared in economy over the last years.

The changes introduced to the PKD 2007, in relation to the PKD 2004, result mainly the modifications concerning the scope, consisting in new groupings of types of activity (taking new into consideration, division or aggregation of hitherto), and also in shifts of types of activity between particular classification levels.

In consequence, the PKD 2007 makes distinction between 21 sections and 88 divisions, while the PKD 2004 – between 17 sections and 62 divisions.

It should be noted too, that in certain cases, although the name of classification levels according to the PKD 2007 have remained unchanged, compared to the PKD 2004, data may not be comparable to the one previously presented (according to the PKD 2004), given the abovementioned changes.

Until 2002 nursery schools and pre-primary schools of primary schools were included in the section “Health and social work” (from 2003 they are included in the section “Education”).

In the Polish version of NACE 2007 an additional grouping was introduced under the item:

— **industry** – sections “Mining and quarrying”, “Manufacturing” “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” and “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”,

2) według **sektorów instytucjonalnych** – wyłącznie w zakresie rachunków regionalnych;

3) według **sektorów własności**:

- sektor publiczny – grupujący własność państwową (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych), własność jednostek samorządu terytorialnego oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora publicznego,
- sektor prywatny – grupujący własność prywatną krajową (osób fizycznych i pozostałych jednostek prywatnych), własność zagraniczną (osób zagranicznych) oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego.

„Własność mieszaną” określana jest głównie dla spółek i wyznaczana na podstawie struktury kapitału (mienia) deklarowanego we wniosku rejestracyjnym spółki.

3. Prezentowane informacje przedstawione zostały stosownie do zakresu prowadzonych badań, obejmujących podmioty klasyfikowane według kryterium **liczby pracujących** i – jeśli nie zaznaczono inaczej – obejmują podmioty o liczbie pracujących:

- do 9 osób,
- od 10 do 49 osób,
- powyżej 49 osób.

4. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – opracowano zgodnie z **każdorzadowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

5. Dane w podziale według sekcji, działów i grup PKD opracowano – jeśli nie zaznaczono inaczej – tzw. metodą przedsiębiorstw.

Metoda przedsiębiorstw (podmiotowa) oznacza przyjmowanie całych podmiotów gospodarki narodowej za podstawę grupowania wszystkich danych charakteryzujących ich działalność według poszczególnych poziomów klasyfikacyjnych i podziałów terytorialnych.

6. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj.: osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą (produkcyjną i usługową) na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

7. Z ważniejszych klasyfikacji, według których prezentuje się dane w Roczniku – obok PKD – należy wymienić:

- 1) **Klasyfikację Zawodów i Specjalności**, na podstawie której dokonuje się grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego; klasyfikacja wprowadzona została rozporządzeniem Ministra Pracy Polityki Społecznej z dnia 27 IV 2010 r. (Dz. U. Nr 82, poz. 537) z późniejszymi zmianami;
- 2) **Polską Klasyfikację Wyrobów i Usług (PKWiU 2008)**, na podstawie której dokonuje się grupowania wyrobów i towarów; PKWiU 2008, opracowana na podstawie międzynarodowych klasyfikacji i nomenklatur, wprowadzona została z dniem 1 I 2009 r. rozporzą-

2) according to **institutional sectors** – exclusively within the scope of regional accounts;

3) according to **ownership sectors**:

- public sector – grouping state ownership (of the State Treasury and state legal persons), local self-government entity ownership as well as “mixed ownership” with a predominance of public sector entity capital (property),
- private sector – grouping private domestic ownership (of natural persons and other private entities), foreign ownership (of foreign persons) as well as “mixed ownership” with a predominance of private sector entity capital (property).

“Mixed ownership” is defined mainly for companies and determined on the basis of the capital (property) structure as declared in a company’s registration application.

3. Information is presented in compliance with the scope of conducted surveys, including entities classified according to the criterion of the **number of persons employed**, and (unless otherwise indicated) include entities employing:

- up to 9 persons,
- from 10 to 49 persons,
- more than 49 persons.

4. Data, unless otherwise indicated, are compiled in accordance with **the respective organizational status of units of the national economy**.

5. Data according to NACE sections, divisions and groups are compiled, unless otherwise indicated, using the enterprise method.

In the **enterprise (entity) method**, the entire organizational unit of entities in the national economy is the basis for grouping all data describing their activity according to individual classification levels and territorial divisions.

6. The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e.: legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.

The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity (production and service) on their own-account in order to earn a profit.

7. Other than NACE, among the more important classifications, according to which data are presented in the Yearbook, the following should be mentioned:

- 1) the **Occupations and Specializations Classification**, on the basis of which councillors of organs of local self-government entities are grouped; the classification was introduced by a decree of the Minister Labour and , dated 27 IV 2010 (Journal of Laws No. 82, item 537) with later amendments;
- 2) the **Polish Classification of Products and Services (PKWiU 2008)**, on the basis of which products and goods are grouped; compiled on the basis of the following international

dzeniem Rady Ministrów z dnia 29 X 2008 r. (Dz. U. Nr 207, poz. 1293), w miejsce stosowanej do 31 XII 2008 r.

- 3) **Klasyfikację Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP)**, na podstawie której dokonuje się grupowania spożycia produktów (wyrobów i usług) w sektorze gospodarstw domowych oraz wydatków na towary i usługi konsumpcyjne w gospodarstwach domowych (przyjętych również do opracowania wskaźników cen);
- 4) **Polską Klasyfikację Obiektów Budowlanych (PKOB)**, na podstawie której dokonuje się grupowania produktów budownictwa; PKOB, opracowana na podstawie europejskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (CC), wprowadzona została z dniem 1 I 2000 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 XII 1999 r. (Dz. U. Nr 112, poz. 1316) z późniejszymi zmianami;
- 5) **Klasyfikację Środków Trwałych (KŚT)**, na podstawie której dokonuje się grupowania środków trwałych według rodzajów; KŚT wprowadzona została z dniem 1 I 2000 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 XII 1999 r. (Dz. U. Nr 112, poz. 1317) z późniejszymi zmianami.

8. Informacje o województwie oraz w podziale na **miasta i wieś** podano w każdorazowym podziale administracyjnym, (patrz uwagi ogólne działu „Ludność. Wyznania religijne”, ust. 1 na str. 97). Przez „miasta” rozumie się obszar położony w granicach administracyjnych tych jednostek, przez „wieś” – pozostałe terytorium województwa.

9. Dane w **cenach bieżących** odpowiadają uzyskanym dochodom, poniesionym wydatkom lub wartości wyrobów, usług itp. W tablicach, w których nie określono cen, dane liczbowe wyrażono w cenach bieżących.

Do wyceny produkcji – jeśli nie zaznaczono inaczej – przyjęto kategorię **ceny bazowej**.

Cena bazowa definiowana jest jako kwota pieniędzy otrzymywana przez producenta (w tym także przez jednostkę handlową) od nabywcy za jednostkę produktu (wyrobu lub usługi), pomniejszona o podatki od produktu oraz o ewentualne rabaty i opusty, powiększona o dotacje otrzymywane do produktu.

Podatki od produktów obejmują: podatek od towarów i usług (od produktów krajowych i od importu), podatki i cła od importu (łącznie z podatkiem akcyzowym) oraz inne podatki od produktów, jak podatek akcyzowy od produktów krajowych i podatki od niektórych rodzajów usług (np. od gier losowych i zakładów wzajemnych, zryczałtowany podatek od towarów i usług od okazjonalnych przewozów osób).

10. Jako **cenę stałą** przyjęto w przypadku:

- 1) produkcji rolniczej – ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany, z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego;

classifications and nomenclatures, was introduced on 1 I 2009 by a decree of the Council of Ministers, dated 29 X 2008 (Journal of Laws No. 207, item 1293) in place of the PKWiU classification used until 31 XII 2008.

- 3) *the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP), on the basis of which final consumption expenditure of products (goods and services) in the households sector as well as expenditures on consumer goods and services of households (also adopted for compiling price indices) are grouped;*
- 4) *the Polish Classification of Types of Construction (PKOB), on the basis of which products of construction are grouped; PKOB, compiled on the basis of the European Classification of Types of Constructions (CC), was introduced on 1 I 2000 by a decree of the Council of Ministers, dated 30 XII 1999 (Journal of Laws No. 112, item 1316) with later amendments;*
- 5) *the Classification of Fixed Assets (KŚT), on the basis of which fixed assets are grouped according to type; KŚT was introduced on 1 I 2000 by a decree of the Council of Ministers, dated 30 XII 1999 (Journal of Laws No. 112, item 1317) with later amendments.*

8. *Information on the voivodship as well as by urban and rural area is presented according to administrative division in a given period, (see general notes to the chapter “Population. Religious denominations”, item 1 on page 97). The term “urban area” is understood as an area located within the administrative borders of these units, while “rural area” is understood as the remaining territory of the voivodship.*

9. *Data in current prices correspond to obtained revenue, incurred expenditures or the value of products, services, etc. In tables in which prices are not defined, data are expressed in current prices.*

In order to evaluate production, unless otherwise indicated, the basic price category was implemented.

Basic price is defined as the amount of money received by a producer (trade entities included) from a buyer for a unit of product (good or service), decreased by the tax on the product as well as by applicable rebates and deductions, and increased by subsidies received for the product.

Taxes on products include: the value added tax – VAT (on domestic products and on imports), taxes and customs duties on imports (including the excise tax) as well as other taxes on products, such as the excise tax on domestic products and taxes on selected types of services (e.g., on games of chance and mutual betting, the lump sum tax on goods and services from occasional transports of passengers).

10. *Constant prices were adopted as follows:*

- 1) *agricultural output – current prices from the year preceding the reference year with the exception of potatoes, vegetables and fruit, in the case of which the average prices from two consecutive years are adopted, i.e., from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year;*

- 2) produkcji sprzedanej przemysłu:
- ceny stałe 1995 r. (średnie ceny bieżące 1995 r.) do 2000 r.,
 - ceny stałe 2005 r. (średnie ceny bieżące 2005 r.) od 2006 r.,
 - ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.) od 2011 r.

11. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

Wskaźniki dynamiki – w przypadku zmian metodycznych, zmian kategorii ceny przyjmowanej do wyceny produkcji, zmian systemu cen stałych oraz zmian systemu wag do obliczania wskaźników cen w poszczególnych okresach – obliczono w warunkach porównywalnych. Wskaźniki jednopodstawowe obliczono metodą nawiązania łańcuchowego.

12. Przy przeliczeniu na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) danych według stanu w końcu roku (np. liczba lekarzy) przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczeniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku (np. ruch naturalny ludności, produkcja, spożycie) – według stanu w dniu 30 VI. U w a g a. Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego i migracji ludności w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności według stanu w dniu 30 VI:

- do 2009 r. – zameldowanej na pobyt stały,
- od 2010 r. – faktycznie zamieszkałej.

13. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

14. Niektóre informacje zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Urzędu Statystycznego.

15. Ze względu na elektroniczną technikę przetwarzania danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

16. Informacje statystyczne pochodzące ze źródeł spoza Urzędu Statystycznego opatrzone odpowiednimi notami, przy przyjęciu zasady, że jako źródłodawcę podaje się instytucję przekazującą informacje prezentowane w tablicy za ostatni rok.

17. W Roczniku zastosowano skróty nazw niektórych poziomów klasyfikacyjnych; zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

- 2) *sold production of industry:*
- 1995 constant prices (1995 average current prices) until 2000,
 - 2005 constant prices (2005 average current prices) since 2006,
 - constant prices 2010 (average current prices 2010) since 2011.

11. Relative numbers (indices, percentages) are, as a rule, calculated on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.

Indices – in the case of methodological changes, changes in price categories used in the evaluation of production, changes in the system of constant prices as well as changes in the system of weights for calculating price indices in individual periods are calculated in comparable conditions. Single base indices are calculated using the chain-base index method.

12. When computing per capita data (1000 population, etc.) as of the end of a year (e.g., the number of doctors), the population as of 31 XII was adopted, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year (e.g., vital statistics, production, consumption) – as of 30 VI.

Note. Rates concerning vital statistics and migration of the population according to territorial division were calculated as the ratio of the number of defined events to the number of population as of 30 VI:

- to 2009 – registered for permanent residence,
- since 2010 – de facto population (population actually residing).

13. Data, unless otherwise indicated, do not include the budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

14. Selected information presented on the basis of preliminary data may change in subsequent publications of the Statistical Office.

15. Due to the electronic method of data processing, in some cases component totals can differ from the amount given in the item „total”.

16. Statistical information originating from sources other than the Statistical Office is indicated in the appropriate note, with the institution providing the information presented in the table for the last year given as the source.

17. The names of some classification levels used in the Yearbook have been abbreviated; the list of abbreviations used and their full names are given below:

skrót
abbreviation

pełna nazwa
full name

MIĘDZYNARODOWA STATYSTYCZNA KLASYFIKACJA
CHORÓB I PROBLEMÓW ZDROWOTNYCH (X Rewizja)
INTERNATIONAL STATISTICAL CLASSIFICATION
OF DISEASES AND RELATED HEALTH PROBLEMS (ICD – 10 Revision)

Choroby krwi i narządów krwiotwórczych <i>Diseases of blood and blood-forming organs</i>	Choroby krwi i narządów krwiotwórczych oraz niektóre choroby przebiegające z udziałem mechanizmów autoimmunologicznych <i>Diseases of the blood and blood-forming organs and certain disorders involving the immune mechanism</i>
Wady rozwojowe wrodzone <i>Congenital anomalies</i>	Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenia i aberracje chromosomowe <i>Congenital malformations, deformations and chromosomal abnormalities</i>
Objawy i stany niedokładnie określone <i>Symptoms and ill-defined conditions</i>	Objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych jednostek chorobowych, gdzie indziej niesklasyfikowane <i>Symptoms, sign and abnormal clinical and laboratory findings, not elsewhere classified</i>

POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI – PKD 2007
NOMENCLATURE DES ACTIVITÉS DE COMMUNAUTÉ EUROPÉENNE – NACE Rev. 2

sekcje
sections

Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę X	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych <i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja X	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją <i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>
Handel; naprawa pojazdów samochodowych <i>Trade; repair of motor vehicles</i>	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle <i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
Zakwaterowanie i gastronomia <i>Accommodation and catering</i>	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi <i>Accommodation and food service activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości X	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości <i>Real estate activities</i>

skrót
abbreviation

pełna nazwa
full name

POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI – PKD 2007 (dok.)

NOMENCLATURE DES ACTIVITÉS DE COMMUNAUTÉ EUROPÉENNE – NACE Rev. 2 (cont.)

działy
divisions

Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny <i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker</i>	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania <i>Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials</i>
Produkcja wyrobów z metali <i>Manufacture of metal products</i>	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń <i>Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment</i>
Produkcja maszyn i urządzeń X	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana <i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep X	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli <i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semitrailers</i>
Gospodarka odpadami; odzysk surowców X	Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców <i>Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery</i>

grupa
group

Budowa budynków X	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków <i>Construction of buildings</i>
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej X	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej <i>Civil engineering</i>

*

* *

Wyjaśnienia metodyczne dotyczące podstawowych pojęć i metod opracowania danych liczbowych zamieszczono w uwagach ogólnych do poszczególnych działów. Rozszerzone wyjaśnienia dotyczące poszczególnych dziedzin statystyki Czytelnik znajdzie w publikacjach tematycznych oraz w serii „Zeszyty metodyczne i klasyfikacje”.

Methodological explanations concerning basic definitions and methods of compiling statistical data are enumerated in the general notes to individual chapters. More detailed information pertaining to particular fields of statistics can be found in subject matter publications as well as in the series „Zeszyty metodyczne i klasyfikacje” (Methodological Papers and Classifications).

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2012 R.
VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska <i>Poland</i>	Województwo <i>Voivodship</i>	Polska = 100 <i>Poland = 100</i>	SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>			
POWIERZCHNIA. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY AREA. ADMINISTRATIVE DIVISION				
Powierzchnia w km ²	312679	24173	7,7	<i>Area in km²</i>
Powiaty.....	314	19	6,1	<i>Powiats</i>
Miasta na prawach powiatu.....	65	2	3,1	<i>Cities with powiat status</i>
Gminy.....	2479	116	4,7	<i>Gminas</i>
Miasta.....	908	49	5,4	<i>Towns</i>
Miejscowości wiejskie.....	52577	3875	7,4	<i>Rural localities</i>
Sołectwa.....	40571	2268	5,6	<i>Village administrator's offices</i>
STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA ENVIRONMENTAL PROTECTION				
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w tys. t:				<i>Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in thous. t:</i>
pyłowych.....	52,4	1,2	2,3	<i>particulates</i>
gazowych (bez dwutlenku węgla) .	1626,6	9,4	0,6	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>
Komunalne oczyszczalnie ścieków ^a (stan w dniu 31 XII).....	3191	228	7,1	<i>Municipal wastewater treatment plants^a (as of 31 XII)</i>
w tym: biologiczne.....	2316	159	6,9	<i>of which: biological</i>
z podwyższonym usuwaniem biogenów.....	820	69	8,4	<i>with increased biogene removal</i>
Odpady wytworzone (w ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych) w tys. t.....	123123,5	815,3	0,7	<i>Generated waste (during the year; excluding municipal waste) in thous. t</i>
Odpady komunalne zebrane ^b (w ciągu roku) w tys. t.....	9580,9	323,1	3,4	<i>Municipal waste collected^b (during the year) in thous. t</i>
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące):				<i>Outlays on fixed assets (current prices):</i>
służące ochronie środowiska:				<i>in environmental protection:</i>
w milionach złotych.....	10127,8	421,9	4,2	<i>in million zlotys</i>
w % nakładów inwestycyjnych ogółem.....	4,3	5,6	x	<i>in % of total investment outlays</i>
służące gospodarce wodnej:				<i>in water management:</i>
w milionach złotych.....	2787,9	81,3	2,9	<i>in million zlotys</i>
w % nakładów inwestycyjnych ogółem.....	1,2	1,1	x	<i>in % of total investment outlays</i>
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE PUBLIC SAFETY				
Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych:				<i>Ascertained crimes in completed preparatory proceedings:</i>
w liczbach bezwzględnych.....	1119803	37375	3,3	<i>in absolute numbers</i>
na 10 tys. ludności.....	290,6	257,4	88,6	<i>per 10 thous. population</i>
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych w % ...	67,8	71,8	x	<i>Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes in %</i>

^a Pracujące na sieci kanalizacyjnej. ^b Dane szacunkowe.

^a Working on sewage network. ^b Estimated data.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2012 R. (cd.)

VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska <i>Poland</i>	Województwo <i>Voivodship</i>		SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>		Polska = 100 <i>Poland = 100</i>	
LUDNOŚĆ <i>POPULATION</i>				
Ludność (stan w dniu 31 XII)	38533299	1450697	3,8	<i>Population (as of 31 XII)</i>
miasta	23336392	860237	3,7	<i>urban areas</i>
wieś	15196907	590460	3,9	<i>rural areas</i>
w tym kobiety	19883965	740195	3,7	<i>of which females</i>
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	123	60	48,7	<i>Population per 1 km² of total area (as of 31 XII)</i>
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (stan w dniu 31 XII)	56,6	53,9	95,2	<i>Non-working age population per 100 persons of working age (as of 31 XII)</i>
Przyrost naturalny na 1000 ludności	0,04	0,63	x	<i>Natural increase per 1000 popula- tion</i>
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-0,17	-1,78	x	<i>Internal and international net migra- tion for permanent residence per 1000 population</i>
RYNEK PRACY. WYNAGRODZENIA <i>LABOUR MARKET. WAGES AND SALARIES</i>				
Pracujący ^{ab} (stan w dniu 31 XII) w tys.	13850,5	418,1	3,0	<i>Employed persons ^{ab} (as of 31 XII) in thous.</i>
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w zł.	3530,47	2996,24	84,9	<i>Average monthly gross wages and salaries in zł</i>
Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) w tys.	2136,8	113,2	5,3	<i>Registered unemployed persons (as of 31 XII) in thous.</i>
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^b (stan w dniu 31 XII) w %	13,4	21,3	x	<i>Registered unemployment rate ^b (as of 31 XII) in %</i>
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA <i>MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS</i>				
Długość sieci (stan w dniu 31 XII) w km:				<i>Network (as of 31 XII) in km:</i>
wodociągowej rozdzielczej	283101,5	15009,5	5,3	<i>water supply distribution</i>
kanalizacyjnej rozdzielczej ^c	125580,6	5882,7	4,7	<i>sewage distribution ^c</i>
gazowej	137371,4	2734,2	2,0	<i>gas supply</i>
Zasoby mieszkaniowe ^d (stan w dniu 31 III):				<i>Dwellings stocks ^d (as of 31 III):</i>
mieszkania: w tysiącach	13722,8	492,5	3,6	<i>dwellings: in thousands</i>
na 1000 ludności	356,1	339,5	95,3	<i>per 1000 population</i>
izby: w tysiącach	52332,4	1856,6	3,5	<i>in thousands</i>
na 1000 ludności	1358,1	1279,8	94,2	<i>per 1000 population</i>
powierzchnia użytkowa mieszkań: w tysiącach m ²	999659,5	33223,1	3,3	<i>useful floor area of dwellings: in thousands m²</i>
na 1000 ludności w m ²	25942,7	22901,5	88,3	<i>per 1000 population in m²</i>

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. ^b Dane opracowano z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010. ^c Łącznie z kolektorami. ^d Na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych.

^a By actual workplace and kind of activity. ^b Data are compiled considering employed persons on private farms in agriculture estimated using the results of the Agricultural Census 2010. ^c Including collectors. ^d Based on balance of dwelling stocks.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2012 R. (cd.)

VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska <i>Poland</i>	Województwo <i>Voivodship</i>		SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>		Polska = 100 <i>Poland = 100</i>	
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA (dok.) <i>MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS (cont.)</i>				
Mieszkania oddane do użytkowania: w tysiącach	152,9	5,5	3,6	<i>Dwellings completed: in thousands</i>
na 1000 ludności:				<i>per 1000 population:</i>
mieszkania	3,97	3,79	95,5	<i>dwellings</i>
izby	16,61	15,32	92,2	<i>rooms</i>
powierzchnia użytkowa miesz- kań w m ²	406,16	363,08	89,4	<i>useful floor area of dwellings in m²</i>
EDUKACJA ^a I WYCHOWANIE – stan na początku roku szkolnego <i>EDUCATION ^a – as of beginning of the school year</i>				
Uczniowie w szkołach ^b w tys.:				<i>Pupils and students in schools ^b in thous.:</i>
podstawowych	2160,8	84,7	3,9	<i>primary</i>
gimnazjalnych	1161,7	46,4	4,0	<i>lower secondary</i>
zasadniczych (zawodowych) ^c	207,9	9,1	4,4	<i>basic vocational ^c</i>
liceach ogólnokształcących ^d	579,7	21,0	3,6	<i>general secondary ^d</i>
liceach profilowanych	14,7	0,5	3,4	<i>specialized secondary</i>
technikach ^e	522,5	21,0	4,0	<i>technical secondary ^e</i>
artystycznych ogólnokształcących ^f	12,8	0,3	2,7	<i>general art ^f</i>
policealnych	334,3	11,9	3,6	<i>post-secondary</i>
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego ^g :				<i>Children attending pre-primary education establishments ^g:</i>
w tysiącach	1216,5	42,1	3,5	<i>in thousands</i>
na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat	716	631	88,1	<i>per 1000 children aged 3–6</i>
OCHRONA ZDROWIA ^h I OPIEKA SPOŁECZNA – stan w dniu 31 XII <i>HEALTH CARE ^h AND SOCIAL WELFARE – as of 31 XII</i>				
Pracownicy medyczni ⁱ :				<i>Medical personnel ⁱ:</i>
lekarze	85025	2841	3,3	<i>doctor</i>
lekarze dentyści	12491	453	3,6	<i>dentists</i>
pielęgniarki ^k	211628	7320	3,5	<i>nurses ^k</i>
Przychodnie	19412	805	2,6	<i>Out-patients departments</i>
Szpitala ogólne	913	43	4,7	<i>General hospitals</i>
Łóżka w szpitalach ogólnych w tys.	188,8	6,7	3,8	<i>Beds in general hospitals in thous.</i>
Apteki ogólnodostępne ^l	11999	388	3,2	<i>Generally available pharmacies ^l</i>

^a Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 i 2 na str. 198. ^b Bez szkół dla dorosłych, z wyjątkiem szkół policealnych. ^{c–e} Łącznie z uczniami: ^c – szkół specjalnych przysposabiających do pracy, ^d – uzupełniających liceów ogólnokształcących, ^e – techników uzupełniających. ^f Dających uprawnienia zawodowe. ^g Bez wychowania przedszkolnego w placówkach wykonujących działalność leczniczą. ^h Dane podaje się łącznie z MON, MSW i ABW. ⁱ Łącznie z odbywającymi staż; łącznie z osobami, dla których głównym miejscem pracy jest indywidualna praktyka lekarska i pielęgniarska zarejestrowana w Izbach Lekarskich, pielęgniarskich, która realizuje świadczenia zdrowotne w ramach środków publicznych; bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, opieka społeczna, jednostka administracji publicznej lub samorządu terytorialnego albo NFZ. ^k Łącznie z magistrami pielęgniarstwa. ^l Patrz uwagi ogólne do działu „Ochrona zdrowia i opieka społeczna”, ust. 10 na str. 237.

^a See general notes to the chapter “Education”, item 1 and 2 on page 198. ^b Excluding schools for adult, excluding post-secondary schools. ^{c–e} Including students: ^c – special job-training schools, ^d – supplementary general secondary schools, ^e – supplementary technical secondary schools. ^f Leading to professional certification. ^g Excluding pre-primary education in the units performing health care activities. ^h Data include health care: of the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior, the Internal Security Agency. ⁱ Include inters; including persons for whom the main workplace are individual medical practice and nurses registered at Chamber of Physicians and Chambers of Nurses providing publicly funded medical services; excluding persons for whom the main workplace are university, social welfare, public administration or territorial self-government unit or National Health Fund. ^k Including master nurses. ^l See general notes to the chapter “Health care and social welfare”, item 10 on page 237.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2012 R. (cd.)

VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska <i>Poland</i>	Województwo <i>Voivodship</i>	SPECIFICATION	
	ogółem <i>total</i>			Polska = 100 <i>Poland = 100</i>
KULTURA. TURYSTYKA <i>CULTURE. TOURISM</i>				
Biblioteki publiczne (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII)	8182	305	3,7	<i>Public libraries (including branches; as of 31 XII)</i>
Księgozbiór bibliotek publicznych (stan w dniu 31 XII) w tys. wol.	131616,5	4872,8	3,7	<i>Public library collections (as of 31 XII) in thous. vol.</i>
Muzea i oddziały muzealne (stan w dniu 31 XII)	768	27	3,8	<i>Museums with branches (as of 31 XII)</i>
Zwiedzający muzea i wystawy w tys.	26709,5	491,5	1,8	<i>Museum and exhibition visitors in thous.</i>
Kina stałe (stan w dniu 31 XII)	447	23	5,1	<i>Fixed cinemas (as of 31 XII)</i>
Widzowie w kinach stałych w tys.	37474,3	814,4	2,2	<i>Audience in fixed cinemas in thous.</i>
Baza noclegowa turystyki ^a w tys.: miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII)	675,4	39,4	5,8	<i>Tourist accommodation establishments ^a in thous.:</i>
korzystający z noclegów	22635,4	988,2	4,4	<i>number of beds (as of 31 VII) tourists accommodated</i>
ROLNICTWO I LEŚNICTWO <i>AGRICULTURE AND FORESTRY</i>				
Użytki rolne w dobrej kulturze rolnej (stan w czerwcu) ^b w tys. ha	14529,4	989,4	6,8	<i>Agricultural land in good agricultural condition (as of June) ^b in thous. ha</i>
pod zasiewami ^c	10431,6	606,4	5,8	<i>sown area ^c</i>
grunty ugorowane	439,9	26,9	6,1	<i>fallow land</i>
uprawy trwałe	398,0	6,1	1,5	<i>permanent crops</i>
w tym sady	368,4	5,1	1,4	<i>of which orchards</i>
ogrody przydomowe	53,5	2,0	3,8	<i>kitchen gardens</i>
łąki i pastwiska	3206,5	348,0	10,9	<i>meadows and pastures</i>
Powierzchnia zasiewów (stan w czerwcu) ^d w tys. ha:				<i>Sown area (as of June) ^d in thous. ha:</i>
zboża	7704,3	403,1	5,2	<i>cereals</i>
ziemniaki	373,0	10,2	2,7	<i>potatoes</i>
warzywa gruntowe ^d	175,5	3,5	2,0	<i>ground vegetables ^d</i>
Zbiory w tys. t:				<i>Production in thous. t:</i>
zboża	28543,8	1547,4	5,4	<i>cereals</i>
ziemniaki	9041,3	211,1	2,3	<i>potatoes</i>
warzywa gruntowe ^d	4553,2	90,1	2,0	<i>ground vegetables ^d</i>
Plony z 1 ha w dt:				<i>Yields per 1 ha in dt:</i>
zboża	37,0	38,4	103,8	<i>cereals</i>
ziemniaki	242	207	85,5	<i>potatoes</i>
Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	9163,8	745,9	8,1	<i>Forest areas (as of 31 XII) in thous. ha</i>
PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO <i>INDUSTRY AND CONSTRUCTION</i>				
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące): w milionach złotych	1178303,6	27292,9	2,3	<i>Sold production of industry (current prices): in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł.	30578	18797	61,5	<i>per capita in zł</i>
Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej ^e (ceny bieżące): w milionach złotych	170643,8	4647,6	2,7	<i>Sales of construction and assembly production ^e (current prices): in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł.	4428	3201	72,3	<i>per capita in zł</i>

^a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^b Bez gruntów posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz gruntów posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali. ^c Bez powierzchni upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone). ^d Łącznie z ogrodami przydomowymi. ^e Zrealizowanej przez podmioty budowlane – według miejsca wykonywania robót.

^a Concern establishments possessing 10 and more bed places. ^b Excluding land of owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale. ^c Excluding permanent crops, and crop area intended for ploughing (green fertilizers). ^d Including kitchen gardens. ^e Realized by construction units – by place of performing works.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2012 R. (cd.)

VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska <i>Poland</i>	Województwo <i>Voivodship</i>	SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>		
TRANSPORT. ŁĄCZNOŚĆ – stan w dniu 31 XII <i>TRANSPORT. COMMUNICATIONS – as of 31 XII</i>			
Drogi publiczne o twardej nawierzchni (miejskie i zamiejskie) w km.. w tym o nawierzchni ulepszonej w %.....	280719,1 91,9	12889,1 93,5	4,6 x
Samochody zarejestrowane ^a w tys. szt:			
osobowe	18744,4	628,9	3,4
ciężarowe i ciągniki siodłowe ^b	3178,0	98,9	3,1
Placówki dla usług pocztowych ^c	14382	648	4,5
Telefoniczne łącza główne ^d : w tysiącach	6177,0	185,8	3,0
w tym standardowe łącza główne	5182,0	158,5	3,1
na 1000 ludności	160,3	128,1	79,9
HANDEL – stan w dniu 31 XII <i>TRADE – as of 31 XII</i>			
Sklepy	357289	13704	3,8
Liczba ludności na 1 sklep.....	108	106	98,1
Targowiska stałe.....	2215	77	3,5
FINANSE PUBLICZNE <i>PUBLIC FINANCE</i>			
Budżety gmin ^e			
Dochody:			
w milionach złotych.....	78407,5	3648,6	4,7
na 1 mieszkańca w zł.....	3022	3166	104,8
Wydatki:			
w milionach złotych.....	78491,4	3693,8	4,7
na 1 mieszkańca w zł.....	3025	3205	105,9
Budżety miast na prawach powiatu			
Dochody:			
w milionach złotych.....	61247,0	1314,4	2,1
na 1 mieszkańca w zł.....	4865	4389	90,2
Wydatki:			
w milionach złotych.....	63730,8	1359,2	2,1
na 1 mieszkańca w zł.....	5062	4539	89,7
Budżety powiatów			
Dochody:			
w milionach złotych.....	22522,9	1190,4	5,3
na 1 mieszkańca w zł.....	868	1033	119,0
Wydatki:			
w milionach złotych.....	22476,5	1192,8	5,3
na 1 mieszkańca w zł.....	866	1035	119,5
Budżety województw			
Dochody:			
w milionach złotych.....	15236,1	614,8	4,0
na 1 mieszkańca w zł.....	395	423	107,1
Wydatki:			
w milionach złotych.....	15760,5	679,5	4,3
na 1 mieszkańca w zł.....	409	468	114,4

^a Łącznie z posiadającymi pozwolenia czasowe wydane w końcu roku. ^b Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi. ^c Dane dotyczą poczty publicznej i operatorów niepublicznych. ^d Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. ^e Bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a Including cars having temporary permissions given at the end of the year. ^b Including vans. ^c Data concern operators of the public post office and operators of the non-public. ^d Data concern operators of the public telecommunication network. ^e Excluding revenue and expenditure of gminas which are also cities with powiat status.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2012 R. (dok.)
VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska <i>Poland</i>	Województwo <i>Voivodship</i>		SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>		Polska = 100 <i>Poland = 100</i>	
INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE INVESTMENTS. FIXED ASSETS				
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące):				<i>Investment outlays (current prices):</i>
w milionach złotych.....	237627,3	7535,8	3,2	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł.....	6167	5190	84,2	<i>per capita in zł</i>
Wartość brutto środków trwałych (stan w dniu 31 XII; bieżące ceny ewidencyjne):				<i>Gross value of fixed assets (as of 31 XII; current book-keeping prices):</i>
w milionach złotych.....	2877957,5	84136,5	2,9	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł.....	74688	57997	77,7	<i>per capita in zł</i>
PRYWATYZACJA. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ PRYWATYZACJA. ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY				
Przedsiębiorstwa państwowe objęte procesem prywatyzacji ^a	5901	253	4,3	<i>State owned enterprises included in the privatization process ^a</i>
skomercjalizowane.....	1761	44	2,5	<i>commercialized</i>
objęte prywatyzacją bezpośrednią	2196	102	4,6	<i>included in direct privatization</i>
w tym sprywatyzowane.....	2118	101	4,8	<i>of which privatized</i>
poddane likwidacji.....	1944	107	5,5	<i>subject to liquidation</i>
w tym zlikwidowane.....	1127	61	5,4	<i>of which liquidated</i>
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON ^b (stan w dniu 31 XII).....	3975334	119913	3,0	<i>Entities of the national economy in the REGON register ^b (as of 31 XII)</i>
sektor publiczny.....	123506	5630	4,6	<i>public sector</i>
sektor prywatny.....	3851828	114283	3,0	<i>private sector</i>
RACHUNKI REGIONALNE W 2011 R. REGIONAL ACCOUNTS IN 2011				
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące):				<i>Gross domestic product (current prices):</i>
w milionach złotych.....	1528127	41609	2,7	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł.....	39665	28635	72,2	<i>per capita in zł</i>
Wartość dodana brutto (ceny bieżące):				<i>Gross value added (current prices):</i>
w milionach złotych.....	1342386	36551	2,7	<i>in million zlotys</i>
na 1 pracującego w zł.....	96262	84757	88,0	<i>per 1 employed person in zł</i>
Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych:				<i>Gross nominal disposable income in the households sector:</i>
w milionach złotych.....	934354	29361	3,1	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł.....	24253	20206	83,3	<i>per capita in zł</i>

^a W okresie od 1 VIII 1990 r. do 31 XII 2012 r.; bez państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej włączonych do Zsobu Własności Rolnej Skarbu Państwa. ^b Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a From 1 VIII 1990 to 31 XII 2012; excluding state farms incorporated into the Agricultural Property Stock of the State Treasury. ^b Excluding persons tending private farms in agriculture.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
	POWIERZCHNIA				
Powierzchnia w km ² (stan w dniu 31 XII)	24203	24173	24173	24173	24173
	STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA				
Pobór wody – w % poboru ogółem – na cele:					
produkcyjne ^a (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem).....	30,5	22,2	22,1	22,7	20,4
eksploatacji sieci wodociągowej ^b	53,0	52,1	52,0	52,4	49,8
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na 1 km ² w dam ³	5,3	5,1	5,1	5,0	5,4
w tym do produkcji przemysłowej.....	1,8	1,3	1,3	1,3	1,2
Ścieki przemysłowe i komunalne ^c odprowadzone do wód lub do ziemi:					
oczyszczane w % wymagających					
oczyszczania	95,7	95,4	97,5	99,3	95,6
nieoczyszczane na 1 km ² w dam ³	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^d	64,5	69,9	70,2	71,7	72,2
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w tys. t:					
pyłowych	2,5	1,9	1,6	1,4	1,4
gazowych (bez dwutlenku węgla).....	15,3	10,6	9,5	9,9	9,5
Redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w % zanieczyszczeń wytworzonych:					
pyłowych.....	95,3	96,6	96,6	96,8	98,4
gazowych (bez dwutlenku węgla)	14,5	2,8	2,9	1,4	2,6
Odpady wytworzone (w ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych) ^e na 1 km ² w t.....	19,0	25,2	31,2	37,0	34,7
Odpady komunalne zebrane ^f (w ciągu roku) na 1 mieszkańca w kg	353	219	235	231	240
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) w % nakładów inwestycyjnych ogółem:					
służące ochronie środowiska	3,4	3,4	3,1	2,6	2,4
służące gospodarce wodnej.....	1,5	1,7	1,7	1,8	1,3
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (stan w dniu 31 XII):					
w % powierzchni ogólnej.....	53,6	46,2	46,3	46,3	46,3
na 1 mieszkańca w m ²	9089	7831	7839	7846	7844

^a Z ujęć własnych. ^b Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci. ^c Od 2010 r. dane nieporównywalne z danymi szacunków, ludność ogółem – na podstawie bilansów. ^e Patrz uwagi ogólne działu „Stan i ochrona środowiska”, z danymi za lata poprzednie ze względu na zmianę katalogu odpadów.

^a From own intakes. ^b Water withdrawal at intakes before entering the water network. ^c Since 2010 data are not comparable data, the total population – based on balances. ^e See general notes to the chapter “Environmental protection”, item 8 previous years due to a change in the catalogue of waste.

2009	2010	2011	2012	SPECIFICATION
AREA				
24173	24173	24173	24173	Area in km ² (as of 31 XII)
ENVIRONMENTAL PROTECTION				
18,6	17,9	18,8	19,9	Water withdrawal – in % of total withdrawal – for purposes of:
49,0	49,6	48,8	50,1	production ^a (excluding agriculture, hunting and forestry and fishing)
5,4	5,3	5,4	5,2	exploitation of water supply network ^b
1,1	1,1	1,1	1,2	Consumption of water for needs of the national economy and population per 1 km ² in dam ³
				of which for industrial production
				Industrial and municipal ^c wastewater discharged into waters or into the ground:
95,7	99,4	99,7	98,9	treated in % of requiring treatment
0,1	0,0	0,0	0,0	untreated per 1 km ² in dam ³
72,7	70,8	72,1	73,4	Population connected to wastewater treatment plants in % of total population ^d
				Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in thous. t:
1,5	1,2	1,2	1,2	particulates
9,7	9,6	8,8	9,4	gases (excluding carbon dioxide)
				Reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in % of pollutants produced:
97,2	97,7	97,5	97,7	particulates
2,6	7,1	2,8	1,2	gases (excluding carbon dioxide)
31,2	41,8	37,3	33,7	Generated waste (during the year; excluding municipal waste) ^e per 1 km ² in t
227	226	225	223	Municipal waste collected ^f (during the year) per capita in kg
4,4	6,1	5,0	5,6	Outlays on fixed assets (current prices) in % of total investment outlays:
1,7	1,8	1,5	1,1	in environmental protection
				in water management
46,5	46,6	46,7	46,7	Legally protected areas possessing unique environmental value (as of 31 XII):
7872	7746	7775	7786	in % of total area
				per capita in m ²

za lata poprzednie ze względu na zmianę metodologii badania ścieków komunalnych. *d* Ludność korzystająca – na podstawie ust. 8 na str. 63. *f* Dane szacunkowe; w 2000 r. określane jako odpady stałe wywiezione; od 2003 r. dane nieporównywalne

with data for previous years due to change in the methodology of municipal wastewater. *d* Population connected to – estimated on page 63. *f* Estimated data; in 2000 defined as solid waste removed; since 2003 data are not comparable with data for

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
	BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE				
Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych:					
w liczbach bezwzględnych	49413	50234	48926	44876	39364
na 10 tys. ludności	346,7	351,7	342,8	314,6	276,0
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych w %	53,1	70,5	72,9	75,5	73,6
	LUDNOŚĆ ^a				
Ludność (stan w dniu 31 XII)	1427508	1428601	1426883	1426155	1427073
miasta	860484	857850	855934	855183	854979
wieś	567024	570751	570949	570972	572094
w tym kobiety	729648	731283	730947	731116	731721
Kobiety na 100 mężczyzn (stan w dniu 31 XII)	105	105	105	105	105
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	59	59	59	59	59
Ludność w wieku (stan w dniu 31 XII):					
przedprodukcyjnym	385794	322093	312401	304286	297321
produkcyjnym	859584	915235	920645	924185	927904
poprodukcyjnym	182130	191273	193837	197684	201848
Małżeństwa na 1000 ludności	5,8	5,5	5,9	6,7	7,0
Rozwody na 1000 ludności	1,3	2,1	2,4	2,1	2,0
Urodzenia żywe na 1000 ludności	10,9	10,3	10,6	10,9	11,4
Zgony ^b na 1000 ludności	8,2	8,7	8,8	9,0	9,0
Przyrost naturalny na 1000 ludności	2,7	1,6	1,7	1,9	2,5
Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych ..	7,5	6,4	5,0	5,4	5,1
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-1,7	-2,2	-3,5	2,7	2,2
Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia w momencie urodzenia:					
mężczyźni	69,2	70,0	70,1	70,0	70,6
kobiety	78,6	79,4	79,5	79,7	79,8
	RYNEK PRACY				
Pracujący ^{cd} (stan w dniu 31 XII):					
w tysiącach	454,0	396,9	406,1	422,2	426,5
w tym kobiety	214,2	184,9	188,8	195,0	197,4
na 1000 ludności	318	278	285	296	299
w sektorze prywatnym w %	71,3	71,8	72,5	73,7	73,9
według rodzajów działalności w %:					
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	26,6	17,0	16,6	16,0	15,8
przemysł i budownictwo	26,1	29,4	30,1	31,1	30,2
handel; naprawa pojazdów samochodowych ^a ; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia ^a ; informacja i komunikacja	x	22,8	22,7	22,8	23,4
działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości ^a oraz pozostałe usługi ^e	x	30,9	30,6	30,1	30,5

^a Patrz uwagi ogólne do działu „Ludność. Wyznania religijne”, ust. 1 na str. 97. ^b Łącznie ze zgonami niemowląt. ^c Według rstw indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników: w 2000 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 2002, od 2010 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 2010. ^e Pod pojęciem „pozostałe usługi” należy rozumieć następujące sekcje publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”; „Edukacja”, „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna”.

^a See general notes to the chapter “Population. Religious denominations”, item 1 on page 97. ^b Including infant private farms in agriculture estimated using the results: in 2000 – of the Agricultural Census 1996, in 2005–2009 – of the 2010. ^e The term “Other services” refers to the NACE Rev. 2 sections: “Professional, scientific and technical activities”, “Human health and social work activities”, “Arts, entertainment and recreation” and “Other service activities”.

2009	2010	2011	2012	SPECIFICATION
PUBLIC SAFETY				
38841	37666	39193	37375	Ascertained crimes in completed preparatory proceedings:
272,1	259,0	269,7	257,4	in absolute numbers
71,6	71,6	72,1	71,8	per 10 thous. population
				Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes in %
POPULATION ^a				
1427118	1453782	1452596	1450697	Population (as of 31 XII)
854339	864661	862394	860237	urban areas
572779	589121	590202	590460	rural areas
731576	741522	741045	740195	of which females
105	104	104	104	Females per 100 males (as of 31 XII)
59	60	60	60	Population per 1 km ² of total area (as of 31 XII)
291183	290117	284478	279683	Population at age (as of 31 XII):
929899	950669	947920	942867	pre-working
206036	212996	220198	228147	working
6,6	5,8	5,3	5,2	post-working
2,0	2,0	2,0	1,9	Marriages per 1000 population
11,6	10,8	10,2	9,9	Divorces per 1000 population
9,2	8,9	8,9	9,2	Live births per 1000 population
2,3	1,9	1,2	0,6	Deaths ^b per 1000 population
5,0	4,8	4,7	4,1	Natural increase per 1000 population
-2,0	-1,9	-2,1	-1,8	Infant deaths per 1000 live births
				Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population
70,7	71,3	71,5	71,7	Life expectancy at the moment of birth:
79,8	80,4	80,7	81,0	males
				females
LABOUR MARKET				
412,0	423,3	422,9	418,1	Employed persons ^{cd} (as of 31 XII):
192,5	197,7	197,4	196,8	in thousands
289	291	291	288	of which women
72,9	73,8	74,5	74,5	per 1000 population
				in private sector in %
				by kind of activities in %:
16,2	16,5	16,5	16,8	agriculture, forestry and fishing
29,6	29,7	29,9	29,1	industry and construction
				trade; repair of motor vehicles ^Δ ; transportation and storage; accommodation and catering ^Δ ; information and communication
22,3	22,1	21,8	21,5	financial and insurance activities; real estate activities and other services ^ε
31,8	31,7	31,9	32,7	

faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności (od 2004 r.). *d* Dane opracowano z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwie 1996, w latach 2005–2009 – Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego PKD: „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”, „Administrowanie i działalność wspierająca^Δ”, „ Administracja „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją” oraz „Pozostała działalność usługowa”.

deaths. *c* By actual workplace and kind of activity (since 2004). *d* Data are compiled considering employed persons on Population and Housing Census 2002 as well as the Agricultural Census 2002, since 2010 – of the Agricultural Census “Administrative and support service activities”, “Public administration and defence; compulsory social security”, “Education”,

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
	RYNEK PRACY (dok.)				
Przeciętne zatrudnienie:					
w przemyśle:					
w tysiącach	87,8	81,6	86,0	88,1	89,5
na 1000 ludności.....	59,8	57,2	60,2	61,8	62,7
w budownictwie:					
w tysiącach	18,8	15,2	16,9	19,6	21,7
na 1000 ludności.....	12,8	10,7	11,9	13,8	15,2
Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) w tys.	158,2	150,9	127,6	99,0	87,4
2000 = 100	x	95,4	80,7	62,6	55,3
W % bezrobotnych zarejestrowanych (stan w dniu 31 XII):					
kobiety	55,6	53,3	56,9	59,0	56,9
w wieku do 25 lat	27,3	22,5	21,2	19,0	20,8
pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok.....	48,5	49,7	47,1	42,7	31,5
Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) na 1 ofertę pracy	1535	411	332	341	327
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a (stan w dniu 31 XII) w %	25,8	27,2	23,6	18,7	16,8
	WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH				
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł	1671,17	2015,99	2118,29	2273,81	2474,26
2000 = 100	x	120,6	126,8	136,1	148,1
w tym: w przemyśle	1702,61	1881,59	1971,99	2160,45	2378,61
w budownictwie	1486,12	1677,73	1799,43	1962,53	2162,53
Przeciętna liczba emerytów i rencistów w tys.	306,6	297,6	296,5	298,6	302,1
pobierających emerytury i renty wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	238,4	238,0	238,9	243,2	248,6
rolników indywidualnych	68,2	59,7	57,5	55,4	53,5
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł:					
wypłacana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	759,05	1019,16	1098,71	1131,01	1266,90
rolników indywidualnych ^b	602,05	756,55	799,84	811,93	859,30
	INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA				
Długość sieci rozdzielczej (stan w dniu 31 XII) w km:					
wodociągowej	9253,6	12130,2	12285,3	12893,3	13257,9
kanalizacyjnej ^c	2541,3	4017,9	4044,2	4229,3	4472,1
Zużycie w gospodarstwach domowych: wody z wodociągów:					
w hektometrach sześciennych	48,5	44,4	44,3	44,1	44,6
na 1 mieszkańca w m ³	33,8	31,1	31,1	30,9	31,3
energii elektrycznej w miastach ^d :					
w gigawatogodzinach	504,6	466,8	562,2	566,4	581,6
na 1 mieszkańca w kWh	588,0	544,0	656,4	662,2	680,4

^a Do wyciszenia przyjęto liczbę pracujących uwzględniającą pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002, od 2010 r. – Powszechnego uprawnień do świadczeń z tego systemu z uprawnieniami do świadczeń z Funduszu Emerytalno-Rentowego. ^c Łącznie gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.

^a The number of employed persons, including estimated data of employed persons on private farms in agriculture was and Housing Census 2002 as well as the Agricultural Census 2002, since 2010 – of the Agricultural Census 2010. ^b Including benefits from the Pension Fund. ^c Including collectors. ^d In 2000 excluding households, whose the main source of maintenance

2009	2010	2011	2012	SPECIFICATION
LABOUR MARKET (cont.)				
				<i>Average paid employment:</i>
				<i>in industry:</i>
83,1	84,8	85,4	83,3	<i>in thousands</i>
58,2	58,3	58,8	57,4	<i>per 1000 population</i>
				<i>in construction:</i>
21,6	20,9	20,6	19,1	<i>in thousands</i>
15,1	14,3	14,2	13,2	<i>per 1000 population</i>
				<i>Registered unemployed persons</i>
109,2	105,9	107,3	113,2	<i>(as of 31 XII) in thous.</i>
69,0	67,0	67,9	71,6	<i>2000 = 100</i>
				<i>In % of registered unemployed (as of 31 XII):</i>
				<i>women</i>
51,6	53,0	54,4	52,1	<i>aged up to 25</i>
22,3	21,7	21,4	20,3	<i>out of work for longer than 1 year</i>
26,1	28,1	32,7	34,4	<i>Registered unemployed persons</i>
				<i>(as of 31 XII) per a job offer</i>
277	230	266	159	<i>Registered unemployment rate ^a</i>
				<i>(as of 31 XII) in %</i>
20,7	20,0	20,2	21,3	
WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS				
				<i>Average monthly gross wages and salaries</i>
2605,95	2722,00	2863,29	2996,24	<i>in zł</i>
155,9	162,9	171,3	179,3	<i>2000 = 100</i>
2459,67	2587,50	2742,39	2895,05	<i>of which: in industry</i>
2225,36	2293,03	2366,04	2486,37	<i>in construction</i>
				<i>Average number of retirees and pensioners</i>
303,9	299,7	297,5	296,4	<i>in thous.</i>
				<i>receiving retirement pay and pensions paid</i>
252,1	249,6	249,0	249,3	<i>by the Social Insurance Institution</i>
51,7	50,1	48,5	47,2	<i>farmers</i>
				<i>Average monthly gross retirement pay and</i>
				<i>pension in zł:</i>
				<i>paid by the Social Insurance Institution</i>
1339,93	1428,63	1501,12	1588,21	<i>farmers ^b</i>
912,15	955,05	986,78	1056,15	
MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS				
				<i>Distribution network (as of 31 XII) in km:</i>
13508,7	13951,7	14473,0	15009,5	<i>water supply</i>
4540,0	4794,6	5358,3	5882,7	<i>sewage ^c</i>
				<i>Consumption in households:</i>
				<i>water from water supply systems:</i>
44,2	44,8	44,5	44,1	<i>in cubic hectometre</i>
30,9	30,8	30,6	30,4	<i>per capita in m³</i>
				<i>electricity in urban areas ^d:</i>
587,2	594,2	565,1	560,6	<i>in gigawatt hour</i>
686,8	686,3	654,4	650,7	<i>per capita in kWh</i>

wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników: w 2000 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 1996, w latach 2005–2009 – Spisu Rolnego 2010. *b* Łącznie z wypłatami z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku łączenia z kolektorami. *d* W 2000 r. bez gospodarstw domowych, których głównym źródłem utrzymania był dochód z użytkowanego

used for calculation, estimated using the results: in 2000 – of the Agricultural Census 1996, in 2005–2009 – of the Population payments from non-agricultural social security system, in case of a simultaneous right to benefits from this system and to was income from a private farm in agriculture.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
	INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA (dok.)				
Zasoby mieszkaniowe ^a (w 2000 r. – zamieszkane; stan w dniu 31 XII): mieszkania:					
w tysiącach	421,4	457,9	461,9	467,2	473,9
na 1000 ludności	295,2	320,5	323,7	327,6	332,1
izby na 1000 ludności	1054,8	1184,7	1197,2	1212,3	1230,1
powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² : na 1000 ludności	17533,8	20798,5	21068,6	21384,5	21798,3
przeciętna 1 mieszkania	59,4	64,9	65,1	65,3	65,6
Mieszkania oddane do użytkowania: mieszkania:					
w tysiącach	3,7	4,5	4,5	5,8	6,8
na 1000 ludności	2,6	3,1	3,1	4,1	4,8
izby na 1000 ludności	8,7	13,1	12,5	16,2	18,8
powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² : na 1000 ludności	174,5	292,2	278,2	343,7	433,1
przeciętna 1 mieszkania	67,3	93,8	88,8	84,1	90,4
	EDUKACJA ^b I WYCHOWANIE				
Uczniowie w szkołach ^c (stan na początku roku szkolnego) w tys.:					
podstawowych ^d	134,8	107,3	101,8	96,8	92,8
gimnazjach	49,4	66,4	63,5	60,2	56,7
zasadniczych zawodowych ^e	24,3	10,5	10,4	10,7	11,2
liceach ogólnokształcących ^f	34,4	27,3	26,6	25,8	24,9
liceach profilowanych	x	9,2	7,3	4,7	2,9
technikach ^f	38,8	22,1	22,4	22,9	23,0
artystycznych ogólnokształcących ^g	0,5	0,6	0,6	0,5	0,3
policealnych	6,4	12,5	12,2	11,3	13,4
Absolwenci szkół ^e w tys.:					
podstawowych	23,5 ^h	19,7	18,8	17,4	16,7
gimnazjów	x	21,2	20,7	19,4	18,5
zasadniczych zawodowych ^e	7,8	3,3	3,1	3,0	3,3
liceów ogólnokształcących ⁱ	7,2	8,6	8,6	8,3	7,9
liceów profilowanych	x	3,0	2,6	1,9	1,2
techników ⁱ	7,3	4,3	4,5	4,7	4,6
artystycznych ogólnokształcących ^g	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
policealnych	2,3	4,3	3,5	3,2	3,1
Absolwenci szkół zasadniczych zawo- dowych, liceów ogólnokształcących, techni- ków oraz artystycznych ogólnokształcą- cych dających uprawnienia zawodowe ^{ik} (bez szkół dla dorosłych) na 1000 ludności	15,7	13,5	13,3	12,6	12,5

^a Na podstawie bilansów. ^b Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 i 2 na str. 198. ^c Bez szkół dla przedszkolnego. ^{e, f} Od roku szkolnego 2004/05 łącznie: ^e – ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy, obejmującymi absolwentów klasy VIII i VI. ⁱ Łącznie z uzupełniającymi odpowiednio: liceami ogólnokształcącymi od roku i szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy.

^a Based on balances. ^b See general notes to the chapter „Education”, item 1 and 2 on page 198. ^c Excluding schools for 2004/05 school year including: ^e – special job-training schools, ^f – supplementary schools: general secondary and technical supplementary general schools: general secondary since 2005/06 school year and technical secondary since 2006/07 school

2009	2010	2011	2012	SPECIFICATION
<i>MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS (cont.)</i>				
				<i>Dwelling stocks^a (in 2000 – inhabited; as of 31 XII):</i>
				<i>dwelling:</i>
478,7	483,2	487,3	492,5	<i>in thousands</i>
335,4	332,4	335,5	339,5	<i>per 1000 population</i>
1243,8	1233,9	1263,8	1279,8	<i>rooms per 1000 population</i>
				<i>useful floor area of dwellings in m²:</i>
22117,0	22233,4	22533,5	22901,5	<i>per 1000 population</i>
65,9	66,2	67,2	67,5	<i>average per dwelling</i>
				<i>Dwellings completed:</i>
				<i>dwelling:</i>
4,9	4,8	4,6	5,5	<i>in thousands</i>
3,4	3,3	3,1	3,8	<i>per 1000 population</i>
14,0	13,5	13,2	15,3	<i>rooms per 1000 population</i>
				<i>useful floor area of dwellings in m²:</i>
323,3	314,6	320,2	363,1	<i>per 1000 population</i>
95,1	96,2	101,8	95,9	<i>average per dwelling</i>
<i>EDUCATION^b</i>				
				<i>Pupils and students in schools^c (as of beginning of the school year) in thous.:</i>
89,8	87,3	86,2	84,7	<i>primary^d</i>
54,1	51,4	48,7	46,4	<i>lower secondary</i>
11,0	10,4	9,7	9,1	<i>basic vocational^e</i>
23,9	23,2	22,4	21,0	<i>general secondary^f</i>
1,7	1,1	0,9	0,5	<i>specialized secondary</i>
22,7	22,3	21,5	21,0	<i>technical secondary^f</i>
0,4	0,4	0,4	0,3	<i>general art^g</i>
11,4	11,9	11,9	11,9	<i>post-secondary</i>
				<i>Graduates in schools^c in thous.:</i>
15,9	15,0	14,5	.	<i>primary</i>
17,4	16,5	15,7	.	<i>lower secondary</i>
3,6	3,1	3,2	.	<i>basic vocational^e</i>
7,9	7,5	7,5	.	<i>general secondaryⁱ</i>
0,7	0,4	0,2	.	<i>specialized secondary</i>
4,5	5,1	4,9	.	<i>technical secondaryⁱ</i>
0,1	0,1	0,1	.	<i>general art^g</i>
3,1	3,6	3,6	.	<i>post-secondary</i>
				<i>Graduates of basic vocational, general and technical secondary as well as general art leading to professional certification schools^{ik} (excluding schools for adults) per 1000 population</i>
11,7	11,1	10,9	.	

doroslých, z wyjątkiem szkół policealnych. *d* Bez dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania *f* – z uzupełniającymi odpowiednio: liceami ogólnokształcącymi i technikami. *g* Dające uprawnienia zawodowe. *h* Dane szkolnego 2005/06 i technikami od roku szkolnego 2006/07. *k* Od roku szkolnego 2004/05 łącznie z liceami profilowanymi

adults, except post-secondary schools. *d* Excluding children aged 6 attending pre-primary education establishments. *e, f* Since secondary respectively. *g* Leading to professional certification. *h* Data include graduates of 8th and 6th grade. *i* Including year respectively. *k* Since 2004/05 school year including specialized secondary schools as well as special job-training schools.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
	EDUKACJA ^a I WYCHOWANIE (dok.)				
Studenci szkół wyższych ^b (stan w dniu 30 XI) w tys.	45,1	61,4	60,0	58,6	54,4
Absolwenci szkół wyższych ^{bc} w tys.	6,8	12,2	12,5	13,7	15,6
Uczniowie szkół dla dorosłych (stan na początku roku szkolnego) w tys.	16,5	12,3	11,3	12,0	12,3
Absolwenci szkół dla dorosłych w tys.	5,0	4,1	2,7	2,7	2,5
Wychowanie przedszkolne (stan na początku roku szkolnego):					
miejsca w przedszkolach w tys.	24,6	22,0	22,1	22,2	23,6
dzieci ^d w tys.:					
w przedszkolach	23,4	21,2	21,8	25,1	25,8
w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych.....	8,6	8,5	8,4	7,9	8,0
Dzieci w przedszkolach (stan na początku roku szkolnego) na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat.....	319	347	365	385	412
	OCHRONA ZDROWIA ^e I POMOC SPOŁECZNA				
Pracownicy medyczni ^f (stan w dniu 31 XII):					
lekarze.....	2104	2180	2314	2244	2297
lekarze dentyści.....	185	335	346	349	346
pielęgniarki ^g	5963	5649	5927	5908	6249
Łóżka w szpitalach ogólnych ^h (stan w dniu 31 XII) na 10 tys. ludności.....	42,9	42,2	41,6	41,2	43,1
Leczeni w szpitalach ogólnych na 10 tys. ludności	1543	1877	1808	1812	1847
Przychodnie ⁱ (stan w dniu 31 XII).....	177	427	464	470	550
Apteki ogólnodostępne (stan w dniu 31 XII).....	268	343	349	351	355
Liczba ludności (stan w dniu 31 XII) na 1 aptekę.....	5327	4165	4088	4063	4020
Porady udzielone w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca:					
lekarskie	4,7	5,6	5,8	5,9	6,1
stomatologiczne	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8
Dzieci w żłobkach ^k i klubach dziecięcych (stan w dniu 31 XII) na 1000 dzieci w wieku ^l do lat 3.....	19	18	18	19	20
	KULTURA, TURYSTYKA				
Biblioteki publiczne (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII).....	367	348	342	333	320
Księgozbiór bibliotek publicznych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności w wol.	3852	3834	3837	3788	3744
Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	211	192	180	172	166
Wypożyczenia księgozbioru z bibliotek publicznych w wol.:					
na 1000 ludności	3891	3491	3266	3098	2959
na 1 czytelnika.....	18,8	18,2	18,1	18,0	17,9
Miejsca w teatrach i instytucjach muzycznych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2
Widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych ^m na 1000 ludności	255	201	208	197	208

^a Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 i 2 na str. 198. ^b Łącznie z filiami, zamiejscowymi narodowej oraz resortu spraw wewnętrznych; bez cudzoziemców. ^c Z poprzedniego roku akademickiego, a w roku 2000 z – nieuwzględnionymi w podziale według rodzaju placówek – zespołami wychowania przedszkolnego i punktami (do 2011 r. określanymi jako zakłady opieki zdrowotnej). ^e W 2012 r. dane podaje się łącznie z MON, MSW i ABW. ^f praktyka lekarska i pielęgniarska. ^g Łącznie z magistrami pielęgniarstwa. ^h Bez miejsc dziennych na oddziałach i opieka społeczna^o ust. 3 na str. 236. ^k Łącznie z oddziałami żłobkowymi. ^l Do 2010 r. bez klubów dziecięcych. ^m Dane

^a See general notes to the chapter “Education”, item 1 and 2 on page 198. ^b Including branch sections, basic organizational and the Ministry of Internal Affairs; excluding foreigners. ^c From the previous academic year, and in 2000 — the calendar year; according to type, pre-primary education groups and pre-primary points; since 2007 excluding pre-primary education in the units Ministry of National Defence, the Ministry of Interior, the Internal Security Agency. ^f Since 2005 working directly with a patient; ^h Excluding day places in hospital wards; since 2008 including beds and incubators for newborns. ⁱ See general notes to the ^m Data concern activity performed in voivodship area, including outdoor events.

2009	2010	2011	2012	SPECIFICATION
<i>EDUCATION^a (cont.)</i>				
52,3	49,8	46,5	42,1	Students of higher education institutions ^b (as of 30 XI) in thous.
15,4	14,4	14,5	14,1	Graduates of higher education institutions ^{bc} in thous.
12,7	1,5	13,0	12,5	Students of schools for adults (as of beginning of the school year) in thous.
2,9	2,9	3,5	3,3	Graduates of schools for adults in thous.
24,9	27,0	28,4	30,2	Pre-primary education (as of beginning of the school year): places in nursery schools in thous.
25,8	27,5	29,0	30,5	children ^d in thous.: in nursery schools
8,5	9,4	12,1	11,6	in pre-primary sections in primary schools
427	430	433	438	Children in nursery schools (as of beginning of the school year) per 1000 children aged 3–6
<i>HEALTH CARE^c AND SOCIAL WELFARE</i>				
2351	2481	2647	2841	Medical personnel ^f (as of 31 XII): doctors
440	481	456	453	dentists
6261	6309	6730	7320	nurses ^g
42,4	41,2	43,2	46,2	Beds in general hospitals ^h (as of 31 XII) per 10 thous. population
1749	1757	1833	805	In-patient in general hospitals per 10 thous population
689	710	806	805	Out-patients departments ⁱ (as of 31 XII)
353	366	380	388	Generally available pharmacies (as of 31 XII)
4043	3972	3823	3739	Population (as of 31 XII) per 1 generally available pharmacy
6,3	6,1	6,4	6,4	Consultations provided within the scope of out-patient health care per capita: medical
0,9	0,9	0,9	0,8	dental
18	19	22	34	Children in nurseries ^k and children's clubs (as of 31 XII) per 1000 children up to age 3 ^l
<i>CULTURE, TOURISM</i>				
319	316	315	305	Public libraries (including branches; as of 31 XII)
3653	3504	3432	3359	Public library collections (as of 31 XII) per 1000 population in vol.
162	158	157	152	Public library borrowers per 1000 population
2972	2903	2929	2969	Public library loans in vol.: per 1000 population
18,3	18,4	18,7	19,5	per borrower
1,3	1,3	1,1	1,1	Seats in theatres and music institutions (as of 31 XII) per 1000 population
201	202	196	215	Audience in theatres and music institutions ^m per 1000 population

podstawowymi jednostkami organizacyjnymi oraz zamiejscowymi ośrodkami dydaktycznymi, bez szkół resortu obrony – z roku kalendarzowego; patrz uwagi ogólne działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 18 na str. 202. *d* Od roku 2008 łącznie przedszkolnymi; od roku 2007 bez wychowania przedszkolnego w placówkach wykonujących działalność leczniczą *f* Od 2005 r. pracujący bezpośrednio z pacjentem; od 2006 r. łącznie z osobami, dla których głównym miejscem pracy jest szpitalnych; od 2008 r. łącznie z łózkami i inkubatorami dla noworodków. *i* Patrz uwagi ogólne działu „Ochrona zdrowia dotyczą działalności prowadzonej na terenie województwa, łącznie z imprezami organizowanymi w plenerze. *units in another location as well as teaching centres in another location, excluding academies of the Ministry of National Defence see general notes to the chapter “Education”, item 18 on page 202. d since 2008 including, entities excluding in division performing health care activities (unit the 2011 defined as health care institution). e in 2012 data include health care: of the since 2006 including persons for whom the primary workplace is a medical and nurse practice. g including master nurses. chapter “Health care and social welfare” item 3 on page 236. k including nursery wards. l until 2010 excluding children's clubs.*

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
KULTURA. TURYSTYKA (dok.)					
Muzea i oddziały muzealne (stan w dniu 31 XII)	18	23	23	23	23
Zwiedzający muzea i wystawy na 1000					
ludności	294	305	295	328	360
Kina stałe (stan w dniu 31 XII)	39	29	23	23	23
Miejsca na widowni w kinach stałych					
(stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności	7,1	6,0	4,5	4,5	4,8
Widzowie w kinach stałych na 1000 ludności..	308	257	457	449	615
Abonenci (stan w dniu 31 XII) na 1000					
ludności:					
radiowi	234	232	211	204	184
telewizyjni	230	226	206	199	179
Baza noclegowa turystyki ^a (stan w dniu					
31 VII)	589	353	365	371	384
w tym hotele	65	85	86	87	88
Miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII)					
na 10 tys. ludności	343	262	268	268	271
Korzystający z noclegów na 1000 ludności.	586	531	574	609	635
ROLNICTWO ^b I LEŚNICTWO					
Użytki rolne (stan w czerwcu) ^{cd} w tys. ha ...	1230,9	998,7	1011,5	1008,4	981,1
w tym w dobrej kulturze rolnej w %	x	x	x	93,5	93,8
Powierzchnia zasiewów (stan w czerwcu) ^{de}					
w tys. ha	729,7	607,2	657,0	626,6	616,4
w tym w %:					
zboża podstawowe (łącznie z mieszan-					
kami zbożowymi)	71,8	71,0	66,6	68,2	68,5
w tym: pszenica	23,9	22,4	19,4	19,5	22,4
żyto	12,2	5,5	4,7	7,0	7,3
ziemniaki	4,9	2,4	2,3	2,3	2,0
buraki cukrowe	0,9	0,6	0,7	0,6	0,5
Zbiory w tys. t:					
zboża podstawowe (łącznie z mieszan-					
kami zbożowymi)	1313,4	1199,8	1191,8	1394,5	1422,1
w tym: pszenica	587,1	527,1	464,2	498,5	595,8
żyto	166,2	69,9	70,6	114,4	130,6
ziemniaki ^f	730,9	264,8	227,6	278,4	248,7
buraki cukrowe	219,8	181,3	216,8	205,4	140,8
Plony z 1 ha w dt:					
zboża podstawowe (łącznie z mieszan-					
kami zbożowymi)	25,1	27,8	27,2	32,7	33,7
w tym: pszenica	33,6	38,7	36,4	40,8	43,2
żyto	18,7	21,0	22,8	26,1	29,2
ziemniaki ^f	206	179	152	197	203
buraki cukrowe	337	475	494	508	506
Zwierzęta gospodarskie ^g :					
bydło (stan w czerwcu):					
w tysiącach sztuk	415,0	407,2	434,4	423,7	429,9
na 100 ha użytków rolnych ^g w szt.	33,7	40,8	42,9	42,0	43,8
trzoda chlewna (stan w końcu lipca):					
w tysiącach sztuk	798,9	880,6	846,0	823,9	677,7
na 100 ha użytków rolnych ^g w szt.	64,9	88,2	83,6	81,7	69,1
Produkcja na 1 ha użytków rolnych ^g :					
żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso					
(łącznie z tłuszczami i podrobami) ^h w kg	195,1	227,0	224,6	223,0	229,8
mleka krowiego w l	506,7	812,2	844,3	825,9	879,2

^a Od 2011 r. dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^b Dane według siedziby użytkownika posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali; patrz uwagi ogólne działu „Rolnictwo, upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone).” ^f Od 2010 r. bez ogrodów przydomowych. w wadze poubojowej ciepłej.

^a Since 2011 concern establishments 10 and more bed places. ^b Data are presented according to the official activities and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale; see Census. ^e Since 2010 excluding permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green goat, rabbit and game; in post-slaughter warm weight).

2009	2010	2011	2012	SPECIFICATION
<i>CULTURE. TOURISM (cont.)</i>				
25	27	23	27	Museums with branches (as of 31 XII)
329	372	394	339	Museum and exhibition visitors per 1000 population
23	21	17	23	Fixed cinemas (as of 31 XII)
5,3	5,0	4,3	5,0	Seats in fixed cinemas (as of 31 XII) per 1000 population
664	645	686	561	Audience in fixed cinemas per 1000 population
173	176	175	176	Subscribers (as of 31 XII) per 1000 population:
168	171	170	171	radio
390	387	467	487	television
93	95	97	101	Tourist accommodation establishments ^a (as of 31 VII)
269	259	269	272	of which hotels
595	618	669	681	Number of beds (as of 31 VII) per 10 thous. population
<i>AGRICULTURE ^b AND FORESTRY</i>				
995,8	1055,7	1048,5	1037,7	Agricultural land (as of June) ^{cd} in thous. ha
94,5	92,7	98,5	95,3	of which in good agricultural condition in %
648,3	592,9	659,1	606,4	Sown area (as of June) ^{de} in thous. ha
68,7	69,5	66,1	63,7	of which in %:
22,0	24,2	23,9	24,8	basic cereals (including cereal mixed)
8,1	6,7	5,5	6,4	of which: wheat
1,9	1,9	1,6	1,7	rye
0,5	0,6	0,4	0,5	potatoes
				sugar beets
				Crop production in thous. t:
1571,3	1716,6	1542,1	1478,9	basic cereals (including cereal mixed)
596,5	703,8	662,1	661,8	of which: wheat
155,0	137,7	96,6	118,2	rye
213,0	259,3	217,3	211,1	potatoes ^f
142,4	175,2	145,7	168,6	sugar beets
				Yields per 1 ha in dt:
35,3	41,7	35,4	38,3	basis cereals (including cereal mixed)
41,9	49,0	42,0	44,0	of which: wheat
29,3	34,8	26,8	30,4	rye
175	233	211	207	potatoes ^f
487	518	496	525	sugar beets
				Livestock ^l :
442,0	435,7	499,5	463,3	cattle (as of June):
44,4	43,5	47,6	44,6	in thousand heads
678,7	670,8	609,0	546,8	per 100 ha of agricultural land ^c in heads
68,2	67,0	58,1	52,7	pigs (as of the end of July):
				in thousand heads
				per 100 ha of agricultural land ^c in heads
243,5	263,5	263,6	269,4	Production per 1 ha of agricultural land ^c :
911,1	921,3	898,1	913,9	of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck) ^g in kg
				of cows' milk in l

gospodarstwa. ^c Od 2010 r. bez gruntów posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz gruntów łowiectwo i leśnictwo^o, ust. 3 na str. 286–287. ^d W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^e Od 2010 r. bez powierzchni ^g Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego, drobiowego, koziego, króliczego i dziczyzny;

residence of land user. ^c Since 2010 excluding land of owners of agricultural land who do not conduct agricultural general notes to the chapter "Agriculture, hunting and forestry", item 3 on pages 286–287. ^d In 2010 data of the Agricultural fertilizers). ^f Since 2010 excluding kitchen gardens. ^g Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh, poultry,

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
	ROLNICTWO ^a I LEŚNICTWO (dok.)				
Skup produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych ^b :					
ziarno zbóż podstawowych (łącznie z mieszankami zbożowymi) w kg	596	617	694	572	581
ziemiaki w kg	41	14	11	13	11
buraki cukrowe w kg	179	182	215	204	143
żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami) ^c w kg.....	129	190	187	185	192
mleko krowie w l	396	567	615	648	634
Zużycie nawozów w przeliczeniu na czysty składnik na 1 ha użytków rolnych ^{bde} w kg:					
mineralnych lub chemicznych (łącznie z wieloskładnikowymi).....	66,5	90,3	124,4	124,9	124,4
wapniowych	125,5	174,3	36,0	30,1	40,4
Ciągniki rolnicze (stan w czerwcu; w 2000 r. – stan w dniu 31 XII) na 100 ha użytków rolnych ^{be} w szt.	3,8	4,7	.	5,0	5,3
Powierzchnia gruntów leśnych (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	732,7	745,6	750,1	751,8	753,5
Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 XII):					
w tysiącach hektarów	713,0	725,3	729,4	731,0	732,7
na 1 mieszkańca w ha	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Lesistość (stan w dniu 31 XII) w %	29,5	30,0	30,2	30,2	30,3
Pozyskanie drewna (grubizny) na 100 ha powierzchni lasów w m ³	381,0	407,2	411,1	533,5	473,8
	PRZEMYSŁ				
Produkcja sprzedana przemysłu:					
w milionach złotych (ceny bieżące).....	.	15860,5	16868,9	20570,1	20115,6
rok poprzedni =100 (ceny stałe) ^f	113,7	.	107,3	116,5	98,2
2005=100 (ceny stałe)	107,3	125,0	122,8
na 1 zatrudnionego w zł (ceny bieżące)...	.	194257	196257	233382	224750
na 1 mieszkańca w zł (ceny bieżące).....	.	11103	11821	14419	14102
	BUDOWNICTWO				
Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej ^g (ceny bieżące):					
w milionach złotych	2961,7	2671,2	4282,5	3803,4
na 1 mieszkańca w zł	2073	1872	3002	2666
	TRANSPORT I ŁĄCZOŚĆ – stan w dniu 31 XII				
Linie kolejowe eksploatowane normalnotorowe ^h :					
w kilometrach.....	1461	1209	1209	1209	1209
na 100 km ² powierzchni ogólnej w km	6,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Drogi publiczne o twardej nawierzchni (miejskie i zamiejskie):					
w kilometrach	12257,0	12352,3	12230,6	12331	12354,7
na 100 km ² powierzchni ogólnej w km	50,6	51,1	50,6	51,0	51,0

^a Dane według siedziby użytkownika gospodarstwa. ^b Od 2010 r. bez gruntów posiadaczy użytków rolnych rolnicza o małej skali; patrz uwagi ogólne działu „Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo”, ust. 3 na str. 286–287. ^c Dotyczy mięsa: ^e W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^f Dla 2000 r. ceny stałe 1995 (średnie ceny bieżące 1995 r.), dla lat ^g Zrealizowanej przez podmioty budowlane – według miejsca wykonywania robót. ^h Dane dotyczą sieci kolejowej Polskich

^a Data are presented according to the official residence of land user. ^b Since 2010 excluding land of owners of agricultural activities on a small scale; see general notes to the chapter “Agriculture, hunting and forestry”, item 3 on pages 286–287. ^c data of the Agricultural Census. ^f For 2000 constant prices 1995 (average current prices 1995), for 2006–2009 constant prices units – by place of performing works. ^h Data concern rail network of Polskie Koleje Państwowe (PKP), as well as since 2005

2009	2010	2011	2012	SPECIFICATION
AGRICULTURE ^a AND FORESTRY (cont.)				
				<i>Procurement of agricultural products per 1 ha of agricultural land ^b:</i>
785	734	634	700	<i>basic cereal grains (including cereal mixed) in kg</i>
9	9	8	7	<i>potatoes in kg</i>
143	162	151	163	<i>sugar beets in kg</i>
203	224	233	233	<i>animals for slaughter in terms of meat (including fats) ^c in kg</i>
706	705	716	749	<i>cows' milk in l</i>
				<i>Consumption of fertilizers in terms of pure ingredient per 1 ha of agricultural land ^{b,d,e} in kg:</i>
121,1	103,6	120,7	105,1	<i>mineral or chemical (including mixed fertilizers)</i>
48,1	39,8	36,4	36,4	<i>lime</i>
				<i>Agricultural tractors (as of June; in 2000 – as of 31 XII) per 100 ha of agricultural land ^{b,e} in units</i>
5,2	5,1	.	.	
756,0	761,4	764,1	766,5	<i>Forest land (as of 31 XII) in thous. ha</i>
735,4	740,8	743,5	745,9	<i>Forest areas (as of 31 XII):</i>
0,5	0,5	0,5	0,5	<i>in thousand hectares</i>
30,4	30,6	30,8	30,9	<i>per capita in ha</i>
				<i>Forest cover (as of 31 XII) in %</i>
433,8	446,7	446,9	450,9	<i>Removals (timber) per 100 ha of forest area in m³</i>
INDUSTRY				
20321,7	22239,2	26983,4	27292,9	<i>Sold production of industry:</i>
98,0	.	114,6	97,4	<i>in million zlotys (current prices)</i>
120,3	136,4	156,3	152,2	<i>previous year =100 (constant prices) ^f</i>
244657	262397	315928	327556	<i>2005=100 (constant prices)</i>
14234	15294	18570	18797	<i>per employee in zl (current prices)</i>
				<i>per capita in zl (current prices)</i>
CONSTRUCTION				
3889,8	4548,9	4929,1	4647,6	<i>Sales of construction and assembly production ^g (current prices):</i>
2725	3128	3392	3201	<i>in million zlotys</i>
				<i>per capita in zl</i>
TRANSPORT AND COMMUNICATIONS – as of 31 XII				
1207	1215	1238	1238	<i>Railway lines operated – standard gauge ^h:</i>
5,0	5,0	5,1	5,1	<i>in kilometres</i>
				<i>per 100 km² of total area in km</i>
12447,3	12644,0	12875,8	12889,1	<i>Hard surface public roads (urban and non-urban):</i>
51,4	52,3	53,3	53,3	<i>in kilometres</i>
				<i>per 100 km² of total area in km</i>

nieprowadzących działalności rolniczej oraz gruntów posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego i drobiowego; w wadze poubojowej ciepłej. *d* W roku gospodarczym. 2006–2009 ceny stałe 2005 (średnie ceny bieżące 2005 r.), od 2011 r. ceny stałe 2010 (średnie ceny bieżące 2010 r.). Kolei Państwowych (PKP), od 2005 r. również innych podmiotów, będących zarządcami infrastruktury kolejowej. *land who do not conduct agricultural activities and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural c* Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh and poultry; in post-slaughter warm weight. *d* In farming year. *e* In 2010 2005 (average current prices 2005), since 2011 constant prices 2010 (average current prices 2010). *g* Realized by construction of other entities which are administrators of railway infrastructure.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
TRANSPORT I ŁĄCZOŚĆ – stan w dniu 31 XII (dok.)					
Samochody osobowe zarejestrowane ^a :					
w tysiącach sztuk.....	221,0	376,2	431,0	474,3	528,3
na 1000 ludności	154,8	263,3	302,1	332,6	370,2
Placówki dla usług pocztowych ^b :					
w liczbach bezwzględnych.....	437	391	399	406	411
na 100 tys. ludności.....	3,1	2,7	2,8	2,8	2,9
Telefoniczne łącza główne ^c :					
w tysiącach.....	368,9	410,1	389,1	337,4	288,7
na 1000 ludności	258,4	287,1	272,7	236,6	202,3
HANDEL					
Sprzedaż detaliczna towarów (ceny bieżące):					
w milionach złotych.....	8854,0	11313,1	12298,6	12318,9	14428,1
na 1 mieszkańca w zł.....	6211	7920	8618	8635	10115
Sklepy (stan w dniu 31 XII) w tys.	16,8 ^d	12,4	15,1	14,4	15,6
Liczba ludności (stan w dniu 31 XII)					
na 1 sklep.....	85 ^d	115	94	99	92
FINANSE PUBLICZNE					
Budżety gmin ^e					
Dochody:					
w milionach złotych.....	1370,9	2122,5	2398,2	2644,4	2902,4
na 1 mieszkańca w zł.....	1203	1883	2131	2351	2582
Wydatki:					
w milionach złotych.....	1427,2	2120,6	2440,2	2610,7	2895,6
na 1 mieszkańca w zł.....	1253	1881	2168	2321	2576
Budżety miast na prawach powiatu					
Dochody:					
w milionach złotych.....	566,5	789,7	879,0	995,0	1033,7
na 1 mieszkańca w zł.....	1932	2622	2913	3295	3419
Wydatki:					
w milionach złotych.....	587,6	791,2	929,1	949,2	1032,9
na 1 mieszkańca w zł.....	2003	2627	3079	3143	3417
Budżety powiatów					
Dochody:					
w milionach złotych.....	634,0	743,0	793,9	864,1	938,5
na 1 mieszkańca w zł.....	557	659	705	768	835
Wydatki:					
w milionach złotych.....	647,8	765,3	830,2	856,9	943,2
na 1 mieszkańca w zł.....	569	679	738	762	839
Budżet województwa					
Dochody:					
w milionach złotych.....	122,5	231,3	340,8	435,8	508,0
na 1 mieszkańca w zł.....	86	162	239	306	356
Wydatki:					
w milionach złotych.....	137,1	291,1	379,2	440,4	449,5
na 1 mieszkańca w zł.....	96	204	266	309	315

^a Od 2011 r. łącznie z posiadającymi pozwolenia czasowe wydane w końcu roku. ^b Dane dotyczą poczty publicznej; publicznej. ^d Dane nieporównywalne w związku ze zmianą w 2004 r. metody badania sklepów. ^e Bez dochodów i wydatków

^a Since 2011 including having temporary permission given at the end of the year. ^b Data concern public post; in 2000 ^d Data are not comparable due to change in 2004 the method of shop survey. ^e Excluding revenue and expenditure of

2009	2010	2011	2012	SPECIFICATION
TRANSPORT AND COMMUNICATIONS – as of 31 XII (cont.)				
551,9	578,3	607,8	628,9	Registered passenger cars ^a :
386,0	397,8	418,4	433,5	in thousand units
				per 1000 population
414	424	440	443	Postal service offices ^b :
2,9	2,9	3,0	3,1	in absolute numbers
				per 100 thous. population
272,8	249,8	216,8	185,8	Fixed main line ^c :
191,2	171,8	149,2	128,1	in thousands
				per 1000 population
TRADE				
11723,2	11566,6	12994,1	13717,3	Retail sales (current prices):
8211	7954	8943	9448,0	in million zlotys
15,1	12,8	12,7	13,7	per capita in zł
				Shops (as of 31 XII) in thous.
95	113*	114	106	Population (as of 31 XII) per 1 shop
PUBLIC FINANCE				
2963,6	3329,0	3547,5	3648,6	Budgets of gminas ^e
2635	2886	3076	3166	Revenue:
				in million zlotys
				per capita in zł
3212,2	3808,4	3757,7	3693,8	Expenditure:
2856	3302	3258	3205	in million zlotys
				per capita in zł
Budgets of cities with powiat status				
1068,0	1153,0	1272,0	1314,4	Revenue:
3527	3835	4243	4389	in million zlotys
				per capita in zł
1155,7	1314,8	1324,0	1359,2	Expenditure:
3817	4373	4416	4539	in million zlotys
				per capita in zł
Budgets of powiats				
1093,5	1209,5	1240,3	1190,4	Revenue:
972	1049	1075	1033	in million zlotys
				per capita in zł
1139,1	1258,6	1236,0	1192,8	Expenditure:
1013	1091	1072	1035	in million zlotys
				per capita in zł
Budget of voivodship				
785,2	520,4	558,2	614,8	Revenue:
550	358	384	423	in million zlotys
				per capita in zł
811,1	541,4	580,5	679,5	Expenditure:
568	372	399	468	in million zlotys
				per capita in zł

w 2000 r. placówki pocztowe i placówki usług telekomunikacyjnych. c Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

post offices and telecommunication service offices. c Data concern operators of the public telecommunication network. gminas which are also cities with powiat status.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (dok.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
	INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE ^a				
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące):					
w milionach złotych.....	2643,4	3906,4	4726,8	5377,2	5904,7
na 1 mieszkańca w zł.....	1845	2735	3312	3769	4140
Wartość brutto środków trwałych (stan w dniu 31 XII; bieżące ceny ewidencyjne):					
w milionach złotych.....	45691,8	56676,4	57946,2	61963,1	67546,1
na 1 mieszkańca w zł.....	32008	39673	40610	43448	47332
	PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ W REJESTRZE REGON ^b – stan w dniu 31 XII				
Ogółem: w tysiącach	102,7	110,1	111,3	113,1	115,8
na 10 tys. ludności	719	771	780	793	812
Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej:					
w tysiącach.....	22,6	27,6	28,5	29,3	29,6
1999 = 100.....	109,9	134,3	138,6	142,4	143,7
w tym:					
spółdzielnie.....	788	735	735	733	702
spółki handlowe	3591	5080	5239	5427	5514
w tym z udziałem kapitału zagranicznego.....	733	851	881	908	924
spółki cywilne.....	8223	6872	6795	6822	6734
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą:					
w tysiącach.....	80,0	82,4	82,8	83,7	86,2
1999 = 100	105,0	108,2	108,7	109,9	113,2
na 10 tys. ludności.....	561	577	580	587	604
	RACHUNKI REGIONALNE				
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące):					
w milionach złotych.....	21790	28125	29815	32681	35242
na 1 mieszkańca w zł.....	15287	19689	20892	22908	24707
Produkt krajowy brutto (ceny stałe) – rok poprzedni = 100.....	.	101,5	103,6	103,3	104,5
Wartość dodana brutto (ceny bieżące):					
w milionach złotych.....	19385	24779	26190	28590	30850
na 1 mieszkańca w zł.....	13600	17347	18352	20041	21628
Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych:					
w milionach złotych.....	16817	20514	21701	22941	24830
na 1 mieszkańca w zł.....	11798	14361	15206	16081	17407
Realne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych – rok poprzedni = 100.....	.	101,6	105,2	103,3	103,7

^a Dane za 2000 r. nieporównywalne w związku z nowelizacją w 2002 r. ustawy o rachunkowości. ^b Bez osób prowadzących
^a Data for 2000 are not comparable due to amendments in 2002 of the Act of Accounting. ^b Excluding persons tending

2009	2010	2011	2012	SPECIFICATION
<i>INVESTMENTS. FIXED ASSETS^a</i>				
5854,5	6548,3	7751,2	7535,8	<i>Investment outlays (current prices):</i>
4101	4503	5334	5190	<i>in million zlotys</i>
				<i>per capita in zl</i>
69448,8	73617,5	79888,7	84136,5	<i>Gross value of fixed assets (as of 31 XII;</i>
48664	50639	54997	57997	<i>current book-keeping prices):</i>
				<i>in million zlotys</i>
				<i>per capita in zl</i>
<i>ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY IN THE REGON REGISTER^b – as of 31 XII</i>				
114,8	119,0	117,2	119,9	<i>Total: in thousands</i>
805	819	807	827	<i>per 10 thous. population</i>
				<i>Legal persons and organizational entities</i>
				<i>without legal personality:</i>
30,2	31,3	32,0	33,5	<i>in thousands</i>
146,7	152,0	155,4	162,8	<i>1999 = 100</i>
				<i>of which:</i>
695	695	698	702	<i>co-operatives</i>
5749	6043	6409	6820	<i>commercial companies</i>
				<i>of which with foreign capital participa-</i>
939	945	963	995	<i>tion</i>
6491	6532	6548	6571	<i>civil law partnerships</i>
				<i>Natural persons conducting economic</i>
				<i>activity:</i>
84,6	87,7	85,2	86,4	<i>in thousands</i>
111,1	115,2	111,8	113,4	<i>1999 = 100</i>
593	604	586	596	<i>per 10 thous. population</i>
<i>REGIONAL ACCOUNTS</i>				
37182	38893	41609	.	<i>Gross domestic product (current prices):</i>
25563	26747	28635	.	<i>in million zlotys</i>
			.	<i>per capita in zl</i>
102,2	103,1	103,6	.	<i>Gross domestic product (constant prices)</i>
			.	<i>– previous year = 100</i>
33043	34255	36551	.	<i>Gross value added (current prices):</i>
22718	23557	25155	.	<i>in million zlotys</i>
			.	<i>per capita in zl</i>
			.	<i>Gross nominal disposable income in the</i>
26262	27634	29361	.	<i>households sector:</i>
18056	19004	20206	.	<i>in million zlotys</i>
			.	<i>per capita in zl</i>
			.	<i>Gross real disposable income in the house-</i>
102,3	102,0	101,5	.	<i>holds sector – previous year = 100</i>

gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
private farms in agricultural.

DZIAŁ I
GEOGRAFIA

CHAPTER I
GEOGRAPHY

TABL. 1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE
GEOGRAPHIC LOCATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina <i>Gmina</i>	W stopniach, minutach i sekundach <i>In degrees, minutes and seconds</i>	W km <i>In km</i>	SPECIFICATION
Najdalej wysunięte punkty granicy województwa:				<i>Furthest extended points of the voivodship border:</i>
na północ (szerokość geograficzna północna).....	Frombork	54°27'	x	<i>in the north (northern geographic latitude)</i>
na południe (szerokość geograficzna północna).....	łowo-Osada	53°08'	x	<i>in the south (northern geographic latitude)</i>
za zachód (długość geograficzna wschodnia).....	Kisielice	19°08'	x	<i>in the west (eastern geographic longitude)</i>
na wschód (długość geograficzna wschodnia).....	Dubeninki	22°48'	x	<i>in the east (eastern geographic longitude)</i>
Rozciągłość:				<i>Extent:</i>
z południa na północ.....	x	1°19'	148	<i>from south to north</i>
z zachodu na wschód.....	x	3°40'	242	<i>from west to east</i>

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.
Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 2. POWIERZCHNIA I GRANICE W 2012 R.
Stan w dniu 31 XII
AREA AND BORDERS IN 2012 R.
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	W liczbach bezwzględnych <i>In absolute numbers</i>	W odsetkach <i>In percent</i>	SPECIFICATION
Powierzchnia w km ²	24173	x	<i>Area in km²</i>
Długość granicy w km.....	978	100,0	<i>Length of borders in km</i>
z Rosją.....	209	21,4	<i>with Russia</i>
z województwami:			<i>with voivodships:</i>
pomorskim.....	195	19,9	<i>pomorskim</i>
kujawsko-pomorskim.....	131	13,4	<i>kujawsko-pomorskim</i>
mazowieckim.....	218	22,3	<i>mazowieckim</i>
podlaskim.....	225	23,0	<i>podlaskim</i>

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii oraz Komendy Głównej Straży Granicznej.
Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography as well as the Headquarters of the Border Guard.

TABL. 3. UKŁAD PIONOWY POWIERZCHNI
ELEVATIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina <i>Gmina</i>	Wzniesienie nad poziom morza w m <i>Elevation above sea level in m</i>	SPECIFICATION
Najwyżej położony punkt – Wysoka Wieś – Dylewska Góra	Ostróda	312	<i>Highest point – Wysoka Wieś – Dylewska Góra</i>
Najniżej położony punkt – Raczki Elbląskie	Elbląg	-1,8	<i>Lowest point – Raczki Elbląskie</i>
Najwyżej położona miejscowość – Olecko	Olecko	165	<i>Highest locality – Olecko</i>
Najniżej położona miejscowość – Żółwiniec ...	Markusy	-1,3	<i>Lowest locality – Żółwiniec</i>

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.
Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 4. WIĘKSZE SZTUCZNE ZBIORNIKI I STOPNIE WODNE
MAJOR ARTIFICIAL RESERVOIRS AND FALLS

ZBIORNIKI I STOPNIE WODNE <i>RESERVOIRS AND FALLS</i>	Rzeka <i>River</i>	Rok uruchomienia <i>Year opened</i>	Całkowita pojemność przy maksymalnym piętrzeniu w hm ³ <i>Total capacity at maximum accumulation in hm³</i>	Powierzchnia przy maksymal- nym piętrzeniu w km ² <i>Area at maxi- mum accumula- tion in km²</i>	Maksymalna wysokość piętrzenia lub spadu w m <i>Maximum height of accumulation or fall in m</i>
Pierzchały	Pasłęka	1916	11,5	2,4	14,0

Źródło: dane Ministerstwa Środowiska oraz Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.
Source: data Ministry of the Environment and Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 5. WIĘKSZE RZEKI
PRINCIPAL RIVERS

RZEKI ^a <i>RIVERS</i> ^a	Długość w km <i>Length in km</i>		Odbiornik ^b <i>Recipient</i> ^b	Powierzchnia dorzecza w km ² <i>Drainage basin area in km²</i>	
	ogółem <i>total</i>	w tym w Polsce <i>of which in Poland</i>		ogółem <i>total</i>	w tym w Polsce <i>of which in Poland</i>
Pisa	82 ^c	82 ^c	Narew	4510	4510
Wkra	255	255	Narew	5348	5348
Drwęca	231	231	Wisła	5697	5697
Pasłęka	187	187	Zalew Wiślany	2321	2319
Łyna i jej dopływy	264	207	Pregola	5990	5722

^a Uszeregowane w porządku hydrograficznym. ^b Rzeka lub zbiornik wodny do którego uchodzi dopływ. ^c Liczona od jeziora Roś.

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

^a Listed according to hydrographic order. ^b River or reservoir into which the water flows. ^c Calculated from Lake Roś.

Source: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

TABL. 6. **WIĘKSZE I GŁĘBSZE JEZIORA**
LARGER AND DEEPER LAKES

RZEKI ^a RIVERS ^a	Polożenie	Placement	Powierzchnia ^a w km ² Area ^a in km ²	Głębokość maksymalna Maximum depth	Wzniesienie nad poziom morza Elevation above the sea level
	dorzecze drainage basin	powiat powiat		w metrach in meters	
Śniardwy	Pisa	piski/mrągowski	113,4	23,4	115,6
Mamry ^b	Węgorapa	węgorzewski	102,8	43,8	116,2
Jeziorak	Drwęca	iławski	32,2	12,0	99,5
Niegocin	Pisa	giżycki	26,0	39,7	116,0
Roś	Pisa	piski	18,9	31,8	115,0
Tały (z jeziorem Ryńskim).	Pisa	giżycki/mrągowski	18,3	50,8	116,1
Nidzkie	Pisa	piski	18,2	23,7	119,0
Wukśniki	Pastęka	ostródzki	1,2	68,0	111,4
Babięty Wielkie	Krutynia	szczywieński	2,5	65,0	14,7
Piłakno	Krutynia	mrągowski	2,6	56,6	143,0
Elckie	Elk	elcki	3,8	58,2	120,0

^a Zwierciadła wody i wysp na jeziorze. ^b System wodny jeziora Mamry: Mamry, Świętajny, Kirsajny, Dargin, Dobskie, Kisajno.

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

^a Water and island lake level. ^b Water system of Lake Mamry: Mamry, Świętajny, Kirsajny, Dargin, Dobskie, Kisajno.

Source: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

TABL. 7. **TEMPERATURY POWIETRZA**
AIR TEMPERATURES

STACJE METEOROLOGICZNE METEOROLOGICAL STATIONS	Wzniesienie stacji nad poziom morza Station elevation above the sea level in m	Temperatury w °C Temperatures in °C						
		średnie ^a average ^a				skrajne extreme		amplitudy tempera- tur skrajnych ampli- tudes of extreme tempera- tures
		1971–2000	1991–2000	2001–2010	2012	maksi- mum maxim- mum	minimum minimum	
		1971–2012						
Olsztyn	133	7,3	7,6	7,9	7,5	36,2	-30,2	66,4

^a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów.

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

^a Data for multi-year periods include annual averages from these periods.

SOURCE: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

TABL. 8. **OPADY ATMOSFERYCZNE, PRĘDKOŚĆ WIATRU, USŁONECZNIENIE**
I ZACHMURZENIE
ATMOSPHERIC PRECIPITATION, WIND VELOCITY, INSOLATION AND CLOUDINESS

STACJE METEOROLOGICZNE METEOROLOGICAL STATIONS	Wzniesienie stacji nad poziom morza Station elevation above the sea level in m	Roczne sumy opadów w mm Total annual precipitation in mm				Średnia prędkość wiatru w m/s Average wind velocity in m/s	Usło- necznie- nie w ha Insolation in ha	Średnie zachmu- rzenie w oktan- tach ^a Average cloudi- ness in octants ^a
		1971– 2000	1991– 2000	2001– 2010	2012			
		średnie ^b average ^b		2012				
		Olsztyn ^c	133	625	623	646	701	3,0

^a Stopień zachmurzenia nieba od 0 (niebo bez chmur) do 8 (niebo całkowicie pokryte chmurami). ^b Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów. ^c Stacja nie prowadzi pomiarów usłonecznienia.

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

^a Degree of cloudiness from 0 (no clouds) to 8 (total cloud cover). ^b Data for multi-year periods include annual averages from these periods. ^c Stations do not record insolation measurements.

SOURCE: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

DZIAŁ II

STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA

Uwagi ogólne

1. Informacje o **stanie geodezyjnym i kierunkach wykorzystania powierzchni** ujmowane są według form władania i grup rejestrowych wprowadzonych do ewidencji gruntów rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. Nr 38, poz. 454).

2. Dane o **gruntach rolnych i leśnych wyłączonych na cele nierolnicze i nieleśne** dotyczą gruntów, za które pobrano należności i opłaty w trybie ustawy z dnia 3 II 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (jednolity tekst Dz. U. 2013 poz. 1205). Ustawa ta chroni wszystkie grunty rolne zaliczone do klas bonitacyjnych I–III oraz grunty rolne klas bonitacyjnych IV–VI wytworzone z gleb organicznych. Od 2009 r. przepisów ustawy nie stosuje się do gruntów rolnych, stanowiących użytki rolne, położonych w granicach administracyjnych miast.

3. Dane o **gruntach zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania** dotyczą gruntów, które utraciły całkowite wartości użytkowe (grunty zdewastowane) oraz gruntów, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej (grunty zdegradowane).

Rekultywacja gruntów polega na nadaniu lub przywróceniu gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg.

4. Informacje o **poborze wody** dotyczą:

- 1) w pozycji „na cele produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem)” – jednostek organizacyjnych wnoszących opłaty za pobór z ujęć własnych rocznie 5 dam³ i więcej wody podziemnej albo 20 dam³ i więcej wody powierzchniowej lub odprowadzających rocznie 20 dam³ i więcej ścieków;

CHAPTER II

ENVIRONMENTAL PROTECTION

General notes

1. Information regarding the **geodesic status and directions of land use** is classified according to ownership and register groups of land included in the register as a result of the decree of the Minister of Regional Development and Construction dated 29 III 2001 in regard to the registration of land and buildings (Journal of Laws, No. 38, item 454).

2. Data regarding **agricultural and forest land designated for non-agricultural and non-forest purposes** concern land, for which payments and fees were collected, based on the Law on Agricultural and Forest Land Protection, dated 3 II 1995 (uniform text, Journal of Laws 2013 item 1205). The Law protects all agricultural land included in quality classes I–III, as well as agricultural land included in quality classes IV–VI, comprised of organic soils. Since 2009 the provisions of the Law do not apply to agricultural land located within the administrative borders of urban areas.

3. Data regarding **devastated and degraded land requiring reclamation and management** concern land which has completely lost its utility value (devastated land) and land, the utility value of which has declined, due to a worsening in natural conditions or environmental changes and industrial activity as well as to inappropriate agricultural practices (degraded land).

Reclamation of land consists in the restoration or assigning a utility or natural value to devastated or degraded land through appropriate landscaping, improving physical and chemical properties, regulating waterways, regenerating soils, strengthening scarps as well as constructing or reconstructing necessary roads.

4. Information regarding **water withdrawal** concerns:

- 1) in the item „for production purposes (excluding agriculture, forestry and fishing)” – organizational entities making payments for the annual withdrawal of 5 dam³ or more of underground water, or 20 dam³ or more of surface water from their own sources, or discharging 20 dam³ or more of waste water annually;

- 2) w pozycji „nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie oraz napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych” – jednostek organizacyjnych rolnictwa, leśnictwa i rybactwa zużywających wodę na potrzeby nawadniania gruntów rolnych i leśnych o powierzchni od 20 ha oraz na potrzeby eksploatacji stawów rybnych o powierzchni od 10 ha;
- 3) w pozycji „eksploatacja sieci wodociągowej” – wszystkich jednostek nadzorujących pracę sieci wodociągowej (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itd.).

5. Dane dotyczące **oceny sanitarnej wodociągów oraz jakości wody** pobieranej z tych urządzeń opracowywane są zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 29 III 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. Nr 61, poz. 417, z późniejszymi zmianami); dane opracowano na podstawie wyników badań terenowo-laboratoryjnych wykonywanych przez stacje sanitarno-epidemiologiczne.

Wodociągi pogrupowano według ich wydajności dobowej. Na podstawie wyników analiz fizyczno-chemicznych i badań bakteriologicznych wyróżnia się **dwie kategorie urządzeń**: dostarczające wodę dobrą, tj. odpowiadającą wymaganiom sanitarnym i wodę złą, tj. niespełniającą tych wymagań.

6. Dane o **ściekach** dotyczą ścieków odprowadzonych do wód lub do ziemi przez jednostki określone w ust. 4, pkt 1) i 3). Do tych samych jednostek odnoszą się dane o **wyposażeniu w oczyszczalnię ścieków**.

Jako **ścieki wymagające oczyszczenia** przyjęto wody odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód lub do ziemi albo do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych i chłodniczymi), z innych jednostek oraz z gospodarstw domowych.

Wody chłodnicze są to ścieki o podwyższonej temperaturze powstałe w wyniku użycia wód do celów chłodniczych w procesach technologicznych.

Dane o **ściekach oczyszczanych** dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów i odprowadzonych do wód lub do ziemi.

Przez **ścieki oczyszczane mechanicznie** rozumie się ścieki poddane procesowi usuwania jedynie zanieczyszczeń nierozpuszczalnych, tj. ciał stałych i tłuszczów ulegających osadzeniu lub flotacji, przy użyciu krat, sit, piaskowników, odtłuszczaczy współpracujących z osadnikami Imhoffa.

- 2) *in the item „irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds” – agricultural, forest and fishing organizational entities, consuming water for irrigating agricultural or forest land of 20 ha or more in area, and for the purpose of exploiting fishponds of 10 ha or more in area;*
- 3) *in the item „exploitation of water supply network” – all entities responsible for the management of the water supply network (including housing cooperatives, water companies, waterworks and workplaces etc.).*

5. **Data concerning the sanitary evaluation of waterline system as well as the quality of water** drawn from these facilities are compiled in accordance with the Regulation of the Minister of Health, dated 29 III 2007 regarding the quality of water supplied to the population for consumption (Journal of Laws No. 61, item 417, with later amendments); data are compiled on the basis of the results of local and laboratory tests conducted by sanitary-epidemiological stations.

Water-line system is divided into groups according to their 24 hour capacity. On the basis of the results of physical-chemical analyses and bacteriological tests, **two categories of facilities**: supplying good water (i.e. meeting sanitary requirements) and bad water (i.e. not meeting sanitary requirements) are distinguished.

6. **Data regarding wastewater** concern wastewater discharged into waters or into the ground by entities described in item 4, points 1) and 3). **Data regarding equipment with wastewater treatment plants** concern the same entities.

Wastewater requiring treatment is understood as water discharged by means of open channel or ditch systems directly into waters or into the ground, or sewage network of entities engaged in production (including contaminated mine drainage water and cooling water), other entities as well as households.

Cooling water comprises wastewater with an increased temperature created in the process of using water for cooling purposes during technological processes.

Data regarding treated wastewater concern wastewater treated mechanically, chemically, biologically and with increased biogene removal, discharged into waters or into the ground.

Mechanical treatment of wastewater is understood as the process of removing only non-soluble pollutants, i.e., solid bodies and fats subject to settlement or floatation, through the use of grates, filters, grit chambers, grease traps in conjunction with Imhoff tanks.

Chemiczne oczyszczanie ścieków polega na wytrącaniu niektórych związków rozpuszczalnych, względnie ich neutralizacji metodami chemicznymi, takimi jak koagulacja, sorpcja na węglu aktywnym itp.

Biologiczne oczyszczanie ścieków następuje w procesie mineralizacji przez drobnoustroje w środowisku wodnym w sposób naturalny (np. poprzez rolnicze wykorzystanie ścieków, zraszanie pól, stawy rybne) lub w urządzeniach sztucznych (złoża biologiczne, osad czynny) i polega na usuwaniu ze ścieków zanieczyszczeń organicznych oraz związków biogenych i refrakcyjnych.

Podwyższone usuwanie biogenów w ściekach następuje w oczyszczalniach ścieków o wysokoefektywnych technologiach oczyszczania (głównie biologicznych, a także chemicznych) umożliwiających zwiększoną redukcję azotu i fosforu.

Kilkustopniowe oczyszczanie mechaniczne i biologiczne lub mechaniczno-chemiczno-biologiczne odprowadzanych ścieków zakwalifikowano do wyższego stopnia oczyszczania (biologicznego lub chemicznego).

Dane o **komunalnych oczyszczalniach ścieków** dotyczą oczyszczalni, które oczyszczają ścieki odprowadzone do oczyszczalni siecią kanalizacyjną, niezależnie od formy własności zarówno oczyszczalni jak i sieci kanalizacyjnej, na której oczyszczalnia pracuje. Dane nie dotyczą oczyszczalni przydomowych lub oczyszczających ścieki wyłącznie dowiezione (czyli oczyszczalni nie pracujących na sieci kanalizacyjnej).

W 2003 r. komunalne oczyszczalnie chemiczne zakwalifikowano albo do oczyszczalni o podwyższonym stopniu usuwania biogenów, albo do oczyszczalni mechanicznych.

Dane o **ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków** podano w oparciu o szacunek liczby ludności obsługiwanej przez oczyszczalnię pracującą na sieci kanalizacyjnej. W przypadku, gdy miasto obsługiwane jest przez kilka oczyszczalni o różnym sposobie oczyszczania, o zakwalifikowaniu miasta do obsługiwanego przez poszczególne rodzaje oczyszczalni ścieków decyduje przewaga ilości ścieków oczyszczanych przez dany rodzaj oczyszczalni.

7. Informacje o źródłach i wielkości **emisji zanieczyszczeń powietrza** z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza oraz o stanie **wyposażenia i efektach eksploatacji urządzeń do redukcji tych zanieczyszczeń** dotyczą jednostek organizacyjnych ustalonych przez Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych na

Chemical treatment of wastewater consists in precipitating certain soluble compounds, or their neutralization through chemical methods, such as coagulation, sorption on active carbon, etc.

Biological treatment of wastewater occurs through mineralization processes caused by microorganisms in the natural water environment (e.g. through agricultural use of wastewater, field irrigation, fish ponds) or in artificial facilities (biofilters, activated sludge) and consists in the removal of organic pollutants or biogenous and refractive compounds from wastewater.

Increased biogene removal from sewage occurs in treatment plants with highly efficient treatment technologies (mostly biological, and also chemical) allowing for an increased reduction in nitrogen and phosphorus content.

A few steps treatment mechanical and biological or mechanical, chemical and biological of discharging wastewater was classified as a higher degree of the treatment process (biological or chemical).

Data on municipal wastewater treatment plants concern those of them, which are used to treat waste water drained off to treatment plants by sewage systems, regardless of the form of ownership of the plants or sewage systems. Data do not include household sewage plants or treatment plants processing only transported waste water (i.e., waste water treatment plants not working within sewage network).

In 2003 municipal chemical waste water treatment plants were classified as treatment plants with increased biogene removal from sewage or mechanical treatment plants.

Data on population connected to wastewater treatment plants are presented on a basis of a number of people served by wastewater treatment plants working on sewage network. When an urban area is served by several treatment plants with various methods of treatment, the predominate amount of wastewater treated by a given treatment plant determines the classification of the urban area in the appropriate type of waste treatment plant.

7. Information regarding the sources and amounts of air pollutants emission from plants of significant nuisance to air quality as well as the possession of system to reduce such pollutants and the effects of their utilization concerns organizational entities established by the Minister of Environmental Protection and Natural

podstawie określonej wysokości opłat wniesionych w 1986 r. za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze według stawek określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 I 1986 r. w sprawie opłat za gospodarstwo korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian (Dz. U. Nr 7, poz. 40) z późniejszymi zmianami. Ustalona zbiorowość badanych jednostek utrzymywana jest corocznie, co zapewnia m.in. porównywalność wyników badań i może być powiększana jedynie w szczególnych przypadkach, np. o jednostki nowo uruchomione lub rozbudowane o wysokiej skali progowej emisji zanieczyszczeń.

Dane o **emisji pyłów** dotyczą pyłów: ze spalania paliw, cementowo-wapienniczych i materiałów ogniotrwałych, krzemowych, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowych, sadzy oraz innych rodzajów zanieczyszczeń pyłowych.

Dane o **emisji gazów** dotyczą: dwutlenku siarki, tlenku węgla, tlenków azotu, węglowodorów oraz innych rodzajów zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla).

Dane o emisji pyłów i gazów obejmują emisję zorganizowaną (z urządzeń technologicznych i ogrzewczych) oraz niezorganizowaną (z hałd, składowisk, w toku przeladunku substancji sypkich lub lotnych, z hal produkcyjnych itp.).

8. Odpady oznaczają każdą substancję lub przedmiot należący do jednej z kategorii określonych w załączniku nr 1 do Ustawy o odpadach z dnia 27 IV 2001 r. (jednolity tekst Dz. U. 2010 r. Nr 185, poz. 1243, z późniejszymi zmianami), których posiadacz pozbywa się, zamierza pozbyć się lub do ich pozbycia się jest zobowiązany.

Informacje o odpadach opracowane zostały zgodnie z katalogiem odpadów opartym o Listę Odpadów wprowadzoną do prawodawstwa Unii Europejskiej z dniem 1 I 2002 r.

Informacje o **ilości i rodzajach odpadów** dotyczą zakładów, które wytworzyły w ciągu roku powyżej 1 tys. t odpadów lub nagromadziły 1 mln t i więcej odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych).

Przez **odzysk odpadów** rozumie się wszelkie działania, niestwarzające zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska, polegające na wykorzystaniu odpadów w całości lub w części, lub prowadzące do odzyskania z odpadów substancji, materiałów lub energii i ich wykorzystania.

Przez **unieszkodliwianie odpadów** rozumie się poddanie odpadów procesom przekształceń biologicznych, fizycznych lub chemicznych w celu doprowadzenia ich do stanu, który nie stwarza zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska.

Resources on the basis of the defined amount of fees borne in 1986 for the annual emission of substances of polluting the air, according to rates defined in the decree of the Council of Ministers, dated 13 I 1986, regarding payments for economic use of the environment and modifications to it (Journal of Laws No. 7, item 40) with later amendments. The established group of surveyed entities maintained annually which, i.a. assures comparability of data and may only be increased in specific cases, e.g. by newly established or expanded entities with a high step scale of pollutant emission.

*Data regarding **particulate emissions** concern: particulates from the combustion of fuels, particulates from cement and lime, fire-resistant materials, silicates, artificial fertilizers, carbon and graphite, soot, as well as other types of particulates.*

*Data regarding **gas emissions** concern: sulphur dioxide, carbon oxide, nitrogen oxides, hydrocarbons, as well as other types of gaseous pollutants (excluding carbon dioxide).*

Data regarding particulate and gas emission include organized emission (from technological and heating facilities) and disorganized emission (from waste dumps and landfills, in the course of reloading of volatile or loose substances, from production halls etc.).

8. Waste shall mean any substance or object in one of the categories listed in Annex I to the Law on Waste, dated 27 IV 2001 (uniform text Journal of Laws 2010 No. 185, item 1243, with later amendments), which the holder discards or intends or is required to discard.

Information regarding waste was compiled on the basis of a catalogue of waste based on List of Waste introduced into legislation of the European Union on 1 I 2002.

Information regarding the **quantity and type of waste** concerns plants which generated over 1 thous. t of waste in the course of the year or accumulated 1 mln t of waste and more (excluding municipal waste).

Recovery of waste shall mean any operations which do not endanger human life and health or the environment, consisting in the use of waste in whole or in part, or leading to extraction and use of substances, materials or energy.

Treatment of waste shall mean the submission of waste to the processes of biological, physical or chemical treatment as a result of which the nature of waste does not pose risks to human life and health or the environment.

Magazynowanie odpadów to czasowe przetrzymywanie lub gromadzenie odpadów przed ich transportem, odzyskiem lub unieszkodliwianiem.

Przez **odpady składowane** należy rozumieć odpady usunięte na składowiska (wysypiska, hałdy, stawy osadowe) własne zakładów lub obce.

Dane o **odpadach dotychczas składowanych (nagromadzonych)** dotyczą ilości odpadów zdeponowanych na terenach własnych zakładów w wyniku składowania w roku sprawozdawczym i w latach poprzednich.

Przez **zreultywowane tereny składowania odpadów** należy rozumieć tereny, których eksploatacja została zakończona i na których zostały przeprowadzone prace polegające na nadaniu lub przywróceniu im wartości użytkowej poprzez między innymi właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych.

9. Ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody (m.in. dziko występujących oraz objętych ochroną gatunkową roślin, zwierząt i grzybów, zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia, siedlisk przyrodniczych); formami ochrony przyrody są: parki narodowe, rezerwy przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego kraj-obrazu, obszary Natura 2000, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, pomniki przyrody.

Podstawą prawną regulującą ustanowienie form ochrony przyrody jest ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 IV 2004 r. (jednolity tekst, Dz. U. 2013 r. poz. 627, z późniejszymi zmianami); formy te tworzone są w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska, uchwały sejmiku województwa lub rady gminy.

Rezerwy przyrody obejmują obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Parki krajobrazowe obejmują obszary chronione ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania oraz popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Waste storage shall mean temporary waste storage or collection prior to its transport, recovery or treatment.

Landfilled waste is understood as waste transferred to landfill areas (landfills, waste dumps, sludge tanks) of the plant generating it or to other areas.

Data regarding **landfilled up to now (accumulated) waste** concern the quantity of waste deposited on the grounds of the plants generating it as a result of depositing it during the reporting and previous years.

Reclaimed waste disposal sites are territories where exploitation had been finished and where works connected with restoration or assigning utility value such as appropriate landscaping, improving physical and chemical characteristics or regulating waterways were carried out.

9. Nature protection consists in maintaining, sustainable use and renovation of nature resources, objects and elements (among others, plants, animals and fungi originally existing in environment as well as subjected to species protection, wandering and migratory animals, habitats); forms of nature protection are: national parks, nature reserves, landscape parks, protected landscape areas, Nature 2000 areas, documentation sites, ecological arable lands, landscape-nature complexes, monuments of nature.

The legal basis regulating establishing forms of nature protection is the Law on Nature Protection, dated 16 IV 2004 (uniform text, Journal of Laws 2013 item 627, with later amendments); the forms are created by way of the decree of the Council of Ministers, the regulation of regional director for environmental protection, the resolution of voivodship regional council or gmina council.

Nature reserves include areas in natural or slightly changed state, ecosystems, refuges and natural habitats. They also protect habitats of plants, animals, fungi and formations and elements of inanimate nature, having essential value for the environmental, scientific, cultural or landscape reasons.

Landscape parks are areas protected for natural, historical and cultural values, as well as for landscape features. The aim of landscape park's creation is preservation, popularization and dissemination of these values in conditions of sustainable development.

Obszary chronionego krajobrazu obejmują tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Stanowiska dokumentacyjne są to niewyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do wyodrębnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym, miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych, jaskinie lub schroniska podskalne wraz z namuliskami oraz fragmenty eksploatowanych lub nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych.

Użytki ekologiczne są to zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej, jak: naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków itp.

Zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne.

Pomniki przyrody są to pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie.

10. Dane o nakładach na środki trwale służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej oraz ich **efektach rzeczowych** prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Statystyczną dotyczącą Działalności i Urzędzeń Związanych z Ochroną Środowiska, wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 III 1999 r. (Dz. U. Nr 25, poz. 218). Klasyfikacja ta opracowana została na podstawie Międzynarodowej Standardowej Statystycznej Klasyfikacji EKG/ONZ dotyczącej Działalności i Urzędzeń Związanych z Ochroną Środowiska i Europejskiego Systemu Zbierania Informacji Ekonomicznych dotyczących Ochrony Środowiska (SERIEE) wdrożonego przez Unię Europejską.

Protected landscape areas include areas protected for the sake of distinguishing landscape characterised by various ecosystem types. These areas are to be valuable because of their functions satisfying the needs of tourism and recreation of ecological corridors.

Documentation sites are scientific and educationally important, not emerging on the earth surface or visible on the surface, places of occurrence of various geological formations, fossils accumulations, mineral objects, caverns, rock caves, exploited and discarded opencast and underground workings.

Ecological areas are worth protecting fragments of ecosystems of significant importance for biodiversity, such as: natural water reservoirs, field and forest ponds, groups of trees and shrubs, swamps, peat bogs, dunes, old river beds, rock out-crops, scarps, gravel banks, habitats of rare or protected species etc.

Landscape-nature complexes are fragments of natural and cultural landscape that are worth protecting due to their scenic or aesthetic features.

Monuments of nature are single objects of animate and inanimate nature of special environmental, scientific, cultural, historical or landscape value and of distinctive individual features such as trees of impressive size, native and alien bushes, sources, waterfalls, exurgents, stones, ravines, erratic boulders and caves.

10. Data regarding outlays on fixed assets and tangible effects of investments in environmental protection and water management are presented in accordance with the Polish Statistical Classification of Environmental Protection and Facilities, introduced on the basis of the decree of the Council of Ministers, dated 2 III 1999 (Journal of Laws No. 25, item 218). This classification was compiled on the basis of ECE/UN Single European Standard Statistical Classification of Environmental Protection Activities and Facilities as well as with European System for the collection of Economic Information on the Environment (SERIEE), implemented by the European Union.

11. Fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej są to fundusze tworzone m.in. z: opłat za korzystanie ze środowiska (tj. kwot pieniężnych pobieranych m.in. za: emisję zanieczyszczeń powietrza, składowanie odpadów oraz pobór i korzystanie z wód i wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi), kar za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska, spłat pożyczek udzielonych inwestorom.

Dane dotyczące wojewódzkiego funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej prezentuje się w układzie memoriałowym (z wyjątkiem kar za naruszenia wymagań w zakresie ochrony środowiska – w ujęciu kasowym).

12. Podziału nakładów na środki trwale służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej oraz uzyskanych efektów rzeczowych według województw dokonano na podstawie faktycznej lokalizacji inwestycji.

11. Environmental protection and water management funds are funds created from income originating i.a. from: the payments for use of natural environment (i.e.: payments collected i.a. for: releasing air pollutants, landfilling waste as well as withdrawal and use of water and releasing wastewater into water or the ground), the fines for violating environmental protection requirements, the repayments of loans granted for investors.

Data concerning voivodship environmental protection and water management funds are presented on accrual basis (excluding fines for violating environmental protection requirements – on cash basis).

12. The division of outlays on fixed assets and tangible effects of investments in environmental protection and water management by voivodship is made on the basis of the actual location of the investment.

TABL. 1 (9).

STAN GEODEZYJNY, KIERUNKI I ZMIANY W WYKORZYSTANIU POWIERZCHNI WOJEWÓDZTWA
Stan w dniu 1 I
GEODESIC STATUS, DIRECTIONS AND CHANGES OF VOIVODSHIP LAND USE
As of 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013		2005	2013	SPECIFICATION
	w ha in ha			przyrost (+) lub ubytek (-) w ha w sto- sunku do 2012 r. increase (+) or decrease (-) in ha in relation to 2012	na 1000 mieszkańców ^a w ha per 1000 population ^a in ha		
Powierzchnia ogólna^b	2419180	2417347	2417347	-	1693	1666	Total area^b
Użytki rolne	1338935	1327753	1312841	-6189	937	905	<i>Agricultural land</i>
grunty orne	889144	891380	881123	-4211	622	607	<i>arable land</i>
sady	2887	2663	2570	-19	2	2	<i>orchards</i>
łąki trwałe	169620	165957	163748	-1066	119	113	<i>permanent meadows</i>
pastwiska trwałe	235239	229947	226226	-2269	164	156	<i>permanent pastures</i>
grunty rolne zabudowane	29093	25664	26485	1024	20	18	<i>agricultural built-up areas</i>
grunty pod stawami	576	1511	1943	101	0	1	<i>lands under ponds</i>
grunty pod rowami	12376	10631	10746	251	9	7	<i>lands under ditches</i>
Grunty leśne oraz zadrze- wione i zakrzewione	764659	778262	791854	6219	535	546	<i>Forest land as well as</i>
las	739091	755050	767313	3746	517	529	<i>woody and bushy land</i>
grunty zadrzewione i zakrzewione	25568	23212	24541	2473	18	17	<i>woody and bushy land</i>
Grunty pod wodami	138301	138401	138566	-16	97	96	<i>Lands under waters</i>
morskimi wewnętrznymi.. powierzchniowymi płynącymi	18416	17440	17456	-	13	12	<i>marine internal</i>
powierzchniowymi stojącymi	114737	117116	118056	63	80	81	<i>surface flowing</i>
stojącymi	5148	3845	3054	-79	4	2	<i>surface standing</i>
Grunty zabudowane i zurbanizowane	85365	86788	88964	801	60	61	<i>Built-up and urbanized</i>
tereny mieszkaniowe	10774	12016	12720	242	8	9	<i>residential areas</i>
tereny przemysłowe	2426	3021	3154	23	2	2	<i>industrial areas</i>
tereny inne zabudowane. tereny zurbanizowane niezabudowane	4656	5979	6336	117	3	4	<i>other built-up areas</i>
tereny rekreacji i wypo- czynku	2621	2728	2754	28	2	2	<i>recreational areas</i>
tereny komunikacyjne	60985	59342	60336	355	43	42	<i>transport areas</i>
drogi	53526	52609	53804	358	37	37	<i>roads</i>
kolejowe	6580	6339	6270	-	5	4	<i>railway</i>
inne ^c	879	394	262	-3	1	0	<i>others^c</i>
użytki kopalne	1246	1062	951	-12	1	1	<i>minerals</i>
Użytki ekologiczne	1730	2489	2599	99	1	2	<i>Ecological arable lands</i>
Nieuzytki	77336	76561	75920	-299	54	52	<i>Wasteland</i>
Tereny różne ^d	12854	7093	6603	-615	9	5	<i>Miscellaneous land^d</i>

^a Stan ludności w dniu 31 XII, odpowiednio dla lat 2004 i 2012. ^b Obszar lądowy (łącznie z wodami śródlądowymi) oraz częścią morskich wód wewnętrznych. ^c Porty lotnicze, urządzenia portowe, przystanie, obiekty i budowle służące komunikacji wodnej, naziemne obiekty itp. ^d Grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagospodarowane grunty zrekultywowane, wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego.

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

^a Population as of 31 XII December for 2004 and 2012, respectively. ^b Land area (including inland waters) as well as part of internal waters. ^c Airports, airport devices, harbours, buildings and other objects of water communication, terrestrial objects, etc. ^d Land designated for reclamation, unused reclaimed land, embankments, not designated for car traffic.

Source: data of Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 2 (10). **GRUNTY ROLNE WYŁĄCZONE NA CELE NIEROLNICZE I LEŚNE NA CELE NIELEŚNE^a**
AGRICULTURAL LAND DESIGNATED FOR NON-AGRICULTURAL PURPOSES AND FOREST LAND DESIGNATED FOR NON-FOREST PURPOSES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w ha in ha				
OGÓŁEM	191	147	122	158	TOTAL
WEDŁUG RODZAJÓW GRUNTÓW BY TYPE OF LAND					
Użytki rolne	131	86	49	58	Agricultural land
klasy bonitacyjne:					quality classes:
mineralne: I-II	-	-	-	-	mineral I-II
III	32	20	19	15	III
IV	91	66	30	42	IV
organiczne: IV	2	-	-	1	organic: IV
V-VI	6	-	-	-	V-VI
Inne grunty rolne	43	56	61	94	Other agricultural land
Grunty leśne	17	5	12	6	Forest land
WEDŁUG KIERUNKÓW WYŁĄCZENIA BY DIRECTIONS OF DESIGNATION					
wyłączone:					designated for:
Na tereny osiedlowe	36	45	60	59	Residential areas
Na tereny przemysłowe	110	25	17	15	Industrial areas
Pod drogi i szlaki komunikacyjne ..	7	1	2	1	Roads and communication trails
Pod użytki kopalne	21	43	18	53	Minerals
Pod zbiorniki wodne	-	-	-	-	Water reservoirs
Na inne cele	18	33	25	31	Other purposes

^a W trybie obowiązujących przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Źródło: w zakresie wyłączonych w trybie przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych: gruntów rolnych – dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi; gruntów leśnych – dane Ministerstwa Środowiska.

^a According to the existing legal regulations on the protection of agricultural and forest land.

Source: in regard to designated land according to the legal regulations on the protection of agricultural and forest land: agricultural land – data of the Ministry of Agriculture and Rural Development, forest land – data of the Ministry of Environment.

TABL. 3 (11). **GRUNTY ZDEWASTOWANE I ZDEGRADOWANE WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI I ZAGOSPODAROWANIA ORAZ GRUNTY ZREKULTYWOWANE I ZAGOSPODAROWANE**
DEVASTATED AND DEGRADED LAND REQUIRING RECLAMATION AND MANAGEMENT AS WELL AS RECLAIMED AND MANAGED LAND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w ha in ha				
Grunty wymagające rekultywacji (stan w dniu 31 XII)	4950	4711	4695	4751	Land requiring reclamation (as of 31 XII)
zdewastowane	4828	4548	4541	4599	devastated
zdegradowane	122	163	154	152	degraded
Grunty (w ciągu roku):					Land (during the year):
zrekultywowane	33	179	90	156	reclaimed
w tym na cele:					of which for purposes:
rolnicze	16	34	25	86	agricultural
leśne	17	145	65	70	forest
zagospodarowane	10	3	6	17	managed

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Source: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 4 (12). **POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
WATER WITHDRAWAL FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY
AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³				w odsetkach in percent	
OGÓŁEM	136,3	142,6	144,3	140,0	100,0	TOTAL
na cele:						for purposes of:
Produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem) – z ujęć własnych	30,2	25,5	27,1	27,9	19,9	Production (excluding agriculture, forestry and fishing) – from own intakes
w tym wody:						of which waters:
powierzchniowe	20,4	16,4	17,2	18,2	13,0	surface
podziemne	9,8	9,1	9,9	9,7	6,9	underground
Nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych	35,0	46,3	46,7	42,0	30,0	Irrigation in agriculture, and forestry as well as filling and completing fish ponds
Eksploatacji sieci wodociągowej ^a	71,1	70,7	70,4	70,1	50,1	Exploitation of water supply network ^a
wody: powierzchniowe	0,1	0,2	0,1	0,2	0,1	waters: surface
podziemne	70,9	70,5	70,3	70,0	50,0	underground

^a Pobór wody na ujęciach przed włączeniem do sieci.

^a Water withdrawal by intakes before entering the water network.

TABL. 5 (13). **ZUŻYCIĘ WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
WATER CONSUMPTION FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY
AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³				w odsetkach in percent	
OGÓŁEM	122,4	128,8	129,9	125,7	100,0	TOTAL
Przemysł	30,5	26,4	27,7	28,6	22,8	Industry
w tym na cele produkcyjne	14,1	12,1	13,4	14,3	11,4	of which for purposes of production
Rolnictwo i leśnictwo ^a	35,0	46,3	46,7	42,0	33,4	Agriculture and forestry ^a
Eksploatacja sieci wodociągowej ^b	56,9	56,1	55,4	55,1	43,9	Exploitation water supply network ^b

^a Woda zużyta do nawadniania w rolnictwie i leśnictwie oraz do napełniania i uzupełniania stawów rybnych. ^b Bez zużycia wody na cele przemysłowe z wodociągów stanowiących własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

^a Water consumption for irrigation in agriculture and forestry as well as for filling and completing fish ponds. ^b Excluding consumption of water for industrial purposes by water supply networks owned by gminas, voivodship water-works and water companies.

TABL. 6 (14). **POWIERZCHNIA I POBÓR WODY DO NAWODNIEŃ W ROLNICTWIE I LEŚNICTWIE ORAZ NAPEŁNIANIA STAWÓW RYBNYCH**
AREA AND WATER WITHDRAWAL FOR IRRIGATION IN AGRICULTURE AND FORESTRY AS WELL AS WATER FOR FILLING FISH PONDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Powierzchnia nawadnianych użytków rolnych i gruntów leśnych ^a w ha	3847	3069	3057	2993	Area of irrigated agricultural land and forest land ^a in ha
Powierzchnia napelnianych stawów rybnych ^b w ha	1329	1597	1520	1527	Area of filled fish ponds ^b in ha
Pobór wody ^c w dam ³	35035	46339	46717	41973	Water withdrawal ^c in dam ³
do nawadniania użytków rolnych i gruntów leśnych.....	9234	8761	8884	8865	for irrigation of agricultural and forest lands
na 1 ha.....	2,4	2,9	2,9	3,0	per 1 ha
do napelniania i uzupełniania stawów rybnych	25801	37578	37833	33108	for filling and completing fish ponds
na 1 ha.....	19,4	23,5	24,9	21,7	per 1 ha

^a O powierzchni co najmniej 20 ha. ^b O powierzchni co najmniej 10 ha. ^c Łącznie z poborem ścieków do nawodnień.
^a Area of 20 ha and more. ^b Area of 10 ha and more. ^c Including wastewater withdrawal for irrigation.

TABL. 7 (15). **JAKOŚĆ WODY Z WODOCIĄGÓW DOSTARCZANEJ LUDNOŚCI DO SPOŻYCIA^a W 2012 R.**
QUALITY OF WATER SUPPLIED TO THE POPULATION FOR CONSUMPTION FROM WATERWORKS^a IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ludność ^b – w % ludności korzystającej z wodociągów – zaopatrywana w wodę Population ^b – in % of population using waterworks – supplied with water		SPECIFICATION
	odpowiadającą wymaganiom sanitarnym meeting sanitary requirements	nieodpowiadającą wymaganiom sanitarnym non meeting sanitary requirements	
Wodociągi ^c o wydajności w m ³ /d:			Waterworks ^c with a capacity of m ³ /24h:
poniżej 100	90,7	9,3	below 100
100–1000	93,1	6,9	100–1000
1001–10000	96,7	3,3	1001–10000
10001–100000	100,0	-	10001–100000
powyżej 100000	-	-	over 100000

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 61. ^b Według szacunków. ^c Prowadzące zbiorowe zaopatrzenie ludności w wodę.
 Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia.

^a See general notes, item 5 on page 61. ^b Estimated data. ^c Providing collective water supply of the population.
 Source: data of the Ministry of Health.

TABL. 8 (16). **ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE^a ODPROWADZANE DO WÓD LUB DO ZIEMI**
INDUSTRIAL AND MUNICIPAL^a WASTEWATER DISCHARGED INTO WATERS OR INTO THE GROUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³			w odsetkach in percent		
OGÓŁEM	67,1	65,8	64,1	65,8	100,0	TOTAL
odprowadzone bezpośrednio z zakładów ^b	19,0	18,7	18,3	19,1	29,0	discharged directly by plants ^b
w tym wody chłodnicze	15,9	15,7	15,5	16,1	24,5	of which cooling water
odprowadzone siecią kanalizacyjną	48,1	47,1	45,8	46,6	70,8	discharged by sewage network
W tym ścieki wymagające oczyszczania	51,2	50,1	48,6	49,7	75,6	Of which wastewater requiring treatment
oczyszczane	48,8	49,8	48,4	49,2	74,7	treated
mechanicznie	0,6	0,7	0,6	0,3	0,4	mechanically
chemicznie ^c	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2	chemically ^c
biologicznie	9,3	8,5	8,7	8,9	13,5	biologically
z podwyższonym usuwaniem biogenów	38,9	40,6	39,1	39,8	60,5	with increased biogene removal
nieoczyszczane	2,3	0,3	0,2	0,6	0,8	untreated
odprowadzone bezpośrednio z zakładów	0,4	0,2	0,2	0,6	0,8	discharged directly by plants
odprowadzone siecią kanalizacyjną	2,0	0,1	-	-	-	discharged by sewage network

^a Od 2010 r. dane nieporównywalne z danymi za lata poprzednie ze względu na zmianę metodologii badania ścieków komunalnych. ^b Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi. ^c Dane dotyczą tylko ścieków przemysłowych.

^a Since 2010 data are not comparable with data for previous years due to change in the methodology of municipal wastewater. ^b Including polluted cooling water and water from mine drainage as well as building constructions as well as from contaminated precipitation water. ^c Data concern only to industrial wastewater.

TABL. 9 (17). **ZAKŁADY^a ODPROWADZAJĄCE ŚCIEKI WEDŁUG MIEJSCA ODPROWADZANIA ORAZ WYPOSAŻENIA W OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW**
Stan w dniu 31 XII
PLANTS^a DISCHARGING WASTEWATER BY PLACE OF DISCHARGE AND WASTEWATER TREATMENT PLANTS POSSESSED
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
OGÓŁEM	110	93	92	91	TOTAL
Odprowadzające ścieki bezpośrednio do wód lub do ziemi wymagające oczyszczania	39	29	32	32	Discharging wastewater directly into waters or into the ground requiring treatment
wyposażone w oczyszczalnię ścieków	35	22	23	23	possessing wastewater treatment plants
o wystarczającej przepustowości ...	31	22	22	22	with sufficient capacity
o niewystarczającej przepustowości	4	-	1	1	with insufficient capacity
bez oczyszczalni ścieków	4	7	9	9	not possessing wastewater treatment plants
Odprowadzające ścieki do kanalizacji (bez oczyszczalni ścieków)	71	64	60	59	Discharging wastewater into sewage network (not possessing wastewater treatment plants)

^a Bez przedsiębiorstw i zakładów wodociągowo-kanalizacyjnych.

^a Excluding enterprises and water-sewage treatment plants.

TABL. 10 (18). **OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW**
Stan w dniu 31 XII
WASTEWATER TREATMENT PLANTS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem <i>Total</i>	Mechaniczne <i>Me- chanical</i>	Chemiczne <i>Chemical</i>	Biologiczne <i>Biological</i>	Z podwyższonym usuwaniem biogenów <i>With increased biogene removal</i>	SPECIFICATION
Oczyszczalnie ścieków przemysłowych							Industrial wastewater treatment plants
Liczba	2005	40	14	2	19	5	Number
	2010	18	5	1	9	3	
	2011	21	4	1	13	3	
	2012	21	5	1	12	3	
Przepustowość w dam ³ /d	2005	57,5	45,2	0,9	7,9	3,5	Capacity in dam ³ /24h
	2010	52,6	42,2	0,7	6,2	3,5	
	2011	52,4	42,2	0,7	6,2	3,4	
	2012	51,4	42,2	0,4	5,5	3,4	
Oczyszczalnie ścieków komunalnych^a							Municipal wastewater treatment plants^a
Liczba	2005	192	4	x	129	59	Number
	2010	218	-	x	150	68	
	2011	227	-	x	157	70	
	2012	228	-	x	159	69	
Przepustowość w dam ³ /d	2005	389,6	0,1	x	63,9 ^b	325,6	Capacity in dam ³ /24h
	2010	320,2	-	x	59,2 ^b	261,0	
	2011	320,9	-	x	60,1	260,8	
	2012	322,8	-	x	61,6	261,2	
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^{cd}	2005	69,9	0,1	x	15,5	54,3	Population connected to wastewater treatment plants in % of total population ^{cd}
	2010	70,8	-	x	14,9	55,9	
	2011	72,1	-	x	15,1	57,0	
	2012	73,4	-	x	15,9	57,5	

^a Miejskie i wiejskie pracujące na sieci kanalizacyjnej. ^b Dotyczy urządzeń do biologicznego oczyszczania. ^c Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – na podstawie szacunków, ludność ogółem – na podstawie bilansów. ^d Patrz uwagi ogólne ust. 6 na str. 62.

^a Treatment plants of urban and rural areas working on sewage system. ^b Refers to equipment for biological treatment. ^c Population connected to wastewater treatment plants – estimated data, total population – based on balances. ^d See general notes item 6 on page 62.

TABL. 11 (19). **EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNICIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA**
EMISSION AND REDUCTION OF AIR POLLUTANTS FROM PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza ^a (stan w dniu 31 XII).....	42	49	49	51	<i>Plants of significant nuisance to air quality^a (as of 31 XII)</i>
w tym wyposażone w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń:					<i>of which possessing systems to reduce the emission of:</i>
pyłowych.....	32	35	35	37	<i>particulates</i>
gazowych.....	5	7	6	4	<i>gases</i>
w tym nieposiadające wyników pomiarów:					<i>of which without the results of measurements of:</i>
emisji:					<i>emission:</i>
pyłów	17	16	14	13	<i>particulates</i>
gazów	12	13	12	11	<i>gases</i>
imisji	42	45	47	48	<i>imission</i>
Emisja zanieczyszczeń w tys. t:					<i>Emission of pollutants in thous. t:</i>
pyłowych.....	1,9	1,2	1,2	1,2	<i>particulates</i>
w tym pyły ze spalania paliw	1,8	1,1	1,1	1,1	<i>of which particulates from the combustion of fuels</i>
gazowych (bez dwutlenku węgla) ..	10,6	9,6	8,8	9,4	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>
w tym: dwutlenek siarki	4,6	4,1	3,9	4,1	<i>of which: sulphur dioxide</i>
tlenek węgla.....	3,2	2,7	2,3	2,4	<i>carbon oxide</i>
tlenki azotu	2,4	2,6	2,3	2,5	<i>nitrogen oxides</i>
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń:					<i>Pollutants retained in pollutant reduction systems:</i>
w tysiącach ton:					<i>in thousand tonnes:</i>
pyłowe	54,3	49,9	46,6	50,1	<i>particulates</i>
gazowe (bez dwutlenku węgla)	0,3	0,7	0,3	0,1	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>
w % zanieczyszczeń wytworzonych:					<i>in % of pollutants produced:</i>
pyłowych.....	96,6	97,7	97,5	97,7	<i>particulates</i>
gazowych (bez dwutlenku węgla) ..	2,8	7,1	2,8	1,2	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>

^a Emitujące pyły, gazy lub równocześnie pyły i gazy.

^a Emitting particulates, gases or particulates and gases.

TABL. 12 (20). **URZĄDZENIA DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA**
AIR POLLUTION REDUCTION SYSTEMS IN PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Cyklony <i>Cyclones</i>	Multicyklony <i>Multi-cyclones</i>	Filtry tkaninowe <i>Fabric filters</i>	Elektrofiltry <i>Electrofil- ters</i>	Urządzenia mokre <i>Wet air cleaners</i>	Inne <i>Others</i>
URZĄDZENIA – stan w dniu 31 XII EQUIPMENT – as of 31 XII							
OGÓŁEM	2005	122	31	47	8	19	36
TOTAL	2010	116	43	100	9	1	52
	2011	109	44	99	8	1	49
	2012	103	49	117	8	4	46
Skuteczność: <i>Efficiency:</i>							
niska	2005	4	9	3	-	-	x
<i>low</i>	2010	15	8	3	-	-	x
	2011	14	7	3	-	-	x
	2012	9	8	4	-	-	x
średnia	2005	68	8	17	1	18	x
<i>moderate</i>	2010	49	10	22	1	-	x
	2011	45	13	21	-	-	x
	2012	42	13	24	-	-	x
wysoka	2005	50	14	27	7	1	x
<i>high</i>	2010	52	25	75	8	1	x
	2011	50	24	75	8	1	x
	2012	52	28	89	8	4	x
PRZEPLYW GAZÓW ODLOTOWYCH w dam ³ /h WASTE GAS FLOW in dam ³ /h							
OGÓŁEM	2005	1750	866	586	1127	235	272
TOTAL	2010	1749	1081	1349	1234	36	409
	2011	1423	1016	1338	987	36	391
	2012	1661	1129	2233	987	60	388
Skuteczność: <i>Efficiency:</i>							
niska	2005	60	52	18	-	-	x
<i>low</i>	2010	316	153	58	-	-	x
	2011	62	72	58	-	-	x
	2012	37	72	135	-	-	x
średnia	2005	501	129	223	247	199	x
<i>moderate</i>	2010	562	58	240	247	-	x
	2011	549	242	226	-	-	x
	2012	655	242	326	-	-	x
wysoka	2005	1189	685	345	880	36	x
<i>high</i>	2010	871	870	1051	987	36	x
	2011	812	702	1054	987	36	x
	2012	969	815	1772	987	60	x

TABL. 13 (21). **ODPADY^a WYTWORZONE I DOTYCHCZAS SKŁADOWANE (NAGROMADZONE) ORAZ TERENY ICH SKŁADOWANIA**
WASTE^a GENERATED AND LANDFILLED UP TO NOW (ACCUMULATED) AS WELL AS THEIR STORAGE YARDS AREAS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Zakłady wytwarzające odpady (stan w dniu 31 XII).....	62	74	76	75	Plants generating waste (as of 31 XII)
Odpady wytworzone (w ciągu roku) w tys. t	609,3	1010,8	901,0	815,3	Waste generated (during the year) in thous. t
poddane odzyskowi	545,6	895,5	761,5	762,3	recovered
unieszkodliwione	42,4	31,7	37,4	21,4	treated
w tym składowane ^b	8,3	7,2	3,9	1,8	of which landfilled ^b
magazynowane czasowo.....	21,3	83,6	102,1	31,6	temporarily stored
W % wytworzonych:					In % of generated:
poddane odzyskowi	89,5	88,6	84,5	93,5	recovered
unieszkodliwione	7,0	3,1	4,2	2,6	treated
w tym składowane ^b	1,4	0,7	0,4	0,2	of which landfilled ^b
magazynowane czasowo.....	3,5	8,3	11,3	3,9	temporarily stored
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^c ; stan w końcu roku) w tys. t	1319,1	1227,4	1213,0	1212,8	Waste landfilled up to now (accumulated ^c ; end of year) in thous. t
Odpady poddane odzyskowi z nagromadzonych do 1 stycznia roku sprawozdawczego w tys. t	11,1	0,3	0,5	0,5	Waste recovered from accumulated by 1 January of reporting year in thous. t
Tereny składowania odpadów w ha:					Area of storage yards in ha:
niezrekultywowane (stan w końcu roku)	6,9	9,4	7,5	7,5	non-reclaimed (end of year)
zrekultywowane (w ciągu roku).....	2,1	0,8	-	-	reclaimed (during the year)

^a Z wyłączeniem odpadów komunalnych; patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 63–64. ^b Na terenach własnych zakładów i na terenach obcych. ^c Na terenach własnych zakładów.

^a Excluding municipal waste; see general notes, item 8 on pages 63–64. ^b On own plant grounds and other land. ^c On own plant grounds.

TABL. 14 (22). **ODPADY^a WEDŁUG RODZAJÓW W 2012 R.**
WASTE^a BY TYPE IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone w ciągu roku <i>Waste generated during the year</i>		Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^b ; stan w końcu roku) <i>Waste landfilled up to now (accumulated^b; end of year)</i>	SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>	w tym poddane odzyskowi <i>of which recovered</i>		
OGÓŁEM	815,3	762,3	1212,8	TOTAL
w tym:				<i>of which:</i>
Mieszanki popiołowo-żużłowe z mokrego odprowadzania odpadów paleniskowych	12,3	11,7	-	<i>Dust-slag compounds from wet treatment of furnace waste</i>
Popioły lotne z węgla	41,9	41,9	1178,3	<i>Coal fly ash</i>
Żużle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów	44,3	42,0	-	<i>Slag, furnace ash and particulates from boilers</i>

^a Z wyłączeniem odpadów komunalnych; patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 63–64. ^b Na terenach własnych zakładów.
^a Excluding municipal waste; see general notes, item 8 on pages 63–64. ^b On own plant grounds.

TABL. 15 (23). **POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA^a**
 Stan w dniu 31 XII
LEGALLY PROTECTED AREAS POSSESSING UNIQUE ENVIRONMENTAL VALUE^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION	
	w ha <i>in ha</i>				w % powierzchni ogólnej województwa <i>in % of total area of the voivodship</i>		na 1 mieszkańca <i>per capita in m²</i>
OGÓŁEM	1118802,0	1126155,3	1129431,6	1129457,7	46,7	7786	TOTAL
Rezerwy przyrody	29817,3	31229,4	31247,9	31255,0	1,3	215	<i>Nature reserves</i>
Parki krajobrazowe ^b	140089,0	139399,0	139399,0	139399,0	5,8	961	<i>Landscape parks^b</i>
Obszary chronionego krajobrazu ^b	925562,7	929281,8	932176,2	932157,1	38,6	6426	<i>Protected landscape areas^b</i>
Stanowiska dokumentacyjne ..	2,0	2,0	2,0	2,0	0,0	0	<i>Documentation sites</i>
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe.	20283,1	21388,1	21388,1	21388,1	0,9	147	<i>Landscape-nature complexes</i>
Użytki ekologiczne ..	3047,9	4855,0	5218,4	5256,5	0,2	36	<i>Ecological arable lands</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 64-65. ^b Bez powierzchni rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

^a See general notes, item 9 on pages 64-65. ^b Excluding nature reserves, documentation sites, landscape-nature complexes and ecological arable lands located within landscape parks and protected landscape areas.

TABL. 16 (24). **REZERWATY PRZYRODY**

Stan w dniu 31 XII

NATURE RESERVES

As of 31 XII

LATA REZERWATY	Obiekty Number	Powierzchnia w ha Area in ha		YEARS RESERVES	
		ogółem total	w tym pod ochroną ściśle ^a of which strictly protected ^a		
OGÓŁEM	2005	102	29817,3	131,1	TOTAL
	2010	108	31229,4	131,1	
	2011	108	31247,9	131,1	
	2012	109	31255,0	131,1	
Faunistyczne		32	14398,6	-	Fauna
Krajobrazowe		10	7875,6	-	Landscape
Leśne		35	5133,7	-	Forest
Torfowiskowe		17	1765,9	130,7	Peat-bog
Florystyczne		9	228,9	0,4	Flora
Wodne		4	1815,9	-	Water
Przyrody nieożywionej		1	24,0	-	Inanimate nature
Stepowe		1	12,4	-	Steppe

^a Powierzchnia, na której chroniona jest cała przyroda i jest zaniechana bezpośrednia ingerencja człowieka.^a The area in which all forms of nature are protected and direct human interference is entirely abandoned.TABL. 17 (25). **PARKI KRAJOBRAZOWE**

Stan w dniu 31 XII

LANDSCAPE PARKS

As of 31 XII

LATA YEARS ZESPOŁY I PARKI KRAJOBRAZOWE ^a SETS AND LANDSCAPE PARKS ^a		Powierzchnia ^b Area ^b			
		ogółem total	w tym of which		
			lasów forest	użytków rolnych agricultural land	wód water
		w ha in ha			
OGÓŁEM	2005	145425,4	78199,6	37095,3	24405,2
TOTAL	2010	144931,4	79044,8	33282,0	24618,5
	2011	144931,4	79044,8	33282,0	24618,5
	2012	144931,4	79044,8	33282,0	24618,5
Zespół Parków Krajobrazowych Pojezierza					
Iławskiego i Wzgórz Dylewskich		29555,9	17330,7	6309,2	4619,8
Pojezierza Iławskiego		22404,7	13383,9	3580,8	4601,9
Wzgórz Dylewskich		7151,2	3946,8	2728,4	17,9
Mazurski		53655,0	26140,0	8100,0	18015,0
Welski		20444,0	7973,2	9608,7	1022,2
Puszczy Rominckiej		14620,0	10534,3	2341,3	228,3
Wysoczyzny Elbląskiej		13732,0	7003,3	5080,8	137,3
Górznieńsko-Lidzbarski ^c		8588,5	6618,3	1471,0	75,9
Brodnicki ^c		4336,0	3445,0	371,0	520,0

^a Uszeregowane malejąco według powierzchni ogółem w województwie. ^b Łącznie z powierzchnią rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków. ^c Powierzchnia parków w granicach województwa.^a Listed according to decreasing grand total area in voivodship. ^b Including nature reserves, documentation sites, landscape-nature complexes and ecological arable lands located within parks. ^c Area of parks on the area of the voivodship.

TABL. 18 (26). **POMNIKI PRZYRODY**
Stan w dniu 31 XII
MONUMENTS OF NATURE
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	2432	2576	2573	2564	T O T A L
w tym:					of which:
Pojedyncze drzewa	1762	2155	2152	2143	Individual trees
Grupy drzew	363	210	210	208	Tree clusters
Aleje	90	66	66	67	Alleys
Głazy narzutowe	209	108	108	110	Erratic boulders

TABL. 19 (27). **NAKLĄDY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ^a (ceny bieżące)**
OUTLAYS ON FIXED ASSETS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł				
Ochrona środowiska	131184,8	402206,6	390364,6	421931,5	Environmental protection
w tym:					of which:
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	24109,2	65195,5	67776,7	124548,1	Protection of air and climate
w tym nakłady na nowe techniki i technologie spalania paliw oraz modernizację kotłowni i ciepłowni	7226,7	2912,7	10347,6	13858,6	of which outlays on new fuel combustion technologies and techniques as well as the modernization of boiler and thermal energy plants
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	90709,9	308094,0	215355,1	217243,6	Wastewater management and protection of waters
w tym nakłady na:					of which outlays on:
oczyszczanie ścieków komunalnych	24570,6	41604,2	27965,2	47041,6	municipal wastewater treatment
sieć kanalizacyjną odprowadzającą ścieki i wody opadowe	64799,6	262661,2	180877,6	142749,2	sewage network discharging wastewater and precipitation water
Gospodarka odpadami, ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	9113,7	25228,4	94628,5	57294,4	Waste management, protection and recovery of soils, protection of groundwater and surface water
w tym nakłady na:					of which outlays on:
zbieranie odpadów ^b i ich transport	1794,8	3902,1	7648,3	6309,3	waste collection ^b and transportation
w tym selektywne zbieranie odpadów	906,0	2772,0	5775,3	241,0	including selective waste collection
usuwanie i unieszkodliwianie odpadów ^b	2119,3	9612,0	78706,9	43440,3	removal and treatment of waste ^b
rekultywację hałd, stawów osadowych i składowisk odpadów oraz innych terenów zdewastowanych i zdegradowanych	1153,8	-	2537,9	3575,6	reclamation of waste dumps, sludge tanks and landfills as well as of other devastated and degraded areas
Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu	247,8	-	873,6	3968,5	Protection of biodiversity and landscape
Zmniejszanie hałasu i wibracji	507,5	-	1400,1	2509,6	Noise and vibration reduction

^a Według lokalizacji inwestycji; nakłady te uwzględniono również w nakładach inwestycyjnych we właściwych sekcjach gospodarki narodowej. ^b Przemysłowych i komunalnych.

^a By investments location; these outlays are included in the appropriate sections of the national economy. ^b Industrial and municipal.

TABL. 19 (27). **NAKLADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ^a (dok.)**
OUTLAYS ON FIXED ASSETS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł				
Gospodarka wodna	64969,7	119316,3	112580,1	81320,4	Water management
nakłady na:					outlays on:
Ujęcia i doprowadzenia wody	41825,7	88135,6	54797,7	34194,3	Water intakes and pipe systems
Stacje uzdatniania wody	17145,5	17476,6	25814,4	11982,1	Water treatment plants
Zbiorniki i stopnie wodne	552,1	4410,4	4797,0	968,1	Water reservoirs and falls
Regulację i zabudowę rzek i potoków	1896,1	2974,2	9712,9	17006,0	Regulation and management of rivers and streams
Obwałowania przeciwpowodziowe i stacje pomp	3550,3	6319,5	17458,1	17169,9	Flood embankments and pump stations

^a Według lokalizacji inwestycji; nakłady te uwzględniono również w nakładach inwestycyjnych we właściwych sekcjach gospodarki narodowej.

^a By investments location; these outlays are included in the appropriate sections of the national economy.

TABL. 20 (28). **EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
OCHRONA ŚRODOWISKA ENVIRONMENTAL PROTECTION					
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu					Protection of air and climate
Zdolność przekazanych do eksploatacji urządzeń do redukcji zanieczyszczeń w t/r:					Capacity of completed systems to reduce pollutants in t/y:
pyłowych	196	-	-	-	particulates
gazowych	37	-	-	-	gases
Gospodarka ściekowa i ochrona wód					Wastewater management and protection of waters
Sieć kanalizacyjna w km odprowadzająca:					Sewage network in km discharging:
ścieki	244,4	330,8	443,6	637,7	wastewater
wody opadowe	14,3	37,8	82,6	19,3	precipitation water
Oczyszczalnie ścieków:					Wastewater treatment plants:
obiekty	1	6	6	1	facilities
w tym oczyszczalnie					of which municipal
komunalne	1	6	6	1	mechanical
mechaniczne	-	2	3	1	biological (excluding fermentation tanks)
biologiczne (bez komór fermentacyjnych)	1	4	3	-	
z podwyższonym usuwaniem biogenów ^a	-	-	-	-	with increased biogene removal ^a
przepustowość oczyszczalni w m ³ /d	3955	3478	1306	2366	capacity of treatment plants in m ³ /24h
w tym oczyszczalni komunalnych	3955	3478	1306	2366	of which municipal
mechanicznych	31	1603	376	591	mechanical
biologicznych (bez komór fermentacyjnych)	401	1875	930	1775	biological (excluding fermentation tanks)
z podwyższonym usuwaniem biogenów ^a	3523	-	-	-	with increased biogene removal ^a

^a W tym chemiczne.

^a Of which chemical.

TABL. 20 (28). **EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ (dok.)**
TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
OCHRONA ŚRODOWISKA (dok.) <i>ENVIRONMENTAL PROTECTION (cont.)</i>					
Gospodarka ściekowa i ochrona wód (dok.)					Waste water management and protection of water (cont.)
Oczyszczalnie ścieków indywidualne (przydomowe):					<i>Farmstead treatment facilities (homestead):</i>
obiekty	-	288	565	288	<i>facilities</i>
przepustowość w m ³ /d	-	586	618	584	<i>capacity in m³/24h</i>
Podczyszczalnie ścieków przemysłowych:					<i>Industrial waste pre-treatment plants:</i>
obiekty	-	-	-	-	<i>facilities</i>
przepustowość w m ³ /d	-	-	-	-	<i>capacity in m³/24h</i>
Gospodarka odpadami					Wastes management
Urządzenia do unieszkodliwiania odpadów:					<i>Waste treatment plants:</i>
obiekty	-	-	-	2	<i>facilities</i>
wydajność w t/r	-	-	-	47000	<i>capacity in t/y</i>
Składowiska dla odpadów komunalnych:					<i>Landfills of municipal waste:</i>
obiekty	-	-	1	1	<i>facilities</i>
powierzchnia w ha	0,9	-	2,7	5,1	<i>area in ha</i>
wydajność w t/r	38212	-	267600	19000	<i>capacity in t/y</i>
Wydajność urządzeń do gospodarczego wykorzystania odpadów ^b w t/r	240000	117	-	-	<i>Capacity of waste utilization systems^b in t/y</i>
GOSPODARKA WODNA <i>WATER MANAGEMENT</i>					
Wydajność ujęć wodnych ^c w m ³ /d ...	9516	1519	2328	8056	<i>Capacity of water intakes^c in m³/24h</i>
Uzdatnianie wody w m ³ /d	3377	28597	6945	3197	<i>Water treatment in m³/24h</i>
Sieć wodociągowa w km	556,3	352,3	314,9	367,2	<i>Water supply network in km</i>
Pojemność zbiorników wodnych w dm ³	6	-	-	-	<i>Capacity of water reservoirs in dm³</i>
Regulacja i zabudowa rzek i potoków w km	23,9	0,1	11,5	13,4	<i>Regulation and management of rivers and streams in km</i>
Obwałowania przeciwpowodziowe w km	9,5	-	7,4	1,0	<i>Flood embankments in km</i>

^b Z wyłączeniem odpadów komunalnych. ^c Bez ujęć w energetyce zawodowej.

^b Excluding municipal waste. ^c Excluding water intakes in the power industry.

TABL. 21 (29). **KIERUNKI FINANSOWANIA Z WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
FINANCING DIRECTIONS OF THE VOIVODSHIP ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł				w odsetkach in percent	
O G Ó Ł E M	33821,3	57723,3	59138,0	44072,3	100,0	T O T A L
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	13264,8	10654,6	5481,7	3603,1	8,2	Protection of air and climate
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	12943,1	29129,1	35081,8	17346,6	39,4	Wastewater management and protection of water
Gospodarka odpadami	1411,6	12521,4	18255,4	16925,2	38,4	Waste management
Pozostałe.....	6201,8	5418,2	319,0	6197,4	14,1	Others

Źródło: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Source: data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management.

TABL. 22 (30). **WPŁYWY Z OPŁAT I KAR NA FUNDUSZE OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
RECEIPTS FROM FEES AND FINES FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUNDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł				
Opłaty za korzystanie ze środowiska	22548,0	42119,1	42382,1	41453,3	Payments for use of natural environment
w tym:					of which:
Gospodarka ściekowa i ochrona wód.....	6000,2	9927,9	9583,8	10622,9	Wastewater management and protection of water
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	10709,8	12340,8	12553,7	11745,7	Protection of air and climate
Gospodarka odpadami	3323,9	19325,0	19358,6	18572,6	Waste management
Kary za nieprzestrzeganie przepisów ochrony środowiska.....	302,3	120,9	129,1	144,9	Fines for not meeting environmental protection regulations
w tym za przekroczenie:					of which for exceeding:
Warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi.....	238,0	78,6	79,5	55,7	Norms of discharging wastewater into water or into the ground
Dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń do powietrza.....	18,0	5,7	2,5	-	Permissible emissions of air pollutants

Źródło: w zakresie opłat – dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, kar – dane Inspekcji Ochrony Środowiska.

Source: with regard to fees – data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management, fines – data of the Inspectorate for Environmental Protection.

DZIAŁ III

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I SAMORZĄD TERYTORIALNY

Uwagi ogólne

1. Z dniem 1 I 1999 r. (na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r., Dz. U. Nr 96, poz. 603) wprowadzono nowy zasadniczy trójstopniowy podział terytorialny państwa, którego jednostkami są: gminy, powiaty i województwa.

Gmina jest podstawową jednostką terytorialnego podziału kraju. Jednostkami pomocniczymi w gminach są m.in. sołectwa, których organizację i zakres działania określa właściwa rada gminy odrębnym statutem.

2. Kadencja prezydentów, burmistrzów, wójtów oraz rad gmin, rad miejskich na prawach powiatu i rad powiatów trwa 4 lata, licząc od dnia wyborów.

3. Prezentowane informacje o **administracji publicznej** dotyczą zatrudnienia i wynagrodzeń w administracji państwowej i samorządu terytorialnego oraz samorządowych kolegiach odwoławczych i obejmują jednostki zaliczane według PKD 2007 do grupy „Administracja publiczna oraz polityka gospodarcza i społeczna” w sekcji „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”.

- 1) Do **administracji państwowej** zalicza się:
- a) naczelne i centralne organy administracji łącznie z pracownikami zatrudnionymi w ich placówkach zagranicznych:
 - instytucje naczelne i centralne (np. Kancelarie: Sejmu, Senatu i Prezydenta, ministerstwa, urzędy centralne),
 - terenowe organy administracji rządowej niezespolonej (np. izby i urzędy skarbowe i celne, okręgowe inspektoraty pracy, urzędy statystyczne, regionalne izby obrachunkowe oraz do 2010 r. gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych);
 - b) terenowe organy administracji rządowej zespolonej: urzędy wojewódzkie, jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. inspektoraty: inspekcji handlowej, nadzoru budowlanego,

CHAPTER III

ADMINISTRATIVE DIVISION AND TERRITORIAL SELF-GOVERNMENT

General notes

1. On 1 I 1999 a new fundamental three-territorial division of the country (Journal of Laws No. 96, item 603, dated 24 VII 1998) was introduced, the entities of which are: gminas, powiats and voivodships.

The gmina is the basic unit of the country's territorial structure. Auxiliary entities in gminas are, among others, village administrator's offices. Their organization and scope of activity is outlined by individual gmina councils in a separate statute.

2. Term of presidents, mayors, village mayors as well as gmina councils, city councils in cities with powiat status and powiat councils lasts 4 years, counting from the day of election.

3. Information presented concerning **public administration** involves employment and wages and salaries in the state administration, local self-government administration and self-government appeal councils and covers entities included, in accordance with NACE Rev. 2, in the group „Public administration and economic and social policy” in the section “Public administration and defence; compulsory social security”.

1) **State administration** comprises:

- a) principle and central organs of administration including the personnel employed in their foreign entities:
 - principle and central institutions (e.g., Chancelleries of: the Sejm, the Senate and the President, ministries, central offices),
 - territorial organs of non-combined government administration (e.g., fiscal and customs chambers and offices, district work inspectorates, statistical offices, regional chambers of audit and until 2010 auxiliary units of budgetary entities);
- b) territorial organs of combined government administration: voivodship offices, auxiliary service entities (e.g., inspectorates of: trade, construction supervision, veterinary, pharmaceutical, environmental protection, plant pro-

weterynarii, farmaceutyczne, ochrony środowiska, ochrony roślin i nasiennictwa oraz urzędy ochrony zabytków i kuratoria oświaty);

c) niektóre agencje państwowe (np. Agencję Rezerw Materiałowych, Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości oraz od 2009 r. Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa) oraz jednostki pomocnicze administracji państwowej wraz z oddziałami regionalnymi.

2) Do **administracji samorządu terytorialnego** zalicza się:

a) gminy i miasta na prawach powiatu:

- urzędy gmin i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. jednostki usług komunalnych oraz od 2009 r. zarządy dróg),
- urzędy miast na prawach powiatu i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. ośrodki dokumentacji geodezyjno-kartograficznej oraz od 2009 r. zarządy dróg);

b) powiaty, tj. starostwa powiatowe i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. urzędy pracy, zarządy dróg);

c) województwa, tj. urzędy marszałkowskie i wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne (np. urzędy pracy, zarządy melioracji i urządzeń wodnych oraz od 2009 r. zarządy dróg).

4. Charakterystykę demograficzno-zawodową radnych w jednostkach samorządu terytorialnego oparto o wyniki sprawozdawczości za rok 2012, aktualizującej dane o radnych zawarte w obwieszczeniach terytorialnych komisji wyborczych z wyborów samorządowych w dniu 21 XI 2010 r.

Grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego według grup zawodów dokonano na podstawie Klasyfikacji Zawodów i Specjalności na potrzeby rynku pracy wprowadzonej rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 IV 2010 r. (Dz. U. Nr 82, poz. 537).

tection and seed production as well as monument preservation offices and school superintendent's offices);

c) *some state agencies (e.g., Material Reserves Agency, Polish Agency for Enterprise Development and since 2009 Agency for Restructuring and Modernisation of Agriculture) and auxiliary entities of state administration with regional units.*

2) **Local self-government administration** comprises:

a) *gminas and cities with powiat status:*

- *gmina offices and auxiliary service entities (e.g., municipal service entities and since 2009 public road boards),*
- *offices of cities with powiat status and auxiliary service entities (e.g., geodetic and cartographic documentation centres and since 2009 public road boards);*

b) *powiats, i.e., powiat starosta offices and auxiliary service entities (e.g., labour offices, public road boards);*

c) *voivodships, i.e., marshals' offices and voivodship self-government organizational entities (e.g., labour offices, drainage and water facility boards and since 2009 public road boards).*

4. *The demographic and occupational characteristics of councillors in local self-government entities is based on reporting results for 2012, updating information concerning councillors included in announcements of local election commissions from the 21 XI 2010 self-government elections.*

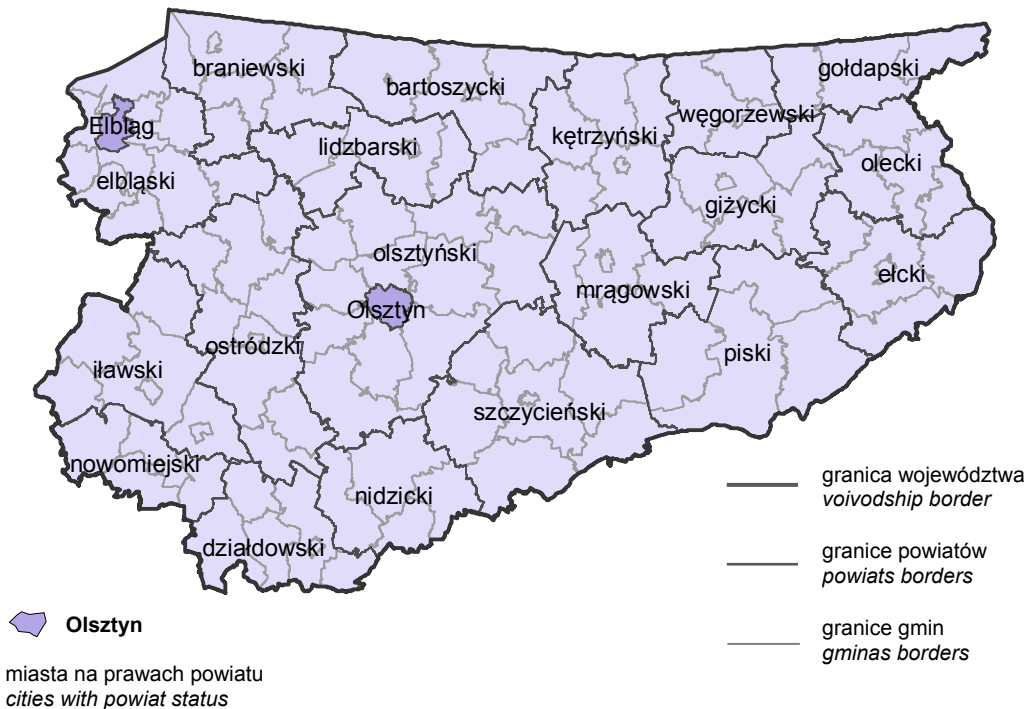
The grouping of councillors of organs of local self-government entities by groups of occupations is made on the basis of the Polish Classification of Occupations and Specializations for Labour Market Needs, which was introduced by a decree of the Minister of Labour and Social Policy, dated 27 IV 2010 (Journal of Laws No. 82, item 537).

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO W 2012 R.

Stan w dniu 31 XII

ADMINISTRATIVE DIVISION OF WARMIŃSKO-MAZURSKIE VOIVODSHIP IN 2012

As of 31 XII

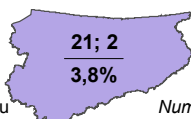

**PODZIAŁ WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO WEDŁUG NOMENKLATURY
JEDNOSTEK TERYTORIALNYCH DO CELÓW STATYSTYCZNYCH (NTS)**

Stan w dniu 31 XII

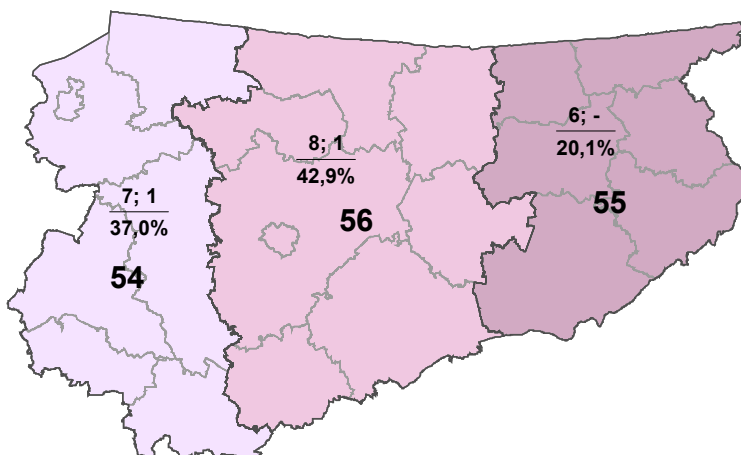
*DIVISION OF THE WARMIŃSKO-MAZURSKIE VOIVODSHIP ACCORDING TO
THE NOMENCLATURE OF TERRITORIAL UNITS FOR STATISTICAL PURPOSES (NTS)*

As of 31 XII

Liczba powiatów; liczba miast na prawach powiatu
Udział w ogólnej liczbie ludności^a w %

*Number of powiats; number of cities with powiat status
Share in total number of population^a in %*

PODREGIONY (NTS 3):

SUBREGIONS (NTS 3):

54 elbląski

Powiaty	Powiats	
braniewski		(7)
działdowski		(6)
elbląski		(9)
iławski		(7)
nowomiejski		(5)
ostródzki		(9)
Miasto na prawach powiatu (NTS 4):		
City with powiat status (NTS 4):		
Elbląg		(1)

55 ełcki

Powiaty	Powiats	
ełcki		(5)
giżycki		(6)
gołdapski		(3)
olecki		(4)
piski		(4)
węgorzewski		(3)
Miasto na prawach powiatu (NTS 4):		
City with powiat status (NTS 4):		

56 olsztyński

Powiaty	Powiats	
bartoszycki		(6)
kętrzyński		(6)
lidzbarski		(5)
mragowski		(5)
nidzicki		(4)
olsztyński		(12)
szczygieński		(8)
Miasto na prawach powiatu (NTS 4):		
City with powiat status (NTS 4):		
Olsztyn		(1)

W nawiasach podano liczbę gmin (NTS 5).

Number of gminas (NTS 5) is given in parentheses.

a Odpowiednio: dla województwa – udział w kraju, dla podregionów – udział w województwie.

a *Respectively: for voivodship – share in country, for subregions – share in voivodship.*

TABL. 3 (33). **POWIATY I MIASTA NA PRAWACH POWIATU W 2012 R.**

Stan w dniu 31 XII

POWIATS AND CITIES WITH POWIAT STATUS IN 2012

As of 31 XII

GRUPY POWIATÓW I MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF POWIATS AND CITIES WITH POWIAT STATUS BY NUMBER OF POPULATION	Ogółem <i>Total</i>	O powierzchni Area							2000,0 km ² i więcej <i>and more</i>
		poniżej <i>below</i> 50,0 km ²	50,0– –99,9	100,0– –299,9	300,0– –499,9	500,0– –999,9	1000,0– –1499,9	1500,0– –1999,9	
OGÓŁEM	21	-	2	-	-	7	8	3	1
TOTAL									
Poniżej 50000..... <i>Below</i>	7	-	-	-	-	6	1	-	-
50000–74999	8	-	-	-	-	1	5	2	-
75000–99999	2	-	-	-	-	-	2	-	-
100000–149999.....	3	-	1	-	-	-	-	1	1
150000–199999.....	1	-	1	-	-	-	-	-	-
200000 i więcej..... <i>and more</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-

TABL. 4 (34). **RADNI ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 2012 R.**

Stan w dniu 31 XII

COUNCILLORS OF ORGANS OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES IN 2012

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Radni <i>Councillors of</i>				SPECIFICATION
	rad gmin ^a <i>gmina</i> <i>councils^a</i>	rad miast w miastach na pra- wach powiatu <i>city coun- cils in cities with powiat status</i>	rad powiatów <i>powiat councils</i>	sejmiku wojewódz- kiego <i>voivodship regional council</i>	
OGÓŁEM	1793	50	343	30	TOTAL
W tym kobiety.....	546	10	80	7	<i>Of which women</i>
	WEDŁUG WIEKU <i>BY AGE</i>				
18–29 lat	82	2	2	-	<i>18–29 years</i>
30–39	273	11	33	7	<i>30–39</i>
40–49	530	9	90	-	<i>40–49</i>
50–59	623	13	141	13	<i>50–59</i>
60 lat i więcej.....	285	15	77	10	<i>60 and more</i>
	WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA <i>BY EDUCATIONAL LEVEL</i>				
Wyższe.....	659	46	265	28	<i>Tertiary</i>
Policealne i średnie	735	4	66	2	<i>Post-secondary and second- ary</i>
Zasadnicze zawodowe	329	-	9	-	<i>Basic vocational</i>
Gimnazjalne i podstawowe	70	-	3	-	<i>Lower secondary and primary</i>

^a Bez radnych rad miast w miastach na prawach powiatu.^a Excluding city council councillors in cities with powiat status.

TABL. 4 (34). **RADNI ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 2012 R. (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
COUNCILLORS OF ORGANS OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES IN 2012 (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Radni Councillors of				SPECIFICATION
	rad gmin ^a gmina councils ^a	rad miast w miastach na prawach powiatu city coun- cils in cities with powiat status	rad powiatów powiat councils	sejmiku wojewódz- kiego voivodship regional council	
WEDŁUG GRUP ZAWODÓW^b BY OCCUPATIONAL GROUPS^b					
Przedstawiciele władz publicz- nych, wyżsi urzędnicy i kierow- nicy	137	7	149	17	Managers
Specjaliści	394	20	95	7	Professionals Technicians and associate professionals
Technicy i inny średni personel.....	242	4	29	-	Technicians and associate professionals
Pracownicy biurowi	132	10	18	4	Clerical suport workers
Pracownicy usług i sprzedawcy	183	2	14	-	Service and sales workers
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	453	-	28	1	Skilled agricultural, forestry and fishery workers
Robotnicy przemysłowi i rze- mieślnicy.....	82	1	2	-	Craft and related trades workers
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	51	-	1	-	Plant and machine operators and assemblers
Pracownicy przy pracach prostych ...	37	-	2	-	Elementary occupations
Siły zbrojne	14	1	1	1	Armed forces occupations

^a Bez radnych rad miast w miastach na prawach powiatu. ^b Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 83; w podziale według grup zawodów nie uwzględniono radnych będących bezrobotnymi, niepracującymi i uczącymi się; emeryci i renciści ujmowani są według zawodu wykonywanego przed przejściem na emeryturę lub rentę.

^a Excluding councillors of city council in cities with powiat status. ^b See general notes, item 4 on page 83; in the division by occupational groups, data do not include unemployed, not working and studying councillors; retirees and pensioners are classified by performed occupation before taking retirement.

TABL. 5 (35). **ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ**
PAID EMPLOYMENT, WAGES AND SALARIES IN THE PUBLIC ADMINISTRATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	przeciętne zatrudnienie average employment				przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto ^a w zł average monthly gross wages and salaries ^a in zł				
O G O Ł E M ...	14184	17715	16581	16832	2622,60	3469,69	3757,97	3760,92	T O T A L
w tym:									of which:
Administracja państwowa....	5115	5551	5532	5508	3071,49	4086,60	4200,58	4212,33	State admini- stration
Administracja samorządu terytorialnego	9031	12119	11003	11277	2357,78	3176,60	3524,82	3530,54	Local self- government administration
gminy i miasta na prawach powiatu.....	6304	8058	6677	6985	2397,65	3050,79	3505,73	3499,72	gminas and cities with powiat status
powiaty	2192	2822	2878	2826	2114,80	3238,13	3421,35	3418,55	powiats
województwo	535	1239	1448	1466	2883,49	3857,09	3818,49	3893,29	voivodship

^a Patrz uwagi ogólne do rozdziału „Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych” ust. 1 na str. 162.

^a See general notes to the chapter „Wages and salaries. Social security benefits”, item 1 on page 162.

DZIAŁ IV

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI

Uwagi ogólne

1. W Roczniku prezentowane są dane statystyczne:

- o przestępstwach stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych, na podstawie systemu statystyki kryminalnej Komendy Głównej Policji prowadzonego w porozumieniu z Ministerstwem Sprawiedliwości,
- o orzeczeniach sądów powszechnych, na podstawie statystyki Ministerstwa Sprawiedliwości.

2. Pojęcie „wymiar sprawiedliwości” w odniesieniu do źródeł prezentowania informacji statystycznych obejmuje dane dotyczące Sądu Najwyższego, Naczelnego Sądu Administracyjnego, sądów powszechnych (apelacyjnych, okręgowych i rejonowych, przy których działały kolegia do spraw wykroczeń), sądów wojskowych, jednostek organizacyjnych prokuratury, więziennictwa i notariatu.

3. **Przestępstwo stwierdzone** jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przestępstwo – zgodnie z Kodeksem karnym z 1997 r. obowiązującym od 1 IX 1998 r. (ustawa z dnia 6 VI 1997 r., Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późniejszymi zmianami) – jest to zbrodnia lub występki ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego, – zgodnie z Kodeksem karnym skarbowym, obowiązującym od 17 X 1999 r. (ustawa z dnia 10 IX 1999 r., jednolity tekst Dz. U. 2007 Nr 111, poz. 765, z późniejszymi zmianami) – jest to przestępstwo skarbowe.

Przestępstwo stwierdzone w zakończonym postępowaniu przygotowawczym, w którym ustalono przynajmniej jednego podejrzanego, jest to przestępstwo wykryte.

Informacje o przestępstwach stwierdzonych i wskaźnikach wykrywalności sprawców przestępstw pochodzą z policyjnych systemów informacyjnych.

CHAPTER IV

PUBLIC SAFETY. JUSTICE

General notes

1. In the Yearbook, statistical data are presented:

- concerning ascertained crimes in completed preparatory proceedings, on the basis of the criminal statistics system of the National Police Headquarters conducted in cooperation with the Ministry of Justice,
- concerning adjudications of common courts, on the basis of statistics of the Ministry of Justice.

2. In regard to presenting statistical information, the term "Justice" refers to data concerning the Supreme Court, Supreme Administrative Court, common courts (appeal, regional and district courts, in which misdemeanour boards functioned), military courts, organizational entities of public prosecutor's offices, the prison system and notarial services.

3. An **ascertained crime** is an event, which after the completion of preparatory proceedings was confirmed as a crime. In connection with the Criminal Code of 1997, valid since 1 IX 1998 (the law dated 6 VI 1997, Journal of Laws No. 88, item 553, with later amendments) crime is a felony or misdemeanour prosecuted upon by public accusation or private accusation, in connection with the Penal Fiscal Code valid since 17 X 1999 (the law dated 10 IX 1999, uniform text Journal of Laws 2007 No. 111, item 765, with later amendments) – is a fiscal offence.

An ascertained crime in completed preparatory proceeding, in which least one suspect was found is a detected crime.

Information regarding ascertained crimes and rates of detectability of delinquents in ascertained crimes come from police information system.

4. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym roku (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym roku, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach, a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.

5. Wpływ spraw do sądów oznacza liczbę spraw, które zostały wniesione do sądów powszechnych w celu rozpatrzenia w postępowaniu sądowym.

W ramach struktury organizacyjnej sądownictwa powszechnego działają sądy apelacyjne, okręgowe i rejonowe. W dniu 31 XII 2012 r. działało 11 sądów apelacyjnych, 45 sądów okręgowych i 321 sądów rejonowych.

6. Sądy apelacyjne rozpatrują sprawy odwoławcze od orzeczeń wydanych w pierwszej instancji przez sądy okręgowe. Do sądu apelacyjnego wpływają sprawy z kilku sądów okręgowych (od 2 do 6), objętych obszarem jego właściwości.

7. Sądy okręgowe rozpatrują w pierwszej instancji sprawy, gdy ustawa tak stanowi oraz w drugiej instancji – odwołania od orzeczeń sądów rejonowych.

Nie wszystkie sądy okręgowe rozpoznają sprawy gospodarcze. Z tego względu w niektórych polach tablic znaki „x” oznaczają, że dany sąd okręgowy nie jest właściwy do rozpatrywania tego rodzaju spraw, mimo ich występowania; przedmiotowe sprawy rozpatruje sąd okręgowy określony w przepisach rozporządzenia ministra sprawiedliwości.

8. Sprawa załatwiona jest sprawa, w której wydano wyrok, postanowienie lub połączono ją z inną sprawą albo przekazano do innego rodzaju sądu lub organu.

W przypadku występowania w sprawie kilku osób uważa się ją za załatwioną, gdy dotyczy to wszystkich osób występujących w sprawie.

Zgodnie ze zmianami w zasadach rejestracji spraw w sądach powszechnych, wprowadzonymi zarządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 XII 2003 r. w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej (Dz. Urz. Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 31 XII 2003 r.), z późniejszymi zmianami, sprawy zawieszono od dnia 1 I 2004 r. nie są już oznaczone (zakreślone) jako załatwione w sposób formalny.

4. The rate of detectability of delinquents is the relation of the number of detected crimes in a given year (including those detected after resumption following discontinuance) to the total number of crimes ascertained in a given year, plus the number of crimes recorded in commenced proceedings and discontinued in previous years due to undetected delinquents.

5. Incoming cases are the number of cases that were filed in common courts for consideration in a court proceedings.

Appeal, regional and district courts function within the framework of the organizational structure of common courts. On 31 XII 2012, there were 11 appeal courts, 45 regional courts and 321 district courts.

6. Appeal courts consider cases in which the verdicts issued by regional courts of first instance are appealed. An appeal court considers cases from several regional courts (from 2 to 6) within its jurisdiction.

7. Regional courts consider cases relegated by the law in the first instance and appeals of regional court verdicts in the second instance.

Not all regional courts try commercial cases. Therefore, in some fields of tables the “x” indicates that the given regional court does not hear this type of cases, despite the appearance of such cases; objective cases are heard by the regional court defined in the regulations of the Minister of Justice.

8. A resolved case is a case with regard to which a sentence or order has been issued or combined with another case, or which has been transferred to a different kind of court or authority.

A case that involves a number of persons is considered resolved when this applies to all the persons.

According to changes to the rules of registering cases in common courts, introduced by the decree of the Minister of Justice, dated 12 XII 2003 on organization and scope of activities of court secretariats and other departments of court administration (Official Gazette of the Ministry of Justice, dated 31 XII 2003, with later amendments) cases suspended since 1 I 2004 are no longer marked as formally finished.

Liczba spraw do załatwienia (w Sądzie Najwyższym – do rozstrzygnięcia) jest sumą spraw niezakończonych w latach poprzednich i spraw, które wpłynęły w danym roku.

9. Sprawy rodzinne obejmują postępowanie:

- 1) z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego;
- 2) dotyczące nałożenia na alkoholików obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu;
- 3) wobec nieletnich w zakresie:
 - a) zapobiegania i zwalczania demoralizacji w stosunku do osób, które nie ukończyły 18 lat,
 - b) postępowania w sprawach o czyny karalne w stosunku do osób, które dopuściły się takiego czynu po ukończeniu 13 lat, ale przed ukończeniem 17 lat,
 - c) wykonywania środków wychowawczych lub poprawczych w stosunku do osób, względem których środki te zostały orzeczone, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez te osoby 21 lat;
- 4) w związku z leczeniem narkomanów;
- 5) w sprawie kontroli umieszczania w zakładach lecznictwa psychiatrycznego.

Tryb postępowania wobec nieletnich przed sądem (pkt 3a i 3b) wynika z ustawy z dnia 26 X 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (jednolity tekst Dz. U. 2010 Nr 33, poz. 178, późniejszymi zmianami).

10. Dorośli skazani są to osoby, które w chwili popełnienia przestępstwa miały ukończone 17 lat.

11. Rejestry sądowe prowadzone są na podstawie ustaw i przepisów wykonawczych. Stany rejestrów określają liczbę podmiotów zarejestrowanych w określonym dniu. W przypadku publikowanych danych – w dniu 31 XII 2012 r.

Sprawy rejestrowe prowadzone są w sądach rejonowych – wydziałach gospodarczych i Krajowym Rejestrze Sądowym (sądach rejestrowych).

The number of pending cases (in the Supreme Court – cases waiting for decision) is the sum of all unresolved cases from previous years and cases that were brought in the given year.

9. Family cases include the following proceedings:

- 1) family and guardianship law;
- 2) regarding enforcement of compulsory treatment of alcoholics;
- 3) with respect to juveniles concerning:
 - a) prevention and counteraction the demoralization of persons under the age of 18,
 - b) proceedings in cases concerning punishable acts committed by persons aged 13–16,
 - c) execution of educational and corrective measures concerning persons with regard to whom such measures have been adjudicated, but not longer than until the age of 21;
- 4) compulsory treatment of drug addicts;
- 5) supervising the placement of an individual in a psychiatric treatment facility.

Court proceedings against juveniles (points 3a and 3b) are based on the Law on Proceedings Involving Juveniles, dated 26 X 1982 (uniform text Journal of Laws 2010 No. 33, item 178, with later amendments).

10. Adults convicts are persons who at the time of committing crime were at least 17 years old.

11. Court registers are kept on the basis of laws and executive regulations. Registers contain the number of entities registered on a given day. In the case of data published – on 31 XII 2012.

Registration cases are held in the commercial departments of district courts and in the National Judicial Register (registration courts).

TABL. 1 (36). **PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ I PROKURATURĘ W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH**
ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE AND PROSECUTOR'S OFFICE IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
OGÓŁEM	50234	37666	39193	37375	TOTAL
w tym w miastach	35491	26171	26972	25066	<i>of which urban areas</i>
w tym:					<i>of which:</i>
Przeciwko życiu i zdrowiu					Against life and health – Art. 148–162 Criminal Code
– art. 148–162 kk	1718	1415	1471	1415	<i>of which:</i>
w tym:					<i>homicide – Art. 148 Criminal Code</i>
zabójstwo – art. 148 kk	41	25	21	26	<i>damage to health – Art. 156 and 157 Criminal Code</i>
uszczerbek na zdrowiu – art. 156 i 157 kk	831	767	828	772	<i>participation in violence or assault – Art. 158 and 159 Criminal Code</i>
udział w bójce lub pobiciu – art. 158 i 159 kk	784	536	535	562	Against public safety and safety of transport – Art. 163–180 Criminal Code
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji – art. 163–180 kk	9302	5946	6518	5790	<i>of which operating a motor vehicle while under the influence of alcohol or other intoxicant – Art. 178a § 1 and 2 Criminal Code</i>
w tym prowadzenie pojazdu na drodze przez osobę w stanie nietrzeźwym lub pod wpływem środka odurzającego – art. 178a § 1 i 2 kk	8451	5342	5984	5275	Against freedom, freedom conscience and religion – Art. 189–196 Criminal Code
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania – art. 189–196 kk	1964	1247	1339	1265	Against sexual freedom and morals – Art. 197–205 Criminal Code
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajowości – art. 197–205 kk	250	246	253	252	<i>of which rape – Art. 197 Criminal Code</i>
w tym zgwałcenie – art. 197 kk	92	67	76	93	Against the family and guardianship – Art. 206–211 Criminal Code
Przeciwko rodzinie i opiece – art. 206–211 kk	1739	1503	1485	1277	<i>of which cruelty to family member or to other dependent or helpless person – Art. 207 Criminal Code</i>
w tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną – art. 207 kk	1250	957	971	859	Against good name and personal integrity – Art. 212–217 Criminal Code
Przeciwko czci i nietykalności cielesnej – art. 212–217 kk	241	230	200	179	Against the activities of state institutions and local self-government Art. 222–231 Criminal Code
Przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego – art. 222–231 kk	1202	1138	1058	1227	<i>of which:</i>
w tym:					<i>infringings bodily inviolability or active assault on a public official – Art. 222 and 223 Criminal Code</i>
naruszenie nietykalności cielesnej lub czynna napaść na funkcjonariusza publicznego – art. 222 i 223 kk	158	219	237	256	<i>exerting influence on a public official or on the activity of an organ of the government administration, local self-government or State administration, or causing severe harm to the health of a public official during the performance of official duties – Art. 224 Criminal Code</i>
wywieranie wpływu na funkcjonariusza publicznego lub na czynności organu administracji rządowej, samorządowej lub państwowej bądź spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu funkcjonariusza publicznego podczas wykonywania przez niego czynności służbowych – art. 224 kk	349	226	216	234	<i>insulting or belittling a public official or belittling or insulting a constitutional body of the Republic of Poland – Art. 226 Criminal Code</i>
znieważenie funkcjonariusza publicznego lub poniżanie albo znieważenie lub poniżanie organu konstytucyjnego RP – art. 226 Kk	479	497	520	510	<i>corruption – Art. 228–231, 250a, 296a and 296b Criminal Code</i>
przestępstwa korupcyjne – art. 228–231, 250a, 296a i 296b kk	202	194	127	222	

a Łącznie z przestępstwami z art. 250a kk (korupcja wyborcza) z rozdziału „Przeciwko wyborom i referendum” oraz z art. 296a i 296b kk (korupcja na stanowisku kierowniczym i korupcja sportowa) z rozdziału „Przeciwko obrotowi gospodarczemu”.

a Including Art. 250a Criminal Code (corruption concerning elections) in the section “Against election and referendum” and Art. 296a and 296b Criminal Code (corruption on the managing post and corruption in sport) in the section “Against economic activity”.

TABL. 1 (36). **PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ I PROKURATURĘ W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH (dok.)**
ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE AND PROSECUTOR'S OFFICE IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Przeciwko wymiarowi sprawiedliwości – art. 232–247 kk	1350	1107	1131	1045	Against the judiciary – Art. 232–247 Criminal Code
Przeciwko porządkowi publicznemu – art. 252–264 kk	301	164	179	324	Against public order – Art. 252–264 Criminal Code
Przeciwko wiarygodności dokumentów – art. 270–277 kk	1880	990	1014	1037	Against the reliability of documents – Art. 270–277 Criminal Code
Przeciwko mieniu – art. 278–295 kk	24701	20114	21109	20125	Against property – Art. 278–295 Criminal Code
w tym:					of which:
kradzież rzeczy – art. 278 kk	9280	7152	7458	7529	property theft – Art. 278 Criminal Code
w tym kradzież samochodu.....	947	367	443	383	of which automobile theft
krótkotrwały zabór pojazdu – art. 289 kk	285	241	252	223	wilful short-term theft of automobile – Art. 289 Criminal Code
kradzież z włamaniem – art. 279 kk	7023	5163	5261	4985	burglary – Art. 279 Criminal Code
rozbój – art. 280 kk	915	433	484	432	robbery – Art. 280 Criminal Code
kradzież rozbójnicza – art. 281 kk	73	39	44	47	theft with assault – Art. 281 Criminal Code
wymuszenie rozbójnicze – art. 282 kk	143	187	202	143	criminal coercion – Art. 282 Criminal Code
oszustwo – art. 286 i 287 kk	2798	2461	2893	2566	fraud – Art. 286 and 287 Criminal Code
Przeciwko obrotowi gospodarczemu – art. 296–309 kk ^a	556	338	222	214	Against economic activity Art. 296–309 Criminal Code ^a
Przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi – art. 310–315 kk	204	159	140	126	Against money and securities trading – Art. 310–315 Criminal Code
Przestępstwa z ustaw szczególnych:					Crimes by specific laws:
o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (jednolity tekst Dz. U. 2012r., poz. 1356)	119	49	30	35	on Sobriety and Alcohol Education (uniform text Journal of Laws 2012, item 1356)
o prawie autorskim i prawach pokrewnych (jednolity tekst Dz. U. 2006 Nr 90, poz. 631 z późniejszymi zmianami).....	110	59	48	60	on Copyright and Related Laws (uniform text Journal of Laws 2006 No. 90, item 631 with later amendments)
o przeciwdziałaniu narkomanii (ustawy z dnia 24 IV 1997 (jednolity tekst Dz. U. 2003 Nr 24, poz. 198, z późniejszymi zmianami) i z dnia 29 VII 2005 r. (jednolity tekst Dz. U. 2012 r., poz. 124).....	2989	1960	1994	2136	On Counteracting Drug Addiction – laws dated 24 IV 1997 (uniform text Journal of Laws 2003 No. 24, item 198 with later amendments) and dated 29 VII 2005 (uniform text Journal of Laws 2012, item 124)
Przestępstwa skarbowe – Kks.....	246	85	99	62	Fiscal offences – Penal Fiscal Code
w tym akcyza	193	71	66	48	of which excise

^a Z wyłączeniem przestępstw korupcyjnych z art. 296a i 296b kk.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

^a Excluding corruption under Art. 296a and 296b Criminal Code.

Source: data of the National Police Headquarters.

TABL. 2 (37). **WSKAŹNIKI WYKRYWALNOŚCI SPRAWCÓW PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH PRZEZ POLICJĘ I PROKURATURĘ**
RATES OF DETECTABILITY OF DELINQUENTS IN ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE AND PROSECUTOR'S OFFICE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w % in %				
OGÓŁEM	70,5	71,6	72,1	71,8	TOTAL
w tym przestępstw ^a :					of which of crimes ^a :
Przeciwko życiu i zdrowiu	86,0	89,1	88,7	87,5	Against life and health
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji	99,2	99,2	98,9	99,3	Against public safety and safety of transport
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania	96,1	95,5	95,2	93,1	Against freedom, freedom conscience and religion
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajowości	94,0	91,5	90,6	90,1	Against sexual freedom and morals
Przeciwko rodzinie i opiece	100,0	100,0	100,0	100,0	Against the family and custody
Przeciwko czci i nieetykalności cielesnej ..	98,3	93,9	85,6	89,4	Against good name and personal integrity
Przeciwko mieniu	45,4	52,0	53,8	53,9	Against property

^a Artykuły kodeksu karnego patrz tabl. 1 na str. 90 i 91.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

^a See Criminal Code articles table 1 on page 90 and 91.

Source: data of the National Police Headquarters.

TABL. 3 (38). **WPLYW SPRAW DO SĄDÓW POWSZECHNYCH**
INCOMINGS CASES IN THE COMMON COURTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
------------------	------	------	------	------	---------------

SĄDY REJONOWE – sądy pierwszej instancji

DISTRICT COURTS – courts of first instance

OGÓŁEM	406672	494533	410840	416290	TOTAL
w tym sprawy:					of which cases:
Karne z aktami oskarżenia		20113	17548	17672	Criminal with bills of indictment
O wykroczenia z wnioskami o ukaranie. } 92581	22596	18660	22822	Concerning offences with motions for punishment	
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a	59648	51012	48707	Other criminal and concerning petty offences ^a	
Cywilne	238480	308376	244244	246130	Civil
w tym wieczysto-księgowo ^b	123937	141792	124767	123800	of which involving real estate registry ^b
Rodzinne	43694	56114	48854	49236	Family
Z zakresu prawa pracy	7002	3165	2874	2650	Labour law
Z zakresu ubezpieczeń społecznych ...	1816	1256	1177	1286	Related to social security law
Gospodarcze ^c	10252	9427	10171	10425	Commercial law ^c

^a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. ^b Łącznie ze zbiorami dokumentów. ^c Bez spraw rejestrowych.

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. ^b Including collections of documents. ^c Excluding registry cases.

Source: data of the Ministry of Justice.

TABL. 3 (38). **WPŁYW SPRAW DO SĄDÓW POWSZECHNYCH (dok.)**
INCOMINGS CASES IN THE COMMON COURTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
SĄDY OKRĘGOWE – sądy pierwszej instancji i odwoławcze <i>REGIONAL COURTS – courts of first instance and appeal</i>					
O G Ó Ł E M	39217	36652	22475	37353	T O T A L
w tym sprawy:					<i>of which cases:</i>
Karne z aktami oskarżenia	19644	405	217	387	<i>Criminal with bills of indictment</i>
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a		20173	11849	19159	<i>Other criminal and concerning petty offences ^a</i>
Cywilne ^{cd}	10729	10401	5967	9999	<i>Civil ^{cd}</i>
Z zakresu prawa pracy	860	524	432	498	<i>Labour law</i>
Z zakresu ubezpieczeń społecznych ...	6748	4463	3412	6457	<i>Related to social security law</i>
Gospodarcze	1153	604	598	788	<i>Commercial</i>

^a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. ^b Łącznie ze zbiorami dokumentów. ^c Bez spraw rejestrowych. ^d Łącznie ze sprawami rodzinnymi (m.in. o rozwód).

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. ^b Including collections of documents. ^c Excluding registry cases. ^d Including family cases (i.a., divorce).

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 3a (39). **WPŁYW SPRAW DO SĄDÓW POWSZECHNYCH W 2012 R.**
INCOMINGS CASES IN COMMON COURTS IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Okręgi: <i>Districts:</i>		SPECIFICATION
		elbąski	olsztyński	
SĄDY REJONOWE – sądy pierwszej instancji <i>DISTRICT COURTS – courts of first instance</i>				
O G Ó Ł E M	416290	185393	230897	T O T A L
w tym sprawy:				<i>of which cases:</i>
Karne z aktami oskarżenia	17672	7872	9800	<i>Criminal with bills of indictment</i>
O wykroczenia z wnioskami o ukaranie	22822	8758	14064	<i>Concerning offences with motions for punishment</i>
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a	48707	21379	27328	<i>Other criminal and concerning petty offences ^a</i>
Cywilne	246130	118711	127419	<i>Civil</i>
w tym wieczysto-księgowe ^b	123800	50816	72984	<i>of which involving real estate registry ^b</i>
Rodzinne	49236	24090	25146	<i>Family</i>
Z zakresu prawa pracy	2650	830	1820	<i>Labour law</i>
Z zakresu ubezpieczeń społecznych ...	1286	599	687	<i>Related to social security law</i>
Gospodarcze ^c	10425	3154	7271	<i>Commercial ^c</i>

^a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. ^b Łącznie ze zbiorami dokumentów. ^c Bez spraw rejestrowych.

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. ^b Including collections of documents. ^c Excluding registry cases.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 3a (39). **WPLYW SPRAW DO SĄDÓW POWSZECHNYCH W 2012 R. (dok.)**
INCOMINGS CASES IN COMMON COURTS IN 2012 (cont)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	Okręgi: Districts:		SPECIFICATION
		elbląski	olsztyński	
SĄDY OKRĘGOWE – sądy pierwszej instancji i odwoławcze REGIONAL COURTS – courts of first instance and appeal				
OGÓŁEM	37353	14603	22750	TOTAL
w tym sprawy:				of which cases:
Karne z aktami oskarżenia	387	135	252	Criminal with bills of indictment
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a	19159	7408	11751	Other criminal and concerning petty offences ^a
Cywilne ^{cd}	9999	3933	6066	Civil ^{cd}
Z zakresu prawa pracy	498	118	380	Labour law
Z zakresu ubezpieczeń społecznych ...	6457	2992	3465	Related to social security law
Gospodarcze	788	x	788	Commercial

^a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. ^b Łącznie ze zbiorami dokumentów. ^c Bez spraw rejestrowych. ^d Łącznie ze sprawami rodzinnymi (m.in. o rozwód).

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. ^b Including collections of documents. ^c Excluding registry cases. ^d Including family cases (i. a., divorce).

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 4 (40). **DOROŚLI SKAZANI PRAWOMOCNIE PRZEZ SĄDY POWSZECHNE**
ZA PRZESTĘPSTWA ŚCIGANE Z OSKARŻENIA PUBLICZNEGO
ADULTS SENTENCED BY COMMON COURTS FOR CRIMES PROSECUTED
ON THE BASIS OF AN INDICTMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
OGÓŁEM	25405	18816	18286	17407	TOTAL
w tym mężczyźni	23480	17361	16878	16109	of which men:
w tym za przestępstwa ^a :					of which for crimes ^a :
Przeciwko życiu i zdrowiu	2683	1900	1684	1788	Against life and health
w tym:					of which:
zabójstwo	37	17	11	18	homicide
uszczerbek na zdrowiu, udział w bóje lub pobiciu	1507	1063	914	979	damage to health, participation in violence or assault
Przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	7576	5012	5466	4985	Against safety in transport
w tym prowadzenie pojazdu na drodze przez osobę w stanie nietrzeźwym lub pod wpływem środka odurzającego	7016	4679	5169	4108	of which operating a motor vehicle while under the influence of alcohol or other intoxicant
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajowości	780	509	495	488	Against freedom, freedom of conscience and religion, sexual freedom and morals
w tym zgwałcenie	62	31	41	52	of which rape
Przeciwko rodzinie i opiece	1476	1316	1231	1013	Against the family and custody
w tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną	1047	777	762	671	of which cruelty to family member or to other dependent or helpless person
Przeciwko mieniu	7507	6068	6082	5969	Against property
w tym:					of which:
kradzież rzeczy	2158	1694	1857	2044	property theft
kradzież z włamaniem	1303	991	956	1028	burglary
rozbój	425	308	307	215	robbery

^a Artykuły kodeksu karnego patrz tabl. 1 na str. 90 i 91.

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a See Criminal Code articles table 1 on page 90 and 91.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 5 (41). **ZAŁATWIONE SPRAWY RODZINNE**
RESOLVED FAMILY CASES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
OGÓŁEM	18870	20888	18599	18011	TOTAL
O rozwód	3386	3926	3839	3305	<i>By divorce</i>
O separację	641	211	216	122	<i>By separation</i>
O alimenty	5560	7064	6303	6415	<i>By alimony</i>
Nieletnich ^a w postępowaniu wyjaśniającym:					<i>Concerning juveniles ^a in investigation proceedings:</i>
w związku z demoralizacją.....	1816	3056	2460	2654	<i>involving demoralization</i>
w związku z czynami karalnymi	3982	3459	2867	3004	<i>involving punishable acts</i>
Nieletnich ^a na posiedzeniu lub rozprawie ^b :					<i>Concerning juveniles ^a at session or hearing ^b:</i>
w związku z demoralizacją.....	1155	1487	1486	1365	<i>involving demoralization</i>
w związku z czynami karalnymi	2330	1685	1428	1146	<i>involving punishable acts</i>

^a Dane dotyczą osób. ^b Sprawy osób nieletnich załatwiane są na posiedzeniu lub rozprawie po wcześniejszym ich rozpatrzeniu w postępowaniu wyjaśniającym.

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Data relate to persons. ^b Juvenile cases are settled at a session or hearing following their earlier consideration in explanatory proceedings.

Source: data of the Ministry of Justice.

TABL. 5a (42). **SPRAWY RODZINNE ZAŁATWIONE W 2012 R.**
FAMILY CASES RESOLVED IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	Okręgi: Districts:		SPECIFICATION
		elbląski	olsztyński	
OGÓŁEM	18011	6982	11029	TOTAL
O rozwód	3305	1339	1966	<i>By divorce</i>
O separację	122	59	63	<i>By separation</i>
O alimenty	6415	2561	3854	<i>By alimony</i>
Nieletnich ^a w postępowaniu wyjaśniającym:				<i>Concerning juveniles ^a in investigation proceedings:</i>
w związku z demoralizacją.....	2654	931	1723	<i>involving demoralization</i>
w związku z czynami karalnymi	3004	1181	1823	<i>involving punishable acts</i>
Nieletnich ^a na posiedzeniu lub rozprawie ^b :				<i>Concerning juveniles ^a at session or hearing ^b:</i>
w związku z demoralizacją.....	1365	481	884	<i>involving demoralization</i>
w związku z czynami karalnymi	1146	430	716	<i>involving punishable acts</i>

^a Dane dotyczą osób. ^b Sprawy osób nieletnich załatwiane są na posiedzeniu lub rozprawie po wcześniejszym ich rozpatrzeniu w postępowaniu wyjaśniającym.

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Data relate to persons. ^b Juvenile cases are settled at a session or hearing following their earlier consideration in explanatory proceedings.

Source: data of the Ministry of Justice.

TABL. 6 (43). **PODMIOTY W KRAJOWYM REJESTRZE SĄDOWYM ^a**
Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY IN THE NATIONAL JUDICIAL REGISTER ^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Rejestr Przedsiębiorców:					Register of Entrepreneurs:
Przedsiębiorstwa państwowe.....	21	1	1	1	State owned enterprises
Przedsiębiorstwa zagraniczne	2	2	2	2	Foreign enterprises
Spółeczno-zawodowe organizacje rolników ^b	4	4	4	5	Professional organizations of farmers ^b
Spółdzielnie	444	460	467	473	Cooperatives
Spółki jawne	718	848	887	915	Unlimited partnerships
Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością	2345	3243	3510	3846	Limited liability companies
Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Samodzielnych Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej ^c:					Register of Associations, Other Social and Professional Organizations, Foundations and Independent Public Health Care Facilities ^c:
Stowarzyszenia ^d	1783	2629	2825	2940	Associations ^d
Związki zawodowe	233	256	258	259	Trade unions
Izby gospodarcze.....	9	8	7	8	Economic chambers
Rejestr Dłużników Niewypłacalnych:					Register of Insolvent Debtors
Dłużnicy ogółem	5735	20046	24382	28033	Total debtors

^a Sędem rejestrowym prowadzącym Krajowy Rejestr Sądowy na terenie województwa jest Sąd Rejonowy w Olsztynie.
^b Prowadzące działalność gospodarczą. ^c Do 2011 r. – Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej. ^d Z wyłączeniem stowarzyszeń kultury fizycznej i związków sportowych.

U w a g a. Rejestr obejmuje także inne podmioty.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Registry court keeping the National Court Register for warmińsko-mazurskie voivodship is the District Court in Olsztyn. ^b Conducting economic activity. ^c Until 2011 – Register of Associations, Other Social and Professional Organizations, Foundations and Public Health Care Facilities. ^d Excluding physical education associations and sports associations.

N o t e. Register also included other entities.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

DZIAŁ V

LUДНОŚĆ. WYZNANIA RELIGIJNE

Uwagi ogólne

1. Tablice działu opracowano na podstawie:

- 1) bilansów stanu i struktury ludności **faktycznie zamieszkałej** na terenie gminy. Bilanse ludności sporządza się dla okresów międzyspisywanych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego przy uwzględnieniu:
 - a) zmian w danym okresie spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgony) i migracjami ludności (zameldowania i wymeldowania na pobyt stały z innych gmin i z zagranicy), a także przesunięciami adresowymi ludności z tytułu zmian administracyjnych,
 - b) różnicy między liczbą osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 2 miesiące na terenie gminy a liczbą osób czasowo nieobecnych uzyskiwanej z cyklicznie przeprowadzanych badań, która stanowi jednocześnie różnicę między liczbą osób zameldowanych na pobyt stały w gminie a liczbą osób faktycznie mieszkających na terenie gminy;
- 2) rejestrów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych – o migracjach wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały (od 2006 r. źródłem tych danych jest rejestr PESEL – Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności);
- 3) sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego – o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach;
- 4) sprawozdawczości sądów okręgowych – o prawomocnie orzeczonych separacjach i rozwodach.

U w a g a. Dane o ludności, a także współczynniki demograficzne oraz przeliczenia na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) opracowano przy przyjęciu liczby ludności zbilansowanej:

- dla lat 2000–2009 – w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 (dla lat 2000–2002 zastosowano podział administracyjny kraju obowiązujący według stanu w dniu 31 XII 2002 r.; dla pozostałych lat – każdorazowy podział administracyjny),
- od 2010 r. – w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 (dla lat 2010 i 2011 zastosowano podział administracyjny z dnia 31.XII.2011 r.).

CHAPTER V

POPULATION. RELIGIOUS DENOMINATIONS

General notes

1. Chapter tables were compiled on the basis of:

- 1) the balances of the size and structure of the **population** (actually living in a gmina). Population balances are compiled for periods between censuses on the basis of the last census, taking into account:
 - a) changes in a given period connected with vital statistics (births, deaths) and migration of the population (registering and cancelling registration for permanent residence from other gminas and from abroad) as well as address changes of the population due to changes in the administrative division,
 - b) difference between the number of people registered for temporary stay for a period of more than 2 months in a gmina and the number of people temporary absent there being gathered on the basis of surveys conducted periodically, which simultaneously makes the difference between the number of people registered for permanent residence in a gmina and the number of people actually living in the gmina;
- 2) the registers of the Ministry of Interior – on internal and international migration of population for permanent residence (since 2006 the source of this data is PESEL register – Common Electronic System of Population Register);
- 3) documentation of Civil Status Offices regarding registered marriages, births and deaths;
- 4) documentation of regional courts – regarding legally valid decisions in actions for separations and divorces.

N o t e. Data about population as well as demographic rates and indicators per capita (per 1000 of population etc.) was prepared assuming the number of population balanced on:

- for 2000–2009 – the basis of results of the Population and Housing Census 2002 (for 2000–2002 there was applied the administrative division of the country obligatory as of 31 XII 2002; for remaining years – on administrative division in force at a given moment),
- since 2010 – the basis of results of the Population and Housing Census 2011 (for 2010–2011 was applied the administrative division of the country obligatory as of 31 XII 2011).

2. Przez ludność w wieku produkcyjnym rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18–64 lata, dla kobiet 18–59 lat. Wśród ludności w wieku produkcyjnym wyróżnia się ludność w wieku **mobilnym**, tj. w wieku 18–44 lata i **niemobilnym**, tj. mężczyźni – 45–64 lata, kobiety – 45–59 lat. Przez ludność w wieku nieprodukcyjnym rozumie się ludność w wieku przedprodukcyjnym, tj. do 17 lat oraz ludność w wieku poprodukcyjnym, tj. mężczyźni – 65 lat i więcej, kobiety – 60 lat i więcej.

3. **Mediana wieku** (wiek środkowy) ludności jest parametrem wyznaczającym granicę wieku, którą połowa ludności już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła.

4. **Stan cywilny faktyczny** został określony wórninie na podstawie: stanu cywilnego prawnego, charakteru związku, w jakim żyje dana osoba, tj. w oparciu o informacje dotyczące relacji z reprezentantem gospodarstwa domowego, oraz wzajemnych powiązań między osobami spisany-

mi. Ustalono następujące kategorie faktycznego stanu cywilnego:

- kawaler/panna,
- żonaty/zamężna – w świetle prawa świeckiego lub kanonicznego i pozostający w faktycznym małżeństwie,
- partner/partnerka (prowadzący wspólne gospodarstwo domowe – bez względu na ich stan cywilny prawny),
- wdowiec/wdowa,
- rozwiedziony/rozwiedziona,
- separowany/separowana – dotyczy osób:
 - pozostających w separacji prawnej i nietworzących związków partnerskich z innymi osobami,
 - o stanie cywilnym prawnym żonaty/zamężna – niepozostających w związku małżeńskim i nietworzących związków partnerskich z innymi osobami.

5. **Poziom wykształcenia** ludności określa najwyższy ukończony poziom kształcenia w szkole lub szkolenia w innym trybie i formie, uznany zgodnie z obowiązującym systemem szkolnictwa. Podstawą zaliczania wykształcenia do określonego poziomu było uzyskanie świadectwo (dyplom) ukończenia odpowiedniej szkoły.

Badaniem poziomu wykształcenia objęto osoby w wieku 13 lat i więcej.

W 2011 roku zastosowano następującą klasyfikację poziomów wykształcenia: wyższe, policealne, średnie (zawodowe i ogólnokształcące), zasadnicze zawodowe, gimnazjalne, podstawowe ukończone, podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego.

2. *The working age population refers to males, aged 18–64, and females, aged 18–59. In this category the age groups of **mobility** (i.e. 18–44) and **non-mobility** (i.e. 45–64 for males and 45–59 for females) are distinguished. The **non-working age population** is defined as the **pre-working age population**, i.e., up to the age of 17 and the **post-working age population**, i.e., 65 and more for males and 60 and more for females.*

3. *Median age of population is a parameter determining border of age, which half of population has already exceeded and second half has not reached yet.*

4. *De facto marital status of persons has been defined as derivative, based on the: legal marital status, relationships character the given person lives in, i.e. based on information in the relations with the head of the household and mutual connection between the surveyed persons.*

The following categories of de facto marital status has been defined:

- *single,*
- *married – in the light of secular or canon law and in actual status of marriage,*
- *cohabitant (partner) (living in the same household – irrespective of their legal marital status),*
- *widowed,*
- *divorced,*
- *separated – it is related to persons:*
 - *remaining in a legal separation and not creating relationships (cohabitations) with other persons,*
 - *legally married but not creating a marriage and not creating relationships (cohabitations) with other persons.*

5. *Education level of population is defined by the highest level of education completed at school or trainings in other course or form, recognized in accordance with the education system in force. The basis for recognizing education level was a certificate (diploma) obtained upon graduation of the appropriate school.*

The survey of educational level encompassed persons at the age of 13 and more.

In 2011 the following classification of educational level has been used: higher, post-secondary, secondary (vocational and general), basic vocational, lower secondary, completed primary, incomplete primary and without school education.

6. Narodowość – przynależność narodowa lub etniczna – jest deklaratywną, opartą na subiektywnym odczuciu, indywidualną cechą każdego człowieka, wyrażającą jego związek emocjonalny, kulturowy lub wynikający z pochodzenia rodziców, z określonym narodem lub wspólnotą etniczną. W spisie ludności w 2011 r. umożliwiono mieszkańcom Polski wyrażanie złożonych tożsamości narodowo-etnicznych.

7. Podziału ludności według głównego źródła utrzymania dokonano na podstawie kryterium wyłącznego lub głównego źródła dochodów – uzyskiwanego w ciągu roku (12 miesięcy) poprzedzającego moment spisu, (tj. dla 2002 r. – 20 V, a dla 2011 r. – 31 III) i było ono ustalane niezależnie od stanu aktywności ekonomicznej tych osób w momencie spisów.

Ze względu na posiadane źródła utrzymania ludność dzieli się na dwie kategorie:

- **posiadających własne źródła utrzymania**, tj. osoby utrzymujące się z dochodów uzyskiwanych z pracy osobiście wykonywanej, z niezarobkowych źródeł, a także z własności lub wynajmu oraz pozostałych źródeł dochodów osobno nie wymienionych,
- **utrzymywanych**, tj. osoby pozostające na utrzymaniu osób posiadających własne źródło dochodów.

Do **ludności utrzymującej się z dochodów z pracy** zaliczono pracujących najemnie i pracujących na własny rachunek.

Do utrzymujących się z dochodów z pracy najemnej zaliczono zatrudnionych na podstawie stosunku pracy (umowy o pracę, umowy-zlecenia, o dzieło, powołania, wyboru lub mianowania), osoby wykonujące pracę nakładczą oraz duchownych.

Do utrzymujących się z dochodów z pracy na rachunek własny zaliczono osoby (łącznie z pomagającymi członkami rodzin) prowadzące działalność gospodarczą, w tym prowadzące gospodarstwo indywidualne w rolnictwie oraz osoby wykonujące wolne zawody (np. twórcy, adwokaci, lekarze), a także osoby utrzymujące się z dochodów z wynajmu.

Do **ludności utrzymującej się z dochodu z wynajmu** zalicza się osoby uzyskujące dochody z wynajmu mieszkania, pokoi, budynków mieszkalnych i niemieszkalnych (np. garażu).

Do **ludności utrzymującej się z niezarobkowych źródeł** zaliczono osoby otrzymujące: emeryturę łącznie z rentą strukturalną dla rolników indywidualnych w 2011 r., rentę (z tytułu niezdolności do pracy, rodzinną i socjalną) łącznie ze świadczeniem rehabilitacyjnym, zasiłek dla bez-

6. Nationality – national or ethnic identity – is a declared (based on a subjective impression) individual feature of each person expressing his/her emotional or cultural relationship, or the one following from his/her parents' origin, to a specific nation or ethnic community. In the census of 2011 a solution has been adopted which enables respondents to define their complex (multiple) national and ethnic identities.

7. Division of population according to the main source of maintenance was made on the basis of criteria of the exclusive or the main source of incomes – obtained within one year (12 months) before the moment of census, (i.e. for 2002 – 20 V and for 2011 – 31 III) and was settled irrespective of economic activity of these people in the moment of the national censuses.

In respect of the possessed source of maintenance population is divided into two categories:

- **persons having own sources of maintenance**, i.e. people earning their living from incomes obtained from work performed personally, from non-earned sources, and also from property or from rent and the other sources of income not elsewhere specified,
- **persons maintained (dependents)**, i.e. people, who remain maintained by other persons with own source of income.

Population having incomes from work includes employees in paid employment and own-account workers.

Employees hired on the basis of an employment contract (a labour contract, commission contracts, postings, appointments), outworkers, clergy were considered as persons maintained incomes from paid employment.

Own-account workers (together with contributing family members) including persons managing private agriculture holdings and plots as well as professionals are considered as persons maintained from self-employed incomes; including so rent incomes.

Population which earns its living from rent income includes persons, who receive their income from rent of an apartment, rooms, residential and non-residential buildings (e.g. a garage).

Population, which earns its living from non-earned sources of maintenance, who receive: retirement pay including structural pension for farmers in 2011, pension (resulting from an inability to work, family and social pensions) including rehabilitation benefit, unemployment benefit, pre-

robotnych, świadczenie i zasiłek przedemerytalny, zasiłek pomocy społecznej dla osób, które nie mają żadnych dochodów lub mają dochody niewystarczające.

Do ludności utrzymującej się z dochodów z własności zaliczono osoby utrzymujące się z dochodów z tytułu oddanych w dzierżawę gruntów rolnych, z lokat kapitałowych (z obrotu akcjami, obligacjami, zysków kapitałowych itp.), z odsetek od oszczędności, z udziału w zyskach przedsiębiorstw (dywidendy).

Do **ludności utrzymującej się z pozostałych źródeł dochodów osobno niewymienionych** w 2011 r. zaliczono osoby otrzymujące m in. świadczenia rodzinne (w tym zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego, zasiłek pielęgnacyjny), alimenty oraz stypendia.

7. Przez gospodarstwo domowe rozumie się zespół osób spokrewnionych i niespokrewnionych zamieszkujących razem i wspólnie utrzymujących się. Osoby utrzymujące się samodzielnie tworzą jednoosobowe gospodarstwa domowe.

Ze względu na liczbę oraz stosunek pokrewieństwa osób wyróżnia się następujące typy gospodarstw domowych:

- rodzinne (jednorodzinne, dwurodzinne, trzyrodzinne i większe),
- nierodzinne (jednoosobowe, wieloosobowe).

8. Osobą niepełnosprawną jest osoba, która posiada odpowiednie orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony (**osoba niepełnosprawna prawnie**) lub osoba, która takiego orzeczenia nie posiada, lecz odczuwa ograniczenie sprawności w wykonywaniu czynności podstawowych dla swojego wieku (**osoba niepełnosprawna tylko biologicznie**).

Kryterium do zakwalifikowania danej osoby do zbiorowości osób niepełnosprawnych prawnie było posiadanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wydanego przez odpowiedni organ – w przypadku osób w wieku 16 lat i więcej lub orzeczenia o niepełnosprawności wydawanego osobom do 16 roku życia – bez orzekania o stopniu. W 2011 r. osobom w wieku 16 lat i więcej ustalano trzy stopnie niepełnosprawności: znaczny, umiarkowany, lekki.

9. Dane o ruchu naturalnym ludności w podziale terytorialnym opracowano:

- małżeństwa – według miejsca zameldowania na pobyt stały męża przed ślubem (w przypadku gdy mąż przed ślubem mieszkał za granicą, przyjmuje się miejsce zameldowania żony przed ślubem);
- separacje – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku

retirement benefits, social assistance benefits for people, who do not have any incomes or have insufficient incomes.

Population, which earns its living from incomes from property, included persons, who live from the following incomes: leased agricultural lands, capital investments (on trade of shares, bonds, capital gains etc.), interest rate on savings, share in profits of a company (dividends).

Population, which earns its living from the other sources of income not elsewhere specified in 2011 includes persons who receive: i.a. family allowances (including family benefit and supplements to the family benefit, nursing benefit), alimonies and scholarships.

7. The household is understood as a group of related or unrelated persons, living together and earning their living collectively. Persons who maintain themselves individually, constitute a one person households.

On the basis of the number of persons and their relationship the following types households are distinguished:

- family (one-family, two-family, three-family and more),
- non-family (one person, multipersonal).

8. Disabled person is such person, who has appropriate judgment issued by a body, authorized to this (**a person legally disabled**) or a person, who does not have such judgment, but feels constrained in the ability of performing basic activities for his/her age (**a person only biologically disabled**).

A criterion for qualifying a given person to the group of disabled people lawfully was to have a decision on the degree of disability issued by an appropriate adjudicating body — in case of people at the age of 16 and more or certificate of disability issued to person under 16 years of age – without deciding the degree. In 2011, three levels of disability were established for persons at the age of 16 and above: substantial, moderate, light.

9. Data regarding the vital statistics according to territorial division were compiled as follows:

- marriages – according to the husband's place of permanent residence before the marriage (in cases when the husband lived abroad before the marriage, the wife's place of residence before the marriage is used);
- separations – according to the plaintiff's place of residence (in case when person filling peti-

gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka; w przypadku zgodnego wniosku stron przyjmuje się miejsce zamieszkania męża);

- rozwody – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka);
- urodzenia – według miejsca zameldowania na pobyt stały matki noworodka;
- zgony – według miejsca zameldowania na pobyt stały osoby zmarłej.

Dane o **małżeństwach** uwzględniają związki małżeńskie zawarte w formie przewidzianej prawem w urzędach stanu cywilnego. Na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r. (Dz. U. Nr 117, poz. 757) w urzędach stanu cywilnego rejestrowane są także małżeństwa podlegające prawu wewnętrznemu Kościoła lub Związku Wyznaniowego zawarte w obecności duchownego. Małżeństwo zawarte w tej formie podlega prawu polskiemu i pociąga za sobą takie same skutki cywilnoprawne, jak małżeństwo zawarte przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego.

Małżeństwa wyznaniowe mogą być zawierane jedynie w dziesięciu Kościołach i Związku Wyznaniowym: Kościół Katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany, Kościół Ewangelicko-Metodystyczny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, Kościół Polskokatolicki, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kościół Zielonoświątkowy.

Płodność kobiet mierzy się współczynnikiem obliczonym jako iloraz liczby urodzeń żywych i liczby kobiet w wieku rozrodczym (15–49 lat). Oprócz ogólnych współczynników płodności podaje się również współczynniki grupowe (częstkowe), obliczone jako ilorazy liczby urodzeń żywych z kobiet w danej grupie wieku i liczby kobiet w tej samej grupie wieku. Urodzenia z matek w wieku poniżej 15 lat zalicza się do grupy 15–19 lat; urodzenia z matek w wieku 50 lat i więcej zalicza się do grupy 45–49 lat.

Współczynniki reprodukcji ludności:

- **współczynnik dzietności** oznacza liczbę dzieci, które urodziłaby przeciętnie kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15–49 lat) przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłaby z intensywnością obserwowaną w badanym roku, tzn. przy przyjęciu cząstkowych współczynników płodności z tego okresu za niezmiennie,

tion residing abroad, place of residence of a spouse has been taken; in cases unanimous petition of both of persons – residence of husband is used);

- *divorces – according to the plaintiff's place of residence (in case when person filling petition residing abroad, place of residence of a spouse has been taken);*
- *births – according to the mother's place of permanent residence;*
- *deaths – according to the place of permanent residence of the deceased.*

The data on **marriages** refers to marriages contracted according to lawful rules at the civil status offices. On the basis of the Law dated 24 VII 1998 (Journal of Laws No. 117, item 757) in the local civil status offices in Poland all marriages are registered including those based on the internal law of the Churches or the Religious Associations. Marriages contracted (on the basis of canon law marriages) subordinate the civil Polish laws and induce due to the same civil and law consequences as marriages contracted in the local civil status offices.

The religious marriages may be contracted in the ten Churches and Religious Associations: Kościół Katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany, Kościół Ewangelicko-Metodystyczny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, Kościół Polskokatolicki, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kościół Zielonoświątkowy.

Female fertility rate is calculated as the ratio of the number of live births and the number of women in the reproductive age (15–49). Besides total rate, age-specific fertility rates are published, that are calculated as the ratios of the number of live births from women and the number of these women in the same group of age. Births from mothers in the age under 15 are counted to the group 15–19 and from the mothers in the age 50 and over – to the group 45–49.

Reproduction rates:

- **total fertility rate** refers to the number of children which would be born to the average woman during the course of her entire reproductive period (15–49 years of age) assuming that in particular phases of this period she would give births with an intensity observed during a given year, i.e., in assuming age-specific fertility rates for this period to be constant,

- **współczynnik reprodukcji brutto** przedstawia liczbę córek urodzonych przeciętnie przez kobietę przy założeniu, że kobieta w wieku rozrodczym będzie rodzić z częstotliwością, jaką charakteryzują się wszystkie kobiety rodzące w roku, dla którego oblicza się współczynnik reprodukcji (niezmienne współczynniki płodności),
- **współczynnik dynamiki demograficznej** jest to stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów w danym okresie.

Przyrost naturalny ludności stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.

Przez **niemowlęta** rozumie się dzieci w wieku poniżej 1 roku.

Informacje o urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) prezentowane są według kryteriów definicji urodzenia i zgonu noworodka rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia.

10. Przeciętne dalsze trwanie życia wyraża średnią liczbę lat, jaką ma jeszcze do przeżycia osoba w wieku x lat, przy założeniu stałego poziomu umieralności z okresu, dla którego opracowano tablice trwania życia.

11. Dane o migracjach wewnętrznych ludności opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniach osób na pobyt stały. Informacje te nie uwzględniają zmian adresu w obrębie tej samej gminy (miasta), z wyjątkiem gmin miejsko-wiejskich, dla których został zachowany podział na tereny miejskie i wiejskie.

12. Dane o migracjach zagranicznych opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniu osób przyjeżdżających do Polski na pobyt stały (imigracja) oraz o wymeldowaniach osób wyjeżdżających z Polski za granicę na stałe (emigracja).

13. Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego i migracji ludności w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności według stanu w dniu 30 VI:

— do 2009 r. – zameldowanej na pobyt stały,

— od 2010 r. – faktycznie zamieszkałej.

— **gross reproduction rate** refers to the number of daughters which would be born to the average woman assuming that a woman during her reproductive age will give births with an intensity which is characteristic for all women giving births in the year for which the reproduction rate is calculated (constant fertility rates),

— **demographic dynamics rate** is the ratio of the number of live births to the number of deaths in a given period.

Natural increase of the population accounts for the difference between the number of live births and deaths in a given period.

Infant is a child under the age of 1.

Information on births and deaths (including infant deaths) is presented according to criteria of the definition of infant births and deaths recommended by the World Health Organization (WHO).

10. Life expectancy is expressed by the average number of years that a person at the exact age x still has to live, assuming a fixed mortality level from the period for which life expectancy tables were compiled.

11. Data regarding internal migration of the population were compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration for permanent residence. This information does not include changes of address within the same gmina (town), with the exception of urban-rural gminas for which the division into urban and rural areas has been kept.

12. Data regarding international migration were compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration of people arriving to Poland for permanent residence (immigration) as well as regarding the removal from registration of people leaving Poland for permanent residence abroad (emigration).

13. Rates concerning vital statistics and migration of the population according to territorial division were calculated as the ratio of the number of defined events to the number of population as of 30 VI:

— to 2009 – registered for permanent residence,

— since 2010 – de facto population (population actually residing).

TABL. 1 (44). **LUDNOŚĆ**
POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010 ^a		2011	2012	SPECIFICATION
		A	B			
STAN W DNIU 30 VI AS OF 30 VI						
O G Ó Ł E M w liczbach						
bezwzględnych	1428481	1427587	1454128	1453062	1451950	T O T A L in absolute numbers
mężczyźni	697245	695855	712484	711831	711082	males
kobiety	731236	731732	741644	741231	740868	females
Miasta	858120	853801	865811	863611	861446	Urban areas
Wieś	570361	573786	588317	589451	590504	Rural areas
STAN W DNIU 31 XII AS OF 31 XII						
O G Ó Ł E M w liczbach						
bezwzględnych	1428601	1427241	1453782	1452596	1450697	T O T A L in absolute numbers
na 1 km ²	59	59	60	60	60	per 1 km ²
mężczyźni w liczbach						
bezwzględnych	697318	695631	712260	711551	710502	males in absolute numbers
kobiety w liczbach						
bezwzględnych	731283	731610	741522	741045	740195	females in absolute numbers
na 100 mężczyzn	104,9	105,2	104,1	104,1	104,2	per 100 males
Miasta w liczbach bez-						
względnych	857850	852651	864661	862394	860237	Urban areas in absolute numbers
w % ogółu ludności	60,0	59,7	59,5	59,4	59,3	in % of total population
Wieś w liczbach bez-						
względnych	570751	574590	589121	590202	590460	Rural areas in absolute numbers
w % ogółu ludności	40,0	40,3	40,5	40,6	40,7	in % of total population

^a Bilans ludności dla 2010 r. podano w dwóch ujęciach, tj. opracowany w oparciu o wyniki spisu: A – z NSP'2002 – podobnie jak dla lat 2000 i 2005; B – z NSP'2011 – jak dla lat 2011 i 2012.

^a Balance of population for 2010 is given in two approaches, ie. considering results of national censuses: A – 2002 census – as for the years 2000 and 2005, B – 2011 census – as for the years 2011 and 2012.

TABL. 2 (45). **LUDNOŚĆ W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM**

Stan w dniu 31 XII

WORKING AND NON-WORKING AGE POPULATION

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010 ^a		2011	2012	SPECIFICATION
		A	B			
O G Ó Ł E M	1428601	1427241	1453782	1452596	1450697	T O T A L
W wieku przedprodukcyjnym	322093	285743	290117	284478	279683	Pre-working age
mężczyźni	164942	146529	148627	145832	143470	males
kobiety	157151	139214	141490	138646	136213	females
Miasta	176141	156430	156649	153259	151695	Urban areas
mężczyźni	90237	80248	80394	78716	77859	males
kobiety	85904	76182	76255	74543	73836	females
Wieś	145952	129313	133468	131219	127988	Rural areas
mężczyźni	74705	66281	68233	67116	65611	males
kobiety	71247	63032	65235	64103	62377	females
W wieku produkcyjnym	915235	930282	950669	947920	942867	Working age
w tym w wieku mobilnym	580694	579691	591189	589701	587505	of which of mobility age
mężczyźni	470953	487133	500840	501069	499870	males
w tym w wieku mobilnym	296007	296658	303162	302587	301617	of which of mobility age
kobiety	444282	443149	449829	446851	442997	females
w tym w wieku mobilnym	284687	283033	288027	287114	285888	of which of mobility age
Miasta	565248	562666	572867	568546	561799	Urban areas
mężczyźni	282431	287234	294329	293404	291094	males
kobiety	282817	275432	278538	275142	270705	females
Wieś	349987	367616	377802	379374	381068	Rural areas
mężczyźni	188522	198989	206511	207665	208776	males
kobiety	161465	167717	171291	171709	172292	females

^a Bilans ludności dla 2010 r. podano w dwóch ujęciach, tj. opracowany w oparciu o wyniki spisu: A – z NSP'2002 – podobnie jak dla lat 2000 i 2005; B – z NSP'2011 – jak dla lat 2011 i 2012.

^a Balance of population for 2010 is given in two approaches, ie. considering results of national censuses: A – 2002 census – as for the years 2000 and 2005, B – 2011 census – as for the years 2011 and 2012.

TABL. 2 (45). **LUDNOŚĆ W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

*WORKING AND NON-WORKING AGE POPULATION (cont.)**As of 31 XII*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010 ^a		2011	2012	SPECIFICATION
		A	B			
W wieku poprodukcyjnym	191273	211216	212996	220198	228147	Post-working age
mężczyźni.....	61423	61969	62793	64650	67162	males
kobiety.....	129850	149247	150203	155548	160985	females
Miasta.....	116461	133555	135145	140589	146743	Urban areas
mężczyźni.....	36501	37941	38801	40183	42143	males
kobiety.....	79960	95614	96344	100406	104600	females
Wieś.....	74812	77661	77851	79609	81404	Rural areas
mężczyźni.....	24922	24028	23992	24467	25019	males
kobiety.....	49890	53633	53859	55142	56385	females
LUDNOŚĆ W WIEKU NIE- PRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUK- CYJNYM	56	53	53	53	54	NON-WORKING AGE POPU- LATION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE
Mężczyźni.....	48	43	42	42	42	Males
Kobiety.....	65	65	65	66	67	Females

^a Bilans ludności dla 2010 r. podano w dwóch ujęciach, tj. opracowany w oparciu o wyniki spisu: A – z NSP'2002 – podobnie jak dla lat 2000 i 2005; B – z NSP'2011 – jak dla lat 2011 i 2012.

^a Balance of population for 2010 is given in two approaches, ie. considering results of national censuses: A – 2002 census – as for the years 2000 and 2005, B – 2011 census – as for the years 2011 and 2012.

TABL. 3 (46). **LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU**

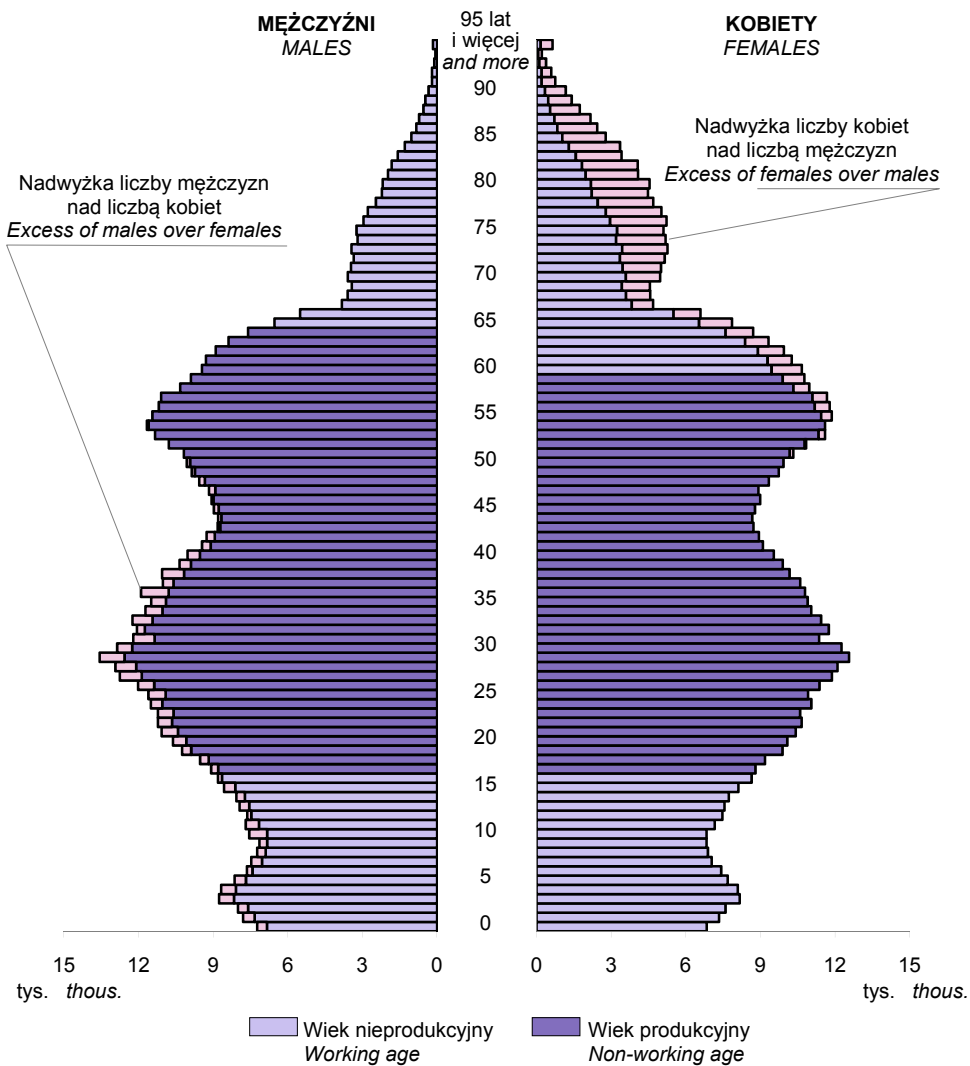
Stan w dniu 31 XII

*POPULATION BY SEX AND AGE**As of 31 XII*

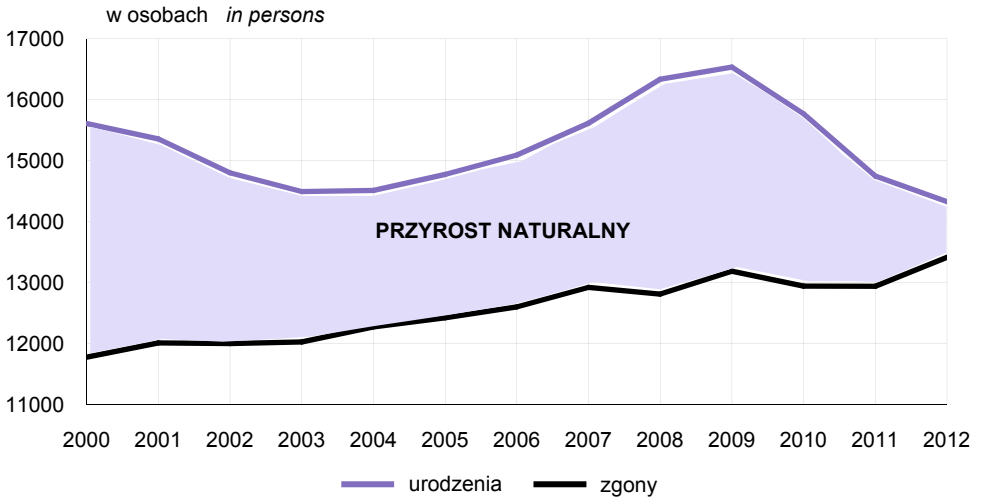
WIEK AGE	2005	2010	2011	2012					
				ogółem grand total	w tym męż- czyźni of which males	miasta urban areas		wieś rural areas	
						razem total	w tym męż- czyźni of which males	razem total	w tym męż- czyźni of which males
O G Ó Ł E M ... TOTAL	1428601	1453782	1452596	1450697	710502	860237	411096	590460	299406
0– 2 lata.....	43305	49309	47332	44814	23039	24875	12817	19939	10222
3– 6	59510	59826	62305	64597	33232	35981	18559	28616	14673
7–12	106832	89935	88089	86949	44724	46374	23864	40575	20860
13–15	65827	52321	50140	47981	24580	25186	12895	22795	11685
16–18	70574	59519	56589	54053	27422	29200	14776	24853	12646
19–24	158675	135149	131778	128587	65896	71258	36141	57329	29755
25–29	112795	126768	125374	121712	62885	72444	36824	49268	26061
30–34	99002	116644	116891	118966	61112	73445	36964	45521	24148
35–39	88415	102094	105780	108186	55824	65428	33280	42758	22544
40–44	97852	89741	89901	91343	46373	52594	25892	38749	20481
45–49	116958	98121	95121	92404	46636	53393	25782	39011	20854
50–54	109653	115885	112431	108322	54035	64807	30712	43515	23323
55–59	86119	106739	109002	111005	53951	70753	32691	40252	21260
60–64	47907	81961	88175	92531	43631	61148	27756	31383	15875
65–69	51343	43723	46381	51160	22895	33365	14680	17795	8215
70–74	46323	44899	43746	42604	17038	26728	10459	15876	6579
75–79	36401	38054	38334	38172	13660	23706	8362	14466	5298
80 lat i więcej... and more	31110	43094	45227	47311	13569	29552	8642	17759	4927

LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU W 2012 R.

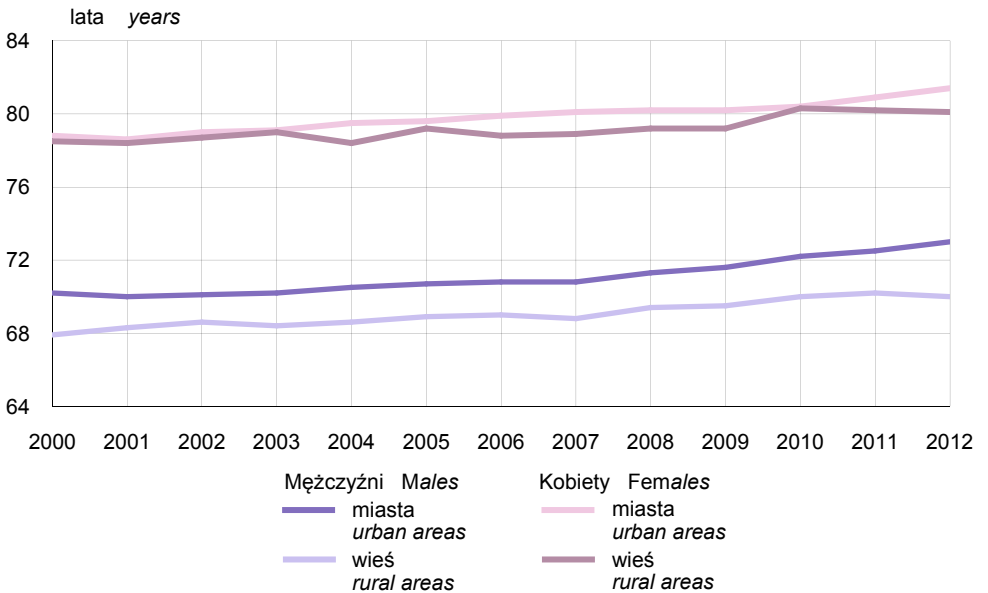
Stan w dniu 31 XII
POPULATION BY SEX AND AGE IN 2012
As of 31 XII

RUCH NATURALNY LUDNOŚCI
VITAL STATISTICS OF POPULATION

PRZECIĘTNA LICZBA LAT DALSZEGO TRWANIA ŻYCIA DLA OSÓB W WIEKU 0 LAT
LIFE EXPECTANCY AT 0 AGE

TABL. 4 (47). **MIASTA I LUDNOŚĆ W MIASTACH**

Stan w dniu 31 XII
TOWNS AND URBAN POPULATION
As of 31 XII

GRUPY MIAST WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF TOWNS BY NUMBER OF POPULATION		Miasta Towns	Ludność w miastach Urban population	
			w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % ogółu ludności in % of total population
OGÓŁEM	2005	49	857850	60,0
TOTAL	2010	49	864661	59,5
	2011	49	862394	59,4
	2012	49	860237	59,3
Poniżej 2000..... <i>Below</i>		1	1848	0,1
2000–4999		18	57768	4,0
5000–9999		6	44003	3,0
10000–19999		13	179549	12,4
20000–49999		8	219123	15,1
50000–99999		1	59646	4,1
100000–199999.....		2	298300	20,6
200000 i więcej..... <i>and more</i>		-	-	x

TABL. 5 (48). **GMINY ZAMIESZKANE PRZEZ LUDNOŚĆ WIEJSKĄ**

Stan w dniu 31 XII
GMINAS AND RURAL POPULATION
As of 31 XII

GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI WIEJSKIEJ GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF RURAL POPULATION		Gminy ^a Gminas ^a	Ludność na wsi Rural population	
			w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % ogółu ludności in % of total population
OGÓŁEM	2005	100	570751	40,0
TOTAL	2010	100	589121	40,5
	2011	100	590202	40,6
	2012	100	590460	40,7
Poniżej 2000..... <i>Below</i>		1	1273	0,1
2000–4999		44	160773	11,1
5000–6999		24	148353	10,2
7000–9999		22	175150	12,1
10000 i więcej..... <i>and more</i>		9	104911	7,2

^a Wiejskie i miejsko-wiejskie.
^a Rural and urban-rural gminas.

TABL. 6 (49). **MEDIANA WIEKU WEDŁUG PŁCI**
MEDIAN AGE BY SEX

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	34,9	36,5	37,2	37,6	T O T A L
mężczyźni	33,1	34,7	35,6	36,1	males
kobiety	36,9	38,5	38,9	39,3	females
Miasta	36,3	37,8	38,4	38,8	Urban areas
mężczyźni	33,9	35,5	36,4	36,8	males
kobiety	38,7	40,3	40,8	41,2	females
Wieś	32,9	34,6	35,3	35,7	Rural areas
mężczyźni	31,8	33,5	34,5	34,9	males
kobiety	34,0	35,9	36,2	36,6	females

TABL. 7 (50). **LUDNOŚĆ W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG STANU CYWILNEGO**
FAKTYCZNEGO^a
POPULATION AGED 15 AND MORE BY DE FACTO MARITAL STATUS^a

PŁEĆ STAN CYWILNY FAKTYCZNY	2002			2011			SEX DE FACTO MARITAL STATUS
	ogółem <i>total</i>	miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>	ogółem <i>total</i>	miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>	
	w tys. <i>in thous.</i>						
OGÓŁEM	1142,4	704,8	437,6	1220,1	737,9	482,2	TOTAL
Kawalerowie, Panny ...	331,8	198,4	133,3	331,0	186,3	144,7	Single
Żonaci, Zameężne	658,6	406,5	252,1	650,8	393,7	257,1	Married
Partnerzy, Partnerki ..	18,5	11,0	7,4	31,7	21,8	9,9	Cohabitant
Wdowcy, Wdowy	96,0	57,5	38,5	107,6	65,3	42,3	Widowed
Rozwiedzeni, Roz- wiedzione	39,9	31,1	8,8	59,2	43,2	15,9	Divorced
Separowani, Sepa- rowane	10,7	6,9	3,8	6,3	4,2	2,1	Separated
Nieustalony	5,5	4,4	1,2	33,5	23,4	10,1	Unknown
Mężczyźni	551,9	331,5	220,4	592,3	348,3	244,0	Males
Kawalerowie	187,8	105,4	82,4	191,5	102,0	89,5	Single
Żonaci	318,3	201,9	125,7	324,7	195,8	128,9	Married
Partnerzy	9,2	5,5	3,7	16,0	11,1	5,0	Cohabitant
Wdowcy	13,6	8,0	5,7	16,6	9,9	6,6	Widowed
Rozwiedzeni	15,7	11,4	4,3	23,9	16,1	7,8	Divorced
Separowani	4,5	2,8	1,8	2,6	1,6	1,0	Separated
Nieustalony	2,8	2,2	0,6	17,0	11,9	5,1	Unknown
Kobiety	590,5	373,2	217,3	627,8	389,6	238,3	Females
Panny	144,0	93,0	51,0	139,5	84,3	55,2	Single
Zameężne	321,8	204,7	126,4	326,1	197,8	128,2	Married
Partnerki	9,2	5,5	3,7	15,7	10,7	4,9	Cohabitant
Wdowy	82,4	49,5	32,9	91,1	55,4	35,7	Widowed
Rozwiedzione	24,2	19,7	4,5	35,3	27,1	8,1	Divorced
Separowane	6,2	4,1	2,0	3,7	2,6	1,1	Separated
Nieustalony	2,7	2,2	0,5	16,5	11,5	5,0	Unknown

^a Wyniki Narodowych Spisów Powszechnych Ludności i Mieszkań.

^a Results of the National Population and Housing Censuses.

TABL. 7 (50). **LUDNOŚĆ W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG STANU CYWILNEGO FAKTYCZNEGO^a (dok.)**
POPULATION AGED 15 AND MORE BY DE FACTO MARITAL STATUS^a (cont.)

PŁEĆ STAN CYWILNY FAKTYCZNY	2002			2011			SEX DE FACTO MARITAL STATUS
	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
	w odsetkach in %						
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Kawalerowie, Panny ...	29,0	28,2	30,5	27,1	25,2	30,0	Single
Zonaci, Zameężne.....	57,7	57,7	57,6	53,3	53,4	53,3	Married
Partnerzy, Partnerki .	1,7	1,6	1,7	2,6	3,0	2,1	Cohabitant
Wdowcy, Wdowy	8,4	8,2	8,8	8,8	8,9	8,8	Widowed
Rozwiedzeni, Roz- wiedzione	3,5	4,4	2,0	4,8	5,9	3,3	Divorced
Separowani, Sepa- rowane.....	0,9	1,0	0,9	0,5	0,6	0,4	Separated
Nieustalony.....	0,5	0,6	0,3	2,7	3,2	2,1	Unknown
Mężczyźni	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	Males
Kawalerowie.....	34,0	31,8	37,4	32,3	29,3	36,7	Single
Zonaci	59,4	60,9	57,0	54,8	56,2	52,8	Married
Partnerzy.....	1,7	1,7	1,7	2,7	3,2	2,0	Cohabitant
Wdowcy.....	2,5	2,4	2,6	2,8	2,8	2,7	Widowed
Rozwiedzeni.....	2,8	3,4	1,9	4,0	4,6	3,2	Divorced
Separowani.....	0,8	0,8	0,8	0,4	0,5	0,4	Separated
Nieustalony.....	0,5	0,7	0,3	2,9	3,4	2,1	Unknown
Kobiety	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	Females
Panny	24,4	24,9	23,5	22,2	21,6	23,2	Single
Zameężne	56,1	54,8	58,2	51,9	50,8	53,8	Married
Partnerki.....	1,6	1,5	1,7	2,5	2,8	2,1	Cohabitant
Wdowy	13,9	13,3	15,1	14,5	14,2	15,0	Widowed
Rozwiedzione	4,1	5,3	2,1	5,6	7,0	3,4	Divorced
Separowane.....	1,0	1,1	0,9	0,6	0,7	0,5	Separated
Nieustalony.....	0,5	0,6	0,2	2,6	3,0	2,1	Unknown

^a Wyniki Narodowych Spisów Powszechnych Ludności i Mieszkań.

^a Results of the National Population and Housing Censuses.

TABL. 8 (51). **LUDNOŚĆ W WIEKU 13 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA^a**
POPULATION AGED 13 AND MORE BY EDUCATION LEVEL^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym poziom wykształcenia Of which educational level					
		wyższe higher	policealne i średnie post- secondary and secondary	zasadnicze zawodowe basic voca- tional	gimnazjalne lower secondary	podstawowe primary	
W TYSIĄCACH IN THOUSANDS							
OGÓŁEM	2002	1190,3	99,2	347,2	254,9	x	410,9
TOTAL	2011	1254,2	176,2	365,2	250,1	69,3	277,7
W ODSETKACH IN PERCENT							
OGÓŁEM	2002	100,0	8,3	29,2	21,4	x	34,5
TOTAL	2011	100,0	14,0	29,1	19,9	5,5	22,1

^a Wyniki Narodowych Spisów Powszechnych Ludności i Mieszkań.

^a Results of the National Population and Housing Censuses.

TABL. 9 (52). **LUDNOŚĆ WEDŁUG STRUKTURY IDENTYFIKACJI NARODOWO-ETNICZNEJ W 2011 R. ^a**
POPULATION BY THE STRUCTURE OF THE NATIONAL-ETHNIC IDENTITIES IN 2011 ^a

IDENTYFIKACJA NARODOWO-ETNICZNA	W tysiącach <i>in thousands</i>	W odsetkach <i>in percent</i>	THE NATIONAL-ETHNIC IDENTITY
OGÓŁEM	1452	100,0	TOTAL
Wyłącznie polska.....	1383	95,2	<i>Polish only</i>
Polska i niepolska.....	12	0,8	<i>Polish and Non-Polish</i>
Wyłącznie niepolska.....	13	0,9	<i>Non-Polish only</i>
Nieustalona ^b	45	3,1	<i>Unknown ^b</i>

^a Wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011. ^b Lub bez przynależności narodowo-etnicznej.
^a Results of the Population and Housing Census 2011. ^b Or without national or ethnic identity.

TABL. 10 (53). **LUDNOŚĆ WEDŁUG GŁÓWNEGO ŹRÓDŁA UTRZYMANIA ^a**
POPULATION BY MAIN SOURCE OF MAINTENANCE ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem ^b Grand total ^b	Praca Work			Niezarobkowe źródło Non-earned source				Pozostałe dochody osobno niewymienione Other sources of income not else- where specified	Na utrzymaniu Maintained persons	Nieustalone źródło utrzymania Unknown source of main- tenance
		razem total	na- jemna hired	na własny rachunek ^c own- account workers ^c	razem total	emery- tura ^d retire- ment pay ^d	renta ^e pension ^e	zasiłki i świadczenia benefits			

W TYSIĄCACH IN THOUSANDS

OGÓŁEM	2002	1428,4	419,7	331,4	88,4	398,7	165,1	138,2	95,4	0,8	588,8	20,3
TOTAL	2011	1452,1	507,0	416,0	91,1	363,3	230,1	86,3	47,2	37,4	454,8	89,3
Meżczyźni.....	2002	698,1	230,6	176,0	54,6	173,5	66,8	58,8	47,7	0,5	283,5	9,9
Males	2011	711,5	283,3	225,1	58,2	148,9	86,1	41,8	21,1	18,0	216,8	44,5
Kobiety	2002	730,2	189,1	155,4	33,7	225,2	98,3	79,4	47,4	0,3	305,3	10,4
Females	2011	740,7	223,7	190,8	32,9	214,7	144,1	44,5	26,1	19,4	238,0	44,8
Miasta	2002	860,2	270,0	236,1	33,9	239,9	104,6	78,2	28,8	.	333,8	16,0
Urban areas	2011	863,4	314,1	276,7	37,5	222,9	150,2	47,8	24,9	22,6	243,9	59,7
Wieś	2002	568,1	149,8	95,3	54,5	158,8	60,5	60,1	23,3	.	255,0	4,3
Rural areas	2011	588,8	192,9	139,3	53,6	140,7	79,9	38,5	22,3	14,7	210,8	29,6

W ODSETKACH IN PERCENT

OGÓŁEM	2002	100,0	29,4	23,2	6,2	27,9	11,6	9,7	6,7	0,1	41,2	1,4
TOTAL	2011	100,0	34,9	28,6	6,3	25,0	15,8	5,9	3,3	2,6	31,3	6,1

^a Wyniki Narodowych Spisów Powszechnych Ludności i Mieszkań. ^b Dochody z własności tylko w pozycji Ogółem.
^{c-e} Łącznie: ^c – z dochodami z wynajmu, ^d – z rentą strukturalną dla rolników indywidualnych, ^e – ze świadczeniem rehabilitacyjnym.

^a Results of the Population and Housing Censuses. ^b Incomes from owning only in the position of Grand total. ^{c-e} Including: ^c – incomes from rent, ^d – structural pension for farmers, ^e – rehabilitation benefit.

TABL. 11 (54). **GOSPODARSTWA DOMOWE^a WEDŁUG LICZBY OSÓB**
HOUSEHOLDS^a BY NUMBER OF PERSONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Gospodarstwa domowe w tys. Households in thous.						Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym Average number of persons in household
	ogółem total	o liczbie osób by number of persons					
		1	2	3	4	5 i więcej 5 and more	
OGÓŁEM 2002	483,8	111,0	110,4	97,3	91,6	73,4	2,92
TOTAL 2011	515,9	120,1	137,2	106,8	84,5	67,2	2,80
Miasta..... 2002	311,6	77,8	75,4	66,7	58,8	32,9	2,71
<i>Urban areas</i> 2011	334,2	85,5	97,2	72,5	51,4	27,5	2,56
Wieś 2002	172,2	33,1	35,0	30,6	32,8	40,6	3,29
<i>Rural areas</i> 2011	181,7	34,7	40,0	34,3	33,0	39,6	3,23

^a Wyniki Narodowych Spisów Powszechnych Ludności i Mieszkań.

^a Results of the National Population and Housing Censuses.

TABL. 12 (55). **GOSPODARSTWA DOMOWE^a WEDŁUG SKŁADU RODZINNEGO**
HOUSEHOLDS^a BY FAMILY COMPOSITION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2002			2011			SPECIFICATION
	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
	w tys. in thous.						
OGÓŁEM	483,8	311,6	172,2	515,9	334,2	181,7	TOTAL
Jednorodzinne	347,5	220,1	127,4	345,6	222,5	123,2	One-family
Dwurodzinne	17,8	8,8	9,0	28,7	12,8	15,9	Two-family
Trzyrodzinne i większe	0,8	0,3	0,5	2,2	0,7	1,5	Three-family and more
Nierodzinne	117,7	82,3	35,3	139,3	98,2	41,1	Non-family
jednoosobowe	111,0	77,8	33,2	120,1	85,5	34,7	one person
wielosobowe	6,7	4,5	2,2	19,2	12,7	6,4	multipersonal

^a Wyniki Narodowych Spisów Powszechnych Ludności i Mieszkań.

^a Results of the National Population and Housing Censuses.

TABL. 13 (56). **OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE WEDŁUG PŁCI I MIEJSCA ZAMIESZKANIA^a**
Stan w dniu 31 III
DISABLED PERSONS BY SEX AND PLACE OF RESIDENCE^a
As of 31 III

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total			Płeć Sex	
	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	mężczyźni males	kobiety females
W TYSIĄCACH IN THOUSANDS					
OGÓŁEM 2002	211,6	122,5	89,1	100,7	110,9
TOTAL 2011	197,3	122,9	74,4	92,4	104,9
NA 1000 LUDNOŚCI PER 1000 POPULATION					
OGÓŁEM 2002	148	142	157	144	152
TOTAL 2011	136	142	126	130	142

^a Wyniki Narodowych Spisów Powszechnych Ludności i Mieszkań.

^a Results of the National Population and Housing Censuses.

TABL. 14 (57). RUCH NATURALNY LUDNOŚCI
VITAL STATISTICS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Mażeństwa Marriages		Separa- cje Separations	Rozwo- dy Divorces	Urodze- nia żywe Live births	Zgony Deaths		Przyrost natural- ny Natural increase	
	ogółem total	w tym wyzna- niowe ^a of which religi- ous ^a				ogółem total	w tym niemowląt of which infants		
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS									
OGÓŁEM	2005	7810	5354	597	3057	14776	12421	94	2355
TOTAL	2010	8370	5338	115	2899	15771	12942	75	2829
	2011	7643	4524	138	2887	14750	12940	70	1810
	2012	7523	4275	84	2779	14330	13415	59	915
Miasta	2005	4636	3066	377	2233	8026	7332	44	694
<i>Urban areas</i>	2010	4943	3055	82	2171	8688	7662	45	1026
	2011	4550	2598	95	2111	8061	7613	37	448
	2012	4392	2450	56	2113	7878	7858	23	20
Wieś	2005	3174	2288	220	824	6750	5089	50	1661
<i>Rural areas</i>	2010	3427	2283	33	728	7083	5280	30	1803
	2011	3093	1926	43	776	6689	5327	33	1362
	2012	2140	1825	28	666	6452	5557	36	895
NA 1000 LUDNOŚCI ^b PER 1000 POPULATION ^b									
OGÓŁEM	2005	5,5	3,7	41,7	2,1	10,3	8,7	6,4	1,6
TOTAL	2010	5,8	3,7	7,9	2,0	10,8	8,9	4,8	1,9
	2011	5,3	3,1	9,5	2,0	10,2	8,9	4,7	1,2
	2012	5,2	3,5	5,8	1,9	9,9	9,24	4,12	0,63
Miasta.....	2005	5,4	3,6	44,2	2,6	9,4	8,6	5,5	0,8
<i>Urban areas</i>	2010	5,7	3,5	9,5	2,5	10,0	8,8	5,2	1,2
	2011	5,3	3,0	11,0	2,4	9,3	8,8	4,6	0,5
	2012	5,1	3,3	6,5	2,5	9,2	9,12	2,92	0,02
Wieś	2005	5,5	3,9	37,9	1,4	11,6	8,8	7,4	2,9
<i>Rural areas</i>	2010	5,8	3,9	5,6	1,2	12,0	9,0	4,2	3,1
	2011	5,2	3,3	7,3	1,3	11,3	9,0	4,9	2,3
	2012	5,3	3,8	4,7	1,1	10,9	9,41	5,58	1,52

^a Ze skutkami cywilnymi. ^b W przypadku: separacji – na 100 tys. ludności; zgonów niemowląt – na 1000 urodzeń żywych.

^a With civil law consequences. ^b In case of: separations – data are presented per 100 thous. population; infant deaths – per 1000 live births.

TABL. 15 (58). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE I ROZWIĄZANE**
Stan w dniu 31 XII
MARRIAGES CONTRACTED AND DISSOLVED
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Mażeń- stwa zawarte Marriages con- tracted	Małżeństwa rozwiązane <i>Marriages dissolved</i>						Różnica między małżeń- stwami zawar- tymi, a rozwi- ażanymi ^a <i>Difference between contracted and dissolved marria- ges^a</i>
		ogółem total	przez śmierć by death of		przez rozwód by di- vorce	na 1000 istniejących małżeństw per 1000 existing marriages		
			męża husband	żony wife		ogółem total	w tym przez rozwód of which by divor- ce	
OGÓŁEM.. 2005	7810	8665	4175	1433	3057	27,1	9,6	-1610
TOTAL 2010	8370	8467	4111	1457	2899	26,7	17,6	-980
2011	7643	8324	3987	1450	2887	25,4	16,6	-1685
2012	7523	8410	4148	1483	2779	25,8	17,3	-1843
Miasta..... <i>Urban areas</i> 2005	4636	5518	2442	843	2233	28,2	11,4	-1473
2010	4943	5486	2416	899	2171	28,8	17,4	-1446
2011	4550	5322	2311	900	2111	27,0	16,3	-1656
2012	4392	5361	2383	865	2113	27,5	16,6	-1902
Wieś..... <i>Rural areas</i> 2010	3174	3147	1733	590	824	25,4	6,6	-138
2011	3427	2981	1695	558	728	23,6	17,8	466
2012	3093	3002	1676	550	776	23,0	17,0	-29
2012	3131	3049	1765	618	666	23,3	18,2	58

^a Po uwzględnieniu salda migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały osób pozostających w stanie małżeńskim. ^b W podziale na miasta i wieś nie uwzględniono rozwodów orzeczonych z powództwa osób zamieszkałych za granicą.

^a After considering net internal and international migration for permanent residence of married persons. ^b Data by urban and rural areas exclude divorces in which both spouses were living abroad at the moment of filing petition for divorce.

TABL. 16 (59). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW W 2012 R.**
MARRIAGES BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES CONTRACTED IN 2012

MĘŻCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku <i>Females at age</i>							60 lat i więcej and more
		19 lat i mniej under 20 years	20–24	25–29	30–34	35–39	40–49	50–59	
OGÓŁEM	7523	236	2392	2960	989	388	289	183	86
GRAND TOTAL									
19 lat i mniej..... <i>Under 20 years</i>	31	17	12	2	-	-	-	-	-
20–24.....	1251	153	870	208	16	4	-	-	-
25–29.....	3383	50	1245	1820	233	30	5	-	-
30–34.....	1466	11	211	723	411	93	16	1	-
35–39.....	611	4	40	155	233	135	41	2	1
40–49.....	395	1	14	49	83	106	119	20	3
50–59.....	223	-	-	3	12	20	85	92	11
60 lat i więcej..... <i>and more</i>	163	-	-	-	1	-	23	68	71

TABL. 16 (59). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW W 2012 R. (cd.)**
MARRIAGES BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES CONTRACTED
IN 2011 (cont.)

MĘŻCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku Females at age							
		19 lat i mniej under 20 years	20–24	25–29	30–34	35–39	40–49	50–59	60 lat i więcej and more
W tym małżeństwa wyzna- niowe ^a	4275	95	1534	1959	488	111	34	36	18
<i>Of which church or reli- gious marriages ^a.....</i>									
19 lat i mniej..... <i>Under 20 years</i>	13	6	7	-	-	-	-	-	-
20–24.....	751	59	555	130	6	1	-	-	-
25–29.....	2302	21	831	1299	137	14	-	-	-
30–34.....	834	8	120	449	225	32	-	-	-
35–39.....	218	1	16	62	95	36	7	1	-
40–49.....	88	-	5	18	24	23	16	2	-
50–59.....	33	-	-	1	1	5	9	17	-
60 lat i więcej..... <i>and more</i>	36	-	-	-	-	-	2	16	18
MIASTA URBAN AREAS									
RAZEM TOTAL	4392	81	1181	1879	632	251	186	126	56
19 lat i mniej..... <i>Under 20 years</i>	7	2	4	1	-	-	-	-	-
20–24.....	591	51	420	111	9	-	-	-	-
25–29.....	1990	20	634	1169	149	16	2	-	-
30–34.....	902	5	100	458	270	60	8	1	-
35–39.....	398	2	20	109	150	90	25	2	-
40–49.....	247	1	3	28	45	74	80	13	3
50–59.....	147	-	-	3	8	11	55	61	9
60 lat i więcej..... <i>and more</i>	110	-	-	-	1	-	16	49	44
W tym małżeństwa wyzna- niowe ^a	2450	31	752	1238	309	61	24	25	10
<i>Of which church or reli- gious marriages ^a.....</i>									
19 lat i mniej..... <i>Under 20 years</i>	3	-	3	-	-	-	-	-	-
20–24.....	364	21	270	70	3	-	-	-	-
25–29.....	1351	7	415	833	90	6	-	-	-
30–34.....	510	3	56	283	145	23	-	-	-
35–39.....	127	-	7	44	56	17	2	1	-
40–49.....	50	-	1	7	14	12	15	1	-
50–59.....	23	-	-	1	1	3	6	12	-
60 lat i więcej..... <i>and more</i>	22	-	-	-	-	-	1	11	10

^a Ze skutkami cywilnymi.

^a With civil law consequences.

TABL. 16 (59). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW W 2012 R. (dok.)**
MARRIAGES BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES CONTRACTED
IN 2012 (cont.)

MĘŻCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku Females at age							60 lat i więcej and more
		19 lat i mniej under 20 years	20–24	25–29	30–34	35–39	40–49	50–59	
WIEŚ RURAL AREAS									
RAZEM	3131	155	1211	1081	357	137	103	57	30
TOTAL									
19 lat i mniej	24	15	8	1	-	-	-	-	-
<i>Under 20 years</i>									
20–24	660	102	450	97	7	4	-	-	-
25–29	1393	30	611	651	84	14	3	-	-
30–34	564	6	111	265	141	33	8	-	-
35–39	213	2	20	46	83	45	16	-	1
40–49	148	-	11	21	38	32	39	7	-
50–59	76	-	-	-	4	9	30	31	2
60 lat i więcej	53	-	-	-	-	-	7	19	27
<i>and more</i>									
W tym małżeństwa wyzna- niowe ^a	1825	64	782	721	179	50	10	11	8
<i>Of which church or reli- gious marriages ^a</i>									
19 lat i mniej	10	6	4	-	-	-	-	-	-
<i>Under 20 years</i>									
20–24	387	38	285	60	3	1	-	-	-
25–29	951	14	416	466	47	8	-	-	-
30–34	324	5	64	166	80	9	-	-	-
35–39	91	1	9	18	39	19	5	-	-
40–49	38	-	4	11	10	11	1	1	-
50–59	10	-	-	-	-	2	3	5	-
60 lat i więcej	14	-	-	-	-	-	1	5	8
<i>and more</i>									
^a Ze skutkami cywilnymi. ^a <i>With civil law consequences.</i>									

TABL. 17 (60). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG POPRZEDNIEGO STANU CYWILNEGO**
NOWOŻEŃCÓW W 2012 R.
MARRIAGES BY PREVIOUS MARITAL STATUS OF BRIDEGROOMS AND
BRIDES CONTRACTED IN 2012

POPRZEDNI STAN CYWILNY MĘŻCZYŹN PREVIOUS MARITAL STATUS OF MALES	Ogółem Total	Poprzedni stan cywilny kobiet Previous marital status of females		
		panny single	wdowy widows	rozwidzione divorced
OGÓŁEM TOTAL				
OGÓŁEM	7523	6534	141	848
GRAND TOTAL				
Kawalerowie	6580	6144	37	399
<i>Single</i>				
Wdowcy	118	18	50	50
<i>Widowers</i>				
Rozwiedzeni	825	372	54	399
<i>Divorced</i>				

TABL. 17 (60). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE W 2011 R. WEDŁUG POPRZEDNIEGO STANU
CYWILNEGO NOWOŻEŃCÓW (dok.)**
MARRIAGES BY PREVIOUS MARITAL STATUS OF BRIDEGROOMS AND
BRIDES CONTRACTED IN 2011 (cont.)

POPRZEDNI STAN CYWILNY MĘŻCZYŹN PREVIOUS MARITAL STATUS OF MALES	Ogółem Total	Poprzedni stan cywilny kobiet Previous marital status of females		
		panny single	wdowy widows	rozwidzione divorced
MIASTA URBAN AREAS				
RAZEM TOTAL	4392	3764	92	536
Kawalerowie	3748	3501	20	227
Single				
Wdowcy	73	12	30	31
Widowers				
Rozwidzeni	571	251	42	278
Divorced				
WIEŚ RURAL AREAS				
RAZEM TOTAL	3131	2770	49	311
Kawalerowie	2832	2643	17	169
Single				
Wdowcy	45	6	20	20
Widowers				
Rozwidzeni	254	121	12	120
Divorced				

TABL. 18 (61). **MAŁŻEŃSTWA WYZNANIOWE^a**
CHURCH OR RELIGIOUS MARRIAGES^a

KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS		Ogółem Total	Miasta Urban areas	Wieś Rural areas
OGÓŁEM	2005	5354	3066	2288
TOTAL	2010	5338	3055	2283
.....	2011	4524	2598	1926
.....	2012	4275	2450	1825
Kościół Katolicki		4239	2424	1815
Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny		9	6	3
Kościół Ewangelicko-Augsburski		14	9	5
Kościół Chrześcijan Baptystów		5	4	1
Kościół Starokatolicki Mariawitów		-	-	-
Kościół Zielonoświątkowy		3	3	-

^a Ze skutkami cywilnymi.

^a With civil law consequences.

TABL. 19 (62). **ROZWOODY WEDŁUG WIEKU MAŁŻONKÓW W MOMENCIE WNIESIENIA POWÓDZTWA W 2012 R.**
DIVORCES BY AGE OF SPOUSES AT THE MOMENT OF FILLING A DIVORCE PETITION FOR IN 2012

MĘŻCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku Females at age							60 lat i więcej and more
		19 lat i mniej under 20 years	20–24	25–29	30–34	35–39	40–49	50–59	
OGÓŁEM TOTAL									
OGÓŁEM	2779	5	225	495	540	494	624	313	83
GRAND TOTAL									
19 lat i mniej Under 20 years	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20–24	76	1	61	13	-	1	-	-	-
25–29	403	4	129	222	41	4	3	-	-
30–34	509	-	29	198	241	34	7	-	-
35–39	513	-	5	45	200	230	32	1	-
40–49	751	-	1	17	49	211	444	28	1
50–59	404	-	-	-	9	13	133	234	15
60 lat i więcej and more	123	-	-	-	-	1	5	50	67
MIASTA URBAN AREAS									
RAZEM	2113	3	151	380	416	378	481	237	67
TOTAL									
19 lat i mniej Under 20 years	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20–24	57	-	45	11	-	1	-	-	-
25–29	284	3	84	165	26	3	3	-	-
30–34	407	-	19	149	206	29	4	-	-
35–39	389	-	2	38	146	177	25	1	-
40–49	581	-	1	17	32	161	345	24	1
50–59	302	-	-	-	6	6	100	176	14
60 lat i więcej and more	93	-	-	-	-	1	4	36	52
WIEŚ RURAL AREAS									
RAZEM	666	2	74	115	124	116	143	76	16
TOTAL									
19 lat i mniej Under 20 years	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20–24	19	1	16	2	-	-	-	-	-
25–29	119	1	45	57	15	1	-	-	-
30–34	102	-	10	49	35	5	3	-	-
35–39	124	-	3	7	54	53	7	-	-
40–49	170	-	-	-	17	50	99	4	-
50–59	102	-	-	-	3	7	33	58	1
60 lat i więcej and more	30	-	-	-	-	-	1	14	15

TABL. 20 (63). **ROZWOODY WEDŁUG LICZBY MAŁOLETNIICH DZIECI^a W MAŁŻEŃSTWIE**
DIVORCES BY THE NUMBER OF UNDERAGE CHILDREN^a IN THE MARRIAGE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	3057	2899	2887	2779	T O T A L
rozwoody małżeństw:					<i>divorces:</i>
Bez dzieci	834	1068	1080	1037	<i>Marriages without children</i>
Z dziećmi	2223	1831	1807	1742	<i>Marriages with children</i>
o liczbie dzieci:					<i>by number of children:</i>
1	1192	1111	1080	1067	1
2	710	555	558	531	2
3	205	124	119	101	3
4 i więcej	116	41	50	43	4 and more
Miasta	2233	2171	2111	2113	Urban areas
rozwoody małżeństw:					<i>divorces:</i>
Bez dzieci	677	846	851	803	<i>Marriages without children</i>
Z dziećmi	1556	1325	1260	1310	<i>Marriages with children</i>
o liczbie dzieci:					<i>by number of children:</i>
1	891	840	795	834	1
2	490	390	388	391	2
3	123	74	59	65	3
4 i więcej	52	21	18	20	4 and more
Wieś	824	728	776	666	Rural areas
rozwoody małżeństw:					<i>divorces:</i>
Bez dzieci	157	222	229	234	<i>Marriages without children</i>
Z dziećmi	667	506	547	432	<i>Marriages with children</i>
o liczbie dzieci:					<i>by number of children:</i>
1	301	271	285	233	1
2	220	165	170	140	2
3	82	50	60	36	3
4 i więcej	64	20	32	23	4 and more

^a Poniżej 18 lat.

^a Below age 18.

TABL. 21 (64). **URODZENIA**
BIRTHS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012			SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>	
Urodzenia żywe	14776	15771	14750	14330	7878	6452	Live births
chłopcy	7628	8096	7621	7373	4049	3324	<i>males</i>
dziewczęta	7148	7675	7129	6957	3829	3128	<i>females</i>
Małżeńskie	10862	11097	10410	9758	5569	4189	<i>Legitimate</i>
chłopcy	5600	5695	5398	5049	2864	2185	<i>males</i>
dziewczęta	5262	5402	5012	4709	2705	2004	<i>females</i>
Pozamałżeńskie	3914	4674	4340	4572	2309	2263	<i>Illegitimate</i>
chłopcy	3914	2401	2223	2324	1185	1139	<i>males</i>
dziewczęta	2028	2273	2117	2248	1124	1124	<i>females</i>
Urodzenia martwe	73	68	64	70	23	47	Still births
chłopcy	34	36	28	42	13	29	<i>males</i>
dziewczęta	39	32	36	28	10	18	<i>females</i>

TABL. 22 (65). **URODZENIA ŻYWE WEDŁUG KOLEJNOŚCI URODZENIA DZIECKA^a ORAZ WIEKU MATKI**
LIVE BIRTHS BY BIRTH ORDER^a AND AGE OF MOTHER

LATA YEARS WIEK MATKI AGE OF MOTHER	Ogółem Total	Kolejność urodzenia dziecka u matki Birth order						
		1	2	3	4	5	6 i dalsze and over	
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH <i>IN ABSOLUTE NUMBERS</i>								
OGÓŁEM	2005	14776	7432	4648	1529	585	260	322
TOTAL	2010	15771	7696	5424	1636	571	247	196
	2011	14750	7020	5155	1670	507	207	191
	2012	14330	6598	5170	1613	541	223	185
19 lat i mniej		826	750	69	6	1	-	-
<i>under 20 years</i>								
20–24		3055	2066	784	166	28	10	1
25–29		5002	2531	1807	468	131	42	23
30–34		3626	976	1821	536	170	69	54
35–39		1523	242	615	367	166	69	64
40–44		285	33	72	68	41	32	39
45 lat i więcej		13	-	2	2	4	1	4
<i>and more</i>								
W ODSETKACH <i>IN PERCENT</i>								
OGÓŁEM	2005	100,0	50,3	31,5	10,3	4,0	1,8	2,2
TOTAL	2010	100,0	48,8	34,4	10,4	3,6	1,6	1,2
	2011	100,0	47,6	34,9	11,3	3,4	1,4	1,3
	2012	100,0	46,0	36,1	11,3	3,8	1,6	1,3
19 lat i mniej		100,0	90,8	8,4	0,7	0,1	x	x
<i>under 20 years</i>								
20–24		100,0	67,6	25,7	5,4	0,9	0,3	x
25–29		100,0	50,6	36,1	9,4	2,6	0,8	0,5
30–34		100,0	26,9	50,2	14,8	4,7	1,9	1,5
35–39		100,0	15,9	40,4	24,1	10,9	4,5	4,2
40–44		100,0	11,6	25,3	23,9	14,4	11,2	13,7
45 lat i więcej		100,0	x	15,4	15,4	30,8	7,7	30,8
<i>and more</i>								

^a W podziale według kolejności urodzenia dziecka nie uwzględniono urodzeń o nieustalonej kolejności urodzenia.
^a Data on the number of births by order exclude cases in which birth order is unknown.

TABL. 23 (66). **PŁODNOŚĆ KOBIET I WSPÓŁCZYNNIKI REPRODUKCYJNOŚCI LUDNOŚCI**
FEMALE FERTILITY AND REPRODUCTION RATES OF POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2011	2012		
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Płodność – urodzenia żywe na 1000 kobiet w wieku lat: Fertility – live births per 1000 women aged:						
15–49 ^{ab}	38,8	43,0	40,7	39,9	36,8	44,5
15–19	18,3	21,4	19,2	18,1	12,5	24,7
20–24	67,7	63,8	56,4	57,1	44,2	74,3
25–29	95,0	92,2	85,7	83,6	78,2	91,9
30–34	57,8	67,7	67,0	63,2	64,0	61,9
35–39	23,5	27,5	28,7	29,4	28,6	30,8
40–44	5,2	6,2	5,6	6,4	5,4	7,8
45–49 ^b	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3
Współczynniki: Rates:						
Dzietności ogólnej	1,335	1,387	1,305	1,281	1,153	1,453
<i>Total fertility</i>						
Reprodukcji brutto	0,646	0,675	0,631	0,622	0,561	0,704
<i>Gross reproduction</i>						
Dynamiki demograficznej	1,190	1,219	1,140	1,068	1,003	1,161
<i>Demographic dynamics</i>						

^a, ^b Łącznie z urodzeniami z matek w wieku: ^a – poniżej 15 lat, ^b – 50 lat i więcej.
^a, ^b Including births from mothers aged: ^a – below 15, ^b – 50 and more.

TABL. 24 (67). ZGONY WEDŁUG PŁCI I WIEKU ZMARŁYCH
DEATHS BY SEX AND AGE OF DECEASED

LATA YEARS WIEK ZMARŁYCH AGE OF DECEASED	Ogółem <i>Grand total</i>	Męż- czyźni <i>Males</i>	Kobiety <i>Fe- males</i>	Miasta <i>Urban areas</i>			Wieś <i>Rural areas</i>		
				razem <i>total</i>	męż- czyźni <i>males</i>	kobiety <i>females</i>	razem <i>total</i>	męż- czyźni <i>males</i>	kobiety <i>females</i>

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH
IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM 2005	12421	6999	5422	7332	4016	3316	5089	2983	2106
TOTAL 2010	12942	7088	5854	7662	4066	3596	5280	3022	2258
..... 2011	12940	7088	5852	7613	4055	3558	5327	3033	2294
..... 2012	13415	7381	6034	7858	4195	3663	5557	3186	2371
0 lat	59	32	27	23	10	13	36	22	14
1-4 lata.....	18	10	8	6	3	3	12	7	5
5-9	9	6	3	4	4	-	5	2	3
10-14	13	11	2	5	4	1	8	7	1
15-19	49	42	7	19	17	2	30	25	5
20-24	76	67	9	36	29	7	40	38	2
25-29	99	81	18	58	47	11	41	34	7
30-34	130	112	18	68	57	11	62	55	7
35-39	182	141	41	95	70	25	87	71	16
40-44	211	166	45	107	84	23	104	82	22
45-49	386	300	86	213	158	55	173	142	31
50-54	753	530	223	416	292	124	337	238	99
55-59	1124	790	334	660	446	214	464	344	120
60-64	1366	953	413	828	563	265	538	390	148
65-69	1091	731	360	657	426	231	434	305	129
70-74	1285	777	508	732	440	292	553	337	216
75-79	1740	903	837	992	500	492	748	403	345
80-84	2074	892	1182	1219	506	713	855	386	469
85 lat i więcej	2750	837	1913	1720	539	1181	1030	298	732
and more									

NA 100 TYS. LUDNOŚCI DANEJ PŁCI I GRUPY WIEKU
PER 100 THOUS. POPULATION OF GIVEN SEX AND AGE GROUP

OGÓŁEM 2005	869	1004	741	855	982	739	892	1035	745
TOTAL 2010	890	995	789	886	983	797	896	1012	778
..... 2011	891	996	790	883	983	791	903	1014	788
..... 2012	925	1039	815	913	1020	816	941	1064	815
0 lat ^a	412	434	388	292	247	340	558	662	448
1-4	28	30	26	17	16	17	42	48	36
5-9	12	16	8	10	19	x	15	12	18
10-14	17	28	5	13	19	5	22	38	6
15-19	54	91	16	39	69	8	71	116	24
20-24	70	120	17	60	95	24	83	152	9
25-29	81	129	31	80	128	31	83	130	30
30-34	109	183	31	93	154	30	136	228	33
35-39	168	253	78	145	210	78	203	315	79
40-44	231	358	100	203	324	86	268	400	120
45-49	418	643	188	399	613	199	443	681	171
50-54	695	981	411	642	951	364	774	1020	490
55-59	1013	1464	585	933	1364	562	1153	1618	632
60-64	1476	2184	845	1354	2028	794	1714	2457	954
65-69	2133	3193	1274	1969	2902	1236	2439	3713	1347
70-74	3016	4560	1987	2739	4207	1795	3483	5122	2323
75-79	4558	6611	3415	4185	5979	3206	5171	7607	3763
80-84	7324	10070	6074	6952	9018	5980	7928	11888	6223
85 lat i więcej	14480	17767	13395	14313	17783	13143	14767	17738	13824
and more									

^a Na 100 tys. urodzeń żywych.^a Per 100 thous. live births.

TABL. 25 (68). ZGONY WEDŁUG WYBRANYCH PRZYCZYŃ
DEATHS BY SELECTED CAUSES

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	Mężczyźni Males	Kobiety Females	Miasta Urban areas	Wieś Rural areas	SPECIFICATION
	na 100 tys. ludności per 10 thous. population					
OGÓŁEM 2005	869	1004	741	855	892	TOTAL
TOTAL 2010	890	995	789	886	896	
..... 2011	891	996	790	883	903	
w tym:						of which:
Choroby zakaźne i pasożytnicze	7	9	5	8	5	Infectious and parasitic diseases
w tym gruźlica i następstwa gruźlicy	1	2	1	1	2	of which tuberculosis and sequelae of tuberculosis
Nowotwory	238	270	207	246	227	Neoplasms
w tym nowotwory złośliwe ..	228	259	198	236	217	of which malignant neoplasms
nowotwór złośliwy żołądka	14	19	10	13	16	malignant neoplasm of stomach
nowotwór złośliwy trzustki	10	11	10	11	9	malignant neoplasm of pancreas
nowotwór złośliwy tchawicy, oskrzela i płuca ...	64	91	37	62	66	malignant neoplasm of trachea, bronchus and lung
nowotwór złośliwy sutki u kobiet	13	x	26	15	11	malignant neoplasm of female breast
nowotwór złośliwy szyjki macicy	5	x	9	5	4	malignant neoplasm of cervix uteri
nowotwór złośliwy gruczołu krokowego	9	19	x	10	9	malignant neoplasm of prostate
białaczka	6	6	6	6	5	leukemia
Zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej	19	15	23	19	19	Endocrine, nutritional and metabolic disease
w tym cukrzyca	18	15	22	18	19	of which diabetes mellitus
Zaburzenia psychiczne	11	19	3	10	11	Mental and behavioural disorders
Choroby układu nerwowego i narządów zmysłów	19	18	20	21	16	Diseases of the nervous system and sense organs
Choroby układu krążenia	350	343	357	339	366	Diseases of the circulatory system
w tym:						of which:
choroba nadciśnieniowa	9	10	9	9	11	hypertensive diseases
choroba niedokrwienna serca	79	94	65	79	79	ischemic heart disease
w tym ostry zawał serca ..	41	52	30	40	43	of which acute myocardial infarction
choroby naczyń mózgowych miażdżycy	76	68	83	72	81	diseases of cerebrovascular atherosclerosis
Choroby układu oddechowego	66	79	52	63	69	Diseases of the respiratory system
Choroby układu trawiennego ..	34	45	24	38	28	Diseases of the digestive system
w tym zwłóknienie i marskość wątroby	7	9	5	8	5	of which fibrosis and cirrhosis of liver
Choroby układu moczowo-płciowego	23	22	23	21	24	Diseases of the genitourinary system
Ciąża, poród i połóg	x	x	x	x	x	Pregnancy, childbirth and the puerperium
Stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym ..	3	4	2	3	4	Conditions originating in the perinatal period
Wady rozwojowe wrodzone ..	2	3	2	2	2	Congenital malformations
Objawy, cechy chorobowe i nieprawidłowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych ..	53	58	49	54	53	Symptoms and ill-defined conditions
Zewnętrzne przyczyny zgonu ..	65	110	21	57	77	Injuries and poisonings by external cause
w tym:						of which:
wypadki komunikacyjne	13	20	5	9	18	transport accidents
samobójstwa	13	24	3	12	15	intentional self-harm

a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD-10 Revision).

TABL. 27 (70). **ZGONY NIEMOWLĄT WEDŁUG WYBRANYCH PRZYCZYN**
INFANT DEATHS BY SELECTED CAUSES

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total		Mężczyźni Males	Kobiety Fe- males	Miasta Urban areas	Wieś Rural areas	SPECIFICATION
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	na 100 tys. urodzeń żywych per 100 thous. live births					
OGÓŁEM 2005	94	636	721	546	548	741	TOTAL
TOTAL 2010	75	476	543	404	518	424	
..... 2011	70	475	577	365	459	493	
w tym:							<i>of which:</i>
Choroby zakaźne i pasożytnicze	1	7	13	x	12	x	<i>Infectious and parasitic diseases</i>
w tym posocznica	1	7	13	x	12	x	<i>of which septicaemia</i>
Choroby układu oddechowego w tym zapalenie płuc	4 3	27 20	26 13	28 28	25 12	30 30	<i>Diseases of the respiratory system of which pneumonia</i>
Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenia i aberracje chromosomowe	19	129	157	98	136	120	<i>Congenital malformations, deformations and chromosomal abnormalities</i>
w tym:							<i>of which:</i>
wrodzone wady rozwojowe układu nerwowego	2	14	13	14	12	15	<i>congenital malformations of the nervous system</i>
wrodzone wady serca	7	47	79	14	50	45	<i>congenital malformation of heart</i>
Stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym w tym:	44	298	367	224	273	329	<i>Conditions originating in the perinatal period</i>
zaburzenia związane z czasem trwania ciąży i rozwojem płodu	35	237	315	154	211	269	<i>disorders related to length of gestation and fetal growth</i>
zespół zaburzeń oddychania noworodka i inne stany układu oddechowego	5	34	39	28	37	30	<i>respiratory disorders specific to the perinatal period</i>
Zewnętrzne przyczyny zgonu	1	7	13	x	12	x	<i>Injuries and poisonings by external cause</i>

a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD-10 Revision).

TABL. 28 (71). **ZAMACHY SAMOBÓJCZE^a ZAREJESTROWANE PRZEZ POLICJĘ**
SUICIDES^a REGISTERED BY POLICE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym mężczyźni of which males	
OGÓŁEM	303	373	336	346	277	TOTAL
w tym dokonane	205	197	173	194	173	<i>of which committed</i>
Miasta	182	251	226	197	157	<i>Urban areas</i>
Wieś	121	122	110	149	120	<i>Rural areas</i>
Wiek samobójców:						Age of suicidal persons:
14 lat i mniej	3	3	5	2	1	<i>14 and less</i>
15–19	38	30	36	38	26	<i>15–19</i>
20–29	60	66	71	70	59	<i>20–29</i>
30–49	121	151	103	115	90	<i>30–49</i>
50–69	66	82	85	80	69	<i>50–69</i>
70 lat i więcej	15	22	15	19	16	<i>70 and more</i>

a Usiłowane i dokonane; w podziale według wieku nie uwzględniono samobójców o nieustalonym wieku oraz w 2010 r. – w podziale na miasta i wieś – również przypadków o nieustalonym miejscu zdarzenia.

Źródło: dane Komendy Wojewódzkiej Policji i Komendy Stołecznej Policji.

a Attempted and committed; data by age of suicidal persons exclude cases for which age is unknown as well as in 2010 – data by urban and rural areas – cases, in which the place of incident is unknown.

Sources: data of the Voivodship Police Headquarters and the Metropolitan Police Headquarters.

TABL. 29 (72). PRZECIĘTNE DALSZE TRWANIE ŻYCIA
LIFE EXPECTANCY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia dla osób w wieku lat <i>Life expectancy at age specified</i>				
		0	15	30	45	60
MĘŻCZYŹNI MALES						
OGÓŁEM	2005	70,0	55,6	41,5	28,1	17,2
TOTAL	2010	71,3	56,8	42,5	29,1	17,8
	2011	71,5	57,2	43,0	29,5	18,0
	2012	71,7	57,3	43,1	29,5	17,9
Miasta.....		73,0	58,3	44,1	30,3	18,6
<i>Urban areas</i>						
Wieś.....		70,0	55,8	41,7	28,4	16,9
<i>Rural areas</i>						
KOBIECY FEMALES						
OGÓŁEM	2005	79,4	65,0	50,3	35,8	22,7
TOTAL	2010	80,4	65,9	51,1	36,6	23,4
	2011	80,7	66,2	51,4	36,9	23,7
	2012	81,0	66,4	51,6	37,0	23,7
Miasta.....		81,4	66,8	52,0	37,4	24,0
<i>Urban areas</i>						
Wieś.....		80,1	65,7	50,9	36,3	23,2
<i>Rural areas</i>						

TABL. 30 (73). MIGRACJE WEWNĘTRZNE I ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY
INTERNAL AND INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR
PERMANENT RESIDENCE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Napływ ^a <i>Inflow^a</i>			Odpływ ^b <i>Outflow^b</i>			Saldo migracji <i>Net migration</i>		
		ogółem <i>total</i>	z miast <i>from urban areas</i>	ze wsi <i>from rural areas</i>	z zagranicy <i>from abroad</i>	ogółem <i>total</i>	do miast <i>to urban areas</i>		na wieś <i>to rural areas</i>	za granicę <i>to abroad</i>
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS										
OGÓŁEM ..	2005	17348	9308	7747	293	20446	11386	7930	1130	-3098
TOTAL	2010	17527	9450	7322	755	20233	10926	8567	740	-2706
	2011	16984	8984	7236	764	19980	11153	8019	808	-2996
	2012	15831	8169	6955	707	18418	10516	7021	881	-2587
Miasta.....	2005	9345	4132	4993	220	11414	5674	4962	778	-2069
<i>Urban areas</i>	2010	8945	3706	4726	513	11659	5460	5680	519	-2714
	2011	8858	3533	4822	503	11573	5534	5458	581	-2715
	2012	8656	3410	4761	485	10410	5100	4672	638	-1754
Wieś.....	2005	8003	5176	2754	73	9032	5712	2968	352	-1032
<i>Rural areas</i>	2010	8582	5744	2596	242	8574	5466	2887	221	8
	2011	8126	5451	2414	261	8407	5619	2561	227	-281
	2012	7175	4759	2194	222	8008	5416	2349	243	-833
NA 1000 LUDNOŚCI PER 1000 POPULATION										
OGÓŁEM ..	2005	12,14	6,52	5,42	0,21	14,31	7,97	5,55	0,79	-2,17
TOTAL	2010	12,05	6,50	5,04	0,52	13,91	7,51	5,89	0,51	-1,86
	2011	11,69	6,18	4,98	0,53	13,75	7,68	5,52	0,56	-2,06
	2012	10,90	5,63	4,79	0,49	12,69	7,24	4,84	0,61	-1,78
Miasta.....	2005	10,89	4,82	5,82	0,26	13,30	6,61	5,78	0,91	-2,41
<i>Urban areas</i>	2010	10,33	4,28	5,46	0,59	13,47	6,31	6,56	0,60	-3,13
	2011	10,26	4,09	5,58	0,58	13,40	6,41	6,32	0,67	-3,14
	2012	10,05	3,96	5,53	0,56	12,08	5,92	5,42	0,74	-2,04
Wieś.....	2005	14,03	9,07	4,83	0,13	15,84	10,01	5,20	0,62	-1,81
<i>Rural areas</i>	2010	14,59	9,76	4,41	0,41	14,57	9,29	4,91	0,38	0,01
	2011	13,79	9,25	4,10	0,44	14,26	9,53	4,34	0,39	-0,48
	2012	12,15	8,06	3,72	0,38	13,56	9,17	3,98	0,41	-1,41

a Zameldowania. b Wymeldowania.

a Registrations. b Cancelled registrations.

TABL. 31 (74). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG KIERUNKÓW**
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY DIRECTION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Napływ ^a Inflow ^a			Odpyływ ^b Outflow ^b		
	ogółem total	z tego samego województwa from the same voivodship	z innych województw from other voivodships	ogółem total	do tego samego województwa to the same voivodship	do innych województw to other voivodships

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH
IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM	2005	17055	12546	4509	19316	12546	6770
TOTAL	2010	16772	12847	3925	19493	12847	6646
	2011	16220	12395	3825	19172	12395	6777
	2012	15124	11508	3616	17537	11508	6029
Miasta.....	2005	9125	6221	2904	10636	6313	4323
<i>Urban areas</i>	2010	8432	6046	2386	11140	6812	4328
	2011	8355	6074	2281	10992	6518	4474
	2012	8171	5944	2227	9772	5812	3960
Wieś	2005	7930	6325	1605	8680	6233	2447
<i>Rural areas</i>	2010	8340	6801	1539	8353	6035	2318
	2011	7865	6321	1544	8180	5877	2303
	2012	6953	5564	1389	7765	5696	2069

NA 1000 LUDNOŚCI
PER 1000 POPULATION

OGÓŁEM	2005	11,94	8,78	3,16	13,52	8,78	4,74
TOTAL	2010	11,53	8,83	2,70	13,41	8,83	4,57
	2011	11,16	8,53	2,63	13,19	8,53	4,66
	2012	10,42	7,93	2,49	12,08	7,93	4,15
Miasta.....	2005	10,63	7,25	3,38	12,39	7,36	5,04
<i>Urban areas</i>	2010	9,74	6,98	2,76	12,87	7,87	5,00
	2011	9,67	7,03	2,64	12,73	7,55	5,18
	2012	9,49	6,90	2,59	11,34	6,75	4,60
Wieś	2005	13,90	11,09	2,81	15,22	10,93	4,29
<i>Rural areas</i>	2010	14,18	11,56	2,62	14,20	10,26	3,94
	2011	13,34	10,72	2,62	13,88	9,97	3,91
	2012	11,77	9,42	2,35	13,15	9,65	3,50

a Zameldowania. *b* Wymeldowania.

a Registrations. *b* Cancelled registrations.

TABL. 32 (75). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG PŁCI I WIEKU MIGRANTÓW**
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY SEX AND AGE OF MIGRANTS

WIEK MIGRANTÓW AGE OF MIGRANTS	Napływ ^a <i>Inflow^a</i>			Odpływ ^b <i>Outflow^b</i>			Saldo migracji <i>Net migration</i>		
	ogółem <i>total</i>	mężczy- żni <i>males</i>	kobiety <i>females</i>	ogółem <i>total</i>	mężczy- żni <i>males</i>	kobiety <i>females</i>	ogółem <i>total</i>	mężczy- żni <i>males</i>	kobiety <i>females</i>
OGÓŁEM 2005	17055	8055	9000	19316	9075	10241	-2261	-1020	-1241
TOTAL 2010	16772	7878	8894	19493	8901	10592	-2721	-1023	-1698
2011	16220	7535	8685	19172	8797	10375	-2952	-1262	-1690
2012	15124	7151	7973	17537	8173	9364	-2413	-1022	-1391
0-4 lata.....	1718	892	826	1808	922	886	-90	-30	-60
5-9	969	519	450	1075	559	516	-106	-40	-66
10-14	691	379	312	760	414	346	-69	-35	-34
15-19	648	315	333	714	332	382	-66	-17	-49
20-24	1378	441	937	1640	519	1121	-262	-78	-184
25-29	2840	1184	1656	3793	1562	2231	-953	-378	-575
30-34	1964	941	1023	2465	1205	1260	-501	-264	-237
35-39	1343	684	659	1577	819	758	-234	-135	-99
40-44	701	391	310	812	459	353	-111	-68	-43
45-49	565	309	256	600	327	273	-35	-18	-17
50-54	566	300	266	549	287	262	17	13	4
55-59	538	268	270	536	260	276	2	8	-6
60-64	459	227	232	464	228	236	-5	-1	-4
65 lat i więcej..... <i>and more</i>	744	301	443	744	280	464	-	21	-21

a Zameldowania. *b* Wymeldowania.

a Registrations. *b* Cancelled registrations.

TABL. 33 (76). **MIGRACJE ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG PŁCI I WIEKU MIGRANTÓW**
INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY SEX AND AGE OF MIGRANTS

WIEK MIGRANTÓW AGE OF MIGRANTS	Imigranci <i>Immigrants</i>			Emigranci <i>Emigrants</i>			Saldo migracji <i>Net migration</i>		
	ogółem <i>total</i>	mężczy- żni <i>males</i>	kobiety <i>females</i>	ogółem <i>total</i>	mężczy- żni <i>males</i>	kobiety <i>females</i>	ogółem <i>total</i>	mężczy- żni <i>males</i>	kobiety <i>females</i>
OGÓŁEM 2005	293	153	140	1130	583	547	-837	-430	-407
TOTAL 2010	755	447	308	740	343	397	15	104	-89
2011	764	393	371	808	373	435	-44	20	-64
2012	707	392	315	881	394	487	-174	-2	-172
0-4 lata.....	366	187	179	38	22	16	328	165	163
5-9	19	13	6	54	30	24	-35	-17	-18
10-14	9	5	4	57	31	26	-48	-26	-22
15-19	13	7	6	66	35	31	-53	-28	-25
20-24	25	19	6	44	26	18	-19	-7	-12
25-29	60	40	20	118	47	71	-58	-7	-51
30-34	57	34	23	99	42	57	-42	-8	-34
35-39	30	19	11	101	31	70	-71	-12	-59
40-44	25	16	9	97	42	55	-72	-26	-46
45-49	17	11	6	63	26	37	-46	-15	-31
50-54	20	7	13	51	22	29	-31	-15	-16
55-59	24	11	13	45	21	24	-21	-10	-11
60-64	20	8	12	22	14	8	-2	-6	4
65 lat i więcej..... <i>and more</i>	22	15	7	26	5	21	-4	10	-14

a Zameldowania. *b* Wymeldowania.

a Registrations. *b* Cancelled registrations.

TABL. 34 (77). **NIKTÓRE WYZNANIA RELIGIJNE**
 Stan w dniu 31 XII
SELECTED RELIGIOUS DENOMINATIONS
 As of 31 XII

KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012
	jednostki kościelne ^a church units ^a				duchowni clergy			
Kościół Katolicki Catholic Church								
Kościół Rzymskokatolicki ^b	565	561	568	568	1242	1256	1283	1285
Starokatolickie Old Catholic								
Kościół Polskokatolicki ^c	3	2	3	3	3	2	3	3
Prawosławne Orthodox								
Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny ^{cd}	56	58	58	58	73	102	102	102
Protestanckie i tradycje protestanckiej Protestant and Protestant-tradition								
Kościół Ewangelicko-Augsburski ^{cf}	14	15	15	15	19	14	17	16
Chrześcijański Kościół Głosicieli Dobrej Nowiny	1	1	2	2	1	1	1	1
Kościół Adwentystów Dnia Siódmego	6	6	6	6	2	2	2	3
Kościół Ewangelicko-Reformowany ^c	-	-	-	-	-	-	-	-
Kościół Zielonoświątkowy	14	16	16	17	29	28	28	29
Kościół Boży w Chrystusie	2	3	3	3	15	17	14	14
Kościół Chrystusowy	1	2	3	3	2	1	4	4
Kościół Chrześcijan Baptystów ^c	11	9	10	.	12	8	10	.
Kościół Ewangelicko-Metodystyczny ^c	14	14	14	14	9	9	9	9
Kościół Chrześcijan Wiary Ewangelicznej	-	1	1	1		1	1	1
Nowoapostolski Kościół w Polsce	5	5	5	5	16	18	18	18
Zrzeszenie Wolnych Badaczy Pisma Świętego .	3	3	3	3	10	6	5	6
Świecki Ruch Misyjny „Epifania”	4	4	5	5	12	12	12	12
Stowarzyszenie Badaczy Pisma Świętego	1	1	1	1	2	-	-	-
Islamskie Muslim								
Stowarzyszenie Jedności Muzułmańskiej	-	-	-	1	-	1	1	1
Stowarzyszenie Muzułmańskie Ahmadiyya ^e	-	-	-	-	-	-	-	-
Dalekiego Wschodu Far Eastern Religions								
Misja Buddyjska Trzy Schronienia w Polsce ^g	-	-	-	-	-	-	-	-
Związek Buddyjski Tradycji Karma Kamtżang ...	-	1	1	.	-	-	-	.
Inne Other								
Związek Wyznania Świadków Jehowy	64	67	67	67	-	-	-	-

^a Obejmują m.in.: parafie, zbory, gminy wyznaniowe, ośrodki. ^b Dane dotyczą diecezji: elbląskiej, warmińskiej, ełckiej. ^c Kościół stowarzyszony w Polskiej Radzie Ekumenicznej. ^d Dane dotyczą diecezji białostocko-gdańskiej. ^e Dane dotyczą 2009 r. ^f Dane dotyczą diecezji mazurskiej. ^g Dane dotyczą 2008 r.

^a Including, among others, parishes, congregations, religious communities, centres. ^b Data concern diocese: elbląskiej, warmińskiej, ełckiej. ^c Church associated in the Polish Ecumenical Council. ^d Data concern białostocko-gdańskiej diocese. ^e Data concern 2009. ^f Data concern diocese mazurskiej. ^g Data concern 2008.

TABL. 34 (77). **NIKTÓRE WYZNANIA RELIGIJNE (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
SELECTED RELIGIOUS DENOMINATIONS (cont.)
As of 31 XII

KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS	2005	2010	2011	2012
	wierni, wyznawcy adherents, faithful			
Kościół Katolicki <i>Catholic Church</i>				
Kościół Rzymskokatolicki ^a	1565500	1484202	1483800	1483150
Starokatolickie <i>Old Catholic</i>				
Kościół Polskokatolicki ^b	223	177	272	272
Prawosławne <i>Orthodox</i>				
Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny ^{bc}	221000	22700	22700	220700
Protestanckie i tradycji protestanckiej <i>Protestant and Protestant-tradition</i>				
Kościół Ewangelicko-Augsburski ^{bde}	5000	4316	3558	3515
Chrześcijański Kościół Głoscieli Dobrej Nowiny	300	300	300	300
Kościół Adwentystów Dnia Siódmego	234	256	261	264
Kościół Ewangelicko-Reformowany ^b	18	10	10	10
Kościół Zielonoświątkowy	1338	1304	1342	1385
Kościół Boży w Chrystusie	161	157	169	154
Kościół Chrystusowy	52	60	48	48
Kościół Chrześcijan Baptystów ^b	426	461	499	.
Kościół Ewangelicko-Metodystyczny ^b	1855	1750	1750	1760
Kościół Chrześcijan Wiary Ewangelicznej	-	10	10	10
Nowoapostolski Kościół w Polsce	889	916	939	967
Zrzeszenie Wolnych Badaczy Pisma Świętego .	68	53	53	53
Świecki Ruch Misyjny „Epifania”	38	43	43	41
Stowarzyszenie Badaczy Pisma Świętego	11	8	5	4
Islamskie <i>Muslim</i>				
Stowarzyszenie Jedności Muzułmańskiej	-	3	3	10
Stowarzyszenie Muzułmańskie Ahmadiyya ^d	-	1	1	1
Dalekiego Wschodu <i>Far Eastern Religions</i>				
Misja Buddyjska Trzy Schronienia w Polsce ^f	-	60	60	60
Związek Buddyjski Tradycji Karma Kamtżang ...	75	100	100	.
Inne <i>Other</i>				
Związek Wyznania Świadków Jehowy	127729	4219	4219	4219

^a Dane dotyczą diecezji: elbląskiej, warmińskiej, ełckiej. ^b Kościół stowarzyszony w Polskiej Radzie Ekumenicznej. ^c Dane dotyczą diecezji białostocko-gdańskiej. ^d Dane dotyczą 2009 r. ^e Dane dotyczą diecezji mazurskiej. ^f Dane dotyczą 2008 r.

^a Data concern diocese: elbląskiej, warmińskiej, ełckiej. ^b Church associated in the Polish Ecumenical Council. ^c Data concern białostocko-gdańskiej diocese. ^d Data concern 2009. ^e Data concern diocese mazurskiej. ^f Data concern 2008.

DZIAŁ VI

RYNEK PRACY

Uwagi ogólne

Aktywność ekonomiczna ludności

1. Dane zawarte w tabl. 1 i 2 opracowano na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań według stanu w dniu 31 III 2011 r.

W NSP 2011 badaniem objęto **osoby w wieku 15 lat i więcej** spełniające kryterium faktycznego zamieszkania. Badanie nie obejmowało osób w obiektach zbiorowego zakwaterowania oraz bezdomnych.

Prezentowane dane za 2011 r. wg Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 zostały zmienione w stosunku do publikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

2. Dane zawarte w tabl. 3 i 4 opracowano na podstawie reprezentacyjnego **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)**, przeprowadzanego w cyklu kwartalnym metodą obserwacji ciągłej, tj. aktywność ekonomiczną bada się w każdym tygodniu w ciągu całego kwartału. Badaniem objęte są **osoby w wieku 15 lat i więcej**, będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach, z wyjątkiem osób nieobecnych 12 miesięcy i więcej, jeżeli ich nieobecność nie wynikała z charakteru wykonywanej pracy. Gospodarstwo domowe oznacza zespół osób spokrewnionych lub spowinowaconych, a także niespokrewnionych, mieszkających razem i utrzymujących się wspólnie. Badanie nie obejmuje gospodarstw domowych w obiektach zbiorowego zakwaterowania.

Dane BAEL za 2012 r. uogólniono na podstawie bilansów ludności opracowywanych przy wykorzystaniu wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011. Dane te nie są w pełni porównywalne z wynikami badań dla okresów wcześniejszych, publikowanymi w poprzednich edycjach Rocznika.

3. Podstawowe kryterium podziału na aktywnych zawodowo i biernych zawodowo w BAEL i NSP 2011 stanowi praca, tzn. fakt wykonywania, posiadania bądź poszukiwania pracy.

Do aktywnych zawodowo zaliczono osoby pracujące i bezrobotne:

1) do pracujących zaliczono osoby, które w badanym tygodniu (w NSP 2011 dotyczy okresu od 25 III do 31 III):

- wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa w rolnictwie lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem,

CHAPTER VI

LABOUR MARKET

General notes

Economic activity of the population

1. *Data in table 1 and 2 were compiled on the basis of the Population and Housing Census as of 31 III 2011.*

The survey (in the Census 2011) covers persons aged 15 and more who meet the criterion of actual living. The survey did not cover persons living in collective accommodation establishments as well as homeless.

Presented data for 2011 based on National Census of Population and Housing Census 2011 have been changed in relation to the data published in the previous edition of the Yearbook.

2. *Data in tables 3 and 4 were compiled on the basis of the Labour Force Survey (LFS), a sample survey conducted on a quarterly basis using the continuous observation method, i.e., economic activity of the population is observed in each week during the whole quarter. The survey covers persons aged 15 and more, being members of households in dwellings selected on a random basis. The survey does not cover the members of households absent for 12 months and more except persons whose absence results from the type of their job. A household is a group of people living together in a dwelling and maintaining themselves jointly. The survey does not include institutional households.*

The LFS data for 2012 were generalized on the basis of the population balances compiled with the use of the Population and Housing Census 2011. The data are not fully comparable to the surveys' results for the previous periods published in the previous edition of the Yearbook.

3. *The main criterion in dividing the population into economically active and inactive in LFS and in the Census 2011 is work, i.e. performing, holding or looking for work.*

Economically active persons include employed and unemployed persons:

1) *employed persons are persons who during the reference week (in the 2011 Census concerns period from 25 III to 31 III):*

- *performed, for at least 1 hour, any work providing earnings or income, or assisted (without wages or salaries) in maintaining a family-owned farm in agriculture or a family-owned business outside agriculture,*

— formalnie miały pracę, ale jej nie wykonywały (np. z powodu choroby, urlopu, przerwy w działalności zakładu, trudnych warunków atmosferycznych); jeżeli przerwa w pracy wynosiła mniej niż 3 miesiące, a jeżeli przerwa w pracy wynosiła ponad 3 miesiące, dodatkowym kryterium w BAEL w przypadku pracowników najemnych (zatrudnieni na podstawie stosunku pracy oraz wykonujący pracę nakładczą) był fakt otrzymywania co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

W NSP 2011 do pracujących nie zaliczano pomagających członków rodzin, którzy nie wykonywali pracy w badanym tygodniu.

2) za bezrobotne uznaje się osoby w wieku 15–74 lata, które spełniały jednocześnie trzy warunki:

- w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi,
- w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy,
- były gotowe podjąć pracę w ciągu 2 tygodni następujących po tygodniu badanym.

Do bezrobotnych zaliczono również osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Do biernych zawodowo zaliczono osoby, które nie zostały zakwalifikowane jako pracujące lub bezrobotne.

Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo (ogółem lub danej grupy).

Pracujący

1. Dane opracowano na podstawie sprawozdań wczności oraz szacunków (m.in. w zakresie gospodarstw indywidualnych w rolnictwie).

2. Dane o **pracujących** dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód; do pracujących zalicza się:

- 1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie lub wybór) lub stosunku służbowego;
- 2) pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:
 - a) właścicieli, współwłaścicieli i dzierżawców gospodarstw indywidualnych w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich ro-

— *formally had work, but did not perform it (e.g. due to illness, vacation, a break in company activity, bad weather) if the break in work did not exceed 3 months, moreover if the break in work exceeded 3 months the additional criterion in LFS in case of employment as a paid employees (employees hired on the basis of an employment contract and outworkers) was the fact of receiving at least 50% of the hitherto remuneration.*

In the 2011 Census, contributing family members who did not perform work during the reference week were not counted among the employed.

2) *unemployed persons are persons aged 15–74, who simultaneously fulfilled three conditions:*

- *within the reference week were not employed,*
- *within a 4-week period (the last week being the reference week) actively sought work,*
- *were available for work within a 2-week period following the reference week.*

The unemployed also include persons who found work and were waiting to begin it within a 3-month period and were available for that work.

Economically inactive persons are persons who are not classified as employed or unemployed

The activity rate is calculated as the share of economically active persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).

The employment rate is calculated as the share of the employed persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).

The unemployment rate calculated as the share of unemployed (total or in a given group) in the economically active population (total or in a given group).

Employment

1. *Data were compiled on the basis of reports as well as estimates (i.a. in regard to private farms in agriculture).*

2. *Data regarding employment concern persons performing work providing earnings or income and include:*

- 1) *employees hired on the basis of an employment contract (labour contract, posting, appointment or election) or service relation;*
- 2) *employers and own-account workers, i.e.:*
 - a) *owners, co-owners, and leaseholders of private farms in agriculture (including contributing family workers), i.e., working on private farms (with area up to 1 ha and*

- dzin); z pewnymi wyłączeniami w latach 2005–2009; patrz ust. 5 na str. 129,
- b) właściciele i współwłaściciele (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
 - c) inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody;
- 3) osoby wykonujące pracę nakładczą;
 - 4) agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów);
 - 5) członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych);
 - 6) duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

3. Pełnozatrudnieni są to osoby zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zakładzie pracy lub na danym stanowisku pracy, w tym również osoby, które zgodnie z obowiązującymi przepisami pracują w skróconym czasie pracy, np. z tytułu warunków szkodliwych dla zdrowia lub przedłużonym czasie pracy, np. dozorczy mienia. **Niepełnozatrudnieni** są to osoby, które zgodnie z umową o pracę pracują stale w niepełnym wymiarze czasu pracy. Niepełnozatrudnieni w głównym miejscu pracy są to osoby, które oświadczyły, że dany zakład jest ich głównym miejscem pracy.

4. Dane dotyczące pracujących według stanu w dniu 31 XII podano bez przeliczenia niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych, przy przyjęciu zasady jednorazowego ujmowania tych osób w **głównym miejscu pracy**.

5. Dane dotyczące pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie według stanu w dniu 31 XII w latach 2005–2009 wyznaczono na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002 oraz od 2010 r. na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

Do pracujących w gospodarstwach indywidualnych zaliczono osoby pracujące w gospodarstwach prowadzących działalność rolniczą, przy czym:

- 1) w latach 2005–2009 nie zaliczono osób pracujących:
 - a) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych powyżej 1 ha produkujących **wyłącznie** na własne potrzeby;
 - b) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych do 1,0 ha (łącznie z indywidualnymi właścicielami zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych) produkujących **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby;

more than 1 ha of agricultural land) as well as individual owners of livestock who do not possess agricultural land; with some exceptions in 2002–2009; see item 5 on page 129,

- b) *owners and co-owners (including contributing family workers; excluding partners in companies who do not work in them) of entities conducting economic activity other than that related to private farms in agriculture,*
 - c) *other self-employed persons, e.g., self-employed professionals;*
- 3) *outworkers;*
 - 4) *agents (including contributing family workers and persons employed by agents);*
 - 5) *members of agricultural production cooperatives (agricultural producers' co-operatives and co-operatives established on their basis as well as agricultural farmers' cooperatives);*
 - 6) *clergy fulfilling priestly obligations.*

3. Full-time paid employees are persons employed on a full-time basis, as defined by a given company or for a given position, as well as persons who, in accordance with regulations, work a shortened work-time period, e.g. due to hazardous conditions, or a longer work-time period, e.g. property caretaker. **Part-time paid employees** are persons who, in accordance with labour contracts, regularly work on a part-time basis. **Part-time paid employees in the main workplace** are persons who declared that the given workplace is their main workplace.

4. Data concerning employment on a given day as of 31 XII are presented without converting part-time paid employees into full-time paid employees, each person being listed once according to the main job.

5. Data concerning persons employed on private farms in agriculture as of 31 XII in 2002–2009 were estimated on the basis of the results of the Population and Housing Census as well as the Agricultural Census 2002 as well as since 2010 on the basis of the Agricultural Census 2010.

The following employed persons on private farms conducting agricultural activity are included in the group of employed persons on private farms, while:

- 1) in 2002–2009 are not included the following employed persons:
 - a) on farms with the area more than 1 ha of agricultural land producing **exclusively** for their own needs;
 - b) on farms with the area to 1 ha of agricultural land (including individual owners of livestock who do not possess agricultural land) producing **exclusively** or **mainly** for their own needs;

dzin); z pewnymi wyłączeniami w latach 2005–2009; patrz ust. 5 na str. 129,

- b) właściciele i współwłaściciele (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
 - c) inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody;
- 3) osoby wykonujące pracę nakładczą;
 - 4) agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów);
 - 5) członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych);
 - 6) duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

3. Pełnozatrudnieni są to osoby zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zakładzie pracy lub na danym stanowisku pracy, w tym również osoby, które zgodnie z obowiązującymi przepisami pracują w skróconym czasie pracy, np. z tytułu warunków szkodliwych dla zdrowia lub przedłużonym czasie pracy, np. dozorczy mienia. **Niepełnozatrudnieni** są to osoby, które zgodnie z umową o pracę pracują stale w niepełnym wymiarze czasu pracy. Niepełnozatrudnieni w głównym miejscu pracy są to osoby, które oświadczyły, że dany zakład jest ich głównym miejscem pracy.

4. Dane dotyczące pracujących według stanu w dniu 31 XII podano bez przeliczenia niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych, przy przyjęciu zasady jednorazowego ujmowania tych osób w **głównym miejscu pracy**.

5. Dane dotyczące pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie według stanu w dniu 31 XII w latach 2005–2009 wyszacowano na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002 oraz od 2010 r. na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

Do pracujących w gospodarstwach indywidualnych zaliczono osoby pracujące w gospodarstwach prowadzących działalność rolniczą, przy czym:

- 1) w latach 2005–2009 nie zaliczono osób pracujących:
 - a) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych powyżej 1 ha produkujących **wyłącznie** na własne potrzeby;
 - b) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych do 1,0 ha (łącznie z indywidualnymi właścicielami zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych) produkujących **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby;

more than 1 ha of agricultural land) as well as individual owners of livestock who do not possess agricultural land; with some exceptions in 2005–2009; see item 5 on page 129,

- b) *owners and co-owners (including contributing family workers; excluding partners in companies who do not work in them) of entities conducting economic activity other than that related to private farms in agriculture,*
 - c) *other self-employed persons, e.g., self-employed professionals;*
- 3) *outworkers;*
 - 4) *agents (including contributing family workers and persons employed by agents);*
 - 5) *members of agricultural production cooperatives (agricultural producers' co-operatives and co-operatives established on their basis as well as agricultural farmers' cooperatives);*
 - 6) *clergy fulfilling priestly obligations.*

3. Full-time paid employees are persons employed on a full-time basis, as defined by a given company or for a given position, as well as persons who, in accordance with regulations, work a shortened work-time period, e.g. due to hazardous conditions, or a longer work-time period, e.g. property caretaker. **Part-time paid employees** are persons who, in accordance with labour contracts, regularly work on a part-time basis. **Part-time paid employees in the main workplace** are persons who declared that the given workplace is their main workplace.

4. Data concerning employment on a given day as of 31 XII are presented without converting part-time paid employees into full-time paid employees, each person being listed once according to the **main job**.

5. Data concerning persons employed on private farms in agriculture as of 31 XII in 2005–2009 were estimated on the basis of the results of the Population and Housing Census as well as the Agricultural Census 2002 as well as since 2010 on the basis of the Agricultural Census 2010.

The following employed persons on private farms conducting agricultural activity are included in the group of employed persons on private farms, while:

- 1) *in 2005–2009 are not included the following employed persons:*
 - a) *on farms with the area more than 1 ha of agricultural land producing **exclusively** for their own needs;*
 - b) *on farms with the area to 1 ha of agricultural land (including individual owners of livestock who do not possess agricultural land) producing **exclusively** or **mainly** for their own needs;*

2) od 2010 r. ujęto wszystkich pracujących w tych gospodarstwach niezależnie od powierzchni użytków rolnych oraz przeznaczenia produkcji rolniczej (razem z produkującymi **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby).

Dane o pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie od 2010 r. nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie.

6. Dane o zatrudnionych na podstawie stosunku pracy dotyczą:

1) **zatrudnienia według stanu w dniu 31 XII** osób pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w głównym miejscu pracy bez przeliczania na pełnozatrudnionych;

2) **przeciętnego zatrudnienia** pracowników pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

7. Do **osób wykonujących pracę nakładczą** zalicza się osoby, z którymi zawarto umowę o wykonanie określonych czynności na rzecz jednostki zlecającej pracę poza jej terenem.

8. Do **agentów** zaliczono osoby, z którymi zawarto umowę agencyjną lub umowę na warunkach zlecenia o prowadzenie placówek, których przedmiot działalności został określony w umowie.

Agenci pracujący na podstawie umów agencyjnych otrzymują wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne w formie prowizji od obrotów (wynagrodzenie tych osób jest uzależnione od wartości dokonywanych transakcji lub wartości wykonywanych usług).

Agenci prowadzący placówki na podstawie umowy na warunkach zlecenia przejmują pełne wpływy uzyskane z działalności placówek i zobowiązani są uiszczać na rzecz zlecającego zryczałtowaną odpłatność ustaloną w kwocie lub wskaźnikiem procentowym od obrotu.

9. Dane nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

10. Informacje o ruchu zatrudnionych dotyczą pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo. Dane te dotyczą **liczby przyjęć do pracy i zwolnień z pracy**, a nie liczby osób. Liczba przyjęć do pracy oraz zwolnień z pracy może być wyższa od liczby osób, ponieważ jedna osoba może kilkakrotnie zmienić pracę w ciągu roku.

Do liczby przyjętych do pracy zaliczono osoby podejmujące pracę po raz pierwszy i kolejny. Do liczby zwolnionych z pracy zaliczono osoby, z którymi rozwiązano umowę o pracę w drodze wypowiedzenia przez pracownika lub zakład pracy łącznie ze zwolnieniami grupowymi, osoby, które przeniesiono na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, osoby, które porzuciły pracę, a także – ze względów ewidencyjnych – osoby

2) *since 2010 are included the whole number of employed persons on those farms independently from area of agricultural land as well as from destination of agricultural output (including producing **exclusively** or **mainly** for their own needs).*

Data regarding employed persons on private farms in agriculture since 2010 are not strictly comparable to those for previous year.

6. *Data regarding employees hired on the basis of employment contracts concern:*

1) **the employment, as of 31 XII, of full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in the main job without converting them into full-time paid employees;**

2) **the average paid employment – full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in terms of full-time paid employees.**

7. Outworkers *are persons who are bound by a contract defining the scope of activity to be performed for the entity providing the work and which is performed outside its facilities.*

8. Agents *are persons who are bound by agency agreements or by order agreements for managing entities, the scope of activity of which is described in the agreement.*

Agents employed on the basis of agency agreements receive agency and commission wages and salaries in the form of sales commissions (wages and salaries of these persons are dependent on the value of transactions conducted or on the value of services rendered).

Agents managing entities on the basis of order agreements receive all income obtained from entity activity and are obligated to pay the contractor a lump-sum payment established either as a defined sum or as a percentage of turnover.

9. *Data do not include budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.*

10. *Information regarding labour turnover concerns full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary employees. These data concern **the number of hires and the number of terminations** and not the number of persons. The number of hires and terminations may be greater than the number of persons as one person may change work several times within a year.*

Hired persons are persons starting work for the first or a subsequent time. Terminated persons are persons with whom work contracts have been dissolved upon the wish of either the employee or the employer (including group dismissals), persons, who have retired or been granted a pension due to an inability to work, persons who have left

zmarłe. Ponadto do liczby przyjętych do pracy lub zwolnionych z pracy zaliczono osoby przeniesione służbowo lub przyjęte z innego zakładu pracy na podstawie porozumienia między podmiotami, a także osoby powracające do pracy i odchodzące z pracy na urlopy wychowawcze, bezpłatne i rehabilitację.

Współczynnik przyjęć (zwolnień) obliczono jako stosunek liczby przyjęć pomniejszonej o osoby powracające do pracy z urlopów wychowawczych i bezpłatnych (lub liczby zwolnień pomniejszonej o osoby, które otrzymały urlopy wychowawcze i bezpłatne) w badanym okresie do liczby pełnozatrudnionych według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedniego.

Bezrobocie

1. Dane o **bezrobotnych zarejestrowanych** do 2003 r. obejmują osoby, które określone są jako bezrobotne zgodnie z ustawą z dnia 14 XII 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (jednolity tekst Dz. U. 2001 Nr 6, poz. 56, z późniejszymi zmianami).

Dane o liczbie **bezrobotnych zarejestrowanych** od 2004 r. zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (Dz. U. z 2004 r. Nr 99, poz. 1001), obejmują osoby niezatrudnione i nie wykonujące innej pracy zarobkowej, zdolne i gotowe do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli są to osoby niepełnosprawne – zdolne i gotowe do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczące się w szkole z wyjątkiem szkół dla dorosłych (lub przystępująca do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły) lub szkół wyższych w systemie wieczorowym albo zaocznym, zarejestrowane we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukujące zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, jeżeli m.in.:

- 1) ukończyły 18 lat;
- 2) nie ukończyły: kobieta 60 lat, mężczyźni – 65 lat;
- 3) nie nabyły prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej, renty socjalnej, nie pobierają świadczenia lub zasiłku przedemerytalnego, świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku chorobowego lub macierzyńskiego;
- 4) nie są właścicielami lub posiadaczami (samodzielnymi lub zależnymi) nieruchomości rolnej o powierzchni użytków rolnych powyżej 2 ha przeliczeniowych; nie podlegają ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu z tytułu stałej pracy jako współmałżonek lub domownik w gospodarstwie rolnym o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe;

work as well as, for record-keeping purposes – persons who have died. Moreover, persons hired or terminated include persons transferred on the basis of inter-entities agreements as well as persons returning to and leaving work within the framework of child-care and unpaid vacations and rehabilitation.

The hire (termination) rate is calculated as the ratio of the number of hires less the number of persons returning to work from child-care and unpaid vacations (or the number of terminations less the number of persons granted child-care and unpaid vacations) during a survey period to the number of persons employed on a given day as of 31 XII the previous year.

Unemployment

1. Data regarding **registered unemployed persons** to 2003 include persons who, are classified as unemployed in accordance with the Law on Employment and Combating Unemployment, dated 14 XII 1994 (uniform text Journal of Laws 2001 No. 6, item 56, with later amendments).

Data regarding **registered unemployed persons** from 2004 in accordance with the Law dated 20 April 2004 on Promotion of Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 June 2004 (Journal of Laws 2004 No. 99, item 1001) include persons who are not employed and not performing any income-generating work, able and ready to take full-time employment (or in case of disabled persons – are able and ready to take employment at least half the full work-time required within a given occupation or service), are not attending any full-time school with the exception of schools for adults (or taking extra curriculum exam within the scope of this school programme exam) or tertiary schools in the evening or weekend education system, and registered in the powiat labour office corresponding to the person's permanent or temporary place of residence and seeking employment or any other income-generating work if they, among others:

- 1) are aged 18 or more;
- 2) are aged less than 60 (women) or less than 65 (men);
- 3) did not acquire the right to retirement pay or pension resulting from an inability to work, pension due to training, social-welfare pension, do not receive: a pre-retirement benefit or allowance, a rehabilitation allowance, a sick or maternity benefit;
- 4) are not owners or holders (sole or dependent) of agricultural real estate with an area of agricultural land exceeding 2 convertible ha; are not subject to retirement and pension insurance from full-time work due to being a spouse or a member of an agricultural household with an area of agricultural land exceeding 2 convertible ha;

- 5) nie podjęły pozarolniczej działalności lub nie podlegają – na podstawie odrębnych przepisów – obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, z wyjątkiem ubezpieczenia społecznego rolników;
- 6) nie są tymczasowo aresztowane lub nie odbywają kary pozbawienia wolności;
- 7) nie uzyskują miesięcznie przychodu w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę, z wyłączeniem przychodów od środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych;
- 8) nie pobierają na podstawie przepisów o pomocy społecznej zasiłku stałego;
- 9) nie pobierają na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, świadczenia pielęgnacyjnego lub dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania;
- 10) nie pobierają po ustaniu zatrudnienia świadczenia szkoleniowego.

Od 1997 r. za bezrobotnego nie uważa się osoby odbywającej szkolenie lub staż u pracodawcy oraz od 1 VI 2004 r. również młodocianego absolwenta oraz osoby odbywającej przygotowanie zawodowe w miejscu pracy.

2. Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

3. Informacje o wydatkach Funduszu Pracy podaje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (Dz. U. Nr 99, poz. 1001, z późn. zm.). Zasiłki i świadczenia przedemerytalne od 1 VIII 2004 r. finansowane są z budżetu państwa (na mocy ustawy z dnia 30 IV 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych – Dz. U. Nr 120, poz. 1252); do 31 VII 2004 r. finansowane były ze środków Funduszu Pracy.

Warunki pracy

1. Informacje o **wypadkach przy pracy** obejmują wszystkie wypadki przy pracy, jak również wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy niezależnie od tego, czy wykazana została niezdolność do pracy. Informacje o wypadkach przy pracy w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego dotyczą tylko pracowników cywilnych.

- 5) *did not undertake non-agricultural activity or are not subject, on the basis of separate regulations, to compulsory social security or a retirement provision, excluding social insurance of farmers;*
- 6) *is not temporarily under arrest or not serving a prison sentence;*
- 7) *do not receive monthly income of the amount exceeding half of minimum remuneration for work; excluding income generated from money gathered on bank accounts;*
- 8) *do not receive, on the basis of the regulation concerning social welfare, a permanent social benefit;*
- 9) *do not receive, on the basis of regulations concerning family allowances, nursing allowance or allowance supplementary to family benefit due to single parenthood and losing rights to the unemployment benefit due to the expiry of the legal duration of benefit receiving;*
- 10) *do not receive after termination of employment training allowance.*

Since 1997 among the unemployed is not person undergoing training, an internship with the employer as well as since 1 VI 2004 also juvenile school-leaver and person undergoing a job occupational training.

2. The registered unemployment rate is calculated as the relation of the number of registered unemployed persons to the economically active civilian population, i.e., excluding persons in active military service as well as employees of budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

3. Information concerning Labour Fund expenditures are given according to Law dated 20th of June 2004, on Promotion of Employment and Labour Market Institutions, in force since 1st of June 2004 (Journal of Laws No. 99, item 1001, with later amendments). Pre-retirement benefits and allowances since 1st of July 2004 are financed from Social Insurance Fund state budget (on the basis on the Law dated 30th of April 2004 on pre-retirement benefits – Journal of Laws No. 120, item 1252); until 31st of July 2004 were financed from the Labour Fund means.

Work conditions

1. Information regarding **accidents at work** includes all accidents at work, as well as accidents treated equally to accidents at work, regardless of proved inability to work. Information regarding accidents at work in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety concerns only civilian employees.

Dane o wypadkach przy pracy, poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie, uzyskiwane są ze statystycznej karty wypadku przy pracy.

Wypadki przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie opracowano na podstawie sprawozdawczości Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) i dotyczą tylko tych wypadków, w wyniku których poszkodowani otrzymali w danym roku jednorazowe odszkodowanie z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

Za wypadek przy pracy uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

- 1) podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych oraz czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia;
- 2) w czasie pozostawania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Na równi z wypadkiem przy pracy, w zakresie uprawnień do świadczeń określonych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ:

- w czasie trwania podróży służbowej,
- podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony;
- przy wykonywaniu zadań zleconych przez działające u pracodawcy organizacje związkowe.

Za jeden wypadek przy pracy liczy się wypadek każdej pracującej osoby, poszkodowanej zarówno w wypadku indywidualnym, jak i zbiorowym.

2. Za ciężki wypadek przy pracy uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, a mianowicie: utrata wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia lub inne uszkodzenie ciała albo rozstrój zdrowia, naruszające podstawowe funkcje organizmu, a także choroba nieuleczalna lub zagrażająca życiu, trwała choroba psychiczna, trwała, całkowita lub znaczna niezdolność do pracy w zawodzie albo trwał poważne zeszpecenie lub zniekształcenie ciała.

3. Za śmiertelny wypadek przy pracy uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiła śmierć osoby poszkodowanej na miejscu wypadku lub w okresie 6 miesięcy od chwili wypadku.

4. Wypadki przy pracy klasyfikuje się m.in. według **wydarzeń** je powodujących (określających rodzaj kontaktu człowieka z czynnikiem, który spowodował wypadek) oraz **przyczyn** wypadków (wszelkich braków i nieprawidłowości związanych z czynnikami materialnymi, z organizacją pracy, z nieprawidłowym zachowaniem się pracownika). Każdy wypadek przy pracy jest wynikiem jednego wydarzenia, ale najczęściej kilku przyczyn,

Data regarding accidents at work, excluding private farms in agriculture, are obtained from statistical reports of accidents at work.

Accidents at work on private farms in agriculture were prepared on the basis of reports of the Agricultural Social Insurance Fund (ASIF) and are related only to these accidents, for which the person injured received a one-off compensation due to permanent or long-term health damage within a given year.

Accident at work is understood as a sudden event, caused by external reason which leads to injury or death, which happened in connection with work:

- 1) *during or in connection with performance of ordinary activities or instructions by the employee and activities for the employees, even without instructions;*
- 2) *when the employee remains at the disposal of the employers on the way between the seat of the employer and the place of performing the duty, which is result of work relations*

Every accident is treated equally to accident at work, as regards entitlement to benefits defined in the law on social insurance by virtue of accidents at work and occupational diseases if the employee had such accident:

- *during a business trip;*
- *during a training within the scope of common self-defence;*
- *at performing tasks ordered by trade union organizations, functioning at the employer.*

Each accident, regardless whether the person injured was injured during an individual or a mass accident, is counted as a single accident at work.

2. A serious accident at work is an accident which results in serious bodily harm, i.e., loss of sight, hearing, speech, fertility, or which results in other bodily harm or in health-related problems, disrupting primary bodily functions, as well as which results in incurable and life-threatening diseases, permanent mental illness, a permanent, total or significant inability to work in the profession or in a permanent significant disfigurement or distortion of the body.

3. A fatal accident at work is an accident during which the person injured dies at the site of the accident or within a period of 6 months from the date of the accident.

4. Accidents at work are classified, i.e., according to contact mode of injury which directly cause them (describing the type of contact of the person injured with the factor which caused the accident) as well as according to their causes (all shortcomings and irregularities connected with material factors, organization of work, incorrect employee action). Each accident at work is the

w związku z tym suma przyczyn jest większa od ogólnej liczby wypadków. Wydarzenia powodujące urazy (do 2004 r. określane jako wydarzenia bezpośrednio powodujące urazy) pogrupowano w 2005 r. zgodnie z zaleceniem EUROSTAT-u.

5. Informacje o zatrudnionych w warunkach zagrożenia czynnikami szkodliwymi dla zdrowia opracowano na podstawie sprawozdawczości; dane:

- obejmują zatrudnionych zaliczanych według PKD 2007 do sekcji: A rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (dział 01 z wyłączeniem grupy 01.7 oraz indywidualnych gospodarstw rolnych, 02 i 03 z wyłączeniem klasy 03.11), B górnictwo i wydobywanie, C przetwórstwo przemysłowe, D wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych, E dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją, F budownictwo (działy 41–43 z wyłączeniem grupy 41.1), G handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle, H transport i gospodarka magazynowa, J informacja i komunikacja (działy 58, 60 do 63 z wyłączeniem grupy 63.9), M działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (działy 72 i 75), N działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (działy 77 i 79 oraz klasa 81.29), P edukacja (podklasa 85.42.B), Q opieka zdrowotna i pomoc społeczna (dział 86), S pozostała działalność usługowa (dział 95);

- dotyczą osób narażonych na działanie czynników związanych: ze środowiskiem pracy (substancje chemiczne, przemysłowe pyły zwiłknające, hałas, wibracja, gorący lub zimny mikroklimat itp.), z uciążliwością pracy (wymuszona pozycja ciała, nadmierne obciążenie fizyczne itp.) oraz z czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi.

6. Ocena ryzyka zawodowego to kompleksowe oszacowanie kombinacji prawdopodobieństwa wystąpienia urazu ciała lub pogorszenia stanu zdrowia i ich ciężkości, w sytuacji zagrożenia, dokonywane w celu wyboru właściwych środków bezpieczeństwa.

7. Za chorobę zawodową uważa się chorobę, która została spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy lub specyfiką wykonywanej pracy.

8. Szczegółowe objaśnienia i informacje z zakresu warunków pracy zawierają publikacje GUS z serii „Informacje i opracowania statystyczne” – „Wypadki przy pracy” oraz „Warunki pracy”.

result of a single event, but frequently the result of several causes, thus the sum of causes is greater than the total number of accidents. Contact mode of injury (until 2004 defined as events directly causing injury) in 2005 are grouped according to the EUROSTAT recommendation.

5. Information regarding persons working in hazardous conditions i.e., with substances hazardous to health, is compiled on the basis of reports. Data concern persons:

- employed by entities included in the sections: A agriculture, forestry and fishing (division 01 excluding group 01.7 and private farms in agriculture, 02 and 03 excluding class 03.11), B mining and quarrying, C manufacturing, D electricity, gas, steam and air conditioning supply, E water supply; sewerage, waste management and remediation activities, F construction (division 41–43 excluding group 41.1), G wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles, H transport and storage, J information and communication (divisions 58, 60–63 excluding group 63.9), M professional, scientific and technical activities (divisions 72 and 75), N administrative and support service activities (divisions 77 and 79 and class 81.29), P education (only class 85.42B), Q human health and social work activities (division 86), S other service community (division 95);

- exposed to factors connected with the work environment (chemical substances, fibrosis-inducing industrial dusts, noise, vibrations, hot or cold micro-climates, etc.), strenuous work conditions (forced body positioning, excessive physical exertion, etc.) as well as mechanical factors connected with particularly dangerous machinery.

6. Evaluation of occupational risk is a complex estimation of possibility combination of bodily injury occurrence or health status worsening as well as seriousness of these events, in threatening situation. It is done in order to choose appropriate means for ensuring safety.

7. A disease is deemed an occupational disease if it has been caused by the health hazards occurring in the working environment or properties of performed work.

8. Detailed explanations and information concerning work conditions are contained in CSO's publications from series „Statistical information and report” – „Accidents at Work” and „Working Conditions”.

TABL. 1 (78). **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WIEKU NA PODSTAWIE SPISU ^a W 2011 R.**
Stan w dniu 31 XII
ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE BY AGE ON THE BASIS OF CENSUS ^a IN 2011
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Aktywni zawodowo Economically active persons			Bierni zawodowo Economically inactive persons	Nieustalony status na rynku pracy Unknown status on the labour market	Współczynnik aktywności zawodowej Activity rate ^b	Wskaźnik zatrudnienia ^b Employment rate ^b	Stopa bezrobocia Unemployment rate
		razem total	pracujący employed	bezrobotni ^c unemployed ^c					
		w tys. in thous.		w % in %					
OGÓŁEM TOTAL	1220,1	609,5	511,7	97,7	522,7	87,9	53,8	45,2	16,0
miasta..... urban areas	737,9	367,3	312,8	54,5	312,0	58,6	54,1	46,0	14,8
wieś..... rural areas	482,2	242,2	199,0	43,2	210,7	29,3	53,5	43,9	17,8
w tym w wieku produkcyjnym ^d .. of which of working age ^d	949,2	598,6	501,3	97,3	270,2	80,4	68,9	57,7	16,3
15–24 lata.....	210,7	69,7	46,2	23,5	124,9	16,0	35,8	23,7	33,7
25–34	242,9	170,2	143,5	26,7	38,9	33,8	81,4	68,6	15,7
35–44	192,6	146,1	127,4	18,7	29,3	17,3	83,3	72,7	12,8
45–54	212,1	151,5	131,1	20,4	49,2	11,3	75,5	65,3	13,5
55–64	190,9	66,8	58,4	8,4	118,3	5,8	36,1	31,5	12,6
65 lat i więcej..... and more	170,8	5,2	5,1	0,1	162,1	3,6	3,1	3,0	1,9
Mężczyźni..... Men	592,3	336,8	285,1	51,7	211,8	43,7	61,4	52,0	15,4
w tym w wieku produkcyjnym ^d .. of which of working age ^d	500,6	332,7	281,2	51,5	127,0	40,9	72,4	61,2	15,5
15–24 lata.....	107,6	41,0	28,3	12,7	59,0	7,7	41,0	28,3	31,0
25–34	125,2	94,5	80,7	13,8	13,6	17,0	87,4	74,7	14,6
35–44	98,3	77,6	68,4	9,1	12,0	8,7	86,6	76,4	11,8
45–54	106,3	78,1	67,7	10,4	22,3	5,9	77,8	67,5	13,3
55–64	91,5	42,2	36,6	5,7	46,3	3,0	47,7	41,3	13,4
65 lat i więcej..... and more	63,4	3,4	3,3	0,1	58,6	1,4	5,4	5,3	2,4
Kobiety..... Women	627,8	272,7	226,7	46,0	310,9	44,2	46,7	38,8	16,9
w tym w wieku produkcyjnym ^d .. of which of working age ^d	448,6	265,9	220,1	45,8	143,2	39,5	65,0	53,8	17,2
15–24 lata.....	103,0	28,7	17,9	10,8	65,9	8,4	30,4	18,9	37,7
25–34	117,7	75,7	62,8	12,9	25,3	16,8	75,0	62,2	17,0
35–44	94,3	68,5	59,0	9,5	17,2	8,6	79,9	68,8	13,9
45–54	105,8	73,4	63,4	10,0	27,0	5,4	73,1	63,1	13,7
55–64	99,4	24,6	21,8	2,7	72,0	2,8	25,4	22,6	11,1
65 lat i więcej..... and more	107,5	1,8	1,8	-	103,4	2,3	1,7	1,7	1,0

^a Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań; dane zmienione w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika. ^b Przy obliczaniu współczynnika aktywności zawodowej i wskaźnika zatrudnienia nie uwzględniono osób o nieustalonym statusie na rynku pracy. ^c Osoby w wieku 15–74 lata. ^d Mężczyźni 18–64 lata, kobiety 18–59 lat.

^a Data of the Population and Housing Census; data have been changed in relation to the data published in the previous edition of the Yearbook. ^b Persons of unknown status on the labour market were not included at calculating the activity rate and the employment rate. ^c Persons aged 15–74. ^d Men aged 18–64, women aged 18–59.

TABL. 2 (79). **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA NA PODSTAWIE SPISU ^a W 2011 R.**
Stan w dniu 31 XII
ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE BY EDUCATIONAL LEVEL ON THE BASIS OF CENSUS ^a IN 2011
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Aktywni zawodowo Economically active persons			Bierni zawodowo Economically inactive persons	Nieustalony status na rynku pracy Unknown status on the labour market	Współczynnik aktywności zawodowej ^b Activity rate ^b	Wskaźnik zatrudnienia ^b Employment rate ^b	Stopa bezrobocia Unemployment rate
		razem total	pracujący employed	bezrobotni ^c unemployed ^c					
		w tys. in thous.		w % in %					
OGÓŁEM	1220,1	609,5	511,7	97,7	522,7	87,9	53,8	45,2	16,0
TOTAL									
Wyższe..... Tertiary	176,2	137,4	128,1	9,2	38,8	-	78,0	72,7	6,7
Policealne i średnie zawodowe..... Post-secondary and vocational secondary	227,4	151,5	131,3	20,2	75,9	-	66,6	57,7	13,3
Średnie ogólnokształcące..... General vocational	137,8	71,7	58,3	13,4	66,1	-	52,0	42,3	18,7
Zasadnicze zawodowe..... Basic vocational	250,1	165,4	134,8	30,6	84,8	-	66,1	53,9	18,5
Gimnazjalne i podstawowe..... Lower secondary and primary	319,2	82,3	58,2	24,0	237,0	-	25,8	18,2	29,2
Podstawowe nieukończone ^d Primary not completed ^d	20,7	0,7	0,5	0,2	19,9	-	3,5	2,4	29,8
Nieustalony poziom wykształcenia..... Unknown education level	88,7	0,6	0,5	0,1	0,2	87,9	x	x	x
Mężczyźni.....	592,3	336,8	285,1	51,7	211,8	43,7	61,4	52,0	15,4
Men									
Wyższe..... Tertiary	71,4	56,4	52,8	3,6	15,0	-	79,0	73,9	6,4
Policealne i średnie zawodowe..... Post-secondary and vocational secondary	107,9	79,5	70,2	9,3	28,4	-	73,7	65,0	11,7
Średnie ogólnokształcące..... General vocational	53,6	33,3	28,1	5,3	20,3	-	62,2	52,4	15,8
Zasadnicze zawodowe..... Basic vocational	157,3	113,9	95,1	18,9	43,4	-	72,4	60,4	16,6

TABL. 2 (79). **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG POZIOMY WYKSZTAŁCENIA NA PODSTAWIE SPISU ^a W 2011 R. (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE BY EDUCATIONAL LEVEL ON THE BASIS OF CENSUS ^a IN 2011 (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Aktywni zawodowo Economically active persons			Bierni zawodowo Economically inactive persons	Nieustalony status na rynku pracy Unknown status on the labour market	Współczynnik aktywności zawodowej ^b Activity rate ^b	Wskaźnik zatrudnienia ^b Employment rate ^b	Stopa bezrobocia Unemployment rate		
		razem total	pracujący employed p	bezrobotni ^c unemployed ^c persons						w tys. in thous.	w % in %
Mężczyźni (dok.) Men (cont.)											
Gimnazjalne i podstawowe	151,5	52,8	38,3	14,5	98,7	-	34,8	25,3	27,4		
<i>Lower secondary and primary</i>											
Podstawowe nieukończone ^d	6,5	0,5	0,3	0,1	6,0	-	7,6	5,3	29,8		
<i>Primary not completed ^d</i>											
Nieustalony poziom wykształcenia	44,1	0,3	0,3	-	0,1	43,7	x	x	x		
<i>Unknown education level</i>											
Kobiety	627,8	272,7	226,7	46,0	310,9	44,2	46,7	38,8	16,9		
Women											
Wyższe	104,8	81,0	75,4	5,6	23,8	-	77,3	71,9	6,9		
<i>Tertiary</i>											
Policealne i średnie zawodowe	119,5	72,0	61,1	10,9	47,5	-	60,2	51,1	15,1		
<i>Post-secondary and vocational secondary</i>											
Srednie ogólnokształcące	84,2	38,3	30,2	8,1	45,9	-	45,5	35,9	21,2		
<i>General vocational</i>											
Zasadnicze zawodowe	92,8	51,4	39,7	11,7	41,4	-	55,4	42,8	22,8		
<i>Basic vocational</i>											
Gimnazjalne i podstawowe	167,7	29,5	19,9	9,6	138,2	-	17,6	11,9	32,5		
<i>Lower secondary and primary</i>											
Podstawowe nieukończone ^d	14,2	0,2	0,2	0,1	14,0	-	1,6	1,1	30,0		
<i>Primary not completed ^d</i>											
Nieustalony poziom wykształcenia	44,6	0,3	0,2	-	0,1	44,2	x	x	x		
<i>Unknown education level</i>											

^a Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań; dane zmienione w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika. ^b Przy obliczaniu współczynnika aktywności zawodowej i wskaźnika zatrudnienia nie uwzględniono osób o nieustalonym statusie na rynku pracy. ^c Osoby w wieku 15–74 lata. ^d Łącznie z osobami bez wykształcenia szkolnego.

^a Data of the Population and Housing Census; data have been changed in relation to the data published in the previous edition of the Yearbook ^b Persons of unknown status on the labour market were not included at calculating the activity rate and the employment rate. ^c Persons aged 15–74. ^d Including persons without school education.

Aktywność ekonomiczna ludności

Economic activity of the population

TABL. 3 (80). **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ**
– na podstawie BAEL
ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE – on the LFS
basis

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012				SPECIFICATION	
	przeciętne w roku annual averages			kwartały quarters				
				I	II	III		IV
LUDNOŚĆ w tys.	1147	1116	1106	1112	1081	1109	1120	POPULATION in thous.
Mężczyźni.....	558	538	535	538	517	537	546	Men
Kobiety.....	589	578	571	574	564	572	574	Women
Aktywni zawodowo.....	608	577	569	582	551	564	578	Economically active persons
mężczyźni.....	342	327	319	325	306	320	326	men
kobiety.....	266	250	249	257	245	244	252	women
Pracujący.....	549	521	506	515	488	507	515	Employed persons
mężczyźni.....	311	300	287	292	274	291	293	men
kobiety.....	238	221	219	223	214	216	222	women
Bezrobotni ^a	59	56	63	67	63	57	63	Unemployed persons ^a
mężczyźni.....	31	27	32	33	32	29	33	men
kobiety.....	28	29	31	34	30	28	30	women
Bierni zawodowo.....	539	539	537	530	531	545	542	Economically inactive persons
Mężczyźni.....	216	211	215	213	211	217	220	Men
Kobiety.....	323	328	322	317	320	328	322	Women
WSPÓLCZYNNIK AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ w %.....	53,0	51,7	51,4	52,3	51,0	50,9	51,6	ACTIVITY RATE in %
mężczyźni.....	61,3	60,8	59,6	60,4	59,2	59,6	59,7	men
kobiety.....	45,2	43,3	43,6	44,8	43,4	42,7	43,9	women
Miasta.....	54,7	53,5	53,1	54,3	52,4	52,3	53,4	Urban areas
Wieś.....	50,2	48,8	48,7	49,0	48,7	48,3	48,8	Rural areas
WSKAŹNIK ZATRUD- NIENIA w %.....	47,9	46,7	45,8	46,3	45,1	45,7	46,0	EMPLOYMENT RATE in %
mężczyźni.....	55,7	55,8	53,6	54,3	53,0	54,2	53,7	men
kobiety.....	40,4	38,2	38,4	38,9	37,9	37,8	38,7	women
Miasta.....	49,8	48,8	47,5	48,4	46,4	47,0	48,0	Urban areas
Wieś.....	44,8	43,5	43,0	42,8	43,1	43,6	42,9	Rural areas
STOPA BEZROBOCIA w %.....	9,7	9,7	11,1	11,5	11,4	10,1	10,9	UNEMPLOYMENT RATE in %
mężczyźni.....	9,1	8,3	10,0	10,2	10,5	9,1	10,1	men
kobiety.....	10,5	11,6	12,4	13,2	12,2	11,5	11,9	women
Miasta.....	9,0	8,7	10,7	10,9	11,4	10,3	10,1	Urban areas
Wieś.....	10,4	11,0	11,7	12,7	11,5	9,8	12,3	Rural areas

^a Osoby w wieku 15–74 lata.

^a Persons aged 15–74.

TABL. 4 (81). **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WIEKU ORAZ POZIOMU WYKSZTAŁCENIA W IV KWARTALE 2012 R. – na podstawie BAEŁ**
ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE BY AGE AND EDUCATIONAL LEVEL IN IV QUARTER 2012 – on the LFS basis

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ludność <i>Population</i>	Aktywni zawodowo <i>Economically active persons</i>			Bierni zawodowo <i>Economically inactive persons</i>	Współczynnik aktywności zawodowej <i>Activity rate</i>	Wskaźnik zatrudnienia <i>Employment rate</i>	Stopa bezrobocia <i>Unemployment rate</i>
		ogółem <i>total</i>	pracujący <i>employed</i>	bezrobotni ^a <i>unemployed^a</i>				
OGÓŁEM TOTAL	1120	578	515	63	542	51,6	46,0	10,9
Według wieku: By age:								
w tym w wieku produkcyjnym ^b <i>of which of working age^b</i>	854	569	506	63	285	66,6	59,3	11,1
15–24 lata.....	175	49	34	15	126	28,0	19,4	30,6
25–34	220	177	158	20	43	80,5	71,8	11,3
35–44	176	145	134	11	31	82,4	76,1	7,6
45–54	189	137	124	13	53	72,5	65,6	9,5
55 lat i więcej..... <i>and more</i>	360	71	66	5	289	19,7	18,3	7,0
Według poziomu wykształcenia: By educational level:								
Wyższe..... <i>Tertiary</i>	184	150	140	10	35	81,5	76,1	6,7
Policealne i średnie zawodowe..... <i>Post-secondary and vocational secondary</i>	230	152	138	14	78	66,1	60,0	9,2
Średnie ogólnokształcące..... <i>General secondary</i>	129	60	51	9	69	46,5	39,5	15,0
Zasadnicze (zawodowe)..... <i>Basic vocational</i>	260	159	139	20	100	61,2	53,5	12,6
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe..... <i>Lower secondary, primary and incomplete primary</i>	318	57	46	11	261	17,9	14,5	19,3

^a Osoby w wieku 15–74 lata. ^b Mężczyźni 18–64 lata, kobiety 18–59 lat.

^a Persons aged 15–74. ^b Men aged 18–64, women aged 18–59.

Pracujący Employment

TABL. 5 (82). **PRACUJĄCY^a**
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2011	2012	
				ogółem total	z liczby ogółem – kobiety of total number –women
OGÓŁEM	396853	423286	422880	418071	196833
TOTAL					
sektor publiczny	111846	110855	107882	106524	69518
<i>public sector</i>					
sektor prywatny	285007	312431	314998	311547	127315
<i>private sector</i>					
Rolnictwo ^b , leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	67303	69642	69627	70049	28848
<i>Agriculture^b, forestry and fishing</i>					
Przemysł	98528	98771	98538	95696	30161
<i>Industry</i>					
w tym przetwórstwo przemysłowe	88182	88184	88136	85818	28050
<i>of which manufacturing</i>					
Budownictwo	17961	26846	27833	25759	2645
<i>Construction</i>					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	60252	63952	61480	59238	32065
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>					
Transport i gospodarka magazynowa	19748	19220	19566	19194	4182
<i>Transportation and storage</i>					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	7043	7511	7619	8111	5377
<i>Accommodation and catering^Δ</i>					
Informacja i komunikacja	3460	3061	3315	3260	1151
<i>Information and communication</i>					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	8324	8199	8170	8178	5942
<i>Financial and insurance activities</i>					
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	5012	5254	5320	5098	2824
<i>Real estate activities</i>					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	8570	10535	10435	10416	5199
<i>Professional, scientific and technical activities</i>					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	7764	10015	10750	11405	5009
<i>Administrative and support service activities</i>					
Administracja publiczna i obrona narodo- wa; obowiązkowe zabezpieczenia spo- łeczne	22125	25507	24999	25902	15600
<i>Public administration and defence; com- pulsory social security</i>					
Edukacja	37395	38436	38251	38070	29541
<i>Education</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	23771	25802	26165	27057	21976
<i>Human health and social work activities</i>					
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	4051	4564	4661	4562	2826
<i>Arts, entertainment and recreation</i>					
Pozostała działalność usługowa	5546	5971	6151	6076	3487
<i>Other service activities</i>					

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. ^b Dla gospodarstw indywidualnych w rolnictwie dane szacunkowe; patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 129.

^a By actual workplace and kind of activity. ^b For private farms in agriculture estimated data; see general notes, item 5 on page 129.

TABL. 6 (83). **PRACUJĄCY^a WEDŁUG STATUSU ZATRUDNIENIA**
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^a BY EMPLOYMENT STATUS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which			
		zatrudnieni na podstawie stosunku pracy employees hired on the basis of an employment contract	agenci agents	właściciele, współwłaściciele i bezpłatnie pomagający członkowie rodzin owners, co-owners in- cluding contrib- uting family workers	
OGÓŁEM	2005	237405	233883	457	2904
TOTAL	2010	236749	233675	454	2520
	2011	234103	231045	466	2506
	2012	238130	235181	440	2407
sektor publiczny		95857	95849	-	-
public sector					
sektor prywatny		142273	139332	440	2407
private sector					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		6512	6335	-	84
Agriculture, forestry and fishing					
Przemysł.....		79732	79021	1	710
Industry					
w tym przetwórstwo przemysłowe.....		72313	71614	-	699
of which manufacturing					
Budownictwo		13177	12772	-	405
Construction					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ...		21139	20459	-	679
Trade; repair of motor vehicles ^Δ					
Transport i gospodarka magazynowa		5274	5138	-	136
Transportation and storage					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		3307	3206	-	101
Accommodation and catering ^Δ					
Informacja i komunikacja		951	945	-	6
Information and communication					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		3260	2802	438	20
Financial and insurance activities					
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		3337	3327	-	10
Real estate activities					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna.....		3123	3068	-	55
Professional, scientific and technical activities					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		11934	11874	1	59
Administrative and support service activities					
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne.....		25136	25136	-	-
Public administration and defence; compul- sory social security					
Edukacja.....		36706	36649	-	57
Education					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		20378	20311	-	67
Human health and social work activities					
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją.....		3749	3734	-	7
Arts, entertainment and recreation					
Pozostała działalność usługowa		415	404	-	11
Other service activities					

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

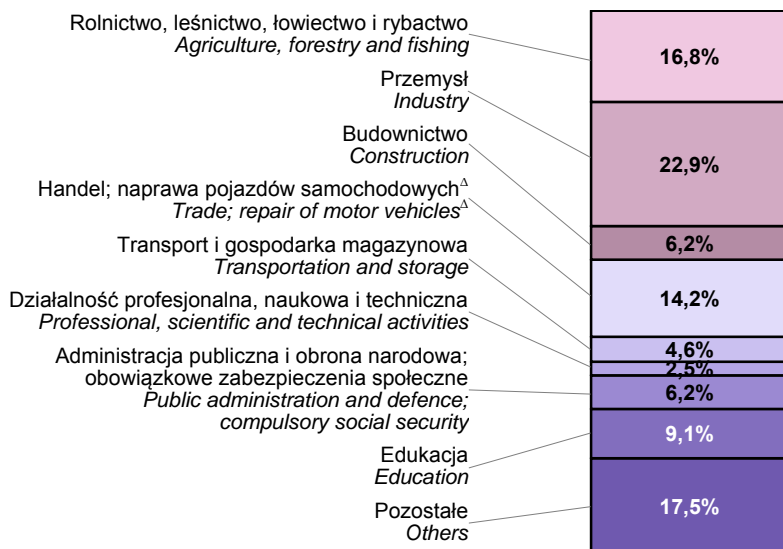
^a Excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 7 (84). PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE
AVERAGE PAID EMPLOYMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym podmioty o liczbie pracują- cych po- wyżej 9 osób ^a of which entities employing more than 9 persons ^a	
OGÓŁEM	264407	275019	272668	267881	227800	TOTAL
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo						<i>Agriculture, forestry and fishing</i>
Przemysł.....	10255	10299	10245	10381	5650	
w tym przetwórstwo przemysłowe.....	81647	84754	85410	83323	78419	<i>Industry</i>
Budownictwo	74389	77288	77742	75660	71109	<i>of which manufacturing</i>
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ..	15248	20853	20620	19119	13922	<i>Construction</i>
Transport i gospodarka magazynowa	35510	35738	33875	32086	20133	<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	11000	7730	7879	7687	5126	<i>Transportation and storage</i>
Informacja i komunikacja ..	5233	5940	4641	4764	3180	<i>Accommodation and catering^Δ</i>
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3250	1258	1297	1284	896	<i>Information and communication</i>
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	4987	4278	4016	3386	2846	<i>Financial and insurance activities</i>
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ...	3553	3834	4015	3850	3103	<i>Real estate activities</i>
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	4805	5303	5491	5386	3016	<i>Professional, scientific and technical activities</i>
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	4435	4693	6104	7081	6296	<i>Administrative and support service activities</i>
Edukacja.....	21522	25655	24476	24689	24687	<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	37047	36918	36824	37037	36675	<i>Education</i>
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją.....	20404	21438	21448	21659	19983	<i>Human health and social work activities</i>
Pozostała działalność usługowa	3258	3840	3891	3777	3501	<i>Arts, entertainment and recreation</i>
	2253	2488	2436	2372	368	<i>Other service activities</i>

^a Bez zatrudnionych za granicą.^a Excluding persons employed abroad.

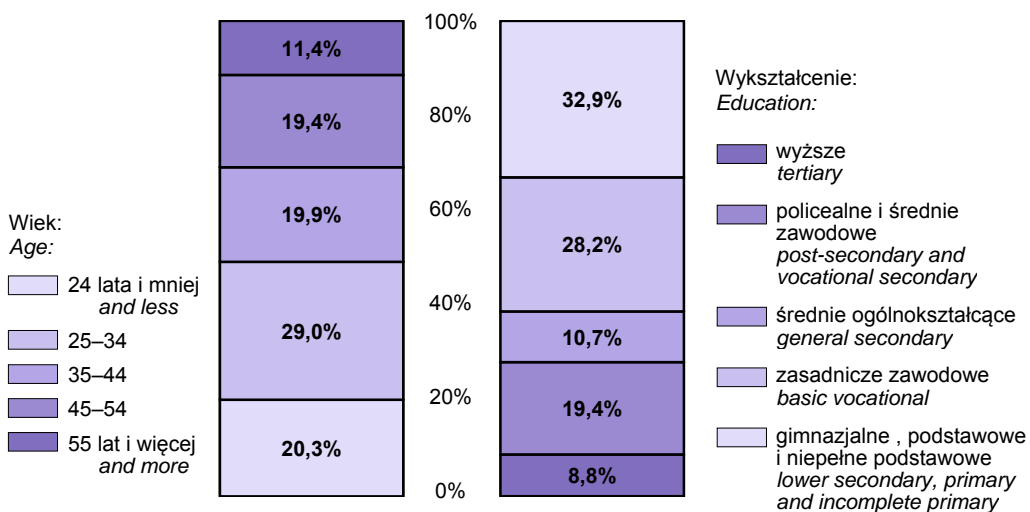
STRUKTURA PRACUJĄCYCH^a WEDŁUG SEKCJI PKD W 2012 R.
 Stan w dniu 31 XII
STRUCTURE OF EMPLOYED PERSONS^a BY PKD SECTIONS IN 2012
 As of 31 XII

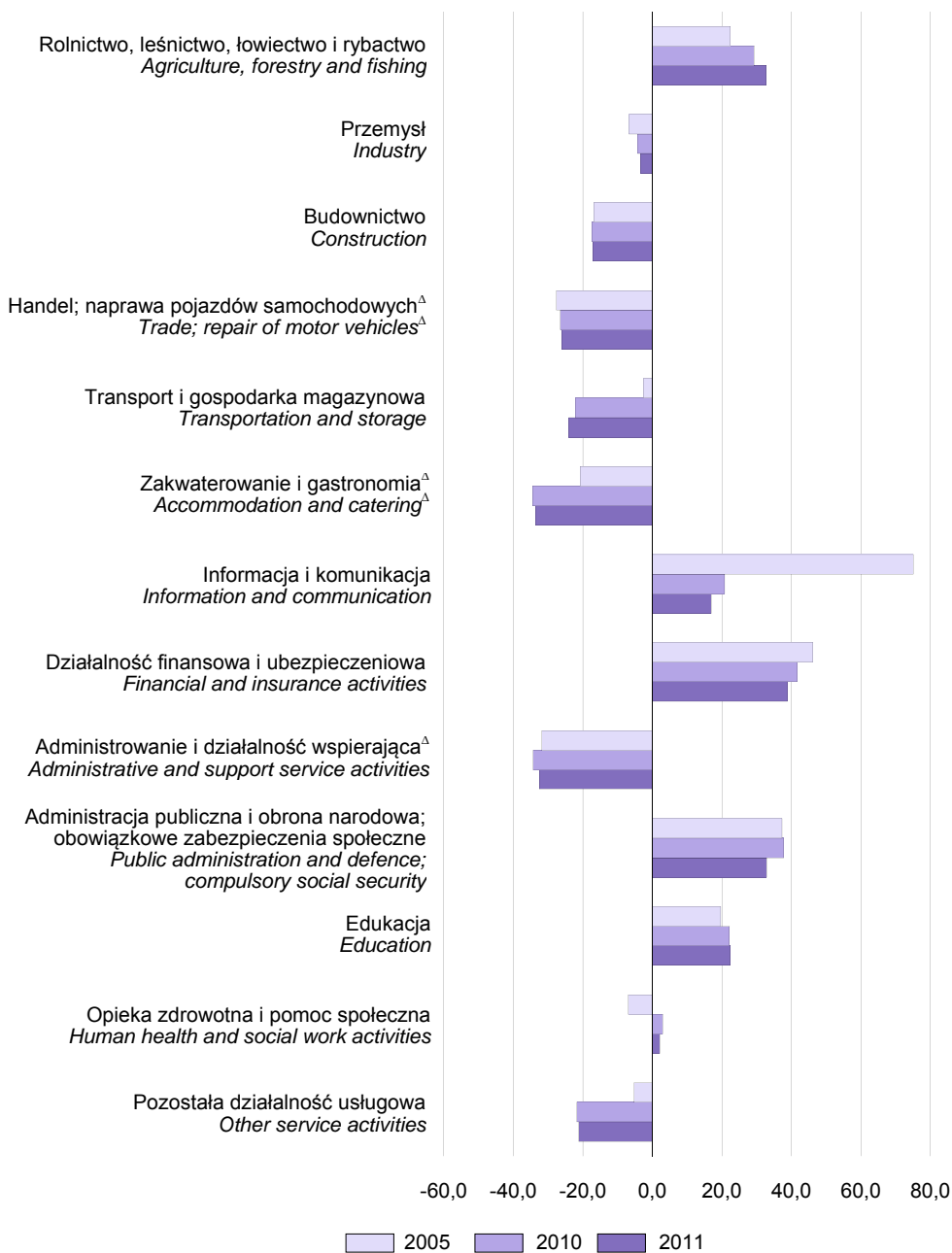
^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.
^a By actual workplace and kind of activity.

STRUKTURA BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH WEDŁUG WIEKU I POZIOMU WYKSZTAŁCENIA W 2012 R.

Stan w dniu 31 XII
STRUCTURE OF REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS
BY AGE AND EDUCATIONAL LEVEL IN 2012
 As of 31 XII

**ODCHYLENIA WZGLĘDNE PRZECIĘTNYCH WYNAGRODZEŃ W WYBRANYCH SEKCJACH
OD PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA W WOJEWÓDZTWIE**
**RELATIVE DEVIATIONS OF AVERAGE WAGES AND SALARIES IN SELECTED SECTIONS
FROM THE AVERAGE WAGES AND SALARIES IN THE VOIVODSHIP**

TABL. 8 (85). **PEŁNOZATRUDNIENI I NIEPEŁNOZATRUDNIENI^a**
Stan w dniu 31 XII
FULL- AND PART-TIME PAID EMPLOYMENT^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Pełnozatrudnieni ^b Full-time employees ^b		Niepełnozatrudnieni Part-time employees	
		ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women
OGÓŁEM	2005	219083	108223	14800	7982
TOTAL	2010	220085	110073	13590	8079
	2011	217847	108014	13198	7850
	2012	220746	110693	14435	8822
sektor publiczny		88786	60410	7063	4792
public sector					
sektor prywatny		131960	50283	7372	4030
private sector					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing		5449	1156	886	608
Przemysł		76498	25634	2523	952
Industry					
w tym przetwórstwo przemysłowe		69255	24161	2359	882
of which manufacturing					
Budownictwo		12311	1256	461	163
Construction					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ... Trade; repair of motor vehicles ^Δ		19375	9903	1084	666
Transport i gospodarka magazynowa		4987	642	151	52
Transportation and storage					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		2844	1996	362	225
Accommodation and catering ^Δ					
Informacja i komunikacja		907	439	38	21
Information and communication					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ... Financial and insurance activities		2720	2186	82	58
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		2963	1668	364	271
Real estate activities					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		2854	1575	214	131
Professional, scientific and technical activities					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ ... Administrative and support service activities		10738	5454	1136	733
Administracja publiczna i obrona narodo- wa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne		24157	14620	979	546
Public administration and defence; compulsory social security					
Edukacja		32303	25644	4346	3055
Education					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		19220	16365	1091	827
Human health and social work activities					
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		3093	1950	641	464
Arts, entertainment and recreation					
Pozostała działalność usługowa		327	205	77	50
Other service activities					

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. ^b Od 2009 r. łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo.

^a Excluding economic entities employing up to 9 persons. ^b Since 2009 including seasonal and temporary paid employees.

TABL. 9 (86). PRZYJĘCIA DO PRACY^a
HIRES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number				Współ- czynnik przyjęć w % Hire rate in %	
		kobiety women	podejmu- jący pierwszą pracę persons starting work for the first time	poprzednio pracujący persons formerly employed	powraca- jący z urlopów wychodzą- cych ^b persons returning from child- -care lea- ves ^b		
OGÓŁEM	2005	57179	21594	7977	23376	954	26,3
TOTAL	2010	46758	17953	6526	21519	998	20,9
	2011	53833	21564	6193	42466	815	24,0
	2012	49186	20531	4464	35109	777	22,2
sektor publiczny		10631	6216	1257	7674	245	11,7
public sector							
sektor prywatny		38555	14315	3207	27435	532	29,5
private sector							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		1114	265	113	778	7	20,6
Agriculture, forestry and fishing							
Przemysł		15279	4788	1707	10399	323	19,2
Industry							
w tym przetwórstwo przemysłowe		14353	4580	1640	9703	318	19,9
of which manufacturing							
Budownictwo		4347	234	322	3045	18	32,1
Construction							
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^a		4651	2398	603	2931	105	23,3
Trade; repair of motor vehicles ^a							
Transport i gospodarka magazynowa ...		1079	92	40	812	3	21,5
Transportation and storage							
Zakwaterowanie i gastronomia ^a		1000	677	134	628	27	34,1
Accommodation and catering ^a							
Informacja i komunikacja		198	122	23	91	2	21,9
Information and communication							
Działalność finansowa i ubezpiecze- niowa		300	214	60	197	10	10,1
Financial and insurance activities							
Obsługa rynku nieruchomości ^a		241	140	15	174	9	7,7
Real estate activities							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		659	323	114	478	6	23,2
Professional, scientific and technical activities							
Administrowanie i działalność wspiera- jąca ^a		10258	4929	121	8340	28	213,6
Administrative and support service ac- tivities							
Administracja publiczna i obrona na- rodowa; obowiązkowe zabezpiecze- nia społeczne		5017	2501	502	3875	83	21,0
Public administration and defence; compulsory social security							
Edukacja		2502	1913	248	1808	67	7,3
Education							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activi- ties		1941	1579	394	1132	80	9,6
Działalność związana z kulturą, roz- rywką i rekreacją		513	300	54	360	8	16,8
Arts, entertainment and recreation							
Pozostała działalność usługowa		87	56	14	61	1	26,5
Other service activities							

^a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodar-
czych o liczbie pracujących do 9 osób. ^b W 2005 r. łącznie z powracającymi z urlopów bezpłatnych.

^a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding eco-
nomic entities employing up to 9 persons. ^b In 2005 including persons returning from unpaid leaves.

TABL. 10 (87). **ZWOLNIENIA Z PRACY^a**
TERMINATIONS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number					Współ- czynnik zwolnień w % Termination rate in %
			kobiety women	zwolnieni w drodze wypowiedzenia terminated due to dissolution of an employment contract		przenie- sieni na emeryturę, rentę z tytułu niezdolno- ści do pracy, rehabilita- cję retired or granted pension due to an inability to work or due to rehabilita- tion	korzysta- jący z urlo- pów wy- chowaw- czych ^b taking child- care ^b	
				przez zakład pracy by em- ployer	przez pracow- nika by em- ployee			
OGÓŁEM	2005	52585	19812	8082	5757	2911	1569	23,8
TOTAL	2010	45575	17559	7480	3353	1778	1134	20,3
	2011	55747	22665	7425	3551	2172	796	24,9
	2012	44426	16569	7701	2858	2100	761	20,0
sektor publiczny		10412	6213	1147	335	1069	255	11,4
public sector								
sektor prywatny		34014	10356	6554	2523	1031	506	26,0
private sector								
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		1011	218	134	43	80	4	18,7
Agriculture, forestry and fishing								
Przemysł		16020	5127	3183	1342	690	279	20,2
Industry								
w tym przetwórstwo przemysłowe		15115	4952	3034	1304	602	269	21,0
of which manufacturing								
Budownictwo		5492	224	950	262	113	30	40,5
Construction								
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^b		4509	2341	1062	481	81	124	22,5
Trade; repair of motor vehicles ^a								
Transport i gospodarka magazynowa		1122	135	144	91	74	8	22,3
Transportation and storage								
Zakwaterowanie i gastronomia ^a		905	627	156	95	11	35	30,5
Accommodation and catering ^a								
Informacja i komunikacja		183	83	41	17	3	1	20,4
Information and communication								
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa. Financial and insurance activities		435	217	162	47	23	6	15,0
Obsługa rynku nieruchomości ^a		291	150	58	20	42	6	9,4
Real estate activities								
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		559	287	92	54	14	11	19,5
Professional, scientific and technical activities								
Administrowanie i działalność wspierająca ^a Administrative and support service activi- ties		3930	912	413	61	45	15	81,7
Administracja publiczna i obrona naro- dowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne		4380	2213	126	85	396	94	18,2
Public administration and defence; com- pulsory social security								
Edukacja		3155	2159	839	84	343	62	9,3
Education								
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		1953	1599	275	146	161	75	9,7
Human health and social work activities								
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		399	222	43	20	24	9	13,0
Arts, entertainment and recreation								
Pozostała działalność usługowa		82	55	23	10	-	2	24,7
Other service activities								

^a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. ^b W 2005 r. łącznie z korzystającymi z urlopów bezpłatnych.

^a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons. ^b In 2005 including persons taking unpaid leaves.

TABL. 11 (88). **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH, ZAWODOWYCH I LICEÓW OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH, KTÓRZY PODJĘLI PRACĘ PO RAZ PIERWSZY^a**
THE GRADUATES OF TERTIARY SCHOOLS, LEAVERS OF VOCATIONAL AND SECONDARY SCHOOLS STARTING WORK FOR THE FIRST TIME^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	W tym ko- biety Of which women	Z liczby ogółem – absolwenci szkół of total number – school leavers			
				wyższych tertiary	policeal- nych i średnich zawodo- wych poś- -secondary and second- ary voca- tional	liceów ogólno- kształca- jących general secondary	zasadni- czych za- wodowych basic vocational
OGÓŁEM	2005	6821	3037	1959	2073	828	1961
TOTAL	2010	4556	1996	1575	1066	721	1194
	2011	4466	1967	1371	1192	642	1261
	2012	3168	1457	1216	768	464	720
sektor publiczny		1003	642	672	170	101	60
public sector							
sektor prywatny.....		2165	815	544	598	363	660
private sector							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ..		91	21	40	40	-	11
Agriculture, forestry and fishing							
Przemysł.....		1186	288	222	305	207	452
Industry							
w tym przetwórstwo przemysłowe.....		1148	280	215	295	197	441
of which manufacturing							
Budownictwo		162	20	39	44	18	61
Construction							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ...		412	238	101	143	76	92
Trade; repair of motor vehicles ^Δ							
Transport i gospodarka magazynowa		29	8	13	5	3	8
Transportation and storage							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		93	76	11	41	26	15
Accommodation and catering ^Δ							
Informacja i komunikacja		13	7	7	3	2	1
Information and communication							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ...		41	27	22	2	17	-
Financial and insurance activities							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		13	9	9	2	2	-
Real estate activities							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna.....		89	51	65	16	3	5
Professional, scientific and technical activi- ties							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ ..		84	47	20	27	13	24
Administrative and support service activi- ties							
Administracja publiczna i obrona narodo- wa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne		426	256	257	76	61	32
Public administration and defence; com- pulsory social security							
Edukacja.....		158	122	131	13	11	3
Education							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		327	258	258	41	16	12
Human health and social work activities							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją.....		36	21	18	9	6	3
Arts, entertainment and recreation							
Pozostała działalność usługowa		8	8	3	1	3	1
Other service activities							

^a Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy; dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

^a Employed on the basis of an employment contract; data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 12 (89). **MIEJSCA PRACY WOLNE, NOWO UTWORZONE I ZLIKWIDOWANE W 2012 R.**
JOB VACANCIES, NEWLY CREATED AND LIQUIDATED JOB IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Miejsca pracy Jobs						
	wolne (stan w dniu 31 XII) vacancies (as of 31 XII)			nowo utworzone ^a vacancies – newly created jobs ^a		zlikwidowane ^a liquidated ^a	
	ogółem total	w tym nowo utworzone of which vacancies – newly created jobs	z liczby ogółem w jed- nost- kach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób of total number in enti- ties em- ploying more than 9 persons	ogółem total	w tym w jednost- kach o liczbie pracują- cych po- wyżej 9 osób of which in entities employing more than 9 persons	ogółem total	w tym w jed- nost- kach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób of which in enti- ties em- ploying more than 9 persons
OGÓŁEM	859	133	523	18260	9165	13170	7984
TOTAL							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo .. <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	32	-	22	602	224	439	188
Przemysł	201	40	148	5843	2210	231	182
<i>Industry</i>							
górnictwo i wydobywanie	-	-	-	22	12	18	2
<i>mining and quarrying</i>							
przetwórstwo przemysłowe	190	36	140	5485	1899	2784	2068
<i>manufacturing</i>							
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elek- tryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ .. <i>electricity, gas, steam and air condition- ing supply</i>	1	-	-	26	6	54	8
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	10	4	3	310	29	159	39
<i>water supply; sewerage, waste manage- ment and remediation activities</i>							
Budownictwo	137	-	-	2493	962	2180	1023
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ .. <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	160	38	160	2543	1148	2640	1077
Transport i gospodarka magazynowa	11	6	11	569	471	489	336
<i>Transportation and storage</i>							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	19	-	1	1395	670	1130	525
<i>Accommodation and catering^Δ</i>							
Informacja i komunikacja	-	-	-	183	95	55	9
<i>Information and communication</i>							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa .. <i>Financial and insurance activities</i>	19	3	7	142	58	53	27
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	32	-	17	72	44	146	102
<i>Real estate activities</i>							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	45	15	7	586	172	291	91
<i>Professional, scientific and technical activities</i>							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ .. <i>Administrative and support service activi- ties</i>	20	5	10	603	345	399	263
Administracja publiczna i obrona narodo- wa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	67	18	65	1672	1659	791	789
<i>Public administration and defence; com- pulsory social security</i>							
Edukacja	24	5	19	575	465	889	794
<i>Education</i>							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	79	1	53	475	352	419	369
<i>Human health and social work activities</i>							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	13	2	3	393	286	169	127
<i>Arts, entertainment and recreation</i>							
Pozostała działalność usługowa	-	-	-	114	4	65	14
<i>Other service activities</i>							

^a W ciągu roku.

^a During the year.

Bezrobocie

Unemployment

TABL. 13 (90). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI, STOPA BEZROBOCIA ORAZ OFERTY PRACY**
Stan w dniu 31 XII
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS, UNEMPLOYMENT RATE AS WELL AS
JOB OFFERS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Bezrobotni zarejestrowani ogółem	150910	105942	107333	113223	Total registered unemployed persons
w tym kobiety.....	80400	56128	58437	58970	of which women
Z liczby ogółem – bezrobotni:					Of total number – unemployed persons:
dotychczas niepracujący.....	33174	19948	19815	19753	previously not employed
w tym absolwenci ^a	6116	5393	6101	6245	of which school-leavers ^a
w tym szkół wyższych ^b	61	105	1427	1388	of which tertiary education ^b
bez kwalifikacji zawodowych.....	36702	29858	31508	32239	without occupational qualifications
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy.....	3664	2101	1925	3325	terminated for company reasons
długotrwale bezrobotni ^c	101244	51808	56158	59093	long-term unemployed ^c
posiadający prawo do zasiłku....	27906	21709	21132	22335	Possessing benefit rights
samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko w wieku 18 lat i mniej.....	5974 ^d	10868	12026	12982	bringing up single-handed at least one child aged 18 and less
niepełnosprawni.....	3987	5319	5628	5843	disabled persons
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^e w %	27,2	20,0	20,2	21,3	Registered unemployment rate ^e in %
Oferty pracy	367	461	403	710	Job offers

^a Za bezrobotnego absolwenta uważa się osobę w okresie do upływu 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki potwierdzonej świadectwem, dyplomem lub innym dokumentem ukończenia szkoły (dotyczy absolwentów z wykształceniem zasadniczym zawodowym, średnim, policealnym lub wyższym), kursów zawodowych trwających co najmniej 24 miesiące lub nabycia uprawnień do wykonywania zawodu przez osoby niepełnosprawne. ^b Dotyczy osób, które nie ukończyły 27 lat. ^c Pozostający w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego. ^d Dane dotyczą osób samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko w wieku 7 lat i mniej. ^e Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 132.

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

^a An unemployed school-leaver is a person who has, within the last 12 months graduated any school confirmed by a certificate, diploma or other document completion of education (concerns school-leavers with basic vocational, secondary, post-secondary or tertiary education), has completed a minimum of 24 months of vocational training courses or disabled persons who acquired qualifications to work in a given occupation. ^b Concerns persons who have not reached their 27th birthday. ^c Remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last two years, excluding the periods of undergoing a traineeship and on a job occupational training. ^d Data concern persons who bring up single-handed at least one child aged 7 and less. ^e See general notes, item 2 on page 132.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 15 (92). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY (dok.)**
 Stan w dniu 31 XII
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005		2010		2011		2012	
	ogółem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which women</i>	ogółem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which women</i>	ogółem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which women</i>	ogółem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which women</i>
WEDŁUG CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY^{ab} <i>BY DURATION OF UNEMPLOYMENT^{ab}</i>								
3 miesiące i mniej..... <i>months and less</i>	32595	13247	37697	16886	32581	14784	34404	15137
3–6.....	20257	10047	19436	10516	19201	10481	19765	10071
6–12.....	23075	10897	19083	10334	20452	11176	20073	10157
12–24.....	23629	12076	17508	10061	20436	12182	20281	11400
powyżej 24 miesięcy..... <i>more than 24 months</i>	51354	34133	12218	8331	14663	9814	18700	12205
WEDŁUG STAŻU PRACY^b <i>BY WORK SENIORITY^b</i>								
Bez stażu pracy..... <i>No work seniority</i>	33174	20661	19948	12757	19815	12852	19753	12462
Ze stażem pracy: <i>With work seniority:</i>								
1 rok i mniej..... <i>year and less</i>	21152	13476	14963	9267	16044	10081	16733	10151
1–5.....	31396	16183	26159	14161	26276	14837	28046	15060
5–10.....	22591	11647	15607	7989	16020	8336	17545	8843
10–20.....	24577	12435	16085	7671	15921	7799	16961	7759
20–30.....	16177	5723	10705	3650	10539	3793	10991	3781
powyżej 30 lat..... <i>more than 30 years</i>	1843	275	2475	633	2718	739	3194	914

a Od momentu rejestracji w urzędzie pracy. *b* Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 3–6 uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 3 miesiące i 1 dzień do 6 miesięcy.

U w a g a. Według stanu w dniu 31 XII 2012 r. wśród bezrobotnych było 24615 osób (w tym 9994 kobiety) w wieku 50 lat i więcej.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

a From the date of registering in a labour office. *b* Intervals were shifted upward, e.g., in the interval 3–6, persons remaining unemployed from 3 months and 1 day to 6 months were included.

N o t e. As of 31 XII 2012 among the unemployed were 24615 persons (of which 9994 women) aged 50 and more.

S o u r c e: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 16 (93). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI KORZYSTAJĄCY Z AKTYWNYCH FORM PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU ORAZ OFERTY PRACY^a**
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BENEFITTING FROM LABOUR MARKET PROGRAMME AS WELL AS JOB OFFERS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Bezrobotni, którzy:					Unemployed persons who:
Podjęli zatrudnienie przy pracach interwencyjnych	5769	4641	3652	3705	Persons undertaking employment in intervention works
w tym kobiety	2497	2481	1921	1974	of which women
Podjęli zatrudnienie przy robotach publicznych	4098	6123	1020	2576	Persons undertaking employment in public works
w tym kobiety	1679	2559	420	1176	of which women
Rozpoczęli szkolenie lub staż u pracodawcy	17166	24922	6682	12587	Persons starting training
w tym kobiety	9727	14526	3939	7637	of which women
Rozpoczęli prace społecznie użyteczne	6766	5353	5683	Started a social useful works
w tym kobiety	4491	3480	3707	of which women
Liczba zgłoszonych ofert pracy.	45250	52639	33832	39420	Number of submitted job offers

^a W ciągu roku.

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

^a During the year.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 17 (94). **WYDATKI FUNDUSZU PRACY^a**
EXPENDITURES OF LABOUR FUND^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł			w odsetkach in percent		
O G Ó Ł E M.....	361,5	583,8	349,7	396,9	100,0	T O T A L
w tym:						of which:
Zasiłki dla bezrobotnych	218,6	212,3	191,2	203,3	51,2	Unemployment benefits
Szkolenia	9,5	15,7	3,8	6,0	1,5	Training
Środki na podjęcie działalności gospodarczej i wyposażenie stanowisk pracy	25,8	110,1	24,3	54,4	13,7	Means for starting of economic activity
Roboty publiczne	17,9	37,2	6,1	13,3	3,4	Public works
Prace interwencyjne	16,8	23,6	21,6	17,0	4,3	Intervention works
Stypendia za okres stażu.....	35,8	118,0	50,5	46,8	11,8	Scholarships for intership period

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 132.

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

^a See general notes, item 3 on page 132.

Source: data of the Ministry Of Labour And Social Policy.

Warunki pracy

Work conditions

TABL. 18 (95). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	W wypadkach <i>In accidents</i>			Z liczby ogółem w wypadkach powodu- jących niezdolność do pracy <i>Of total number in ac- cidents resulting in an inability to work</i>			SPECIFICATION
		śmier- tel- nych <i>fatal</i>	cięż- kich se- rious	lżej- szych <i>lighter</i>	1-3 dni <i>days</i>	4-20	21 dni i wię- cej <i>days and more</i>	

OGÓŁEM TOTAL

OGÓŁEM	2005	3707	15	37	3655	16	1180	2289	TOTAL
2010	3530	19	24	3487	26	1145	2095		
2011	3687	10	28	3649	28	1199	2158		
2012	3619	11	23	3585	35	1356	2116		
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	108	6	3	99	-	21	80	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>	
Przemysł.....	1552	1	8	1543	13	601	917	<i>Industry</i>	
górnictwo i wydobywanie	11	-	-	11	-	3	8	<i>mining and quarrying</i>	
przetwórstwo przemysłowe.....	1386	1	7	1378	12	543	813	<i>manufacturing</i>	
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	46	-	1	45	-	16	27	<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekul- tywacja ^Δ	109	-	-	109	1	39	69	<i>water supply; sewe- rage, waste man- agement and remed- iation activities</i>	
Budownictwo	265	3	3	259	2	71	186	<i>Construction</i>	
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	360	-	-	360	4	160	185	<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	
Transport i gospodarka magazy- nowa.....	174	1	1	172	2	48	120	<i>Transportation and stor- age</i>	
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	55	-	-	55	-	24	30	<i>Accommodation and catering^Δ</i>	
Informacja i komunikacja	6	-	-	6	-	1	4	<i>Information and commu- nication</i>	
Działalność finansowa i ubezpie- czeniowa	20	-	-	20	-	12	7	<i>Financial and insurance activities</i>	
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	55	-	-	55	1	11	42	<i>Real estate activities</i>	
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	40	-	-	40	-	9	29	<i>Professional, scientific and technical activities</i>	
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	91	-	-	91	-	29	59	<i>Administrative and sup- port service activities</i>	
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe za- bezpieczenia społeczne.....	281	-	3	278	4	114	144	<i>Public administration and defence; compul- sory social security</i>	
Edukacja.....	265	-	2	263	5	111	136	<i>Education</i>	
Opieka zdrowotna i pomoc spo- łeczna	290	-	3	287	4	126	142	<i>Human health and social work activities</i>	
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją.....	33	-	-	33	-	12	18	<i>Arts, entertainment and recreation</i>	
Pozostała działalność usługowa ...	24	-	-	24	-	6	17	<i>Other service activities</i>	

TABL. 18 (95). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie) (dok.)**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (excluding private farms in agriculture) (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	W wypadkach In accidents			Z liczby ogółem w wypadkach powodujących niezdolność do pracy Of total number in accidents resulting in an inability to work			SPECIFICATION	
		śmier- tel- nych fatal	cięż- kich se- rious	lżej- szych lighter	1-3 dni days	4-20	21 dni i wię- cej days and more		
NA 1000 PRACUJĄCYCH (wskaźnik wypadkowości)									
PER 1000 EMPLOYED PERSONS (accident rate)									
OGÓŁEM	2005	11,12	0,05	0,11	10,96	0,05	3,54	6,87	TOTAL
	2010	10,39	0,06	0,07	10,26	0,08	3,37	6,17	
	2011	10,20	0,03	0,08	10,09	0,08	3,32	5,97	
	2012	10,08	0,03	0,06	9,99	0,10	3,78	5,90	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		13,13	0,73	0,36	12,03	-	2,55	9,72	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>
Przemysł.....		15,98	0,01	0,08	15,89	0,13	6,19	9,44	<i>Industry</i>
górnictwo i wydobywanie		16,81	-	-	16,81	-	4,58	12,22	<i>mining and quarrying</i>
przetwórstwo przemysłowe.....		15,94	0,01	0,08	15,84	0,14	6,24	9,35	<i>manufacturing</i>
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		11,45	-	0,25	11,20	-	3,98	6,72	<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekul- tywacja ^Δ		19,94	-	-	19,94	0,18	7,13	12,62	<i>water supply; sewer- age, waste man- agement and remed- iation activities</i>
Budownictwo		9,89	0,11	0,11	9,67	0,07	2,65	6,94	<i>Construction</i>
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ		5,96	-	-	5,96	0,07	2,65	3,06	<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>
Transport i gospodarka magazy- nowa.....		8,98	0,05	0,05	8,88	0,10	2,48	6,19	<i>Transportation and stor- age</i>
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		6,99	-	-	6,99	-	3,05	3,81	<i>Accommodation and catering^Δ</i>
Informacja i komunikacja		1,83	-	-	1,83	-	0,30	1,22	<i>Information and commu- nication</i>
Działalność finansowa i ubezpie- czeniowa		2,45	-	-	2,45	-	1,47	0,86	<i>Financial and insurance activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		10,56	-	-	10,56	0,19	2,11	8,06	<i>Real estate activities</i>
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		3,84	-	-	3,84	-	0,86	2,78	<i>Professional, scientific and technical activities</i>
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		8,21	-	-	8,21	-	2,62	5,33	<i>Administrative and sup- port service activities</i>
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe za- bezpieczenia społeczne.....		11,04	-	0,12	10,92	0,16	4,48	5,66	<i>Public administration and defence; compul- sory social security</i>
Edukacja.....		6,94	-	0,05	6,89	0,13	2,91	3,56	<i>Education</i>
Opieka zdrowotna i pomoc spo- łeczna		10,90	-	0,11	10,79	0,15	4,73	5,34	<i>Human health and social work activities</i>
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją.....		7,16	-	-	7,16	-	2,60	3,90	<i>Arts, entertainment and recreation</i>
Pozostała działalność usługowa ...		3,93	-	-	3,93	-	0,98	2,78	<i>Other service activities</i>

^a Zgłoszone w danym roku.
^a Registered in a given year.

TABL. 19 (96). **WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie) (dok.)**
CONTACT – MODE OF INJURY AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK^a (excluding private farms in agriculture) (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which							
		rolnic- two, leśni- ctwo, łowie- ctwo i rybacz- two <i>agricul- ture, forestry and fishing</i>	przemysł <i>industry</i>		budow- nictwo <i>con- struc- tion</i>	handel; napra- wa po- jazdów samo- chodo- wych ^Δ <i>trade; repair of motor vehi- cles^Δ</i>	trans- port i go- spodar- ka maga- zynowa <i>trans- porta- tion and storage</i>	opieka zdrow- otna i pomoc społecz- na <i>human health and so- cial work activi- ties</i>	
			razem <i>total</i>	w tym prze- twór- stwo prze- mysło- we <i>of which manu- factu- ring</i>					
PRZYCZYNY WYPADKÓW CAUSES OF ACCIDENTS									
OGÓŁEM	2005	7580	275	3919	3755	458	641	363	578
TOTAL	2010	7405	256	3522	3236	700	736	333	424
	2011	7622	226	3670	3304	705	704	381	462
	2012	7187	213	3312	2965	545	723	339	465
Niewłaściwy stan czynnika material- nego		571	11	277	246	42	45	25	30
<i>Inappropriate condition of material objects/agents</i>									
Niewłaściwa organizacja: <i>Inappropriate organization of:</i>									
pracy.....		296	3	160	133	44	26	6	16
<i>work</i>									
stanowiska pracy		375	6	190	169	41	50	10	17
<i>work post</i>									
Brak lub niewłaściwe postępowanie się czynnikiem materialnym		551	12	319	286	43	62	23	24
<i>Absence or inappropriate use of ma- terial objects/agents</i>									
Nie używanie sprzętu ochronnego....		106	2	70	67	10	11	2	3
<i>Not using protective equipment</i>									
Niewłaściwe samowolne zachowa- nie się pracownika		591	12	311	277	34	65	49	26
<i>Inappropriate wilful employee action</i>									
Niewłaściwy stan psychofizyczny pracownika ^b		123	12	35	29	7	8	6	6
<i>Inappropriate mental-physical condi- tion of employee^b</i>									
Nieprawidłowe zachowanie się pra- cownika		4008	132	1818	1653	282	407	179	268
<i>Incorrect employee action</i>									
Inne		566	23	132	105	42	49	39	75
<i>Others</i>									

^a Zgłoszone w danym roku. ^b Spowodowany m.in.: nagłym zachorowaniem, niedyspozycją fizyczną lub psychiczną, nadużyciem alkoholu.

^a Registered in a given year. ^b Caused by, i.e.: sudden illness, physical or mental indisposition, alcohol abuse.

TABL. 21 (98). **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS^a (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total		Zagrożenie Hazard					
			związane connected with				czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi connected with mechanical factors related to particularly dangerous machinery	
	ze środowiskiem pracy work environment		z uciążliwością pracy strenuous conditions		ogółem grand total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors		
	ogółem grand total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors			razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of total surveyed								
Przemysł..... Industry	114,9	87,1	68,4	52,5	18,7	15,9	27,8	18,7
górnictwo i wydobywanie..... mining and quarrying	18,9	18,9	9,4	9,4	0,0	0,0	9,4	9,4
przetwórstwo przemysłowe..... manufacturing	120,1	91,4	73,0	56,5	17,0	14,8	30,1	20,1
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^b electricity, gas, steam and air conditioning supply	142,2	99,7	54,3	37,7	85,3	59,5	2,6	2,6
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekul- tywacja ^b water supply; sewerage, waste management and remediation activities	29,2	20,1	12,5	4,9	8,0	8,0	8,7	7,2
Budownictwo..... Construction	39,0	35,0	12,1	10,6	15,8	15,5	11,0	8,9
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^b Trade; repair of motor vehicles ^b	14,2	13,7	6,8	6,6	0,8	0,8	6,6	6,3
Transport i gospodarka magazynowa.. Transportation and storage	12,2	9,1	4,0	3,1	5,1	5,1	3,1	0,9
Informacja i komunikacja..... Information and communication	6,0	6,0	6,0	6,0	-	-	-	-
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna..... Professional, scientific and technical activities	9,0	-	9,0	-	-	-	-	-
Administrowanie i działalność wspierająca ^b Administrative and support service activities	4,0	4,0	-	-	-	-	4,0	4,0
Edukacja..... Education	6,8	6,6	6,4	6,2	-	-	0,4	0,4
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.. Human health and social work activities	19,8	16,9	18,7	15,7	1,1	1,1	0,1	0,1
Pozostała działalność usługowa..... Other service activities	-	-	-	-	-	-	-	-

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 134.

^a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 5 on page 134.

TABL. 22 (99). **ZATRUDNIENI NA STANOWISKACH PRACY, DLA KTÓRYCH DOKONANO OCENY RYZYKA ZAWODOWEGO^a W 2012 R.**
PAID EMPLOYEES ON POSITION FOR WHICH EVALUATION OF OCCUPATIONAL RISK WAS DONE^a IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przeprowadzenie oceny ryzyka zawodowego <i>Evaluation of occupational risk</i>	Wyeliminowanie lub ograniczenie ryzyka zawodowego <i>Elimination or limitation of occupational risk</i>	Środki zastosowane do wyeliminowania lub ograniczenia ryzyka zawodowego <i>Appliance of means to elimination or limitation of occupational risk</i>		
			techniczne <i>technical</i>	organizacyjne <i>organizational</i>	ochrony indywidualnej <i>individuality protection</i>
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości <i>per 1000 paid employees of total surveyed</i>					
OGÓŁEM	366,2	168,7	43,0	47,1	117,5
TOTAL					
sektor publiczny	377,8	178,7	46,7	52,8	133,2
<i>public sector</i>					
sektor prywatny	362,9	165,9	42,0	45,6	113,1
<i>private sector</i>					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	273,9	222,7	24,4	32,5	191,1
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>					
Przemysł	388,3	174,8	53,2	60,1	110,5
<i>Industry</i>					
górnictwo i wydobywanie	424,5	100,6	31,4	9,4	59,7
<i>mining and quarrying</i>					
przetwórstwo przemysłowe	394,0	176,4	55,5	60,5	110,9
<i>manufacturing</i>					
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^b	175,8	173,3	53,2	12,9	54,3
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>					
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^b	422,3	156,7	19,2	84,8	141,3
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>					
Budownictwo	440,9	308,6	71,4	70,9	273,4
<i>Construction</i>					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^b	274,7	91,3	14,1	18,9	61,9
<i>Trade; repair of motor vehicles^b</i>					
Transport i gospodarka magazynowa	270,0	98,7	26,2	24,8	38,3
<i>Transportation and storage</i>					
Informacja i komunikacja	78,4	17,5	-	11,4	6,2
<i>Information and communication</i>					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	385,7	78,5	-	-	29,1
<i>Professional, scientific and technical activities</i>					
Administrowanie i działalność wspierająca ^b	195,6	35,9	4,0	24,0	27,9
<i>Administrative and support service activities</i>					
Edukacja	107,7	77,2	74,4	6,6	9,5
<i>Education</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	497,5	185,1	9,6	24,9	166,0
<i>Human health and social work activities</i>					
Pozostała działalność usługowa	163,3	-	-	-	-
<i>Other service activities</i>					

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 134.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 6 on page 134.

TABL. 23 (100). **CHOROBY ZAWODOWE**
OCCUPATIONAL DISEASES

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba przypadków Number of cases		SPECIFICATION	
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	na 100 tys. zatrudnionych per 100 thous. paid employees		
OGÓŁEM	2005	78	28,9	TOTAL
	2010	82	29,4	
	2011	75	26,6	
	2012	101	36,3	
Pylice płuc	-	-	-	<i>Pneumoconioses</i>
Choroby opłucnej lub osierdzia wywołane pyłem azbestu	-	-	-	<i>Diseases of pleura or pericardium induced by asbestos dust</i>
Przewlekłe obturacyjne zapalenie oskrzeli, z trwałym upośledzeniem sprawności wentylacyjnej płuc.....	-	-	-	<i>Chronic obstructive bronchitis which causes airflow limitation</i>
Astma oskrzelowa	2	0,7	0,7	<i>Bronchial asthma</i>
Zewnątrzpochodne alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych.....	3	1,1	1,1	<i>Extrinsic allergic alveolitis</i>
Alergiczny nieżyt nosa.....	-	-	-	<i>Allergic rhinitis</i>
Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym	1	0,4	0,4	<i>Chronic diseases of vocal organ related to excessive vocal effort</i>
Nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi.....	-	-	-	<i>Malignant neoplasms induced by human carcinogens present in work environment</i>
Choroby skóry	3	1,1	1,1	<i>Skin diseases</i>
Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy	3	1,1	1,1	<i>Chronic diseases of locomotor system related to the way the job is performed</i>
Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy.....	9	3,2	3,2	<i>Chronic diseases of peripheral nervous system related to the way job is performed</i>
Obustronny trwały ubytek słuchu typu ślimakowego spowodowany hałasem	6	2,2	2,2	<i>Bilateral permanent noise-induced hearing loss of cochlear type</i>
Zespół wibracyjny	-	-	-	<i>Vibration syndrome</i>
Choroby układu wzrokowego wywołane czynnikami fizycznymi, chemicznymi lub biologicznymi	-	-	-	<i>Diseases of visual system induced by physical, chemical or biological agents</i>
Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa	74	26,6	26,6	<i>Infectious and parasitic diseases or their sequels</i>

Źródło: dane Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi.

Source: data of the Institute of Occupational Medicine in Łódź.

TABL. 24 (101). **KORZYSTAJĄCY ZE ŚWIADCZEŃ Z TYTUŁU PRACY W WARUNKACH SZKODLIWYCH DLA ZDROWIA I UCIAŻLIWYCH^a**
Stan w dniu 15 XII
PERSONS RECEIVING BENEFITS FOR WORK IN HARMFUL AND STRENUOUS CONDITIONS^a
As of 15 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Posiłki profilaktyczne <i>Preventive food</i>	Napoje <i>Drinks</i>	Inne środki odżywcze <i>Other nutritions</i>	Dodatki pieniężne <i>Special pays</i>	Skrócony czas pracy <i>Short-time work</i>	Dodatkowe urlopy <i>Extra leaves</i>	Uprawnienia wynikające z pracy w szczególnych warunkach ^b <i>Entitlements arising from work in particular conditions^b</i>
OGÓŁEM	2005	16061	41741	3441	13743	757	298	8533
TOTAL	2010	15320	27896	3021	7961	657	434	214
	2011	15213	20910	1263	6871	531	299	97
	2012	13788	18900	1367	5929	519	306	118
sektor publiczny		3455	2977	435	2897	294	181	55
<i>public sector</i>								
sektor prywatny		10333	15923	932	3032	225	125	63
<i>private sector</i>								
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		1949	811	14	92	1	2	8
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>								
Przemysł		8907	12997	1254	4080	212	133	42
<i>Industry</i>								
górnictwo i wydobywanie		154	16	-	-	-	-	-
<i>mining and quarrying</i>								
przetwórstwo przemysłowe		6792	11326	875	2395	209	115	17
<i>manufacturing</i>								
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^b		615	782	285	515	1	12	9
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>								
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^a		1346	873	94	1170	2	6	16
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>								
Budownictwo		2243	2295	25	400	1	6	10
<i>Construction</i>								
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^a		186	1035	72	236	1	3	6
<i>Trade; repair of motor vehicles^a</i>								
Transport i gospodarka magazynowa		346	935	-	1100	13	5	22
<i>Transportation and storage</i>								
Informacja i komunikacja		-	-	-	-	-	-	-
<i>Information and communication</i>								
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		-	41	-	10	-	-	-
<i>Professional, scientific and technical activities</i>								
Administrowanie i działalność wspierająca ^a		29	11	-	-	-	-	-
<i>Administrative and support service activities</i>								
Edukacja		79	48	-	11	34	48	-
<i>Education</i>								
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		49	727	2	-	257	109	30
<i>Human health and social work activities</i>								
Pozostała działalność usługowa		-	-	-	-	-	-	-
<i>Other service activities</i>								

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 134. ^b Lub w szczególnym charakterze.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 5 on page 134. ^b Or particular character.

TABL. 25 (102). ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU WYPADKÓW PRZY PRACY I CHOROÓB ZAWODOWYCH^a
 OCCUPATIONAL ACCIDENTS AND OCCUPATIONAL DISEASES BENEFITS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Liczba świadczeń Number of benefits		Średni koszt świadczeń w zł na 1 świadczenie Average cost of benefits in zł per 1 benefit		
	ogółem total	w tym z tytułu wypadków przy pracy of which occupational accidents compensations	ogółem total	w tym z tytułu wypadków przy pracy of which occupational accidents compensations	
OGÓŁEM	2005	1197	1160	1630,99	1593,97
TOTAL	2010	1174	1146	2550,60	2523,21
	2011	1217	1188	2681,18	2637,88
	2012	1012	980	2816,01	2814,18
sektor publiczny		232	220	2790,95	2659,55
public sector					
sektor prywatny		780	760	2823,46	2858,95
private sector					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		42	36	6526,19	6680,56
Agriculture, forestry and fishing					
Przemysł		652	631	2625,92	2643,42
Industry					
górnictwo i wydobywanie		2	2	4400,0	4400,0
mining and quarrying					
przetwórstwo przemysłowe		590	574	2482,88	2518,99
manufacturing					
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę		23	23	6234,80	6234,80
electricity, gas, steam and air conditioning supply					
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekul- tywacja ^a		37	32	2567,60	2184,40
water supply; sewerage, waste management and remediation activities					
Budownictwo		72	71	3254,17	3280,28
Construction					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^a		76	75	2614,47	2640,00
Trade; repair of motor vehicles ^a					
Transport i gospodarka magazyno- wa		26	25	3557,69	3620,00
Transportation and storage					
Informacja i komunikacja		-	-	-	-
Information and communication					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		-	-	-	-
Professional, scientific and technical activities					
Administrowanie i działalność wspierająca ^a		5	5	1880,00	1880,00
Administrative and support service activities					
Edukacja		6	6	1566,67	1566,67
Education					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		130	128	2398,46	2357,03
Human health and social work activities					
Pozostała działalność usługowa		-	-	-	-
Other service activities					

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 134.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 5 on page 134.

DZIAŁ VII

WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Uwagi ogólne

Wynagrodzenia

1. Wynagrodzenia obejmują wypłaty pieniężne oraz wartość świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty należne pracownikom z tytułu pracy.

Dane nie obejmują wynagrodzeń pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Składnikami wynagrodzeń są: wynagrodzenia osobowe, wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach, dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej, wynagrodzenia bezosobowe, wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne, honoraria.

Do wynagrodzeń osobowych zalicza się m.in.: wynagrodzenia zasadnicze, premie i nagrody, dodatki (np. za pracę w warunkach szkodliwych dla zdrowia, za staż pracy, za pełnienie funkcji kierowniczych), wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych, wynagrodzenia za czas niewykonywania pracy (przestoje płatne, urlopy, choroby), świadczenia deputatowe i odszkodowawcze. Wynagrodzenia osobowe dotyczą osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy, osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, którzy zawarli z zakładem pracy umowę o pracę w celu przygotowania zawodowego.

2. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie (nominalne) przypadające na 1 zatrudnionego obliczono przyjmując:

- wynagrodzenia osobowe, bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą,
- wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach,
- dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej,
- honoraria wypłacone niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, np. dziennikarzom, realizatorom filmów, programów radiowych i telewizyjnych.

CHAPTER VII

WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS

General notes

Wages and salaries

1. Wages and salaries include monetary payments as well as the value of benefits in kind or their equivalents due to employees for work performed.

Data do not include wages and salaries of employees in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

Components of wages and salaries are comprised of: personal wages and salaries, payments from profit and balance surplus in co-operatives, annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities, impersonal wages and salaries, agency commission wages and salaries, fees.

Personal wages and salaries comprise, i.a.: basic wages and salaries, premiums and prizes, bonuses (e.g., for working in unhealthy conditions, for seniority, for serving in management positions), wages and salaries for working overtime, wages and salaries for time off (paid lay-offs, holidays, illness) and allowances and claim benefits. Personal wages and salaries concern employees hired on the basis of an employment contract, persons engaged in outwork as well as apprentices, who concluded a labour contract with an employer for the purpose of vocational training.

2. The average monthly (nominal) wages and salaries per paid employee were calculated assuming:

- personal wages and salaries, excluding wages and salaries of persons engaged in outwork as well as apprentices and persons employed abroad,
- payments from profit and balance surplus in co-operatives,
- annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities,
- fees paid to selected groups of employees for performing work in accordance with a labour contract, e.g., to journalists, film producers, radio and television program producers.

Dane o przeciętnych wynagrodzeniach dotyczą osób pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

3. Dane o wynagrodzeniach podaje się **w ujęciu brutto**, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych oraz ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe) płaconymi przez ubezpieczonego pracownika, wprowadzonymi ustawą z dnia 13 X 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887 z późniejszymi zmianami).

4. Dane w tabl. 2–5 opracowano na podstawie reprezentacyjnego badania struktury wynagrodzeń według zawodów za październik 2012 r. Dane dotyczą zatrudnionych, którzy otrzymali wynagrodzenie za cały miesiąc, bez zatrudnionych w organizacjach: społecznych, politycznych, związków zawodowych i innych.

Data regarding average wages and salaries concern full-time paid employees as well as part-time paid employees, the wages and salaries of whom have been converted into those of full-time paid employees.

3. Data regarding wages and salaries are given in gross terms, i.e. including deductions for personal income taxes and also employee's contributions to compulsory social security (retirement, pension and illness) introduced with the Law on the Social Security System, dated 13 X 1998 (Journal of Laws No. 137, item 887 with later amendments).

4. Data in tables 2–5 were compiled on the basis of sample survey structure of wages and salaries by occupations for October 2012. Data concern paid employees, who received wages and salaries for the whole month, excluding paid employees in social and political organizations, trade unions and others.

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych

1. Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych** (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez:

- 1) Zakład Ubezpieczeń Społecznych – ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa) i od 2009 r. ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych – OFE;
- 2) Ministerstwo Obrony Narodowej w zakresie świadczeń wypłacanych byłym żołnierzom zawodowym i członkom ich rodzin – ze środków budżetu Ministerstwa Obrony Narodowej;
- 3) Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w zakresie świadczeń wypłacanych byłym funkcjonariuszom bezpieczeństwa publicznego oraz członkom ich rodzin – ze środków budżetu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych;
- 4) Ministerstwo Sprawiedliwości w zakresie świadczeń wypłacanych byłym funkcjonariuszom służby więziennej i członkom ich rodzin – ze środków budżetu Ministerstwa Sprawiedliwości.

Do świadczeń emerytalnych i rentowych uprawnieni są (łącznie z członkami ich rodzin) m.in.:

- 1) pracownicy;
- 2) osoby wykonujące pracę nakładczą;

Social security benefits

1. Information regarding **retirement pay and pension benefits** (excluding farmers) concerns benefits which are paid in regard to non-agricultural social security system by:

- 1) the Social Insurance Institution – from the source of the Social Insurance Fund, the state budget (within the scope of appropriated allocation as well as since 2007 also from the separate division of the state budget expenditures) and since 2009 from the sources gathered in the open pension funds – OFE;
- 2) the Ministry of National Defence, in regard to benefits for former professional soldiers and members of their families – from the source of the Ministry of National Defence;
- 3) the Ministry of Interior, in regard to benefits for former functionaries of public safety and members of their families – from the source of the Ministry of Interior;
- 4) the Ministry of Justice, in regard to benefits for former functionaries of penitentiary staff and members of their families – from the source of the Ministry of Justice.

Among others the following persons (including members of their families) are authorized to receive retirement pay and pensions:

- 1) employed persons;
- 2) outworkers;

- 3) członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych;
- 4) osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy na warunkach zlecenia;
- 5) osoby prowadzące pozarolniczą działalność (w tym osoby prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek, twórcy, artyści);
- 6) duchowni;
- 7) żołnierze zawodowi;
- 8) funkcjonariusze bezpieczeństwa publicznego, tj.: Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej oraz b. Urzędu Ochrony Państwa;
- 9) funkcjonariusze służby więziennej;
- 10) rolnicy indywidualni;
- 11) inwalidzi wojenni i wojskowi, kombatanci oraz od 1991 r. osoby represjonowane.

Emerytury oraz renty z tytułu niezdolności do pracy i renty rodzinne (wyplacane także z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych) dotyczą uprawnionych wymienionych w pkt. od 1) do 10).

Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych** dotyczą świadczeń wyplacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków wyplacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.

2. Świadczenia emerytalne i rentowe obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących i wyrównawczych) uwzględniającą od 2007 r. zmniejszenia m. in. z tytułu osiągania przychodów z pracy.

3. Dane dotyczące przeciętnej miesięcznej emerytury i renty obliczono dzieląc ogólną kwotę świadczeń przez odpowiadającą im liczbę świadczeniobiorców.

4. Dane o przeciętnych świadczeniach emerytalno-rentowych prezentowane są w **ujęciu brutto**, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych.

- 3) *members of agricultural producers' cooperatives and cooperatives established on their basis as well as agricultural farmers' cooperatives;*
- 4) *persons employed on the basis of agency agreements or on the basis of order agreements;*
- 5) *persons engaged in non-agricultural economic activity (of which self-employed persons, creators, artists);*
- 6) *clergy;*
- 7) *professional soldiers;*
- 8) *the public safety functionalities, i.e.: the Police, the Internal Security Agency and Foreign Intelligence Agency, the Central Anticorruption Bureau, the Border Guard, the Government Protection Bureau, the State Fire Service as well as the former Office of State Protection;*
- 9) *penitentiary staff functionalities;*
- 10) *farmers;*
- 11) *war and military invalids, combatants as well as since 1991 repressed persons.*

Retirement pay as well as pensions resulting from an inability to work and family pensions (also paid due to accidents at work and job-related illnesses) concern the persons mentioned in points 1) to 10).

Information regarding **retirement pay and pension benefits for farmers** concerns benefits which are paid by the Agricultural Social Insurance Fund from the source of the Pension Fund and by the state budget (within the scope of the appropriated allocation as well as since 2007 from the separate division of the state budget expenditures) and also from the sources which are paid in regard to non-agricultural social security system, in case of farmers who are authorized to receive benefits from those sources simultaneously.

2. Retirement pay and pension benefits include the amount of benefits due (current and compensatory) taking into account since 2007 the deductions, among others, in respect of achieving revenue from work.

3. Data regarding the average monthly retirement pay and pension are calculated by dividing the total amount of benefits by the corresponding number of persons receiving these benefits.

4. Data concerning average retirement pay and pension benefits are presented **in gross terms**, i.e. including deductions for personal income taxes.

Wynagrodzenia

Wages and salaries

TABL. 1 (103). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym podmioty o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób of which entities employ- ing more than 9 persons	
OGÓŁEM	2015,99	2722,00	2863,29	2996,24	3150,27	TOTAL
sektor publiczny	2410,45	3354,05	3555,30	3698,05	3698,06	public sector
sektor prywatny	1762,92	2356,01	2474,27	2603,75	2761,03	private sector
Rolnictwo, leśnictwo, łowic- two i rybactwo	2467,72	3386,09	3704,03	3979,36	4273,41	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	1881,59	2587,50	2742,39	2895,05	2953,55	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	1837,19	2529,49	2689,01	2847,12	2904,92	of which manufacturing
Budownictwo	1677,73	2293,03	2366,04	2486,37	2737,20	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	1460,53	2004,19	2105,82	2215,91	2367,28	Trade; repair of motor ve- hicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	1964,36	2091,66	2228,20	2275,85	2509,12	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastrono- mia ^Δ	1596,82	2267,21	1876,62	1990,23	2142,27	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	3529,96	3229,48	3458,89	3506,40	3800,59	Information and communica- tion
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	2948,03	3866,03	4058,13	4162,61	4553,53	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2258,84	3088,22	3354,77	3492,49	3628,71	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2100,72	2595,64	2762,81	2855,73	3254,16	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działal- ność wspierająca ^Δ	1375,87	1906,13	1881,19	2025,74	1996,61	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obo- wiązkowe zabezpieczenia społeczne	2768,70	3721,74	3946,72	3981,40	3981,30	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	2413,25	3298,07	3498,79	3669,99	3683,90	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1877,16	2816,36	2949,13	3061,28	3116,03	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekre- acją	1911,48	2578,14	2682,78	2764,74	2834,37	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usłu- gowa	1910,39	2128,06	2241,75	2363,60	2273,08	Other service activities

TABL. 2 (104). **ZATRUDNIENI¹ WEDŁUG WYSOKOŚCI WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.²**
PAID¹ EMPLOYMENT BY AMOUNT OF GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2012²

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – w tys. osób in thous. person b – w odsetkach in percent	Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector			
	ogółem total	mężczy- źni men	kobiety women	ogółem total	mężczy- źni men	kobiety women	ogółem total	mężczy- źni men	kobiety women	
O G Ó Ł E M TOTAL	a b	268,6 100,0	131,2 100,0	137,4 100,0	106,7 100,0	31,3 100,0	75,4 100,0	161,9 100,0	99,9 100,0	62,0 100,0

WEDŁUG PRZEDZIAŁÓW WYNAGRODZEŃ USTALONYCH NA PODSTAWIE KROTNOŚCI PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA BRUTTO (PW = 3895,72 ZŁ) DLA GOSPODARKI NARODOWEJ:

OUT OF BY WERE DETERMINED ON THE BASIS OF MULTIPLICATION OF AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES (PW = 3895,72 ZL) FOR NATIONAL ECONOMY:

Do 1500,00 zł and less	Do 1500,00 zł and less	a	26,8	14,1	12,7	0,5	0,1	0,4	26,3	14,0	12,3
		b	10,0	10,8	9,2	0,4	0,2	0,5	16,3	14,1	19,8
1500,01 – 1947,86	1500,01 zł – 50% PW	a	34,1	13,1	21,0	9,5	1,7	7,8	24,6	11,4	13,2
		b	12,7	10,0	15,3	8,9	5,5	10,3	15,2	11,4	21,4
1947,87 – 2610,13	50–67% PW	a	54,0	25,6	28,4	18,9	5,4	13,5	35,1	20,2	14,9
		b	20,1	19,5	20,5	17,7	17,3	17,9	21,7	20,2	23,9
2610,14 – 2921,79	67–75% PW	a	24,2	11,9	12,3	9,1	2,4	6,7	15,1	9,5	5,6
		b	9,0	9,1	9,0	8,5	7,8	8,9	9,3	9,5	9,1
2921,80– 3895,72	75–100% PW	a	55,5	28,7	26,8	26,4	7,9	18,5	29,1	20,8	8,3
		b	20,6	21,8	19,6	24,9	25,6	24,4	17,9	20,5	13,7
3895,73 – 4869,65	100–125% PW	a	36,1	16,8	19,3	21,4	5,7	15,7	14,7	11,1	3,6
		b	13,4	12,8	14,0	20,0	18,1	20,8	9,1	11,2	5,8
4869,66 – 5843,58	125–150% PW	a	17,7	8,8	8,9	10,4	3,1	7,3	7,3	5,7	1,6
		b	6,6	6,7	6,5	9,7	9,9	9,6	4,5	5,7	2,7

TABL. 2 (104). **ZATRUDNIENI¹ WEDŁUG WYSOKOŚCI WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.² (dok.)**
PAID¹ EMPLOYMENT BY AMOUNT OF GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2012² (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – w tys. osób in thous. person b – w odsetkach in percent		Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector			
		ogółem total	mężczy- żni men	kobiety women	ogółem total	mężczy- żni men	kobiety women	ogółem total	mężczy- żni men	kobiety women	
5843,59 – 6817,51	150–175% PW	a	8,3	4,5	3,8	4,8	1,9	2,9	3,5	2,6	0,9
		b	3,1	3,4	2,8	4,5	6,0	3,9	2,2	2,6	1,4
6817,52 – 7791,44	175–200% PW	a	4,5	2,7	1,8	2,4	1,1	1,3	2,1	1,6	0,5
		b	1,7	2,1	1,3	2,2	3,5	1,7	1,3	1,6	0,7
7791,45 – 8765,37	200–225% PW	a	2,2	1,4	0,8	1,1	0,6	0,5	1,1	0,8	0,3
		b	0,8	1,1	0,6	1,0	1,8	0,7	0,7	0,9	0,3
8765,38 – 9739,30	225–250% PW	a	1,3	0,9	0,4	0,7	0,4	0,3	0,6	0,5	0,1
		b	0,5	0,7	0,3	0,7	1,2	0,4	0,4	0,5	0,2
9739,31 – 10713,23	250–275% PW	a	0,8	0,5	0,3	0,4	0,3	0,1	0,4	0,2	0,2
		b	0,3	0,4	0,2	0,4	0,8	0,2	0,2	0,3	0,2
10713,24 – 11687,16	275–300% PW	a	0,7	0,4	0,3	0,4	0,2	0,2	0,3	0,2	0,1
		b	0,3	0,3	0,2	0,4	0,7	0,3	0,2	0,2	0,2
11687,17 – 20000,00	300% PW – 20000,00	a	2,0	1,5	0,5	0,7	0,5	0,2	1,3	1,0	0,3
		b	0,7	1,1	0,4	0,7	1,5	0,4	0,8	1,0	0,4
Od 20000,01 zł and more	Od 20000,01 zł and more	a	0,4	0,3	0,1	0,0	0,0	-	0,4	0,3	0,1
		b	0,2	0,2	0,1	0,0	0,1	-	0,2	0,3	0,2

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ² Patrz uwagi ogólne do Rocznika.

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. ² See general notes to the Yearbook.

TABL. 2a (105). **ZATRUDNIENI¹ WEDŁUG WYSOKOŚCI WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.²**
PAID¹ EMPLOYMENT BY AMOUNT OF GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2012²

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – w tys. osób in thous. person b – w odsetkach in percent		Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector		
		ogółem total	mężczy- żni men	kobiety women	ogółem total	mężczy- żni men	kobiety women	ogółem total	mężczy- żni men	kobiety women
OGÓŁEM	a	268,6	131,2	137,4	106,7	31,3	75,4	161,9	99,9	62,0
TOTAL	b	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Przedziały wynagrodzeń ² : Ranges of wages and salaries ² :										
Do	Do	a								
1500,00 zł	1500,00 zł									
zł and less	zł and less	26,8	14,1	12,7	0,5	0,1	0,4	26,3	14,0	12,3
		b								
		10,0	10,8	9,2	0,4	0,2	0,5	16,3	14,0	19,8
1500,01 – 1672,69	1500,01 zł – 50% PW	a								
		11,9	4,6	7,3	1,8	0,4	1,4	10,1	4,2	5,9
		b								
		4,4	3,5	5,3	1,7	1,1	1,9	6,2	4,3	9,4
1672,70 – 2241,40	50–67% PW	a								
		46,3	19,1	27,2	16,1	3,6	12,5	30,2	15,5	14,7
		b								
		17,2	14,6	19,7	15,1	11,4	16,6	18,6	15,5	23,6
2241,41 – 2509,04	67–75% PW	a								
		21,8	11,0	10,8	7,3	2,3	5,0	14,5	8,7	5,8
		b								
		8,1	8,4	7,9	6,9	7,5	6,6	9,0	8,7	9,4
2509,05 – 3345,38	75–100% PW	a								
		60,1	30,3	29,8	24,3	7,1	17,2	35,8	23,2	12,6
		b								
		22,3	23,2	21,6	22,6	22,7	22,7	22,1	23,2	20,4
3345,39 – 4181,73	100–125% PW	a								
		40,2	20,2	20,0	21,4	6,1	15,3	18,8	14,1	4,7
		b								
		15,0	15,4	14,6	20,0	19,6	20,2	11,7	14,1	7,8
4181,74 – 5018,07	125–150% PW	a								
		27,4	12,5	14,9	16,6	4,3	12,3	10,8	8,2	2,6
		b								
		10,2	9,5	10,8	15,6	13,7	16,4	6,6	8,2	4,0
5018,08 – 5854,42	150–175% PW	a								
		14,1	7,1	7,0	8,3	2,6	5,7	5,8	4,5	1,3
		b								
		5,3	5,4	5,1	7,8	8,3	7,6	3,6	4,5	2,2
5854,43 – 6690,76	175–200% PW	a								
		7,4	4,0	3,4	4,4	1,7	2,7	3,0	2,3	0,7
		b								
		2,8	3,0	2,5	4,1	5,3	3,6	1,9	2,3	1,1

TABL. 2a (105). **ZATRUDNIENI¹ WEDŁUG WYSOKOŚCI WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.² (dok.)**
PAID¹ EMPLOYMENT BY AMOUNT OF GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2012² (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – w tys. osób in thous. person b – w odsetkach in percent		Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector			
		ogółem total	mężczy- żni men	kobiety women	ogółem total	mężczy- żni men	kobiety women	ogółem total	mężczy- żni men	kobiety women	
6690,77 – 7527,11	200–225% PW	a	4,4	2,7	1,7	2,2	1,0	1,2	2,2	1,7	0,5
		b	1,6	2,0	1,2	2,1	3,3	1,6	1,3	1,7	0,8
7527,12 – 8363,45	225–250% PW	a	2,3	1,5	0,8	1,2	0,6	0,6	1,1	0,9	0,2
		b	0,9	1,1	0,6	1,2	2,0	0,8	0,7	0,9	0,3
8363,46 – 9199,80	250–275% PW	a	1,4	0,9	0,5	0,8	0,4	0,4	0,6	0,5	0,1
		b	0,5	0,7	0,4	0,7	1,2	0,5	0,4	0,5	0,2
9199,81 – 10036,14	275–300% PW	a	0,9	0,6	0,3	0,4	0,2	0,2	0,5	0,4	0,1
		b	0,3	0,4	0,3	0,4	0,7	0,3	0,3	0,4	0,2
10036,15 – 20000,00	300% PW – 20000,00	a	3,2	2,3	0,9	1,4	0,9	0,5	1,8	1,4	0,4
		b	1,2	1,8	0,7	1,4	2,9	0,7	1,1	1,4	0,6
Od 20000,01 zł and more	Od 20000,01 zł and more	a	0,4	0,3	0,1	0,0	0,0	-	0,4	0,3	0,1
		b	0,2	0,2	0,1	0,0	0,1	-	0,2	0,3	0,2

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ² Ustalane na podstawie krotności przeciętnego wynagrodzenia brutto (3345,38 zł) w województwie warmińsko-mazurskim za październik 2012 r.; w nawiasach podano procentowy rozkład wynagrodzeń w poszczególnych przedziałach (np. przedział 1672,70–2241,40 zł stanowi 50–67% przeciętnego wynagrodzenia); przedziały procentowe zostały domknięte prawostronnie (np. przedział 50–67% obejmuje wynagrodzenia stanowiące od 50,01 do 67,00% przeciętnego wynagrodzenia).

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. ² Established on the basis of product of gross wages and salaries (3345,38 zł) in the warmińsko-mazurskie voivodship for October 2012; the percentage distribution of wages and salaries in individual ranges is given in brackets (e.g., the 1672,70–2241,40 zł range accounts for 50–67% of the average wage and salary); the percentage ranges are closed on the right (e.g., the 50–67% range includes wages and salaries accounting for 50,01 to 67,00% of the average wage and salary).

TABL. 3 (106). **ZATRUDNIENI^a ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.**
PAID EMPLOYMENT^a AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2012

GRUPY ZAWODÓW ^b	Zatrudnieni w odsetkach <i>Paid employees in percent</i>			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł <i>Average gross wages and salaries in zł</i>			OCCUPATIONAL GROUPS ^b
	ogółem <i>total</i>	mężczyźni <i>men</i>	kobiety <i>women</i>	ogółem <i>total</i>	mężczyźni <i>men</i>	kobiety <i>women</i>	
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	3345,38	3507,73	3190,29	TOTAL
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy.....	7,3	7,3	7,2	6338,28	7357,11	5347,55	<i>Managers</i>
Specjaliści	24,7	14,4	34,6	4246,74	4697,28	4067,58	<i>Professionals</i>
specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	2,6	3,5	1,8	5077,04	5456,70	4366,46	<i>science and engineering professionals</i>
specjaliści do spraw zdrowia	5,0	1,0	8,7	3736,30	4659,70	3631,57	<i>health professionals</i>
specjaliści nauczania i wychowania	11,0	5,0	16,5	4256,12	4155,03	4284,99	<i>teaching professionals</i>
specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania.....	4,5	3,0	6,1	4023,15	4657,20	3727,41	<i>business and administration professionals</i>
specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych	0,7	1,3	0,2	4685,25	4556,26	5520,99	<i>information and communications technology professionals legal, social and cultural professionals</i>
specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury	0,9	0,6	1,3	5217,14	5287,00	5185,09	<i>Technicians and associate professionals</i>
Technicy i inny średni personel.....	10,3	8,0	12,4	3435,71	3939,27	3125,15	<i>science and engineering associate professionals</i>
średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych...	2,9	4,6	1,4	4046,16	4320,23	3184,24	<i>health associate professionals</i>
średni personel do spraw zdrowia.....	1,5	0,7	2,2	3083,81	3450,86	2968,90	<i>business and administration associate professionals</i>
średni personel do spraw biznesu i administracji.....	4,9	2,1	7,3	3329,00	3567,80	3265,41	<i>legal, social, cultural and related associate professionals</i>
średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewny	0,8	0,2	1,4	2722,16	3361,54	2614,17	<i>information and communications technicians</i>
technicy informatycy	0,2	0,4	0,1	2772,27	2855,23	2207,15	<i>Clerks</i>
Pracownicy biurowi	6,4	4,3	8,5	2864,84	2940,68	2828,40	<i>general and keyboard clerks</i>
sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni	2,4	0,8	3,9	2844,93	3077,24	2799,87	<i>customer services clerks</i>
pracownicy obsługi klienta	0,8	0,3	1,3	2723,38	3422,80	2568,64	<i>numerical and material recording clerks</i>
pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej.....	2,4	2,8	2,1	2841,46	2801,89	2891,79	<i>other clerical support workers</i>
pozostali pracownicy obsługi biura	0,8	0,4	1,2	3148,41	3287,72	3105,63	

TABL. 3 (106). **ZATRUDNIENI^a ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2012 R. (dok.)**
PAID EMPLOYMENT^a AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2012 (cont.)

GRUPY ZAWODÓW ^b	Zatrudnieni w odsetkach <i>Paid employees in percent</i>			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł <i>Average gross wages and salaries in zł</i>			OCCUPATIONAL GROUPS ^b
	ogółem <i>total</i>	mężczyźni <i>men</i>	kobiety <i>women</i>	ogółem <i>total</i>	mężczyźni <i>men</i>	kobiety <i>women</i>	
Pracownicy usług i sprzedawcy	10,0	6,1	13,7	2097,54	2506,25	1922,82	<i>Service and sales workers</i>
pracownicy usług osobistych	2,8	2,1	3,6	2197,59	2424,62	2070,81	<i>personal service workers</i>
sprzedawcy i pokrewni	6,0	2,6	9,0	2024,12	2620,86	1863,74	<i>sales workers</i>
pracownicy opieki osobistej i pokrewni.. ..	0,5	0,1	0,9	1942,12	2043,06	1926,65	<i>personal care workers</i>
pracownicy usług ochrony	0,7	1,3	0,2	2411,05	2461,20	1984,40	<i>protective services workers</i>
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	0,2	0,3	0,1	2892,33	2790,68	3139,05	<i>Skilled agricultural, forestry and fishery workers</i>
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	18,4	29,0	8,3	2761,88	2943,53	2159,11	<i>Craft and related trades workers</i>
robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków) ..	4,0	8,1	0,1	2591,19	2589,92	2717,16	<i>building and related trades workers, excluding electricians</i>
robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	4,5	8,9	0,3	3410,85	3440,29	2569,29	<i>metal, machinery and related trades workers</i>
rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni	0,3	0,4	0,2	2581,75	3061,88	1542,69	<i>handicraft and printing workers</i>
elektrycy i elektronicy.. ..	1,2	2,5	0,0	3798,97	3806,74	1967,90	<i>electrical and electronic trades workers</i>
robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni....	8,4	9,1	7,7	2345,88	2520,20	2153,13	<i>food processing, wood working, garment and other craft and related trades workers</i>
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń.....	11,3	20,0	3,0	2966,43	2987,52	2831,36	<i>Plant and machine operators and assemblers</i>
operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych	5,3	8,4	2,4	3245,90	3363,60	2840,54	<i>stationary plant and machine operators</i>
monterzy	0,8	1,4	0,3	3355,61	3501,63	2793,20	<i>assemblers</i>
kierowcy i operatorzy pojazdów	5,2	10,2	0,3	2619,75	2613,57	2805,75	<i>drivers and mobile plant operators</i>
Pracownicy przy pracach prostych	11,4	10,6	12,2	2095,48	2253,09	1965,08	<i>Elementary occupations of which:</i>
w tym:							
robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie... ..	0,6	0,9	0,3	2579,37	2674,49	2276,30	<i>agricultural, forestry and fishery labourers</i>
robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	4,4	7,0	2,1	2229,29	2235,81	2208,57	<i>labourers in mining, construction, manufacturing and transport</i>

^a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 4 na str. 163.

^a Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. ^b See general notes to the Yearbook, item 4 on page 163.

TABL. 4 (107). PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.¹
 AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2012¹

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – w zł in zł b – OGÓŁEM=100,0 TOTAL=100,0	Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector		
	ogółem total	mężczy- źni men	kobiety women	ogółem total	mężczy- źni men	kobiety women	ogółem total	mężczy- źni men	kobiety women
OGÓŁEM	3345,38	3507,73	3190,29	3803,69	4171,22	3651,36	3043,60	3300,36	2629,40
TOTAL	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA
BY EDUCATION LEVEL

Wyższe ze stopniem naukowym co najmniej doktora oraz tytułem magistra, lekarza lub równorzędnym	a	4698,36	5579,56	4310,08	4584,55	5149,98	4390,37	5034,98	6294,39	3986,09
Tertiary with academic degree (at least doctorate) or tertiary with master degree, physician degree or equivalent	b	140,4	159,1	135,1	120,5	123,5	120,2	165,4	190,7	151,6
Wyższe z tytułem inżyniera, licencjata, dyplomowanego ekonomisty lub równorzędnym	a	3941,75	4697,32	3370,83	3730,95	4360,23	3499,37	4149,09	4848,72	3145,88
Tertiary with engineer degree, licentiate (bachelor), economist with diploma or equivalent	b	117,8	133,9	105,7	98,1	104,5	95,8	136,3	146,9	119,6
Policealne	a	3142,23	3492,51	3039,53	3135,45	3432,52	3094,08	3150,89	3518,53	2943,93
Post-secondary	b	93,9	99,6	95,3	82,4	82,3	84,7	103,5	106,6	112,0
Średnie zawodowe	a	3022,92	3290,48	2742,87	3338,52	3849,70	3103,92	2883,30	3160,45	2470,23
Vocational secondary	b	90,4	93,8	86,0	87,8	92,3	85,0	94,7	95,8	93,9
Średnie ogólnokształcące	a	2726,66	3039,06	2422,04	2814,45	3052,62	2728,66	2704,67	3037,42	2296,30
General secondary	b	81,5	86,6	75,9	74,0	73,2	74,7	88,9	92,0	87,3
Zasadnicze zawodowe	a	2609,79	2858,38	2080,69	2569,84	3053,88	2021,49	2617,92	2828,64	2100,23
Basic vocational	b	78,0	81,5	65,2	67,6	73,2	55,4	86,0	85,7	79,9
Gimnazjalne	a	2233,05	2232,89	2234,00	1976,36	1976,36	-	2241,11	2242,31	2234,00
Lower secondary	b	66,8	63,7	70,0	52,0	47,4	-	73,6	67,9	85,0
Podstawowe i niepełne podstawowe	a	2431,69	2660,82	2080,85	2256,18	2741,87	1957,52	2486,97	2646,44	2154,97
Primary and incomplete primary	b	72,7	75,9	65,2	59,3	65,7	53,6	81,7	80,2	82,0

TABL. 4 (107). PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.¹ (dok.)
 AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2012¹ (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – w zł in zł b – OGÓŁEM=100,0 TOTAL=100,0	Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector		
	ogółem total	mężczy- żni men	kobiety women	ogółem total	mężczy- żni men	kobiety women	ogółem total	mężczy- żni men	kobiety women

WEDŁUG WIEKU
BY AG

24 lata i mniej and less	a	2355,46	2456,23	2136,41	2355,83	2378,60	2345,37	2355,41	2460,69	2064,05
	b	70,4	70,0	67,0	61,9	57,0	64,2	77,4	74,6	78,5
25–34	a	2979,34	3136,74	2800,57	3193,33	3293,47	3156,14	2889,26	3108,89	2495,92
	b	89,1	89,4	87,8	84,0	79,0	86,4	94,9	94,2	94,9
35–44	a	3518,12	3721,87	3345,67	4000,52	4389,37	3855,10	3207,30	3519,46	2779,09
	b	105,2	106,1	104,9	105,2	105,2	105,6	105,4	106,6	105,7
45–54	a	3513,87	3767,28	3340,23	3935,62	4327,98	3798,86	3095,62	3507,64	2584,81
	b	105,0	107,4	104,7	103,5	103,8	104,0	101,7	106,3	98,3
55–59	a	3528,91	3677,95	3383,38	3840,94	4259,21	3617,77	3223,38	3367,14	2970,97
	b	105,5	104,9	106,1	101,0	102,1	99,1	105,9	102,0	113,0
60–64	a	4311,34	4296,33	4466,25	4797,20	4782,72	4880,80	3995,22	4012,46	3666,32
	b	128,9	122,5	140,0	126,1	114,7	133,7	131,3	121,6	139,4
65 lat i więcej and more	a	5574,73	6380,80	3653,29	7069,95	8482,74	3408,23	3286,40	2958,41	3977,84
	b	166,6	181,9	114,5	185,9	203,4	93,3	108,0	89,6	151,3

WEDŁUG STAŻU PRACY
BY WORK SENIORITY

do 1,9 roku and less	a	2292,25	2368,69	2181,41	2560,31	2607,48	2536,44	2223,77	2337,51	2005,71
	b	68,5	67,5	68,4	67,3	62,5	69,5	73,1	70,8	76,3
2,0–4,9	a	2662,01	2831,15	2464,38	2884,33	3115,09	2792,20	2585,73	2786,73	2249,56
	b	79,6	80,7	77,2	75,8	74,7	76,5	85,0	84,4	85,6
5,0–9,9	a	3064,54	3248,09	2870,39	3279,15	3492,69	3200,48	2978,33	3204,89	2620,44
	b	91,6	92,6	90,0	86,2	83,7	87,7	97,9	97,1	99,7
10,0–14,9	a	3319,25	3527,18	3125,09	3770,28	4197,41	3603,12	3086,78	3361,59	2696,56
	b	99,2	100,6	98,0	99,1	100,6	98,7	101,4	101,9	102,6
15,0–19,9	a	3439,27	3667,59	3240,46	4004,97	4506,03	3826,70	3119,40	3453,20	2657,95
	b	102,8	104,6	101,6	105,3	108,0	104,8	102,5	104,6	101,1
20 lat i więcej and more	a	3716,34	3923,63	3537,53	4036,78	4422,65	3867,43	3365,93	3661,94	2848,72
	b	111,1	111,9	110,9	106,1	106,0	105,9	110,6	111,0	108,3

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons.

TABL. 5 (108). **MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO NAJWYŻSZE (decyle) W GRUPACH DECYLOWYCH PRACOWNIKÓW ZATRUDNIONYCH¹ WEDŁUG WIELKICH GRUP ZAWODÓW² WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.**
DECILE EARNINGS (the upper limits of gross wages and salaries received by decile) PAID EMPLOYMENT¹ BY GREAT OCCUPATIONAL GROUPS² FOR OCTOBER 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Najwyższe wynagrodzenia (decyle) w grupie decylowej Decile earnings (the upper limits of gross wages and salaries received by decile)								
		pierwszej first	drugiej second	trzeciej third	czwar- tej fourth	piątej (me- diana) fifth (me- dian)	szóstej sixth	siódmej seven- th	ósmiej eight	dziewiętej ninth
OGÓŁEM	a	1500,54	1844,72	2190,29	2516,47	2852,48	3252,99	3748,13	4372,99	5410,91
TOTAL	b	1498,57	1905,47	2287,65	2597,77	2943,25	3330,03	3824,53	4505,36	5735,23
	c	1516,15	1814,56	2098,96	2434,49	2773,20	3173,53	3671,84	4278,63	5129,03
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy. Public government representatives senior officials and managers	a	2439,22	3169,59	3887,35	4535,59	5256,05	5928,72	6826,20	8061,81	11248,74
	b	2534,89	3464,87	4218,58	5070,65	5891,53	6868,75	7940,77	9982,38	13344,20
	c	2280,65	2955,93	3628,46	4205,68	4765,44	5357,96	5963,80	6816,03	8445,94
Specjaliści	a	2487,13	2884,05	3250,14	3627,33	4004,33	4315,11	4664,02	5209,63	6195,40
Professionals	b	2454,45	3001,26	3489,99	3858,14	4209,46	4572,12	5185,05	6059,45	7401,04
	c	2499,77	2851,34	3180,54	3525,24	3909,43	4237,30	4539,23	4958,62	5764,00
Technicy i inny średni personel..... Technicians and associate professionals	a	1841,66	2239,55	2559,96	2876,31	3209,74	3530,43	3901,78	4440,73	5223,25
	b	1790,01	2409,11	2907,31	3344,28	3778,70	4225,04	4701,01	5171,05	5957,67
	c	1859,60	2163,42	2432,03	2721,09	2973,20	3268,98	3540,04	3871,38	4496,78
Pracownicy biurowi..... Clerks	a	1520,25	1976,64	2238,97	2502,20	2715,20	2974,25	3251,64	3602,69	4205,04
	b	1497,64	1896,74	2217,21	2497,37	2779,97	3060,96	3317,28	3742,39	4565,55
	c	1642,10	1990,16	2253,01	2503,54	2695,81	2933,70	3223,89	3535,37	4081,34
Pracownicy usług i sprzedawcy..... Service and sales workers	a	1488,22	1496,91	1590,28	1689,99	1840,58	1992,72	2185,99	2464,03	3004,49
	b	1491,82	1588,49	1750,92	1923,46	2142,74	2384,24	2703,53	3130,59	3934,03
	c	1487,24	1494,98	1542,24	1642,64	1760,38	1891,29	2037,53	2237,24	2554,24
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy..... Skilled agricultural, forestry and fishery workers	a	1769,10	2132,79	2377,99	2467,79	2534,86	2590,20	3121,68	3604,33	4443,01
	b	1767,96	2087,01	2221,76	2395,97	2514,03	2548,04	2917,51	3611,06	4445,51
	c	2026,15	2325,01	2446,89	2575,01	3067,60	3216,68	3295,84	3447,23	3648,62
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy..... Craft and related trades workers	a	1494,36	1739,24	1998,47	2291,31	2529,96	2761,14	3064,81	3505,29	4341,64
	b	1496,06	1834,88	2213,44	2472,79	2712,35	2976,72	3287,18	3745,30	4650,99
	c	1490,62	1511,83	1738,07	1847,22	2044,00	2246,85	2421,42	2620,47	2882,90
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń..... Plant and machine operators and assemblers	a	1498,19	1843,17	2220,99	2553,75	2835,05	3141,77	3416,81	3831,10	4478,39
	b	1496,46	1744,88	2188,14	2536,31	2860,51	3197,58	3476,58	3907,09	4526,99
	c	1886,01	2177,67	2378,83	2610,54	2747,19	2891,79	3106,07	3267,34	3909,36
Pracownicy przy pracach prostych..... Elementary occupations	a	1489,89	1499,99	1678,06	1811,66	1933,02	2078,69	2277,53	2504,98	2895,06
	b	1489,38	1498,88	1727,40	1930,74	2118,79	2340,89	2508,70	2746,51	3124,07
	c	1490,36	1506,00	1660,20	1763,58	1857,73	1960,54	2075,46	2259,92	2584,28

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ² Patrz uwagi ogólne, ust. 7, pkt 1) na str. 27.

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. ² See general notes, item 7, point 1) on page 27.

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych

Social security benefits

TABL. 6 (109). **EMERYCI I RENCYŚCI^a**
RETIREEES AND PENSIONERS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w tys.		in thous.		
OGÓŁEM	297,6	299,7	297,5	296,4	TOTAL
Pobierający emerytury i renty wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	238,0	249,6	249,0	249,3	Persons receiving retirement pay and pensions paid by the Social Insurance Institution
emerytury	123,0	156,7	157,4	159,2	retirement pay
renty z tytułu niezdolności do pracy	72,7	50,1	48,7	47,0	pensions resulting from an inability to work
renty rodzinne	42,2	42,8	42,9	43,1	family pensions
Rolnicy indywidualni	59,7	50,1	48,5	47,2	Farmers

^a Przeciętne w roku.

Źródło: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Annual averages.

Source: data of the Social Insurance Institution and Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 7 (110). **ŚWIADCZENIA EMERYTALNE I RENTOWE BRUTTO**
GROSS RETIREMENT PAY AND PENSION BENEFITS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
OGÓŁEM					
GRAND TOTAL					
Świadczenia w mln zł	3452,0	4852,9	5059,2	5348,4	Benefits in mln zł
WYPŁACANE PRZEZ ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH PAID BY THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION					
Razem Total					
Świadczenia w mln zł	2910,1	4278,4	4484,7	4750,8	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł	1019,16	1428,63	1501,12	1588,21	Average monthly retirement pay and pension in zł
Emerytury Retirement pay					
Świadczenia w mln zł	1687,7	2929,0	3090,6	3283,5	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna emerytura w zł	1143,29	1557,82	1635,86	1719,15	Average monthly retirement pay in zł
Renty z tytułu niezdolności do pracy Pensions resulting from an inability to work					
Świadczenia w mln zł	741,5	684,8	697,7	722,8	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna renta w zł	849,92	1139,00	1195,06	1282,25	Average monthly pension in zł
Renty rodzinne Family pensions					
Świadczenia w mln zł	480,9	664,6	696,4	744,6	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna renta w zł	948,93	1294,63	1353,66	1438,24	Average monthly pension in zł
ROLNIKÓW INDYWIDUALNYCH ^a FARMERS ^a					
Świadczenia w mln zł	541,9	574,6	574,4	597,6	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł	756,55	955,05	986,78	1056,15	Average monthly retirement pay and pension in zł

^a Łącznie z wypłatami z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w przypadku łączenia uprawnień do świadczeń z tego systemu z uprawnieniami do świadczeń z Funduszu Emerytalno-Rentowego; patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 163.

Źródło: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Including payments from non-agricultural social security system, in case of a simultaneous right to benefits from this system and to benefits from the Pension Fund; see general notes, item 1 on page 163.

Source: data of the Social Insurance Institution and Agricultural Social Insurance Fund.

DZIAŁ VIII

BUDŻETY GOSPODARSTW DOMOWYCH

Uwagi ogólne

1. Podstawowym źródłem informacji o warunkach bytu ludności, tj. poziomie i strukturze dochodu rozporządzalnego, wydatków i spożycia oraz wyposażeniu gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania jest reprezentacyjne badanie **budżetów gospodarstw domowych**. Badaniem objęte są wszystkie grupy gospodarstw domowych, z wyjątkiem zamieszkujących obiekty zbiorowego zakwaterowania oraz gospodarstw członków korpusu dyplomatycznego państw obcych. Gospodarstwa domowe obywateli obcego państwa zamieszkujące w Polsce stale lub przez dłuższy czas i posługujące się językiem polskim biorą udział w badaniu.

Jednostką badania jest **gospodarstwo domowe jedno- lub wieloosobowe**. Gospodarstwo domowe **jednoosobowe** stanowi osoba utrzymująca się samodzielnie, tzn. niełącząca swoich dochodów z dochodami innych osób bez względu na to, czy mieszka sama czy z innymi osobami. Przez gospodarstwo domowe **wieloosobowe** rozumie się zespół osób zamieszkujących razem i wspólnie utrzymujących się.

2. Wyniki badania oparte są na oświadczeniach osób biorących udział w badaniu budżetów gospodarstw domowych.

W celu zachowania relacji między strukturą badanej zbiorowości a strukturą społeczno-demograficzną zbiorowości generalnej, wyniki z badania za 2010, 2011 i 2012 r. przeważone zostały danymi o strukturze gospodarstw domowych według liczby osób i miejsca zamieszkania pochodzącymi z Narodowego Spisu Ludności i Mieszkań 2011 r.

3. Badanie budżetów gospodarstw domowych prowadzone jest metodą rotacji miesięcznej w cyklu kwartalnym, co oznacza, że w każdym miesiącu w badaniu uczestniczą inne gospodarstwa domowe, a po kwartale w gospodarstwach domowych, które brały udział w badaniu miesięcznym danego kwartału przeprowadzany jest wywiad dotyczący niektórych wydatków, m.in. na zakup przedmiotów trwałego użytkowania (telewizor, pralkę, lodówkę itp.), na opłatę za usługi (lekarskie, stomatologiczne itp.) oraz wyposażenia gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania.

Badaniem objęto wszystkie gospodarstwa domowe zamieszkałe w wylosowanych mieszkaniach, reprezentujące społeczno-ekonomiczne grupy ludności, ustalone na podstawie kryterium **wyłączonego** lub **głównego** (przeważającego) **źródła utrzymania**, a mianowicie **gospodarstwa: pracowników, rolników, pracujących na własny rachunek, emerytów, rencistów oraz utrzymujących się z niezarobkowych źródeł** (innych niż emerytura i renta).

CHAPTER VIII

HOUSEHOLD BUDGETS

General notes

1. The basic source of information regarding the living conditions of the population, i.e., the level and structure of available income, expenditures and consumption as well as the furnishing of households with durable goods, is a sample survey of **household budgets**. Included in the survey are all groups of households, with the exception of those living in institutional households as well as households of members of the diplomatic corps of foreign countries. The households of foreign citizens with permanent or long-lasting residence in Poland and using Polish participate in the survey.

The survey unit is a one- or a multi-person **household**. A **one-person household** is understood as an individual independently maintained, i.e., income is not combined with the income of others regardless of whether the individual lives alone or with other persons. A **multi-person household** is understood as a group of people living together and maintaining themselves jointly.

2. Survey results are based on declarations made by persons participating in the survey of household budgets. In order to maintain the relation between the structure of the surveyed population and the socio-demographic structure of the total population, data for 2010, 2011 and 2012 obtained from the household budget survey were weighted with the structure of households by number of persons and class of locality coming from the Population and Housing Census 2011.

3. The survey of household budgets is conducted using the method of monthly rotation with a quarterly cycle, which means that, each month, different households participate in the survey, and after each quarter an interview is conducted in households which participated in the monthly survey of a given quarter concerning some expenditures, i.e., on purchases of durable goods (a television set, washing machine, refrigerator, etc.), on payments for services (medical, dental, etc.) as well as on furnishing the household with durable goods.

The survey included all households within randomly selected dwellings representing of socio-economic groups of the population, established on the basis of the **exclusive or primary** (predominate) **source of maintenance**, i.e., **households of: employees, farmers, self-employed, retirees, pensioners as well as households maintained from non-earned sources** (other than retirement pay and pensions).

4. Kategorie osób występujących w gospodarstwach domowych (tabl. 1) ustalone zostały na podstawie ich głównego źródła utrzymania, czyli źródła przynoszącego największy dochód:

- 1) do osób pracujących zalicza się:
 - a) pracujących najemnie, dla których głównym źródłem utrzymania jest dochód z pracy najemnej, niezależnie od rodzaju umowy zawartej z pracodawcą (umowa o pracę na czas nieokreślony lub określony, mianowanie, powołanie, praca sezonowa, praca dorywcza, umowa o wykonanie pracy nakładczej, umowa agencyjna, umowa-zlecenie, umowa ustna itd.); do tej grupy pracujących zaliczono również pracowników zatrudnionych w spółdzielniach produkcji rolniczej,
 - b) pracujących w gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), dla których głównym źródłem utrzymania jest dochód z pracy w użytkowanym przez siebie gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie,
 - c) pracujących na własny rachunek (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), dla których głównym źródłem utrzymania jest prowadzenie działalności gospodarczej (poza użytkowaniem gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie) oraz wykonywanie wolnego zawodu, a od 2005 r. także członków spółdzielni produkcji rolniczej;
- 2) osoby utrzymujące się ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej, których głównym źródłem utrzymania jest m.in. emerytura, renta rodzinna, zasiłek dla bezrobotnych i inne świadczenia z Funduszu Pracy, świadczenia rodzinne, renta socjalna, świadczenia pieniężne i niepieniężne udzielane na podstawie ustawy o pomocy społecznej, stypendia;
- 3) osoby pozostające na utrzymaniu (bez własnego źródła utrzymania) utrzymywane przez inne osoby będące członkami tego samego gospodarstwa domowego.

5. Dochód rozporządzalny obejmuje bieżące dochody pieniężne i niepieniężne (w tym wartość spożycia naturalnego, tj. wartość towarów i usług konsumpcyjnych pobranych na potrzeby gospodarstwa domowego z działalności gospodarczej na własny rachunek – rolniczej i pozarolniczej oraz wartość towarów i usług otrzymanych bezpłatnie), bez zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych płaconych z tytułu dochodów z pracy najemnej, ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych, pomocy społecznej oraz podatków płaconych przez osoby pracujące na własny rachunek, jak również bez składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne płacone przez ubezpieczonego pracownika oraz bez podatków płaconych przez osoby pracujące na własny rachunek.

W skład dochodu rozporządzalnego wchodzi:

- 1) dochód z pracy najemnej – uzyskany we wszystkich miejscach pracy danego członka gospodarstwa domowego, niezależnie od długości trwania okresu pracy i rodzaju umowy o pracę – który obejmuje wszystkie dochody uzyskiwane z tytułu pracy najemnej, w tym: wynagrodzenia (patrz dział „Wynagrodzenia.

4. The categories of persons comprising households (table 1) were established on the basis of their primary source of maintenance, i.e., source deriving the greatest income:

- 1) employed persons include:
 - a) hired employees, for whom the main source of maintenance is income from hired work, regardless of the type of contract concluded with the employer (a labour contract for a specified or unspecified period, postings, appointments, seasonal work, odd jobs, outwork, agency contracts, commission contracts, verbal contracts, etc.). Employees of agricultural production co-operatives were also included in this group of employees,
 - b) employees on a private farm in agriculture (including contributing family workers), for whom the main source of maintenance is income from private farm work,
 - c) self-employed persons (including contributing family workers), for whom the main source of maintenance is conducting economic activity (excluding the use of a private farm in agriculture) as well as persons practicing a learned profession as well as members of agricultural production cooperatives since 2005;
- 2) persons maintained from social security benefits and from social assistance benefits, for whom the main source of maintenance is retirement pay, pension, unemployment benefit and other benefits from the Labour Fund, pre-retirement benefits and allowances, family allowances, disability welfare pension, monetary and non-monetary assistance provided on the basis of the Law on Social Welfare, scholarships;
- 3) dependents (without their own source of maintenance) maintained by other persons being members of the same household.

5. Available income includes current monetary and non-monetary income (including the value of own consumption, i.e., consumer goods and services acquired for household needs from self-employed agricultural or non-agricultural economic activity as well as the value of goods and services received free of charge), excluding prepayments on personal income tax paid income tax paid: with income from hired labour, social security benefits and from social assistance benefits as well as taxes paid by self-employed persons, excluding obligatory social security contributions paid by the insured employee as well as excluding taxes paid by self-employed persons.

Available income comprises:

- 1) income from hired work – obtained in all workplaces by the given household member, regardless of the length of time worked or the type of labour agreement – which includes: all income obtained from hired labour, including:

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych”, ust. 1 na str. 162), wypłaty niezaliczone do wynagrodzeń (np. dodatek za rozłąkę, ekwiwalent pieniężny za używanie własnej odzieży zamiast roboczej, kwoty uzyskane z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych), zasiłki chorobowe (pobrane w czasie trwania stosunku pracy), wyrównawcze, opiekuńcze, dochody w formie niepieniężnej (opłacone przez pracodawcę);

- 2) dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie, który stanowi różnicę wartości produkcji rolniczej (łącznie ze spożyciem naturalnym) a poniesionymi na nią bieżącymi nakładami (tj. zakup produktów i usług, wynagrodzenie i składki na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne pracowników najemnych). Dochód ten jest pomniejszany o podatki związane z prowadzeniem gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie oraz od 2004 r. powiększony o dopłaty dla rolnictwa;
- 3) dochód z pracy na własny rachunek, który stanowi część dochodu uzyskanego z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (poza gospodarstwem indywidualnym w rolnictwie) i wykonywania wolnego zawodu, jaka została przeznaczona na pozyskanie towarów i usług konsumpcyjnych na potrzeby gospodarstwa domowego oraz na inwestycje o charakterze mieszkaniowym (zakup, budowa, remont lub modernizacja mieszkania lub domu mieszkalnego);
- 4) dochód z własności (odsetki, udziały w zyskach przedsiębiorstw, w tym dywidendy) oraz dochody z wynajmu nieruchomości (dochód netto, czyli przychody minus nakłady i ewentualnie podatki, pochodzący z wynajmu lokali mieszkalnych, garaży i innych budynków niezwiązanych z prowadzoną działalnością gospodarczą oraz ziemi);
- 5) dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej, który obejmuje m.in.: emerytury i renty, zasiłki z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej;
- 6) pozostały dochód, który obejmuje m.in. dary (w tym alimenty od osób prywatnych), odszkodowania z tytułu ubezpieczeń w instytucjach ubezpieczeniowych, wygrane w grach hazardowych i loteryjnych.

Dochód rozporządzalny przeznaczony jest na wydatki oraz przyrost oszczędności.

Dochód do dyspozycji jest to dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki. Dochód do dyspozycji przeznaczony jest na wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz przyrost oszczędności.

6. Wydatki obejmują wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz pozostałe wydatki.

Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne przeznaczone są na zaspokojenie potrzeb gospodarstwa domowego. Obejmują wydatki na towary i usługi zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego. Towary konsumpcyjne obejmują dobra nietrwałego użytkowania (np. żywność, napoje, artykuły farmaceutyczne),

wages and salaries (see the chapter “Wages and salaries. Social security benefits”, item 1 on page 162), payments not included in wages and salaries (e.g., severance pay, the monetary equivalent for the use of personal rather than company clothing, sums received from a company social benefit fund), sick benefits (taken during the period of employment), compensatory and nursing benefits, income in a non-monetary form (paid by the employer);

- 2) income from a private farm in agriculture, which accounts for the difference in the value of agricultural production (including own consumption) and current expenditures borne on it (i.e., the purchase of products and services, wages and salaries as well as contributions to compulsory social security of hired employees) This income is reduced by taxes connected with tending a private farm in agriculture and since 2004 increased by subsidies for agriculture;
- 3) income from self-employment, which accounts for a portion of income obtained from conducting self-employed economic activity (excluding a private farm in agriculture) and income from practising a learned profession, which was designated for household needs as well as for investments with a residential character (purchasing, building, renovating or modernizing a dwelling or house);
- 4) income from owning (interests, shares in company profits, including dividends and leasing of property (net income i.e., revenues minus expenditures and applicable taxes from rental or residential premises, garages and other buildings not connected with conducted business activity as well as from land leasing);
- 5) income from social security benefits and social assistance which include i.a.: retirement pay and pensions, social security benefits and other social;
- 6) other income, which includes, i.a.: gifts (i.a. private alimony), insurance indemnities, winnings from games of chance and lotteries.

Available income is designated for expenditures as well as for an increase in savings.

Disposable income is understood as available income less other expenditures. Disposable income is designated for consumer goods and services as well as for an increase in savings.

6. Expenditures include expenditures on consumer goods and services as well as other expenditures.

Expenditures on consumer goods and services are designated for meeting household needs. They include expenditures on goods and services purchased for cash or a credit card and on credit, the value of articles received gratis as well as the value of own consumption. Consumer goods include non-durable goods (e.g., food, beverages, pharmaceutical products), semi-

połtrwałego użytkowania (np. odzież, książki, zabawki) i trwałego użytkowania (np. samochody, pralki, lodówki, telewizory).

Pozostałe wydatki obejmują m.in. kwoty przekazane innym gospodarstwom domowym i instytucjom niekomercyjnym, w tym dary; koszty zakwaterowania młodzieży i studentów uczących się poza domem; alimenty od osób prywatnych; niektóre podatki, np.: od nieruchomości, od spadków i darowizn, od dochodów z własności, z wynajmu i sprzedaży nieruchomości; straty pieniężne.

7. Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne zagregowano zgodnie z Klasyfikacją Spożycia Indywidualnego według Celu do Badania Budżetów Gospodarstw Domowych (COICOP/HBS).

8. Spożycie artykułów żywnościowych (w ujęciu ilościowym) w gospodarstwach domowych obejmuje artykuły zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, otrzymane nieodpłatnie oraz pobrane z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie bądź z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (spożycie naturalne); bez spożycia w placówkach gastronomicznych.

9. Zagrożenie ubóstwem – gospodarstwo domowe (a tym samym wszystkie osoby wchodzące w jego skład) zostało uznane za ubogie, jeżeli poziom jego wydatków (obejmujących także wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego) był niższy od wartości przyjętej za granicę ubóstwa. Dla wyeliminowania wpływu jaki na koszty utrzymania gospodarstw domowych wywiera ich skład społeczno-demograficzny zarówno przy obliczaniu poziomu wydatków w gospodarstwach domowych, jak i ustalaniu granic ubóstwa (relatywnego oraz minimum egzystencji), zastosowano tak zwaną oryginalną skalę ekwiwalentności OECD. Według tej skali wagę 1 przypisuje się pierwszej osobie w gospodarstwie domowym w wieku 14 lat i więcej, wagę 0,7 – każdej następnej osobie w tym wieku oraz wagę 0,5 – każdemu dziecku w wieku poniżej 14 lat. Oznacza to np., że granica ubóstwa relatywnego dla gospodarstwa 4-osobowego złożonego z dwóch osób dorosłych i dwójki dzieci jest 2,7 razy wyższa niż dla gospodarstwa 1-osobowego.

Relatywna granica ubóstwa to 50% średnich miesięcznych wydatków ustalonych na poziomie wszystkich gospodarstw domowych z uwzględnieniem tzw. Oryginalnej skali ekwiwalentności OECD.

„Ustawowa” granica ubóstwa to kwota, która zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2008 r. Nr 115, poz. 728, z późn. zm.) uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia z systemu pomocy społecznej.

Minimum egzystencji uznane za granicę ubóstwa skrajnego, wyznacza poziom zaspokojenia potrzeb, poniżej którego występuje biologiczne zagrożenie życia oraz rozwoju psychofizycznego człowieka. Przy ustalaniu granic ubóstwa skrajnego przyjmuje się poziom minimum egzystencji obliczany przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych dla 1-osobowego gospodarstwa pracowniczego.

durable goods (e.g., clothing, books, toys) and durable goods (e.g., cars, washing machines, refrigerators, television sets).

Other expenditures include, i.a.: amounts transferred to other households and non-commercial institutions, including gifts; boarding costs of youth and students studying away from home; alimony; some taxes, e.g.: on real estate, inheritance and donations, income from property as well as renting and selling real estate; monetary losses.

7. Expenditures on consumer goods and services were aggregated in accordance with the Classification of Individual Consumption by Purpose for the Household Budget Survey (COICOP/HBS).

8. Consumption of foodstuffs (in terms of quantity) in households includes articles purchased for cash or a credit card and on credit, received gratis as well as taken from a private farm in agriculture or from conducted self-employed economic activity (own consumption); excluding consumption in catering establishments.

9. Risk of poverty – a household and thus all its members have been recognized as poor if the expenditure level (including the value of products received free of charge as well as the value of own consumption) is below the adapted poverty line. In order to eliminate the effect of the socio-demographic composition of household on the maintenance costs, the so called original OECD equivalence scale has been used for the calculation of the households' expenditure level and determination of poverty lines (relative and subsistence minimum). According to this scale weight 1 is attributed to the first person in the household at the age of 14 and over, weight 0,7 – to any other person at the age and weight 0,5 – to every child under 14. And thus, for instance, the relative poverty line for a 4-person household consisting of two adult persons and two children is 2,7 times as high as that for a 1-person household.

Relative poverty line is 50% of the mean monthly expenditure determined at the level of all households estimated with the use of the original OECD equivalence scale.

“Legal” poverty line is the amount which according to the social assistance act (uniform text Journal of Laws 2008 no. 115. Item 728, with later amendments), provides eligibility for a monetary benefit from social assistance.

The subsistence minimum, regarded as the extreme poverty threshold, sets the level of the satisfaction of needs below which there is a biological threat to life or psychophysical human development. The starting point adopted for determination of the extreme poverty line is subsistence minimum estimated by the institute of labour and Social Studies for the 1-person employees' household.

Budżety gospodarstw domowych

Household budgets

TABL. 1 (111). **GOSPODARSTWA DOMOWE**
HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Gospodarstwa domowe objęte badaniem.....	1292	1381	1376	1451	Households included in the survey
Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym.....	3,15	2,74	2,81	2,73	Average number of persons in a household
w tym:					of which:
pracujących.....	0,98	0,99	1,06	1,00	employed
pobierających świadczenia społeczne ^a	0,86	0,83	0,81	0,82	receiving social benefits ^a
w tym emeryturę lub rentę.....	0,63	0,65	0,65	0,65	of which retirement pay or pension
pozostających na utrzymaniu.....	1,24	0,85	0,86	0,85	dependents

^a W 2005 r. – pobierających świadczenia z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej.

^a In 2005 – receiving social security benefits and social assistance benefits.

UWAGA DO TABLIC 2–5

Dane za 2010 i 2011 r. skorygowano w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji rocznika; patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 176.

NOTE TO TABLES 2–5

Data for 2010 and 2011 were revised comparing to published in the previous edition of the yearbook; see general notes, item 2 on page 176.

TABL. 2 (112). **PRZECIĘTNY MIESIĘCZNY DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY NA 1 OSOBE**
W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA AVAILABLE INCOME OF HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Dochód rozporządzalny.....	701,26	1108,44	1102,05	1109,95	Available income
w tym dochód do dyspozycji.....	679,14	1074,99	1067,62	1077,31	of which disposable income
z pracy najmnej.....	282,93	542,58	556,10	582,18	from hired work
z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.....	76,16 ^b	67,87	66,68	51,87 ^c	from a private farm in agriculture
z pracy na własny rachunek.....	69,41	97,94	89,64	83,95	from self-employment
ze świadczeń społecznych ^a	234,03	343,30	332,45	345,90	from social benefits ^a

^a W 2005 r. – ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej. ^{b–c} Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi: w 2005 r. ^b – 23,35%, w 2012 r. ^c – 28,27%.

^a In 2005 – from social security benefits and social assistance benefits. ^{b–d} Relative error of estimates exceeds 10% and is equal: in 2005 ^b – 23,35%, in 2012 ^c – 28,27%.

TABL. 3 (113). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYDATKI NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA EXPENDITURES OF HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Wydatki ogółem	605,48	870,06	874,72	877,23	Total expenditures
w tym towary i usługi konsumpcyjne ^a	583,36	836,61	840,29	844,58	of which consumer goods and services ^a
w tym:					of which:
żywność i napoje bezalkoholowe	187,88	240,09	236,33	246,53	food and non-alcoholic beverages
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe.....	17,03	25,14	22,94	24,27	alcoholic beverages and tobacco
odzież i obuwie	32,83	49,64	48,90	42,03	clothing and footwear
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	125,36	192,58	201,34	185,38	housing, water, electricity, gas and other fuels
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	32,18	51,34	47,70	45,98	furnishings, household equipment and routine maintenance of the house
zdrowie	27,19	38,79	37,89	43,47	health
w tym artykuły farmaceutyczne	x	24,73	23,73	25,84	of which pharmaceutical products
transport	42,49	69,22	65,78	83,10	transport
łącznie	34,59	43,70	40,16	39,85	communication
rekreacja i kultura	38,03	62,30	62,79	64,48	recreation and culture
edukacja ^b	7,22	6,26	9,23	8,44 ^d	education ^b
restauracje i hotele	8,44 ^c	12,95	15,64	15,76 ^e	restaurants and hotels
inne towary i usługi	27,55	40,67	45,64	39,69	miscellaneous goods and services
w tym higiena osobista.....	x	26,05	25,06	23,75	of which personal care

^a Łącznie z kieszonkowym nieuwzględnionym w podziale według rodzajów wydatków. ^b Łącznie z wychowaniem przedszkolnym. ^{c-e} Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi: 2005 r. ^c – 18,63%, w 2012 r. ^d – 12,50%, ^e – 11,22%.

^a Including pocket money not considered in items by types of expenditures. ^b Including pre-school education. ^{c-e} Relative error of estimates exceeds 10% and is equal: in 2005 ^c – 18,63, 2012 ^d – 12,50%, ^e – 11,22%.

TABL. 4 (114). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE SPOŻYCIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA CONSUMPTION OF SELECTED FOODSTUFFS OF HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Pieczywo i produkty zbożowe w kg..	8,47	6,89	6,42	6,30	Bread and cereals in kg
w tym pieczywo	6,20	4,67	4,31	4,35	of which bread
Mięso w kg	6,13	5,86	5,57	5,61	Meat in kg
w tym wędliny i pozostałe przetwory mięsne.....	x	2,38	2,32	2,30	of which processed meat and other meat preparations
Ryby ^a w kg	0,56	0,60	0,48	0,51	Fish ^a in kg
Mleko ^b w l	5,33	3,89	3,84	3,68	Milk ^b
Jogurty i napoje mleczne w kg.....	4,77	0,86	0,72	0,75	Yoghurt and milk-based beverages in kg
Sery w kg.....	0,74	0,86	0,78	0,79	Cheese in kg
Jaja w szt.....	14,25	13,45	12,23	12,00	Eggs in units
Oleje i pozostałe tłuszcze w kg.....	1,60	1,46	1,32	1,31	Oils and fats in kg
w tym masło.....	x	0,25	0,22	0,20	of which butter
Owoce ^c w kg.....	3,73	3,42	3,05	3,16	Fruit ^c in kg
Warzywa w kg	12,70	10,15	9,52	9,59	Vegetables in kg
w tym ziemniaki	x	5,07	4,76	4,60	of which potatoes
Cukier w kg.....	1,42	1,24	1,19	1,13	Sugar in kg
Napoje bezalkoholowe w l	x	7,83	7,50	7,79	Non-alcoholic beverages in l

^a Bez marynat, przetworów ze zwierząt morskich i słodkowodnych, wyrobów garmazeryjnych i panierowanych. ^b Bez zagęszczonego i w proszku. ^c Łącznie z nasionami i pestkami jadalnymi.

^a Excluding pickles, processed sea and fresh-water food and fish, ready-to-serve foods including coated food products. ^b Excluding condensed and powdered milk. ^c Including seeds and edible kernel.

TABL. 5 (115). **GOSPODARSTWA DOMOWE WYPOSAŻONE W NIEKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA^a**
HOUSEHOLDS FURNISHED WITH SELECTED DURABLE GOODS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w % ogółu gospodarstw domowych in % of total households				
Chłodziarka	96,9	97,6	98,6	98,1	Refrigerator
Zamrażarka	39,1	29,9	27,7	22,7	Freezer
Automat pralniczy	79,1	90,2	92,2	92,2	Automatic washing machine
Zmywarka do naczyń	4,1	12,4	13,4	15,9	Dishwasher
Kuchenka mikrofalowa	36,2	55,9	55,8	56,5	Microwave oven
Samochód osobowy	44,8	52,1	54,4	51,9	Passenger car
Odtwarzacz płyt kompaktowych	x	9,3	9,3	8,1	Compact disc player
Zestaw do odbioru, rejestracji i odtwarzania dźwięku (wieża)	44,6	46,1	41,2	37,4	Hi-fi stereo music system
Odbiornik telewizyjny	99,1	99,3	99,1	99,0	Television set
Odtwarzacz DVD	x	48,0	45,7	39,5	DVD recorder
Telefon komórkowy	64,1	86,8	87,7	90,5	Mobile phone
Magnetowid, odtwarzacz wideo	39,7	17,3	15,2	x	Videorecorder, video player
Zestaw kina domowego	x	22,1	20,7	18,2	Home theater system
Urządzenie do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej	58,1	67,9	70,1	72,4	Satellite or cable television equip- ment
Aparat fotograficzny cyfrowy	x	42,3	40,8	42,0	Digital camera
Komputer osobisty	35,3	59,6	61,5	62,1	Personal computer
w tym z dostępem do Internetu	17,8	55,6	57,8	58,2	of which with access to the Inter- net
w tym z dostępem szeroko- pasmowym	x	x	49,3	53,7	of which broadband access
Drukarka	x	38,8	35,5	32,0	Printer

^a Opracowano na podstawie stanu w końcu poszczególnych kwartałów.

^a Compiled on the basis of data at the end of individual quarters.

UWAGA DO TABLICY 6

Dane za lata 2010 i 2011 zostały powtórnie przeliczone przy wykorzystaniu wag opartych na wynikach Narodowego Spisu Ludności i Mieszkań 2011.

NOTE TO TABLE 6

Data for 2010 and 2011 were recalculated using weights based on the results of the Population and Housing Census 2011.

TABL. 6 (116). **WSKAŹNIKI ZAGROŻENIA UBÓSTWEM W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH^a**
AT-RISK OF POVERTY RATES IN HOUSEHOLDS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Osoby – w % ogółu osób w gospo- darstwach – o wydatkach poniżej:					Persons – in % of total persons in households – with expenditures below:
relatywnej granicy ubóstwa	25,3	25,6	24,6	24,7	relative poverty threshold
„ustawowej” granicy ubóstwa	25,1	11,6	10,5	13,8	“legal” poverty threshold
minimum egzystencji	18,8	9,9	11,4	13,5	subsistence minimum

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 179.

^a See general notes, item 9. on page 179.

DZIAŁ IX

INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA

Uwagi ogólne

Infrastruktura komunalna

1. Informacje o urządzeniach i usługach komunalnych opracowano **metodą rodzaju działalności**, tj. według kryterium przeznaczenia urządzeń, niezależnie od przeważającego rodzaju działalności podmiotu gospodarczego, z wyjątkiem danych o komunikacji miejskiej opracowanych metodą przedsiębiorstw.

Dane o urządzeniach komunalnych dotyczą urządzeń czynnych.

Do **miast obsługiwanych przez oczyszczalnie ścieków** zaliczono te miasta, z których ścieki komunalne przed odprowadzeniem ich do odbornika były poddawane procesom oczyszczania mechanicznego, chemicznego, biologicznego lub z podwyższonym usuwaniem biogenów. W przypadku gdy miasto obsługiwane jest przez kilka oczyszczalni o różnym sposobie oczyszczania, to o zakwalifikowaniu do odpowiedniego rodzaju oczyszczalni ścieków decyduje przewaga ilości ścieków oczyszczonych przez dany rodzaj oczyszczalni.

2. Informacje o sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej obejmują sieć obsługującą gospodarstwa domowe i innych użytkowników.

Informacje o **długości sieci wodociągowej i gazowej** dotyczą sieci rozdzielczej (bez przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i innych obiektów) oraz sieci przesyłowej (magistralnej), tj. przewodów doprowadzających do sieci rozdzielczej wodę i od 2003 r. – gaz.

Dane o **długości sieci kanalizacyjnej**, oprócz przewodów ulicznych uwzględniają kolektory, tj. przewody odbierające ścieki z sieci ulicznej; nie uwzględniają natomiast kanałów przeznaczonych wyłącznie do odprowadzania wód opadowych.

Przez **przyłącza wodociągowe, kanalizacyjne i gazowe** prowadzące do budynków mieszkalnych (łącznie z budynkami zbiorowego zamieszkania, jak np.: hotele pracownicze, domy studenckie i internaty, domy opieki społecznej) rozumie się odgałęzienia łączące poszczególne budynki z siecią rozdzielczą lub w przypadku kanalizacji – z siecią ogólnospławną.

3. Dane o **korzystających z wodociągu i kanalizacji** obejmują ludność zamieszkałą w budynkach mieszkalnych dołączonych do określonej sieci oraz ludność korzystającą z wodociągu poprzez źródła podwórzowe i uliczne (urządzenia zainstalowane do ulicznego

CHAPTER IX

MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS

General notes

Municipal infrastructure

1. Information regarding municipal installations and services was compiled using the **kind-of-activity method** i.e., according to the criterion of installation designation, regardless of the predominant kind of activity of the economic entity, with the exception of data regarding urban area transportation compiled using the enterprise method.

Data regarding municipal installations concern operative installations.

Urban areas served by wastewater treatment plants include those urban areas from which municipal sewerage, before being drained off to a collector, was subjected to mechanical, chemical, biological processes or to increased biogene removal. When an urban area is served by several treatment plants with various methods of treatment, the predominate amount of waste treated by a given treatment plant determines the classification of the urban area in the appropriate type of waste treatment plant.

2. Information regarding the length of the water supply, the sewage systems and gas supply system includes systems servicing households and others.

Information regarding the **length of the water supply and gas supply system** concerns distribution network (excluding connections leading to residential buildings and other constructions) as well as the transmission (main) network, i.e. conduits providing water to the distribution network and since 2003 – gas.

Data regarding the **length of the sewage system**, apart from street conduits, include collectors, i.e., conduits receiving sewage from the street network; while they do not include sewers designed exclusively for draining run-off.

Water supply, sewage and gas supply connections leading to residential buildings (including buildings with multiple residents, e.g.: employee boarding houses, student dormitories and boarding schools, social welfare homes) are understood as branches linking individual buildings with the distribution system or, in case of the sewage system – with the main drainage system.

3. Data regarding the **users of water supply systems and sewage systems** include the population living in residential buildings connected to a defined system as well as the population using a water supply system through a com-

przewodu wodociągowego), a w przypadku kanalizacji – wpusty kanalizacyjne.

Dane o **korzystających z gazu** dotyczą ludności w mieszkaniach wyposażonych w instalację gazu z sieci.

Dane o ludności korzystającej z wodociągu, kanalizacji i gazu obejmują również ludność w budynkach zbiorowego zamieszkania.

4. Dane o liczbie odbiorców i zużyciu energii elektrycznej dotyczą gospodarstw domowych w miastach, od 2005 r. obejmują gospodarstwa domowe, których głównym źródłem utrzymania jest dochód z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.

Dane o **liczbie odbiorców gazu** podano łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych.

Dane o **zużyciu gazu** odnoszą się do wszystkich gospodarstw domowych.

Zużycie energii elektrycznej i gazu z sieci w gospodarstwach domowych ustala się na podstawie zaliczkowego systemu opłat.

5. Informacje o komunikacji miejskiej naziemnej dotyczą **komunikacji autobusowej, tramwajowej i trolejbusowej** i obejmują działalność przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej, publicznych i prywatnych. W danych o komunikacji autobusowej uwzględniono również autobusy pospieszne, mikrobusy oraz obsługę ruchu podmiejskiego i międzymiastowego; dane nie obejmują działalności przedsiębiorstw prowadzących głównie komunikację zamiejską, a świadczących również usługi komunikacji miejskiej w niektórych miastach oraz linii komunikacyjnych obsługujących wyłącznie zakłady pracy.

Przez **linię komunikacyjną** rozumie się trasę łączącą krańcowe punkty przebiegu wozów oznaczonych tym samym numerem lub znakiem literowym. Jako długość linii komunikacyjnych przyjęto sumę długości wszystkich stałych dziennych linii autobusowych, tramwajowych trolejbusowych, po których kursują wozy oznaczone odrębnymi numerami lub znakami literowymi.

6. Dane o odpadach komunalnych dotyczą odpadów powstających w gospodarstwach domowych, a także u innych wytwórców odpadów (bez odpadów niebezpiecznych), które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Informacje o odpadach komunalnych podaje się zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 IX 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206).

7. Dane o nieczystościach ciekłych dotyczy nieczystości pochodzących z gospodarstw domowych, budynków użyteczności publicznej oraz budynków jednostek prowadzących działalność gospodarczą – w przypadku gdy nie są odprowadzane siecią kanalizacyjną.

mon courtyard or street outlet (equipment connected to the street water supply conduit), and in case of sewage – sewage inlets.

*Data regarding the **gas users** concern the population in dwellings equipped with gas installations connected to the gas supply system.*

Data regarding the population connected to the water supply system, the sewerage system and the gas supply system also include the population in collective accommodation facilities.

***4. Data regarding the number of consumers and the consumption of electricity**, concern households of urban areas, from 2005 include households, in which the main source of maintenance is income from a private farm in agriculture.*

*Data regarding the **number of consumers using gas from gas supply** include consumers using collective gas-meters.*

*Data regarding the **consumption of gas from gas supply**, concern all the households.*

*The **consumption of electricity and gas from the gas supply system** in households is established on the basis of an estimated system of payments.*

***5. Information regarding urban ground transport concerns bus, tram and trolleybus communication** and includes the activity of public and private urban transport enterprises and companies. In the data regarding bus service, express buses, microbuses as well as suburban and intercity service have been also included; data do not include the activity of enterprises operating mainly in the scope of non-urban transport, but rendering also the services in the scope of urban transport in some cities as well as transport lines exclusively serving work places.*

***Transport line** is understood as a route connecting the extreme points of the route of vehicles marked with the same number or letter. The length of the transport lines is the sum of the length of all of the scheduled daytime bus, tram and trolley-bus lines over which vehicles marked with separate numbers or letters travel.*

***6. Data on municipal waste** concern waste generated in households or by other waste producers (excluding hazardous waste) which on the account of its character and composition is similar to waste from households.*

Information on municipal waste is issued in accordance with the regulation of Minister of Environment of 27 IX 2001 concerning catalogue of waste (Journal of Laws No. 112, item 1206).

***7. Data on liquid waste** concern waste which comes from households, public buildings and buildings of units running a business – in case they are not discharged by sewage system.*

8. Parki spacerowo-wypoczynkowe są to tereny zieleni o powierzchni co najmniej 2 ha, urządzone i konserwowane z przeznaczeniem na cele wypoczynkowe ludności, wyposażone w drogi, place, aleje spacerowe, ławki itp.

9. Do kategorii **zieleńce** zaliczono obiekty o powierzchni poniżej 2 ha, w których funkcji dominuje wypoczynek.

10. Tereny zieleni osiedlowej występują przy zabudowie mieszkaniowej, pełnią funkcję wypoczynkową, izolacyjną i estetyczną.

8. Strolling and recreational parks are green areas of at least 2 ha in size, maintained for the recreational needs of the population, featuring roads, squares, walkways, benches, etc.

9. Lawns include areas of less than 2 ha in size, in which recreational activity dominates.

10. Estate green belts are located in residential areas and are used for the purposes of recreation, isolation and aesthetic visual appearance.

Mieszkania

1. Informacje o **zasobach mieszkaniowych i mieszkaniach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań, a także izb i powierzchni użytkowej w tych mieszkaniach, znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Nie obejmują one lokali zbiorowego zamieszkania (hotele pracownicze, domów studenckich, internatów, domów opieki społecznej i in.) i pomieszczeń nie-przeznaczonych na cele mieszkalne, a z różnych względów zamieszkałych (pomieszczeń inwentarskich, barakowozów, statków, wagonów i in.).

Mieszkanie jest to lokal składający się z jednej lub kilku izb łącznie z pomieszczeniami pomocniczymi, wybudowany lub przebudowany dla celów mieszkalnych, konstrukcyjnie wydzielony (tzw. ścianami) w obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź bezpośrednio z ulicy, podwórza lub ogrodu.

Izba jest to pomieszczenie w mieszkaniu oddzielone od innych pomieszczeń stałymi ścianami, o powierzchni co najmniej 4 m², z bezpośrednim oświetleniem dziennym, tj. oknem lub oszklonymi drzwiami w ścianie zewnętrznej budynku. Za izbę uważa się zarówno pokój, jak i kuchnię – jeżeli odpowiada warunkom określonym w definicji.

Dane o liczbie izb w mieszkaniach uwzględniają także izby użytkowane wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej, jeżeli izby te znajdowały się w obrębie mieszkania konstrukcyjnego i nie miały dodatkowego, oddzielnego wejścia z ulicy, podwórza lub z ogólnie dostępnej części budynku.

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

2. Dane o **zasobach mieszkaniowych** opracowano na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych według stanu w dniu 31 XII 2012 r.

Dwellings

1. Information regarding **dwelling stocks and completed dwellings** concerns dwellings, as well as rooms and the useful floor area in these dwellings, located in residential and non-residential buildings. Data do not include collective accommodation facilities (employee hostels, student dormitories and boarding schools, social welfare homes and others) and spaces not designed for residential purposes, but which for various reasons are inhabited (animal accommodations, caravans, ships, wagons and others).

A dwelling is a premise comprising one or several rooms including auxiliary spaces, built or remodelled for residential purposes, structurally separated (by permanent walls) within a building, into which a separate access leads from a staircase, passage, common hall or directly from the street, courtyard or garden.

A room is a space in a dwelling separated from other spaces by permanent walls, with an area of at least 4 m², with direct day lighting, i.e., with a window or door containing a glass element in an external wall of the building. A kitchen area is treated as a room if it meets the conditions described in the definition.

Data regarding the number of rooms in dwellings also include rooms used exclusively for conducting economic activity, if these rooms are located within a construction of dwelling and do not have an additional, separate access from the street, courtyard or from a common space in the building.

The useful floor area of a dwelling is the total useful floor area of the rooms, kitchen, foyers, bathrooms, and all other spaces comprising the dwelling.

2. Data regarding **dwelling stocks** have been compiled on the basis of the balance of dwelling stocks, as of 31 XII 2012.

3. Pod względem rodzaju podmiotów władających sklasyfikowano mieszkania na stanowiące własność:

- 1) **spółdzielni mieszkaniowych** – mieszkania własnościowe (zajmowane na podstawie spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego) lub lokatorskie (zajmowane na podstawie stosunku najmu);
- 2) **gmin** (komunalne) – mieszkania stanowiące własność gminy lub powiatu (lokalnej wspólnoty samorządowej), a także mieszkania przekazane gminie, ale pozostające w dyspozycji jednostek użyteczności publicznej, takich jak: zakłady opieki zdrowotnej, ośrodki pomocy społecznej, jednostki systemu oświaty, instytucje kultury;
- 3) **zakładów pracy** (sektora publicznego i prywatnego);
- 4) **Skarbu Państwa** – mieszkania pozostające w zasobie lub zarządzie Agencji Nieruchomości Rolnych, Wojskowej Agencji Mieszkaniowej oraz organów administracji państwowej, np. ministerstw;
- 5) **osób fizycznych** – mieszkania, do których prawo własności posiada osoba fizyczna (jedna lub więcej), przy czym osoba ta:
 - może być właścicielem całej nieruchomości np. indywidualny dom jednorodzinny,
 - może posiadać udział w nieruchomości wspólnej jako właściciel lokalu mieszkalnego, np. znajdujące się w budynku wielomieszkaniowym objętym wspólnotą mieszkaniową. Zaliczono tu również mieszkania w budynkach spółdzielni mieszkaniowych, dla których zostało ustanowione odrębne prawo własności na rzecz osoby fizycznej (osób fizycznych) ujawnione w księdze wieczystej.

Pojęcie **wspólnoty mieszkaniowej** odnosi się do budynku wielomieszkaniowego, w którym część lub wszystkie lokale stanowią wyodrębnioną własność, potwierdzoną wpisem do księgi wieczystej. Wspólnotę mieszkaniową tworzy ogół właścicieli lokali (mieszkalnych i użytkowych) w danym budynku;
- 6) **towarzystw budownictwa społecznego**;
- 7) **innych podmiotów** – mieszkania stanowiące własność instytucji budujących dla zysku – przeznaczone na sprzedaż, ale jeszcze nie-sprzedane osobom fizycznym lub na wynajem, mieszkania stanowiące własność instytucji wyznaniowych, stowarzyszeń, fundacji, partii, związków zawodowych itp.

3. As regards the type of ownership, dwellings were classified as owned by:

- 1) **housing cooperatives** – member-owned dwellings (occupied on the basis of the cooperative ownership right to a residential premise), and condominiums (occupied on the basis of a contract of tenancy);
- 2) **gminas** (municipal) – dwellings owned by a gmina or a powiat (local self-government community), and also dwellings transferred to a gmina, but remaining at the disposal of public utilities such as: health care establishments, social aid centres, units of education system, cultural institutions;
- 3) **workplaces** (of public and private sector);
- 4) **State Treasury** – dwellings remaining in the stock or under the management of Agricultural Property Agency, Military Housing Agency and organs of state administration, e.g. ministries;
- 5) **natural persons** – dwellings, which are owned by a natural person (one or more), while this person:
 - can be an owner of a whole real estate, for example an individual detached house,
 - can have a share in the common real estate, as the owner of dwelling, for example located in a block of flats included in a condominium. There are also included dwellings in building of housing cooperatives for which a separate ownership right benefit of a natural person (natural persons) exposed in a real-estate register, was established.

The notion of **condominium** refers to a block of flats, in which a part or all dwellings constitute separate ownerships, confirmed by an entry in the land and mortgage register. Condominium is created by all owners of dwellings (residential and business premises) in a given building;
- 6) **public building society**;
- 7) **other entities** – dwellings owned by institutions, constructing for profit – for sale, but not yet sold to natural persons or for rental, dwellings owned by religious institutions, associations, foundations, political parties, labour unions etc.

4. Informacje o mieszkaniach oddanych do użytkowania oraz mieszkaniach, których budowę rozpoczęto dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych.

Podziału na mieszkania w budynkach spółdzielni mieszkaniowych, indywidualnych (tj. realizowanych przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe) oraz realizowanych z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem dokonano na podstawie sposobu finansowania budowy lub przeznaczenia mieszkań.

5. Informacje o budownictwie spółdzielni mieszkaniowych dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez wszystkie typy spółdzielni, łącznie z jednorodzinnym budownictwem spółdzielczym.

*4. Information regarding **completed dwellings**, as well as dwellings which construction has started concerns dwellings in newly built and expanded buildings (the enlarged portion) as well as dwellings obtained as a result of adapting non-residential spaces.*

The division of dwellings into buildings of housing cooperatives, private buildings (i.e., realized by natural persons, foundations, churches and religious associations) as well as dwellings realized for sale or rent was made on the basis of the way of construction financing or dwellings designing.

*5. Information regarding **housing cooperative construction** concerns dwellings completed by all types of cooperatives, including single-family cooperative construction.*

Infrastruktura komunalna

Municipal infrastructure

TABL. 1 (117). **WODOCIĄGI I KANALIZACJA**
Stan w dniu 31 XII
WATER SUPPLY AND SEWAGE SYSTEMS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Sieć rozdzielcza w km				Distribution network in km
Wodociągowa	13951,7	14473,0	15009,5	Water supply
miasta	2153,5	2207,6	2276,3	urban areas
mieś	11758,2	12265,4	12433,2	rural areas
Kanalizacyjna ^a	4794,6	5358,3	5882,7	Sewage ^a
miasta	2085,1	2171,6	2210,3	urban areas
mieś	2709,5	3186,7	3672,4	rural areas
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych				Connections leading to residential buildings
Wodociągowe	156906	161236	163561	Water supply system
miasta	60148	60742	61388	urban areas
wieś	96758	100494	102173	rural areas
Kanalizacyjne	74883	79928	84040	Sewage system
miasta	46447	47995	48409	urban areas
wieś	28436	31933	35631	rural areas
Zdroje uliczne	210	212	184	Street outlets
miasta	30	32	33	urban areas
wieś	180	180	151	rural areas
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) w hm³	44,8	44,5	44,1	Consumption of water from water supply system in households (during the year) in hm³
Miasta:				Urban areas:
w hm ³	29,6	29,0	28,6	in hm ³
na 1 mieszkańca w m ³	34,2	33,6	33,2	per capita in m ³
Wieś w hm ³	15,3	15,5	15,5	Rural areas in hm ³
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną (w ciągu roku) w hm³	47,1	45,8	46,6	Wastewater discharged by sewerage system (during the year) in hm³
w tym oczyszczone	47,1	45,8	46,6	of which treated

^a Łącznie z kolektorami.
^a Including collectors.

TABL. 2 (118). **ODBIORCY ORAZ ŻUŻYCIE ENERGII ELEKTRYCZNEJ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
CONSUMERS AND CONSUMPTION OF ELECTRICITY IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Odbiorcy w tys.	462,1	487,6	480,0	477,5	Consumers in thous.
miasta.....	299,4	310,1	304,7	304,7	urban areas
wieś.....	162,7	177,6	175,3	172,8	rural areas
Żużycie (w ciągu roku)					Consumption (during the year)
W GW-h.....	801,7	1050,2	1003,3	1011,8	In GW-h
miasta.....	466,8	594,2	565,1	560,6	urban areas
wieś.....	334,9	456,0	438,1	451,3	rural areas
W kW-h					In kW-h
miasta: na 1 mieszkańca	544,0	686,3	654,4	650,7	urban areas: per capita
na 1 odbiorcę ^a	1559,3	1916,2	1855,1	1839,5	per consumer ^a
wieś – na 1 odbiorcę ^a	2058,7	2568,0	2499,0	2612,1	rural areas – per consumer ^a

^a Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców według stanu w dniu 31 XII.

Źródło: dane Ministerstwa Gospodarki.

^a The number of consumers as of 31 XII was used in calculations.

Source: data of the Ministry of the Economy.

TABL. 3 (119). **SIĘĆ GAZOWA ORAZ ODBIORCY I ŻUŻYCIE GAZU Z SIĘCI W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
Stan w dniu 31 XII
GAS SUPPLY SYSTEM AS WELL AS CONSUMERS AND CONSUMPTION OF GAS FROM GAS SUPPLY SYSTEM IN HOUSEHOLDS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Sieć rozdzielcza i przesyłowa w km...	2406,1	2609,8	2688,9	2734,2	Distribution and transmission network in km
miasta.....	1619,6	1359,0	1396,5	1404,8	urban areas
wieś.....	786,5	1250,8	1292,5	1329,4	rural areas
w tym przesyłowa	752,9	805,8	803,4	818,5	of which transmission
miasta.....	266,9	24,2	24,2	24,2	urban areas
wieś.....	486,0	781,6	779,1	794,3	rural areas
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	39693	41146	42313	42911	Connections leading to residential and non-residential buildings in pcs
miasta.....	36321	36277	37128	37383	urban areas
wieś.....	3372	4869	5185	5528	rural areas
Odbiorcy gazu z sieci ^a w tys.	181,3	171,9	180,0	172,8	Consumers of gas from gas supply system ^a in thous.
miasta.....	176,9	166,4	174,5	166,4	urban areas
wieś.....	4,4	5,5	5,5	6,4	rural areas
Żużycie gazu z sieci ^b (w ciągu roku) w hm ³	95,7	92,0	86,8	88,4	Consumption of gas from gas supply system ^b (during the year) in hm ³
miasta.....	90,8	86,2	80,8	81,8	urban areas
wieś.....	4,9	5,8	6,0	6,6	rural areas
Na 1 mieszkańca w m ³	67,0	63,2	59,8	60,9	Per capita in m ³
miasta.....	105,9	99,2	93,5	94,9	urban areas
wieś.....	8,6	10,4	10,3	11,2	rural areas

^a Łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych. ^b W jednostkach naturalnych, według których następuje rozliczenie z odbiorcami.

^a Including consumers using collective gas-meter. ^b Consumption of gas in natural units on the basis of which settlements with clients occur.

TABL. 4 (120). **OGRZEWNICTWO**
Stan w dniu 31 XII
HOUSE-HEATING
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Sieć ciepła w km.....	939,6	900,9	893,1	929,8	841,6	88,2	Heating network in km
w tym przesyłowa	502,9	568,8	556,1*	575,7	529,8	45,9	of which transmission
Kotłownie.....	589	712	549*	618	419	199	Boiler rooms
Sprzedaż energii ciepłej (w ciągu roku) w TJ.....	7998,3	7381,0	6828,9*	7312,4	7068,2	244,2	Sale of heating energy (during the year) in TJ
Kubatura budynków ogrzewanych centralnie w dam ³	58430	59686	60754*	62793	60071	2723	Cubature of buildings with central heating in dam ³
w tym budynków mieszkalnych	40292	39195	39661*	40307	38916	1391	of which residential buildings

* Dane zostały zmienione w stosunku do już opublikowanych.

* Data revised in relation to the data already published.

TABL. 5 (121). **LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z SIECI WODOCIĄGOWEJ, KANALIZACYJNEJ
I GAZOWEJ**
POPULATION USING WATER SUPPLY, SEWAGE AND GAS SUPPLY SYSTEMS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Ludność w tys. – korzystająca ^a z:					Population in thous. – using ^a :
wodociągu	1255,3	1292,4	1294,7	1295,8	water supply system
miasta	834,9	843,1	841,1	839,1	urban areas
wieś	420,4	449,3	453,7	456,7	rural areas
kanalizacji.....	919,5	956,5	970,1	981,8	sewage system
miasta	788,6	800,1	800,6	799,0	urban areas
wieś	130,9	156,4	169,5	182,8	rural areas
gazu.....	639,6	632,6	628,7	624,6	gas supply system
miasta	625,3	612,6	607,9	603,0	urban areas
wieś	14,3	20,0	20,8	21,6	rural areas
Ludność – w % ogółu ludności ^b korzystająca ^a z:					Population in % of total population ^b using ^a :
wodociągu	87,9	88,9	89,1	89,3	water supply system
miasta	97,3	97,5	97,5	97,5	urban areas
wieś	73,7	76,3	76,9	77,3	rural areas
kanalizacji.....	64,4	65,8	66,8	67,7	sewage system
miasta	91,9	92,5	92,8	92,9	urban areas
wieś	22,9	26,5	28,7	31,0	rural areas
gazu.....	44,8	43,5	43,3	43,1	gas supply system
miasta	72,9	70,8	70,5	70,1	urban areas
wieś	2,5	3,4	3,5	3,7	rural areas

^a Dane szacunkowe. ^b Na podstawie bilansów.

^a Estimated data. ^b Based on balances.

TABL. 6 (122). **ODPADY KOMUNALNE^a**
MUNICIPAL WASTE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym z gospodarstw domowych of which from house- holds	
Odpady komunalne zebrane ^b w tys. t.....	313,1	328,2	327,1	323,1	233,5	Municipal waste collected ^b in thous. t
zmieszane	304,4	306,8	299,0	295,9	212,5	mixed
w tym wysegregowane.....	-	22,7	34,5	16,5	.	of which segregated
miasta	251,6	240,5	234,5	227,6	158,5	urban areas
wieś	52,8	66,3	64,4	68,3	54,0	rural areas
zebrane selektywnie	8,7	21,4	28,1	27,3	21,0	separately collected
w tym:						of which:
papier i tektura	4,0	5,7	6,6	6,8	4,3	paper and cardboard
szkło	2,1	6,4	7,8	8,4	7,1	glass
tworzywa sztuczne	1,4	4,7	7,3	5,5	4,6	plastic
metale	0,1	0,9	1,3	0,3	0,2	metals
wielkogabarytowe	1,2	1,5	2,4	2,2	1,7	largesize
biodegradowalne.....	.	1,0	1,4	2,7	1,8	biodegradable

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 184. ^b Dane szacunkowe.

^a See general notes, item 6 on page 184. ^b Estimated data.

TABL. 7 (123). **NIECZYSTOŚCI CIEKŁE^a**
LIQUID WASTE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Nieczystości ciekłe ^b wywiezione w dam ³	941,4	977,9	924,5	870,5	Liquid waste ^b removed in dam ³
miasta	199,9	209,2	200,5	198,0	urban areas
wieś	741,5	768,7	724,0	672,5	rural areas
w tym z gospodarstw domowych	625,5	656,7	622,7	612,3	of which from households
miasta	119,6	130,2	121,9	125,5	urban areas
wieś	505,9	526,5	500,8	486,8	rural areas
Zbiorniki bezodpływowe w tys. (stan w dniu 31 XII).....	.	52,3	51,5	50,8	Septic tanks in thous. (as of 31 XII)
Przydomowe oczyszczalnie ścieków w tys. (stan w dniu 31 XII).....	.	2,1	2,6	3,2	Household waste water treatment systems in thous. (as of 31 XII)

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 184. ^b Ścieki gromadzone przejściowo w zbiornikach bezodpływowych.

^a See general notes, item 7 on page 184. ^b Sewage stored temporarily in septic tanks.

TABL. 8 (124). **SKŁADOWISKA ODPADÓW KOMUNALNYCH**
LANDFILL SITES WITH MUNICIPAL WASTE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Czynne składowiska kontro- lowane (stan w dniu 31 XII):							<i>Controlled landfill sites in operation (as of 31 XII):</i>
liczba	60	30	25	21	2	19	<i>number</i>
powierzchnia w ha	317,5	127,9	84,8	80,0	7,0	73,0	<i>area in ha</i>
Zrekultywowana powierzchnia kontrolowanych składowisk (w ciągu roku) w ha							<i>Reclaimed area of controlled landfill sites (during the year) in ha</i>
czynnych	-	-	1,3	1,3	0,5	0,8	<i>in operation</i>
o zakończonej eksploatacji (zamknięte)	1,6	-	-	6,6	3,0	3,6	<i>exploitation completed</i>

TABL. 9 (125). **KOMUNIKACJA MIEJSKA^a**
Stan w dniu 31 XII
URBAN TRANSPORT^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Sieć komunikacyjna – linie w km	1072	1470	1535	1198	<i>Transport network – lines in km</i>
autobusowe	739	1428	1493	1188	<i>bus</i>
tramwajowe	15	42	42	9	<i>tram</i>
Tabor:					<i>Fleet of:</i>
autobusy: w sztukach	296	313	324	305	<i>buses: in units</i>
liczba miejsc w tys.	28,8	31,1	31,1	31,0	<i>number of seats in thous.</i>
tramwaje: w sztukach	38	40	40	33	<i>trams: in units</i>
liczba miejsc w tys.	5,3	5,5	6,0	4,9	<i>number of seats in thous.</i>
Przewozy pasażerów ^b (w ciągu roku) w mln:					<i>Transport of passengers^b (during the year) in mln:</i>
komunikacja naziemna	68,0	73,6	63,4	59,5	<i>ground transport</i>

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.^b Dane szacunkowe.^a Data concern urban transport enterprises and companies, employing more than 9 persons. ^b Estimated data.

TABL. 10 (126). **TERENY ZIELENI OGÓLNODOSTĘPNEJ I OSIEDLOWEJ**
Stan w dniu 31 XII
GENERALLY ACCESSIBLE AND ESTATE AREA GREEN BELTS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005		2010		2011		2012		SPECIFICATION
	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	
O G Ó Ł E M w ha	1411,4	1381,1	2485,9	1966,9	1769,6	1551,1	1757,1	1536,8	TOTAL in ha
w % powierzchni ogólnej województwa ^a	0,1	2,3	0,1	2,3	0,1	3,3	0,1	2,6	in % of total area space of the voivodship ^a
na 1 mieszkańca ^b w m ²	9,9	16,1	17,1	22,7	12,2	18,0	12,1	17,9	per capita ^b in m ²
Tereny zieleni miejskiej ogólnodostępnej:									Generally accessible urban area green belts:
parki spacerowo-wypoczynkowe	380,6	359,4	454,1	372,0	456,7	374,6	434,9	352,8	strolling-recreational parks
zieleńce	293,3	284,6	375,5	314,5	378,2	317,1	384,8	321,9	lawns
Tereny zieleni osiedlowej.....	737,5	737,1	1656,3	1280,4	934,7	859,4	937,4	862,1	Estate green belts

^{a, b} W przypadku miast obliczono w % powierzchni miast. ^b – na 1 mieszkańca miast.

^{a, b} For urban areas, calculated in % urban areas space. ^b – per capita in urban areas.

Mieszkania

Dwellings

TABL. 11 (127). **ZASOBY MIESZKANIOWE ^a**
DWELLING STOCKS ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010		2011	2012			SPECIFICATION
		A	B		ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Mieszkania w tys.	457,8	483,2	483,2	478,3	492,5	319,2	173,3	Dwellings in thous.
Izby w mieszkaniach w tys.	1193,4	1793,8	1818,8	1835,7	1856,6	1154,5	702,1	Rooms in dwellings in thous.
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	29712,9	32003,1	32322,5	32732,0	33223,1	19433,3	13789,8	Useful floor area of dwellings in thous. m ²
Przeciętna w zasobach:								Dwelling stocks, average:
liczba izb w mieszkaniu powierzchnia użytkowa w m ² :	3,70	3,71	3,76	3,77	3,77	3,62	4,05	number of rooms in a dwelling
1 mieszkania.....	64,9	66,2	66,9	67,2	67,5	60,9	79,6	useful floor area in m ² :
na 1 osobę.....	20,8	22,4	22,2	22,5	22,9	22,6	23,4	per dwelling
liczba osób ^b na:								per person
1 mieszkanie.....	3,12	3,01	3,01	2,98	2,95	2,70	3,41	number of persons ^b :
1 izbę.....	0,84	0,81	0,80	0,79	0,78	0,75	0,84	per dwelling
								per room

^a Na podstawie bilansów; dane za 2010 r. podano w dwóch ujęciach, tj. z uwzględnieniem wyników spisów powszechnych z 2002 r. (porównywalnie z danymi za 2005 r. – wariant A) i z 2011 r. (porównywalnie z danymi za lata 2011 i 2012 – wariant B). ^b Patrz uwagi ogólne, ust. 12 na str. 29.

^a Based on balances; data for 2010 are given in two approaches, i.e. considering results of national censuses 2002 (comparably with the data for 2005 – variant A) and 2011 (comparably with the data for 2011 i 2012 – variant B). ^b See general notes, item 12 on page 29.

TABL. 12 (128). **MIESZKANIA W ZASOBACH MIESZKANIOWYCH^a WYPOSAŻONE W INSTALACJE**
 Stan w dniu 31 XII
DWELLINGS IN DWELLING STOCKS^a FITTED WITH INSTALLATIONS
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Mieszkania – w % – wyposażone w Dwellings – in % – fitted with				
	wodociąg water supply system	ustęp lavatory	łazienkę bathroom	gaz z sieci gas from gas supply system	centralne ogrzewanie central heating
OGÓŁEM2005	96,4	89,4	87,8	48,4	78,1
TOTAL2010	96,9	94,1	91,4	47,7	82,0
.....2011	96,9	94,1	91,5	47,5	82,1
.....2012	96,6	94,2	91,6	47,3	82,3
Miasta.....2005	99,8	97,6	94,7	73,8	87,9
Urban areas2010	99,8	99,0	97,1	71,7	89,7
.....2011	99,8	99,0	97,1	71,4	89,8
.....2012	99,8	99,0	97,1	71,0	89,9
Wieś2005	90,2	74,6	75,4	2,5	60,5
Rural areas2010	91,4	85,1	81,0	3,4	67,8
.....2011	91,5	85,2	81,2	3,6	68,1
.....2012	91,6	85,4	81,4	3,6	68,4

^a Na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych.

^a Based on balances of dwelling stocks.

TABL. 13 (129). **DODATKI MIESZKANIOWE WYPŁACONE W 2012 R.**
HOUSING ALLOWANCES PAID OUT IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Dodatki wypłacone użytkownikom lokali Dwellings allowances paid out user to					
		gminnych gminas	spółdziel- czych coopera- tives	wspólnot mieszka- niowych housing communi- ty	prywat- nych private	towa- rzystw budow- nictwa społecz- nego public building society	innych others
a – liczba wypłaconych dodatków number of allowances							
b – kwota dodatków w tys. zł amount of allowances in thous. zł							
c – przeciętna wysokość dodatku w zł average value of allowances in zł							

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH

IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEMa	321662	117168	88277	62133	30163	3124	20797
TOTALb	49258,1	19504,4	13244,1	8892,8	3974,6	569,2	3073,0
.....c	153,1	166,5	150,0	143,1	131,8	182,2	147,8
Miasta.....a	251792	101909	76678	47734	11946	3124	10401
Urban areasb	38659,3	17323,7	10909,5	6661,5	1643,2	569,2	1552,2
.....c	153,5	170,0	142,3	139,6	137,5	182,2	149,2
Wieśa	69870	15259	11599	14399	18217	-	10396
Rural areasb	10598,8	2180,7	2334,6	2231,3	2331,5	-	1520,8
.....c	151,7	142,9	201,3	155,0	128,0	-	146,3

W % OGÓŁEM
IN % OF TOTAL

OGÓŁEMa	100,0	36,4	27,4	19,3	9,4	1,0	6,5
TOTALb	100,0	39,6	26,9	18,1	8,1	1,2	6,2
Miasta.....a	100,0	40,5	30,5	19,0	4,7	1,2	4,1
Urban areasb	100,0	44,8	28,2	17,2	4,3	1,5	4,0
Wieśa	100,0	21,8	16,6	20,6	26,1	-	14,9
Rural areasb	100,0	20,6	22,0	21,1	22,0	-	14,3

TABL. 14 (130). **GOSPODARKA GRUNTAMI POD BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE**
ADMINISTRATION OF GROUNDS FOR DWELLING CONSTRUCTION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Powierzchnia gruntów przekazanych inwestorom pod budownictwo Area of grounds transferred to investor for dwelling construction			Powierzchnia gruntów w zasobie gmin pod budownictwo mieszkaniowe Area of grounds in gminas stock of grounds for dwelling construction			
	ogółem total	w tym of which		wielorodzinne multi-family		jednorodzinne single-family	
		spółdzielcze co-operatives	osób fizycznych of natural persons	razem total	w tym uzbrojone of which developed	razem total	w tym uzbrojone of which developed
	w ha in ha						
OGÓŁEM 2005	46,9	4,8	36,3	524,7	160,5	1043,3	382,3
TOTAL 2010	56,8	-	39,1	548,5	86,9	1542,6	350,6
2011	50,4	-	38,0	525,2	84,6	1519,8	379,5
2012	43,8	0,5	33,7	511,5	85,7	1521,4	380,1
Miasta..... 2005	30,1	4,8	19,4	488,9	148,4	606,4	259,7
<i>Urban areas</i> 2010	28,5	-	19,2	510,7	74,6	866,3	145,9
2011	25,9	-	17,2	488,4	72,0	841,6	141,6
2012	20,2	0,5	13,0	476,2	72,9	838,3	141,2
Wieś 2005	16,8	-	16,9	35,8	12,1	436,9	122,6
<i>Rural areas</i> 2010	28,1	-	19,6	37,8	12,3	676,3	204,7
2011	24,5	-	20,8	36,8	12,8	678,2	237,9
2012	23,6	-	20,7	35,3	12,8	683,1	238,9

TABL. 15 (131). **MIESZKANIA KTÓRYCH BUDOWĘ ROZPOCZĘTO**
DWELLINGS IN WHICH CONSTRUCTION HAS BEGUN

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Ogółem	3670	4040	4704	4134	Total
Spółdzielcze	384	76	51	26	Cooperatives
Komunalne (gminne)	115	16	28	8	Municipal (gminas)
Zakładowe	80	20	137	33	Company
Indywidualne	2065	2623	2867	2189	Private
Spoleczne czynszowe	140	29	180	-	Public building society
Na sprzedaż lub wynajem.....	886	1276	1441	1878	For sale or rent

TABL. 16 (132). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA**
DWELLINGS COMPLETED

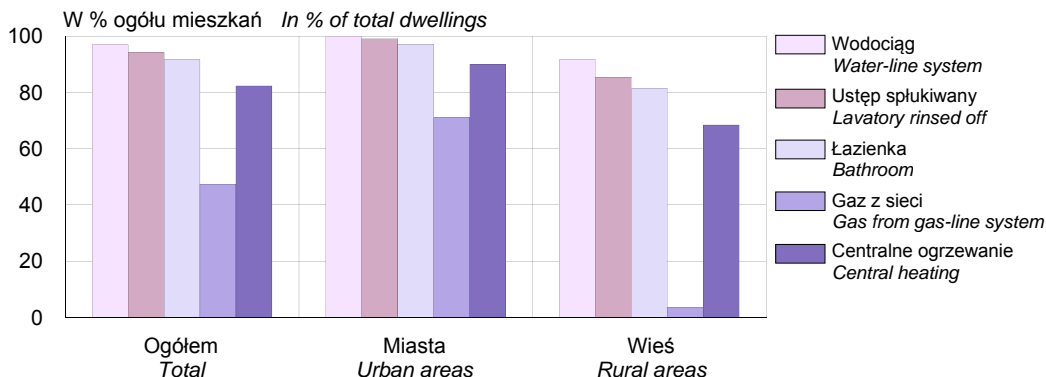
WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Mieszkania	4451	4757	4570	5496	Dwellings
miasta	3266	3009	2807	3518	urban areas
wieś	1185	1748	1763	1978	rural areas
Spółdzielcze	461	158	223	170	Co-operative
Komunalne (gminne)	317	155	98	36	Municipal (gmina)
Zakładowe	35	92	56	168	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	657	1801	1656	2167	For sale or rent
Spoleczne czynszowe	184	24	27	36	Public building society
Indywidualne	2797	2527	2510	2919	Private
miasta	1668	983	897	1155	urban areas
wieś	1129	1544	1613	1764	rural areas
Mieszkania na 1000 zawartych małżeństw	570	568	598	731	Dwellings per 1000 marriages contracted
Miasta	704	609	617	801	Urban areas
Wieś	373	510	570	632	Rural areas
Izby	18712	19617	19242	22237	Rooms
miasta	12196	10360	9696	11656	urban areas
wieś	6516	9257	9546	10581	rural areas
Spółdzielcze	1288	473	535	504	Co-operative
Komunalne (gminne)	607	332	171	64	Municipal (gmina)
Zakładowe	139	347	206	565	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	2016	5193	4874	6010	For sale or rent
Spoleczne czynszowe	537	68	78	100	Public building society
Indywidualne	14125	13204	13378	14994	Private
miasta	7752	4488	4262	4924	urban areas
wieś	6373	8716	9116	10070	rural areas
Powierzchnia użytkowa mieszkań w m²	417332	457426	465312	527175	Usable floor space of dwellings in m²
miasta	255964	225966	217754	256016	urban areas
wieś	161368	231460	247558	271159	rural areas
Spółdzielcze	21180	8595	12334	8470	Co-operative
Komunalne (gminne)	12983	5367	3202	1544	Municipal (gmina)
Zakładowe	2120	6023	3690	9730	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	35504	101007	94495	119982	For sale or rent
Spoleczne czynszowe	8572	1069	1138	1527	Public building society
Indywidualne	336973	335365	350453	385922	Private
miasta	179232	112938	112536	126779	urban areas
wieś	157741	222427	237917	259143	rural areas
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m²	93,8	96,2	101,8	95,9	Average usable floor space per dwelling in m²
miasta	78,4	75,1	77,6	72,8	urban areas
wieś	136,2	132,4	140,4	137,1	rural areas
Spółdzielcze	45,9	54,4	55,3	49,8	Co-operative
Komunalne (gminne)	41,0	34,6	32,7	42,9	Municipal (gmina)
Zakładowe	60,6	65,5	65,9	57,9	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	54,0	56,1	57,1	55,4	For sale or rent
Spoleczne czynszowe	46,6	44,5	42,1	42,4	Public building society
Indywidualne	120,5	132,7	139,6	132,2	Private
miasta	107,5	114,9	125,5	109,8	urban areas
wieś	139,7	144,1	147,5	146,9	rural areas

MIESZKANIA ^a WYPOSAŻONE W INSTALACJE W 2012 R.

Stan w dniu 31 III

DWELLINGS ^a FITTED WITH INSTALLATIONS IN 2012

As of 31 III

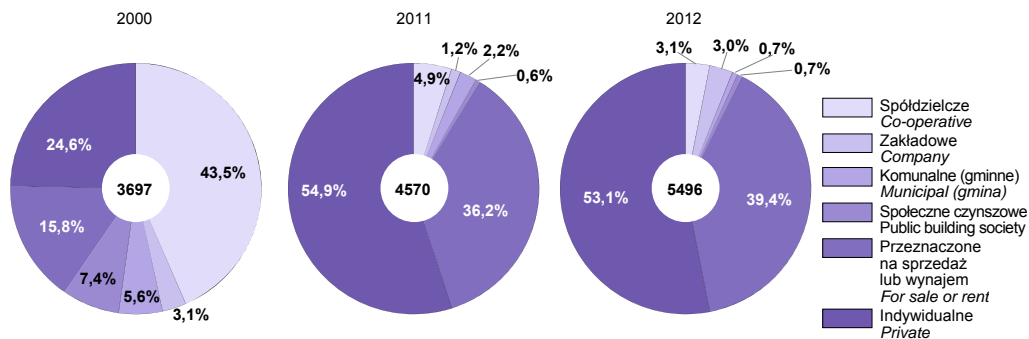

^a Na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych.

^a Based on balance of dwelling stocks.

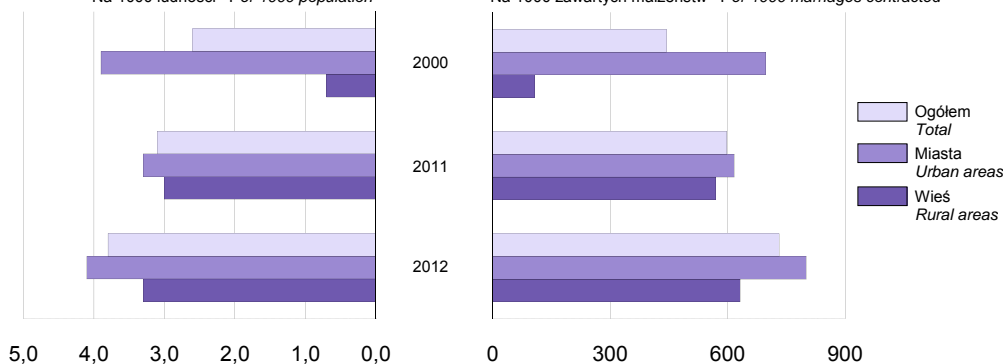
MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA

DWELLINGS COMPLETED

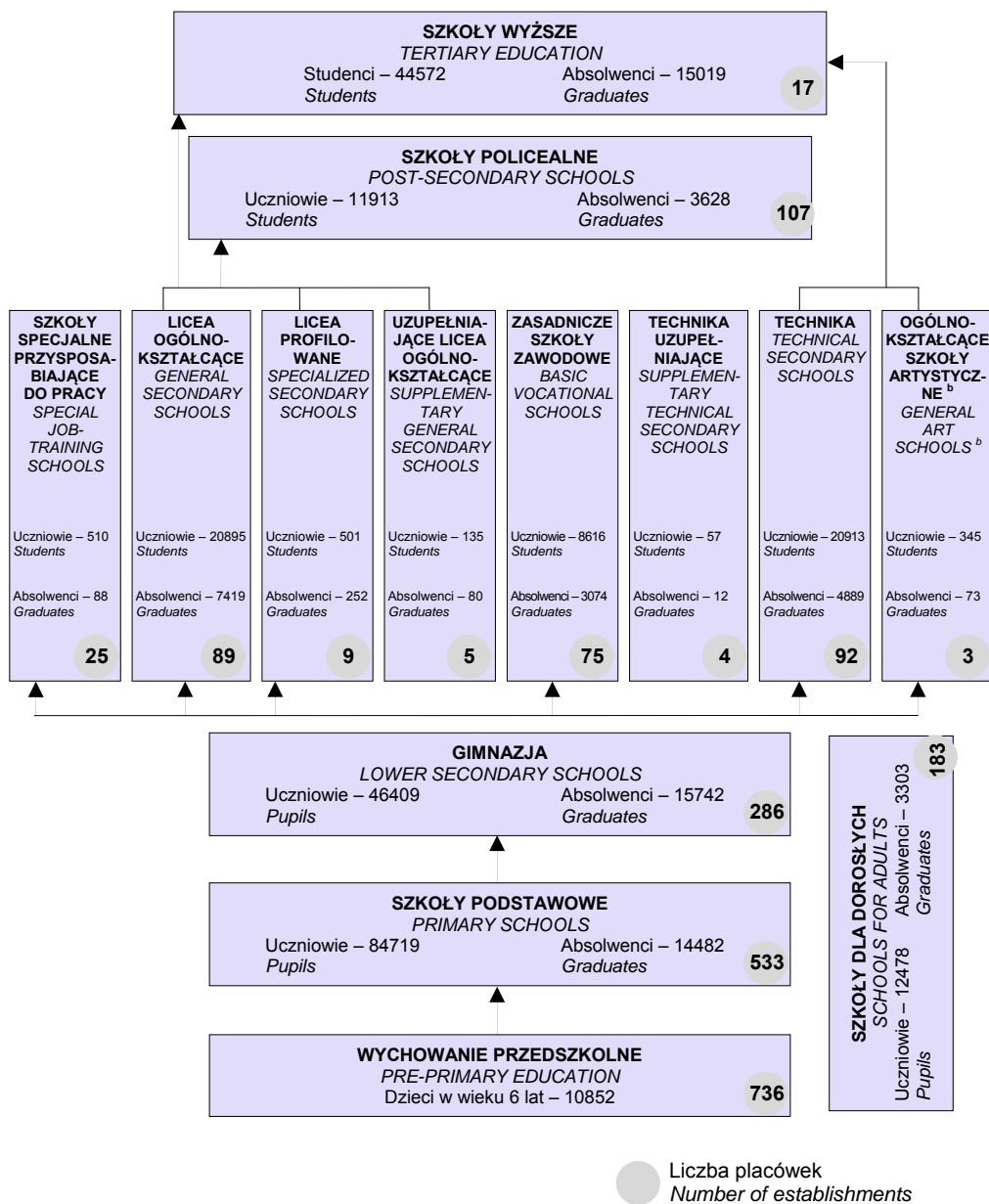

Na 1000 ludności / Per 1000 population

Na 1000 zawartych małżeństw / Per 1000 marriages contracted

EDUKACJA^a WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA W ROKU SZKOLNYM 2012/2013
EDUCATION^a BY EDUCATIONAL LEVEL IN THE 2012/2013 SCHOOL YEAR

^a Stan na początku roku szkolnego; łącznie ze szkołami specjalnymi. Absolwenci z roku szkolnego 2010/2011. ^b Dające uprawnienia zawodowe.

^a As of the beginning of the year. ^b Leading to professional certification; including special schools.

TABL. 17 (133). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG LICZBY IZB**
DWELLINGS COMPLETED BY NUMBER OF ROOMS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W budynkach indywidualnych In private buildings						W budynkach poza indywidualnymi In non-private buildings					
		razem total	w % razem – mieszkania o liczbie izb in % of total – dwellings with specified number of rooms				razem total	w % razem – mieszkania o liczbie izb in % of total – dwellings with specified number of rooms					
			1	2	3	4 i wię- cej and more		1	2	3	4 i wię- cej and more		
OGÓŁEM . 2005	4451	2797	0,9	3,8	19,7	75,6	1654	11,3	26,8	42,3	19,7		
TOTAL 2010	4757	2527	0,6	6,5	10,7	82,3	2230	5,0	30,2	42,5	22,3		
2011	4570	2510	2,1	3,9	8,9	85,1	2060	5,9	27,3	47,0	19,8		
2012	5496	2919	1,0	8,4	10,2	80,4	2577	5,8	33,1	41,0	20,1		
Miasta..... 2005	3266	1668	1,1	5,8	29,9	63,3	1598	10,7	26,3	43,4	19,6		
<i>Urban areas</i> 2010	3009	983	0,8	15,6	20,7	63,0	2026	4,2	31,1	41,3	23,5		
2011	2807	897	5,7	10,0	14,8	69,5	1910	6,3	25,6	48,4	19,7		
2012	3518	1155	2,4	19,7	21,3	56,5	2363	4,4	32,3	42,4	21,0		
Wieś 2005	1185	1129	0,4	1,0	4,8	93,8	56	26,8	41,1	8,9	23,2		
<i>Rural areas</i> 2010	1748	1544	0,4	0,8	4,3	94,6	204	13,2	21,6	54,4	10,8		
2011	1763	1613	0,2	0,5	5,6	93,7	150	1,3	48,7	29,3	20,7		
2012	1978	1764	0,1	1,0	2,9	96,0	214	22,0	42,1	25,7	10,3		

DZIAŁ X EDUKACJA I WYCHOWANIE

Uwagi ogólne

1. System edukacji w Polsce funkcjonuje zgodnie z ustawą z dnia 7 IX 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późniejszymi zmianami) oraz ustawą z dnia 27 VII 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365) z późniejszymi zmianami.

2. Wśród szkół objętych systemem oświaty funkcjonują:

- od roku szkolnego 1999/2000 6-letnie szkoły podstawowe oraz 3-letnie gimnazja (powstałe w miejsce 8-letnich szkół podstawowych), w których nauka jest obowiązkowa,
- od roku szkolnego 2002/03 szkoły ponadgimnazjalne, tj. 2–3-letnie zasadnicze szkoły zawodowe, 3-letnie licea ogólnokształcące i profilowane, 4-letnie technika oraz od roku szkolnego 2004/05 szkoły dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych (tj. 2-letnie uzupełniające licea ogólnokształcące i 3-letnie technika uzupełniające) i 3-letnie szkoły specjalne przysposabiające do pracy; do szkół ponadgimnazjalnych zalicza się również szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe oraz szkoły policealne.

3. Ponadto od 1 IX 2011 r. wprowadzono obowiązek odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego przez dzieci w wieku 5 lat, a w latach 2004/05 – 2010/11 w wieku 6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego, tj. w oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i przedszkolach (łącznie ze specjalnymi) oraz od roku szkolnego 2008/09 – w zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych.

Od roku szkolnego 2009/10 dzieci 6-letnie na wniosek rodziców mogą rozpocząć naukę w I klasie szkoły podstawowej.

4. Prezentowane w dziale dane dotyczą m.in.: wychowania przedszkolnego, szkół dla dzieci i młodzieży, policealnych, wyższych oraz szkół dla dorosłych.

CHAPTER X EDUCATION

General notes

1. The educational system in Poland functions according to the Education System Law dated 7 IX 1991 (uniform text Journal of Laws 2004 No. 256, item 2572, with later amendments) and the Higher Education Law dated 27 VII 2005 (Journal of Laws No. 164, item 1365) with later amendments.

2. Among schools covered by the educational system, there are:

- since the 1999/2000 school year 6-year primary schools and 3-year lower secondary schools (which replaced 8-year primary schools), where education is compulsory,
- since the 2002/03 school year upper secondary schools, i.e. 2–3-year basic vocational schools, 3-year general secondary schools and specialized secondary schools, 4-year technical secondary schools, as well as since the 2004/05 school year supplementary schools for graduates from basic vocational schools (i.e. 2-year supplementary general secondary schools and 3-year supplementary technical secondary schools), and 3-year special job-training schools; upper secondary schools include also art schools leading to professional certification and post-secondary schools.

3. Moreover, since 1 IX 2011 an obligatory 1-year pre-primary education has been introduced for children at the age of 5 and in 2004/05 – 2010/11 school years children at the age of 6 in pre-primary education establishments i.e. in pre-primary sections of primary schools and nursery schools (including special schools and special nursery schools) as well as since the 2008/09 school year in pre-primary education groups and pre-primary points.

Since the 2009/10 school year, upon the request of parents, children at the age of 6 can start education in the first grade of primary school.

4. Data presented in the chapter are, among others, related to: pre-primary education, schools for children and youth, post-secondary schools, tertiary education and schools for adults.

5. Dane obejmują szkoły i placówki prowadzone przez jednostki administracji centralnej (rządowej), jednostki samorządu terytorialnego (gminy, powiaty i województwa) oraz inne osoby prawne i fizyczne.

6. Szkoły (z wyjątkiem szkół wyższych) i placówki mogą być publiczne, niepubliczne oraz niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych. Szkoła niepubliczna może uzyskać uprawnienia szkoły publicznej, jeżeli realizuje minimum programowe oraz stosuje zasady klasyfikowania i promowania uczniów ustalone przez Ministra Edukacji Narodowej, umożliwiające uzyskanie świadectw lub dyplomów państwowych. Jednostki administracji centralnej (rządowej) i jednostki samorządu terytorialnego mogą prowadzić tylko szkoły publiczne. Szkoły podstawowe i gimnazja mogą być tylko publiczne lub niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych.

Szkoły wyższe mogą być publiczne i niepubliczne; uczelnie niepubliczne tworzone są na podstawie zezwolenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

7. Szkoły dla dzieci i młodzieży obejmują:

- 1) szkoły podstawowe, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego, szkoły artystyczne niedające uprawnień zawodowych realizujące jednocześnie program szkoły podstawowej;
- 2) gimnazja, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego;
- 3) zasadnicze szkoły zawodowe;
- 4) licea ogólnokształcące, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego;
- 5) uzupełniające licea ogólnokształcące na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej – stopniowo likwidowane; w roku szkolnym 2012/13 po raz pierwszy brak naboru do klas pierwszych;
- 6) licea profilowane – stopniowo likwidowane; w roku szkolnym 2012/13 po raz pierwszy brak naboru do klas pierwszych;
- 7) technika;
- 8) technika uzupełniające na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej – stopniowo likwidowane; w roku szkolnym 2012/13 po raz pierwszy brak naboru do klas pierwszych;
- 9) ogólnokształcące szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe;
- 10) szkoły specjalne przysposabiające do pracy.

5. Data include schools and establishments managed by central (government) administration entities and local self-government entities (gminas, powiats and voivodships), as well as by other legal and private persons.

6. Schools (with the exception of higher education institutions) and establishments can be public, non-public and non-public with the competence of a public school. A non-public school can obtain the competence of a public school, if it implements the minimum programme as well as applies the principles of classifying and promoting pupils and students as established by the Ministry of National Education, allowing students to obtain state certificates or diplomas. Central (government) administration entities and local self-government entities can administer public schools only. Primary schools and lower secondary schools can be public schools or non-public schools with the competence of public schools only.

Tertiary education can be public and non-public; non-public higher education institutions are established on the basis of a permit of the Minister of Science and Higher Education.

7. Schools for children and youth include:

- 1) primary schools, of which sports schools and athletic schools, art schools not leading to professional certification simultaneously conducting a primary school programme;
- 2) lower secondary schools, of which sports schools and athletic schools;
- 3) basic vocational schools;
- 4) general secondary schools, of which sports schools and athletic schools;
- 5) supplementary general schools based on the programme of basic vocational school – phased out; in the 2012/13 school year for the first time there was not recruitment to the 1 st grade;
- 6) specialized secondary schools – phased out; in the 2012/13 school year for the first time there was not recruitment to the 1 st grade;
- 7) technical secondary schools;
- 8) supplementary technical schools based on the programme of basic vocational school – phased out; in the 2012/13 school year for the first time there was not recruitment to the 1 st grade;
- 9) general art schools leading to professional certification;
- 10) special job-training schools.

8. Szkoły policealne – kształcące w formie dziennej, wieczorowej, zaocznej, stacjonarnej i na odległość – obejmują:

- 1) szkoły policealne (1-, 2- lub 3-letnie);
- 2) nauczycielskie kolegia języków obcych oraz kolegia nauczycielskie, w których absolwentom nie nadaje się tytułu licencjata;
- 3) kolegia pracowników służb społecznych.

9. Szkoły wyższe realizują kształcenie w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Informacje z zakresu szkół wyższych:

- 1) podano łącznie z nauczycielskimi kolegiami języków obcych, w których absolwentom nadaje się tytuł licencjata;
- 2) obejmują cudzoziemców studiujących w Polsce;
- 3) nie obejmują Polaków studiujących za granicą (z wyjątkiem osób studiujących w jednostkach zamiejscowych polskich uczelni za granicą).

10. Szkoły dla dorosłych – kształcące w formie stacjonarnej, zaocznej i na odległość – obejmują:

- 1) szkoły podstawowe dla dorosłych;
- 2) gimnazja dla dorosłych;
- 3) zasadnicze szkoły zawodowe dla dorosłych – stopniowo likwidowane; w roku szkolnym 2012/13 po raz pierwszy brak naboru do klas pierwszych;
- 4) licea ogólnokształcące dla dorosłych;
- 5) uzupełniające licea ogólnokształcące dla dorosłych na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej – stopniowo likwidowane; w roku szkolnym 2012/13 po raz pierwszy brak naboru do klas pierwszych;
- 6) licea profilowane dla dorosłych – stopniowo likwidowane; w roku szkolnym 2012/13 po raz pierwszy brak naboru do klas pierwszych;
- 7) technika dla dorosłych – stopniowo likwidowane; w roku szkolnym 2012/13 po raz pierwszy brak naboru do klas pierwszych;
- 8) technika uzupełniająca dla dorosłych na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej.

11. Szkoły specjalne organizowane są dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym dla młodzieży niepełnosprawnej. Kształcenie może być realizowane w systemie szkolnym lub w formie indywidualnej. Kształcenie specjalne odbywa się w szkołach

8. Post-secondary schools – educating in day, evening, weekend, full-time and distance form – include:

- 1) post-secondary schools (1-, 2- or 3-year);
- 2) foreign language teacher training colleges as well as teacher training colleges, in which graduates do not receive the title of licentiate;
- 3) colleges of social work.

9. Tertiary education (university level) includes full-time and part-time programmes. Data regarding tertiary education :

- 1) include foreign language teacher training colleges in which graduates receive the title of licentiate;
- 2) include foreigners studying in Poland;
- 3) do not include Poles studying abroad (with an exception of persons at organizational units of Polish higher education institutions operating abroad).

10. Schools for adults – educating in full-time, weekend and distance form – include:

- 1) primary schools for adults;
- 2) lower secondary schools for adults;
- 3) basic vocational schools for adults – phased out; in the 2012/13 school year for the first time there was not recruitment to the 1 st grade;
- 4) general secondary schools for adults;
- 5) supplementary general schools for adults based on the programme of basic vocational school – phased out; in the 2012/13 school year for the first time there was not recruitment to the 1 st grade;
- 6) specialized secondary schools for adults – phased out; in the 2012/13 school year for the first time there was not recruitment to the 1 st grade;
- 7) technical secondary schools for adults – phased out; in the 2012/13 school year for the first time there was not recruitment to the 1 st grade;
- 8) supplementary technical schools for adults based on the programme of basic vocational school.

11. Special schools are organized for disabled children and youth with special educational needs. Education may be conducted within the school system or individually. Education occurs in

ogólnodostępnych (w których tworzone są oddziały specjalne lub klasy integracyjne i ogólnodostępne), w funkcjonujących samodzielnie szkołach specjalnych oraz w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, innych placówkach oświatowo-wychowawczych lub placówkach wykonujących działalność leczniczą (do roku szkolnego 2011/12 określanych jako zakłady opieki zdrowotnej; łącznie z zakładami lecznictwa uzdrowiskowego).

12. Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze są to placówki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w wieku 3 lat i więcej, które z racji niepełnosprawności nie mogą uczęszczać do przedszkola lub szkoły.

13. Młodzieżowe ośrodki wychowawcze przeznaczone są dla młodzieży niedostosowanej społecznie. Zadaniem ośrodków jest eliminowanie przyczyn i przejawów niedostosowania społecznego oraz przygotowanie wychowanków do samodzielnego życia, zgodnie z normami prawnymi i społecznymi.

14. Ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze są placówkami umożliwiającymi dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim realizację obowiązku szkolnego poprzez uczestnictwo w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych.

15. Dane o nauczycielach, poza nauczycielami akademickimi, dotyczą nauczycieli (łącznie z nauczycielami religii) zatrudnionych przy realizacji obowiązujących zajęć edukacyjnych, tj. bez wychowawców świetlic, bibliotekarzy, prowadzących wyłącznie zajęcia pozalekcyjne itp.

Dane o nauczycielach akademickich dotyczą zatrudnionych na stanowiskach: profesora, docenta, adiunkta, asystenta oraz zatrudnionych na pozostałych stanowiskach dydaktycznych: starszego wykładowcy, wykładowcy, lektora, instruktora, a od roku akademickiego 2006/07 także dyplomowanego bibliotekarza i dyplomowanego pracownika dokumentacji i informacji naukowej.

Dane o nauczycielach dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

16. Dane dotyczące:

- 1) wychowania przedszkolnego, szkół (poza szkołami wyższymi) oraz od roku szkolnego 2008/09 – specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków

mainstream schools (in which special or integrational and mainstream sections are established), in special schools operating independently, as well as in special educational care centres, other educational institutions or the unit performing health care activities (until the 2011/12 school year defined as health care institutions; including health resorts treatment).

12. Special education care centres are facilities for disabled children and youth, aged 3 and more who, for reasons of their disability, cannot attend regular nursery schools or schools.

13. Youth education centres are intended for socially maladjusted youth. The goal of the centres is to eliminate the causes and manifestations of the social maladjustment as well as to prepare the young people for independent life, compliant with legal and social norms.

14. Rehabilitation-education centres are facilities making it possible for children and youth with a profound mental retardation to meet their obligation to receive an education through participating in rehabilitation-education classes.

15. Data regarding teachers, excluding academic teachers, concern teachers (including teachers of religion) employed in obligatory teaching programmes, i.e., excluding community centre educators and librarians conducting exclusively extracurricular activities, etc.

Data regarding academic teachers concern the positions of: professor, assistant professor, tutor and assistant lecturer as well as other didactic positions: senior lecturer, lecturer, lector, instructor and since the 2006/07 academic year also qualified librarian and qualified scientific documentation and information staff.

Data regarding teachers full-time employees and part-time employees calculated as full-time employees.

16. Data regarding:

- 1) *pre-primary education, schools (excluding higher education institutions) as well as since the 2008/09 school year – special education care centres, youth education centres, youth social therapy centres and rehabilitation-education centres as well as*

socjoterapii, ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych oraz internatów i burs podano według stanu na początku roku szkolnego; dane o absolwentach – na koniec roku szkolnego;

- 2) szkół wyższych prezentuje się według stanu w dniu 30 XI; studenci są wykazywani tyle razy, na ilu kierunkach studiuja; dane o absolwentach dotyczą liczby wydanych dyplomów ukończenia studiów wyższych. Absolwenci wykazani są z poprzedniego roku akademickiego.

17. Studenci zamiejscowych jednostek organizacyjnych zostali wykazani w miejscu siedzib tych jednostek zamiejscowych, z wyjątkiem tablicy „Ważniejsze dane o województwach” oraz studentów zamiejscowych jednostek organizacyjnych polskich uczelni działających za granicą, które zostały wykazane w miejscu siedziby uczelni macierzystej (dotyczy województw: dolnośląskiego, łódzkiego, mazowieckiego, śląskiego, podlaskiego oraz zachodniopomorskiego).

18. Absolwenci eksterni występują wyłącznie w szkołach policealnych i w szkołach dla dorosłych.

19. Pomieszczenia szkolne nie obejmują pomieszczeń w szkołach dla dorosłych i w szkołach specjalnych.

20. **Współczynnik skolaryzacji netto** jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (w danej grupie wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

21. **Internat** to placówka opiekuńczo-wychowawcza przeznaczona dla młodzieży uczęszczającej do szkół ogólnokształcących i zawodowych zlokalizowanych poza stałym miejscem zamieszkania. **Bursa** to międzyszkolna placówka pełniąca funkcję internatu.

22. Prezentowane informacje, z wyjątkiem danych o szkołach wyższych, od roku szkolnego 2007/08 (a w przypadku absolwentów – od roku szkolnego 2006/07) opracowano na podstawie systemu informacji oświatowej administrowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej.

boarding-school and dormitories concern the beginning of the school year; data concerning graduates – the end of the school year;

- 2) *tertiary education is presented as of 30 XI; students are indicated correspondingly on the number of fields of education with they study; data regarding graduates concern the number of diplomas issued at the end of the studies. Graduates are shown from the previous academic year.*

17. Students attending organizational units in another location are shown according to real location of those organizational units, excluding table “Major data on voivodships” as well as students attending organizational units of Polish higher education institutions operating abroad, which are shown according to the location of main units (it concerns: dolnośląskie, łódzkie, mazowieckie, śląskie, podlaskie and zachodniopomorskie voivodships).

18. Extramural graduates occur only in post-secondary schools and schools for adults.

19. Classrooms do not include classrooms in adult schools and special schools.

20. Net enrolment rate is the relation of the number of people studying (as of the beginning of the school year) at a given educational level (within a given age group) to the population (as of 31 XII) in the age group defined as corresponding to this educational level.

21. A boarding school is a foster and educational facility designated for youth attending general and vocational schools located outside their place of permanent residence. A dormitory is an interschool facility serving as a boarding school.

22. The information presented, excluding the data on higher education institutions, since the 2007/08 school year (in the case of graduates – since the 2006/07 school year) has been completed on the basis of the Educational Information System, administered by the Ministry of National Education.

TABL. 1 (134). **EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA**
EDUCATION BY LEVEL

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	SPECIFICATION
SZKOŁY SCHOOLS					
Szkoły:					Schools:
podstawowe.....	573	548	540	533	primary
gimnazja	266	282	282	286	lower secondary
specjalne przysposabiające do pracy	11	22	24	25	special job-training
zasadnicze zawodowe.....	83	79	75	75	basic vocational
licea ogólnokształcące.....	89	86	89	89	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	15	5	6	5	supplementary general secondary
licea profilowane.....	74	18	14	9	specialized secondary
technika	111	100	99	92	technical secondary
technika uzupełniająca.....	11	3	6	4	supplementary technical secondary
artystyczne ogólnokształcące ^a	5	3	3	3 ^b	general art ^a
policealne	149	115	116	107	post-secondary
wyższe.....	9	9	9	9	tertiary
dla dorosłych	192	163	165	183	for adults
podstawowe.....	-	-	-	-	primary
gimnazja	10	13	15	18	lower secondary
zasadnicze zawodowe.....	5	5	5	5	basic vocational
licea ogólnokształcące.....	80	56	57	78	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	31	60	60	57	supplementary general secondary
licea profilowane.....	6	3	4	3	specialized secondary
technika	47	2	1	1	technical secondary
technika uzupełniająca.....	13	24	23	21	supplementary technical secondary
POMIESZCZENIA SZKOLNE^c CLASSROOMS^c					
Szkoły:					Schools:
podstawowe.....	6053	6706	6660	6569	primary
gimnazja	2676	3082	3104	3060	lower secondary
zasadnicze zawodowe.....	310	327	321	305	basic vocational
licea ogólnokształcące.....	1337	1388	1376	1510	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	30	-	-	-	supplementary general secondary
licea profilowane.....	411	129	87	41	specialized secondary
technika	1094	1480	1555	1546	technical secondary
technika uzupełniająca.....	21	-	-	1	supplementary technical secondary
artystyczne ogólnokształcące ^a	73	26	27	27	general art ^a
policealne	119	74	83	82	post-secondary

^a Dające uprawnienia zawodowe. ^b Ponadto 5 szkół artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne.
^c Bez pomieszczeń w szkołach dla dorosłych i specjalnych.

^a Leading to professional certification. ^b Moreover, 5 art schools giving only artistic education. ^c Excluding classrooms in schools for adults and in special schools.

TABL. 1 (134). **EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA (cd.)**
EDUCATION BY LEVEL (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	SPECIFICATION
NAUCZYCIELE^a TEACHERS^a					
Szkoły:					Schools:
podstawowe ^b	7497	6828	6649	6494	primary ^b
gimnazja ^b	4579	4287	4129	3986	lower secondary ^b
zasadnicze zawodowe ^{bc}	495	717	705	677	basic vocational ^{bc}
licea ogólnokształcące ^{bd}	1671	1824	1689	1611	general secondary ^{bd}
licea profilowane ^b	410	106	74	41	specialized secondary ^b
technika ^{bde}	988	1893	1742	1742	technical secondary ^{bde}
policealne	417	329	316	325	post-secondary
wyższe ^f	2647	2670	2590	2733	tertiary ^f
UCZNIOWIE I STUDENCI PUPILS AND STUDENTS					
Wychowanie przedszkolne ^g	15050	11834	10948	10852	Pre-primary education ^g
Szkoły:					Schools:
podstawowe.....	107259	87302	86152	84719	primary
gimnazja	66350	51379	48710	46409	lower secondary
specjalne ponadgimnazjalne przy- sposabiające do pracy	142	419	490	510	special upper secondary job-training
zasadnicze zawodowe	10223	9959	9257	8616	basic vocational
licea ogólnokształcące	26650	23034	22149	20895	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące...	521	186	226	135	supplementary general secondary
licea profilowane	9186	1133	874	501	specialized secondary
technika	20893	22198	21416	20913	technical
technika uzupełniająca.....	378	84	128	57	supplementary technical secondary
artystyczne ogólnokształcące ^h	552	369	377	345 ⁱ	general art ^h
policealne	12476	11900	11932	11913	post-secondary
wyższe	61443	49982	46654	44572	tertiary

^a W roku szkolnym 2005/06 bez nauczycieli pracujących w zespołach szkół; patrz uwagi ogólne, ust. 15 na str. 201. ^{b-e} Łącznie ze szkołami: ^b – dla dorosłych, ^c – specjalnymi przysposabiającymi do pracy, ^d – uzupełniającymi odpowiednio: liceami ogólnokształcącymi i technikami, ^e – ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe. ^f Nauczyciele akademicy. ^g Dotyczy dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego, ujętych również w tabl. 32 na str. 234. ^h Dające uprawnienia zawodowe. ⁱ Ponadto 226 uczniów szkół artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne.

^a In 2005/06 school year excluding teachers working in complexes of schools; see general notes, item 15 on page 201. ^{b-e} Including: ^b – schools for adults, ^c – special job-training schools, ^d – supplementary schools respectively: general secondary schools and technical secondary schools, ^e – general art schools leading to professional certification. ^f Academic teachers. ^g Concerns children aged 6 attending pre-primary education establishments also described in table 32 on page 234. ^h Leading to professional certification. ⁱ Moreover, 226 students of art schools giving only artistic education.

TABL. 1 (134). **EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA (dok.)**
EDUCATION BY LEVEL (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	SPECIFICATION
UCZNIOWIE I STUDENCI (dok.) PUPILS AND STUDENTS (cont.)					
Szkoły (dok.)					Schools (cont.)
dla dorosłych	10480	13526	12995	12478	for adults
podstawowe	-	-	-	-	primary
gimnazja	833	1173	1341	1326	lower secondary
zasadnicze zawodowe	280	276	309	213	basic vocational
licea ogólnokształcące	6120	5870	5846	7920	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	2222	4684	4155	1803	supplementary general secondary
licea profilowane	456	81	91	64	specialized secondary
technika	35	113	29	11	technical
technika uzupełniająca	534	1329	1224	1141	supplementary technical secondary
ABSOLWENCI GRADUATES					
Szkoły:					Schools:
podstawowe	19706	14974	14482	.	primary
gimnazja	21200	16522	15742	.	lower secondary
specjalne ponadgimnazjalne przy- sposabiające do pracy	16	68	88	.	upper secondary (post-primary)
zasadnicze zawodowe	3252	3218	3074	.	basic vocational
licea ogólnokształcące	8452	7433	7419	.	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	132	48	80	.	supplementary general secondary
licea profilowane	3036	439	252	.	specialized secondary
technika	-	5063	4889	.	technical
technika uzupełniająca	x	25	12	.	supplementary technical secondary
artystyczne ogólnokształcące ^a	62	52	73 ^b	.	general art ^a
policealne	4253	3588	3628	.	post-secondary
wyższe	12473	14551	15036	.	tertiary
dla dorosłych	2745	3538	3303	.	for adults
podstawowe	-	-	-	-	primary
gimnazja	145	227	337	.	lower secondary
zasadnicze zawodowe	55	85	92	.	basic vocational
licea ogólnokształcące	2395	1375	1248	.	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	x	1536	1362	.	supplementary general secondary
licea profilowane	150	27	7	.	specialized secondary
technika	-	18	-	.	technical
technika uzupełniająca	-	270	257	.	supplementary technical secondary

^a Dające uprawnienia zawodowe. ^b Ponadto 17 absolwentów szkół artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne.

Źródło: dane – z wyjątkiem szkół wyższych – Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Leading to professional certification. ^b Moreover, 17 graduates of art schools giving only artistic education.

Source: data – with the exception of the higher education institutions – of the Ministry of National Education.

TABL. 2 (135). **SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH**
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13
	szkoły schools			
Szkoły podstawowe Primary schools	573	548	540	533
Jednostki administracji centralnej (rządowej)..... <i>Central (government) administration entities</i>	2	2	2	2
Jednostki samorządu terytorialnego <i>Local self-government entities</i>	540	509	499	479
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne <i>Associations and other social organizations</i>	16	23	25	35
Organizacje wyznaniowe <i>Religious organizations</i>	3	2	2	2
Pozostałe..... <i>Others</i>	12	12	12	15
Gimnazja Lower secondary schools	266	282	282	286
Jednostki administracji centralnej (rządowej)..... <i>Central (government) administration entities</i>	1	1	1	1
Jednostki samorządu terytorialnego <i>Local self-government entities</i>	243	253	253	253
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne <i>Associations and other social organizations</i>	14	19	19	24
Organizacje wyznaniowe <i>Religious organizations</i>	4	2	2	2
Pozostałe..... <i>Others</i>	4	7	7	6
Zasadnicze szkoły zawodowe ^a Basic vocational schools ^a	83	101	99	100
Jednostki administracji centralnej (rządowej)..... <i>Central (government) administration entities</i>	-	2	2	2
Jednostki samorządu terytorialnego <i>Local self-government entities</i>	81	97	92	92
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne <i>Associations and other social organizations</i>	1	1	4	5
Pozostałe..... <i>Others</i>	1	1	1	1
Licea ogólnokształcące ^b General secondary schools ^b	104	91	95	94
Jednostki samorządu terytorialnego <i>Local self-government entities</i>	93	79	81	80
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne <i>Associations and other social organizations</i>	5	7	9	10
Organizacje wyznaniowe <i>Religious organizations</i>	1	1	1	1
Pozostałe..... <i>Others</i>	5	4	4	3
Licea profilowane Specialized secondary schools	74	18	14	9
Jednostki samorządu terytorialnego <i>Local self-government entities</i>	74	18	14	9

ab Łącznie ze szkołami: *a* – specjalnymi przysposabiającymi do pracy, *b* – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi.
 Źródło: dane – z wyjątkiem szkół wyższych – Ministerstwa Edukacji Narodowej.

ab Including: *a* – special upper secondary job-training schools, *b* – supplementary general secondary schools.

S o u r c e: data – with the exception of the higher education institutions – of the Ministry of National Education.

TABL. 2 (135). **SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (cd.)**
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13
	szkoły (dok.) schools (cont.)			
Technika^a	165	106	108	99
<i>Technical secondary schools^a</i>				
Jednostki administracji centralnej (rządowej).....	4	5	5	4
<i>Central (government) administration entities</i>				
Jednostki samorządu terytorialnego	158	98	100	91
<i>Local self-government entities</i>				
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	3	2	2	2
<i>Associations and other social organizations</i>				
Organizacje wyznaniowe	-	-	-	-
<i>Religious organizations</i>				
Pozostałe.....	-	1	1	2
<i>Others</i>				
Szkoły policealne	149	115	116	107
<i>Post-secondary schools</i>				
Jednostki administracji centralnej (rządowej).....	-	-	-	-
<i>Central (government) administration entities</i>				
Jednostki samorządu terytorialnego	70	29	31	26
<i>Local self-government entities</i>				
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	34	20	20	21
<i>Associations and other social organizations</i>				
Organizacje wyznaniowe	-	-	-	-
<i>Religious organizations</i>				
Pozostałe.....	45	66	65	60
<i>Others</i>				
Szkoły wyższe	9	9	9	9
<i>Tertiary education</i>				
Jednostki administracji centralnej (rządowej).....	2	2	2	2
<i>Central (government) administration entities</i>				
Organizacje wyznaniowe	-	-	-	-
<i>Religious organizations</i>				
Pozostałe.....	7	7	7	7
<i>Others</i>				
Szkoły dla dorosłych	192	163	165	183
<i>Schools for adults</i>				
Jednostki administracji centralnej (rządowej).....	4	4	4	6
<i>Central (government) administration entities</i>				
Jednostki samorządu terytorialnego	111	67	64	71
<i>Local self-government entities</i>				
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	21	22	24	29
<i>Associations and other social organizations</i>				
Pozostałe.....	56	70	73	77
<i>Others</i>				

^a Łącznie z technikami uzupełniającymi i ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.
 Źródło: dane – z wyjątkiem szkół wyższych – Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Including supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification.

S o u r c e: data – with the exception of the higher education institutions – of the Ministry of National Education.

TABL. 2 (135). **SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (cd.)**
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13
	uczniowie i studenci pupils and students			
Szkoły podstawowe	107259	87302	86152	84719
Primary schools				
Jednostki administracji centralnej (rządowej).....	334	304	295	288
<i>Central (government) administration entities</i>				
Jednostki samorządu terytorialnego	105596	85442	84199	82454
<i>Local self-government entities</i>				
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	711	976	1070	1352
<i>Associations and other social organizations</i>				
Organizacje wyznaniowe	165	149	152	155
<i>Religious organizations</i>				
Pozostałe.....	453	431	436	470
<i>Others</i>				
Gimnazja	66350	51379	48710	46409
Lower secondary schools				
Jednostki administracji centralnej (rządowej).....	24	19	19	24
<i>Central (government) administration entities</i>				
Jednostki samorządu terytorialnego	63722	48434	45850	43585
<i>Local self-government entities</i>				
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	2155	2425	2304	2489
<i>Associations and other social organizations</i>				
Organizacje wyznaniowe	357	149	149	151
<i>Religious organizations</i>				
Pozostałe.....	92	352	388	160
<i>Others</i>				
Zasadnicze szkoły zawodowe ^a	10223	10378	9747	9126
Basic vocational schools ^a				
Jednostki administracji centralnej (rządowej).....	-	194	204	181
<i>Central (government) administration entities</i>				
Jednostki samorządu terytorialnego	10209	10120	9463	8818
<i>Local self-government entities</i>				
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	8	24	51	91
<i>Associations and other social organizations</i>				
Pozostałe.....	6	40	29	36
<i>Others</i>				
Licea ogólnokształcące ^b	27171	23220	22375	21030
General secondary schools ^b				
Jednostki samorządu terytorialnego	26754	22519	21616	20102
<i>Local self-government entities</i>				
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	176	446	488	706
<i>Associations and other social organizations</i>				
Organizacje wyznaniowe	103	10	19	29
<i>Religious organizations</i>				
Pozostałe.....	38	245	252	193
<i>Others</i>				
Licea profilowane	9186	1133	874	501
Specialized secondary schools				
Jednostki samorządu terytorialnego	9186	1133	874	501
<i>Local self-government entities</i>				

a, b Łącznie ze szkołami: *a* – specjalnymi przysposabiającymi do pracy, *b* – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi.

Źródło: dane – z wyjątkiem szkół wyższych – Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a, b Including: *a* – special upper secondary job-training schools, *b* – supplementary general secondary schools.

Source: data – with the exception of the higher education institutions – of the Ministry of National Education.

TABL. 2 (135). **SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (cd.)**
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13
	uczniowie i studenci (dok.) pupils and students (cont.)			
Technika^a	22674	22651	21921	21315
<i>Technical secondary schools^a</i>				
Jednostki administracji centralnej (rządowej).....	550	823	838	724
<i>Central (government) administration entities</i>				
Jednostki samorządu terytorialnego	22012	21593	20859	20359
<i>Local self-government entities</i>				
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	112	196	185	176
<i>Associations and other social organizations</i>				
Organizacje wyznaniowe	-	-	-	-
<i>Religious organizations</i>				
Pozostałe.....	-	39	39	56
<i>Others</i>				
Szkoły policealne	12476	11900	11932	11913
<i>Post-secondary schools</i>				
Jednostki administracji centralnej (rządowej).....	-	-	-	-
<i>Central (government) administration entities</i>				
Jednostki samorządu terytorialnego	7555	3005	3037	2886
<i>Local self-government entities</i>				
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	2103	1491	1386	1201
<i>Associations and other social organizations</i>				
Organizacje wyznaniowe	-	-	-	-
<i>Religious organizations</i>				
Pozostałe.....	2818	7404	7509	7826
<i>Others</i>				
Szkoły wyższe	55951	47267	44478	44572
<i>Tertiary education</i>				
Jednostki administracji centralnej (rządowej).....	39607	34714	34856	37543
<i>Central (government) administration entities</i>				
Organizacje wyznaniowe	-	-	-	-
<i>Religious organizations</i>				
Pozostałe.....	16344	12553	9622	7029
<i>Others</i>				
Szkoły dla dorosłych	12346	13526	12995	12478
<i>Schools for adults</i>				
Jednostki administracji centralnej (rządowej).....	160	254	277	275
<i>Central (government) administration entities</i>				
Jednostki samorządu terytorialnego	7396	5530	5120	4580
<i>Local self-government entities</i>				
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	980	1137	1166	1484
<i>Associations and other social organizations</i>				
Pozostałe.....	3810	6605	6432	6139
<i>Others</i>				

^a Łącznie z technikami uzupełniającymi i ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.
 Ź r ó d ł o: dane – z wyjątkiem szkół wyższych – Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Including supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification.

S o u r c e: data – with the exception of the higher education institutions – of the Ministry of National Education.

TABL. 2 (135). **SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (cd.)**
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06	2010/11	2011/12
	absolwenci graduates		
Szkoły podstawowe	19706	14974	14482
Primary schools			
Jednostki administracji centralnej (rządowej).....	46	46	43
<i>Central (government) administration entities</i>			
Jednostki samorządu terytorialnego	19430	14700	14150
<i>Local self-government entities</i>			
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	123	144	203
<i>Associations and other social organizations</i>			
Organizacje wyznaniowe	18	28	22
<i>Religious organizations</i>			
Pozostałe.....	89	56	64
<i>Others</i>			
Gimnazja	21200	16522	15742
Lower secondary schools			
Jednostki administracji centralnej (rządowej).....	10	18	11
<i>Central (government) administration entities</i>			
Jednostki samorządu terytorialnego	20419	15536	14743
<i>Local self-government entities</i>			
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	648	839	872
<i>Associations and other social organizations</i>			
Organizacje wyznaniowe	69	45	46
<i>Religious organizations</i>			
Pozostałe.....	54	84	70
<i>Others</i>			
Zasadnicze szkoły zawodowe ^a	3268	3286	3162
Basic vocational schools ^a			
Jednostki administracji centralnej (rządowej).....	-	57	70
<i>Central (government) administration entities</i>			
Jednostki samorządu terytorialnego	3256	3207	3090
<i>Local self-government entities</i>			
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	4	-	2
<i>Associations and other social organizations</i>			
Organizacje wyznaniowe	4	-	-
<i>Religious organizations</i>			
Pozostałe.....	4	22	-
<i>Others</i>			
Licea ogólnokształcące ^b	8584	7481	7499
General secondary schools ^b			
Jednostki samorządu terytorialnego	5456	7254	7242
<i>Local self-government entities</i>			
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	31	139	162
<i>Associations and other social organizations</i>			
Organizacje wyznaniowe	39	-	-
<i>Religious organizations</i>			
Pozostałe.....	58	88	95
<i>Others</i>			
Licea profilowane	3036	439	252
Specialized secondary schools			
Jednostki samorządu terytorialnego	3036	439	252
<i>Local self-government entities</i>			

a, b Łącznie ze szkołami: *a* – specjalnymi przysposabiającymi do pracy, *b* – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi.

Źródło: dane – z wyjątkiem szkół wyższych – Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a, b Including: *a* – special upper secondary job-training schools, *b* – supplementary general secondary schools.

Source: data – with the exception of the higher education institutions – of the Ministry of National Education.

TABL. 2 (135). **SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (dok.)**
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06	2010/11	2011/12
	absolwenci (dok.) graduates (cont.)		
Technika^a	4401	5140	4974
<i>Technical secondary schools^a</i>			
Jednostki administracji centralnej (rządowej).....	62	176	176
<i>Central (government) administration entities</i>			
Jednostki samorządu terytorialnego	4339	4924	4743
<i>Local self-government entities</i>			
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	-	34	46
<i>Associations and other social organizations</i>			
Organizacje wyznaniowe	-	-	-
<i>Religious organizations</i>			
Pozostałe.....	-	6	9
<i>Others</i>			
Szkoły policealne	4253	3588	3628
<i>Post-secondary schools</i>			
Jednostki administracji centralnej (rządowej).....	-	-	-
<i>Central (government) administration entities</i>			
Jednostki samorządu terytorialnego	2549	1177	1116
<i>Local self-government entities</i>			
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	715	580	549
<i>Associations and other social organizations</i>			
Organizacje wyznaniowe	-	-	-
<i>Religious organizations</i>			
Pozostałe.....	989	1831	1963
<i>Others</i>			
Szkoły wyższe	11183	13652	15036
<i>Tertiary education</i>			
Jednostki administracji centralnej (rządowej).....	7439	8961	11025
<i>Central (government) administration entities</i>			
Organizacje wyznaniowe	-	-	-
<i>Religious organizations</i>			
Pozostałe.....	3744	4691	4011
<i>Others</i>			
Szkoły dla dorosłych	4106	3538	3303
<i>Schools for adults</i>			
Jednostki administracji centralnej (rządowej).....	51	81	103
<i>Central (government) administration entities</i>			
Jednostki samorządu terytorialnego	2418	1231	1182
<i>Local self-government entities</i>			
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	352	332	330
<i>Associations and other social organizations</i>			
Pozostałe.....	1285	1894	1688
<i>Others</i>			

^a Łącznie z technikami uzupełniającymi i ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.
 Źródło: dane – z wyjątkiem szkół wyższych – Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Including supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification.

S o u r c e: data – with the exception of the higher education institutions – of the Ministry of National Education.

TABL. 3 (136). UCZNIOWIE WEDŁUG GRUP WIEKU
PUPILS AND STUDENTS BY AGE GROUPS

GRUPY WIEKU AGE GROUPS	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13
	w % ludności danej grupy wieku in % of population of given age group			
7–12 lat.....	97,3	93,6	93,1	92,2
13–15	97,5	94,4	94,0	93,2
16–18	93,7	92,5	92,3	92,6
19–21 lat.....	27,4	27,7	27,8	26,6

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 4 (137). WSPÓŁCZYNNIK SKOLARYZACJI
ENROLMENT RATE

WYSZCZEGÓLNIENIE	Grupy wieku Age groups	2005/06			2010/11			SPECIFICATION
		ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	
		w %		in %	w %		in %	
BRUTTO GROSS								
Szkoły:								Schools:
podstawowe.....	7–12	100,4	101,0	99,7	97,1	97,7	96,4	primary
gimnazja	13–15	103,3	106,1	100,5	100,4	102,9	97,9	lower secondary
zasadnicze zawodowe ^a	16–18	15,1	21,2	8,7	17,9	24,1	11,4	basic vocational ^a
licea ogólnokształcące i profilowane ^b	16–18	64,0	55,4	73,0	58,8	48,8	69,2	general and specialized secondary ^b
technika ^c	16–18	35,3	38,4	32,0	40,5	44,9	35,9	technical secondary ^c
policealne	19–21	15,6	14,2	17,1	18,1	11,2	25,5	post-secondary
NETTO NET								
Wychowanie przedszkolne ^d	6	97,8	98,1	97,4	83,4	84,9	81,9	Pre-primary education ^d
Szkoły:								Schools:
podstawowe.....	7–12	97,2	96,9	97,6	93,5	93,6	93,5	primary
gimnazja	13–15	94,6	93,6	95,7	90,9	89,7	92,1	lower secondary
zasadnicze zawodowe ^a	16–18	12,7	17,4	7,8	14,8	19,5	10,0	basic vocational ^a
licea ogólnokształcące i profilowane ^b	16–18	50,7	40,7	61,0	41,8	31,1	53,0	general and specialized secondary ^b
technika ^c	16–18	23,8	25,2	22,5	28,0	30,6	25,4	technical secondary ^c
policealne	19–21	9,4	9,3	9,6	6,7	4,2	9,3	post-secondary

^{a-c} Łącznie ze szkołami: ^a – specjalnymi przysposabiającymi do pracy, ^b – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, ^c – technikami uzupełniającymi i artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. ^d Dotyczy dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^{a-c} Including: ^a – special job-training schools, ^b – supplementary general secondary schools, ^c – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification. ^d Concerns children aged 6 attending pre-primary education establishments.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 4 (137). **WSPÓŁCZYNNIK SKOLARYZACJI (dok.)**
ENROLMENT RATE (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Grupy wieku Age groups	2011/12			2012/13			SPECIFICATION
		ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	
		w %			in %			
BRUTTO GROSS								
Szkoły:								Schools:
podstawowe.....	7–12	97,8	98,1	97,5	97,4	97,4	97,5	primary
gimnazja.....	13–15	99,8	102,4	97,2	99,5	102,4	96,5	lower secondary
zasadnicze zawodowe ^a	16–18	17,8	23,9	11,4	17,3	23,6	10,8	basic vocational ^a
licea ogólnokształcące i profilowane ^b	16–18	58,9	48,3	69,9	57,9	48,1	68,1	general and specialized secondary ^b
technika ^c	16–18	41,0	45,3	36,5	41,6	45,8	37,2	technical secondary ^c
policealne.....	19–21	18,6	10,9	26,6	19,1	11,0	27,7	post-secondary
NETTO NET								
Wychowanie przedszkolne ^d	6	75,3	78,5	72,0	72,0	75,3	68,6	Pre-primary education ^d
Szkoły:								Schools:
podstawowe.....	7–12	93,0	93,0	92,9	92,1	92,1	92,2	primary
gimnazja.....	13–15	90,3	89,3	91,3	89,5	88,7	90,4	lower secondary
zasadnicze zawodowe ^a	16–18	14,5	19,2	9,7	13,9	18,6	9,0	basic vocational ^a
licea ogólnokształcące i profilowane ^b	16–18	41,8	31,0	53,0	41,3	30,9	51,9	general and specialized secondary ^b
technika ^c	16–18	28,3	31,0	25,5	29,0	31,4	26,6	technical secondary ^c
policealne.....	19–21	6,6	3,9	9,4	6,2	3,5	9,1	post-secondary

^{a-c} Łącznie ze szkołami: ^a – specjalnymi przysposabiającymi do pracy, ^b – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, ^c – technikami uzupełniającymi i artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. ^d Dotyczy dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^{a-c} Including: ^a – special job-training schools, ^b – supplementary general secondary schools, ^c – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification. ^d Concerns children aged 6 attending pre-primary education establishments.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 5 (138). **KOMPUTERY W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH**
COMPUTERS IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST-
-SECONDARY

SZKOŁY SCHOOLS		Szkoły posiadające komputery w % danej grupy szkół Schools equipped with computers in % of a given group of schools	Pracownie komputerowe Computer laboratory	Komputery ^a w szkołach Computers ^a in schools			
				ogółem grand total	w tym przeznaczone do użytku uczniów of which used by pupils and youth		
					razem total	w tym z dostępem do Internetu of which with Internet access	
						razem total	w tym szerokopasmowy of which broadband connection
Podstawowe Primary	2005/06	85,7	472	6542	5172	3695	1784
	2010/11	96,0	547	11702	8840	7924	4171
	2011/12	95,0	544	12139	9048	8242	4542
	2012/13	95,7	538	12832	9384	8718	5030
Gimnazja Lower secondary	2005/06	79,3	243	3502	2754	2487	1241
	2010/11	83,7	267	6142	4457	4225	2849
	2011/12	83,0	264	6468	4499	4279	2872
	2012/13	81,1	252	6594	4492	4331	2838
Zasadnicze zawodowe Basic vocational	2005/06	18,1	26	470	377	367	236
	2010/11	39,2	44	1143	937	912	765
	2011/12	38,7	42	1121	922	906	811
	2012/13	40,0	39	1119	898	879	727
Licea ogólnokształcące ^b General secondary ^b	2005/06	60,6	111	2211	1700	1645	1202
	2010/11	74,0	110	3262	2453	2429	1713
	2011/12	72,6	108	3352	2391	2363	1658
	2012/13	74,5	111	3499	2502	2467	1707
Licea profilowane..... Specialized secondary	2005/06	24,3	43	890	707	618	489
	2010/11	66,7	14	412	321	318	235
	2011/12	50,0	8	225	195	195	130
	2012/13	33,3	5	180	154	115	75
Technika ^b Technical secondary ^b	2005/06	36,9	95	1880	1424	1223	919
	2010/11	64,1	175	4559	3726	3576	2445
	2011/12	65,7	189	5047	4081	3947	2794
	2012/13	69,8	189	5300	4168	4095	2742
Specjalne ponadgimnazjalne przysposabiające do pracy Special upper secondary job- training	2005/06	18,2	1	9	7	6	-
	2010/11	22,7	1	11	10	3	2
	2011/12	20,8	1	13	12	4	2
	2012/13	24,0	1	14	11	5	3
Artystyczne..... Art	2005/06	20,0	1	9	8	7	7
	2010/11	66,7	2	104	56	56	56
	2011/12	66,7	2	132	76	76	76
	2012/13	66,7	2	133	76	76	76
Policealne ^c Post-secondary ^c	2005/06	21,1	14	225	171	147	58
	2010/11	76,9	6	186	126	126	89
	2011/12	83,3	7	198	135	135	135
	2012/13	78,6	6	214	135	132	129

^a W przypadku wspólnego użytkowania komputerów przez kilka szkół – wykazane tylko raz. ^b Łącznie z uzupełniającymi. ^c Dotyczy szkół działających w formie dziennej.

Źródło: Dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a In case of commonly used computers by a few schools – presented only once. ^b Including supplementary. ^c It concerns schools of day education.

Source: data of the Ministry of National Education.

Uwaga do tablic 6 i 7

W podziale według języków obcych jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz.

Note to tables 6 and 7

The division by languages may include one person more than once.

TABLE 6 (139). **UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH^a**
PUPILS AND STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS^a

LATA YEARS JĘZYKI OBCIE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem w tys. Total in thous.	W % ogółu uczniów w szkołach			In % of total pupils and students at schools							
		podstawowych primary			gimnazjach lower secondary	zasadniczych zawodowych ^b basic vocational ^b	liceach ogólnokształcących ^c general secondary ^c	liceach profilowanych specialized secondary	technikach ^d technical secondary ^d	policealnych ^e post- secondary ^e		
		razem total	miasta urban areas	wieś rural areas								
NAUCZANIE OBOWIĄZKOWE OBLIGATORY EDUCATION												
Angielski..... English	2005/06 2010/11 2011/12 2012/13	155,2 172,8 172,7 167,6	46,3 89,3 91,6 92,1	48,1 87,8 93,3 92,5	43,3 43,9 50,7 91,3	71,0 87,8 96,5 93,4	30,9 42,2 90,1 49,4	95,8 96,7 96,6 96,7	91,0 90,8 90,1 95,8	90,0 96,3 96,7 96,1	52,1 5,7 7,7 33,6	
Francuski.... French	2005/06 2010/11 2011/12 2012/13	3,1 2,4 2,6 2,3	0,1 0,1 0,3 0,0	0,2 0,2 0,5 0,0	0,1 - 0,0 -	0,5 0,6 0,8 1,1	- - - -	7,2 6,5 6,6 6,5	1,8 0,7 0,8 1,2	2,1 1,8 2,0 2,1	1,8 - - -	
Niemiecki.... German	2005/06 2010/11 2011/12 2012/13	82,1 74,8 77,1 73,7	16,2 9,6 8,5 7,6	15,7 8,4 7,8 6,9	17,0 11,4 9,8 8,6	27,7 57,4 71,8 72,8	31,2 34,1 32,0 28,5	71,4 63,8 63,3 63,5	73,2 56,9 54,2 65,5	76,6 79,4 77,4 80,6	11,0 - - 3,4	
Rosyjski..... Russian	2005/06 2010/11 2011/12 2012/13	19,1 11,0 10,3 9,9	2,7 0,6 0,2 0,1	1,1 0,2 0,0 -	5,4 1,1 0,5 0,3	3,9 6,6 8,2 8,4	24,6 12,0 8,3 9,6	12,6 12,8 12,1 12,2	25,5 27,7 20,5 24,6	23,4 11,7 10,9 11,0	4,5 - - -	
Hiszpański.. Spanish	2005/06 2010/11 2011/12 2012/13	0,2 0,3 0,4 0,5	- - - -	- - - -	- - - -	- - 0,1 0,2	- - - -	0,4 1,3 1,6 2,0	- - - -	- - - -	- - - -	
Włoski..... Italian	2005/06 2010/11 2011/12 2012/13	0,5 0,8 0,8 0,9	- - - -	- - - -	- - - -	- 0,3 0,4 0,5	- - - -	0,6 2,9 2,8 3,0	- - - -	- - - -	- - - -	
Inne..... Others	2005/06 2010/11 2011/12 2012/13	1,1 0,5 0,6 0,4	0,2 - - -	0,0 - - -	0,1 - - -	- 0,3 - -	- - - -	1,7 1,8 2,7 1,8	- - - -	- - - -	- - - 1,4	

^a W roku szkolnym 2005/06 stan w dniu 31 XII. ^{b-d} Łącznie ze szkołami: ^b – specjalnymi przysposabiającymi do pracy w roku szkolnym 2005/06, ^c – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, ^d – technikami uzupełniającymi oraz artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. ^e Od roku szkolnego 2010/11 bez kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a In the 2005/06 school year as of 31 XII. ^{b-d} Including: ^b – special job-training schools in the 2005/06 school year, ^c – supplementary general secondary schools, ^d – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification. ^e Since 2010/2011 school year excluding teacher training colleges, foreign language teacher training colleges and colleges of social work.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 6 (139). **UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH^a (dok.)**
PUPILS AND STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS^a (cont.)

LATA YEARS JĘZYKI OBCE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem Total	W % ogółu uczniów w szkołach			In % of total pupils and students at schools						
		podstawowych primary			gimnazjach lower secondary	zasadniczych zawodowych ^b basic vocational ^b	liceach ogólnokształcących ^c general secondary ^c	liceach profilo- wanych special- ized secondary	techni- kach ^d technical secondary ^d	policeal- nych ^e post- secondary ^e	
		razem total	miasta urban areas	wieś rural areas							
NAUCZANIE DODATKOWE^f ADDITIONAL EDUCATION^f											
Angielski..... <i>English</i>	2005/06	25,7	17,8	18,9	16,0	9,1	-	-	-	-	20,7
	2010/11	5,0	2,1	1,1	3,7	4,9	-	0,4	3,8	0,8	24,3
	2011/12	4,0	1,3	1,0	1,7	4,6	0,4	0,6	5,5	0,9	24,2
	2012/13	2,6	0,6	0,1	1,3	3,8	-	0,6	-	0,2	13,7
Francuski..... <i>French</i>	2005/06	0,3	0,1	0,1	0,1	0,4	-	-	-	-	-
	2010/11	0,6	0,1	0,1	-	0,7	-	0,5	-	0,3	-
	2011/12	0,5	-	-	-	0,7	-	0,6	-	0,2	-
	2012/13	0,3	-	-	-	0,6	-	0,3	-	-	-
Niemiecki..... <i>German</i>	2005/06	19,7	6,1	5,6	6,8	19,3	-	0,4	4,1	-	-
	2010/11	11,2	3,8	3,9	3,7	13,2	-	2,2	7,0	2,3	0,5
	2011/12	10,6	4,2	4,5	3,8	11,1	-	2,9	11,4	3,8	-
	2012/13	9,1	4,0	4,4	3,3	9,9	-	3,1	-	1,5	12,1
Inne..... <i>Others</i>	2005/06	5,7	1,7	1,2	2,5	4,1	-	4,3	-	-	-
	2010/11	3,9	1,6	0,9	2,6	1,8	-	5,3	7,3	1,2	-
	2011/12	3,3	1,3	0,8	2,3	1,4	0,3	4,8	9,4	1,1	0,4
	2012/13	2,9	1,2	0,8	1,8	1,6	-	5,4	-	0,1	-

^a W roku szkolnym 2005/06 stan w dniu 31 XII. ^{b-d} Łącznie ze szkołami: ^b – specjalnymi przysposabiającymi do pracy w roku szkolnym 2005/06, ^c – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, ^d – technikami uzupełniającymi oraz artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. ^e Od roku szkolnego 2010/11 bez kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych. ^f Prowadzone w ramach godzin będących do dyspozycji dyrektora szkoły.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a In the 2005/06 school year as of 31 XII. ^{b-d} Including: ^b – special job-training schools in the 2005/06 school year, ^c – supplementary general secondary schools, ^d – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification. ^e Since 2010/2011 school year excluding teacher training colleges, foreign language teacher training colleges and colleges of social work. ^f Conducted during the hours which are at the disposal of headperson.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 7 (140). **UCZĄCY SIĘ JEZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DOROSŁYCH^a**
STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR ADULTS^a

LATA YEARS JEZYKI OBCIE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem Total	W % ogółu uczniów w szkołach In % of all school at students						
		gimnazjach lower secondary	zasadniczych zawodowych basic voca- tional	liceach ogólnokształ- cących ^b general secondary ^b	liceach profi- lowanych specialized secondary	technikach ^c technical secondary ^c	policealnych post-secon- dary	
Angielski..... <i>English</i>	2005/06	10,3	50,3	37,8	46,5	78,6	25,5	56,4
	2010/11	15,0	79,0	96,0	77,6	100,0	53,9	44,5
	2011/12	14,2	77,9	96,4	79,8	97,8	57,3	38,0
	2012/13	15,4	83,0	96,7	87,4	95,3	61,7	45,6
Francuski.... <i>French</i>	2005/06	0,1	-	-	-	-	-	1,6
	2010/11	0,0	-	-	0,4	-	-	-
	2011/12	-	-	-	-	-	-	-
	2012/13	-	-	-	-	-	-	-
Niemiecki.... <i>German</i>	2005/06	4,9	23,6	1,3	25,5	10,0	46,0	17,1
	2010/11	2,1	9,1	-	10,3	-	43,2	2,7
	2011/12	2,0	12,0	-	11,1	2,2	40,3	2,0
	2012/13	1,3	7,8	-	6,2	4,7	35,8	2,1
Rosyjski..... <i>Russian</i>	2005/06	4,4	26,1	47,1	37,5	11,4	18,6	3,3
	2010/11	1,7	11,8	-	12,8	-	4,6	1,8
	2011/12	1,2	11,5	-	10,5	-	2,3	0,1
	2012/13	1,3	9,1	-	10,6	-	4,6	1,1
Inne..... <i>Others</i>	2005/06	0,5	-	-	1,7	-	-	3,7
	2010/11	0,0	-	-	0,0	-	-	-
	2011/12	-	-	-	-	-	-	-
	2012/13	0,0	-	-	-	-	-	0,3

^a Dane dotyczą nauczania obowiązkowego; w roku szkolnym 2005/06 stan w dniu 31 XII. ^b, ^c łącznie ze szkołami: ^b – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, ^c – technikami uzupełniającymi.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Data concern obligatory education; in the 2005/06 school year as of 31 XII. ^b, ^c Including: ^b – supplementary general secondary schools, ^c – supplementary technical secondary schools.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 8 (141). **KSZTAŁCENIE OSÓB ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI** ^a
EDUCATION FOR PEOPLE WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	2005/06	2010/11	2011/12	SPECIFICATION
	uczniowie <i>pupils and students</i>				absolwenci <i>graduates</i>			
Szkoły podstawowe . w tym specjalne ...	3993 1756	2935 1185	2814 1157	2802 1086	584 288	614 231	613 258	Primary schools of which special
Gimnazja w tym specjalne ...	3321 1583	2449 1323	2394 1247	2343 1251	868 421	785 406	755 362	Lower secondary schools of which special
Szkoły specjalne przysposabiające do pracy.....	202	419	490	510	16	68	88	Special job-training schools
Zasadnicze szkoły zawodowe..... w tym specjalne ..	1016 906	782 651	739 626	728 555	318 290	228 189	211 183	Basic vocational schools of which special
Licea ogólnokształ- cące ^b w tym specjalne ..	342 -	175 26	180 40	166 20	93 -	50 -	56 10	General secondary schools ^b of which special
Licea profilowane.... w tym specjalne ..	157 32	27 22	28 22	16 13	37 8	6 5	11 9	Specialized second- ary schools of which special
Technika ^c w tym specjalne ..	194 7	103 30	105 21	87 20	30 -	31 13	41 6	Technical second- ary schools ^c of which special
Szkoły policealne.... w tym specjalne ...	8 -	7 7	11 11	7 7	3 -	8 8	- -	Post-secondary schools of which special

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 200. ^b, ^c Łącznie z: ^b – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, ^c – technika-
kami uzupełniającymi oraz ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a See general notes, item 11 on page 200. ^b, ^c Including: ^b – supplementary general secondary schools, ^c – supple-
mentary technical secondary schools as well as general art schools leading to professional certification.

SOURCE: data of the Ministry of National Education.

TABL. 9 (142). **SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI
WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPII ORAZ OŚRODKI
REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZE**
**SPECIAL EDUCATIONAL CENTRES, YOUTH EDUCATION CENTRES, YOUTH
SOCIAL THERAPY CENTRES AND REHABILITATION-EDUCATION CENTRES**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005 ^a	2010	2011	2012	SPECIFICATION
SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE SPECIAL EDUCATIONAL CENTRES					
Ośrodki	22	23	23	24	Centres
Miejsca	1423	1803	1658	1670	Places
Wychowankowie.....	1501	1286	1193	1101	Residents
w tym:					of which:
niewidomi i słabo widzący.....	1	1	-	-	blind and sight impaired
nieślyszący i słabo słyszący	166	125	126	117	deaf and hearing impaired
przewlekłe choroby	6	-	-	-	chronically ill
z niepełnosprawnością ruchową ^b ...	5	-	-	-	motor-skill impaired ^b
z upośledzeniem umysłowym	1149	1015	940	870	mentally disabled
zagrożeni niedostosowaniem spo- łecznym	59	19	-	1	socially maladjusted

^a Stan w dniu 31 X. ^b W latach 2011 i 2012 dotyczy wychowanków z niepełnosprawnością ruchową i afazją.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a As of 31 X. ^b In 2011 and 2012 concerns motor-skill impaired residents and residents with aphasia.

SOURCE: data of the Ministry of National Education.

TABL. 9 (142). **SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPI ORAZ OŚRODKI REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZE (dok.)**
SPECIAL EDUCATIONAL CENTRES, YOUTH EDUCATION CENTRES, YOUTH SOCIAL THERAPY CENTRES AND REHABILITATION-EDUCATION CENTRES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005 ^a	2010	2011	2012	SPECIFICATION
MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE <i>YOUTH EDUCATION CENTRES</i>					
Ośrodki.....	2	2	2	2	<i>Centres</i>
Miejsca.....	156	192	192	192	<i>Places</i>
Wychowankowie.....	156	192	264	288	<i>Residents</i>
OŚRODKI REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZE <i>REHABILITATION-EDUCATION CENTRES</i>					
Ośrodki.....	8	9	9	9	<i>Centres</i>
Miejsca.....	168	492	535	555	<i>Places</i>
Wychowankowie.....	373	421	444	452	<i>Residents</i>
w tym:					<i>of which:</i>
z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim.....	96	132	130	129	<i>mental retardation-profound</i>
z zaburzeniami sprzężonymi.....	210	289	314	323	<i>associated with defects</i>

^a Stan w dniu 31 X.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a As of 31 X.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 10 (143). **WYCHOWANIE POZASZKOLNE**
Stan w dniu 31 X
EXTRACURRICULAR EDUCATION
As of 31 X

RODZAJE PLACÓWEK <i>KIND OF INSTITUTIONS</i>	Placówki <i>Institutions</i>	Uczestnicy stałych i okresowych form zajęć ^a <i>Participants of permanent and temporary forms of pursuits^a</i>							
		ogółem <i>total</i>	informacyjnych <i>informatical</i>	technicznych <i>technical</i>	przedmiotowych <i>subjects</i>	arty-stycznych <i>arts</i>	sportowych <i>sports</i>	tury-stycznokrajo-znawczych <i>tourism</i>	innych <i>others</i>
OGÓŁEM 2005 ^b	13	40820	-	7575	-	18562	11593	-	2860
TOTAL 2005	19	34041	201	132	491	12185	15928	2821	2283
..... 2011	23	34652	262	262	1488	8817	17321	2012	4490
..... 2012	20	37230	138	246	1337	11683	17123	2500	4203
Pałace młodzieży..... <i>Youth centres</i>	1	4677	63	231	847	2249	194	1021	72
Młodzieżowe domy kultury. <i>Youth community centres</i>	4	14378	50	15	80	9250	2127	300	2556
Ogniska pracy pozaszkolnej..... <i>Extracurricular interest</i> <i>groups</i>	1	151	-	-	17	79	10	-	45
Międzyszkolne ośrodki sportowe..... <i>Inter-school sports centres</i>	6	13893	-	-	-	-	13663	-	230
Ogrody jordanowskie..... <i>Jordans gardens</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pozostałe placówki..... <i>Other institutions</i>	8	4131	25	-	393	105	1129	1179	1300

^a Biorący systematyczny udział w pracy kół w okresie od 1 X (w 2005 r. – od 1 XI) roku poprzedzającego rok badany do 30 IX (w 2005 r. – do 31 X) roku badanego. ^b Stan w dniu 31 X.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Systematic participation in extracurricular activities in period from 1 X (in 2005 – from 1 XI) of the year preceding the surveyed year to 30 IX (in 2005 – to 31 X) of the surveyed year. ^b As of 31 X.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 11 (144). **INTERNATY I BURSY SZKÓŁ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
BOARDING-SCHOOLS AND DORMITORIES FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012/13		2005/06 ^a	2010/11	2011/12	2012/13		SPECIFICATION
	placówki establishments	miejsca beds	korzystający boarders					
			ogółem total			na 100 miejsc per 100 beds		
OGÓŁEM	43	4646	4640	3672	3924	3896	83,9	TOTAL
Internaty	29	2673	3632	2801	2114	2066	77,3	Boarding schools
szkoly podstawowe i gimnazja	2	85	-	80	83	62	72,9	Primary and lower secondary
zasadnicze szkoly zawodowe i technika ^b	21	2006	2928	2108	1406	1542	76,9	Basic vocational and technical secondary ^b
licea ogólnokształcące ^c	6	582	304	566	543	462	79,4	General secondary ^c
licea profilowane	-	-	-	47	82	-	x	Specialized secondary
Bursy	14	1973	704	871	1810	1830	92,8	Dormitories

^a Stan w dniu 31 X. ^b, ^c Łącznie ze szkołami: ^b – technikami uzupełniającymi, ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe, policealnymi, kolegiami nauczycielskimi, nauczycielskimi kolegiami języków obcych, kolegiami pracowników służb społecznych, ^c – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a As of 31 X. ^b, ^c Including: ^b – supplementary technical secondary schools, general art schools leading to professional certification, post-secondary schools, teacher training colleges, foreign language teacher training colleges, colleges of social work, ^c – supplementary general secondary schools.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 12 (145). **DOMY I STOŁÓWKI STUDENCKIE**
STUDENT DORMITORIES AND CANTEENS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	SPECIFICATION
DOMY STUDENCKIE STUDENT DORMITORIES					
Domy	19	19	16	16	Dormitories
Miejsca	5906	4799	4259	4004	Beds
Korzystający:					Boarding:
studenci	4449	4218	3778	3529	students
w % ogółu studentów	7,2	8,4	8,1	7,9	in % of total students
uczestnicy studiów doktorskich ^a	-	7	6	8	students of doctoral studies ^a
w % ogółu uczestników	x	1,7	1,1	1,3	in % of total students of doctoral studies
STOŁÓWKI STUDENCKIE STUDENT CANTEENS					
Stołówki	2	2	2	2	Canteens
Miejsca	1010	1164	1134	1164	Places

^a Bez uczestników studiów doktorskich w Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego, placówkach naukowych Polskiej Akademii Nauk oraz instytutów naukowo-badawczych.

^a Excluding doctoral students of the Medical Centre for Postgraduate Education, scientific facilities of the Polish Academy of Sciences as well as research institutes.

TABL. 13 (146). **STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH OTRZYMUJĄCY STYPENDIA^a**
STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS RECEIVING
SCHOLARSHIPS^a

SZKOŁY	2005/06 ^{bc}	2010/11 ^b	2011/12 ^b	2012/13			otrzymujący stypendia w % ogółu studentów danej grupy szkół <i>scholarship recipients in % of total students of a given group of schools</i>	SCHOOLS
				ogółem ^b <i>total^b</i>	w tym otrzymujący stypendia <i>of which scholarships recipients</i>			
					socjalne <i>social</i>	rektora dla najlepszych studentów <i>vice-chancellor to the best students</i>		
OGÓŁEM	20667	15514	12448	11580	8347	3226	26,0	TOTAL
w tym:								<i>of which:</i>
Uniwersytety	13509	10423	8622	8407	6375	2047	27,9	Universities
Wyższe szkoły techniczne	-	-	-	-	-	-	x	Technical universities
Wyższe szkoły rolnicze	-	-	-	-	-	-	x	Agricultural academies
Wyższe szkoły ekonomiczne	1996	1626	1119	992	611	371	25,7	Academies of economics
Wyższe szkoły pedagogiczne	1910	1122	773	509	287	221	19,9	Teacher education schools
Uniwersytety medyczne	-	-	-	-	-	-	x	Medical universities
Akademie wychowania fizycznego	-	-	-	-	-	-	x	Physical academies
Wyższe szkoły artystyczne	-	-	-	-	-	-	x	Fine arts academies

^a Łącznie z cudzoziemcami; w latach akademickich 2010/11 i 2011/12 bez stypendiów przyznawanych przez ministrów oraz stypendiów finansowanych z funduszy unijnych. ^b W podziale według rodzajów jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz. ^c Bez cudzoziemców.

^a Including foreigners; in the 2010/11 and 2011/12 academic years excluding scholarships granted by ministers and scholarships financed from European funds. ^b In the division by type of scholarships one person may be included more than once. ^c Excluding foreigners.

TABL. 14 (147). SZKOŁY PODSTAWOWE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)
 PRIMARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/2006			2010/2011			2011/12			2012/2013		
	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Szkoły.....	537	139	398	513	139	374	505	140	365	496	142	354
Schools												
w tym: of which:												
sportowe i mistrzostwa spor- toweego.....	2	2	-	2	2	-	1	1	-	2	2	-
<i>sport and athletic</i>												
filialne.....	25	-	25	12	-	12	17	-	17	19	-	19
<i>branch</i>												
artystyczne ^a	-	2	2	2	2	-	3	3	-	3	3	-
<i>art^a</i>												
Pomieszczenia szkolne.....	6053	2701	3352	6706	2932	3774	6660	2956	3704	6569	2961	3608
Classrooms												
Oddziały.....	5150	2657	2493	4661	2333	2328	4563	2299	2264	4449	2256	2193
Sections												
Uczniowie.....	105603	64346	41157	86117	53164	32953	84995	52729	32266	83633	52047	31586
Pupils												
w tym kobiety.....	51544	31493	20051	41796	25903	15893	41382	25770	15612	40806	25373	15433
<i>of which females</i>												
w tym I klasa.....	15583	9536	6047	14004	8705	5299	14502	9177	5325	13971	8494	5477
<i>of which 1st grade</i>												
w tym szkoły: of which schools:												
sportowe i mistrzostwa spor- toweego.....	117	117	-	142	142	-	53	53	-	669	669	-
<i>sport and athletic</i>												
filialne.....	484	-	484	277	-	277	559	-	559	771	-	771
<i>branch</i>												
artystyczne ^a	334	334	-	304	304	-	303	303	-	295	295	-
<i>art^a</i>												
Absolwenci.....	19418	11974	7444	14743	9189	5554	14224	8822	5402	.	.	.
Graduates												
w tym kobiety.....	9604	5937	3667	7183	4454	2729	6958	4338	2620	.	.	.
<i>of which females</i>												
w tym szkoły: of which schools:												
sportowe i mistrzostwa spor- toweego.....	23	23	-	18	18	-	131	131	-	.	.	.
<i>sport and athletic</i>												
filialne.....	-	-	-	62	-	62	128	-	128	.	.	.
<i>branch</i>												
artystyczne ^a	46	46	-	46	46	-	43	43	-	.	.	.
<i>arts^a</i>												
Liczba uczniów na: Number of pupils per:												
1 szkołę.....	196	463	103	168	382	88	168	377	88	169	367	89
<i>school</i>												
1 pomieszczenie szkolne.....	17	24	12	13	18	9	13	18	9	8	18	9
<i>classroom</i>												
1 oddział.....	20	24	17	18	23	14	19	23	14	19	23	14
<i>section</i>												

^a Dotyczy szkół realizujących jednocześnie program szkoły podstawowej.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Concerns schools simultaneously conducting the primary school programme.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 15 (148). **GIMNAZJA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
LOWER SECONDARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/2006			2010/2011			2011/12			2012/13		
	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Gimnazja	234	119	115	248	122	126	249	122	127	250	124	126
<i>Lower secondary</i>												
w tym szkoły:												
<i>of which schools:</i>												
sportowe i mistrzostwa spor-												
<i>sport and athletic</i>												
z oddziałami przysposabiają-												
<i>with job-training sections^a</i>												
Pomieszczenia szkolne	2676	1787	889	3082	1988	1094	3104	2002	1102	3060	1968	1092
<i>Classrooms</i>												
Oddziały	2548	1725	823	2166	1402	764	2073	1344	729	1978	1284	694
<i>Sections</i>												
Uczniowie	64767	45524	19243	50056	34374	15682	47463	32688	14775	45158	31087	14071
<i>Pupils</i>												
w tym kobiety	31353	21986	9367	24382	16816	7566	23070	15941	7129	21843	15114	6729
<i>of which females</i>												
w tym I klasa	21357	14843	6514	16748	11384	5364	15719	10890	4829	14976	10319	4657
<i>of which 1st grade</i>												
w tym szkoły:												
<i>of which schools:</i>												
sportowe i mistrzostwa spor-												
<i>sport and athletic</i>												
z oddziałami przysposabiają-												
<i>with job-training sections^a</i>												
Absolwenci	20779	14634	6145	16116	11086	5030	15380	10627	4753	.	.	.
<i>Graduates</i>												
w tym kobiety	10467	7322	3145	8091	5583	2508	7767	5366	2401	.	.	.
<i>of which females</i>												
w tym szkoły:												
<i>of which schools:</i>												
sportowe i mistrzostwa spor-												
<i>sport and athletic</i>												
z oddziałami przysposabiają-												
<i>with job-training sections^a</i>												
Liczba uczniów na:												
<i>Number of pupils per:</i>												
1 szkołę	277	383	167	202	282	124	191	268	116	181	251	112
<i>school</i>												
1 pomieszczenie szkolne	24	25	22	16	17	14	15	16	13	15	16	13
<i>classroom</i>												
1 oddział	25	26	23	23	25	21	23	24	20	23	24	20
<i>section</i>												

^a Na podbudowie programowej VI klasy szkoły podstawowej.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Based on 6th grade of primary school.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 16 (149). **ZASADNICZE SZKOŁY ZAWODOWE DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
BASIC VOCATIONAL SCHOOLS FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	SPECIFICATION
Szkoły.....	62	60	56	55	<i>Schools</i>
Oddziały	347	366	366	355	<i>Sections</i>
Uczniowie	9317	9308	8631	8061	<i>Students</i>
w tym kobiety	2498	2800	2602	2380	<i>of which females</i>
w tym I klasa	4028	3926	3549	.	<i>of which 1st grade</i>
Absolwenci	2962	3029	2891	.	<i>Graduates</i>
w tym kobiety	920	1033	1070	.	<i>of which females</i>

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 17 (150). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI ZASADNICZYCH SZKÓŁ ZAWODOWYCH
DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych) WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW
KSZTAŁCENIA**
**STUDENTS AND GRADUATES OF BASIC VOCATIONAL SCHOOLS FOR YOUTH
(excluding special schools) BY FIELDS OF EDUCATION**

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	2005/06	2010/11	2011/12	FIELDS OF EDUCATION ^a
	uczniowie <i>students</i>				absolwenci <i>graduates</i>			
O G Ó Ł E M	9317	9308	8631	8061	2962	3029	2891	T O T A L
w tym:								<i>of which:</i>
Artystyczne	36	32	26	26	14	15	15	<i>Arts</i>
Ekonomiczne i admini- stracyjne	1652	1543	1363	1135	648	622	629	<i>Business and administration</i>
Inżynierjno- -techniczne	3309	3418	3262	3091	933	970	961	<i>Engineering and engineering trades</i>
Produkcji i przetwórstwa	2394	1365	1237	1210	771	425	342	<i>Manufacturing and processing</i>
Architektury i budow- nictwa	487	1041	899	869	145	330	249	<i>Architecture and building</i>
Rolnicze, leśne i rybactwa	140	38	21	24	29	5	5	<i>Agriculture, forestry and fishery</i>
Usług dla ludności	1299	1871	1823	1706	422	665	690	<i>Personal services</i>

^a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97).

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97).

Source: data of the Ministry of National Education.

Uwaga do tablic 18–20

W roku szkolnym 2012/13 nie odbył się nabór do klas I w uzupełniających liceach ogólnokształcących, liceach profilowanych i technikach uzupełniających, patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 199.

Note to tables 18–20

In the 2012/13 school year a recruitment to 1 st grade wasn't held in supplementary general secondary schools, specialized secondary schools and supplementary technical secondary schools, see general notes, item 7 on page 199.

TABL. 18 (151). LICEA OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA MŁODZIEŻY ^a (bez szkół specjalnych)
GENERAL SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH ^a (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	SPECIFICATION
Szkoły	104	89	92	91	Schools
Oddziały	954	860	835	798	Sections
Uczniowie	27171	23194	22335	21010	Students
w tym kobiety	16288	14279	13802	13023	of which females
w tym I klasa	9383	7842	7364	.	of which 1st grade
Absolwenci	8584	7481	7489	.	Graduates
w tym kobiety	5186	4594	4664	.	of which females

^a Łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi; patrz uwagi ogólne, ust 7, pkt 5 na str. 199.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Including supplementary general secondary schools; see general notes, item 7, point 5 on page 199.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 19 (152). LICEA PROFILOWANE DLA MŁODZIEŻY ^a (bez szkół specjalnych)
SPECIALIZED SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH ^a (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	SPECIFICATION
Szkoły	72	17	13	8	Schools
Oddziały	334	49	36	20	Sections
Uczniowie	9154	1111	852	488	Students
w tym kobiety	4969	751	579	327	of which females
w tym klasa I	2830	302	276	-	of which 1st grade
Absolwenci	3028	434 ^a	243	.	Graduates
w tym kobiety	1649	308 ^b	167	.	of which females

^a Patrz uwagi ogólne, ust 7, pkt 6 na str. 199.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a See general notes, item 7, point 6 on page 199.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

Tabl. 20 (153). **TECHNIKA^a ORAZ SZKOŁY ARTYSTYCZNE OGÓLNOKSZTAŁCĄCE^b DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS^a AS WELL AS GENERAL ART SCHOOLS^b FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	SPECIFICATION
Szkoły.....	126	104	105	97	Schools
Oddziały.....	818	947	932	908	Sections
Uczniowie.....	21816	22621	21900	21295	Students
w tym kobiety.....	10069	9964	9679	9502	of which females
w tym klasa I.....	7484	6296	6123	.	of which 1st grade
Absolwenci.....	3642	5127	4968	.	Graduates
w tym kobiety.....	1786	2290	2265	.	of which females

^a Łącznie z technikami uzupełniającym; patrz uwagi ogólne, ust 7, pkt 7 i 8 na str.199. ^b Dające uprawnienia zawodowe.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Including supplementary technical secondary schools; see general notes, item 7, point 7 i 8 on page 199. ^b Leading to professional certification.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 21 (154). **SZKOŁY ARTYSTYCZNE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY**
LEVEL ART SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	SPECIFICATION
SZKOŁY ARTYSTYCZNE NIEDAJĄCE UPRAWNIENIŃ ZAWODOWYCH LEVEL ART SCHOOLS NOT LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION					
Szkoły.....	12	20	19	20	Schools
w tym kształcące wyłącznie w zakresie przedmiotów artystycznych.....	-	-	-	-	of which schooling only in the art subjects
Uczniowie.....	1432	1195	1225	1229	Pupils
w tym kobiety.....	933	788	833	827	of which females
Absolwenci.....	238	115	116	.	Graduates
w tym kobiety.....	162	69	75	.	of which females

SZKOŁY ARTYSTYCZNE DAJĄCE UPRAWNIENIA ZAWODOWE
LEVEL ART SCHOOLS LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION

Szkoły.....	5	9	8	8	Schools
w tym kształcące wyłącznie w zakresie przedmiotów artystycznych.....	3	6	5	5	of which schooling only in the art subjects
Uczniowie.....	552	592	601	571	Students
w tym kobiety.....	373	420	420	401	of which females
Absolwenci.....	62	74	90	.	Graduates
w tym kobiety.....	44	57	62	.	of which females

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 22 (155). **SZKOŁY POLICEALNE (bez szkół specjalnych)**
POST-SECONDARY SCHOOLS (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	SPECIFICATION
Szkoły.....	149	114	115	106	Schools
Oddziały.....	498	479	486	494	Sections
Uczniowie.....	12476	11893	11921	11901	Students
w tym kobiety.....	6716	8125	8322	8402	of which females
Absolwenci.....	4253	3580	3628	.	Graduates
w tym kobiety.....	2656	2703	2703	.	of which females

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
 Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 23 (156). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI SZKÓŁ POLICEALNYCH (bez szkół specjalnych)**
WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA
STUDENTS AND GRADUATES OF POST-SECONDARY SCHOOLS (excluding special schools) BY FIELDS OF EDUCATION

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	2005/06	2010/11	2011/12	FIELDS OF EDUCATION ^a
	uczniowie students				absolwenci graduates			
O G Ó Ł E M	12476	11893	11921	11901	4253	3580	3628	T O T A L
w tym:								of which:
Pedagogiczne.....	632	444	165	316	184	61	124	Education science and teacher train- ing
Spoleczne.....	1256	318	350	317	430	189	187	Social and be- havioural science
Ekonomiczne i administracyjne.	3040	3808	3511	3034	1051	805	648	Business and administration
Informatyczne.....	2244	704	562	606	697	135	78	Computing
Inżynierjno- -techniczne.....	202	116	163	88	20	25	210	Engineering and engineering trades
Produkcji i prze- twórstwa.....	-	-	-	-	-	-	-	Manufacturing and processing
Architektury i budownictwa.....	188	303	289	152	58	54	76	Architecture and building
Rolnicze, leśne i rybactwa.....	107	282	347	135	38	68	92	Agriculture, forestry and fishery
Medyczne.....	1027	1674	1852	1929	457	841	902	Health
Opieki społecznej..	599	212	283	546	224	93	108	Social services
Ochrony i bezpie- czeństwa.....	1168	1539	1574	1849	341	634	348	Security services

^a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97).

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97).

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 24 (157). **SZKOŁY WYŻSZE**
HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Szkoły Schools	Nauczyciele akademicy ^a Academic teachers ^a	Studenci Students	Absolwenci ^b Graduates ^b	SPECIFICATION
OGÓŁEM 2005/06	9	2647	61443	12473	TOTAL
2010/11	9	2707	49982	14551	
2011/12	9	2636	46654	15036	
2012/13	9	2610	44572	.	
Uniwersytety	1	1968	30104	8849	Universities
Wyższe szkoły techniczne .	-	-	-	-	Technical universities
Wyższe szkoły rolnicze	-	-	-	-	Agricultural academies
Wyższe szkoły ekonomicz- ne	2	137	3866	1986	Academies of economics
Wyższe szkoły pedago- giczne	2	70	2564	1432	Teacher education schools
Uniwersytety medyczne	-	-	-	-	Medical universities
Akademie wychowania fizycznego	-	-	-	-	Physical academies
Wyższe szkoły artystyczne	-	-	-	-	Fine arts academies
Wyższe szkoły teologiczne	-	-	-	-	Theological academies
Pozostałe szkoły wyższe ...	4	4355	8038	2769	Others

^a Nauczyciele zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin w więcej niż jednej szkole wyższej wykazani zostali w każdym miejscu pracy; patrz uwagi ogólne, ust. 15 na str. 201. ^b W podziale według typów szkół – z roku akademickiego 2011/12.

^a Teachers employed full-time in more than one institution have been shown in all workplaces; see general notes, item 15 on page 201. ^b According to type of school – from 2011/12 academic year.

TABL. 25 (158). **STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY FORMS
AND TYPE OF SCHOOLS

TYPY SZKÓŁ	Ogółem Grand total	W tym kobiety Of which females	Z liczby ogółem na studiach Of total number at study forms				TYPE OF SCHOOLS
			stacjonarnych ^a full-time pro- grammes ^a		niestacjonarnych ^b part-time pro- grammes ^b		
			razem total	w tym kobiety of which females	razem total	w tym kobiety of which females	
OGÓŁEM 2005/06	61443	36066	31512	19055	29931	17011	TOTAL
2010/11	49982	30225	26200	15610	23782	14615	
2011/12	46654	28230	26278	15667	20376	12563	
2012/13	44572	25899	27080	15736	17492	10163	
Uniwersytety	30104	17643	22796	13503	7308	4140	Universities
Wyższe szkoły techniczne .	-	-	-	-	-	-	Technical universities
Wyższe szkoły rolnicze	-	-	-	-	-	-	Agricultural academies
Wyższe szkoły ekonomicz- ne	3866	2162	22	6	3844	2156	Academies of eco- nomics
Wyższe szkoły pedago- giczne	2564	1698	302	192	2262	1506	Teacher education schools
Uniwersytety medyczne	-	-	-	-	-	-	Medical universities
Akademie wychowania fizycznego	-	-	-	-	-	-	Physical academies
Wyższe szkoły artystyczne	-	-	-	-	-	-	Fine arts academies
Wyższe szkoły teologiczne	-	-	-	-	-	-	Theological acade- mies
Pozostałe szkoły wyższe ...	8038	4396	3960	2035	4078	2361	Others

^a, ^b Dane dla roku akademickiego 2005/06 dotyczą studiów: ^a – dziennych, ^b – wieczorowych, zaocznym i eksternistycznym.

^a, ^b Data 2005/06 academic years concern: ^a – day study system, ^b – evening, weekend and extramural study system.

TABL. 26 (159). **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
GRADUATES OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY FORMS AND TYPE OF SCHOOLS

TYPY SZKÓŁ	Ogółem Grand total	W tym kobiety Of which females	Z liczby ogółem na studiach Of total number at study forms				TYPE OF SCHOOLS	
			stacjonarnych ^a full-time pro- grammes ^a		niestacjonarnych ^b part-time pro- grammes ^b			
			razem total	w tym kobiety of which females	razem total	w tym kobiety of which females		
OGÓŁEM	2005/06 2010/11 2011/12	12473 14551 15036	8211 10071 10091	5929 6852 7612	3961 4603 4966	6544 7699 7424	4250 5468 5125	TOTAL
Uniwersytety		8849	6098	6337	4273	2512	1825	Universities
Wyższe szkoły techniczne		-	-	-	-	-	-	Technical universities
Wyższe szkoły rolnicze		-	-	-	-	-	-	Agricultural academies
Wyższe szkoły ekonomiczne		1986	1328	123	73	1863	1255	Academies of economics
Wyższe szkoły pedagogiczne		1432	970	212	150	1220	820	Teacher education schools
Uniwersytety medyczne		-	-	-	-	-	-	Medical universities
Akademie wychowania fizycznego		-	-	-	-	-	-	Physical academies
Wyższe szkoły artystyczne		-	-	-	-	-	-	Fine arts academies
Wyższe szkoły teologiczne		-	-	-	-	-	-	Theological academies
Pozostałe szkoły wyższe		2769	1695	940	470	1829	1225	Others

^{a, b} Dane dla roku akademickiego 2005/06 dotyczą studiów: *a* – dziennych, *b* – wieczorowych, zaocznych i eksternistycznych.

^{a, b} Data 2005/06 academic years concern: *a* – day study system, *b* – evening, weekend and extramural study system.

TABL. 27 (160). **NAUCZYCIELE AKADEMICY ^a W SZKOŁACH WYŻSZYCH**
ACADEMIC TEACHERS ^a IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	SPECIFICATION
	ogółem total				
OGÓŁEM	2647	2707	2636	2610	TOTAL
Profesorowie	727	682	672	676	Professors
w tym z tytułem naukowym profesora ^b	176 ^c	132	122	109	of which titled only ^b
Docenci	1	1	1	1	Assistant professors
w tym ze stopniem naukowym doktora habilitowanego	1	-	-	-	of which with scientific degree of habilitated doctor ^d (HD)
Adiunkci	1082	1194	1154	1129	Tutors
w tym ze stopniem naukowym doktora habilitowanego	45	46	52	58	of which with scientific degree of habilitated doctor ^d (HD)
Asystenci	375	271	253	274	Assistant lecturers
Pozostali	462	559	556	530	Others

^a Nauczyciele zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin w więcej niż jednej szkole wyższej wykazani zostali w każdym miejscu pracy; patrz uwagi ogólne, ust. 15 na str. 201. ^b Profesorowie zwyczajni i profesorowie nadzwyczajni (z tytułem naukowym profesora). ^c Bez szkół wyższych zawodowych.

^a Teachers employed full-time in more than one institution have been shown in all workplaces; see general notes, item 15 on page 201. ^b Professors, and associate professors (with scientific title of professor). ^c Excluding higher vocational schools. ^d The habilitated doctors degree (HD), which is higher than a doctorate (second doctorate), is peculiar to Poland. The degree is awarded on the basis of an appropriate dissertation and is necessary for obtaining the title of professor and a professorial post in scientific institutions.

TABL. 27 (160). **NAUCZYCIELE AKADEMICKIY^a W SZKOŁACH WYŻSZYCH (dok.)**
ACADEMIC TEACHERS^a IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	SPECIFICATION
	w tym kobiety of which females				
O G Ó Ł E M	1062	1150	1145	1143	TOTAL
Profesorowie	154	152	156	166	Professors
w tym z tytułem naukowym ^b	42 ^c	39	33	28	of which titled only ^b
Docenci	1	-	-	-	Assistant professors
w tym ze stopniem naukowym doktora habilitowanego	1	-	-	-	of which with scientific degree of habilitated doctor ^d (HD)
Adiunkci	476	584	579	571	Tutors
w tym ze stopniem naukowym doktora habilitowanego	20	23	27	27	of which with scientific degree of habilitated doctor ^d (HD)
Asystenci	196	142	145	153	Assistant lecturers
Pozostali	235	272	265	253	Others

^a Nauczyciele zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin w więcej niż jednej szkole wyższej wykazani zostali w każdym miejscu pracy; patrz uwagi ogólne, ust. 15 na str. 201. ^b Profesorowie zwyczajni i profesorowie nadzwyczajni (z tytułem naukowym profesora). ^c Bez szkół wyższych zawodowych.

^a Teachers employed full-time in more than one institution have been shown in all workplaces; see general notes, item 15 on page 201. ^b Professors, and associate professors (with scientific title of professor). ^c Excluding higher vocational schools. ^d The habilitated doctors degree (HD), which is higher than a doctorate (second doctorate), is peculiar to Poland. The degree is awarded on the basis of an appropriate dissertation and is necessary for obtaining the title of professor and a professorial post in scientific institutions.

TABL. 28 (161). **CUDZOZIEMCY^a – STUDENCI I ABSOLWENCI WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
FOREIGNERS^a – STUDENTS AND GRADUATES BY STUDY FORMS AND TYPE OF SCHOOLS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Studenci Students		Absolwenci ^b Graduates ^b		SPECIFICATION
	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	
O G Ó Ł E M	118	78	14	11	TOTAL
2005/06	163	62	19	11	
2010/11	196	69	17	7	
2011/12	189	65	.	.	
2012/13					
studia: stacjonarne	179	60	15	7	full-time programme
niestacjonarne	10	5	2	-	part-time programme
Uniwersytety	168	59	15	7	Universities
Wyższe szkoły techniczne	-	-	-	-	Technical universities
Wyższe szkoły rolnicze	-	-	-	-	Agricultural academies
Wyższe szkoły ekonomiczne	1	-	2	-	Academies of economics
Wyższe szkoły pedagogiczne	3	2	-	-	Teacher education schools
Uniwersytety medyczne	-	-	-	-	Medical universities
Akademie wychowania fizycznego	-	-	-	-	Physical academies
Wyższe szkoły artystyczne	-	-	-	-	Fine arts academies
Wyższe szkoły teologiczne	-	-	-	-	Theological academies
Pozostałe szkoły wyższe	17	6	-	-	Others

^a Ujęci również w pozostałych tablicach dotyczących studentów i absolwentów. ^b W podziale według form studiów i typów szkół – z roku akademickiego 2011/12.

^a Also shown in the other tables regarding students and graduates. ^b According to study forms and type of school – for 2011/12 academic year.

TABL. 29 (162). **STUDIA PODYPLOMOWE I DOKTORANCKIE**
POSTGRADUATE AND DOCTORAL STUDIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	2005/06	2010/11	2011/12	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	SPECIFICATION
	słuchacze studiów podyplomowych ^a <i>students of postgraduate studies ^a</i>				wydane świadectwa słuchaczom studiów podyplomowych <i>certificates issued to students of postgraduate studies</i>			uczestnicy studiów doktoranckich <i>students of doctoral studies</i>				
OGÓŁEM ..	4790	5534	5381	4984	3098	3723	3851	229	430	567	658	TOTAL
w tym kobiety	3497	4021	4058	3573	2498	2615	2742	151	284	358	420	<i>of which females</i>
Uniwersytety ...	3254	3617	2797	1937	1721	2162	1758	229	410	537	628	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły techniczne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	<i>Technical universities</i>
Wyższe szkoły rolnicze	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	<i>Agricultural academies</i>
Wyższe szkoły ekonomiczne	180	428	640	894	39	275	504	-	-	-	-	<i>Academies of economics</i>
Wyższe szkoły pedagogiczne	773	604	666	603	844	498	546	-	-	-	-	<i>Teacher education schools</i>
Uniwersytety medyczne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	<i>Medical universities</i>
Akademie wychowania fizycznego	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	<i>Physical academies</i>
Wyższe szkoły artystyczne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	<i>Fine arts academies</i>
Wyższe szkoły teologiczne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	<i>Theological academies</i>
Pozostałe szkoły wyższe	583	885	1278	1550	564	788	1043	-	-	-	-	<i>Others</i>
Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	<i>Medical Center for Postgraduate Education</i>
Instytuty naukowo-badawcze; placówki naukowe PAN	-	-	-	-	-	-	-	-	20	30	30	<i>Research institutes; scientific units of the Polish Academy of Sciences</i>
Krajowa Szkoła Administracji Publicznej	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	<i>National School of Public Administration</i>

^a Dla studiów trwających: do 1 roku – stan w dniu rozpoczęcia zajęć, 1 rok i dłużej – stan w dniu 31 XII.

^a For studies lasting: up to 1 year – as of beginning of the academic year, 1 year and longer – as of 31 XII.

TABL. 30 (163). **STUDIA PODYPLOMOWE WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA**
POSTGRADUATE STUDIES BY FIELDS OF EDUCATION

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	2006/07	2010/11	2011/12	2012/13	2005/06	2010/11	2011/12	FIELDS OF EDUCATION ^a
	słuchacze studiów podyplomowych ^b <i>studies of postgraduate studies ^b</i>				wydane świadectwa słuchaczom studiów podyplomowych <i>certificates issued to students of postgraduate studies</i>			
OGÓŁEM	4021	5534	5381	4984	3098	3723	3851	TOTAL
w tym:								<i>of which:</i>
Artystyczne	-	-	-	-	-	-	-	Arts
Humanistyczne ^c	129	296	114	74	59	81	75	Humanities ^c
Spoleczne	-	56	48	92	22	37	32	Social and behavioural science
Ekonomiczne i administracyjne	857	1305	1240	1110	606	1000	1012	Business and administration
Prawne	202	520	270	333	168	277	260	Law
Biologiczne ^d	-	-	-	-	-	-	-	Life science ^d
Fizyczne ^e	-	18	-	-	29	-	-	Physical science ^e
Matematyczne i statystyczne	37	35	38	22	16	14	14	Mathematics and statistics
Inżynierijno- techniczne	427	92	20	34	311	99	17	Engineering and engineering trades
Rolnicze	55	87	101	116	27	107	78	Agriculture
Medyczne	-	25	130	208	28	-	50	Health
Usług dla ludności	-	22	25	-	-	22	25	Personal services

^a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97). ^b Dla studiów trwających: do 1 roku – stan w dniu rozpoczęcia zajęć, 1 rok i dłużej – stan w dniu 31 XII. ^c Łącznie z teologią. ^{d, e} Między innymi: ^d – biologia (w tym specjalności: botanika, biochemia, toksykologia, genetyka, zoologia) i ochrona środowiska, ^e – astronomia, fizyka, chemia, geologia, geografia.

^a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97). ^b For studies lasting: up to 1 year – as of beginning of the academic year, 1 year and longer – as of 31 XII. ^c Including theology. ^{d, e} Among others: ^d – biology (of which specialties: botany, biochemistry, toxicology, genetics, zoology) and environmental science, ^e – astronomy, physics, chemistry, geology, geography.

TABL. 31 (164). SZKOŁY DLA DOROSŁYCH
SCHOOLS FOR ADULTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Szkoły Schools	Oddziały Sections	Uczniowie Students		Absolwenci Graduates	
				ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females
Szkoły podstawowe	2005/06	-	-	-	-	-	-
<i>Primary schools</i>	2010/11	-	-	-	-	-	-
	2011/12	-	-	-	-	-	-
	2012/13	-	-	-	-	-	-
Gimnazja	2005/06	10	31	833	172	145	25
<i>Lower secondary schools</i>	2010/11	13	47	1173	319	227	61
	2011/12	15	56	1341	383	337	110
	2012/13	18	63	1326	335	.	.
Zasadnicze szkoły zawodowe	2005/06	5	17	280	62	55	2
<i>Basic vocational schools</i>	2010/11	5	16	276	91	85	32
	2011/12	5	19	309	96	92	37
	2012/13	5	27	213	57	.	.
Licea ogólnokształcące ^a	2005/06	111	320	8342	3651	3849	1919
<i>General secondary schools^a</i>	2010/11	116	355	10554	5092	2911	1554
	2011/12	117	353	10001	4975	2610	1497
	2012/13	135	353	9723	4751	.	.
Licea profilowane.....	2005/06	6	22	456	251	150	111
<i>Specialized secondary schools</i>	2010/11	3	6	81	33	27	16
	2011/12	4	7	91	40	7	2
	2012/13	3	5	64	20	.	.
Technika ^b	2005/06	60	111	2435	840	x	x
<i>Technical secondary^b</i>	2010/11	26	74	1442	475	288	94
	2011/12	24	67	1253	451	257	121
	2012/13	22	59	1152	396	.	.

^a, ^b Łącznie z: ^a – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, ^b – technikami uzupełniającymi.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a, ^b Including: ^a – supplementary general secondary schools, ^b – supplementary technical secondary schools.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 32 (165). **WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE**
PRE-PRIMARY EDUCATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	SPECIFICATION
Placówki	654	692	725	736	Establishments
miasta	244	293	314	328	urban areas
wieś	410	399	411	104	rural areas
Przedszkola	231	262	283	295	Nursery schools
w tym specjalne	3	4	7	7	of which special
miasta	170	195	210	222	urban areas
wieś	61	67	73	73	rural areas
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	423	395	399	388	Pre-primary sections in primary schools
Zespoły wychowania przedszkolnego..	x	11	14	14	Pre-primary education groups
Punkty przedszkolne	x	24	29	39	Pre primary points
Miejsca					Places
Przedszkola	22020	27043	28414	30170	Nursery schools
w tym specjalne	194	104	231	231	of which special
miasta	18913	23124	24081	25739	urban areas
wieś	3107	3919	4333	4431	rural areas
Zespoły wychowania przedszkolnego..	x	236	158	190	Pre-primary education groups
Punkty przedszkolne	x	572	824	937	Pre primary points
Dzieci	29710	36849	41056	42136	Children
miasta	21678	26747	29040	30471	urban areas
wieś	8032	10102	12016	11665	rural areas
w tym w wieku: 6 lat	15050	11834	10948	10832	of which aged: 6
5 lat	5773	10169	13677	14030	aged 5
Przedszkola	21208	26784	28152	29561	Nursery schools
w tym specjalne	119	103	150	159	of which special
miasta	18540	23057	24027	25507	urban areas
wieś	2668	3727	4125	4054	rural areas
w tym w wieku: 6 lat	7267	6215	5615	5765	of which aged: 6
5 lat	5352	7219	7758	8405	aged 5
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	8502	9379	12067	11618	Pre-primary sections in primary schools
w tym w wieku 6 lat	7783	5619	5319	5056	of which aged 6
Zespoły wychowania przedszkolnego..	x	178	182	157	Pre-primary education groups
Punkty przedszkolne	x	508	655	800	Pre-primary points
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku:					Children attending pre-primary education establishments per 1000 children aged:
3–6 lat	486	594	637	631	3–6
3–5	314	520	601	604	3–5
6 lat	978	834	753	719	6
5 lat	386	698	904	887	5
Dzieci w przedszkolach na:					Children attending nursery schools per:
1000 dzieci w wieku:					1000 children aged:
3–6 lat	347	430	433	304	3–6
3–5 lat	303	428	447	293	3–5
1 przedszkole	92	102	99	100	nursery school
100 miejsc	96	99	99	98	100 places

U w a g a. Od roku szkolnego 2010/11 bez wychowania przedszkolnego w placówkach wykonujących działalność leczniczą (do roku szkolnego 2011/12 określanych jako zakłady opieki zdrowotnej), z których w roku szkolnym 2005/06 nie były uwzględniane wyłącznie dzieci w podziale według wieku.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Note. Since 2010/11 school year – excluding pre-primary education in the units performing health care activities (until the 2011/12 school year defined as health care institutions), in which in the 2005/06 school year excluded only in position pertaining to children by age.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

DZIAŁ XI

OCHRONA ZDROWIA I OPIEKA SPOŁECZNA

Uwagi ogólne

1. Dane o ochronie zdrowia – jeśli nie zaznaczono inaczej – podaje się łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej i spraw wewnętrznych oraz Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego; z wyłączeniem ochrony zdrowia w zakładach karnych.

2. Informacje o zachorowaniach na choroby zakaźne obejmują wszystkie przypadki zarejestrowane w kraju.

3. Ustawa z dnia 15 IV 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. Nr 112 poz. 654), z późniejszymi zmianami, która zastąpiła ustawę o zakładach opieki zdrowotnej – określa m.in. zasady wykonywania działalności leczniczej oraz zasady funkcjonowania placówek leczniczych.

Prezentowane w dziale dane dotyczą placówek (do 2011 r. – zakłady opieki zdrowotnej) wykonujących działalność leczniczą w zakresie:

- a) ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (przychodnie łącznie z ośrodkami zdrowia, poradniami, ambulatoriami i izbami chorych oraz zakładami badań diagnostycznych i medycznymi laboratoriami diagnostycznymi),
- b) stacjonarnej opieki zdrowotnej (szpitale ogólne, psychiatryczne i uzdrowiskowe, zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja, ośrodki leczenia odwykowego, ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów, regionalne ośrodki psychiatrii sądowej, sanatoria).

Na mocy wymienionej ustawy działalność lecznicza może być też wykonywana przez praktyki zawodowe (indywidualne lub grupowe) – lekarzy, lekarzy dentyistów oraz pielęgniarek lub położnych (do 2011 r. regulowane odrębnymi ustawami).

4. Dane o **pracownikach medycznych** dotyczą pracujących w: placówkach wykonujących działalność leczniczą, praktykach zawodowych, aptekach oraz domach pomocy społecznej, żłobkach i klubach dziecięcych.

Dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej, samorządu terytorialnego lub NFZ.

CHAPTER XI

HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE

General notes

1. The data concerning health care – unless otherwise stated – are given including health care units subordinated to the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior and the Internal Security Agency; excluding health care in prisons.

2. Information concerning incidences of infectious diseases includes all cases registered in the country.

3. The Law on Health Care Activities, dated 15 IV 2011 (Journal of Laws No. 112 item. 654) with later amendments, replacing the Law on Care Health Facilities – specifies, among others, the rules of performing health care activities and of the functioning of health care units.

Presented in the section data (for 2011 – health care institutions) performing medical activities in the following areas:

- a) out-patient health care (out-patients departments including health centres, clinics, ambulatory departments and infirmaries, diagnostic facilities and medical diagnostic laboratories),
- b) in-patient health care (hospitals – general, mental and health resorts, chronic medical care homes, nursing homes, hospices, detoxification centres addiction recovery centres, regional centres of forensic psychiatry and sanatoria).

Under that law, medical activity can be carried out also by professional practices (individual or group) – doctors, dentists and nurses or midwives (until 2011 governed by separate laws).

4. Data regarding **medical personnel** concerns persons employed: in units engaged in medical activities, professional practices, pharmacies, and social welfare homes and facilities, nurseries and children's clubs.

Data concern working directly with a patient, i.e., excluding persons for whom the primary workplace is university, units of state or local self-government administration and National Health Fund.

Dane obejmują osoby pracujące w wymiarze pełnego etatu, w wymiarze godzin przekraczającym pełny etat oraz w niepełnym wymiarze godzin w stosunku do czasu pracy określonego obowiązującymi przepisami dla danego rodzaju pracy, w przypadku jeśli ta praca ma dla nich charakter podstawowy, łącznie z osobami odbywającymi staż. Osoby te niezależnie od wymiaru czasu pracy są liczone raz.

Dane o osobach **posiadających prawo wykonywania zawodu medycznego** podaje się na podstawie centralnych rejestrów osób posiadających prawo wykonywania zawodu medycznego prowadzonych przez naczelne rady samorządów zawodowych: lekarzy i lekarzy dentyków, pielęgniarek i położnych oraz farmaceutów.

5. Dane o łózkach w placówkach **stacjonarnej opieki zdrowotnej** dotyczą łóżek znajdujących się stale w salach dla chorych, zajętych przez chorych lub przygotowanych na ich przyjęcie.

Dane o szpitalach obejmują placówki medyczne, które do 2011 r. były traktowane jako filie.

Dane o **łózkach w szpitalach ogólnych** nie obejmują miejsc dziennych na oddziałach szpitalnych oraz do 2007 r. miejsc (łóżek i inkubatorów) dla noworodków.

Dane o łózkach na oddziałach:

- wewnętrznych obejmują łóżka na oddziałach kardiologicznych;
- chirurgicznych obejmują chirurgię ogólną, dziecięcą, szczękową, urazowo-ortopedyczną, neurochirurgię, kardiochirurgię, a także urologię;
- zakaźnych obejmują łóżka na oddziałach obserwacyjno-zakaźnych;
- psychiatrycznych – łóżka na oddziałach leczenia uzależnień;
- gruźlicy i chorób płuc – łóżka na oddziałach pulmonologicznych.

6. Zakłady opiekuńczo-lecznicze i zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze udzielają całodobowych świadczeń w zakresie pielęgnacji i rehabilitacji osób niewymagających hospitalizacji oraz zapewniają im produkty lecznicze i materiały medyczne.

7. Lecznictwo uzdrowiskowe obejmuje szpitale i sanatoria działające na obszarze uzdrowiska wykorzystujące w leczeniu, rehabilitacji i profilaktyce przede wszystkim właściwości naturalnych surowców leczniczych oraz właściwości lecznicze klimatu na terenach, na których są położone.

Dane o **szpitalach psychiatrycznych** nie obejmują oddziałów psychiatrycznych w szpitalach ogólnych.

Data includes persons working full-time, overtime as well as part-time in relation to work time defined in the obligatory regulations for a given type of work, when this work has a basic character, including persons undergoing internships. These people regardless of their working hours are counted once.

Data about persons with the right to practise medical profession are quoted on the basis of central registries of persons entitled to practice medical profession conducted by supreme councils of the following professional self-governments: doctors and dentists, nurses and midwives and pharmacists.

5. Data regarding beds in in-patient health care units concern permanent beds in patient rooms, either occupied or prepared to receive patients.

Data on hospitals comprise health care units, which until 2011 were treated as hospital branches.

Data regarding beds in general hospitals do not include day-time places in hospital wards and until 2007 – places (beds and incubators) for newborns.

Data regarding beds in:

- *internal wards are given together with beds in cardiology wards;*
- *surgical wards are given together with general surgery, paediatric surgery, orthopaedic trauma surgery, neurosurgery, maxillo-facial, cardiosurgery and urology;*
- *infectious disease wards are given together with beds in communicable disease wards;*
- *psychiatric wards are given together with beds in addiction recovery wards;*
- *tubercular wards are given together with beds in pulmonology wards.*

6. Chronic medical care homes and nursing homes provide 24-hour health services in scope of nursing and rehabilitation of persons who do not require hospitalization, as well as provide them with medicinal products and medical devices.

7. Health resort treatment includes hospitals and sanatoria, operating in the areas of health resort protection, using in the rehabilitation and preventive therapy primarily natural materials and the healing properties of the climate in the areas where the facility is located.

Data regarding psychiatric hospitals do not include psychiatric wards in general hospitals.

8. Porady udzielone przez lekarzy i lekarzy dentyistów w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej podano łącznie z badaniami profilaktycznymi oraz z poradami lekarskimi udzielonymi w izbach przyjęć szpitali ogólnych i orzeczeniami wojskowych komisji lekarskich.

9. Dane dotyczące ratownictwa medycznego i pomocy doraźnej obejmują działalność jednostek zgłoszonych do systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne (zespoły ratownictwa medycznego, szpitalne oddziały ratunkowe, lotnicze pogotowie ratunkowe, izby przyjęć).

10. Dane o aptekach ogólnodostępnych nie obejmują aptek działających w strukturze i na potrzeby szpitali.

Punkty apteczne są to ogólnodostępne punkty sprzedaży leków gotowych, których asortyment jest ściśle określony. Powinny być one usytuowane na terenach wiejskich.

11. Dane o zachorowaniach na choroby zakaźne podano zgodnie z „Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych” (X Rewizja), obowiązującą od 1997 r.

12. Zgodnie z ustawą z dnia 4 II 2011 r. o opiece nad dziećmi do lat 3 (Dz. U. 2011 Nr 45 poz. 235) opieka może być organizowana w formie żłobka, klubu dziecięcego, sprawowana przez dziennego opiekuna oraz nianię. Przed wejściem w życie ww. ustawy żłobki działały na podstawie ustawy z dnia 30 VIII 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej.

13. Dane dotyczące wspierania rodziny oraz pieczy zastępczej, począwszy od danych za 2012 rok, prezentowane są zgodnie z ustawą z dnia 9 VI 2011 r. o wspieraniu rodziny oraz systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149 poz. 887) z późniejszymi zmianami.

14. Placówka wsparcia dziennego wspiera funkcje opiekuńcze i wychowawcze rodziny. Może być prowadzona w formie:

- 1) **opiekuńczej**, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych, zapewnienia dziecku opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań,
- 2) **specjalistycznej** – organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne; realizuje indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię,
- 3) **pracy podwórkowej** – realizowanej przez wychowawcę, polegającej na działaniach animacyjnych i socjoterapeutycznych,
- 4) **w połączonych formach.**

8. Consultations provided by doctors and dentists are presented together with preventive examinations, also together with consultations provided by doctors in admission rooms in general hospitals and with the opinions of military medical commissions.

9. Data concerning emergency medical services and first-aid includes units covered by the State Emergency Medical Services system (ambulance emergency rescue teams, hospital emergency wards, medical air rescue, admission rooms).

10. Generally available pharmacies do not include pharmacies, which operate in the structure and for needs of hospitals.

Pharmaceutical outlets are sales outlets for selling prepared medicines, the range of which is precisely defined. They should be located in rural areas.

11. Data concerning incidence of infectious diseases is given in accordance with the "International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems" obligatory since 1 I 1997 (ICD-10 Revision).

12. According to the Law on Childcare for children younger than 3 years, dated 4 II 2011 (Journal of Laws 2011 No. 45 item 235) care can be organized in nurseries, children's clubs, provided by day carer and nanny. Before the entry into force of this law nurseries established based on the Law on Health Care Facilities, dated 30 VIII 1991.

13. Data concerning family support and foster care are presented according to the Law of Family Support and Foster Care System, dated 9 VI 2011 (Journal of Laws No. 149 item 887) with later amendments.

14. Day-support centre – supports the family in its care and education functions. It may be operated in the form of:

- 1) **care centre**, including interest circles, day-rooms, clubs, educational centres, provides a child with: care and education, assistance in learning, organisation of leisure time, entertainment and sport classes and development of interests,
- 2) **specialist centre** – organises sociotherapeutic, therapeutic, corrective, compensating and speech therapy classes, implement an individual corrective programme, a psychocorrective or psychopreventive programme, in particular pedagogic, psychological and sociotherapy,
- 3) **street work** – carries out motivating and sociotherapeutic activities,
- 4) **in a combination of the forms.**

15. Rodzinna piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Zapewnia pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, przygotowanie dziecka do samodzielnego i odpowiedzialnego życia, zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- 1) **rodzina zastępcza:**
 - a) spokrewniona,
 - b) niezawodowa, umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci (z wyjątkiem liczego rodzeństwa),
 - c) zawodowa – umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci (z wyjątkiem liczego rodzeństwa); w tym:
 - zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego – przyjmuje dziecko na podstawie orzeczenia sądu w przypadku gdy dziecko zostało doprowadzone przez Policję lub Straż Graniczną, na wniosek rodziców, dziecka lub innej osoby w przypadku, o którym mowa w art. 12a ustawy z dnia 29 VII 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. Nr 180, poz. 1493) z późniejszymi zmianami,
 - zawodowa specjalistyczna – umieszcza się w niej w szczególności: dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, dzieci na podstawie ustawy z dnia 26 X 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (jednolity tekst Dz.U. 2010 Nr 33, poz. 178, z późniejszymi zmianami), małoletnie matki z dziećmi,
 - zawodowa niespokrewniona z dzieckiem, wielodzietna (funkcjonuje nie dłużej niż przez okres 3 lat od dnia wejścia w życie ustawy, tj. do 31 XII 2014 r.).
- 2) **rodzinny dom dziecka** – w tym samym czasie, może w nim przebywać łącznie nie więcej niż 8 dzieci (z wyjątkiem liczego rodzeństwa).

15. Family foster care shall be exercised in case when it is impossible for the parents to provide care and education for a child. It guarantees a work with a family to make possibility for a child to return to its family, or when it is impossible – efforts aimed at child's adoption; preparation of a child to live an independent and responsible life; satisfaction of children's emotional needs, in particular the needs related to welfare, health-care, education, culture and recreation.

The forms of family foster care are the following:

1) **foster family:**

- a) related,
 - b) non-professional – placed in it may be not more than 3 children (except for numerous siblings)
 - c) professional – placed in it may be not more than 3 children (except for numerous siblings) including:
 - professional that performs the function of a family emergency house shall receive a child on the basis of a court ruling, case when a child was escorted by Police or Border Guard, upon consent of parents, child or another person in the case referred to in Article 12a of the Law on Counteracting Domestic Violence, dated 29 VII 2005 (Journal of Laws No. 180, item 1493) with later amendments,
 - professional specialist shall receive in particular: children with a disability certificate or a certificate of high or moderate level of disability, children on the basis of the Law on Proceedings Involving Juveniles, dated 26 X 1982 (uniform text Journal of Laws 2010 No. 33, item 178, with later amendments), underage mothers with children,
 - professional not related to the child with many children (operates for not longer than 3 years from the date of entry into force of Law, i.e. until 31 XII 2014).
- 2) **foster home** - placed in it may be not more than 8 children (except for numerous siblings).

16. Instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie:

- 1) **placówki opiekuńczo-wychowawczej**, która jest prowadzona jako placówka typu:
- a) **interwencyjnego** – zapewnia doraźną opiekę nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej, w szczególności placówka jest obowiązana przyjąć dziecko w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia mu opieki,
- b) **rodzinno** – wychowuje dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się; umożliwia wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu; współpracuje z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i asystentem rodziny,
- c) **sojalizacyjnego** – zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne; realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku; umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny; zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych; obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi, zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych,
- d) **specjalistyczno-terapeutycznego** – sprawuje opiekę nad dzieckiem o indywidualnych potrzebach, w szczególności: legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności; wymagającym stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii; wymagającym wyrównywania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych. Placówka, zapewnia zajęcia wychowawcze, socjoterapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne, terapeutyczne, rekompensujące braki w wychowaniu w rodzinie i przygotowujące do życia społecznego, a dzieciom niepełnosprawnym także odpowiednią rehabilitację i zajęcia rewalidacyjne,

16. Insitutional foster care shall be exercised in the form of:

- 1) **care and education centre**, shall be exercised in the form of:
 - a) **an intervention** – provides immediate care for a child in the crisis situation, especially if it is required for the centre to place the child under immediate care,
 - b) **a family** – educates children of various age groups, including adolescents and those becoming independent; enables common education and care for numerous siblings; cooperate with a family foster care coordinator and a family assistant,
 - c) **a socialization** – provides a child with full-time care and education, and fulfil its needs, especially emotional, development, health, living, social and religious needs, implements a child assistance plan prepared in cooperation with a family assistant, enables contacts with parents and other close persons, unless otherwise decided by a court, takes actions aimed at the child's return to a family, provides a child with access to education adjusted to its age and development skills, provides a child with therapeutic actions, provides access to eligible healthcare services,
 - d) **a specialist therapy** - provides care for a child with individual needs, in particular: a child with a disability certificate or a certificate of high or moderate level of disability, a child requiring the application of special education methods and specialist therapy, a child requiring dealing with their developmental and emotional retardation. The centre provides educational, sociotherapeutic, corrective, compensating, speech therapy, and therapeutic activities compensating for lacks in upbringing in a family and preparing for social life, as well as proper rehabilitation for disabled children,

- 2) **regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej** – umieszczane są w niej dzieci, które ze względu na stan zdrowia wymagają stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji i nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej. W tym samym czasie można w niej umieścić nie więcej niż 30 dzieci,
- 3) **interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego** – umieszcza się w nim dzieci do ukończenia pierwszego roku życia, które wymagają specjalistycznej opieki i w okresie oczekiwania na przysposobienie nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej. W ośrodku, w tym samym czasie, można umieścić nie więcej niż 20 dzieci.

17. Dane o **domach i zakładach pomocy społecznej** dotyczą placówek, dla których organami prowadzącymi są: jednostki samorządu terytorialnego, stowarzyszenia, organizacje społeczne, kościoły i związki wyznaniowe, fundacje, osoby fizyczne i prawne. Rodzaje domów i zakładów prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. 2009 Nr 175 poz. 1362).

18. Dane o **świadczeniach pomocy społecznej** prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r.

Zasilek stały przysługuje osobie całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności.

Zasilek okresowy przysługuje osobie lub rodzinie ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.

Zasilek celowy przyznawany jest w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, pokrycia części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne, zakupu żywności, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, wykonania drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, pokrycia kosztów pogrzebu. Może być przyznany osobie lub rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

- 2) **regional care and therapy centre** – a centre where children shall be placed, due to their health condition requiring specialist care and rehabilitation and cannot be placed in family foster care or a care and education centre. The total number of 30 children at most may be placed in a regional care and therapy centre at the same time,
- 3) **pre-adoptive intervention centre** – a centre where shall be placed children up to the 1 year old, requiring special care who, waiting for adoption, cannot be covered by family foster. The total number of 20 children at most may be placed in a pre-adoptive intervention centre at the same time.

17. Data concerning **social welfare homes and facilities** are related to the institutions for which the founding bodies are: local self-government entities, associations, social organizations, churches and religious associations, foundations, natural and legal persons. Types of social welfare homes and facilities are presented in accordance with the Act on Social Assistance of 12 III 2004 (Journal of Laws 2009 No. 175 item 1362).

18. Data on **social benefits** are presented according to the Act on Social Assistance of 12 III 2004.

A person entirely incapable of working due to age or disability is entitled to **permanent benefit**.

A person or a family is entitled to a **temporary benefit** because of long illness, disability, unemployment, perspective of remaining or becoming entitled to benefits from other systems of social security.

Appropriated benefit is offered in order to fulfill a necessary livelihood need, covering part or whole of expenditures on health treatment, purchase of food, liquid and solid fuels, clothes, goods necessary for routine household maintenance, making small repairs in the dwelling, covering burial costs.

The benefit may be given to a person or a family that incurred losses in result of fortuitous event, or natural or ecological disaster.

TABL. 1 (166). **PRACOWNICY MEDYCZNI W 2012 R.**^a

Stan w dniu 31 XII

MEDICAL PERSONNEL IN 2012^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	SPECIFICATION
Lekarze	2841	Doctors
w tym kobiety	1370	of which women
Lekarze dentyści	453	Dentists
w tym kobiety	351	of which women
Farmaceuci	714	Pharmacists
w tym kobiety	566	of which women
Pielegniarki	7320 ^b	Nurses
Położne	836 ^c	Midwives
Fizjoterapeuci	680 ^d	Physiotherapists and rehabilitants
Diagności laboratoryjni ^e	228	Laboratory diagnosticians ^e

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 235; dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej lub samorządu terytorialnego albo NFZ. ^{b-d} W tym magistry: ^b – pielęgniarstwa – 560, ^c – położnictwa – 41, ^d – fizjoterapii i rehabilitacji – 356. ^e Analitycy medyczni i inni pracownicy z wyższym wykształceniem, np. chemicy, fizycy, mikrobiolodzy.

^{Ż r ó d ł o}: dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, a w przypadku farmaceutów – tylko w zakresie pracujących w aptekach szpitalnych.

^a See general notes, item 4 on page 235; data concern working directly with a patient, i.e., excluding persons for whom the primary workplace is university, units of state of local self-government administration and National Health Fund. ^{b-d} Of which masters: ^b – of nursing – 560, ^c – of midwifery – 41, ^d – of physiotherapy and rehabilitation – 356. ^e Medical analysts and other employees by tertiary education, i.e. chemists, physicists, microbiologists.

^{S o u r c e}: data of the Ministry of Health, the Ministry of Interior and regard to pharmacists – only in the scope of the pharmacists employed with hospital's pharmacies.

TABL. 2 (167). **LEKARZE SPECJALIŚCI W 2012 R.**^a

Stan w dniu 31 XII

DOCTORS SPECIALISTS IN 2012^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	SPECIFICATION
LEKARZE OGÓŁEM	2121	TOTAL
w tym specjaliści w zakresie:		of which specialists in the field of:
Anestezjologii i intensywnej terapii	131	Anesthesiology and intensive therapy
Chirurgii ^b	250	Surgery ^b
Chorób płuc	40	Respiratory diseases
Chorób wewnętrznych	223	Internal diseases
Dermatologii ^c i wenerologii	39	Dermatology ^c and venereology
Kardiologii ^c	64	Cardiology ^c
Medycyny rodzinnej	270	General practitioners
Neurologii ^{cd}	86	Neurology ^{cd}
Okulistyki	64	Ophthalmology
Onkologii ^e	18	Oncology ^e
Otolaryngologii ^{ef}	59	Otolaryngology ^{ef}
Pediatrici	114	Paediatrics
Położnictwa i ginekologii	158	Obstetrics and gynaecology
Psychiatrii ^c	79	Psychiatry ^c
Radiologii i diagnostyki obrazowej ^g	66	Radiology and diagnostic imaging ^g
LEKARZE SPECJALIŚCI (w % ogółu lekarzy)	74,7	SPECIALISTS (in % of total doctors)

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 235 oraz notka a do tabl. 1 na str. 241. ^b Chirurgii ogólnej, dziecięcej, klatki piersiowej, ortopedii i traumatologii, neurochirurgii i neurotraumatologii, chirurgii onkologicznej, plastycznej, szczękowo-twarzowej, kardiocirurgii, chirurgii naczyniowej i urologii. ^c Łącznie ze specjalistami dziećmi. ^{d-g} Także: ^d – neuropatologii, ^e – patologii onkologicznej, onkologii i hematologii dziecięcej, ^f – otorynolaryngologii, ^g – radioterapii onkologicznej i radiologii dziecięcej.

^{Ż r ó d ł o}: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

^a See general notes, item 4 on page 235 and footnote a to the table 1 on page 241. ^b General surgery, paediatric, thoracic surgery, trauma and orthopaedic surgery, neurosurgery and neurotraumatological surgery, oncological, plastic, maxillo-facial surgery, cardiosurgery, vascular surgery and urology. ^c Including children's specialists. ^{d-g} Also: ^d – neuropathology, ^e – oncological pathology, children's oncology and haematology, ^f – otorynolaryngology, ^g – oncological radiotherapy and children's radiology.

^{S o u r c e}: data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior.

TABL. 2 (167). **LEKARZE SPECJALIŚCI W 2012 R. ^a (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

DOCTORS SPECIALISTS IN 2012 ^a (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	SPECIFICATION
LEKARZE DENTYŚCI OGÓŁEM	94	DENTISTS OF TOTAL
w tym lekarze dentyści ze specjalizacją:		<i>of which dentists with specialization:</i>
Chirurgii stomatologicznej	15	<i>Oral surgery</i>
Chirurgii szczękowo-twarzowej	13	<i>Maxillo-facial surgery</i>
Ortodoncji	21	<i>Orthodontics</i>
Periodontologii (paradontologii)	5	<i>Periodontology (paradontics)</i>
Protetyki stomatologicznej	21	<i>Dental prosthetics</i>
Stomatologii dziecięcej	6	<i>Children's dentistry</i>
Stomatologii zachowawczej	13	<i>Restorative dentistry</i>
LEKARZE DENTYŚCI ZE SPECJALIZACJĄ (w % ogółu lekarzy dentyistów)	20,8	DENTAL SPECIALISTS (in % of total dentist)

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 235 oraz notka a do tabl. 1 na str. 241.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

^a See general notes, item 4 on page 235 and footnote a to the table 1 on page 241.

Source: data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior.

TABL. 3 (168). **AMBULATORYJNA OPIEKA ZDROWOTNA W 2012 R. ^a****OUT-PATIENT HEALTH CARE IN 2012 ^a**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	SPECIFICATION
Przychodnie (stan w dniu 31 XII)	805	<i>Out-patients departments (as of 31 XII)</i>
miasta	655	<i>urban areas</i>
wieś	150	<i>rural areas</i>
Praktyki lekarskie ^b (stan w dniu 31 XII) ...	395	<i>Medical practices ^b (as of 31 XII)</i>
miasta	336	<i>urban areas</i>
wieś	59	<i>rural areas</i>
Porady udzielone ^c w tys.	10507,9	<i>Consultations provided ^c in thous.</i>
miasta	9174,3	<i>urban areas</i>
wieś	1333,6	<i>rural areas</i>
lekarskie	9302,8	<i>medical</i>
w tym specjalistyczne	3331,2	<i>of which specialized</i>
stomatologiczne	1205,1	<i>dental</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 235. ^b Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakty z NFZ lub z przychodniami. ^c Łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów (środki niepubliczne).^a See general notes, item 1 on page 235. ^b Data concern medical practices that have signed contract with National Health Fund or without patients departments. ^c Including consultations paid by patients (non-public funds).

TABL. 4 (169). **STACJONARNA OPIEKA ZDROWOTNA W 2012 R. ^a**
IN-PATIENT HEALTH CARE IN 2012 ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	SPECIFICATION
ZAKŁADY – stan w dniu 31 XII <i>FACILITIES – as of 31 XII</i>		
Szpitala ogólne ^b	43	<i>General hospitals ^b</i>
Szpitala psychiatryczne	3	<i>Psychiatric hospital</i>
Ośrodki leczenia odwykowego	1	<i>Detoxification centres</i>
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów ...	2	<i>Addiction recovery centres</i>
Regionalne ośrodki psychiatrii sądowej	-	<i>Regional centres of forensic psychiatry</i>
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^c	13	<i>Chronic medical care homes ^c</i>
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^c	5	<i>Nursing homes ^c</i>
Hospicja.....	3	<i>Hospice</i>
Lecznictwo uzdrowiskowe:		<i>Health resort treatment:</i>
sanatoria.....	1	<i>sanatoria</i>
szpitale	1	<i>hospitals</i>
ŁÓŻKA W ZAKŁADACH – stan w dniu 31 XII <i>BEDS IN FACILITIES – as of 31 XII</i>		
Szpitala ogólne ^d	6700	<i>General hospitals ^d</i>
Szpitala psychiatryczne	726	<i>Psychiatric hospital</i>
Ośrodki leczenia odwykowego	30	<i>Detoxification centres</i>
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów ...	73	<i>Addiction recovery centres</i>
Regionalne ośrodki psychiatrii sądowej	-	<i>Regional centres of forensic psychiatry</i>
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^c	473	<i>Chronic medical care homes ^c</i>
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^c	204	<i>Nursing homes ^c</i>
Hospicja.....	66	<i>Hospice</i>
Lecznictwo uzdrowiskowe:		<i>Health resort treatment:</i>
sanatoria.....	395	<i>sanatoria</i>
szpitale	135	<i>hospitals</i>
LECZENI <i>IN-PATIENTS</i>		
Szpitala ogólne ^e	292430	<i>General hospitals ^e</i>
Szpitala psychiatryczne	8179	<i>Psychiatric hospital</i>
Ośrodki leczenia odwykowego	224	<i>Detoxification centres</i>
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów ...	192	<i>Addiction recovery centres</i>
Regionalne ośrodki psychiatrii sądowej	-	<i>Regional centres of forensic psychiatry</i>
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^c	1332	<i>Chronic medical care homes ^c</i>
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^c	519	<i>Nursing homes</i>
Hospicja.....	678	<i>Hospice</i>
Lecznictwo uzdrowiskowe – kuracjusze:		<i>Health resort treatment patients:</i>
w sanatoriach	4772	<i>in sanatoria</i>
w szpitalach	1011	<i>in hospitals</i>

^a Patrz uwagi ogólne ust. 1 na str. 235. ^b Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 235. ^c Łącznie z zakładami typu psychiatrycznego. ^d Łącznie z łózkami i inkubatorami dla noworodków. ^e Bez międzyoddziałowego ruchu chorych.

Ź r ó d ł o: w zakresie szpitali ogólnych – dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, w zakresie zakładów opieki długoterminowej – dane Ministerstwa Zdrowia, w zakresie zakładów psychiatrycznych – dane Instytutu Psychiatrii i Neurologii.

^a See general notes, item 1 on page 235. ^b See general notes, item 3 on page 235. ^c Including psychiatric types facilities. ^d Including beds and incubator for newborns. ^e Excluding inter-ward patient transfer.

S o u r c e: in regard to general hospitals – data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior, in regard to long-term facilities – data of the Ministry of Health; in regard to psychiatric facilities – data of the Institute of Psychiatry and Neurology.

TABL. 5 (170). **SZPITALA OGÓLNE W 2012 R.**^a
GENERAL HOSPITALS IN 2012^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	SPECIFICATION
Szpitala ogólne (stan w dniu 31 XII)	43	Hospitals (as of 31 XII)
Łóżka (stan w dniu 31 XII)	6700	Beds (as of 31 XII)
na 10 tys. ludności	46,2	per 10 thous. population
w tym na oddziałach:		of which in specified wards:
Chorób wewnętrznych	1358	Internal diseases
w tym kardiologicznych ^b	214	of which cardiological ^b
Chirurgicznych	1444	Surgical
Pediatrycznych	503	Paediatric
Ginekologiczno-polożniczych	738	Gynaecological-obstetric
Onkologicznych	217	Oncological
Intensywnej terapii	110	Intensive therapy
Zakaźnych	91	Communicable
Gruźlicy i chorób płuc	200	Tubercular and pulmonary
Dermatologicznych	62	Dermatological
Neurologicznych	313	Neurological
Psychiatrycznych	189	Psychiatric
Leczeni w tys.	307,1	In-patients in thous.
w tym na oddziałach:		of which in specified wards:
chorób wewnętrznych	62,7	internal diseases
w tym kardiologicznych ^b	11,7	of which cardiological ^b
chirurgicznych	80,5	surgical
pediatrycznych	20,2	paediatric
ginekologiczno-polożniczych	45,6	gynaecological-obstetric
onkologicznych	12,7	oncological
intensywnej terapii	2,2	intensive therapy
zakaźnych	3,8	communicable
gruźlicy i chorób płuc	6,8	tubercular and pulmonary
dermatologicznych	2,1	dermatological
neurologicznych	11,6	neurological
psychiatrycznych	2,2	psychiatric
Wypisani w tys.	283,5	Discharges in thous.
Zmarli w tys.	5,8	Deaths in thous.
Leczeni na: 10 tys. ludności	2115,0	In-patients per: 10 thous. population
1 łóżko ^c	57,1	bed ^c
Przeciętny pobyt chorego w dniach	5,2	Average patient stay in days
Przeciętne wykorzystanie łóżka w dniach	256	Average bed use in days

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 235 oraz ust. 5 na str. 236. ^b Łącznie z oddziałami intensywnej nadzoru kardiologicznego. ^c Bez łóżek i inkubatorów dla noworodków na oddziałach neonatologicznych.

Źródło: od 2004 r. dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

^a See general notes, item 1 on page 235 and item 5 on page 236. ^b Including intensive cardiological care wards. ^c Excluding beds and incubators for newborns on neonatology wards.

S o u r c e: data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior.

TABL. 6 (171). RATOWNICTWO MEDYCZNE I POMOC DORAŻNA^a
 Stan w dniu 31 XII
EMERGENCY MEDICAL SERVICES AND FIRST AID^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Zespoły ratownictwa medycznego	49	71	72	75	Ambulance emergency rescue teams
podstawowe.....	x	45	46	49	basic
specjalistyczne	x	26	26	26	specialized
Szpitalne oddziały ratunkowe	6	9	10	10	Hospital emergency wards
Izby przyjęć ^b	13	10	9	12	Admission rooms ^b
Lotnicze pogotowie ratunkowe ^c	1	1	1	1	Medical air rescue ^c
Wyjazdy na miejsce zdarzenia ^d :					Calls to the occurrence places ^d :
w tysiącach	106,3	108,0	105,6	110,7	in thousands
na 1000 ludności	74,4	74,3	72,7	76,2	per 1000 population
Osoby, którym udzielono zdrowotnego					Persons who received health care
benefitów w miejscu zdarzenia ^d :					benefits in the place of occurrence ^d :
w tysiącach	108,7	110,7	109,0	113,7	in thousands
w tym:					of which
dzieci i młodzież w wieku 0–18 lat ..	9,8	10,0	7,1	7,5	children and youth at the age of 0–18
w wieku 65 lat i więcej	40,3	39,2	41,9	40,3	aged 65 and more
na 1000 ludności	76,1	76,1	75,0	78,3	per 1000 population

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 237. ^b Komórki organizacyjne szpitali zgłoszone do współpracy z ratownictwem medycznym. ^c Samolot lub śmigłowiec wraz z załogą, tj. pilotem i osobami udzielającymi pierwszej pomocy lub podejmującymi medyczne działania ratunkowe. ^d W ciągu roku.

^a See general notes, item 9 on page 237. ^b Organizational cells of hospitals applied to co-operate with emergency medical system. ^c Airplane or helicopter, including crew, i.e. pilot and people giving first aid or acting as medical rescue. ^d During the year.

TABL. 7 (172). APTEKI OGÓLNODOSTĘPNE I PUNKTY APTECZNE^a
 Stan w dniu 31 XII
GENERALLY AVAILABLE PHARMACIES AND PHARMACEUTICAL OUTLETS^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Apteki	343	366	380	388	Pharmacies
w tym prywatne.....	341	361	378	385	of which private
w tym na wsi.....	36	36	38	38	of which in rural areas
Punkty apteczne	33	46	42	44	Pharmaceutical outlets
w tym na wsi.....	29	46	42	44	of which in rural areas
Liczba ludności na:					Population per:
1 aptekę i punkt apteczny	3799	3529	3442	3358	pharmacy and pharmaceutical outlet
1 aptekę.....	4165	3972	3823	3739	pharmacy
w tym na wsi	15854	16364	15532	15538	of which in rural areas
Farmaceuci pracujący w aptekach i w punktach aptecznych	557	579	629	644	Pharmacists employed in pharmacies and pharmaceutical outlets

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 10 na str. 237.

^a See general notes, item 10 on page 237.

TABL. 8 (173). **KRWIODAWSTWO^a**
BLOOD DONATION^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Regionalne centra (stan w dniu 31 XII)	1	1	1	1	Regional centres (as of 31 XII)
Oddziały terenowe (stan w dniu 31 XII)	10	8	7	7	Local branches (as of 31 XII)
Krwiodawcy w tys.	19,8	21,1	21,5	20,9	Blood donors in thous.
w tym honorowi.....	19,8	21,1	21,5	20,9	of which honorary blood donors
Liczba donacji ^b krwi pełnej w tys.	37,6	39,6	40,7	40,0	Number of collected donations ^b of whole blood in thous.
Wyprodukowana liczba jednostek świeżo mrożonego osocza (FFP) ^d w tys.	37,7 ^c	45,4	42,3	41,9	Number of prepared units of fresh frozen plasma (FFP) ^d in thous.

^a Bez danych Ministerstwa Obrony Narodowej i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. ^b Donacja jest to pobranie krwi lub jej składnika do celów klinicznych, diagnostycznych lub produkcyjnych. ^c Pobrane osocze w jednostkach świeżo mrożonego osocza (FFP). ^d Jedna jednostka świeżo mrożonego osocza równa się 200 ml, jeden litr osocza równa się 5 jednostkom.

Źródło: Dane Narodowego Centrum Krwi.

^a Excluding data of the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior. ^b Donation is collection of blood components for clinical, diagnostic or manufacturing purposes. ^c Plasma taken in units of freshly frozen plasma (FFP). ^d One unit of freshly frozen plasma equals 200 ml, one litre of plasma equals 5 units.

Source: Data of the National Blood Centre.

TABL. 9 (174). **ZACHOROWANIA NA NIEKTÓRE CHOROBY ZAKAŻNE I ZATRUCIA**
INCIDENCE OF INFECTIOUS DISEASES AND POISONINGS

CHOROBY	2005 2010 2011 2012				2005 2010 2011 2012				DISEASES
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				na 100 tys. ludności per 100 thous. population				
Gruźlica	325	260	191	196	22,8	17,9	13,1	13,5	Tuberculosis
Tęžec	-	1	-	-	x	0,1	x	x	Tetanus
Krztusiec.....	29	4	10	81	2,0	0,3	0,7	5,6	Whooping cough
Odra	-	-	1	-	x	x	0,1	x	Measles
Wirusowe zapalenie wątroby:									Viral hepatitis:
typ A	32	11	12	8	2,2	0,8	0,8	0,6	type A
typ B	51	39	52	43	3,6	2,7	3,6	3,0	type B
typ C	-	3	-	3	x	0,2	x	0,2	type C
Różyczka.....	224	149	63	146	15,7	10,2	4,3	10,1	Rubella
AIDS ^a	9	8	6	5	0,6	0,6	0,4	0,3	AIDS ^a
Salmonellozy	546	537	581	362	38,2	36,9	40,0	24,9	Other salmonella infections
Czerwonka bakteryjna	38	1	-	-	2,7	0,1	x	x	Shigellosis
Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe	151	8	35	22	10,6	0,6	2,4	1,5	Other bacterial foodborne intoxications
Biegunki u dzieci w wieku do lat 2 ^b	1344	1763	1826	1546	31036	35754	38579	34498	Acute diarrhoea in children under 2 years ^b
Szkarlatyna (płonica)	829	521	505	991	58,0	35,8	34,8	68,3	Scarlet fever
Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu ...	56	33	37	46	3,9	2,3	2,5	3,2	Bacterial meningitis and/or encephalitis
Wirusowe zapalenie opon mózgowych	60	65	33	248	4,2	4,5	2,3	17,1	Viral meningitis
Wirusowe zapalenie mózgu	56	85	65	41	3,9	5,8	4,5	2,8	Viral encephalitis
Świnka (zapalenie przyusznicy nagminne)	2059	101	75	105	144,1	6,9	5,2	7,2	Mumps
Włośnica	-	12	-	1	x	0,8	x	0,1	Trichinellosis
Grypa ^c	33432	14408	32893	20018	23404	990,8	2263,7	1378,7	Influenza ^c
Choroby weneryczne	13	15	38	30	0,9	1,0	2,6	2,1	Veneral diseases
Szczepieni przeciw wściekliźnie	885	571	591	479	62,0	39,3	40,7	33,0	Rabies vaccinations

^a Dane nieostateczne z uwagi na specyfikę choroby. ^b Wskaźnik obliczono na 10 tys. dzieci w wieku do lat 2. ^c Łącznie z podejrzaniem zachorowań.

Źródło: dane Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – PZH (na podstawie rejestru chorób zakaźnych prowadzonego przez stacje sanitarno-epidemiologiczne), Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc oraz Instytutu Wenerologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

^a Preliminary data because of specific features of the disease. ^b Ratio calculated per 10 thous. children up to the age of 2. ^c Including influenza-like.

Source: data of the National Institute of Public Health – NIH (on the ground of register of infectious diseases kept by sanitary and epidemiological stations), the Tuberculosis and Lung Diseases Institute and the Institute of Venereology of the Medical University of Warsaw.

TABL. 10 (175). **ŻŁOBKI^a I KLUBY DZIECIĘCE**
Stan w dniu 31 XII
NURSERIES^a AND CHILDREN'S CLUBS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Żłobki.....	10	7	8	16	Nurseries
w tym publiczne	9	7	7	9	of which public
Oddziały żłobkowe przy przedszkolach .	10	11	9	8	Nursery wards of nursery schools
Kluby dziecięce	-	-	-	6	Children's clubs
w tym publiczne	-	-	-	-	of which public
Miejsca w tys.	0,8	0,9	0,9	1,2	Places in thous.
w żłobkach	0,6	0,6	0,6	0,9	in nurseries
w klubach dziecięcych	-	-	-	0,1	n children's clubs
Dzieci przebywające (w ciągu roku)					Children staying (during the year) in
w tys.	1,5	1,5	1,7	1,8	thous.
w żłobkach	1,2	.	1,2	1,4	in nurseries
w klubach dziecięcych	-	-	-	0,1	n children's clubs
Miejsca w żłobkach i klubach dziecię-					Places in nurseries and children's clubs
cych na 1000 dzieci w wieku do lat 3					per 1000 children up to the age of 3 in
w miastach	34	33	34	47	urban areas
Dzieci przebywające w żłobkach i klu-					Children staying in nurseries and child-
bach dziecięcych:					ren's clubs:
na 1000 dzieci w wieku do lat 3	18	19	22	38	per 1000 children up to the age of 3
na 100 miejsc	100	107	113	101	per 100 places

^a W 2005 r. łącznie ze żłobkami tygodniowymi; miejsca i dzieci – łącznie z oddziałami żłobkowymi.

U w a g a. Obok żłobków i klubów dziecięcych w 2012 r. (stan w dniu 31 XII) działała także 1 placówka prowadząca działalność gospodarczą w zakresie sprawowania opieki nad dziećmi do lat 3, nie wpisanych do rejestru żłobków i klubów dziecięcych, w których było 20 miejsc i przebywało w ciągu roku 20 dzieci.

^a In 2005 including weekly nurseries; places and children – including nursery wards.

N o t e. Besides nurseries and children's clubs in 2012 (as of 31 XII) there were 1 institutions which provide private childcare services for children younger than 3 years, do not register of nurseries and children's clubs, where there were 20 places and 20 children were staying during the year.

TABL. 11 (176). **PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO**

Stan w dniu 31 XII
DAY-SUPPORT CENTRES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	placówki (stan w dniu 31 XII) centres (as of 31 XII)				wychowankowie w tys. residents in thous.				
O G Ó Ł E M	29	36	36	57	1,1	1,3	1,2	1,5	TOTAL
Opiekuńcze	23	32	31	46	0,9	1,0	1,0	1,1	General care
Specjalistyczne.....	6	4	5	9	0,2	0,2	0,2	0,3	Specialized
Praca podwórkowa	-	-	-	-	-	-	-	-	Street work
W połączonych formach	-	-	-	2	-	-	-	0,1	In a combination of the forms

TABL. 12 (177). **RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA**

Stan w dniu 31 XII

FAMILY FOSTER CARE

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012 ^a	SPECIFICATION
Rodziny zastępcze	1960	2021	2061	2025	Foster families
Spokrewnione z dzieckiem.....	1696	1695	1739	1366	Related foster families
dzieci ^b	2319	2241	2307	1819	children ^b
Niezawodowe.....	233	213	207	544	Non-professional foster families
dzieci ^b	379	344	329	771	children ^b
Zawodowe ^c	31	113	115	115	Professional foster families ^c
dzieci ^b	124	435	427	410	children ^b
Rodzinne domy dziecka	15	Foster homes
dzieci ^d	95	children ^d

^a Niektóre dane nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie z powodu zmiany przepisów prawnych.
^b Do 2011 r. – w wieku do 18 lat, w 2012 r. – w wieku do 25 lat. ^c Do 2011 r. rodziny zastępcze zawodowe niespokrewnione z dzieckiem. ^d W wieku do 25 lat.

^a Some data are not fully comparable with data for previous years due to changes of the provisions of the law. ^b Until 2011 up to the age of 18, in 2012 up to the age of 25. ^c Until 2011 professional, not related to the child foster families. ^d Up to the age of 25.

TABL. 13 (178). **INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA^a****INSTITUTIONAL FOSTER CARE^a**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	placówki centres (as of 31 XII)				wychowankowie residents				wolontariusze volunteers				
	stan w dniu 31 XII				as of 31 XII								
Placówki opiekuńczo-wychowawcze.....	39	37	38	38	1011	1029	1026	983 ^b	88	57	100	74	Care and education centres
interwencyjne.....	1	-	-	-	27	-	-	-	-	-	-	-	intervention
rodzinne.....	19	11	11	11	110	71	72	72	4	1	2	1	family
socjalizacyjne.....	12	12	14	18	516	390	439	599	61	14	35	64	socialization
specjalistyczno-terapeutyczne.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	specialist therapy
łączące zadania placówek ^c	7	14	13	9	358	568	515	312	23	42	63	9	combining tasks of the centres ^c
Regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Regional care and therapy centres
Interwencyjne ośrodki preadopcyjne.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Pre-adoptive intervention centres

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 16 na str. 239. ^b W tym wychowanków w wieku 0–3 lata i w wieku 4–6 lat oraz sierot i niepełnosprawnych. ^c Łączące zadania placówek interwencyjnych, socjalizacyjnych i specjalistyczno-terapeutycznych; do 2011 r. – placówki wielofunkcyjne.

^a See general notes, item 16 on page 239. ^b Of which residents at age 0–3 and at age 4–6, 61 orphans and disabled. ^c Combining tasks of the intervention, socialization and specialist therapy centres; until 2011 – multi-functional centres.

TABL. 14 (179). **POMOC SPOŁECZNA STACJONARNA^a**

Stan w dniu 31 XII

STATIONARY SOCIAL WELFARE^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Domy i zakłady (bez filii)	43	63	65	71	Homes and facilities (excluding sub-branches)
Miejsca ^b :					Places ^b :
ogółem	3953	4443	4533	4736	total
na 10 tys. ludności	27,7	30,6	31,2	32,6	per 10 thous. population
Mieszkańcy ^b :					Residents ^b :
ogółem	3897	4416	4439	4562	total
w tym kobiety	1722	1790	2022	1945	of which women
w tym do 18 lat	184	147	213	203	of which up to age 18
w tym umieszczeni w ciągu roku	684	1040	1282	1345	of which placed within during the year
na 10 tys. ludności	27,3	30,4	30,6	31,4	per 10 thous. population
Osoby oczekujące na umieszczenie	221	553	538	545	Persons awaiting a place

^a Łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy. ^b Łącznie z filiami.^a Including community self-help homes. ^b Including branches.TABL. 15 (180). **PLACÓWKI STACJONARNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ^a WEDŁUG GRUP MIESZKAŃCÓW**

Stan w dniu 31 XII

STATIONARY SOCIAL WELFARE FACILITIES^a BY GROUPS OF RESIDENTS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Domy i zakłady (bez filii)^b	46	63	65	71	Homes and facilities (excluding branches)^b
w których mogą przebywać:					in which may be:
osoby w podeszłym wieku	10	17	18	18	aged persons
przewlekłe somatycznie chorzy	8	11	13	12	chronically ill with somatic disorders
dorośli niepełnosprawni intelektualnie	10	9	8	9	mentally retarded
dzieci i młodzież niepełnosprawna intelektualnie	5	4	5	5	children and young mentally retarded
przewlekłe psychicznie chorzy	4	8	7	9	chronically mentally ill
niepełnosprawni fizycznie	1	1	2	2	physically handicapped
matki z małoletnimi dziećmi i kobiety w ciąży	3	3	3	5	mothers with dependent children and pregnant women
bezdomni	2	11	12	12	homeless
inne osoby	-	2	2	3	other persons
Mieszkańcy w domach i zakładach dla^c	3897	4416	4439	4562	Residents in homes and facilities for^c
osób w podeszłym wieku	454	848	842	644	aged persons
przewlekłe somatycznie chorzy	959	731	761	841	chronically ill with somatic disorders
dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	825	758	717	749	mentally retarded
dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	392	280	322	317	children and young mentally retarded
przewlekłe psychicznie chorzy	889	988	973	1075	chronically mentally ill
niepełnosprawnych fizycznie	61	85	93	100	physically handicapped
matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży	63	58	74	93	mothers with dependent children and pregnant women
bezdomnych	254	658	642	725	homeless
innych osób	-	10	15	18	other persons

^a Łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy. ^b W dalszym podziale placówki mogą być wykazane kilkakrotnie, gdyż jedna placówka może być przeznaczona dla kilku grup mieszkańców. ^c Łącznie z filiami.^a Including community self-help homes. ^b In the division facilities may be shown several times, because one facility may be designed for few group of residents. ^c Including branches.

TABL. 16 (181). ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ ^a
 SOCIAL ASSISTANCE BENEFITS ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	Korzystający ^b Beneficiaries ^b	Udzielone świadczenia w tys. zł Benefits granted in thous. zł	SPECIFICATION
OGÓŁEM 2005	202846	150704,8	TOTAL
2010	176371	224138,6	
2011	168842	226281,9	
2012	165874	204479,0	
Pomoc pieniężna	106347	148843,5	Monetary assistance
w tym:			<i>of which benefits:</i>
Zasilek stały	12095	44212,8	<i>Permanent</i>
Zasilek okresowy	36830	59683,9	<i>Temporary</i>
Zasilek celowy	57233	44351,1	<i>Appropriated and in kind</i>
Pomoc niepieniężna	59527	55635,5	Non-monetary assistance
w tym:			<i>of which:</i>
Schronienie	1075	1507,4	<i>Shelter</i>
Posilek	52105	26698,3	<i>Meals</i>
Ubranie	1086	170,7	<i>Clothing</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 18 na str. 240. ^b W podziale według form świadczeń korzystający mogą być wykazani kilkakrotnie.

Źródło: dane Olsztyńskiego Urzędu Wojewódzkiego.

^a See general notes, item 18 on page 240. ^b Under the item benefits, recipients may be shown several times.

Source: data of Olsztyńskiego Voivodship Office.

DZIAŁ XII

KULTURA. TURYSTYKA

Uwagi ogólne

Kultura

1. Do **księgozbioru** bibliotek publicznych zaliczono książki i broszury oraz gazety i czasopiśma.

Za **czytelnika** uważa się osobę, która w ciągu roku sprawozdawczego została zarejestrowana w bibliotece i dokonała co najmniej jednego wypożyczenia.

2. Informacje dotyczące **galerii sztuki** obejmują jednostki, których podstawowym rodzajem działalności jest wystawiennictwo.

3. Informacje o **teatrach i instytucjach muzycznych** dotyczą profesjonalnych jednostek artystycznych i rozrywkowych prowadzących regularną działalność sceniczną.

W liczbie teatrów uwzględniono jednostki wyodrębnione pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym, prowadzące jednorodną działalność sceniczną, niezależnie od liczby posiadanych scen.

Jednostki pogrupowano wyodrębniając:

- działalność **teatrów dramatycznych**, obejmującą dramatyczne i lalkowe przedstawienia teatralne,
- działalność **teatrów muzycznych**, obejmującą działalność sceniczną oper, operetek, musicali i baletów (przedstawienia baletowe i musicalowe podano łącznie z operetkowymi),
- działalność koncertową **filharmonii, orkiestr i chórów**.

4. Informacje o działalności **domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic** opracowano na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co dwa lata.

5. Informacje o **kinach** dotyczą działalności kin ogólnie dostępnych, tj. powołanych do publicznego udostępniania filmów w formie projekcji na seansach filmowych, bez względu na rodzaj stosowanego nośnika filmu (taśma światłoczuła, taśma magnetyczna eksploatowana w technice video, nośnik cyfrowy). Wśród kin stałych wyróż-

CHAPTER XII

CULTURE. TOURISM

General notes

Culture

1. *Books and pamphlets as well as newspapers and magazines constitute the **collection** of public libraries.*

*A **borrower** is a person who in the course of a reporting year was registered at a library and checked out at least one item.*

2. *Information concerning **art galleries** includes entities, in which exhibiting is the basic type of activity.*

3. *Information regarding **theatres and music institutions** concerns professional, artistic and entertainment entities conducting regular performances.*

Theatres include entities, independent in regard to their legal, organizational, economic and financial status, conducting uniform performing activity, regardless of the number of stages possessed.

Entities are grouped comprising:

- *the activity of **dramatic theatres**, including dramatic and puppet theatrical performances,*
- *the activity of **music theatres**, including opera, operetta, musical and ballet performances (ballet and musical performances are presented together with operettas),*
- *the concert activity of **philharmonic orchestras, orchestras and choirs**.*

4. *Information regarding the activity of **cultural centres and establishments, clubs and community centres** was compiled on the basis of periodic surveys conducted every two years.*

5. *Information regarding **cinemas** concerns the activity of public cinemas, i.e., established for the purpose of public film screenings, regardless of the film carrier used (light-sensitive, magnetic tape and digital). Among fixed cinemas one can*

nia się: **minipleksy** – posiadające od 3 do 7 sal i **multipleksy** – posiadające 8 sal i więcej.

6. Dane o abonentach radiowych i telewizyjnych dotyczą osób i instytucji, które uiściły opłaty abonamentowe uprawniające do korzystania z urządzeń odbiorczych radiofonii bezprzewodowej oraz z odbiorczych urządzeń telewizyjnych. Dane dotyczą także osób korzystających – na mocy szczególnych przepisów – z prawa do bezpłatnego korzystania z urządzeń odbiorczych (np. inwalidów wojennych i wojskowych).

Dane obejmują również instytucje opłacające abonament za korzystanie z odbiorników radiowych i telewizyjnych w samochodach.

Turystyka

1. Termin turystyka – zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 692/2011 obowiązującym od 2012 r., oznacza czynności odwiedzających, którzy podejmują podróż do głównego miejsca docelowego położonego poza ich zwykłym otoczeniem, na okres krótszy niż rok, w dowolnym głównym celu, w tym w celu służbowym, wypoczynkowym lub innym celu osobistym, innym niż zatrudnienie przez podmiot miejscowy dla odwiedzanego miejsca.

Wszystkie kategorie podróżnych, które mieszczą się w zakresie pojęcia „turystyka” są określane mianem odwiedzających. W grupie tej wyróżnia się:

- turystów, tj. osoby, które spędziły co najmniej jedną noc poza miejscem stałego zamieszkania,
- odwiedzających jednodniowych, tj. osoby, które nie nocują w miejscu odwiedzanym.

2. Baza noclegowa turystyki dotyczy turystycznych obiektów noclegowych, tj. obejmuje obiekty hotelowe i pozostałe obiekty łącznie z pokojami gościnnymi i kwaterami agroturystycznymi.

Do obiektów hotelowych zaliczamy hotele, motele, pensjonaty i inne obiekty hotelowe (np. zajazdy, gościńce).

Pozostałe obiekty obejmują: domy wycieczkowe, schroniska, schroniska młodzieżowe, szkolne schroniska młodzieżowe, ośrodki wczasowe, ośrodki kolonijne, ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe, domy pracy twórczej, zespoły domków turystycznych, kempingi, pola biwakowe,

distinguish miniplexes – equipped with 3 to 7 screens and multiplexes – equipped with 8 screens and more.

6. Data regarding radio and television subscribers concern persons and institutions, which paid the subscription fee in order to use wireless radio and television receivers. The data also concern persons exempt, on the basis of special regulations, from paying the subscription fee (e.g., disabled war and military veterans).

Data also concern institutions paying the subscription for using radio and television receivers in vehicles.

Tourism

1. Tourism, in accordance with the Regulation (EU) No. 692/2011 of the European Parliament and of the Council in force since 2012, means the activity of visitors taking a trip to a main destination outside their usual environment, for less than a year, for any main purpose, including business, leisure or other personal purpose, other than to be employed by a resident entity in the place visited.

All categories of travellers which fall within the term "tourism" are defined as visitors. This group comprises:

- *tourists, i.e., persons who spent at least one night away from their place of permanent residence,*
- *one one-day visitors, i.e., persons who do not spend the night at the place visited.*

2. Tourist accommodation facilities include tourist accommodation establishments, i.e. hotels and similar establishments and other facilities include rooms for rent and agrotourism lodgings.

Hotels and similar establishments covers hotels, motels, boarding houses and other hotel facilities (e.g. road houses, inns).

Other facilities covers: excursion hotels, shelters, youth hostels, school youth hostels, holiday centres, holiday youth centres, training-recreational centres, creative arts centres, complexes of tourist cottages, camping sites, tent

hostele, zakłady uzdrowiskowe i pozostałe niesklasyfikowane (np. domy studenckie, internaty, ośrodki rekreacyjno-sportowe itp.).

3. W informacjach o obiektach i miejscach noclegowych turystyki nie uwzględnia się obiektów i miejsc w obiektach przejściowo nieczynnych z powodu przebudowy, remontu itp.

4. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych lub pokoi jest to stosunek liczby udzielonych noclegów lub pokoi w danym roku do nominalnej liczby miejsc noclegowych lub pokoi w danym roku. Przez nominalną liczbę miejsc noclegowych lub pokoi rozumie się sumę miejsc noclegowych lub pokoi przygotowanych dla turystów w każdym dniu działalności obiektu.

5. Turyści zagraniczni korzystający z turystycznych obiektów noclegowych rejestrowani są według kraju stałego zamieszkania. Turysta zagraniczny może być wykazywany wielokrotnie, jeśli w czasie jednorazowego pobytu w Polsce korzysta z kilku obiektów noclegowych.

Sport

1. Dane o organizacjach kultury fizycznej obejmują wybrane organizacje o ogólnopolskim zasięgu działania (Akademicki Związek Sportowy, Polski Związek Sportu Niepełnosprawnych „Start”, Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej, Zrzeszenie „Ludowe Zespoły Sportowe”, uczniowskie kluby sportowe UKS i wyznaniowe kluby sportowe) i dotyczą głównie rekreacji ruchowej, a w przypadku PZSN „Start” – rehabilitacji ruchowej w środowisku niepełnosprawnych.

2. W kategorii ćwiczących jedna osoba może być wykazywana wielokrotnie, jeśli uprawia kilka rodzajów sportu. W zależności od wieku osoby ćwiczące zaliczane są do kategorii juniorów lub seniorów; dla poszczególnych rodzajów sportu stosuje się różne granice wieku.

3. W kategorii trenerów i instruktorów sportowych jedna osoba może być wykazywana wielokrotnie, jeśli prowadzi zajęcia w kilku rodzajach sportu.

camp sites, hostels, health establishments and other non-classified (e.g. student dormitories, boarding schools and recreational centres, etc.).

3. Facilities and places temporarily unavailable due to expansion, renovation, etc., are not included in data regarding facilities and the number of bed places for tourists.

4. Occupancy rate of bed places or rooms is a relation of the number of bed places or rooms in a given year to the nominal number of bed places or rooms in a given year. The nominal number of bed places or rooms shall mean total bed places or rooms prepared for tourists each day of a facility's operation.

5. Foreign tourists using tourist accommodation establishments are registered according to country of their permanent residence. A foreign tourist may be indicated more than once if during a single stay in Poland he/she uses more than one accommodation facility.

Sport

1. Data regarding physical education organizations include selected organizations with a national scope of activity (the University Sports Association AZS, the Polish Sports Association for the Disabled "Start", the Society for Promotion of Physical Culture, the Association of "Rural Sports Clubs", student sports clubs UKS and religious sports clubs) and primarily concern recreational activity, and in case of the Polish Sports Association for the Disabled "Start" – rehabilitation activity for the persons with disabilities.

2. In the category of persons practising sports, one person may be indicated more than once depending upon the number of sports practised. Persons practising sports are classified as either juniors or seniors, depending on age; various age groups are applied for individual sports.

3. In the category coaches and sports instructors, one person may be indicated more than once, depending upon the number of sports taught.

Kultura Culture

TABL. 1 (182). **KSIAŻKI I BROSZURY WYDANE ^a**
BOOKS AND PAMPHLETS PUBLISHED ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem <i>Grand total</i>	Wydawnictwa naukowe <i>Scientific publications</i>	Podręczniki dla szkół wyższych <i>University textbooks</i>	Wydawnictwa zawodowe <i>Professional publications</i>	Podręczniki szkolne <i>School textbooks</i>	Wydawnictwa popularne <i>Popular science</i>	Literatura piękna <i>Belles-lettres</i>		SPECIFICATION
								razem <i>total</i>	w tym dla dzieci i młodzieży <i>of which for children and youth</i>	
Tytuły.....	2005	233	108	23	3	-	41	52	6	Titles
	2010	342	178	33	10	1	62	56	2	
	2011	496	187	27	4	-	92	169	17	
	2012	349	197	21	13	1	85	27	5	
Nakład w tys. egz.	2005	259,1	40,5	15,7	3,0	-	50,3	59,6	90,0	Number of copies in thous.
	2010	242,5	68,0	15,9	8,2	1,0	72,3	75,1	2,0	
	2011	326,4	67,7	12,9	2,0	-	93,5	131,8	18,5	
	2012	184,1	61,7	7,2	7,8	2,0	76,0	21,2	8,2	

^a Według miejsca wydania.

Źródło: dane Zakładu Statystyki Wydawnictw Biblioteki Narodowej.

^a According to published place.

Source: data of the Department of Publication Statistics of the National Library.

TABL. 2 (183). **GAZETY I CZASOPISMA WYDANE ^a**
NEWSPAPERS AND MAGAZINES PUBLISHED ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem <i>Grand total</i>	Ukazujące się <i>Published as specified</i>								SPECIFICATION	
			w tygodniu <i>weekly</i>		w miesiącu <i>monthly</i>		1 raz <i>once</i>			nieregularnie <i>irregularly</i>		
			6-2 razy <i>times</i>	1 raz <i>once</i>	3-2 razy <i>times</i>	1 raz <i>once</i>	na 2 miesiące <i>bi-monthly</i>	w kwartale <i>quarterly</i>	w półroczu <i>half-yearly</i>			w roku <i>yearly</i>
Tytuły.....	2005	122	3	6	6	34	13	18	9	10	23	Titles
	2010	149	2	11	3	35	12	37	7	28	14	
	2011	143	2	14	3	27	7	36	8	29	17	
	2012	140	2	14	3	29	6	41	11	25	9	
Nakład w tys. egz.	2005	31608,4	28671,5	1479,0	328,6	778,2	120,4	88,9	8,0	6,3	127,5	Number of copies in thous.
	2010	16573,3	11931,9	3148,9	169,0	759,4	174,3	245,8	4,1	14,9	125,0	
	2011	17284,9	11968,0	4055,2	203,0	535,1	66,0	286,9	9,0	11,0	150,7	
	2012	17532,7	10986,8	4643,3	505,0	947,9	54,7	296,0	10,7	13,6	74,7	

^a Według miejsca wydania.

Źródło: dane Zakładu Statystyki Wydawnictw Biblioteki Narodowej.

^a According to published place.

Source: data of the Department of Publication Statistics of the National Library.

TABL. 3 (184). **BIBLIOTEKI PUBLICZNE (z filiami)**
PUBLIC LIBRARIES (with branches)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Biblioteki (stan w dniu 31 XII)	348	316	315	305	<i>Libraries (as of 31 XII)</i>
w tym na wsi	250	228	228	218	<i>of which in rural areas</i>
Punkty biblioteczne (stan w dniu 31 XII)	145	124	106	98	<i>Library service points (as of 31 XII)</i>
w tym na wsi	108	95	80	73	<i>of which in rural areas</i>
Księgozbiór (stan w dniu 31 XII) w tys. wol.	5477,2	5094,5	4984,6	4872,8	<i>Collection (as of 31 XII) in thous. vol.</i>
w tym na wsi	2254,4	2056,7	2015,7	2939,7	<i>of which in rural areas</i>
Czytelnicy ^a w tys.	274,3	229,1	228,1	221,3	<i>Borrowers^a in thous.</i>
w tym na wsi	67,1	54,1	53,5	168,6	<i>of which in rural areas</i>
Wypożyczenia ^{ab} w tysiącach wol.	4987,4	4222,0	4256,6	4310,8	<i>Loans^{ab} in thousand vol.</i>
w tym na wsi	1570,5	1245,1	1203,0	3128,4	<i>of which in rural areas</i>
na 1 czytelnika w wol.	18,2	18,4	18,7	19,5	<i>per borrower in vol.</i>
w tym na wsi	23,4	23,0	22,5	18,6	<i>of which in rural areas</i>

^a Łącznie z punktami bibliotecznymi. ^b Bez wypożyczeń międzybibliotecznych.

^a Including library service points. ^b Excluding interlibrary lending.

TABL. 4 (185). **MUZEA**
MUSEUMS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Muzea i oddziały muzealne ^a	23	27	23	27	<i>Museums with branches^a</i>
Muzealia ^a w tys.	154,4	143,8	135,7	171,8	<i>Museum exhibits^a in thous.</i>
Wystawy czasowe	127	148	143	154	<i>Temporary exhibitions</i>
własne ^b	88	81	75	87	<i>own^b</i>
obce ^c	39	67	68	67	<i>exterior^c</i>
Zwiedzający muzea i wystawy w tys.	436,0	540,5	572,1	491,5	<i>Museum and exhibition visitors in thous.</i>
w tym młodzież szkolna ^d	149,9	131,9	106,2	110,2	<i>of which primary and secondary school^d</i>

^a Stan w dniu 31 XII. ^b W kraju. ^c Krajowe i z zagranicy. ^d Zwiedzająca muzea w zorganizowanych grupach.

^a As of 31 XII. ^b In Poland. ^c Domestic and foreign. ^d Visiting museums in organized groups.

TABL. 5 (186). **INSTYTUCJE PARAMUZEALNE**
MUSEUM-RELATED INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Instytucje (stan w dniu 31 XII).....	-	2	3	3	<i>Institutions (as of 31 XII)</i>
Ogród zoologiczny	-	-	-	-	<i>Zoological Garden</i>
Ogród botaniczny ^a	-	-	1	1	<i>Botanical Garden^a</i>
Rezerwaty	-	-	-	-	<i>Reserves</i>
Inne	-	2	2	2	<i>Others</i>
Zwiedzający w tys.	-	8,8	70,5	89,5	<i>Visitors in thous.</i>
w tym młodzież szkolna w zorganizowanych grupach	-	3,0	54,7	63,9	<i>of which primary and secondary schools students visiting in groups</i>
Ogród zoologiczny	-	-	-	-	<i>Zoological Garden</i>
Ogród botaniczny ^a	-	-	9,0	12,0	<i>Botanical Garden^a</i>
Rezerwaty	-	-	-	-	<i>Reserves</i>
Inne	-	8,8	61,5	77,5	<i>Others</i>

^a Łącznie z oddziałem.

^a Including branch.

TABL. 6 (187). **GALERIE SZTUKI**
ART GALLERIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012			SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	sektor publiczny <i>public sector</i>	sektor prywatny <i>private sector</i>	
Galerie (stan w dniu 31 XII).....	5	13	12	11	10	1	Galleries (as of 31 XII)
Wystawy ^a	77	116	109	119	113	6	Exhibitions ^a
w tym z zagranicy.....	7	5	3	7	7	-	of which foreign
Ekspozycje ^a	87	117	107	126	120	6	Expositions ^a
Zwiedzający w tys.	63,4	218,4	240,1	238,6	238,3	0,3	Visitors in thous.

^a W kraju.
^a In Poland.

TABL. 7 (188). **TEATRY, INSTYTUCJE MUZYCZNE, PRZEDSIĘBIORSTWA ESTRADOWE**
THEATRES, MUSIC INSTITUTIONS, ENTERTAINMENT ENTERPRISES

WYSZCZEGÓLNIENIE	Instytucje ^a <i>Institutions ^a</i>	Miejsca na widowni w stałej sali ^a <i>Seating in fixed halls ^a</i>	Przedstawienia i koncerty ^b <i>Performances and concerts ^b</i>	Widzowie i słuchacze w tys. ^b <i>Audience in thous. ^b</i>	SPECIFICATION
Teatry i instytucje muzyczne					Theatres and music institutions
2005	4	1744	2015	286,9	
2010	5	1828	2182	293,5	
2011	5	1611	2156	284,7	
2012	5	1611	2175	311,9	
Teatry.....	3	1106	992	113,5	<i>Theatres</i>
dramatyczne.....	2	906	626	76,7	<i>dramatic</i>
lalkowe.....	1	200	366	36,8	<i>puppet</i>
Filharmonie.....	1	505	1129	164,8	<i>Philharmonic halls</i>
Orkiestry symfoniczne i kameralne.....	1	-	54	33,5	<i>Symphonic and chamber orchestras</i>
Przedsiębiorstwa estradowe					Entertainment enterprises
2005	1	x	200	30000	
2010	1	x	30	5000	
2011	1	x	23	3000	
2012	1	x	20	2000	

^a Stan w dniu 31 XII. ^b Dane dotyczą działalności prowadzonej na terenie województwa, łącznie z imprezami organizowanymi w plenerze.

^a As of 31 XII. ^b Data concern activity performed in voivodship area, including outdoor events.

TABL. 8 (189). **DOMY I OŚRODKI KULTURY, KLUBY, ŚWIETLICE**
Stan w dniu 31 XII
CULTURAL CENTRES AND ESTABLISHMENTS, CLUBS AND COMMUNITY CENTRES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012			SPECIFICATION
				Ogółem Total	Miasta Urban areas	Wieś Rural areas	
Instytucje	133	146	151	149	58	91	<i>Institutions</i>
domy kultury	32	34	28	22	21	1	<i>cultural establishments</i>
ośrodki kultury	63	69	71	79	34	45	<i>cultural centres</i>
kluby	1	5	5	2	2	-	<i>clubs</i>
światlice	37	38	47	46	1	45	<i>community centres</i>
Pracownie specjalistyczne	270	268	338	369	182	187	<i>Specialized workshops</i>
Imprezy (w ciągu roku)	9397	10931	8711	9501	6766	2735	<i>Events (during the year)</i>
Uczestnicy imprez (w ciągu roku) w tys.	1562,4	1414,9	1497,2	1795,3	1518,0	277,3	<i>Event participants (during the year) in thous.</i>
Kursy (w ciągu roku)	275	282	169	470	420	50	<i>Courses (during the year)</i>
Absolwenci kursów (w ciągu roku) ...	4556	3710	2909	3354	2740	614	<i>Course graduates (during the year)</i>
w tym dzieci i młodzież ^a	1328	1184	1011	1595	1207	388	<i>of which children and youth ^a</i>
Zespoły artystyczne	749	882	737	809	562	247	<i>Artistic ensembles</i>
Członkowie zespołów artystycznych ...	9692	9584	8502	20438	17845	2593	<i>Members of artistic ensembles</i>
w tym dzieci i młodzież ^a	5891	5472	4825	12094	10514	1580	<i>of which children and youth ^a</i>
Koła (kluby)	394	449	671	637	361	276	<i>Groups (clubs)</i>
Członkowie kół (klubów)	8494	9537	14514	14931	10677	4254	<i>Members of groups (clubs)</i>
w tym dzieci i młodzież ^a	3610	3493	6107	6659	9295	2364	<i>of which children and youth ^a</i>

^a W wieku poniżej 15 lat.

U w a g a. Do 2011 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co 2 lata.

^a Below the age of 15.

N o t e. Until 2011 data on the basis of periodic surveys conducted every two years.

TABL. 9 (190). **KINA STAŁE**
FIXED CINEMAS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Kina (stan w dniu 31 XII)	29	21	17	23 ^a	<i>Cinemas (as of 31 XII)</i>
w tym miasta	28	20	16	22	<i>of which in urban areas</i>
w tym multiplexy	-	1	1	1	<i>of which multiplexes</i>
Sale projekcyjne (stan w dniu 31 XII) ...	34	34	30	36	<i>Screens (as of 31 XII)</i>
w tym miasta	33	33	29	35	<i>of which in urban areas</i>
w tym multiplexy	-	8	8	8	<i>of which multiplexes</i>
Miejsca na widowni (stan w dniu 31 XII)	8570	7258	6302	7299	<i>Seats in fixed cinemas (as of 31 XII)</i>
w tym miasta	8153	7115	6159	7156	<i>of which in urban areas</i>
w tym multiplexy	-	1904	1904	1921	<i>of which multiplexes</i>
Seanse	11487	34669	31919	32441	<i>Screenings</i>
w tym miasta	11190	34648	31909	32430	<i>of which in urban areas</i>
w tym multiplexy	-	16673	16864	16476	<i>of which multiplexes</i>
na 1 kino	396	1651	1878	1410	<i>per cinema</i>
Widzowie	367046	938625	996250	814391	<i>Audience</i>
w tym miasta	358186	937136	995740	813802	<i>of which in urban areas</i>
w tym multiplexy	-	563226	624527	580409	<i>of which multiplexes</i>
na 1 kino	12657	44696	58603	35408	<i>per cinema</i>
na 1 seans	32	27	31	25	<i>per screening</i>

^a W tym 1 miniplexs.

^a Of which 1 miniplex.

TABL. 10 (191) **ABONENCI TELEWIZJI KABLOWEJ**

Stan w dniu 31 XII

CABLE TELEVISION SUBSCRIBERS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
OGÓŁEM	137455	188593	190365	184429	TOTAL
Na 1000 ludności.....	96	132	134	127	Per 1000 population

Źródło: dane Urzędu Komunikacji Elektronicznej.

Source: data of the Office of Electronic Communications.

TABL. 11 (192) **ABONENCI RADIOWI I TELEWIZYJNI**

Stan w dniu 31 XII

RADIO AND TELEVISION SUBSCRIBERS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w tysiącach in thousands				na 1000 ludności per 1000 population				
Abonenci radiowi	332,0	256,1	254,0	255,8	232	176	175	176	Radio subscribers
miasta.....	223,8	177,3	176,1	177,5	261	205	204	206	urban areas
wieś.....	108,2	78,9	77,9	78,3	190	134	132	133	rural areas
Abonenci telewizyjni	323,4	249,1	246,8	247,9	226	171	170	171	Television subscribers
miasta.....	217,4	171,7	170,4	171,1	253	199	198	199	urban areas
wieś.....	106,1	77,3	76,4	76,7	186	131	129	130	rural areas

Źródło: dane Centralnego Zarządu Poczty Polskiej.

Source: data of the Polish Post Headquarters.

Turystyka**Tourism**TABL. 12 (193) **BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI****TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011 ^a	2012 ^a	SPECIFICATION
Obiekty (stan w dniu 31 VII)	353^b	387^b	467	487	Facilities (as of 31 VII)
tym całoroczne	186	234	265	277	of which open all year
Obiekty hotelowe	136	168	181	190	Hotels and similar facilities
hotele.....	85	95	97	101	hotels
motele.....	5	4	4	4	moteles
pensjonaty	23	26	27	27	boarding houses
inne obiekty hotelowe	23	43	53	58	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	217 ^b	219 ^b	286	297	Other facilities
domy wycieczkowe	2	2	3	3	excursion hostels
schroniska młodzieżowe	10	4	4	4	youth hostels
szkolne schroniska młodzieżowe	14	17	17	18	school youth hostels
kempingi	12	13	16	16	camping sites
pola biwakowe	20	20	21	19	tent camp sites
ośrodki wczasowe.....	57	55	51	44	holiday centres
ośrodki kolonijne.....	4	7	8	8	holiday youth centres
ośrodki szkoleniowo- -wypoczynkowe	18	26	20	18	training-recreational centres
domy pracy twórczej	1	1	1	1	creative arts centres
zespoły domków turystycznych... ..	16	31	31	36	complexes of tourist cottages
ośrodki do wypoczynku sobotnio- -niedzielnego i świątecznego ...	1	-	-	-	weekend and holiday accom- modation establishments
hostele	-	1	1	1	hostels
zakłady uzdrowiskowe	1	2	2	1	health establishments
pokoje gościnne	-	-	31	31	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	-	-	50	72	agrotourism lodgings
inne obiekty	61	40	30	25	other facilities

TABL. 12 (193). **BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI (cd.)**
TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011 ^a	2012 ^a	SPECIFICATION
Miejsca noclegowe					
(stan w dniu 31 VII)	37408 ^b	37722 ^b	39105	39437	Number of beds (as of 31 VII)
w tym całoroczne	18297	19213	20397	20694	<i>of which open all year</i>
Obiekty hotelowe	10947	13072	14746	15130	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele	8683	10068	10361	10699	<i>hotels</i>
motele	160	91	93	89	<i>motels</i>
pensjonaty	1054	767	835	871	<i>boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe	1050	2146	3457	3471	<i>other hotel facilities</i>
Pozostałe obiekty	26461 ^b	24650 ^b	24359	24307	<i>Other facilities</i>
domy wycieczkowe	111	94	111	111	<i>excursion hostels</i>
schroniska młodzieżowe	713	311	263	263	<i>youth hostels</i>
szkolne schroniska młodzieżowe	1110	1199	1285	1718	<i>school youth hostels</i>
kempingi	1704	1330	1640	1714	<i>camping sites</i>
pola biwakowe	2512	1495	1420	1235	<i>tent camp sites</i>
ośrodki wczasowe	6381	6714	5942	5069	<i>holiday centres</i>
ośrodki kolonijne	676	725	796	772	<i>holiday youth centres</i>
ośrodki szkoleniowo- -wypoczynkowe	3200	3617	3183	3084	<i>training-recreational centres</i>
domy pracy twórczej	156	124	124	129	<i>creative arts centres</i>
zespoły domków turystycznych ^c . ośrodki do wypoczynku sobotnio- niedzielnego i świątecznego	1392	1768	1961	2981	<i>complexes of tourist cottages ^c weekend and holiday accom- modation establishments</i>
hostele	31	31	31	<i>hostels</i>
zakłady uzdrowiskowe	472	395	472	394	<i>health establishments</i>
pokoje gościnne	544	516	<i>rooms for rent</i>
kwatery agroturystyczne	751	1082	<i>agrotourism lodgings</i>
inne obiekty	8019	6847	5836	5208	<i>other facilities</i>
Korzystający z noclegów	758021 ^b	898771 ^b	971236	988201	Tourists accommodated
w tym turyści zagraniczni	219186	144700	152382	159432	<i>of which foreign tourists</i>
Obiekty hotelowe	547991	641165	723357	734776	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele	493898	558015	589302	614575	<i>hotels</i>
motele	5809	3853	2832	2918	<i>motels</i>
pensjonaty	24499	17095	18788	19465	<i>boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe	23785	62202	112435	97818	<i>other hotel facilities</i>
Pozostałe obiekty	210030 ^b	257606 ^b	247879	253425	<i>Other facilities</i>
domy wycieczkowe	8152	2235	2272	1737	<i>excursion hostels</i>
schroniska młodzieżowe	6760	1621	1656	2006	<i>youth hostels</i>
szkolne schroniska młodzieżowe	16935	17078	18541	25944	<i>school youth hostels</i>
kempingi	11197	13445	14038	11459	<i>camping sites</i>
pola biwakowe	8804	7588	4376	5770	<i>tent camp sites</i>
ośrodki wczasowe	53461	76571	64935	45690	<i>holiday centres</i>
ośrodki kolonijne	3442	3922	5856	7672	<i>holiday youth centres</i>
ośrodki szkoleniowo- -wypoczynkowe	37436	51608	48551	66326	<i>training-recreational centres</i>
domy pracy twórczej	3326	4049	4303	4703	<i>creative arts centres</i>
zespoły domków turystycznych ^c . ośrodki do wypoczynku sobotnio- niedzielnego i świątecznego ...	14545	17864	18133	18245	<i>complexes of tourist cottages ^c weekend and holiday accom- modation establishments</i>
hostele	690	2063	1834	<i>hostels</i>
zakłady uzdrowiskowe	6703	9483	10250	9697	<i>health establishments</i>
pokoje gościnne	5369	5360	<i>rooms for rent</i>
kwatery agroturystyczne	6440	8074	<i>agrotourism lodgings</i>
inne obiekty	39242	51452	41096	38908	<i>other facilities</i>

TABL. 12 (193). **BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI (dok.)**
COLLECTIVE TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011 ^a	2012 ^a	SPECIFICATION
Udzielone noclegi	2014893 ^b	2407502 ^b	2506773	2555145	Nights spent (overnight stay)
w tym turystom zagranicznym	503384	361077	366076	388252	of which foreign tourists
Obiekty hotelowe	1070702	1273703	1450084	1476587	Hotels and similar facilities
hotele	939473	1089446	1148094	1202754	hotels
motele	8523	5296	3820	4715	motels
pensjonaty	51209	41038	43010	48224	boarding houses
inne obiekty hotelowe	71497	137923	255160	220894	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	944191 ^b	1133799 ^b	1056689	1078558	Other facilities
domy wycieczkowe	12309	3750	3678	3534	excursion hostels
schroniska młodzieżowe	16777	6161	5996	7282	youth hostels
szkolne schroniska młodzieżowe	46434	45365	57371	69595	school youth hostels
kempingi	35037	35936	34720	26924	camping sites
poła biwakowe	27594	22495	16868	22626	tent camp sites
ośrodki wczasowe	271485	401182	293278	214523	holiday centres
ośrodki kolonijne	16957	37054	44984	48770	holiday youth centres
ośrodki szkoleniowo- -wypoczynkowe	143642	202927	205044	241247	training-recreational centres
domy pracy twórczej	8921	11159	11013	12153	creative arts centres
zespoły domków turystycznych ^c	50634	65911	60181	88292	complexes of tourist cottages ^c
ośrodki do wypoczynku sobotnio- -niedzielnego i świątecznego	121	-	-	-	weekend and holiday accom- modation establishments
hostele	-	1066	3847	2275	hostels
zakłady uzdrowiskowe	139616	110296	122748	123182	health establishments
pokoje gościnne	-	-	16255	17714	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	-	-	20422	33142	agrotourism lodgings
inne obiekty	174664	190497	160284	167299	other facilities

^a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^b Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli. ^c Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

^a Concern establishments possessing 10 and more bed places. ^b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels. ^c Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 13 (194). **TURYŚCI ZAGRANICZNI KORZYSTAJĄCY Z BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI**
FOREIGN TOURISTS ACCOMMODATED IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011 ^a	2012 ^a	SPECIFICATION
Korzystający z noclegów	219186 ^b	144700 ^b	153179	159432	Tourists accommodated
Obiekty hotelowe	202236	128719	138678	144517	Hotels and similar facilities
hotele	190636	119377	128254	132973	hotels
motele	247	72	1	-	motels
pensjonaty	6471	3743	3219	3852	boarding houses
inne obiekty hotelowe	4882	5527	7204	7692	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	16950 ^b	15981 ^b	14501	14915	Other facilities
domy wycieczkowe	455	-	-	-	excursion hostels
schroniska młodzieżowe	370	1	3	4	youth hostels
szkolne schroniska młodzieżowe	1289	1149	1353	1510	school youth hostels
kempingi	3513	3557	3332	3604	camping sites
poła biwakowe	1618	620	882	1104	tent camp sites
ośrodki wczasowe	1400	1796	1580	900	holiday centres
ośrodki kolonijne	41	920	914	1090	holiday youth centres
ośrodki szkoleniowo- -wypoczynkowe	1477	1044	1336	1492	training-recreational centres
domy pracy twórczej	194	227	138	61	creative arts centres
zespoły domków turystycznych ^c	545	603	1057	972	complexes of tourist cottages ^c
hostele	-	56	51	32	hostels

TABL. 13 (194). **TURYŚCI ZAGRANICZNI KORZYSTAJĄCY Z TURYSTYCZNYCH OBIEKTÓW ZBIOROWEGO ZAKWATEROWANIA (dok.)**
FOREIGN TOURISTS ACCOMMODATED IN COLLECTIVE TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011 ^a	2012 ^a	SPECIFICATION
zakłady uzdrowiskowe	-	225	194	-	health establishments
pokoje gościnne	341	479	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	.	.	456	524	agrotourism lodgings
inne obiekty	6048	5783	2864	3143	other facilities
Udzielone noclegi	503384^b	361077^b	366076	388252	Nights spent (overnight stay)
Obiekty hotelowe	453517	309237	316661	329961	Hotels and similar facilities
hotele	418167	277789	285830	296717	hotels
motele	305	326	1	-	motels
pensjonaty	19520	14791	12503	13488	boarding houses
inne obiekty hotelowe	15525	16331	18327	19756	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	49867 ^b	51840 ^b	49415	58291	Other facilities
domy wycieczkowe	659	-	-	-	excursion hostels
schroniska młodzieżowe	1158	1	3	4	youth hostels
szkolne schroniska młodzieżowe	2574	4986	4486	4628	school youth hostels
kempingi	7875	5996	5587	6294	camping sites
pola biwakowe	2257	1088	4036	6203	tent camp sites
ośrodki wczasowe	7889	8397	5580	4023	holiday centres
ośrodki kolonijne	97	4997	3643	6624	holiday youth centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	7836	4793	6475	7992	training-recreational centres
domy pracy twórczej	657	957	347	137	creative arts centres
zespoły domków turystycznych ^c	1709	1833	5378	5787	complexes of tourist cottages ^c
hostele	75	154	34	hostels
zakłady uzdrowiskowe	-	419	349	-	health establishments
pokoje gościnne	2162	2746	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	.	.	1819	2084	agrotourism lodgings
inne obiekty	17156	18298	9396	11735	other facilities

^a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^b Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. ^c Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

^a Concern establishments possessing 10 and more bed places. ^b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels. ^c Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 14 (195). **WYKORZYSTANIE BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI^a**
OCCUPANCY IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	stopień wykorzystania miejsc noclegowych occupancy rate of bed places				stopień wykorzystania pokoi occupancy rate of rooms				
Obiekty hotelowe	31,7	27,8	28,8	28,1	33,5	32,3	33,4	33,0	Hotels and similar facilities
hotele	32,7	30,4	31,6	31,2	34,5	34,7	36,0	35,3	hotels
motele	17,4	16,6	12,4	15,2	23,9	18,2	16,2	18,6	motels
pensjonaty	22,4	17,1	17,3	18,8	22,2	20,2	22,9	24,1	boarding houses
inne obiekty hotelowe	31,9	18,9	22,7	20,0	31,4	23,10	26,7	25,9	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	28,5	28,8	28,0	26,5	Other facilities

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 253.

^a See general notes, item 4 on page 253.

TABL. 15 (196). **PLACÓWKI GASTRONOMICZNE W BAZIE NOCLEGOWEJ TURYSTYKI**
Stan w dniu 31 VII
CATERING ESTABLISHMENTS IN TOURIST ACCOMMODATION
ESTABLISHMENTS
As of 31 VII

WYSZCZEGÓLNIENIE		Restau- racje <i>Restau- rants</i>	Bary i kawiar- nie <i>Bars and coffee houses</i>	Stołówki <i>Canteens</i>	Punkty gastro- nomiczne <i>Food stands</i>	SPECIFICATION
OGÓŁEM	2005	126	148	109	39	TOTAL
	2010	143	164	100	54	
	2011	160	160	89	40	
	2012	167	156	77	41	
Obiekty hotelowe		147	112	15	18	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele.....		111	75	3	11	<i>hotels</i>
motele.....		1	3	-	-	<i>motels</i>
pensjonaty		11	13	5	6	<i>boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe		24	21	7	1	<i>other hotel facilities</i>
Pozostałe obiekty		20	44	62	23	<i>Other facilities</i>
domy wycieczkowe		2	-	1	1	<i>excursion hostels</i>
schroniska młodzieżowe		-	-	2	-	<i>youth hostels</i>
szkolne schroniska młodzieżowe		-	-	6	-	<i>school youth hostels</i>
kempingi		1	2	1	-	<i>camping sites</i>
pola biwakowe		1	1	-	-	<i>tent camp sites</i>
ośrodki wczasowe		4	20	20	5	<i>holiday centres</i>
ośrodki kolonijne		-	-	5	-	<i>holiday youth centres</i>
ośrodki szkoleniowo- -wypoczynkowe		6	11	8	5	<i>training-recreational centres</i>
domy pracy twórczej		1	-	-	1	<i>creative arts centres</i>
zespoły domków turystycznych..		-	7	6	6	<i>complexes of tourist cottages</i>
hostele		1	-	-	1	<i>hostels</i>
zakłady uzdrowiskowe		-	-	-	-	<i>health establishments</i>
pokoje gościnne		-	1	1	1	<i>rooms for rent</i>
kwatery agroturystyczne		-	-	3	-	<i>agrotourism lodgings</i>
pozostałe obiekty		4	2	9	3	<i>other facilities</i>

TABL. 16 (197). **HOTELE WEDŁUG KATEGORII**
HOTELS BY CATEGORY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem <i>Total</i>	Kategorie <i>Categories</i>					w trakcie katego- ryzacji <i>in the process of the catego- risation</i>	
		*****	****	***	**	*		
OGÓŁEM ^a	2005	-	-	1	34	32	7	11
TOTAL ^a	2010	95	1	7	40	32	5	10
	2011	97	1	9	43	32	4	8
	2012	101	1	14	40	35	4	7
Pokoje ^a	2005	4249	-	40	2517	1093	107	492
<i>Rooms</i> ^a	2010	4963	86	1146	2071	1199	73	388
	2011	5112	107	1487	2157	1114	66	181
	2012	5227	107	1764	2079	1055	63	159
Miejsca noclegowe ^a	2005	8683	-	80	5021	2174	244	1164
<i>Bed places</i> ^a	2010	10068	250	2394	4054	2393	177	800
	2011	10361	273	3064	4257	2243	162	362
	2012	10699	270	3663	4109	2152	158	347
Korzystający z noclegów w tys.	2005	69183	-	870	46762	14082	1339	6130
<i>Tourists accommodated in thous.</i>	2010	558015	14942	188842	190162	123240	4686	36143
	2011	589302	14836	217192	214814	116353	3078	23029
	2012	614575	16396	237477	227988	110630	2567	19517
w tym turyści zagraniczni	2005	35250	-	659	24728	6017	492	3354
<i>of which foreign tourists</i>	2010	119377	359	34545	53008	22806	93	8566
	2011	128254	397	43518	60930	21277	94	2038
	2012	132973	328	48545	63205	18349	129	2417
Stopień wykorzystania w %:								
<i>Occupancy rate in %:</i>								
miejsc noclegowych	2005	32,7	-	35,9	38,0	27,1	23,6	20,4
<i>bed places</i>	2010	30,4	36,7	46,0	25,9	25,3	9,9	20,5
	2011	31,6	36,2	44,8	27,0	25,3	8,5	21,8
	2012	31,2	40,7	40,1	27,4	26,3	6,2	20,9
pokoju	2005	34,5	-	39,6	39,8	28,3	22,3	20,7
<i>rooms</i>	2010	34,7	48,6	45,9	32,0	29,2	14,2	28,5
	2011	36,0	48,5	44,9	33,8	29,8	12,4	28,9
	2012	35,3	45,0	40,8	33,9	30,8	9,3	27,8

^a Stan w dniu 31 VII.

^a As of 31 VII.

TABL. 17 (198). **ORGANIZACJE KULTURY FIZYCZNEJ I KLUBY SPORTOWE**
Stan w dniu 31 XII
PHYSICAL EDUCATION ORGANIZATIONS AND SPORTS CLUBS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2010	2012	SPECIFICATION
ORGANIZACJE KULTURY FIZYCZNEJ^a PHYSICAL EDUCATION ORGANIZATIONS^a				
Jednostki organizacyjne	973	1007	884	Organizational entities
Członkowie	35723	32662	27122	Members
Ćwiczący ^b	35949	33923	30159	Persons practising sports ^b
KLUBY SPORTOWE^c SPORTS CLUBS^c				
Jednostki organizacyjne	203	245	253	Organizational entities
Członkowie	15674	17572	15836	Members
Ćwiczący	14891	17275	16775	Persons practising sports
w tym juniorzy ^d	9708	10966	10535	of which juniors ^d
mężczyźni	12579	14452	13925	males
kobiety	2312	2823	2850	females
Sekcje sportowe	375	409	393	Sports sections
Trenerzy	164	259	277	Coaches
klasy M (mistrzowskiej)	10	12	24	M class (champion)
klasy I	33	45	48	I class
klasy II	121	202	205	II class
Instruktorzy sportowi	342	478	481	Sports instructors
Inne osoby prowadzące zajęcia sportowe ...	219	174	142	Other persons conducting sports activities

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 253. ^b Dane szacunkowe. ^c Bez uczniowskich klubów sportowych UKS i wyznaniowych klubów sportowych. ^d Dane obejmują: młodzieżowców, juniorów i juniorów młodszych.

^a See general notes, item 1 on page 253. ^b Estimated data. ^c Excluding Students Sports Clubs UKS and Religious Sports Clubs. ^d Data include: youths, juniors and younger juniors.

TABL. 18 (199). **WYBRANE DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU W KLUBACH SPORTOWYCH^a**
W 2012 R.
Stan w dniu 31 XII
SELECTED SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS IN SPORTS CLUBS^a
IN 2012
As of 31 XII

DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU ^b	Sekcje Sections	Ćwiczący Persons practising sports			Trenerzy Coaches	Instruktorzy sportowi Sports instructors	FIELDS AND KINDS OF SPORTS ^b
		ogółem total	z liczby ogółem of total				
			kobiety females	junio- rzy i ju- niorki juniors			
Alpinizm ^c	1	25	10	25	-	1	Mountaineering ^c
Badminton	2	81	21	55	2	2	Badminton
Boks	4	115	14	92	2	4	Boxing
Brydż sportowy	8	104	13	-	-	7	Bridge
Hokej na lodzie	1	24	3	-	-	4	Ice hockey
Jeździectwo ^c	25	281	213	136	4	40	Equestrian sport ^c
Judo	3	221	34	208	8	2	Judo
Kajakarstwo klasyczne	6	174	38	77	2	13	Classic canoeing
Karate ^c	11	815	185	654	1	14	Karate ^c
Kolarstwo szosowe	5	127	27	63	2	5	Road cycling
Kolarstwo torowe	1	24	9	-	1	-	Track cycling
Koszykówka	5	223	118	189	6	6	Basketball
Lekkoatletyka	9	317	118	286	14	6	Athletics
Łyżwiarstwo szybkie ^c	2	67	25	26	1	2	Speed skating ^c
Pięciobój nowoczesny	1	47	20	47	-	1	Modern pentathlon

TABL. 18 (199). **WYBRANE DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU W KLUBACH SPORTOWYCH^a W 2012 R. (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
SELECTED SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS IN SPORTS CLUBS^a IN 2012 (cont.)
AS OF 31 XII

DZIEDZINY I RODZAJE SPORTÓW ^b	Sekcje Sections	Ćwiczący Persons practising sports			Trenerzy Coaches	Instruktorzy sportowi Sports instructors	FIELDS AND KINDS OF SPORTS ^b
		ogółem total	z liczby ogółem of total				
			kobiety females	juniorzy i juniorki juniors			
Piłka nożna	125	8027	218	5356	132	172	Football
Piłka ręczna	10	329	53	201	19	5	Handball
Piłka siatkowa	29	888	403	650	18	30	Volleyball
Pływanie	1	17	5	-	1	30	Swimming
Podnoszenie ciężarów	3	43	8	34	1	6	Weight lifting
Sport motorowy ^c	9	514	50	192	-	7	Motorsport ^c
Sport lotniczy ^c	3	63	3	1	-	3	Air sport ^c
Strzelectwo sportowe ^c	11	978	103	46	-	87	Sport shooting ^c
Szachy	11	226	31	85	4	6	Chess
Szermierka	1	47	27	47	1	4	Fencing
Taekwon-do ITF	2	67	11	44	1	4	Taekwon-do ITF
Tenis	5	154	30	108	1	12	Tennis
Tenis stołowy	6	146	32	101	4	4	Table tennis
Wioślarstwo	3	75	19	48	2	1	Rowing
Zapasy w stylu klasycznym	3	133	11	103	1	9	Greco-Roman wrestling
Zapasy w stylu wolnym	2	41	7	37	2	1	Free style wrestling
Zeglarstwo ^c	11	486	132	184	9	17	Sailing ^c

^a Bez uczniowskich klubów sportowych UKS i wyznaniowych klubów sportowych. ^b Do 2009 r. określane jako dyscypliny sportu. ^c Dziedzina sportu (obejmuje kilka pokrewnych rodzajów sportu).

^a Excluding Students Sports Clubs UKS and Religious Sports Clubs. ^b Until 2009 defined as disciplines. ^c A sports field (consists of number of related kinds of sports).

TABL. 19 (200). **WYBRANE OBIEKTY SPORTOWE^a W 2010 R.**

Stan w dniu 31 XII

SELECTED SPORTS FACILITIES^a IN 2010

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	W tym dostosowane do osób niepełnosprawnych Of which adapted for the disabled	SPECIFICATION
Stadiony	87	24	Stadiums
w tym piłkarskie	32	8	of which football
Boiska do gier wielkich	208	34	Fields for big games
w tym piłkarskie	205	34	of which football
Boiska do gier małych	58	22	Fields for small games
koszykówki	19	8	basketball
piłki ręcznej	6	1	hand ball
piłki siatkowej	33	13	volleyball
Boiska uniwersalne-wielozadaniowe ...	115	48	Universal and multipurpose sports fields
Korty tenisowe	72	17	Tennis courts
Hale sportowe	42	29	Sports halls
Sale gimnastyczne ^b	40	19	Gyms ^b
Pływalnie	18	13	Swimming pools
Tory sportowe	11	4	Sports tracks
Lodowiska sztuczne	7	3	Artificial skating rinks
Sieczki rowerowe w km	909,4	404,6	Bicycle paths – length in km

^a Bez obiektów przyszkolnych. ^b Łącznie z salami pomocniczymi.

^a Excluding schools facilities. ^b Including auxiliary gym.

DZIAŁ XIII

NAUKA I TECHNIKA

Uwagi ogólne

Działalność badawczo-rozwojowa (B+R) i innowacyjna

1. **Działalność badawcza i rozwojowa** (badania naukowe i prace rozwojowe, w skrócie B+R) są to systematycznie prowadzone prace twórcze, podjęte dla zwiększenia zasobu wiedzy, w tym wiedzy o człowieku, kulturze i społeczeństwie, jak również dla znalezienia nowych zastosowań dla tej wiedzy.

Obejmuje ona **badania naukowe** (badania podstawowe, badania stosowane i badania przemysłowe) oraz **prace rozwojowe**.

Informacje dotyczące działalności badawczej i rozwojowej obejmują następujące grupy jednostek prowadzących tę działalność:

- 1) **jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe**, tj. jednostki, których podstawowym rodzajem działalności jest prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych:
 - a) instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk; w danych statystycznych do 2009 r. ujmowano również samodzielne zakłady naukowe, które zgodnie z ustawą z dnia 30 IV 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. 2010 Nr 96, poz. 619) zostały przekształcone w instytuty naukowe bądź przez nie wchłonięte,
 - b) instytuty badawcze działające na podstawie ustawy z dnia 30 IV 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. 2010 Nr 96, poz. 618); do 2009 r. określane jako jednostki badawczo-rozwojowe, które działały na podstawie ustawy z dnia 25 VII 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (jednolity tekst Dz. U. 2001 Nr 33, poz. 388, z późniejszymi zmianami),
 - c) inne, tj. pozostałe jednostki zaklasyfikowane według PKD 2007 do działu 72 „Badania naukowe i prace rozwojowe”;
- 2) **pomocnicze jednostki naukowe**, tj. biblioteki naukowe, archiwa naukowe, muzea, pomocnicze jednostki naukowe PAN oraz stowarzyszenia naukowe i fundacje wspierające działalność badawczą i prace rozwojowe; określane do 2009 r. jako jednostki obsługi nauki;
- 3) **podmioty gospodarcze** (niezaklasyfikowane według PKD 2007 do działu 72 „Badania naukowe i prace rozwojowe”), obejmujące przede wszystkim przedsiębiorstwa przemysłowe, które obok swojej podstawowej działalności, prowadzą działalność badawczą i rozwojową; do 2009 r. określane jako jednostki rozwojowe;

CHAPTER XIII

SCIENCE AND TECHNOLOGY

General notes

Research and development (R&D) and innovation activity

1. **Research and development** (scientific research and experimental development – R&D) includes systematically conducted creative work, undertaken in order to increase knowledge, including knowledge of man, culture and society as well as for discovering new uses for this knowledge.

Research and development includes **scientific research** (basic research, applied research, industrial research) and **experimental development**.

Information regarding research and development includes the following groups of entities conducting research and development:

- 1) **scientific and research-development units**, i.e. units involved mainly in carrying out scientific research and experimental development:
 - a) scientific units of the Polish Academy of Sciences; until 2009 statistical data included independent research departments which were transformed or incorporated into scientific institutes pursuant to the Law on the Polish Academy of Sciences, dated 30 IV 2010 (Journal of Laws 2010 No. 96, item 619),
 - b) research institutes operating on the basis of the Law on the Research Institutes, dated 30 IV 2010 (Journal of Laws 2010 No. 96, item 618); until 2009 defined as branch research-development units which operated on the basis of the Law on the Research and Development Units dated 25 VII 1985 (uniform text, Journal of Laws 2001 No. 33, item 388, with later amendments),
 - c) other units classified into NACE Rev. 2 division 72 “Scientific research and development”;
- 2) **auxiliary scientific units**, i.e. scientific libraries, scientific archives, museums, auxiliary scientific units of the Polish Academy of Sciences, associations and foundations supporting research and development; until 2009 defined as science support units;
- 3) **economic entities** (not classified into NACE Rev. 2 division 72 “Scientific research and development”) including mainly industrial enterprises conducting research and development besides their main principal activity; until 2009 defined as development units;

- 4) **szkoły wyższe;**
 5) **pozostałe jednostki** – instytucje prowadzące działalność badawczą i rozwojową obok swojej podstawowej działalności, nieujęte w ww. pozycjach, np. szpitale, parki narodowe i ogrody botaniczne, agencje i instytucje rządowe.

2. Nakłady na działalność badawczo-rozwojową obejmują:

- 1) **nakłady wewnętrzne**, ujmujące wartość prac badawczych i rozwojowych danej jednostki wykonanych przez własne zaplecze badawcze, niezależnie od źródeł ich finansowania; do nakładów wewnętrznych zalicza się nakłady bieżące poniesione na badania podstawowe, stosowane, przemysłowe i prace rozwojowe oraz nakłady inwestycyjne na środki trwałe związane z działalnością B+R;
 2) **nakłady zewnętrzne**, ujmujące wartość prac badawczych i rozwojowych w danej jednostce nabytych od innych jednostek (krajowych i zagranicznych).

Nakłady inwestycyjne na środki trwałe związane z działalnością B+R podaje się łącznie z kosztami zakupu lub wytworzenia aparatury naukowo-badawczej, niezbędnej do wykonania określonych prac B+R i spełniającej kryteria zaliczania do środków trwałych, lecz do czasu zakończenia tych prac nieujętej w ewidencji środków trwałych; do 2002 r. koszty te ujmowane były w nakładach bieżących na działalność badawczą i rozwojową.

3. Dane dotyczące **zatrudnienia** w działalności badawczej i rozwojowej obejmują wyłącznie pracowników bezpośrednio z nią związanych, poświęcających na tę działalność co najmniej 10% nominalnego czasu pracy.

Ekwiwalenty pełnego czasu pracy (EPC) są to jednostki przeliczeniowe służące do ustalenia faktycznego zatrudnienia w działalności badawczo-rozwojowej. Jeden ekwiwalent pełnego czasu pracy oznacza jeden osoborok poświęcony wyłącznie na działalność badawczo-rozwojową.

4. Dane o nakładach na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania (tabl. 5) opracowano zgodnie z metodologią stosowaną przez EUROSTAT i obejmują następujące **sektory finansujące**, z których pochodzą środki na finansowanie działalności badawczej i rozwojowej:

- 1) **sektor rządowy** – krajowe jednostki rządowe (m.in. ministerstwa) i samorządowe, (w tym jednostki samorządu terytorialnego), jednostki naukowe PAN i instytuty badawcze podlegające ministerstwu, powołane na podstawie ustawy o instytutach badawczych (Dz. U. 2010 Nr 96, poz. 618),
 2) **sektor przedsiębiorstw** – krajowe podmioty gospodarcze,

- 4) **higher education institutions;**
 5) **other units** – institutions conducting R&D besides their main principal activity, not included in the above positions, e.g., hospitals, national parks, botanic gardens, state agencies and institutions.

2. Expenditures on research and development include:

- 1) **internal expenditures**, including the value of research and development works of a given entity carried out by their own research facilities, regardless of their sources of financing; internal expenditures include current expenditures borne on basic research, applied research, industrial research and experimental development as well as capital expenditures on fixed assets connected with R&D;
 2) **external expenditures**, including the value of research and development works of a given entity purchased from other (national and foreign) entities.

Capital expenditures on fixed assets connected with R&D comprise expenditures on purchase or manufacture of research equipment, necessary for performing particular R&D projects, meeting the criteria for inclusion in fixed assets, but not included in fixed assets until completion of the project; until 2002, expenditures on such equipment were included in the current expenditures on R&D.

3. Data regarding **employment** in R&D include exclusively persons employed directly on this activity (or providing direct services for R&D) and spending at least 10 per cent of their nominal working time on R&D.

Full-time equivalents (FTE) are calculating units used to establish the actual time spent on research and development work. One FTE equals one person-year spent exclusively on R&D.

4. Data regarding expenditures on research and development by source of funds (table 5) were compiled in accordance with the methodology applied by EUROSTAT covering the following **sectors of funding**, from which the funding for research and development comes:

- 1) **government sector** – national government entities (among others, ministries) and local government entities (including local self-government entities), the scientific units of the Polish Academy of Sciences and research institutes operating on the basis of the Law on the Research Institutes (Journal of Laws 2010 No. 96, item 618) subject to the ministries,
 2) **business enterprise sector** – national economic entities,

- 3) **sektor szkolnictwa wyższego** – krajowe szkoły wyższe oraz podległe im instytuty badawcze, stacje doświadczalne i kliniki,
- 4) **sektor prywatnych instytucji niekomercyjnych** – krajowe: fundacje, partie polityczne, związki zawodowe, związki konsumentów, towarzystw i stowarzyszeń (zawodowych, naukowych, religijnych itp.) oraz osoby fizyczne,
- 5) **zagranica** – organizacje międzynarodowe, instytucje i przedsiębiorstwa zagraniczne oraz osoby fizyczne.

5. Działalność innowacyjna obejmuje całokształt działań naukowych, technicznych, organizacyjnych, finansowych i komercyjnych, które rzeczywiście prowadzą lub mają w zamierzeniu prowadzić do wdrażania innowacji. Niektóre z tych działań same z siebie mają charakter innowacyjny, natomiast inne nie są nowością, lecz są konieczne do wdrażania innowacji. Działalność innowacyjna obejmuje także działalność badawczo-rozwojową (B+R), która nie jest bezpośrednio związana z tworzeniem konkretnej innowacji.

6. Nakłady na działalność innowacyjną w zakresie innowacji produktowych i procesowych obejmują nakłady na: prace badawcze i rozwojowe (B+R) wykonane przez własne zaplecze badawcze przedsiębiorstw, jak również nabyte od innych jednostek, zakup wiedzy ze źródeł zewnętrznych (patenty, wynalazki nieopatentowane, licencje, ujawnienia *know-how*, znaki towarowe itp.), zakup oprogramowania, nakłady inwestycyjne na środki trwałe niezbędne do wprowadzenia innowacji produktowych i procesowych (maszyny, urządzenia techniczne, narzędzia, środki transportu, budynki, budowle oraz grunty), szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną, marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszonych produktów oraz pozostałe nakłady poniesione na wprowadzenie innowacji produktowych i procesowych.

7. Innowacja produktowa to wprowadzenie na rynek wyrobu lub usługi, które są nowe lub istotnie ulepszone w zakresie swoich cech lub zastosowań. Zalicza się tu znaczące udoskonalenia pod względem specyfikacji technicznych, komponentów i materiałów, wbudowanego oprogramowania, łatwości obsługi lub innych cech funkcjonalnych.

8. Innowacja procesowa to wdrożenie nowych lub istotnie ulepszonych metod produkcji, dystrybucji i wspierania działalności w zakresie wyrobów i usług.

3) **higher education sector** – national higher institutions and subordinated to them research institutes, experiment stations and clinics,

4) **private non-profit sector** – national: foundations, political parties, trade unions, consumer associations, societies and associations (professional, scientific, religious, etc.) and natural persons,

5) **abroad** – international organizations, foreign institutions and companies and natural persons.

5. Innovation activities are all scientific, technological, organisational, financial and commercial steps which actually, or are intended to, lead to the implementation of innovations. Some innovation activities are themselves innovative, others are not novel activities but are necessary for the implementation of innovations. Innovation activities also include R&D that is not directly related to the development of a specific innovation.

6. Expenditures on product and process innovations include expenditures on R&D (intramural and extramural), acquisition of knowledge from external sources (patents, non-patented inventions, licences, disclosures of know-how, trademarks etc.), acquisition of software, capital expenditures on fixed assets required for introduction of product and process innovations (machinery, technical equipment, tools, transport equipment, buildings constructions and land), personnel training connected with innovation activity, marketing connected with new or significantly improved products and other preparation for the implementation of product and process innovations.

7. A product innovation is the market introduction of a good or service that is new or significantly improved with respect to its characteristics or intended uses. This includes significant improvements in technical specifications, components and materials, incorporated software, user friendliness or other functional characteristics.

8. A process innovation is the implementation of new or significantly improved production or delivery methods and supporting methods in range of goods and services.

Społeczeństwo informacyjne

1. Prezentowane informacje opracowano na podstawie uogólnionych wyników badań dotyczących wykorzystania technologii informacyjno-telekomunikacyjnych, przeprowadzonych metodą reprezentacyjną według zharmonizowanej metodologii stosowanej w krajach Unii Europejskiej.

Information society

1. The information presented has been compiled on the basis of the generalized results of representative surveys on the ICT (Information and Communication Technologies) usage conducted in the European Union according to a harmonized methodology.

2. Dane o przedsiębiorstwach dotyczą podmiotów gospodarczych w których liczba pracujących przekracza 9 osób i zaliczanych według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) do wybranych sekcji: Przetwórstwo przemysłowe, Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę, Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja, Budownictwo, Handel; naprawa pojazdów samochodowych, Transport i gospodarka magazynowa, Zakwaterowanie i gastronomia, Informacja i komunikacja, Obsługa rynku nieruchomości, Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (z wyłączeniem działalności weterynaryjnej), Administrowanie i działalność wspierająca, Pozostała działalność usługowa – naprawa i konserwacja komputerów i sprzętu komunikacyjnego. W 2012 r. badaniem objęto 17,0 tys. przedsiębiorstw (tj. 18% ich ogólnej liczby).

3. Pojęcie **administracja publiczna** odnosi się do organów świadczących usługi publiczne, jak i prowadzących typową działalność administracyjną. Możemy do nich zaliczyć na przykład organy podatkowe, instytucje ubezpieczeń społecznych, organy publicznej służby zdrowia, instytucje związane z ochroną środowiska i pozostałe prowadzące działalność publiczną. Administracja publiczna może być szczebla lokalnego, regionalnego i krajowego.

4. Pojęcie **handel elektroniczny** (e-handel) odnosi się do sprzedaży i zakupów produktów (wyrobów i usług), towarów i materiałów dokonywanych poprzez sieci komputerowe za pomocą metod zaprojektowanych specjalnie do otrzymywania lub składania zamówień. Podczas, gdy zamówienia powinny być dokonywane za pośrednictwem ww. metod, płatności i dostawy nie muszą być przeprowadzane on-line. Transakcje e-handlu wykluczają zamówienia składane pocztą elektroniczną (e-mail) lub faksem.

2. *Data on enterprises concern economic entities employing more than 9 persons and included in the selected sections according to the NACE Rev.2: manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply, sewerage and waste management and remediation activities; construction; wholesale and retail trade, repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; accommodation and food service activities; information and communication; real estate activities; professional, scientific and technical activities (excluding veterinary activities); administrative and support service activities; other service activities (repair of computers and communication equipment). In 2012 the survey covered 17,0 thous. enterprises (i.e. 18% of total enterprises).*

3. *Public authorities refer to both public services and administration activities, e.g. tax, customs, business registration, social security, public health, environment of commune administrations. Public authorities can be at local, regional or national level.*

4. *An e-Commerce transaction is the sale or purchase of goods or services conducted over computer networks by methods specifically designed for the purpose of receiving or placing of orders. The goods or services are ordered by those methods, but the payment and the ultimate delivery of the goods or services do not have to be conducted online. E-Commerce transactions exclude orders made by manually typed e-mail messages.*

TABL. 1 (201). **JEDNOSTKI ORAZ ZATRUDNIENI W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ**
UNITS AND EMPLOYMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY
A. JEDNOSTKI
Stan w dniu 31 XII
UNITS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	jednostki (stan w dniu 31 XII) units (as of 31 XII)				
OGÓŁEM	22	34	42	56	TOTAL
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe	4	#	7	#	Scientific and research-development units
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	2	#	1	#	scientific institutes of the Polish Academy of Sciences
instytuty badawcze	2	#	2	#	research institutes
inne	-	4	4	4	others
Pomocnicze jednostki naukowe	-	-	2	#	Auxiliary scientific units
Podmioty gospodarcze	14	19	26	36	Economic entities
Szkoły wyższe	4	6	5	6	Higher education institutions
Pozostałe jednostki	-	-	2	3	Other units

B. ZATRUDNIENI^a
EMPLOYMENT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012				SPECIFICATION
	ogółem total			pracownicy naukowo-badawczy researchers	technicy i pracownicy równorzędni technicians and equivalent staff	pozostali personel other supporting staff		
OGÓŁEM	1221,2	1389,4	1531,4	1559,2	1256	151,2	152	TOTAL
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe ..	226,6	204,4	293,0	264,8	145,1	72,5	47,2	Scientific and research-development units
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk ..	125,6	#	#	#	#	#	#	scientific institutes of the Polish Academy of Sciences
instytuty badawcze	101,0	#	#	#	#	#	#	research institutes
inne	-	13,5	#	17	9	#	#	others
Pomocnicze jednostki naukowe	-	-	124,6	#	#	#	#	Auxiliary scientific units
Podmioty gospodarcze ...	51,4	79,2	150,2	199,2	52	56,7	90,5	Economic entities
Szkoły wyższe	943,2	#	#	1074,6	1043,8	16,7	14,1	Higher education institutions
Pozostałe jednostki	-	#	#	#	#	#	#	Other units

^a W tzw. ekwiwalentach pełnego czasu pracy.

^a In full-time equivalents.

TABL. 2 (202). **ZATRUDNIENI W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA**
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY EDUCATIONAL LEVEL
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Z wykształceniem <i>Education</i> wyższym <i>higher</i>				pozosta- łym other
			z tytułem naukowym profesora <i>with title of professor</i>	ze stopniem naukowym <i>with scientific degree of</i>		z tytułem zawodowym magistra, inżyniera, lekarza, licencjata <i>with other university degrees below the PhD level (master, bachelor and equivalent)</i>	
				doktora habilitowanego <i>habilitated doctor^a (HD)</i>	doktora <i>doctor (PhD)</i>		
OGÓŁEM	2005	2297	241	277	996	575	208
TOTAL	2010	2263	#	#	#	482	50
	2011	2354	#	#	#	491	106
	2012	2485	264	356	1136	562	167
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe	2005	238	23	25	62	90	38
Scientific and research-development units	2010	225	24	28	78	85	10
	2011	268	28	26	87	#	#
	2012	282	27	25	79	116	35
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk		#	#	#	#	#	#
<i>scientific institutes of the Polish Academy of Sciences</i>		#	#	#	#	#	#
instytuty badawcze		#	#	#	#	#	#
<i>research institutes</i>		#	#	#	#	#	#
Inne		#	#	#	#	#	#
<i>others</i>		#	#	#	#	#	#
Pomocnicze jednostki naukowe.	2005	-	-	-	-	-	-
Auxiliary scientific units	2010	-	-	-	-	-	-
	2011	#	#	#	#	#	#
	2012	#	#	-	-	#	#
Podmioty gospodarcze	2005	134	-	-	3	54	77
Economic entities	2010	127	-	-	4	88	35
	2011	175	-	-	6	95	74
	2012	262	-	-	9	129	124
Szkoły wyższe	2005	1925	218	252	931	431	93
Higher education institutions	2010	#	#	#	#	#	#
	2011	#	#	#	#	#	#
	2012	1916	236	331	1048	298	3
Pozostałe jednostki	2005	-	-	-	-	-	-
Other units	2010	#	#	#	#	#	#
	2011	#	#	#	#	#	#
	2012	#	#	-	-	#	#

^a The habilitated doctor's degree (HD), which is higher than a doctorate (second doctorate), is peculiar to Poland. The degree is awarded on the basis of an appropriate dissertation and is necessary for obtaining the title of professor and a professorial post in scientific institutions.

TABL. 3 (203). **NAKLĄDY NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC EXPENDITURES ON RESEARCH AND DEVELOPMENT
ACTIVITY (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2011	2012				
	ogółem grand total			nakłady ^a expenditures ^a				
				bieżące current		inwestycyjne na środki trwałe capital		
	razem total	w tym osobo- we of which labour costs	razem total	w tym maszyny, urządzenia techniczne oraz narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposa- żenie of which machinery, technical devices and tools, instru- ments, movables and equipment				
w mln. zł in thous. zł								
OGÓŁEM	66,2	173,8	201,1	212,1	115,9	56,7	96,2	#
TOTAL								
Jednostki naukowe i badawczo- -rozwojowe	34,9	38,9	50,2	51,9	46,0	24,0	5,9	#
Scientific and research- -development units								
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	22,3	#	#	#	#	#	#	#
scientific institutes of the Polish Academy of Sciences								
instytuty badawcze research institutes	12,6	#	#	#	#	#	#	#
inne others	-	0,2	0,1	#	#	#	0,1	0,1
Pomocnicze jednostki naukowe . Auxiliary scientific units	-	-	#	#	#	#	-	-
Podmioty gospodarcze	4,8	24,0	23,5	80,4	#	9,4	#	#
Economic entities								
Szkoły wyższe	26,6	#	#	79,0	51,9	22,9	27,1	27,1
Higher education institutions								
Pozostałe jednostki	-	#	#	#	0,2	#	#	#
Other units								

^a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych.

^a Internal, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 4 (204). **NAKLĄDY^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG
DZIEDZIN NAUK (ceny bieżące)**
**GROSS DOMESTIC EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT
ACTIVITY BY FIELD OF SCIENCE (current prices)**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	ogółem total			
	w mln zł	in mln zł		
OGÓŁEM	173,8	201,1	212,1	TOTAL
Przyrodniczych	25,7	#	19,0	Natural sciences
Inżynierijnych i technicznych	11,7	34,2	81,7	Engineering and technology
Medycznych i nauk o zdrowiu	18,4	#	#	Medical and health sciences
Rolniczych	97,2	114,3	71,5	Agricultural sciences
Spolecznych	17,8	17,9	31,1	Social sciences
Humanistycznych	2,8	2,8	#	Humanities

^a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych.

^a Internal, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 5 (205). **NAKLĄDY^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY SOURCE OF FUNDS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012	2010	2012	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł			w odsetkach in percent		
OGÓŁEM	173,8	201,1	212,1	100,0	100,0	TOTAL
sektor:						sector:
Rządowy.....	#	#	52,4	x	24,7	Government
Przedsiębiorstw	24,2	23,6	80,6	13,9	38,0	Business enterprise
Szkolnictwa wyższego	#	#	79,0	x	37,2	Higher education
Prywatnych instytucji niekomercyjnych	0,0	#	-	x	x	Private non-profit
Společnych	#	#	-	x	x	Social sciences
Zagranica	0,7	15,0	31,6	0,4	14,9	Abroad

^a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych.

^a Internal, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 6 (206). **NAKLĄDY BIEŻĄCE^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG RODZAJÓW BADAŃ (ceny bieżące)**
CURRENT EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY TYPE OF ACTIVITY (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Badania Research			Prace rozwojowe Experimental development	SPECIFICATION
		Ogółem Total	podstawowe basic	stosowane i przemysłowe ^b applied and industrial ^b		
		w tys. zł		in thous. zł		
OGÓŁEM	2005	45,8	20,1	14,7	11,0	TOTAL
	2010	90,3	43,7	26,3	20,3	
	2011	117,9	50,0	37,7	30,5	
	2012	115,9	58,5	33,1	24,3	
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe		46,0	#	#	2,5	Scientific and research-development units
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk		#	#	#	#	scientific institutes of the Polish Academy of Sciences
instytuty badawcze		#	#	#	#	research institutes
inne		#	#	0,0	#	others
Pomocnicze jednostki naukowe		#	0,1	#	#	Auxiliary scientific units
Podmioty gospodarcze		#	-	2,7	#	Economic entities
Szkoły wyższe		51,9	30,6	14,4	6,9	Higher education institutions
Pozostałe jednostki		0,2	#	-	#	Other units

^a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych. ^b Łącznie z nakładami na włączone w 2011 r. badania przemysłowe.

^a Internal, depreciation of fixed assets. ^b Including expenditures on industrial research included in 2011.

TABL. 7 (207). **STOPIEŃ ŻUŻYCIA APARATURY NAUKOWO-BADAWCZEJ W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ**

Stan w dniu 31 XII

DEGREE OF CONSUMPTION OF RESEARCH EQUIPMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	stopień zużycia w % <i>degree of consumption in %</i>				
OGÓŁEM	82,4	73,4	55,3	47,7	TOTAL
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe	88,6	#	67,0	23,4	Scientific and research-development units
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	92,5	#	66,8	#	<i>scientific institutes of the Polish Academy of Sciences</i>
instytuty badawcze	73,9	#	68,0	#	<i>research institutes</i>
inne	-	-	-	#	<i>others</i>
Pomocnicze jednostki naukowe	-	-	-	-	Auxiliary scientific units
Podmioty gospodarcze	118,7	#	56,5	44,9	Economic entities
Szkoły wyższe	79,6	#	51,4	52,1	Higher education institutions
Pozostałe jednostki	-	-	43,5	#	Other units

TABL. 8 (208). **UDZIAŁ PRZYCHODÓW NETTO ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW NOWYCH LUB ISTOTNIE ULEPSZONYCH W PRZYCHODACH NETTO ZE SPRZEDAŻY W PRZEMYSŁE^a W 2012 R.**

SHARE OF NET REVENUES FROM SALES OF NEW OR SIGNIFICANTLY IMPROVED PRODUCTS IN NET REVENUES FROM SALES IN INDUSTRY^a IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Produkty – w % – wprowadzone na rynek w latach 2010–2012 <i>Products – in % – introduced into the market during 2010–2012</i>			
	ogółem <i>total</i>	z tego produkty nowe lub istotnie ulepszone <i>of which new or significantly improved product</i>		w tym eksport ogółem <i>of which export total</i>
		dla rynku <i>to the market</i>	tylko dla przedsiębiorstwa <i>only to the enterprise</i>	
OGÓŁEM	3,3	1,6	1,7	2,2
TOTAL				
sektor publiczny	1,0	0,8	0,2	-
<i>public sector</i>				
sektor prywatny	3,4	1,7	1,7	2,2
<i>private sector</i>				
W tym przetwórstwo przemysłowe	3,4	1,7	1,8	2,3
Of which manufacturing				
w tym: <i>of which:</i>				
Produkcja artykułów spożywczych	0,1	0,1	0,1	0,0
<i>Manufacture of food products</i>				
Produkcja napojów	-	-	-	-
<i>Manufacture of beverages</i>				
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	-	-	-	-
<i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>				
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ	-	-	-	-
<i>Manufacture of pharmaceutical products^Δ</i>				
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	0,8	0,1	0,7	0,2
<i>Manufacture of rubber and plastic products</i>				

TABL. 8 (208). **UDZIAŁ PRZYCHODÓW NETTO ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW NOWYCH LUB ISTOTNIE ULEPSZONYCH W PRZYCHODACH NETTO ZE SPRZEDAŻY W PRZEMYSŁE ^a W 2012 R. (dok.)**
SHARE OF NET REVENUES FROM SALES OF NEW OR SIGNIFICANTLY IMPROVED PRODUCTS IN NET REVENUES FROM SALES IN INDUSTRY ^a IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Produkty – w % – wprowadzone na rynek w latach 2010–2012 Products – in % – introduced into the market during 2010–2012			
	ogółem total	z tego produkty nowe lub istotnie ulepszone of which new or significantly improved product		w tym eksport ogółem of which export total
		dla rynku to the market	tylko dla przedsiębiorstwa only to the enterprise	
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych Manufacture of other non-metallic mineral products	14,0	12,8	1,2	4,5
Produkcja metali Manufacture of basic metals	-	-	-	-
Produkcja wyrobów z metali ^Δ Manufacture of metal products ^Δ	3,9	1,9	2,1	2,4
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ Manufacture of machinery and equipment n.e.c	3,8	2,7	1,1	1,5
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers ^Δ	31,5	-	31,5	4,3

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób; wartość produkcji sprzedanej przyjęto w cenach producenta, dotyczy produktów wprowadzonych na rynek w latach 2010–2012.

^a Data concern economic entities employing more than 49 persons; value of sold production is given in producer's prices, apply to products introduced into the market during 2010–2012.

TABL. 9 (209). **PRZEDSIĘBIORSTWA INNOWACYJNE W PRZEMYSŁE ^a WEDŁUG RODZAJÓW WPROWADZONYCH INNOWACJI W LATACH 2010–2012**
INNOVATIVE ENTERPRISES IN INDUSTRY ^a BY TYPE OF INTRODUCED INNOVATION DURING 2010–2012

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przedsiębiorstwa przemysłowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesowe w % ogółu przedsiębiorstw w latach 2010–2012 Industrial enterprises, which introduced product or process innovation in % of total enterprises during 2010–2012			
	ogółem total	nowe lub istotnie ulepszone produkty new or significantly improved products		nowe lub istotnie ulepszone procesy new or significantly improved processes
		razem total	w tym nowe dla rynku of which new to the market	
OGÓŁEM TOTAL	33,8	21,2	8,4	27,0
sektor publiczny public sector	34,3	17,1	11,4	28,6
sektor prywatny private sector	33,7	21,7	8,0	26,8
W tym przetwórstwo przemysłowe Of which manufacturing	35,1	23,1	9,0	27,6
w tym: of which:				
Produkcja artykułów spożywczych Manufacture of food products	26,8	9,8	7,3	22,0
Produkcja napojów Manufacture of beverages	-	-	-	-

TABL. 9 (209). **PRZEDSIĘBIORSTWA INNOWACYJNE W PRZEMYSŁE ^a WEDŁUG RODZAJÓW WPROWADZONYCH INNOWACJI W LATACH 2010–2012 (dok.)**
INNOVATIVE ENTERPRISES IN INDUSTRY ^a BY TYPE OF INTRODUCED INNOVATION DURING 2010–2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przedsiębiorstwa przemysłowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesowe w % ogółu przedsiębiorstw w latach 2010–2012 <i>Industrial enterprises, which introduced product or process innovation in % of total enterprises during 2010–2012</i>			
	ogółem <i>total</i>	nowe lub istotnie ulepszone produkty <i>new or significantly improved products</i>		nowe lub istotnie ulepszone procesy <i>new or significantly improved processes</i>
		razem <i>total</i>	w tym nowe dla rynku <i>of which new to the market</i>	
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych <i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>	-	-	-	-
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ ... <i>Manufacture of pharmaceutical products ^Δ</i>	-	-	-	-
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych..... <i>Manufacture of rubber and plastic products</i>	50,0	33,3	8,3	29,2
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych..... <i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>	38,9	22,2	16,7	27,8
Produkcja metali..... <i>Manufacture of basic metals</i>	-	-	-	-
Produkcja wyrobów z metali ^Δ <i>Manufacture of metal products ^Δ</i>	32,3	19,4	9,7	29,0
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych..... <i>Manufacture of computer, electronic and optical products</i>	-	-	-	-
Produkcja urządzeń elektrycznych <i>Manufacture of electrical equipment</i>	77,8	55,6	11,1	77,8
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ <i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c. ^Δ</i>	37,5	37,5	25,0	18,8
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ <i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers ^Δ</i>	75,0	75,0	0,0	75,0

^a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

^a For product and process innovations; data concern economic entities employing more than 49 persons.

TABL. 10 (210). **NAKLĄDY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYSŁE^a**
(ceny bieżące) (dok.)
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITIES IN INDUSTRY^a
(current prices) (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym nakłady Of which expenditures						
		na działalność badawczą i rozwojową ^b on research and development activity ^b	na zakup on the acquisition		inwestycyjne na maszyny i urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transport ^c capital on the acquisition of machinery and technical equipment, tools and transport equipment ^c	na szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną on staff training connected with innovation activity	na marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszonych produktów on the marketing for new or significantly improved products	
			wiedzy ze źródeł zewnętrznych (gotowej technologii w postaci dokumentacji i praw) of knowledge from external sources (complete technology in the form of documentation and rights)	oprogramowania of the software				
		w tys. zł		in thous. zł				
Przetwórstwo przemysłowe (dok.)								
Manufakturing (cont.)								
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	5877	432	-	198	5167	80	-	
<i>Manufacture of other transport equipment</i>								
Produkcja mebli	#	#	321	389	#	4	#	
<i>Manufacture of furniture</i>								
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ	170930	#	#	#	100542	18	#	
<i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply^Δ</i>								
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ	71143	#	#	#	#	-	#	
<i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities^Δ</i>								

^a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. ^b Nakłady wewnętrzne i zewnętrzne. ^c Dane łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem.

^a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons. ^b Internal and external expenditures. ^c Including instruments, movables and endowments.

TABL. 11 (211). **NAKLĄDY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ^a W PRZEMYSŁE WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (ceny bieżące)**
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITIES IN INDUSTRY^a BY SOURCE OF FUNDS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z tego źródła Of which funds				
		własne own	pozyskane z zagranicy (bezwrotne) received from abroad (not re- payable)	kredyty bankowe bank credits	pozostałe ^b others ^b	
w tys. zł in thous. zł						
OGÓŁEM	2005	257893	191800	4976	59907	1210
TOTAL	2010	219842	114253	38897	53088	13604
	2011	256074	149368	28275	73632	4799
	2012	#	168302	44003	52448	#
Górnictwo i wydobywanie		-	-	-	-	-
Mining and quarrying						
Przetwórstwo przemysłowe ..	#	96427	16255	19743	#	#
Manufacturing						
w tym: of which:						
Produkcja artykułów spożywczych		21232	5603	7	1368	14255
<i>Manufacture of food products</i>						
Produkcja papieru i wyrobów z papieru		7354	1525	1631	4198	-
<i>Manufacture of paper and paper products</i>						
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych		5416	3655	-	1371	390
<i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>						
Produkcja wyrobów z metali ^Δ		18594	5918	5206	2511	4959
<i>Manufacture of metal products^Δ</i>						
Produkcja urządzeń elektrycznych		9108	8854	-	-	254
<i>Manufacture of electrical equipment</i>						
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego		5877	5877	-	-	-
<i>Manufacture of other transport equipment</i>						
Produkcja mebli	#		10468	4526	9783	#
<i>Manufacture of furniture</i>						
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ		170930	53123	5566	4438	107803
Electricity, gas, steam and air conditioning supply^Δ						
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ		71143	18752	22182	28267	1946
Water supply; sewerage, waste management and remediation activities^Δ						

^a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. ^b Na pozostałe nakłady składają się: nakłady budżetowe, nakłady pochodzące z funduszy kapitału ryzyka i pozostałe źródła.

^a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons. ^b The others consist budget funds, funds from venture capital and other resources.

TABL. 12 (212). **WYNALAZKI I WZORY UŻYTKOWE KRAJOWE**^a
RESIDENT INVENTIONS AND UTILITY MODELS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Wynalazki:					<i>Inventions:</i>
zgłoszone	27	60	64	83	<i>patent applications</i>
udzielone patenty	13	18	14	17	<i>patents granted</i>
Wzory użytkowe:					<i>Utility models:</i>
zgłoszone	8	25	27	28	<i>utility model application</i>
udzielone prawa ochronne.....	8	5	10	18	<i>rights of protection granted</i>

^a Zgłoszone w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej.

Źródło: dane Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej.

^a Filed at the Patent Office of the Republic of Poland.

Source: data of the Patent Office of the Republic of Poland.

TABL. 13 (213). **PRZEDSIĘBIORSTWA^a WYKORZYSTUJĄCE WYBRANE TECHNOLOGIE
INFORMACYJNO-TELEKOMUNIKACYJNE**
Stan w styczniu
*ENTERPRISES^a USING SELECTED INFORMATION AND COMMUNICATION
TECHNOLOGIES*
As of January

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w % ogółu przedsiębiorstw in percent of total enterprises				
Komputery^b	88,9	96,2	96,1	92,7	Computers^b
Dostęp do Internetu	82,1	94,0	93,7	91,7	<i>Internet access</i>
Dostęp do Internetu przez łącze szerokopasmowe ^c	34,9	60,2	79,3	82,9	<i>Internet access via broadband connection^c</i>
w tym mobilne łącze szeroko- pasmowe	14,8	22,7	22,9	<i>utility model application</i>
Własna strona internetowa	37,0	52,8	51,0	58,7	<i>Own Website</i>

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Stacjonarne i przenośne, np. laptopy (notebooki); w latach 2011 i 2012 również smartfony i nettopy; dane nie obejmują komputerów zintegrowanych na jednej płycie montażowej, komputerów służących do sterowania i regulacji procesów technologicznych oraz w 2005 r. – urządzeń podręcznych (np. palmtopów, PDA). ^c Od 2010 r. obejmuje także mobilne łącze w technologii 3G.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons. ^b Desktop and portable computers e.g. laptops (notebooks); in 2011 and 2012 including smartphones and nettops; data do not include computers integrated to other machines or devices on the same assembly board, computers used for the control and regulation of technological processes as well as in 2005 – handheld computers (palmtops, pdas). ^c Since year 2010 includes mobile connection via 3g technology.

TABL. 14 (214). **CELE WYKORZYSTANIA INTERNETU W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a**
PURPOSE OF USING THE INTERNET BY ENTERPRISES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w % ogółu przedsiębiorstw in percent of total enterprises				
Przedsiębiorstwa wykorzystujące Internet w kontaktach z admini- stracją publiczną	50,8	87,9	93,3	91,7	<i>Enterprises using the Internet in their contacts with public ad- ministration</i>
Przedsiębiorstwa prowadzące sprzedaż przez sieci kompute- rowe	9,3	#	#	#	<i>Enterprises which received orders via computer networks</i>
Przedsiębiorstwa dokonujące zakupów przez sieci kompute- rowe	28,4	14,2	14,6	16,2	<i>Enterprises which sent orders via computer networks</i>

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concerns enterprises with more than 9 persons employed.

DZIAŁ XIV CENY

Uwagi ogólne

1. Podstawę do opracowania **wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych** stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług (ok. **1400** w 2012 r.).

Wskaźniki cen obliczono przy przyjęciu systemu wag opracowanego na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego) poszczególnych grup gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych z roku poprzedzającego rok badany, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych.

Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu zaadaptowanej na potrzeby zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych (CICOP/HICP).

2. Źródłem informacji o **cenach detalicznych** prezentowanych towarów i usług były notowania cen prowadzone przez ankierów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen. Ceny towarów i usług notowane były w 2012 r. raz w miesiącu z wyjątkiem owoców i warzyw, w zakresie których notowania cen prowadzone były dwa razy w miesiącu.

Ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach, z wyjątkiem rocznych cen ziemniaków, które obliczono przy zastosowaniu współczynników wyrażających udział zakupów dokonywanych przez ludność w poszczególnych miesiącach roku.

CHAPTER XIV PRICES

General notes

1. The basis for compiling the **price indices of consumer goods and services** is price observation of representatives of goods and services (about **1400** in 2012).

The consumer price indices have been calculated applying the weights system based on the structure of expenditure (excluding own consumption) of particular groups of households on purchasing consumer goods and services from the year preceding the surveyed year, derived from the household budget survey.

The grouping of consumer goods and services is presented on the basis of the Classification of Individual Consumption by Purpose adapted to the needs of the Harmonized Indices of Consumer Prices (COICOP/HICP).

2. The source of information on **retail prices** of presented goods and services were quotations conducted by price collectors in selected sales outlets, in selected price survey regions. Prices of goods and services were collected in 2012 once a month, with the exception of fruit and vegetables, for which the quotations were conducted two times a month.

Annual prices have been computed as the arithmetic means of the average monthly prices apart from annual prices of potatoes, which have been calculated with the use of coefficients expressing monthly shares of purchases made by consumers in particular months of a year.

3. Dane o **cenach skupu** dotyczą cen płaconych przez podmioty gospodarcze skupujące produkty rolne bezpośrednio od ich producentów. Przeciętne ceny roczne obliczono jako iloraz wartości (bez podatku od towarów i usług) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

4. Źródłem informacji o **cenach produktów rolnych i zwierząt gospodarskich uzyskiwanych przez rolników na targowiskach** są notowania cen dokonane przez stałych ankieterów na celowo wytypowanych targowiskach. Do 2004 r. źródłem informacji o cenach uzyskiwanych przez rolników była miesięczna sprawozdawczość korespondentów rolnych, którzy notowali również ceny uzyskiwane w bezpośrednich obrotach między poszczególnymi gospodarstwami. W związku z tym dane od 2005 r. nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie. Przeciętne ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

3. *Data on **procurement prices** concern prices paid by economic entities purchasing agricultural products directly from their producers. Average annual prices were calculated as a quotient of value (without value added tax – VAT) and quantity of each agricultural product.*

4. *The information on **prices of agricultural products and livestock received by farmers on marketplaces** comes from price quotations of agricultural products, provided by a network of interviewers collecting it on selected marketplaces. Until 2004 information on prices received by farmers was collected monthly from agricultural correspondents, whose reports also included prices of products traded between farms. Therefore data since 2005 are not fully comparable with data in previous years. Average annual prices were calculated as arithmetic mean of average monthly prices.*

TABL. 1 (215). **WSKAŹNIKI CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH**
PRICES INDICES OF CONSUMER GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
OGÓLEM	102,2	103,1	104,6	104,1	TOTAL
w tym:					of which:
Żywność i napoje bezalkoholowe	102,2	103,2	106,4	105,0	Food and non-alcoholic beverages
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe ..	101,8	105,2	103,8	105,0	Alcoholic beverages, tobacco
Odzież i obuwie	94,6	95,6	98,7	97,3	Clothing and footwear
Mieszkanie	103,5	104,1	105,6	105,1	Housing
Zdrowie	103,0	102,8	104,0	103,4	Health
Transport	104,5	107,0	107,4	108,3	Transport
Rekreacja i kultura	101,3	101,7	100,7	101,1	Recreation and culture
Edukacja	100,2	103,4	104,6	104,3	Education

TABL. 2 (216). **CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG**
RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Ryż – za 1 kg	2,85	4,14	4,38	4,62	Rice – per kg
Chleb pszemno-żytni – za 0,5 kg	1,27	1,74	2,01	2,02	Wheat-rye bread – per 0,5 kg
Makaron jajeczny – za 400 g	3,91	3,50	3,69	4,09	Egg pasta – per 400 g
Mąka pszenna – za 1 kg	1,46	2,06	2,31	2,40	Wheat flour – per kg
Mięso wołowe z kością (rostbef) – za 1 kg	15,87	20,28	22,47	25,67	Beef meat, bone-in (roast beef) – per kg
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	13,94	13,96	14,61	16,12	Pork meat, bone-in (centre loin) – per kg
Kurczęta patroszone – za 1 kg	5,53	6,27	7,29	7,64	Disembowelled chicken – per kg
Szynka wieprzowa gotowana – za 1 kg	20,70	20,92	21,46	23,19	Pork ham, boiled – per kg
Kiełbasa wędzona – za 1 kg	12,86	14,62	15,48	16,83	Smoked sausage – per kg
Filety z morszczuka mrożone – za 1 kg	12,65	16,82	18,99	21,87	Fillets of hake, frozen – per kg
Karp świeży – za 1 kg	10,85	12,65	14,06	14,55	Fresh carp – per kg
Śledź solony odgłowiony – za 1 kg ..	7,88	8,69	9,42	11,13	Salted herring, headless – per kg
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3–3,5%, sterylizowane – za 1 l	2,54	2,61	2,68	Cows' milk, fat content 3–3,5%, sterilized – per l
Ser twarogowy półtłusty – za 1 kg ...	9,32	11,13	11,19	11,27	Semi-fat cottage cheese – per kg
Ser dojrzewający – za 1 kg	16,18	16,84	18,67	19,33	Ripening cheese – per kg
Jaja kurze świeże – za 1 szt	0,33	0,47	0,47	0,64	Hen eggs, fresh – per piece
Masło świeże o zawartości tłuszczu 82,5% – za 200 g	3,08	3,99	4,36	4,36	Fresh butter, fat content 82,5% – per 200 g
Olej rzepakowy produkcji krajowej – za 1 l	4,28	5,52	6,43	6,71	Rape-oil, domestic production – per l
Pomarańcze – za 1 kg	4,66	5,64	5,28	5,77	Oranges – per kg
Jabłka ^a – za 1 kg	1,93	2,40	3,25	2,89	Apples ^a – per kg
Buraki ^a – za 1 kg	1,08	1,69	1,80	1,53	Beetroots ^a – per kg
Marchew ^a – za 1 kg	1,36	1,92	2,15	2,11	Carrots ^a – per kg
Ziemniaki ^a – za 1 kg	0,84	1,36	1,30	0,83	Potatoes ^a – per kg

^a Średnie ceny roczne obliczono przy zastosowaniu współczynników wyrażających udział zakupów dokonanych przez ludność w poszczególnych miesiącach roku.

^a Annual average prices were calculated with the use of coefficients expressing monthly shares of purchases made by consumers in particular months of a year.

TABL. 2 (216). **CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG (dok.)**
RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Cukier biały kryształ – za 1 kg	3,11	2,60	4,04	3,91	White sugar, crystallized – per kg
Kawa naturalna mielona – za 250 g.	4,71	5,95	6,42	7,39	Natural coffee ground – per 250 g
Herbata czarna liściasta – za 100 g.	2,30	2,89	2,93	3,48	Black Tea, leaf – per 100 g
Wódka czysta 40% – za 0,5 l.....	20,94	20,67	20,60	21,14	Vodka pure 40% – per 0,5 l:
Papierosy – za 20 szt.	5,17	9,26	9,94	11,09	Cigarettes – per 20 pcs
Garnitur męski 2-częściowy, z elanowej – za 1 kpl	387,71	481,99	531,19	481,79	Men's suit, polyester staple fibres and wool – per set
Półbuty męskie skórzane, na pode- szwie nieskórzanej – za 1 parę ...	142,26	161,01	166,40	175,06	Men's low leather shoes with non- leather sole – per pair
Półbuty damskie skórzane, na pode- szwie nieskórzanej – za 1 parę ...	141,78	145,46	146,59	160,69	Women's low leather shoes with non-leather sole – per pair
Podzelowanie obuwia męskiego – za 1 parę	21,54	30,98	31,73	36,32	Resoling men's shoes – per pair
Zimna woda z miejskiej sieci wodo- ciągowej – za 1 m ³	2,01	2,57	2,76	2,89	Cold water by municipal water- -system – per 1 m ³
Energia elektryczna dla gospo- darstw domowych (taryfa cało- dobowa) ^a – za 1 kW·h.....	0,42	0,59	0,63	0,69	Electricity for households (all-day tariff) ^a – per kW·h
Gaz ziemny wysokometanowy z sieci dla gospodarstw domo- wych ^b – za 1 m ³	1,52	2,46	2,61	2,88	Natural net-gas, high-methanated for households ^b – per m ³
Węgiel kamienny – za 1 t.....	477,33	686,22	751,72	794,57	Hard coal – per t
Ciepła woda – za 1 m ³	14,22	16,88	16,83	17,86	Hot water – per 1 m ³
Centralne ogrzewanie lokali miesz- kalnych – za 1 m ² p. u.	2,56	3,10	3,11	3,21	Heating of dwellings – per m ² of usable floor space
Chłodziarko-zamrażarka typu domowego, poj. ok. 300 l	1461,42 ^c	1260,92	1110,98	1044,02	Fridge-freezer, capacity about 300 l
Pralka automatyczna typu domowe- go, na 5 kg suchej bielizny	1283,13	1096,28	1018,63	1037,02	Automatic washing machine, dry- -linen capacity not exceeding 5 kg
Odkurzacz typu domowego	322,68	317,05	320,40	328,29	Vacuum cleaner
Żelazko z nawilżaczem.....	151,70	182,82	188,49	201,53	Iron with duschsystem
Proszek do prania – za 0,4 kg	4,52	4,61	4,72	Washing powder – per 0,4 kg
Benzyna silnikowa bezołowiowa, 95-oktanowa – za 1 l.....	.	4,61	5,13	5,72	Unleaded 95 octane motor petrol – per l
Bilet normalny na przejazd jednoru- zowy autobusem miejskim.....	1,75	2,09	2,18	2,45	Regular ticket for travelling by intra- -urban bus
Przejazd taksówka osobową, taryfa dzienna – za 5 km	11,47	12,42	12,68	13,18	Taxi daily fare – for 5 km distance
Bilet normalny do kina	12,92	15,00	14,46	15,05	Regular cinema ticket
Ondulacja na zimno włosów dam- skich	49,46	67,98	68,45	70,17	Women's cold wave
Ciągnik „Ursus 2812”	49200,00	82350,00	111571,00	147510,59	Tractor „Ursus 2812”
Kopaczka do ziemniaków ciągniko- wa elewatorowa, zawieszana	9760,00	11386,67	11785,08	13109,04	Semi-mounted tractor potato digger
Mocznik nawozowy 46% N – za 25 kg	22,88	36,10	39,18	43,63	Urea, nutritive content 46% N – per 25 kg

^{a, b} Łącznie z opłatami stałymi i zmiennymi przy zużyciu miesięcznym: ^a – 100 kW·h energii elektrycznej, ^b – 18,25 m³ gazu. ^c Pojemność ok. 320 l.

^{a, b} Including standing and variable charges with the monthly use: ^a – of 100 kW·h of electricity, ^b – 18,25 m³ of gas. ^c Capacity about 320 l.

TABL. 3 (217). **PRZECIĘTNE CENY SKUPU WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH**
AVERAGE PROCUREMENT PRICES OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Ziarno zbóż konsumpcyjnych i paszowych – za 1 dt:					<i>Cereal grain consumer and for feeds – per dt:</i>
pszenicy	37,65	61,17	83,83	89,77	<i>wheat</i>
żyta	27,89	44,03	78,72	73,38	<i>rye</i>
jęczmienia	36,89	50,81	75,34	83,17	<i>barley</i>
owsa i mieszanek zbożowych	29,21	36,70	59,20	64,42	<i>oats and cereal mixed</i>
pszonżyta	30,10	46,99	71,72	80,11	<i>triticale</i>
Ziemniaki – za 1 dt	22,33	63,90	106,11	66,88	<i>Potatoes – per dt</i>
w tym jadalne (bez wczesnych)	44,81	56,26	59,78	37,42	<i>of which edible (excluding early kinds)</i>
Buraki cukrowe – za 1 dt	17,94	11,38	12,72	14,12	<i>Sugar beets – per dt</i>
Rzepak i rzepak przemysłowy – za 1 dt	76,41	129,00	186,10	195,33	<i>Industrial rape and turnip rape – per dt</i>
Liście tytoniu – za 1 dt	149,26	566,73	686,57	620,93	<i>Raw tobacco – per dt</i>
Żywiec rzeźny – za 1 kg:					<i>Animals for slaughter – per kg:</i>
bydło (bez cieląt)	4,06	4,27	5,45	6,25	<i>cattle (excluding calves)</i>
cielęta	9,73	8,49	7,44	9,97	<i>calves</i>
trzoda chlewna	3,88	4,01	4,57	5,55	<i>pigs</i>
Mleko krowie – za 1 l	0,95	1,10	1,25	1,22	<i>Cows' milk – per l</i>
Jaja kurze konsumpcyjne – za 1 szt.	0,41	0,10	0,16	0,24	<i>Consumer hen eggs – per piece</i>

TABL. 4 (218). **PRZECIĘTNE CENY UZYSKIWANE PRZEZ ROLNIKÓW NA TARGOWISKACH**
AVERAGE MARKETPLACE PRICES RECEIVED BY FARMERS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Ziarno zbóż – za 1 dt					<i>Cereal grain – per dt</i>
pszenicy	43,50	61,18	89,76	94,32	<i>wheat</i>
żyta	27,16	42,63	56,33	83,50	<i>rye</i>
jęczmienia	37,70	50,00	74,47	81,52	<i>barley</i>
owsa	30,65	43,96	75,67	69,54	<i>oats</i>
pszonżyta	37,12	49,77	80,97	81,66	<i>triticale</i>
Ziemniaki (bez jadalnych wczesnych) – za 1 dt	55,19	107,40	116,20	74,67	<i>Potatoes (excluding edible early kinds) – per dt</i>
Zwierzęta gospodarskie – za 1 szt.:					<i>Livestock – per head:</i>
krowa dojna	1916,67	2963,33	.	.	<i>dairy cow</i>
jałówka 1-rocza	1312,50	.	.	.	<i>one-year heifer</i>
prosię na chów	129,19	158,04	178,46	174,89	<i>piglet</i>
koń roboczy	3303,61	.	.	.	<i>farm horse</i>
Żywiec rzeźny – za 1 kg:					<i>Animals for slaughter – per kg:</i>
trzoda chlewna	4,04	3,81	4,58	5,64	<i>pigs</i>
Jaja kurze – za 1 szt.	0,37	0,48	0,52	0,68	<i>Hen eggs – per piece</i>

DZIAŁ XV

ROLNICTWO, ŁOWIECTWO I LEŚNICTWO

Uwagi ogólne

Rolnictwo

1. Prezentowane informacje opracowano **metodą rodzaju działalności** i dotyczą działalności rolniczej w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej prowadzonej przez podmioty gospodarcze niezależnie od sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007, do której są zaliczane.

2. **Gospodarstwo rolne** to jednostka wyodrębniona pod względem technicznym i ekonomicznym, posiadająca odrębne kierownictwo (użytkownik lub zarządzający) i **prowadząca działalność rolniczą**.

Gospodarstwo indywidualne to gospodarstwo rolne użytkowane przez osobę fizyczną.

Gospodarstwa indywidualne obejmują:

- 1) gospodarstwa o powierzchni 1 ha i więcej użytków rolnych;
- 2) gospodarstwa o powierzchni poniżej 1 ha użytków rolnych (w tym nieposiadające użytków rolnych) prowadzące działy specjalne produkcji rolnej lub produkcję o znaczącej (określonej odpowiednimi progami) skali: drzew owocowych, krzewów owocowych, szkółek sadowniczych i ozdobnych, warzyw i truskawek gruntowych, chmielu, tytoniu, kóz oraz dzikich zwierząt (np. dziki, sarny, daniele) utrzymywanych w gospodarstwie dla produkcji mięsa.

Do **działalności rolniczej** zaliczamy działalność związaną z uprawą roślin, która obejmuje: wszystkie uprawy rolne (w tym grzyby jadalne), warzywnictwo i ogrodnictwo, szkółkarstwo, hodowlę i nasiennictwo roślin rolniczych i ogrodniczych oraz chów i hodowlę zwierząt gospodarskich, tj. bydła, owiec, kóz, koni, świń, drobiu, królików, pozostałych zwierząt futerkowych, dzikich zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie dla produkcji mięsa (np. dziki, sarny, daniele) i pszczoł, a także działalność polegającą na utrzymaniu użytków rolnych według zasad dobrej kultury rolnej (zgodnie z normami).

3. Zgodnie z definicjami w ust. 2, prezentowane dane za 2012 r. o liczbie gospodarstw rolnych i powierzchni użytków rolnych nie obejmują posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali (poniżej określonych progów).

CHAPTER XV

AGRICULTURE, HUNTING AND FORESTRY

General notes

Agriculture

1. The presented information was compiled using the **kind-of-activity method** and concerns agricultural activity in the area of crop and animal production conducted by economic entities regardless of the section of the NACE Rev. 2 in which they are included.

2. An **agricultural holding** is understood as a single unit, both technically and economically, which has a single management (holder or manager) and which **conducts agricultural activity**.

Private farm is understood as an agricultural holding used by a natural person.

Private farms include:

- 1) holdings with an area of 1 ha or more of agricultural land;
- 2) holdings with an area of less than 1 ha of agricultural land (including holdings without agricultural land) conducting special branches of agricultural activities or the production of significant (determined by the appropriate thresholds) scale: fruit trees plantations, fruit shrubs plantations, ornamental plants and orchard nurseries, field vegetable and strawberry, hops, tobacco, goats and wild animals (such as wild boar, roe deer, fallow deer) kept for slaughter.

An agricultural activity includes activity related to the cultivation of plants, which covers: all field crops (including mushrooms), vegetable gardening and horticulture, nursery, cultivation and seed production of agricultural and horticultural crops as well as activity related to rearing and breeding of livestock, such as cattle, sheep, goats, horses, pigs, poultry, rabbits, other fur-covered animals, wild animals kept for slaughter (such as wild boar, roe deer, fallow deer) and bees, as well as activity of maintaining agricultural land in accordance with cultivation principles with respects for environment protection requirements (according to the norms).

3. According to the definitions in item 2, the presented data for 2012 on the number of agricultural holdings and the area of agricultural land does not include owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities, and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale (below the specified thresholds).

Dane za lata 2010 i 2011 zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika i podano w warunkach porównywalnych z danymi za 2012 r.

4. Powierzchnia użytków rolnych obejmuje powierzchnię użytków rolnych w dobrej kulturze i użytków rolnych pozostałych.

Użytki rolne w dobrej kulturze rolnej – utrzymywane zgodnie z normami określonymi w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 III 2010 r. w sprawie minimalnych norm (Dz. U. Nr 39, poz. 211) z późniejszymi zmianami – prezentuje się w podziale na: powierzchnię pod zasiewami, grunty ugorowane, uprawy trwałe (w tym sady), ogrody przydomowe, łąki trwałe i pastwiska trwałe.

Użytki rolne pozostałe to użytki rolne nieużytkowane i nieutrzymywane w dobrej kulturze.

Powierzchnia zasiewów to powierzchnia wszystkich upraw zasianych i zasadzonych w gospodarstwie rolnym, z wyłączeniem powierzchni upraw zaliczonych w 2010 r. do upraw trwałych, a także powierzchni ogrodów przydomowych i upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny.

Grunty ugorowane to grunty orne niewykorzystywane do celów produkcyjnych, ale utrzymane według zasad dobrej kultury rolnej, przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska, łącznie z powierzchnią upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny (nawozy zielone).

Uprawy trwałe to łączna powierzchnia plantacji drzew i krzewów owocowych oraz ich szkółek (sady), szkółek drzew i krzewów ozdobnych, szkółek drzew leśnych do celów handlowych, innych upraw trwałych, w tym wikliny oraz drzew i krzewów owocowych rosnących poza plantacjami, a także upraw trwałych pod osłonami.

Do **sadów** zaliczono grunty zasadzone drzewami i krzewami owocowymi oraz szkółki drzew i krzewów owocowych o powierzchni nie mniejszej niż 0,1 ha.

Ogrody przydomowe to powierzchnia upraw przeznaczonych przede wszystkim na samozaopatrzenie. Do ogrodów przydomowych nie zalicza się powierzchni trawników i ogrodów ozdobnych oraz powierzchni przeznaczonej na rekreację.

Łąki i pastwiska są to łąki i pastwiska trwałe, do których nie zalicza się gruntów ornich obsianych trawami w ramach płodozmianu.

5. Globalna produkcja rolnicza obejmuje:

1) **produkcję roślinną**, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku);

The data for the years 2010 and 2011 was changed in comparison with the ones published in the previous edition of the Yearbook and was provided in conditions comparable with data for 2012.

4. The agricultural land area including area of agricultural land in a good agricultural condition and other agricultural land.

Agriculture land in a good agricultural condition – maintained in accordance with norms defined in the decree of the Minister of Agriculture and Rural Development, dated 11 III 2010 regarding minimal norms (Journal of Laws No. 39, item 211) with later amendments – is presented on the basis of a division into sown area, fallow land, permanent crops (including orchards), kitchen gardens, permanent meadows and permanent pastures.

Other agriculture land is agricultural land which is not used and maintained in a good condition.

Sown area is the area of all crops sown and planted in the agricultural holding, except for the area of crops which in 2010 were included to permanent crops, as well as the area of kitchen gardens and crop area intended for ploughing, cultivated as major crops.

Fallow land is the arable land not used for production purposes but maintained in a good agricultural condition, in compliance with the environmental protection requirements, as well as the crop area intended for ploughing of plants cultivated as major crops (green fertilizers).

Permanent crops stand for the total plantation area of fruit-bearing trees and shrubs, and their nurseries (orchards), nurseries of ornamental trees and shrubs, and nurseries of forest trees for commercial purposes, as well as other permanent crops, of which wicker, fruit-bearing trees and shrubs grown outside plantations, as well as other permanent crops cultivated under covers.

Orchards are understood as land planted with fruit-bearing trees, bushes and tree nurseries not smaller than 0,1 ha.

Kitchen gardens stand for the area of crops which mainly serve as self-supplies. The area of lawns and ornamental gardens, as well as recreation area, should not be treated as part of kitchen gardens.

Meadows and pastures are understood as permanent meadows and pastures, and do not include arable land sown with grass as part of crop rotation.

5. Gross agricultural output includes:

1) **crop output**, i.e. raw (not processed) products of plant origin (production for a given year);

2) **produkcję zwierzęcą**, tj. produkcję żywca rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłównia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłównia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu i na targowiskach.

Przy ustalaniu produkcji rolniczej w cenach stałych przyjęto średnie krajowe ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany (dla sprzedaży targowiskowej – ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach, dla pozostałych elementów produkcji – średnie ceny skupu), z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego.

6. Dane o produkcji, plonach i skupie zbóż, strączkowych i oleistych dotyczą ziarna. Dane dotyczące **zbóż** obejmują: zboża podstawowe, mieszanki zbożowe na ziarno, kukurydzę na ziarno, grykę, proso i pozostałe zbożowe. Dane dotyczące **zbóż podstawowych**, tj. pszenicy, żyta, jęczmienia, owsa i pszenżyta – jeśli nie zaznaczono inaczej – nie obejmują mieszanek zbożowych.

Strączkowe na ziarno obejmują: konsumpcyjne (groch, fasola, bób oraz pozostałe) i pastewne (wyka, łubin, bobik oraz pozostałe, np. peluszka, mieszanki strączkowe).

Do upraw **przemysłowych** zalicza się: buraki cukrowe, uprawy roślin oleistych (rzepak, rzepik, mak, słonecznik, soja, gorczyca i od 2003 r. len oleisty), włóknistych (len, konopie) i innych przemysłowych.

Uprawy **pastewne** obejmują: strączkowe pastewne, motylkowe drobnonasienne (w tym wieloletnie, tj. koniczyna, lucerna i esparceta) z innymi pastewnymi i trawami, a także okopowe pastewne (buraki pastewne, brukiew, marchew pastewna, kapusta pastewna, rzepa itp.) oraz kukurydzę na pasze.

2) **animal output**, i.e. production of animals for slaughter, raw (not processed) products of animal origin as well as the increase in farm animal stocks (livestock – the basic and working herd), which include: cattle, pigs, sheep, horses and poultry.

Final agricultural output is the sum of the following values: market output, own consumption of agricultural products from own production, increases in inventories products of plant and animal origin and the increase in farm animal stocks (livestock – the basic and working herd). Final output, as opposed to gross output, does not include those products from own output that were utilized for production purposes, e.g. feed, sown material, manure.

Agricultural market output is the sum of agricultural product sales at procurement centers and on marketplaces.

The average national current prices for the year preceding surveyed year were assumed in calculating agricultural output in constant prices (for market sales – prices received by farmers at marketplaces, for other elements of production – average procurement prices), excluding potatoes, vegetables and fruits, for which the average prices from two consecutive years are adopted, i.e., from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year.

6. Data regarding the production, yields and procurement of cereals, pulses and oilseeds plants as well as cereals concern grain. Data concerning **cereals** include: basic cereals, cereal mixed for grain, maize for grain, buckwheat, millet and other cereals. Data regarding **basic cereals**, i.e. wheat, rye, barley, oats and triticale, unless otherwise stated, do not include cereal mixed.

Pulses for grain include: consumer pulses (peas, beans, broad beans and others) and feed pulses (vetch, lupine, field beans and others, e.g. field peas, pulses mixed).

Industrial crops include: sugar beets, oilseeds crops (rape, turnip rape, poppy, sunflower, soya, mustard and since 2003 oil-flax), fibrous plants (flax, hemp) and other industrial plants.

Feed plants include: pulses, small-seed legumes (of which perennial legumes: clover, lucerne and sainfoin) with other feed plants and field grasses, as well as root plants (fodder beet, rutabaga, fodder carrot, fodder cabbage, turnip) and maize for feeds.

7. Dane o produkcji **żywcza rzeźnego** obejmują: skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne.

8. Dane o **ciągnikach rolniczych** dotyczą ciągników 4-kołowych i gąsienicowych.

9. **Skup produktów rolnych** dotyczy ilości i wartości produktów rolnych (roślinnych i zwierzęcych) skupionych przez podmioty gospodarcze bezpośrednio od producentów.

10. Dane o **atestowanych gospodarstwach ekologicznych** zostały opracowane na podstawie wykazów producentów przekazanych przez upoważnione jednostki certyfikujące Głównemu Inspektorowi Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, zgodnie z art. 9 pkt 2 ustawy z dnia 25 czerwca 2009 r. o rolnictwie ekologicznym (Dz. U. Nr 116, poz. 975).

11. **Lata gospodarcze** obejmują okres od 1 VII do 30 VI (np. rok gospodarczy 2011/12 oznacza okres od 1 VII 2011 r. do 30 VI 2012 r.).

12. Do wyliczeń wskaźników natężenia przyjęto – jeśli nie zaznaczono inaczej – użytki rolne, powierzchnię zasiewów i zwierzęta gospodarskie według stanu w czerwcu.

13. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – **prezentuje się według siedziby użytkownika.**

7. *Data regarding the production of **animals for slaughter** concern the purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption.*

8. *Data regarding **agricultural tractors** concern 4-wheeled and tracked tractors.*

9. *Procurement of **agricultural products** includes the quantity and value of agricultural products (crop and animal origin) purchased by economic entities directly from producers.*

10. *Data on **certified organic farms** have been elaborated on the basis of producers registers delivered by authorized certifying bodies to the Main Inspector of Agricultural and Food Quality according to Article 9 point 2 of Legal Act of 25 June 2009 on organic farming (Journal of Laws No. 116, item 975).*

11. *Farming years cover to the period from 1 VII to 30 VI (e.g. the 2011/12 farming year covers the period from 1 VII 2011 to 30 VI 2012).*

12. *Intensity ratios were calculated on the basis of agricultural land, sown area and livestock as of June, unless otherwise indicated.*

13. *Data, unless otherwise stated, are presented by the official residence of the land user.*

Leśnictwo

1. Informacje w zakresie leśnictwa dotyczą:

- 1) **lasów publicznych** stanowiących własność:
 - a) Skarbu Państwa – zarządzanych oraz użytkowanych czasowo lub wierzycie przez:
 - Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe (w skrócie „Lasy Państwowe”) nadzorowane przez Ministra Środowiska,
 - jednostki ochrony przyrody (parki narodowe),
 - jednostki organizacyjne innych ministrów, wojewodów, gmin lub związków komunalnych i Agencję Nieruchomości Rolnych,
 - b) gmin (w tym gmin mających od 1999 r. również status miasta na prawach powiatu);
- 2) **lasów prywatnych** stanowiących własność:
 - a) osób fizycznych,
 - b) wspólnot gruntowych będących własnością wszystkich lub części mieszkańców wsi,
 - c) spółdzielni produkcji rolniczej,
 - d) innych osób prawnych.

Forestry

1. Information within the scope of forestry concerns:

- 1) **public forests** owned by:
 - a) the State Treasury – managed and utilized temporarily or perpetually by:
 - the State Forests National Forest Holding (abbreviated as "State Forests") supervised by the Minister of Environment,
 - nature protection units (national parks),
 - organizational units supervised by different ministers, voivods, gminas or municipal associations and the Agricultural Property Agency,
 - b) gminas (of which gminas which are also cities with powiat status since 1999);
- 2) **private forests** owned by:
 - a) natural persons,
 - b) land held in common by all or part of the residents of a village,
 - c) agricultural production cooperatives,
 - d) other legal persons.

2. Powierzchnia gruntów leśnych obejmuje powierzchnię lasów oraz gruntów związanych z gospodarką leśną.

Do **powierzchni lasów** zalicza się grunty o zwartej powierzchni co najmniej 0,1 ha:

- pokryte roślinnością leśną (powierzchnia zalesiona),
- przejściowo pozbawione roślinności leśnej (zręby, halizny, płazowiny, plantacje choinek i krzewów oraz poletka łowieckie).

Są to grunty przeznaczone do produkcji leśnej lub wchodzące w skład rezerwatów przyrody i parków narodowych albo wpisane do rejestrów zabytków.

Do **gruntów związanych z gospodarką leśną** zalicza się grunty zajęte pod wykorzystywane dla potrzeb gospodarki leśnej: budynki i budowle, linie podziału przestrzennego lasu, drogi leśne, szkółki leśne, miejsca składowania drewna itp.

Zręby są to grunty przejściowo pozbawione drzewostanu w ciągu ostatnich 5 lat (do 2008 r. – 2 lat) i przewidziane do odnowienia w najbliższych latach.

Halizny są to grunty przejściowo pozbawione drzewostanu dłużej niż 2 lata oraz uprawy i młodniki I klasy wieku (1–20 lat) o zadrzewieniu niższym niż 0,5 (pełne zadrzewienie – 1,0), przewidziane do odnowienia w najbliższych latach.

Płazowiny są to grunty porośnięte drzewami II klasy wieku (21–40 lat) o zadrzewieniu do 0,3 włącznie albo drzewami III i wyższych klas wieku (41 lat i więcej) o zadrzewieniu do 0,2 włącznie, z wyjątkiem drzewostanów w klasie odnowienia i do odnowienia.

Drzewostany w klasie odnowienia są to drzewostany rębne i przeszłorębne podlegające jednocześnie użytkowaniu i odnowieniu (pod osłoną), w których co najmniej 50% powierzchni (w drzewostanach użytkowanych rębniami gniazdowymi co najmniej 30% powierzchni) zostało odnowione naturalnie lub sztucznie oraz drzewostany młodszych klas wieku wymagające przebudowy za pomocą rębni złożonych, z uwagi na złe efekty produkcyjne.

Drzewostany w klasie do odnowienia obejmują drzewostany rębne i przeszłorębne użytkowane rębniami złożonymi, które wymagają uprzedniego odnowienia jako bezwzględnego warunku kontynuacji cięć tymi rębniami.

Drzewostany o budowie przerębowej są to drzewostany składające się z grup i kęp drzew o różnym wieku i wysokości, przenikające się na wzajem na całej powierzchni, w których prowadzone są jednocześnie zabiegi związane z użytkowaniem, odnowieniem i pielęgnowaniem lasu.

2. Forest land includes areas of forest as well as land connected with silviculture.

Forest areas include land with a homogeneous area of at least 0,1 ha:

- covered by forest vegetation (wooded area),
- temporarily devoid of forest vegetation (felling sites, blanks, irregularly stocked open stands, coniferous tree and bush plantations, hunting grounds).

These areas are designated for silviculture production, comprising portions of nature reserves and national parks or are registered as nature monuments.

Land connected with silviculture includes land used for purposes of forest management: buildings and structures, spatial division lines in forests, forest roads, forest nurseries, wood stockpiling areas, etc.

Felling sites are areas temporarily devoid of tree stands within the past 5 years (until 2008 – 2 years) and designated for renewal in coming years.

Blanks are areas temporarily devoid of tree stands for longer than 2 years as well as crops and greenwoods in the age category I (1–20 years), with plantings at less than 0,5 (full planting at 1,0), designated for renewal in coming years.

Irregularly stocked open stands are areas planted with trees in the age category II (21–40 years) with planting of up to 0,3 inclusive, or planted with trees in age category III, or higher (41 years or more) with planting of up to 0,2 inclusive, excluding tree stands in the renewal and to be renewed classes.

Tree stands in class are tree stands which have reached or passed felling maturity, being simultaneously utilized and renewed (under cover), in which at least 50% of the area (in tree stands utilized through nested fellings of at least 30% of the area) was renewed naturally or artificially, as well as tree stands in the lower age categories requiring reconstruction through complex fellings in view of poor production results.

Tree stands to be renewed include tree stands that have reached or passed felling maturity, that are utilized through complex fellings and that require prior renewal as the necessary condition for continuation of these fellings.

Tree stands with throughfell construction are tree stands consisting of groups and clumps of trees of various ages and heights, intermingled throughout the entire stand, in which activity connected with the utilization, renewal and tending of the forest are conducted simultaneously.

Przez **odnowienia** rozumie się powstawanie młodego drzewostanu w miejsce drzewostanu usuwanego lub usuniętego:

- 1) odnowienia sztuczne są to uprawy leśne zakładane przez sadzenie lub siew;
- 2) odnowienia naturalne są to uprawy leśne powstałe na powierzchni lasów z samosiewu i odrośli, uznane za pełnowartościowe i pokrywające co najmniej 50% terenu.

Zalesienia polegają na zakładaniu upraw leśnych na gruntach pozostających poprzednio poza uprawą leśną (niezaliczonych do powierzchni lasów).

Zadrzewienia są to produkcyjne i ochronne skupiska drzew i krzewów na terenach poza lasami. Występują wzdłuż tras komunikacyjnych i cieków wodnych, wśród upraw rolnych, przy domach i budynkach gospodarczych oraz w obrębie i przy zakładach przemysłowych. Do zadrzewień nie zalicza się: sadów, plantacji, szkółek drzew i krzewów, cmentarzy, urządzonej zieleni komunalnej w miastach, ogrodów działkowych, skupisk drzew otaczających obiekty zabytkowe.

3. Wskaźnik **lesistości** (lesistość) obliczono jako stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni województwa.

4. **Udział powierzchni gruntów leśnych w powierzchni lądowej województwa** obliczono jako stosunek powierzchni lasów i gruntów związanych z gospodarką leśną do powierzchni ogólnej województwa pomniejszonej o grunty pod wodami (obejmujące morskie wody wewnętrzne, powierzchniowe wody płynące oraz stojące); od 2002 r. – zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. (Dz. U. Nr 38, poz. 454) – do powierzchni lądowej zalicza się grunty pod stawami oraz rowy użytkowane rolniczo.

5. Dane o **pozyskaniu drewna** w układzie asortymentowym zaprezentowano według klasyfikacji jakościowo-wymiarowej określonej Polskimi Normami oraz w oparciu o Polską Klasyfikację Wyrobów i Usług, wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 29 X 2008 r. – Dz. U. Nr 207 poz. 1293, z późniejszymi zmianami).

Renewals are understood as new tree stands formed in place of removed stands:

- 1) *artificial renewals* are tree crops established through planting or sowing;
- 2) *natural renewals* are tree crops formed in woodland areas through self-seeding and off-shoots, considered full-value and covering at least 50% of the area.

Afforestation consists in establishing woodland crops on land previously outside silviculture (not included in forest area).

Plantings are productive and protective clusters of trees and shrubs outside the forest. The term includes trees along roads, rivers, canals and among agricultural crops, on farmlands and within plants area. The term excludes orchards, plantations, forest and shrub nurseries, cemeteries and estate green belts within cities, home gardens and allotments, trees and shrubs surrounding monumental places.

3. The **forest cover indicator** (forest cover) was calculated as the percentage ratio of forest area to the total area of the voivodship.

4. **Share of forest land in land area of the voivodship** is calculated as the percentage ratio of forest area (including land connected with silviculture) to the total area of the voivodship without lands under waters (i.e. internal marine water, surface flowing waters and surface standing waters). According to the decree of the Minister of Regional Development and Construction date 29 March 2001 (Journal of Laws No. 38, item 454) – since 2012 land under ponds as well as ditches used for agricultural purposes have been calculated to land area.

5. Data on **removals** in assortment order were presented according to the classification by quality and dimension, defined by the Polish Standards and based of the Polish Classification of Products and Services implemented by the regulation of the Council of Ministers dated 29 X 2008 – Journal of Laws No. 207, item 1293, with later amendments).

Rolnictwo Agriculture

TABL. 1 (219). **UWARUNKOWANIA I WAŻNIEJSZE WYNIKI EKONOMICZNO-PRODUKCYJNE W ROLNICTWIE**
TRENDS AND MAJOR ECONOMIC AND PRODUCTION RESULTS IN AGRICULTURE

A. OGÓŁEM TOTAL

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006– –2010 ^a	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Udział w ogólnej powierzchni zasiewów (stan w czerwcu) ^b w %:					Share in total sown area (as of June) ^b in %:
zboż podstawowych.....	55,8	58,6	55,1	54,1	basic cereals
w tym gospodarstwa indywidualne ..	55,0	59,1	54,5	53,8	of which private farms
ziemniaków.....	2,1	1,9	1,6	1,7	potatoes
w tym gospodarstwa indywidualne ..	2,3	2,1	1,7	1,9	of which private farms
roślin przemysłowych.....	10,7	12,7	9,7	12,6	industrial plants
w tym gospodarstwa indywidualne ..	9,0	10,9	8,3	11,2	of which private farms
Plony z 1 ha w dt:					Yields per 1 ha in dt:
zboż podstawowych.....	35,3	41,7	36,4	39,2	of basic cereals
w tym gospodarstwa indywidualne ..	34,4	41,5	35,9	38,0	of which private farms
ziemniaków.....	192	233	211	207	of potatoes
w tym gospodarstwa indywidualne ..	191	232	208	205	of which private farms
rzepaku i rzepiku	23,7	20,9	21,1	26,0	of rape and turnip rape
w tym gospodarstwa indywidualne ..	23,3	20,2	21,4	24,5	of which private farms
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie w przeliczeniowych sztukach dużych (stan w czerwcu) ^{bc}	475838	466357	508936	467410	Cattle, pigs, sheep and horses in terms of large heads (as of June) ^{bc}
w tym gospodarstwa indywidualne	444786	435592	459925	439655	of which private farms
Udział krów w pogłowie bydła (stan w czerwcu) ^b w %.....	46,9	47,7	45,3	47,3	Share of cows in cattle stocks (as of June) ^b in %
w tym gospodarstwa indywidualne....	47,0	47,8	46,2	47,4	of which private farms
Udział loch w pogłowie trzody chlewnej (stan w końcu lipca) ^b w %	10,2	10,4	10,0	10,4	Share of sows in pig stocks (as of the end of July) ^b in %
w tym gospodarstwa indywidualne....	9,4	9,6	9,0	9,2	of which private farms
Produkcja mleka krowiego na 1 krowę w l.....	4388	4549	4407	4442	Production of cows' milk per cow in l
w tym gospodarstwa indywidualne....	4358	4552	4452	4425	of which private farms

^a Przeciętne roczne. ^b W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^c Patrz uwaga do tabl. 11 na str. 302; trzoda chlewna – stan w końcu lipca.

^a Annual averages. ^b In 2010 data of the Agricultural Census. ^c See note to the table 11 on page 302; pigs – as of the end of July.

TABL. 1 (219). **UWARUNKOWANIA I WAŻNIEJSZE WYNIKI EKONOMICZNO-PRODUKCYJNE W ROLNICTWIE (dok.)**
TRENDS AND MAJOR ECONOMIC AND PRODUCTION RESULTS IN AGRICULTURE (cont.)

B. W PRZELICZENIU NA UŻYTKI ROLNE^d
IN TERMS OF AGRICULTURAL LAND^d

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010		2011	2012	SPECIFICATION
		A	B			
Gospodarstwa rolne (stan w czerwcu) ^b w tys.	71,2	65,2	43,8	50,4	44,0	Agricultural holdings (as of June) ^b in thous.
w tym gospodarstwa indywidualne....	71,0	64,9	43,5	50,2	43,8	of which private farms
Powierzchnia użytków rolnych (stan w czerwcu) ^b w tys. ha	998,7	1055,7	1001,0	1048,5	1037,7	Agricultural land area (as of June) ^b in thous. ha
w tym gospodarstwa indywidualne....	812,7	873,1	862,0	905,2	899,2	of which private farms
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie w przeliczeniowych sztukach dużych (stan w czerwcu) ^{bc} na 100 ha użyt- ków rolnych.	47,7	44,2	46,6	48,5	45,0	Cattle, pigs, sheep and horses in terms of large heads (as of June) ^{bc} per 100 ha of agricultural land
w tym gospodarstwa indywidualne....	54,5	49,9	50,5	50,8	48,9	of which private farms
Produkcja żywca rzeźnego w przeli- czeniu na mięso (łącznie z tłuszcz- czami i podrobami) ^d na 1 ha użyt- ków rolnych w kg	227,0	249,9	263,5	263,6	269,4	Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck) ^e per 1 ha of agricultural land in kg
Produkcja mleka krowiego na 1 ha użytków rolnych w l.....	812	874	921	898	914	Production of cows' milk per 1 ha of agricultural land in l
w tym gospodarstwa indywidualne....	925	1011	1024	994	1007	of which private farms
Ciągniki rolnicze (stan w czerwcu) ^b na 100 ha użytków rolnych w szt.	4,7	4,9	5,1	.	.	Agricultural tractors (as of June) ^b per 100 ha of agricultural land in units
w tym gospodarstwa indywidualne....	5,6	5,7	5,8	.	.	of which private farms
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych (łącznie z wieloskładni- kowymi) w przeliczeniu na czysty składnik ^{bf} na 1 ha użytków rolnych w kg	90,3	103,6	109,2	120,7	105,1	Consumption of mineral or chemical fertilizers (including mixed) in terms of pure ingredient ^{bf} per 1 ha of agricultural land in kg
w tym gospodarstwa indywidualne....	82,0	97,3	98,5	117,4	101,3	of which private farms

^b W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^c Patrz uwaga do tabl. 11 na str. 302; trzoda chlewna – stan w końcu lipca. ^d Dane dla 2010 r. podano w dwóch ujęciach, tj. porównywalnie z 2005 r. (wariant A) i porównywalnie z latami 2011 i 2012 (wariant B); patrz uwagi ogólne ust. 3 na str. 286–287. ^e Dotyczy mięsa (łącznie z tłuszczami i podrobami): wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego, drobiowego, koziego, króliczego i dziczyzny; w wadze poubojowej ciepłej. ^f Dotyczy odpowiednio lat gospodarczych 2004/2005, 2009/10, 2010/11, 2011/12.

^b In 2010 data of the Agricultural Census. ^c See note to the table 11 on page 302; pigs – as of the end of July. ^d Data in 2010 given in two approaches, i.e. according to 2005 (variant A) and according to 2011 and 2012 (variant B); see general notes, item 3 on pages 286–287. ^e Concerns meat (including fats and pluck): beef, veal, pork, mutton, horseflesh, poultry, goat, rabbit and game; in post-slaughter warm weight. ^f Concerns respectively the: 2004/05, 2009/10, 2010/11, 2011/2012 farming years.

TABL. 2 (220). **POWIERZCHNIA UŻYTKÓW ROLNYCH WEDŁUG RODZAJÓW UŻYTKÓW**
Stan w czerwcu
AGRICULTURAL LAND AREA BY LAND TYPE
As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem <i>Total</i>	W tym gospodarstwa indywidualne <i>Of which private farms</i>	SPECIFICATION
		w ha <i>in ha</i>		
OGÓŁEM	2010 ^a	1055674	873109	TOTAL
	2011	1048515	905168	
	2012	1037694	899227	
W dobrej kulturze rolnej		989351	884243	In good agricultural condition
Pod zasiewami		606397	527712	Sown area
Grunty ugorowane		26877	22650	Fallow land
Uprawy trwałe		6075	5289	Permanent crops
w tym sady		5138	4600	of which orchards
Ogrody przydomowe		2034	2024	Kitchen gardens
Łąki trwałe		181919	171185	Permanent meadows
Pastwiska trwałe		166050	155383	Permanent pastures
Pozostałe		48343	14984	Others

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego.

^a Data of the Agricultural Census.

TABL. 3 (221). **GOSPODARSTWA ROLNE WEDŁUG GRUP OBSZAROWYCH ^a**

Stan w czerwcu

FARMS BY AREA GROUPS ^a

As of June

LATA YEARS	Gospodarstwa Farms									Przeciętna powierzchnia ogólna gospodarstwa w ha Average total farm area in ha		
	w tys. in thous.	o powierzchni użytków rolnych – w odsetkach with agricultural land area of – in percent								ogółem total	w tym użytki rolne of which agricultural land	
		do 1,00 ha up to	1,01– –1,99	2,00– –4,99	5,00– –9,99	10,00– –14,99	15,00– –19,99	20,00– –49,99	50,00 ha i więcej and more			
		OGÓŁEM TOTAL										
2010 ^b	65,2	31,8	8,5	12,5	11,7	10,5	6,9	13,2	4,8	18,74	16,20	
2012	44,0	1,2	10,9	17,7	18,5	13,4	11,3	19,8	7,2	26,33	23,59	
		w tym GOSPODARSTWA INDYWIDUALNE of which PRIVATE FARMS										
2010 ^b	64,9	32,0	8,5	12,5	11,8	10,5	6,9	13,2	4,5	14,95	13,45	
2012	43,8	1,2	11,0	17,7	18,5	13,5	11,3	19,9	6,9	22,47	20,54	

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 286–287. ^b Dane Powszechnego Spisu Rolnego.

^a See general notes, item 3 on pages 286–287. ^b Data of the Agricultural Census.

TABL. 4 (222). **DYNAMIKA GLOBALNEJ, KOŃCOWEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe^a)**
INDICES OF GROSS, FINAL AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices^a)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2010	2011	2005	2009	2010	2011	SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>				w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>				
	rok poprzedni = 100				<i>previous year = 100</i>				
Produkcja globalna	91,2	108,9	107,0	98,3	91,4	108,7	108,6	99,1	Gross output
roślinna	78,2	110,0	107,4	93,7	77,5	111,4	109,1	94,5	crop
zwierzęca	100,3	108,1	106,7	101,7	100,3	106,7	108,3	102,4	animal
Produkcja końcowa	92,6	109,5	104,5	98,4	93,7	108,9	106,1	99,9	Final output
roślinna	71,6	111,7	97,4	90,0	72,2	113,8	97,8	92,3	crop
zwierzęca	100,7	108,6	107,0	101,6	100,8	107,2	108,7	102,4	animal
Produkcja towarowa	95,0	108,1	105,4	99,8	94,0	106,2	107,8	101,4	Market output
roślinna	89,5	120,2	93,9	90,9	85,4	115,2	96,2	93,7	crop
zwierzęca	96,7	103,7	109,4	103,0	96,5	103,3	111,2	103,7	animal

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 10, pkt. 1) na str. 28.

^a See general notes, item 10, point 1) on page 28.

TABL. 5 (223). **STRUKTURA GLOBALNEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe^a)**
STRUCTURE OF GROSS AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices^a)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2010	2011	SPECIFICATION
	w odsetkach <i>in percent</i>				
PRODUKCJA GLOBALNA GROSS OUTPUT					
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Produkcja roślinna	32,5	38,9	42,4	42,2	Crop output
Zboża	13,5	16,1	18,5	22,3	Cereals
w tym zboża podstawowe	11,2	14,1	16,1	18,8	of which basic cereals
w tym: pszenica	6,3	7,1	9,0	10,1	of which: wheat
żyto	0,6	1,3	1,2	1,3	rye
jęczmień	1,4	1,6	2,0	2,1	barley
Ziemniaki	2,6	2,1	2,5	1,8	Potatoes
Przemysłowe	3,7	4,8	4,6	4,8	Industrial
w tym buraki cukrowe	1,1	0,4	0,4	0,4	of which sugar beets
Warzywa	2,2	2,8	2,1	1,7	Vegetables
Owoce	0,9	1,2	1,3	1,0	Fruit
Siano łąkowe	3,0	3,4	4,4	2,8	Meadow hay
Pozostałe	6,6	8,4	9,1	7,9	Others

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 10, pkt. 1) na str. 28.

^a See general notes, item 10, point 1) on page 28.

TABL. 5 (223). **STRUKTURA GLOBALNEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (dok.)**
STRUCTURE OF GROSS AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (cont.)

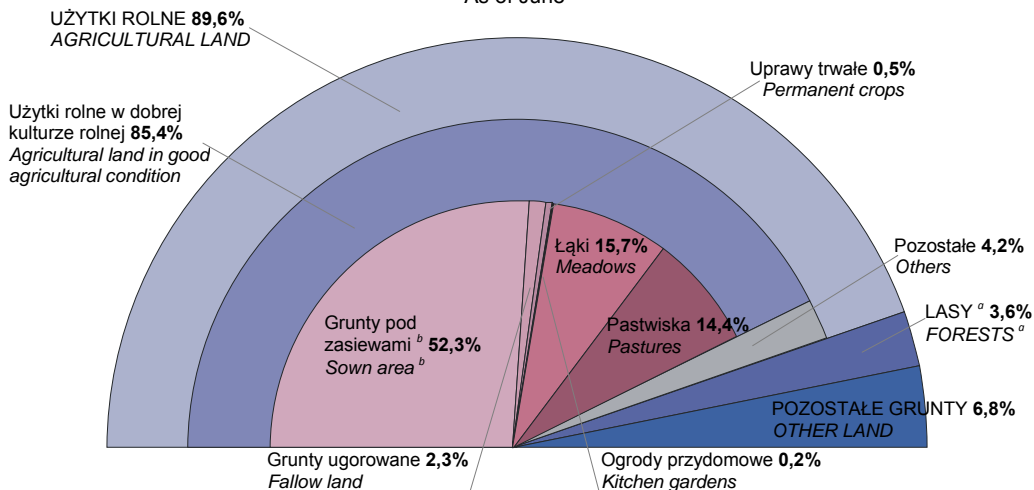
WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2010	2011	SPECIFICATION
	w odsetkach <i>in percent</i>				
PRODUKCJA GLOBALNA (dok.) <i>GROSS OUTPUT (cont.)</i>					
Produkcja zwierzęca	67,5	61,1	57,6	57,8	Animal output
Żywiec rzeźny ^b	35,4	33,1	28,8	30,2	<i>Animals for slaughter^b</i>
w tym:					<i>of which:</i>
bydło (bez cieląt)	4,0	3,6	3,0	2,5	<i>cattle (excluding calves)</i>
cielęta	0,8	0,8	0,3	0,4	<i>calves</i>
trzoda chlewna	14,5	11,4	9,6	10,2	<i>pigs</i>
owce	0,0	0,0	0,0	0,0	<i>sheep</i>
drób	16,0	17,3	15,8	17,0	<i>poultry</i>
Przyrost stada (podstawowego i obrotowego)	2,1	-0,1	0,5	0,1	<i>Increase in herd (basic and working)</i>
Mleko krowie	26,3	23,4	23,9	23,3	<i>Cows' milk</i>
Jaja kurze	1,4	1,8	1,3	1,4	<i>Hen eggs</i>
Obornik	1,8	1,8	1,9	1,8	<i>Manure</i>
Pozostałe	0,6	1,1	1,2	1,0	<i>Others</i>
PRODUKCJA TOWAROWA <i>MARKET OUTPUT</i>					
O G Ó Ł E M	100,0	100,0	100,0	100,0	T O T A L
Produkcja roślinna	20,6	25,9	26,3	25,8	Crop output
Zboża	10,7	13,1	14,2	16,2	<i>Cereals</i>
w tym zboża podstawowe	10,2	12,6	13,6	15,2	<i>of which basic cereals</i>
w tym: pszenica	7,2	8,6	9,7	11,2	<i>of which: wheat</i>
żyto	1,0	1,4	1,2	1,2	<i>rye</i>
jęczmień	0,8	0,7	0,7	0,9	<i>barley</i>
Ziemniaki	1,2	1,2	1,5	1,0	<i>Potatoes</i>
Przemysłowe	4,4	6,5	5,7	4,5	<i>Industrial</i>
w tym buraki cukrowe	1,4	0,6	0,6	0,6	<i>of which sugar beets</i>
Warzywa	2,1	2,7	2,0	1,7	<i>Vegetables</i>
Owoce	0,9	1,2	1,4	0,9	<i>Fruit</i>
Pozostałe	1,3	1,2	1,5	1,5	<i>Others</i>
Produkcja zwierzęca	79,4	74,1	73,7	74,2	Animal output
Żywiec rzeźny ^b	45,8	41,4	39,6	41,1	<i>Animals for slaughter^b</i>
w tym:					<i>of which:</i>
bydło (bez cieląt)	5,2	4,6	4,1	3,3	<i>cattle (excluding calves)</i>
cielęta	0,9	0,8	0,4	0,5	<i>calves</i>
trzoda chlewna	18,4	13,5	13,1	13,8	<i>pigs</i>
owce	0,0	0,0	0,0	0,0	<i>sheep</i>
drób	21,2	22,5	21,9	23,4	<i>poultry</i>
Mleko krowie	31,7	29,4	31,0	30,0	<i>Cows' milk</i>
Jaja kurze	1,3	1,8	1,5	1,8	<i>Hen eggs</i>
Pozostałe	0,6	1,4	1,6	1,3	<i>Others</i>

^b Bydło, cielęta, trzoda chlewna, owce, konie, drób, kozy i króliki.

^b *Cattle, calves, pigs, sheep, horses, poultry, goats and rabbits.*

UŻYTKOWANIE GRUNTÓW W GOSPODARSTWACH ROLNYCH W 2012 R.

Stan w czerwcu
LAND USE IN AGRICULTURAL HOLDINGS IN 2012
As of June

a Łącznie z gruntami związanymi z gospodarką leśną. *b* Bez powierzchni upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone).

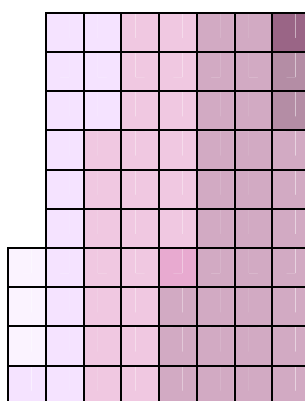
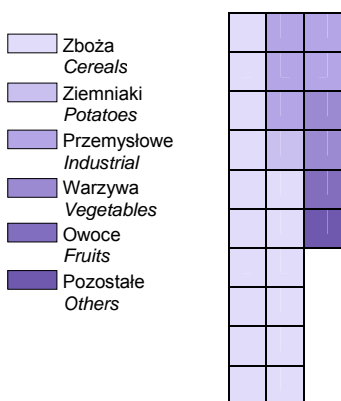
a Including land connected with silviculture. *b* Excluding permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green fertilizers).

STRUKTURA TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ W 2011 R. (stałe ceny 2010 r.)

STRUCTURE OF MARKET AGRICULTURAL OUTPUT IN 2011 (constant prices 2010)

PRODUKCJA ROŚLINNA – 26%
CROP OUTPUT

PRODUKCJA ZWIERZĘCA – 74%
ANIMAL OUTPUT

Żywiec rzeźny:
Animals for slaughter:

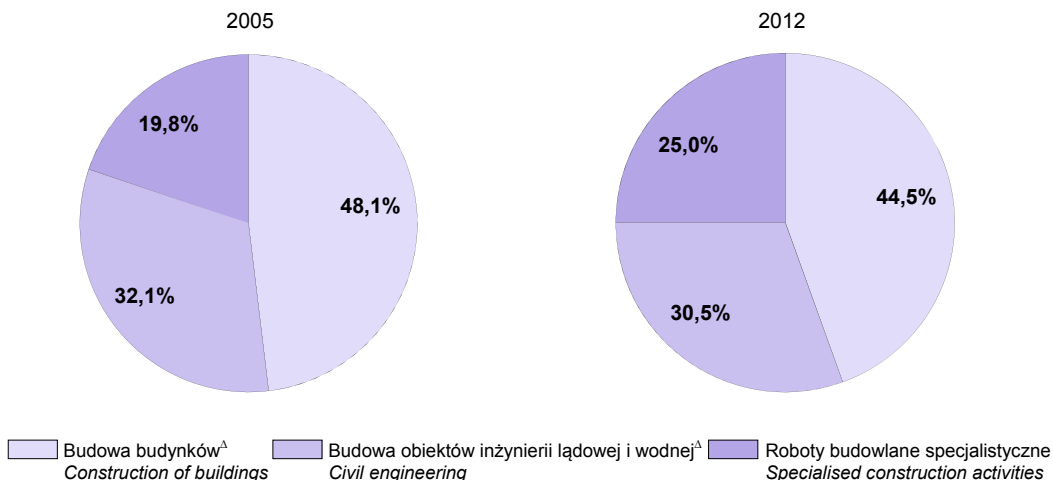
- bydło (bez cieląt)
cattle (excluding calves)
- trzoda chlewna
pigs
- drób
poultry
- pozostałe^a
others^a
- Mleko krowie
Cows' milk
- Jaja kurze
Hen eggs
- Pozostałe
Others

a Cielęta, owce, konie, kozy i króliki.

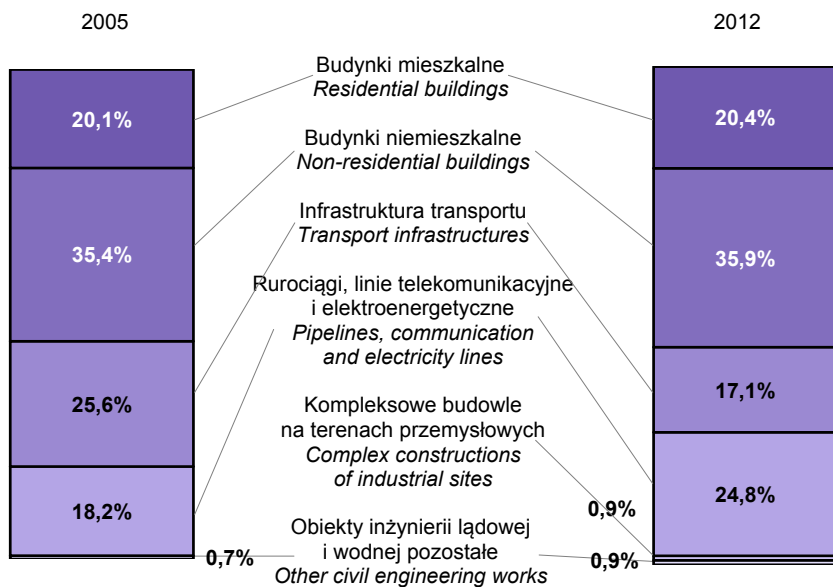
a Calves, sheep, horses, goats and rabbits.

STRUKTURA PRODUKCJI BUDOWLANO-MONTAŻOWEJ ^a (ceny bieżące)
STRUCTURE OF CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION ^a (current prices)

WEDŁUG DZIAŁÓW BY DIVISIONS

**WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH
BY TYPE OF CONSTRUCTION**

^a Wykonanej przez przedsiębiorstwa mająca siedzibę zarządu na terenie województwa warmińsko-mazurskiego, siłami własnymi bez podwykonawców.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the warmińsko-mazurskie voivodship without subcontractors participation.

TABL. 6 (224). **POWIERZCHNIA ZASIEWÓW^a**

Stan w czerwcu
SOWN AREA^a
 As of June

ZIEMIOPŁODY	2005	2010	2011	2012		CROPS
				ogółem <i>total</i>	w tym gospo- darstwa indywi- dualne <i>of which private farms</i>	
w ha in ha						
OGÓŁEM	607195	592886	659108	606397	527712	TOTAL
Zboża	443814	429478	449298	403109	355329	<i>Cereals</i>
zboża podstawowe	335596	347632	363161	328356	283910	<i>basic cereals</i>
pszenica	136232	143750	157659	150458	122085	<i>wheat</i>
żyto	33341	39613	36037	38943	34669	<i>rye</i>
jęczmień	53855	44748	50824	36539	32324	<i>barley</i>
owies	23673	29956	27800	22882	21298	<i>oats</i>
pszenżyto	88495	89565	90840	79534	73534	<i>triticale</i>
mieszanki zbożowe.....	95702	64478	72517	57915	57482	<i>cereal mixed</i>
gryka, proso i pozostałe zbożowe	6033	8397	6657	7542	7320	<i>buckwheat, millet and other cereals</i>
kukurydza na ziarno.....	6485	8971	6963	9296	6617	<i>maize for grain</i>
Strączkowe.....	8241	13284	17464	13514	12394	<i>Pulses</i>
konsumpcyjne.....	1018	2764	1703	1936	1715	<i>edible</i>
pastewne ^b	7223	10520	15761	11578	10679	<i>feed^b</i>
Ziemniaki	14781	11117	10310	10210	9846	<i>Potatoes</i>
Przemysłowe	50267	75300	64171	76294	59146	<i>Industrial</i>
w tym:						<i>of which:</i>
buraki cukrowe	3821	3380	2938	3214	2131	<i>sugar beets</i>
oleiste	46253	70623	60310	72002	56847	<i>oilseeds</i>
w tym rzepak i rzepik	45829	68977	59518	70081	55024	<i>of which rape and turnip rape</i>
Pastewne.....	81883	55499	110509	92063	81837	<i>Feed</i>
w tym:						<i>of which:</i>
okopowe	1155	449	952	377	377	<i>root plants</i>
kukurydza na pasze.....	17134	20330	20614	27897	23463	<i>maize for feeds</i>
Pozostałe uprawy ^c	8209	8208	7356	11207	9160	<i>Other crops^c</i>

^a W 2005 r. łącznie z powierzchnią upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone); w 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^b Łącznie z mieszankami zbożowo-strączkowymi na ziarno. ^c Warzywa, truskawki, wysadki okopowych itp.

^a In 2005 including permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green fertilizers); in 2010 data of the Agricultural Census. ^b Including cereal and pulse mixed for grain. ^c Vegetables, strawberries, root plant planting etc.

TABL. 7 (225). **ZBIORY I PLONY WYBRANYCH ZIEMIOPLÓDÓW**
SELECTED CROP PRODUCTION AND YIELDS

ZIEMIOPLÓDY	2006–2010 ^a	2010	2011	2012		CROPS
				ogółem <i>grand total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	
ZBIORY w t <i>PRODUCTION in t</i>						
Zboża	1497058,4	1760217,6	1592834,9	1547374,6	1320444,4	Cereals
w tym:						of which:
zboża podstawowe	1237650,9	1448023,0	1323169,7	1286176,7	1079262,5	basic cereals
pszenica	571765,5	703792,4	662145,6	661780,4	524616,5	wheat
żyto	121668,8	137744,4	96628,8	118244,0	99153,3	rye
jęczmień	164861,8	200571,8	158020,9	123203,4	106918,0	barley
owies	70614,5	78323,1	80740,2	71574,0	66875,7	oats
pszenżyto	308740,2	327591,3	325634,2	311374,9	281699,0	triticale
mieszanki zbożowe....	221624,0	268591,1	218880,5	192694,5	191527,2	cereal mixed
Ziemniaki	245398,9	259299,9	217336,6	211050,4	201353,4	Potatoes
Buraki cukrowe	176105,0	175167,0	145728,5	168574,4	118784,4	Sugar beets
Rzepak i rzepik	146475,9	143830,1	125652,2	182330,4	135061,1	Rape and turnip rape
Siano łąkowe	809135,2	1082592,8	903536,8	1072965,5	1050700,7	Meadow hay
PLONY z 1 ha w dt <i>YIELDS per 1 ha in dt</i>						
Zboża	34,0	41,0	35,5	38,4	37,2	Cereals
w tym:						of which:
zboża podstawowe	35,3	41,7	36,4	39,2	38,0	basic cereals
pszenica	42,3	49,0	42,0	44,0	43,0	wheat
żyto	28,4	34,8	26,8	30,4	28,6	rye
jęczmień	30,8	44,8	31,1	33,7	33,1	barley
owies	25,5	26,1	29,0	31,3	31,4	oats
pszenżyto	34,2	36,6	35,8	39,1	38,3	triticale
mieszanki zbożowe....	28,9	41,7	30,2	33,3	33,3	cereal mixed
Ziemniaki	192	233	211	207	205	Potatoes
Buraki cukrowe	503	518	496	525	557	Sugar beets
Rzepak i rzepik	23,7	20,9	21,1	26,0	24,5	Rape and turnip rape
Siano łąkowe	51,5	58,1	56,4	59,0	61,4	Meadow hay

^a Przeciętne roczne.
^a Annual averages.

TABLE 8 (226). **POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY WARZYW GRUNTOWYCH^a**
AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF GROUND VEGETABLES^a

WARZYWA	2006–2010 ^b	2010	2011	2012		VEGETABLES
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
POWIERZCHNIA ^c w ha – stan w czerwcu AREA ^c in ha – as of June						
OGÓŁEM	3427	2296	2900	3468	3334	TOTAL
Kapusta	609	469	423	526	525	Cabbages
Kalafiory	212	135	120	176	157	Cauliflowers
Cebula	161	75	71	86	85	Onions
Marchew jadalna	899	604	525	624	557	Carrots
Buraki ćwikłowe	113	89	68	79	78	Beetroots
Ogórki	257	189	151	181	181	Cucumbers
Pomidory	61	51	39	45	45	Tomatoes
Pozostałe ^d	1114	683	1502	1751	1707	Others ^d
ZBIORY w t PRODUCTION in t						
OGÓŁEM	87403,4	80056,4	65445,9	90072,7	84819,8	TOTAL
Kapusta	26491,1	25821,4	20867,5	28904,2	28853,6	Cabbages
Kalafiory	4095,8	3158,9	2340,9	3784,9	3058,0	Cauliflowers
Cebula	2469,4	1647,8	1212,9	1392,4	1390,2	Onions
Marchew jadalna	35826,0	31664,0	24665,5	34536,3	30614,6	Carrots
Buraki ćwikłowe	3049,8	3673,0	2382,7	3141,3	3110,0	Beetroots
Ogórki	2638,6	2810,2	1633,6	2191,5	2185,5	Cucumbers
Pomidory	858,4	929,1	581,1	606,9	606,9	Tomatoes
Pozostałe ^d	11974,4	10352,0	11761,7	15515,3	15001,0	Others ^d
PLONY z 1 ha w dt YIELDS per 1 ha in dt						
Kapusta	440	550	493	549	550	Cabbages
Kalafiory	197	234	195	215	195	Cauliflowers
Cebula	161	219	172	163	163	Onions
Marchew jadalna	409	524	469	553	550	Carrots
Buraki ćwikłowe	278	413	349	397	400	Beetroots
Ogórki	105	148	108	121	121	Cucumbers
Pomidory	141	181	150	135	135	Tomatoes
Pozostałe ^d	113	152	78	89	88	Others ^d

^a Łącznie z ogrodami przydomowymi. ^b Przeciętne roczne. ^c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^d Pietruszka, pory, sellery, rzodkiewka, sałata, rabarbar itp.

^a Including kitchen gardens. ^b Annual averages. ^c In 2010 data of the Agricultural Census. ^d Parsley, leeks, celeries, radish, salad, rhubarb etc.

TABL. 9 (227). **POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY OWOCÓW Z DRZEW^a**
AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF TREE FRUIT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006–2010 ^b	2010	2011	2012		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	

POWIERZCHNIA^c w ha – stan w czerwcu
 AREA^c in ha – as of June

OGÓŁEM	2471	4268	3050	3253	2748	TOTAL
Jabłonie	1166	2205	1799	1943	1474	Apples
Grusze	117	134	102	121	119	Pears
Śliwy	281	215	177	205	193	Plums
Wiśnie	390	265	309	375	354	Cherries
Czereśnie	87	214	162	205	205	Sweet cherries
Pozostałe ^d	429	1235	501	404	404	Others ^d

ZBIORY w t
 PRODUCTION in t

OGÓŁEM	15756,4	16995,3	15601,1	20139,2	19061,4	TOTAL
Jabłka	11590,2	13055,8	12474,0	16791,4	15820,7	Apples
Gruszki	567,1	803,9	661,6	724,4	714,8	Pears
Śliwki	1429,2	1297,4	975,2	926,0	922,0	Plums
Wiśnie	1879,2	1393,3	1042,0	1233,1	1140,0	Cherries
Czereśnie	219,4	314,7	293,3	370,2	370,0	Sweet cherries
Pozostałe ^d	71,3	130,2	155,0	94,1	93,9	Others ^d

PLONY z 1 ha w dt
 YIELDS per 1 ha in dt

Jabłka	113,1	59,2	69,3	86,4	107,3	Apples
Gruszki	50,7	60,0	64,6	60,1	60,1	Pears
Śliwki	53,3	60,3	55,2	45,2	47,8	Plums
Wiśnie	50,6	52,7	33,7	32,9	32,2	Cherries
Czereśnie	32,5	14,7	18,1	18,0	18,0	Sweet cherries
Pozostałe ^d	3,9	1,1	3,1	2,3	2,3	Others ^d

^a Łącznie z ogrodami przydomowymi. ^b Przeciętne roczne. ^c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^d Brzoskwinie, morele, orzechy włoskie itp.

^a Including kitchen gardens. ^b Annual averages. ^c In 2010 data of the Agricultural Census. ^d Peaches, apricots, walnuts etc.

TABL. 10 (228). **POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY Z KRZEWÓW OWOCOWYCH I PLANTACJI JAGODOWYCH^a**
AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF BERRY FRUIT^a

O W O C E	2006–2010 ^b	2010	2011	2012		F R U I T
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	
POWIERZCHNIA ^c w ha – stan w czerwcu AREA ^c in ha – as of June						
O G Ó Ł E M	2927	3050	2753	3244	3179	T O T A L
Truskawki ^d	1271	933	1025	1146	1114	Strawberries ^d
Maliny ^e	246	576	477	609	595	Raspberries ^e
Porzeczki	1026	1110	756	861	853	Currants
Agrest	92	93	56	69	69	Gooseberries
Pozostałe ^f	293	338	439	559	548	Others ^f
ZBIORY w t PRODUCTION in t						
O G Ó Ł E M	9768,2	9971,8	9662,7	12812,1	12654,1	T O T A L
Truskawki ^d	5180,7	4220,4	3761,8	4915,0	4765,2	Strawberries ^d
Maliny ^e	502,2	1055,7	956,8	1313,3	1306,1	Raspberries ^e
Porzeczki	3103,6	3170,0	3115,7	4166,7	4166,7	Currants
Agrest	323,9	449,0	252,3	440,0	440,0	Gooseberries
Pozostałe ^f	657,8	1076,7	1576,1	1977,1	1976,1	Others ^f
PLONY z 1 ha w dt YIELDS per 1 ha in dt						
Truskawki ^d	41,0	45,2	36,7	42,9	42,8	Strawberries ^d
Maliny ^e	22,9	18,3	20,0	21,5	21,9	Raspberries ^e
Porzeczki	31,3	28,6	41,2	48,4	48,8	Currants
Agrest	35,2	48,3	45,3	63,5	63,5	Gooseberries
Pozostałe ^f	22,2	31,9	35,9	35,4	36,1	Others ^f

^a Łącznie z ogrodami przydomowymi. ^b Przeciętne roczne. ^c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^d Od 2010 r. łącznie z poziomkami; do 2009 r. poziomki uwzględniano w pozycji „pozostałe”. ^e Łącznie z jeżyną bezkolcówą. ^f Aronia, borówka wysoka, winorośl, leszczyna i inne.

^a Including kitchen gardens. ^b Annual averages. ^c In 2010 data of the Agricultural Census. ^d Since 2010 including wild strawberries; until 2009 wild strawberries was included in item „others”. ^e Including thornless blackberry. ^f Chokeberry, northern highbush blueberry, vine, filbert and others.

TABL. 11 (229). **BYDŁO, TRZODA CHLEWNA, OWCE I KONIE**

Stan w czerwcu

CATTLE, PIGS, SHEEP AND HORSES

As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010 ^a	2011	2012	2005	2010 ^a	2011	2012	SPECIFICATION
	ogółem total				w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms				
W SZTUKACH IN HEADS									
Bydło	407213	435720	499547	463269	385633	412795	453918	443841	Cattle
w tym krowy	190831	207882	226497	219117	179880	197407	209689	210212	of which cows
Trzoda chlewna ^b	880560	670827	609032	546763	783618	596326	533933	473293	Pigs ^b
w tym lochy	95916	69865	61108	57084	81149	57100	48120	43396	of which sows
Owce	8749	10767	10086	10895	8245	9412	8613	9207	Sheep
w tym maciorki	5159	6725	6746	6943	4831	5951	5637	5887	of which ewes
Konie ^c	17372	16296	17137	13909	16432	15154	16012	12852	Horses ^c
W przeliczeniowych sztukach dużych (bydło, trzoda chlewna, owce i konie).....	475926	466357	508936	467410	443141	435592	459925	439655	In terms of large heads (cattle, pigs, sheep and horses)
NA 100 ha UŻYTKÓW ROLNYCH ^d w szt. PER 100 ha OF AGRICULTURAL LAND ^d in heads									
Bydło	43,5	47,6	44,6	.	47,9	50,1	49,4	Cattle
w tym krowy	20,8	21,6	21,1	.	22,9	23,2	23,4	of which cows
Trzoda chlewna ^b	67,0	58,1	52,7	.	69,2	59,0	52,6	Pigs ^b
w tym lochy	7,0	5,8	5,5	.	6,6	5,3	4,8	of which sows
Owce	1,1	1,0	1,0	.	1,1	1,0	1,0	Sheep
w tym maciorki	0,7	0,6	0,7	.	0,7	0,6	0,7	of which ewes
Konie ^c	1,6	1,6	1,3	.	1,8	1,8	1,4	Horses ^c
W przeliczeniowych sztukach dużych (bydło, trzoda chlewna, owce i konie).....	.	46,6	48,5	45,0	.	50,5	50,8	48,9	In terms of large heads (cattle, pigs, sheep and horses)

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^{b,c} W latach 2005, 2011 i 2012: ^b – stan w końcu lipca, ^c – dane szacunkowe.

^d Patrz uwagi ogólne, ust 3 na str. 286–287.

U w a g a. Przeliczenia pogłowia zwierząt ze sztuk fizycznych na przeliczeniowe sztuki duże dokonuje się przy przyjęciu współczynników (mnożników): dla bydła – 0,8, dla trzody chlewnej – 0,15, dla owiec – 0,08, dla koni – 1,0.

^a Data of the Agricultural Census. ^{b,c} In years 2005, 2011 and 2012: ^b – as of the end of July. ^c – estimated data. ^d See general notes, item 3 on pages 286–287.

N o t e. The following ratios (multipliers) are used in calculating livestock in physical units per head in terms of large heads: for cattle – 0,8, for pigs – 0,15, for sheep – 0,08, for horses – 1,0.

TABL. 12 (230). **DRÓB^a**
 Stan w końcu roku
POULTRY^a
End of year

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	
Kury w tys. szt.	1942,2	3370,1	2775,4	2636,2	2187,0	<i>Hens in thous. heads</i>
w tym nioski	685,1	830,1	830,3	859,6	764,6	<i>of which laying hens</i>
Gęsi w tys. szt.	179,4	104,9	81,6	52,2	52,2	<i>Geese in thous. heads</i>
Indyki w tys. szt.	1470,6	3154,9	3045,0	3899,2	3273,1	<i>Turkeys in thous. heads</i>
Kaczki ^b w tys. szt.	81,9	47,1	49,4	64,1	64,1	<i>Ducks^b in thous. heads</i>
Kury na 100 ha użytków rolnych ^c w szt.	336,7	264,7	254,0	243,2	<i>Hens per 100 ha of agricultural land^c in heads</i>
w tym nioski	82,9	79,2	82,8	85,0	<i>of which laying hens</i>

^a W wieku powyżej 2 tygodni. ^b Łącznie z drobiem pozostałym. ^c Patrz uwagi ogólne, ust 3 na str. 286–287.

^a More than 2 weeks old. ^b Including other poultry. ^c See general notes, item 3 on pages 286–287.

TABL. 13 (231). **PRODUKCJA ŻYWCA RZEŹNEGO^a**
PRODUCTION OF ANIMALS FOR SLAUGHTER^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	

W TYSIĄCACH SZTUK
 IN THOUSAND HEADS

Bydło (bez cieląt)	64,1	48,5	41,8	34,9	31,0	<i>Cattle (excluding calves)</i>
Cielęta	42,3	24,1	32,1	20,7	19,0	<i>Calves</i>
Trzoda chlewna	1035,5	943,9	1029,3	1050,6	972,4	<i>Pigs</i>
Owce	5,4	4,6	4,7	4,5	4,2	<i>Sheep</i>
Konie	0,0	0,7	0,9	0,4	0,4	<i>Horses</i>

W TYSIĄCACH TON WAGI ŻYWEJ
 IN THOUSAND TONNES OF LIVE WEIGHT

Bydło (bez cieląt)	31,5	29,3	23,4	18,0	16,0	<i>Cattle (excluding calves)</i>
Cielęta	3,3	1,7	2,1	1,6	1,4	<i>Calves</i>
Trzoda chlewna	113,4	113,3	119,4	137,0	128,5	<i>Pigs</i>
Owce	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	<i>Sheep</i>
Konie	0,0	0,4	0,6	0,2	0,2	<i>Horses</i>
Drób	152,0	205,2	219,4	209,8	183,4	<i>Poultry</i>
Kozy i króliki	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	<i>Goats and rabbits</i>

^a Dane obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne.

^a Data include purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption.

TABL. 14 (232). **PRODUKCJA MIĘSA^a, TŁUSZCZÓW I PODROBÓW**
PRODUCTION OF MEAT^a, FATS AND PLUCK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
W TYSIĄCACH TON IN THOUSAND TONNES					
Produkcja żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami).....	226,7	263,8	276,4	279,6	Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck)
mięso i tłuszcze	214,7	249,9	262,2	265,8	meat and fats
wołowe.....	16,5	15,4	11,9	9,3	beef
cielęce	2,0	1,0	1,3	1,0	veal
wieprzowe.....	88,5	88,4	93,1	106,9	pork
baranie.....	0,1	0,1	0,1	0,1	mutton
końskie	0,0	0,2	0,3	0,1	horseflesh
drobiowe	106,4	143,7	153,6	146,9	poultry
kozy i królicze ^b	1,3	1,3	2,1	1,6	goat and rabbit ^b
podroby	12,0	13,9	14,1	13,8	pluck
NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH ^c w kg PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND ^c in kg					
OGÓŁEM	263,5	263,6	269,4	TOTAL

^a W wadze poubojowej cieplej. Dane obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne. ^b Łącznie z dziczyzną. ^c Patrz uwagi ogólne, ust 3 na str. 286–287.

^a In post-slaughter warm weight. Data include purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption. ^b Including game. ^c See general notes, item 3 on pages 286–287.

TABL. 15 (233). **PRODUKCJA MLEKA KROWIEGO I JAJ KURZYCH**
PRODUCTION OF COWS' MILK AND HEN EGGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
Produkcja mleka:						Milk production:
w milionach litrów.....	811,1	922,3	941,7	948,4	905,8	in million litres
na 100 ha użytków rolnych ^a w tys. l	92,1	89,8	91,4	100,7	per 100 ha of agricultural land ^a in thous. l
Przeciętny roczny udój mleka od 1 krowy w l.....	4305	4549	4407	4442	4425	Average annual quantity of milk per cow in l
Produkcja jaj w mln szt.	149,0	157,2	167,4	163,3	142,4	Eggs production in mln units
Przeciętna roczna liczba jaj od 1 kury niośki w szt.	185	199	199	174	173	Average annual number of eggs per laying hen in units

^a Patrz uwagi ogólne, ust 3 na str. 286–287.

^a See general notes, item 3 on pages 286–287.

TABL. 16 (234). **CIĄGNIKI ROLNICZE**
Stan w czerwcu
AGRICULTURAL TRACTORS
As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	W tym gospodar- stwa indywidualne Of which private farms	SPECIFICATION
W sztukach..... 2005	47387	45868	In units
2010 ^a	51546	50091	
Powierzchnia użytków rolnych ^b na 1 ciągnik w ha	.	.	Agricultural land area ^b per tractor in ha
2010 ^a	19,4	17,2	

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^b Patrz uwagi ogólne, ust 3 na str. 286–287.

U w a g a. Od 2010 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co trzy lata.

^a Data of the Agricultural Census. ^b See general notes, item 3 on page 286–287.

N o t e. Since 2010 data on the basis of periodic surveys conducted every three years.

TABL. 17 (235). **ZUŻYCIENIE NAWOZÓW MINERALNYCH LUB CHEMICZNYCH
ORAZ WAPNIOWYCH W PRZELICZENIU NA CZYSTY SKŁADNIK**
**CONSUMPTION OF MINERAL OR CHEMICAL AND LIME FERTILIZERS
IN TERMS OF PURE INGREDIENT**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004/05	2009/10 ^a	2010/11	2011/12		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospodar- stwa indywidu- alne of which private farms	

W TONACH
IN TONNES

Nawozy mineralne lub chemiczne ^b	90150	109355	126577	109106	91109	Mineral or chemical fertilizers ^b
azotowe	55063	67602	80478	72242	60660	nitrogenous
fosforowe	14655	20639	22012	18086	15234	phosphatic
potasowe	20432	21114	24088	18778	15215	potassic
Nawozy wapniowe ^c	174102	42045	38159	37780	24781	Lime fertilizers ^c

NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH^d w kg
PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND^d in kg

Nawozy mineralne lub chemiczne ^b	109,2	120,7	105,1	101,3	Mineral or chemical fertilizers ^b
azotowe	67,5	76,8	69,6	67,5	nitrogenous
fosforowe	20,6	21,0	17,4	16,9	phosphatic
potasowe	21,1	23,0	18,1	16,9	potassic
Nawozy wapniowe ^c	42,0	36,4	36,4	27,6	Lime fertilizers ^c

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego 2010. ^b Łącznie z wieloskładnikowymi. ^c Przeważnie w postaci wapna palonego; łącznie z wapnem defekacyjnym. ^d Patrz uwagi ogólne, ust 3 na str. 286–287.

^a Data of the Agricultural Census 2010. ^b Including mixed fertilizers. ^c Most frequently in the form of quicklime; including defecated lime. ^d See general notes, item 3 on pages 286–287.

TABL. 18 (236). **WARTOŚĆ SKUPU PRODUKTÓW ROLNYCH (ceny bieżące^a)**
VALUE OF AGRICULTURAL PRODUCTS PROCUREMENT (current prices^a)

PRODUKTY ROLNE	2005	2010	2011	2012		AGRICULTURAL PRODUCTS
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
W TYSIĄCACH ZŁOTYCH IN THOUSAND ZLOTYS						
OGÓŁEM	1966542,5	2834877,2	3556530,5	3869855,4	3286170,9	TOTAL
Produkty roślinne	379459,5	684942,4	827952,0	1100932,6	793762,9	Crop products
w tym:						<i>of which:</i>
Zboża	228571,3	434256,1	581063,5	679405,6	478448,7	<i>Cereals</i>
w tym zboża podstawowe	219177,5	416464,0	542907,2	627368,2	442461,8	<i>of which basic cereals</i>
pszenica	162089,7	314584,0	427272,0	466582,0	317993,8	<i>wheat</i>
żyto	21804,6	37168,3	41511,9	55908,6	38924,8	<i>rye</i>
jęczmień	15064,1	15929,8	23060,7	23858,2	18133,5	<i>barley</i>
owies i mieszanki zbożowe	892,7	3512,7	6923,6	6991,6	4826,3	<i>oats and cereal mixed</i>
pszenżyto	19326,3	45269,2	44139,0	74027,8	62583,4	<i>triticale</i>
w tym zboża konsumpcyjne i paszowe	227347,9	432655,8	577232,2	673556,0	474096,6	<i>of which consumer and for feeds cereals</i>
w tym zboża podstawowe	217970,6	414863,6	539076,8	621518,6	438109,8	<i>of which basic cereals</i>
pszenica	161412,8	313627,7	425813,5	463526,8	315819,0	<i>wheat</i>
żyto	21759,5	37160,2	41349,2	55668,8	38685,0	<i>rye</i>
jęczmień	14725,1	15702,8	22163,9	23393,9	17914,7	<i>barley</i>
owies i mieszanki zbożowe	855,4	3397,6	6632,3	6732,3	4615,4	<i>oats and cereal mixed</i>
pszenżyto	19217,8	44975,2	43118,0	72196,8	61075,6	<i>triticale</i>
Strączkowe konsumpcyjne ^b	35,6	4,4	39,1	-	-	<i>Edible pulses^b</i>
Ziemniaki	3050,7	5850,7	9202,6	4884,1	650,8	<i>Potatoes</i>
Buraki cukrowe	32533,4	18398,8	20113,4	23933,1	16947,6	<i>Sugar beets</i>
Rzepak i rzepik	64098,7	165673,3	148299,0	302885,0	218020,8	<i>Rape and turnip rape</i>
Warzywa	23869,0	19788,4	19746,9	21938,2	19368,9	<i>Vegetables</i>
Owoce	15247,6	19519,8	23887,8	29614,8	27691,5	<i>Fruit</i>
Produkty zwierzęce	1587083,0	2149934,8	2728578,5	2768922,8	2492408,0	Animal products
w tym:						<i>of which:</i>
Żywiec rzeźny ^c	1041724,4	1324989,0	1737657,0	1786757,0	1587797,7	<i>Animals for slaughter^c</i>
bydło (bez cieląt)	96611,8	105116,6	113025,0	82914,2	69440,0	<i>cattle (excluding calves)</i>
cielęta	6788,6	4678,7	4665,5	4905,9	2827,6	<i>calves</i>
trzoda chlewna	362570,1	387772,9	485956,7	631117,7	582912,8	<i>pigs</i>
owce	503,5	473,9	633,6	706,1	616,9	<i>sheep</i>
konie	118,8	1243,1	1827,1	897,1	897,1	<i>horses</i>
drób	575131,5	825703,8	1131549,2	1066216,1	931103,2	<i>poultry</i>
Mleko krowie	535496,7	778686,3	941686,6	945584,6	892649,9	<i>Cows' milk</i>
Jaja kurze konsumpcyjne	3213,3	889,3	1061,8	2214,4	973,2	<i>Consumer hen eggs</i>

NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH^d w zł
PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND^d in zł

OGÓŁEM	2832	3392	3729	3654	TOTAL
Produkty: roślinne	684	790	1061	883	<i>Products: crop</i>
zwierzęce	2148	2602	2668	2772	<i>animal</i>

^a Płaconie dostawcom; bez podatku VAT. ^b Bez materiału siewnego. ^c W wadze żywej. ^d Patrz uwagi ogólne, ust 3 na str. 286–287.

^a Paid to suppliers; excluding VAT. ^b Excluding sowing. ^c In live weight. ^d See general notes, item 3 on page 286–287.

TABL. 19 (237). **SKUP WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH**
PROCUREMENT OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

PRODUKTY ROLNE	2005	2010	2011	2012		AGRICULTURAL PRODUCTS
				ogółem total	w tym gospodar- stwa indy- widualne of which private farms	
Zboża w t.....	642880	764471	716893	792175	564580	Cereals in t
w tym zboża pod- stawowe.....	615995	734930	664665	726037	518154	of which basic cereals
pszenica.....	430152	513719	509176	518784	357116	wheat
żyto.....	78172	84415	52636	76135	53908	rye
jęczmień.....	40421	31210	30302	28506	21665	barley
owies i mieszanki zbożowe.....	3041	9475	11501	10777	7586	oats and cereal mixed
pszenżyto.....	64209	96111	61050	91835	77879	triticale
w tym zboża konsump- cyjne i paszowe.....	640261	762571	713453	787029	560287	of which consumer and for feeds cereals
w tym zboża pod- stawowe.....	613388	733030	661225	720891	513861	of which basic cereals
pszenica.....	428668	512756	507961	516325	355160	wheat
żyto.....	78019	84399	52524	75863	53636	rye
jęczmień.....	39916	30904	29418	28127	21430	barley
owies i mieszanki zbożowe.....	2929	9257	11204	10451	7295	oats and cereal mixed
pszenżyto.....	63856	95714	60118	90125	76340	triticale
Strączkowe konsump- cyjne ^a w t.....	32	4	52	-	-	Edible pulses ^a in t
Ziemniaki w t.....	13661	9156	8673	7303	1013	Potatoes in t
Buraki cukrowe w t.....	181341	161716	158154	169486	119696	Sugar beets in t
Rzepak i rzepik w t.....	83848	128425	79677	155064	111360	Rape and turnip rape in t
Warzywa w t.....	43423	38254	33036	46231	41025	Vegetables in t
Owoce w t.....	16216	9800	8727	12861	11622	Fruit in t
Żywiec rzeźny ^b w t.....	265863	315293	342192	336324	299150	Animals for slaughter ^b in t
bydło (bez cieląt).....	23797	24592	20721	13261	11312	cattle (excluding calves)
cielęta.....	698	551	627	492	275	calves
trzoda chlewna.....	93454	96677	106296	113709	105169	pigs
owce.....	85	78	88	98	87	sheep
konie.....	17	199	277	115	115	horses
drób.....	147812	193196	214183	208649	182192	poultry
Żywiec rzeźny w przeli- czeniu na mięso (łącz- nie z tłuszczami) ^c w t..	189291	224053	243940	241969	215578	Animals for slaughter in terms of meat (includ- ing fats) ^c in t
Mleko krowie w tys. l.....	566524	705595	750905	777690	737162	Cows' milk in thous. l
Jaja kurze konsumpcyjne w tys. szt.....	7790	9179	6698	9339	3424	Consumer hen eggs in thous. units

^a Bez materiału siewnego. ^b W wadze żywej. ^c Wołowe, cielęce, wieprzowe, baranie, końskie i drobiowe; w wadze po-
bójowej ciepłej.

^a Excluding sowing. ^b In live weight. ^c Beef, veal, pork, mutton, horseflesh and poultry; in post-slaughter warm weight.

TABL. 20 (238). **EKOLOGICZNE GOSPODARSTWA ROLNE**
ORGANIC FARMS

LATA YEARS	Z certyfikatem <i>Certified</i>		W okresie przestawiania <i>Under conversion</i>	
	gospodarstwa <i>farms</i>	powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w ha <i>organic agricultural land in ha</i>	gospodarstwa <i>farms</i>	powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w ha <i>organic agricultural land in ha</i>
2005	106	4442	326	10078
2010	989	34130	1290	41112
2011	1438	51580	1595	46893
2012	2160	67615	1633	45330

Źródło: dane Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych.

Source: data of the Main Inspectorate of Agricultural and Food Quality.

Łowiectwo Hunting

TABL. 21 (239). **WAŻNIEJSZE ZWIERZĘTA ŁOWNE^a**

Stan w dniu 10 III

MAJOR GAME SPECIES^a

As of 10 III

ZWIERZĘTA ŁOWNE	2005	2010	2011	2012	GAME SPECIES
W SZTUKACH IN HEADS					
Łosie.....	583	1520	1774	2628	Moose
Daniele	880	1322	1497	1625	Fallow deer
Muflony.....	51	30	45	60	Mouflons
W TYSIĄCACH SZTUK IN THOUSAND HEADS					
Jelenie.....	13,2	15,7	17,2	24,1	Deer
Sarny.....	51,2	59,7	59,3	63,8	Roe deer
Dziki	15,9	24,7	24,8	25,5	Wild boars
Lisy.....	16,0	15,6	16,8	17,1	Foxes
Zajęce	18,5	28,2	30,8	35,1	Hares
Bazanty	3,4	3,7	3,4	3,2	Pheasants
Kuropatwy	8,6	9,8	9,5	9,3	Partridges

^a Dane szacunkowe; do 2011 r. nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe.

Źródło: dane Agencji Nieruchomości Rolnych, Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.

^a Estimated data; until 2011 excluding centres of game breeding managed by the State Forests.

Source: data of the Agricultural Property Agency, the Directorate General of the State Forests and the Polish Hunting Association.

TABL. 22 (240). **ODSTRZAŁ^a WAŻNIEJSZYCH ZWIERZĄT ŁOWNYCH**
SHOOT^a OF MAIN GAME SPECIES

ZWIERZĘTA ŁOWNE	2005/06 ^b	2010/11 ^b	2011/12	2012/13	GAME SPECIES
	w sztukach <i>in heads</i>				
Łosie	-	-	-	-	Moose
Jelenie	2989	4014	5345	6320	Deer
Daniele	156	287	336	400	Fallow deer
Sarny	11843	13354	13071	13877	Roe deer
Dziki	11584	22669	18398	26122	Wild boars
Lisy	9782	10085	9366	10347	Foxes
Zające	474	172	49	70	Hares
Bażanty	346	198	224	402	Pheasants
Kuropatwy	67	10	-	-	Partridges

^a Dane dotyczą łowieckiego roku gospodarczego liczonego od 1 IV danego roku do 31 III roku następnego. ^b Dane nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe.

Ź r ó d ł o: dane Agencji Nieruchomości Rolnych (do roku łowieckiego 2011/12), Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.

^a Data concern the hunting economic year defined from 1 IV of a given year to 31 III of the following year. ^b Data excluding centres of game breeding managed by the State Forests.

S o u r c e: data of the Agricultural Property Agency (until the hunting year 2011/12), the Directorate General of the State Forests and the Polish Hunting Association.

TABL. 23 (241). **KOŁA I CZŁONKOWIE POLSKIEGO ZWIĄZKU ŁOWIECKIEGO ORAZ OBWODY ŁOWIECKIE**

Stan w dniu 10 III

CLUBS AND MEMBERS OF THE POLISH HUNTING ASSOCIATION AND HUNTING DISTRICTS

As of 10 III

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Koła łowieckie:					Hunting clubs:
liczba ^a	89	114	114 ^b	113	number ^a
członkowie ^c	4915	3382	6886	7037	members ^c
Obwody łowieckie:					Hunting districts:
liczba	329	332	334	332	number
powierzchnia w tys. ha	2012,5	2058,5	2073,1	2059,9	area in thous. ha
w tym na gruntach leśnych .	571,6	595,8	592,0	596,0	of which on forest land

^a Dane grupowane według siedziby koła łowieckiego. ^b 2010 r. ^c Dane grupowane według siedziby zamieszkania członka koła.

Ź r ó d ł o: dane Polskiego Związku Łowieckiego.

^a Data grouped according to the seat of hunting club. ^b 2010. ^c Data grouped according to the seat of member of hunting club.

S o u r c e: data of the Polish Hunting Association.

Leśnictwo

Forestry

TABL. 24 (242). **POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH**

Stan w dniu 31 XII
FOREST LAND
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M w ha.....	745608	761394	764104	766494	TOTAL in ha
Lasy.....	725271	740765	743534	745905	Forests
Publiczne.....	688046	691339	690782	690789	Public
zalesione.....	677540	679322	678438	678708	wooded
niezalesione.....	10506	12016	12344	12080	non-wooded
własność Skarbu Państwa.....	684704	687902	687346	687348	owned by the State Treasury
zalesione.....	674348	676058	675174	675440	wooded
niezalesione.....	10356	11844	12171	11908	non-wooded
w tym:					of which:
w zarządzie Lasów Państwo- wych.....	675546	680758	680665	680963	managed by the State Forests
zalesione.....	665296	668929	668514	669075	wooded
niezalesione.....	10250	11829	12151	11888	non-wooded
własność gmin ^a	3342	3437	3437	3441	gmina ^a owned
zalesione.....	3192	3265	3264	3269	wooded
niezalesione.....	150	172	172	172	non-wooded
Prywatne.....	37225	49426	52752	55116	Private
zalesione.....	36691	49042	52321	54673	wooded
niezalesione.....	533	384	431	443	non-wooded
Grunty związane z gospodarką leśną.....	20336	20629	20570	20589	Land connected with silviculture
LESISTOŚĆ w %.....	30,0	30,6	30,8	30,9	FOREST COVER in %
UDZIAŁ POWIERZCHNI GRUNTÓW LEŚNYCH W POWIERZCHNI ŁĄDOWEJ WOJEWÓDZTWA w %.....	32,7	33,4	33,5	33,6	SHARE OF FOREST LAND IN LAND AREA OF THE VOIVODSHIP in %

^a Dotyczy także gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a It is also concerning gminas which are also cities with powiat status.

Uwaga do tablic 25, 26

Dane opracowano na podstawie wielkoobszarowej inwentaryzacji stanu lasów kraju przeprowadzonej w latach 2008–2012 przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej.

Note to tables 25, 26

Data prepared on the large-scale forest inventory in the country conducted in 2008–2012 by the Bureau for Forest Management and Geodesy.

TABL. 25 (243). **POWIERZCHNIA LASÓW**
FOREST AREAS
A. WEDŁUG WIEKU DRZEWOSTANÓW
BY AGE OF TREE STANDS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem w ha Grand total in ha	W tym – w % ogółem – powierzchnia zalesiona Of which wooded area in % of grand total area								
		razem total	drzewostany tree stands							w klasie odno- wienia ^a i o bu- dowie przerę- bowej in renewal class ^a with a trough- fell con- struc- tion
			w klasie wieku in age group							
			I (1–20 lat years)	II (21–40)	III (41–60)	IV (61–80)	V (81–100)	VI i wyż- sze and higher (101 lat i więcej years and older)		
OGÓŁEM TOTAL	743535	94,3	14,7	15,1	25,3	15,9	12,5	10,1	0,7	
w tym of which										
w zarządzie Lasów Państwowych..... managed by the State Forests	680665	94,4	14,3	15,0	24,6	16,2	13,1	10,5	0,7	
las prywatne	52752	92,0	21,3	19,7	33,4	8,7	6,4	2,5	-	

^a Łącznie z klasą do odnowienia.

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

^a Including regeneration class.

Source: data of the Directorate General of the State Forests.

TABL. 25 (243). **POWIERZCHNIA LASÓW (dok.)**

FOREST AREAS (cont.)

B. WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE
BY DOMINANT SPECIES IN THE TREE STANDS

GATUNKI DRZEW	Ogółem <i>Total</i>		W tym <i>Of which</i>		SPECIES OF TREES
			w zarządzie Lasów Państwowych <i>of which managed by the State Forests</i>	lasy prywatne <i>private forests</i>	
	w ha <i>in ha</i>	w odsetkach <i>in percent</i>			
O G Ó Ł E M	743535	100,0	100,0	100,0	T O T A L
Drzewa iglaste.....	458448	61,6	63,7	40,4	<i>Coniferous trees</i>
w tym:					<i>of which:</i>
sosna.....	364965	49,1	50,6	34,0	<i>pine</i>
świerk.....	87169	11,7	12,3	5,3	<i>spruce</i>
jodła.....	-	-	-	-	<i>fir</i>
Drzewa liściaste.....	285087	38,4	36,3	59,6	<i>Broadleaved trees</i>
w tym:					<i>of which:</i>
buk.....	30259	4,1	4,2	0,8	<i>beech</i>
dąb.....	60961	8,2	8,4	7,2	<i>oak</i>
grab.....	11784	1,6	1,7	0,9	<i>hornbeam</i>
brzoza.....	92015	12,4	11,1	25,7	<i>birch</i>
olcha.....	65609	8,8	7,9	16,4	<i>alder</i>
osika.....	7351	1,0	0,8	4,2	<i>aspen</i>

Ź r ó d ł o: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

S o u r c e: data of the Directorate General of the State Forests.

TABL. 26 (244). **ZASOBY DRZEWNE NA PNIU**
GROWING STOCK OF STANDING WOOD
A. WEDŁUG WIEKU DRZEWOSTANÓW
BY AGE OF TREE STANDS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem grubizna brutto ^a w tys. m ³ Gross ^a grand total timber in thous. m ³	W tym – w % ogółem – na powierzchni zalesionej Of which wooded area in % of grand total area									
		razem total	drzewostany tree stands							w klasie odnowienia ^c i o budowie przerebowej in renewal class ^c with a through-fell construction	przes-toje ^b hold-over trees ^b
			w klasie wieku in age group								
			I (1–20 lat years)	II (21–40)	III (41–60)	IV (61–80)	V (81–100)	VI i wyższe and higher (101 lat i więcej years and older)			
OGÓŁEM	198635,7	99,4	1,1	9,7	28,3	21,9	18,8	17,9	1,0	0,7	
TOTAL w tym of which w zarządzie Lasów Państwowych.....	183760,3	99,4	1,0	9,4	27,4	22,0	19,4	18,4	1,1	0,7	
las prywatne	11513,8	98,9	3,4	18,6	43,9	13,8	12,5	6,2	-	0,5	
private forests											

B. WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE
BY DOMINANT SPECIES IN THE TREE STANDS

GATUNKI DRZEW	Ogółem grubizna brutto ^a Gross ^a total timber	W tym Of which			SPECIES OF TREES
		w zarządzie Lasów Państwowych of which managed by the State Forests		las prywatne private forests	
		w tys. m ³ in thous m ³	w odsetkach in percent		
OGÓŁEM	198635,7	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Drzewa iglaste.....	135114,1	68,1	70,2	43,5	Coniferous trees
w tym:					of which:
sosna.....	113084,3	57,0	58,5	40,8	pine
świerk	20691,6	10,4	11,0	2,6	spruce
jodła.....	-	-	-	-	fir
Drzewa liściaste.....	63521,7	31,9	29,8	56,5	Broadleaved trees
w tym:					of which:
buk.....	9638,0	4,9	5,0	0,8	beech
dąb	10121,0	5,1	5,1	6,6	oak
grab	3430,7	1,7	1,8	1,1	hornbeam
brzoza.....	18717,1	9,4	8,6	21,3	birch
olcha.....	16294,0	8,2	7,0	17,7	alder
osika.....	1651,5	0,8	0,6	4,7	aspens

^a W korze. ^b Drzewa niewycięte w terminie przewidzianym kolejną rębności. ^c Łącznie z klasą do odnowienia.
 Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

^a Overbark. ^b Trees not felled in the assumed throughfell order. ^c Including regeneration class.
 Source: data of the Directorate General of the State Forests.

TABL. 27 (245). **ODNOWIENIA, ZALESIENIA I INNE PRACE HODOWLANE**
RENEWALS, AFFORESTATIONS AND OTHER FOREST BREEDING WORK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012				SPECIFICATION
				ogółem grand total	lasy publiczne public forests		lasy prywatne ^a private forests ^a	
					razem total	w tym własność Skarbu Państwa of which owned by the State Treasury		
w ha in ha								
Powierzchnia produkcyjna szkółek leśnych (stan w dniu 31 XII).....	240	195	178	147	147	147	-	Production area of forest nurseries (as of 31 XII)
Odnowienia i zalesienia	6530	4375	4906	5191	4308	4299	884	Renewals and afforestations
odnowienia	4273	3239	3861	4313	4264	4258	49	renewals
sztuczne	4087	3089	3579	3907	3873	3870	34	artificial
zrębów ^b	3919	3030	3527	3867	3841	3840	26	fellings sites ^b
halizn i płazowin.	168	59	52	40	32	30	8	blanks and irregularly stocked open stands
naturalne.....	186	150	282	405	391	388	14	natural
zalesienia ^c	2257	1136	1045	879	44	41	835	afforestations ^c
Poprawki i uzupełnienia ^d	558	413	350	413	346	306	67	Corrections and supplements ^d
Pielęgnowanie ^e	31493	25169	27423	29466	27940	27861	1526	Tending ^e
w tym:								of which:
upraw.....	22322	18009	19485	21298	19775	19706	1523	crops
młodników.....	8610	6811	7560	7858	7858	7858	-	greenwoods
wprowadzanie podszytów ^f	463	219	353	297	297	297	-	introduction of undergrowth ^f
Melioracje.....	3409	3749	4642	4343	4343	4343	-	Drainage

^a Dane szacunkowe. ^b Łącznie z odnowieniami pod osłoną drzewostanów. ^c Użytków rolnych i nieużytków przeznaczonych do zalesienia w planie zagospodarowania przestrzennego. ^d Dodatkowe wprowadzanie sadzonek w uprawach i młodnikach, w powstałych lukach i przerzedzeniach. ^e Prace hodowlane związane z pielęgnowaniem gleby i drzewostanu w wieku do 20 lat. ^f Sadzenie krzewów lub drzew stale znajdujących się w dolnej warstwie drzewostanu, spełniających rolę pielęgnacyjną.

^a Estimated data. ^b Including renewals protected by tree stands. ^c Agricultural land and wasteland designated for afforestation in land development plan. ^d Additional introduction of seedlings into crops and greenwoods as well as into gaps and thinnings. ^e Forest breeding work connected with tending soils and tree stands aged up to 20 years. ^f Planting bushes or trees remaining in lower layers of a tree stand and serving a tending role.

TABL. 28 (246). **POZYSKANIE DREWNA^a**
REMOVALS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012				SPECIFICATION
				ogółem <i>grand total</i>	lasy publiczne <i>public forests</i>		lasy prywatne <i>private forests</i>	
					razem <i>total</i>	w tym własność Skarbu Państwa <i>of which owned by the State Treasury</i>		
OGÓŁEM w dam³	3065,4	3437,0	3466,3	3495,4	3450,8	3446,7	44,6	TOTAL in dam³
Grubizna.....	2953,1	3308,7	3322,8	3363,2	3318,6	3314,5	44,6	Timber
Grubizna iglasta.....	2047,1	2285,3	2296,3	2291,1	2266,6	2264,6	24,5	<i>Coniferous</i>
w tym drewno:								<i>of which:</i>
wielkowymiarowe.....	895,2	1053,4	1067,9	1066,6	1052,3	1051,1	14,3	<i>large-size wood</i>
średniowymiarowe do przerobu przemysłowego.....	1060,3	1120,7	1099,4	1084,2	1078,2	1077,7	6,1	<i>medium-size wood for industrial uses</i>
Grubizna liściasta.....	905,9	1023,4	1026,5	1072,1	1052,0	1049,9	20,1	<i>Non-coniferous</i>
w tym drewno:								<i>of which:</i>
wielkowymiarowe.....	361,3	387,1	408,6	408,1	400,9	399,7	7,3	<i>large-size wood</i>
średniowymiarowe do przerobu przemysłowego.....	438,0	503,3	465,2	485,9	480,3	479,9	5,6	<i>medium-size wood for industrial uses</i>
Drewno małowymiarowe^b.....	112,4	128,4	143,5	132,2	132,2	132,2	.	Slash^b
Do przerobu przemysłowego.....	19,4	9,9	8,7	8,1	8,1	8,1	.	<i>Slash for industrial uses</i>
Opatowe.....	93,0	118,5	134,8	124,1	124,1	124,1	.	<i>Slash for fuel</i>
GRUBIZNA NA 100 ha POWIERZCHNI LASÓW w m³.....	407,2	446,7	446,9	450,9	480,4	482,2	80,9	TIMBER PER 100 ha OF FOREST AREAS in m³

^a Bez pozyskania drewna (grubizny) z zadrzewień. ^b Wylącznie w lasach publicznych.

U w a g a. Dla prezentowanych lat nie pozyskano karpiny.

^a Excluding logging (large timber) from plantings. ^b Exclusively in public forests.

N o t e. For presented years the stump wood wasn't gained.

DZIAŁ XVI

PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO

Uwagi ogólne

Przemysł

1. Informacje w zakresie **przemysłu** dotyczą podmiotów gospodarczych zaliczonych zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności – PKD 2007 do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

W tabl. 3 uwzględniono jednostki i zakłady budżetowe oraz gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych (zaliczonych do wyżej wymienionych sekcji). Dane o produkcji wyrobów obejmują również działalność podmiotów produkujących wyroby przemysłowe, a zaliczanych do innych sekcji niż: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

2. Dane opracowano **metodą przedsiębiorstw**, z wyjątkiem informacji o ilości produkcji wyrobów, które opracowano metodą zakładową, tj. według rzeczywistej lokalizacji produkcji, a nie według miejsca siedziby przedsiębiorstwa. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 5 na str. 27.

3. Przedstawione w tabl. 3 wyroby prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Wyrobów i Usług (PKWiU 2008).

W niektórych przypadkach wprowadzono tzw. „pozycje niezgodne” z grupowaniami PKWiU, które stanowią:

- sumę niektórych pozycji PKWiU lub ich części,
- pozycję zbiorczą utworzoną w oparciu o inne niż występujące w PKWiU, kryteria.

Ponadto w niektórych wyrobach zastosowano również skrócone nazwy.

CHAPTER XVI

INDUSTRY AND CONSTRUCTION

General notes

Industry

1. Information within the scope of **industry** concerns economic entities included, in accordance with Polish Classification of Activities – PKD 2007 in the sections: „Mining and quarrying”, „Manufacturing”, „Electricity, gas, steam and air conditioning supply” and „Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”.

In table 3 were included budgetary entities and establishments and auxiliary units of budgetary entities (included in the above mentioned sections). Data regarding the production of products also include the activity of entities producing industrial products and included in sections other than „Mining and quarrying”, „Manufacturing”, „Electricity, gas, steam and air conditioning supply” and „Water supply; sewage, waste management and remediation activities”.

2. Data were compiled using **the enterprise method**, excluding information concerning the quantity of production of goods, which were compiled using the company method, i.e. by real location of production, not by the seat of enterprise. The definition of the enterprise method is presented in the general notes to the Yearbook, item 5 on page 27.

3. Products in table 3 are presented according to the Polish Classification of Products and Services (PKWiU 2008).

In some cases the so-called inconsistent with PKWiU codes items were introduced. They comprise however:

- the sum of some PKWiU positions or the sum of their parts,
- collective item based on other criteria than the ones which are in PKWiU.

Moreover, abbreviated names were used for some products.

4. Produkcja sprzedana dotyczy całokształtu działalności podmiotu gospodarczego, tj. zarówno działalności przemysłowej, jak i nieprzemysłowej.

Produkcja sprzedana przemysłu obejmuje:

- 1) wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;
- 2) wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych jak i nieprzemysłowych;
- 3) zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej.
- 4) wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- 5) produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

Produkcję sprzedaną przemysłu prezentuje się w cenach bazowych. Definicję **ceny bazowej** podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 9 na str. 28.

Jako **cenę stałą** w 2012 r. przyjęto ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.).

5. W danych dotyczących produkcji uwzględniono wartość pracy nakładczej.

Praca nakładcza w przemyśle jest to zarobkowe wykonywanie przez osoby fizyczne – na zlecenie i na rachunek podmiotów gospodarczych (nakładców) – czynności polegających na wytwarzaniu wyrobów lub ich części z materiałów powierzonych przez nakładców oraz z surowców własnych lokalnego pochodzenia, np.: słoma, wiklina, trzcina, glina, a także na wykończaniu, uszlachetnianiu, naprawie i konserwacji wyrobów lub ich części oraz świadczeniu innych usług zleconych przez nakładców.

6. Dane dotyczące **zatrudnienia w przemyśle** obejmują zatrudnionych na podstawie stosunku pracy.

Do zatrudnionych w przemyśle nie zaliczono:

- 1) uczniów, którzy zawarli z zakładem pracy umowę o pracę w celu przygotowania zawodowego;
- 2) agentów;
- 3) osób wykonujących pracę nakładczą.

4. Sold production concerns the total activity of an economic entity, i.e., both industrial and non-industrial production.

Sold production of industry includes:

- 1) the value of finished products sold (regardless of whether or not payments due were received for them), semi-finished products and parts of own production;
- 2) the value of paid work and services rendered, i.e., both industrial and non-industrial;
- 3) lump sum agent fees in the case of concluding an agreement on commission terms and full agent fees in the case of concluding an agency agreement.
- 4) the value of products in the form of settlements in kind;
- 5) products designated for increasing the value of own fixed assets.

Sold production of industry is presented in basic prices. The definition of basic price is given in the general notes to the Yearbook, item 9 on page 28.

As constant prices in 2012 constant prices 2010 were adopted (average current prices 2010).

5. In data concerning production, the value of outwork is included.

Outwork in industry is the paid execution, by natural persons, on the order of and for the benefit of economic entities (outworkers), of activities consisting in the manufacturing of products or their parts from materials supplied by the work provider as well as from raw materials of local origin, e.g.: straw, wicker, reed, clay, and in finishing, refining, repairing and conserving products or their parts as well as in the rendering of other services ordered by the work provider.

6. Data concerning **employment in industry** include employees hired on the basis of employment contracts.

Employed in industry do not include:

- 1) apprentices, who concluded a labour contract with an employer for the purpose of vocational training;
- 2) agents;
- 3) persons engaged in outwork.

Dane dotyczące przeciętnego zatrudnienia i przeciętnych wynagrodzeń wykazano w przeliczeniu niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych.

Budownictwo

1. Informacje w dziale dotyczą działalności podmiotów gospodarczych zaliczonych zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności – PKD 2007 do sekcji „Budownictwo”.

2. Dane według grup PKD opracowano **metodą przedsiębiorstw**. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do Rocznika ust. 5 na str. 27.

3. **Produkcja budowlano-montażowa** dotyczy działalności zrealizowanej na terenie kraju i obejmuje roboty budowlane o charakterze inwestycyjnym, remontowym i konserwacyjnym oraz budownictwo tymczasowe na placach budów – wykonane siłami własnymi systemem zleceńowym przez podmioty budowlane na rzecz obcych zlecających.

4. Podziału produkcji budowlano-montażowej według rodzajów obiektów budowlanych oraz podziału budynków oddanych do użytkowania według rodzajów budynków dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (PKOB).

5. Dane o **budynkach oddanych do użytkowania** (przez wszystkich inwestorów) dotyczą:

- w zakresie liczby budynków – budynków nowo wybudowanych,
- w zakresie kubatury budynków – budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

6. Dane o **przeciętnym zatrudnieniu i przeciętnym wynagrodzeniu miesięcznym** dotyczą pracowników najemnych, tj. osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie lub wybór) i obejmują pracowników pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych – na terenie kraju – w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

Data concerning average paid employment and average wages and salaries are given after converting of part-time paid employees on full-time paid employees.

Construction

1. Information in the chapter concerns activities of economic entities included, in accordance with Polish Classification of Activities – PKD 2007, in the section „Construction”.

2. Data according to PKD 2007 groups were compiled using **the enterprise method**. The definition of the enterprise method is presented in the general notes to the Yearbook, item 5 on page 27.

3. **Construction and assembly production** concerns activity realized domestically and includes construction works with an investment and a restoration – conservation character as well as temporary construction on construction sites realized by construction entities on the basis of the contract system for outside clients.

4. The division of construction and assembly production by type of construction as well as the division of buildings completed by type of buildings was made on the basis of the Polish Classification of Construction Objects (PKOB).

5. Data on **buildings completed** (by all investors) concern:

- within the scope of the number of buildings – newly built buildings,
- within the scope of the cubic volume of buildings – newly built and expanded buildings (the expanded part only).

6. Data regarding **average employment and average monthly wages and salaries** concern hired employees, i.e., persons employed on the basis of a work agreement (labour contract, appointment, promotion or selection) and includes full-time and part-time paid employees, within the country, calculated as full-time employment.

Przemysł Industry

TABL. 1 (249). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU^a (ceny bieżące)**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2011	2012		
	w mln zł in mln zł				w odsetkach in percent	2011 = 100 (ceny stałe) (constant prices)
OGÓŁEM	14593,0	20798,6	25420,2	25462,4	100,0	96,5
TOTAL						
sektor publiczny	785,2	1024,1	914,1	927,8	3,6	x
public sector						
sektor prywatny	13807,8	19774,5	24506,2	24534,6	96,4	x
private sector						
Górnictwo i wydobywanie	115,2	166,3	327,9	259,8	1,0	83,5
Mining and quarrying						
Przetwórstwo przemysłowe	13817,6	19643,2	24063,2	24093,6	94,6	96,3
Manufacturing						
w tym: of which:						
Produkcja artykułów spożywczych	3911,2	7891,8	9705,1	9357,0	36,7	93,1
Manufacture of food products						
Produkcja wyrobów tekstylnych	116,5	87,7	111,4	105,3	0,4	92,2
Manufacture of textiles						
Produkcja odzieży	185,2	137,9	142,1	134,7	0,5	98,2
Manufacture of wearing apparel						
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ⁴	1040,4	1076,0	1270,0	1300,2	5,1	100,2
Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker ⁴						
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	169,1	230,5	250,2	278,1	1,1	116,0
Manufacture of paper and paper products						
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	177,8	268,1	258,3	254,9	1,0	99,3
Printing and reproduction of recorded media						
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych ..	205,9	214,3	259,6	218,6	0,9	80,7
Manufacture of chemicals and chemical products						
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	488,1	731,4	864,2	860,1	3,4	96,9
Manufacture of other non-metallic mineral products						
Produkcja wyrobów z metali ⁴	1046,1	1317,0	1581,0	1641,3	6,4	108,2
Manufacture of metal products ⁴						
Produkcja urządzeń elektrycznych Manufacture of electrical equipment	165,8	339,6	431,7	433,4	1,7	104,3
Produkcja maszyn i urządzeń ⁴	548,5	653,3	748,3	887,7	3,5	114,5
Manufacture of machinery and equipment n.e.c.						

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 1 (249). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU^a (ceny bieżące) (dok.)**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY^a (current prices) (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2011	2012		
	w mln zł in mln zł			w odset- kach in percent	2011 = 100 (ceny stałe) (constant prices)	
Przetwórstwo przemysłowe (dok.) Manufacturing (cont.)						
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ⁴ <i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>	196,8	99,4	213,8	178,4	0,7	81,0
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego <i>Manufacture of other transport equipment</i>	211,7	234,5	377,1	416,1	1,6	103,5
Produkcja mebli..... <i>Manufacture of furniture</i>	2167,4	2262,7	2604,1	2600,4	10,2	96,7
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę⁴.. Electricity, gas, steam and air conditioning supply	334,3	430,6	409,3	447,3	1,8	105,0
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja⁴..... Water supply; sewerage, waste management and remediation activities	325,9	558,5	619,9	661,8	2,6	103,7
w tym: of which:						
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody..... <i>Water collection, treatment and supply</i>	91,2	131,7	165,4	179,6	0,7	104,6
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ⁴ <i>Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery</i>	99,4	219,8	264,3	281,0	1,1	104,0

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 2 (250). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU WEDŁUG LICZBY ZATRUDNIONYCH
W PODMIOTACH GOSPODARCZYCH W PRZEMYSŁE^a (ceny bieżące)**
**SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY BY NUMBER OF PAID EMPLOYEES
IN ECONOMIC ENTITIES IN INDUSTRY^a (current prices)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w mln zł		in mln zł		
O G Ó Ł E M	14593,0	20798,6	25420,2	25462,4	TOTAL entities with following number of paid employees:
podmioty o liczbie zatrudnionych:					
49 osób i mniej.....	2643,7	3138,6	3955,2	3413,5	49 persons and less
50–249.....	5387,7	5808,9	6867,8	7156,4	50–249
250–499.....	1632,7	2423,9	2969,4	3321,5	250–499
500–999.....	1159,3	2112,2	2240,5	2522,4	500–999
1000 osób i więcej.....	3769,5	7315,0	9387,3	9048,6	1000 persons and more

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 3 (251). **PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH WYROBÓW^a**
PRODUCTION OF MAJOR PRODUCTS^a

WYROBY	2005	2010	2011	2012		PRODUCTS
				ogółem total	udział w produkcji krajowej w % share in domestic production in %	
Mięso drobiowe w tys. t	126,2	140,5	174,2	192,3	10,0	<i>Poultry meat in thous. t</i>
Masło i pozostałe tłuszcze do smarowania ^b w tys. t	17,7	4,7	1,4	1,7	1,0	<i>Butter and dairy spreads in thous. t</i>
Sery, twarogi w tys. t	42,5	23,4	35,8	35,2	4,4	<i>Cheese and curds in thous. t</i>
Garsonki i zestawy odzieżowe damskie lub dziewczęce w tys. szt.	108	78	144	84	1,4	<i>Women's or girls' suits and ensembles in thous. units</i>
Marynarki i wdzianka męskie lub chłopięce w tys. szt.	133	104	105	131	14,7	<i>Men's or boy's jackets and blazers in thous. units</i>
Żakiety damskie lub dziewczęce w tys. szt.	291	140	126	108	6,0	<i>Women's or girl's jackets in thous. units</i>
Sukienki spódnice i spódnicospodnie damskie lub dziewczęce w tys. szt.	491	193	197	222	4,7	<i>Women's or girl's dresses, skirts, and culottes in thous. units</i>
Blezery, pulowery, swetry, kamizelki i podobne wyroby dziane w tys. szt.	225	249	148	3,0	<i>Jerseys, pullovers, cardigans, waistcoats and similar ar- ticles, knitted or crocheted in thous. units</i>
Tarcica iglasta w dam ³	246,8	196,1	223,4	207,1	5,4	<i>Coniferous sawnwood in dam³</i>
Tarcica liściasta w dam ³	41,6	29,4	20,1	23,2	5,1	<i>Leafy sawnwood in dam³</i>
Okna i drzwi, ościeżnice i progi drewniane w tys. m ²	3589,4	2106,6	2259,5	2258,5	15,7	<i>Windows and doors, casings and wooden thresholds in thous. m²</i>

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Otrzymywane z mleka.
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 4 (252). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE W PRZEMYSŁE^a**
AVERAGE PAID EMPLOYMENT IN INDUSTRY^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012
OGÓŁEM	79173	80056	78419
TOTAL			
sektor publiczny	8045	7123	6762
<i>public sector</i>			
sektor prywatny	71128	72932	71658
<i>private sector</i>			
Górnictwo i wydobywanie	410	553	532
Mining and quarrying			
Przetwórstwo przemysłowe	72065	72732	71109
Manufacturing			
w tym:			
<i>of which:</i>			
Produkcja artykułów spożywczych	18783	17402	16861
<i>Manufacture of food products</i>			
Produkcja wyrobów tekstylnych	750	809	789
<i>Manufacture of textiles</i>			
Produkcja odzieży	3543	3020	2857
<i>Manufacture of wearing apparel</i>			
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ⁴	7529	7132	7044
<i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker⁴</i>			
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	1109	1087	1119
<i>Manufacture of paper and paper products</i>			
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	756	738	621
<i>Printing and reproduction of recorded media</i>			
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	417	393	261
<i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>			
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych.	3358	3608	3640
<i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>			
Produkcja wyrobów z metali ⁴	5678	5772	5978
<i>Manufacture of metal products⁴</i>			
Produkcja urządzeń elektrycznych	1275	1578	1650
<i>Manufacture of electrical equipment</i>			
Produkcja maszyn i urządzeń ⁴	2868	2747	2937
<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>			
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ⁴	1129	1134	1033
<i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>			
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	951	1590	1549
<i>Manufacture of other transport equipment</i>			
Produkcja mebli	14163	14360	14073
<i>Manufacture of furniture</i>			
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę⁴	2074	2012	1958
Electricity, gas, steam and air conditioning supply			
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja⁴.	4624	4759	4820
Water supply; sewerage, waste management and remediation activities			
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	1428	1705	1668
<i>Water collection, treatment and supply</i>			
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ⁴	1575	1687	1764
<i>Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery</i>			

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

TABL. 5 (253). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W PRZEMYSŁE^a**
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN INDUSTRY^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012
	in zł		
OGÓŁEM	2644,30	2799,77	2953,55
TOTAL			
sektor publiczny	2969,66	3154,97	3320,88
<i>public sector</i>			
sektor prywatny	2607,50	2765,11	2918,85
<i>private sector</i>			
Górnictwo i wydobywanie	3707,38	3353,92	3323,89
Mining and quarrying			
Przetwórstwo przemysłowe	2586,08	2747,10	2904,92
Manufacturing			
w tym: of which:			
Produkcja artykułów spożywczych	2449,92	2595,37	2798,58
<i>Manufacture of food products</i>			
Produkcja wyrobów tekstylnych	1958,26	2244,07	2130,01
<i>Manufacture of textiles</i>			
Produkcja odzieży	1598,72	1745,81	1858,65
<i>Manufacture of wearing apparel</i>			
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ⁴	2094,78	2210,66	2334,72
<i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker⁴</i>			
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	2448,62	2576,52	2569,19
<i>Manufacture of paper and paper products</i>			
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	2734,27	2709,36	2904,95
<i>Printing and reproduction of recorded media</i>			
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	2871,16	3128,60	3445,59
<i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>			
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	2796,90	2975,37	3143,83
<i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>			
Produkcja wyrobów z metali ⁴	2910,00	3104,32	3178,78
<i>Manufacture of metal products⁴</i>			
Produkcja urządzeń elektrycznych	2944,84	2984,20	3056,67
<i>Manufacture of electrical equipment</i>			
Produkcja maszyn i urządzeń ⁴	3273,83	3537,09	3692,91
<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>			
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ⁴	2075,83	2725,84	2814,00
<i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>			
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	3248,87	3294,56	3484,04
<i>Manufacture of other transport equipment</i>			
Produkcja mebli	2338,54	2496,36	2590,29
<i>Manufacture of furniture</i>			
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę⁴	3734,21	3823,19	3935,55
Electricity, gas, steam and air conditioning supply			
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja⁴. Water supply; sewerage, waste management and remediation activities	2968,55	3107,53	3231,24
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	3157,82	3275,13	3435,44
<i>Water collection, treatment and supply</i>			
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ⁴	2516,06	2609,11	2686,17
<i>Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery</i>			

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez wynagrodzeń zatrudnionych za granicą.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding wages and salaries of persons employed abroad.

Budownictwo Construction

TABL. 6 (254). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a (ceny bieżące)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	w odsetkach in percent	SPECIFICATION
	w mln zł			in mln zł		
O G Ó Ł E M	2870,8	3909,7	4033,5	3924,2	100,0	T O T A L
w tym:						of which:
Podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób	1294,2	2098,4	2319,9	2117,6	54,0	Entities employing more than 9 persons
budowa budynków ⁴	622,8	912,3	1035,4	942,7	24,0	construction of buildings
budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ⁴ ..	415,7	776,4	811,9	644,9	16,4	civil engineering works
roboty budowlane specjalistyczne	255,6	409,7	472,5	530,0	13,5	specialised construction activities

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa [warmińsko-mazurskiego], siłami własnymi (bez podwykonawców).

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the [Warmińsko-mazurskie] voivodship without subcontractors participation.

TABL. 7 (255). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH (ceny bieżące)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a BY TYPE OF CONSTRUCTIONS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	Roboty o charakterze inwestycyjnym	Roboty o charakterze remontowym	SPECIFICATION	
		Works with an investment character	Works with a renovation (restoration) character		
		w mln zł	in mln zł		
O G Ó Ł E M	2005	1294,2	859,5	434,6	T O T A L
	2010	2098,4	1393,0	705,4	
	2011	2319,9	1437,8	882,1	
	2012	2117,6	1361,8	755,8	
Budynki		1192,3	789,5	402,8	Buildings
Budynki mieszkalne		431,2	310,5	120,6	Residential buildings
budynki mieszkalne jednorodzinne ..		36,5	25,0	11,5	one-dwelling buildings
budynki o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe		309,8	235,3	74,5	two- and more dwelling buildings
budynki zbiorowego zamieszkania...		84,8	50,2	34,7	residences for communities

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa [warmińsko-mazurskiego], siłami własnymi (bez podwykonawców). Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the [Warmińsko-mazurskie] voivodship without subcontractors participation. Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 7 (255). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH (dok.)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a BY TYPE OF CONSTRUCTIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Roboty o charakterze inwestycyjnym	Roboty o charakterze remontowym	SPECIFICATION
		<i>Works with an investment character</i>	<i>Works with a renovation (restoration) character</i>	
w mln zł in mln zł				
Budynki (dok.)				Buildings (cont.)
Budynki niemieszkalne	761,1	478,9	282,2	<i>Non-residential buildings</i>
hotele i budynki zakwaterowania turystycznego.....	48,5	39,0	9,5	<i>hotels and similar buildings</i>
budynki biurowe.....	52,2	35,7	16,4	<i>office buildings</i>
budynki handlowo-usługowe.....	184,2	108,2	76,0	<i>wholesale and retail trade buildings</i>
budynki transportu i łączności.....	12,6	7,9	4,7	<i>traffic and communication buildings</i>
budynki przemysłowe i magazynowe	216,3	111,4	105,0	<i>industrial buildings and warehouses</i>
ogólnodostępne obiekty kulturalne, budynki o charakterze edukacyjnym, budynki szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynki kultury fizycznej	181,5	128,4	53,1	<i>public entertainment, education, hospital or institutional care buildings</i>
pozostałe budynki niemieszkalne.....	65,8	48,3	17,5	<i>other non-residential buildings</i>
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej.	925,3	572,4	353,0	Civil engineering works
Infrastruktura transportu	362,3	237,8	124,5	<i>Transport infrastructures</i>
autostrady, drogi ekspresowe, ulice i drogi pozostałe.....	286,0	182,8	103,2	<i>highways, streets and roads</i>
drogi szynowe, drogi kolei napowietrznych lub podwieszanych.....	12,4	1,3	11,0	<i>railways, suspension and elevated railways</i>
mosty, wiadukty, estakady, tunele i przejścia nadziemne i podziemne	16,6	12,5	4,0	<i>bridges, elevated highways, tunnels and subways</i>
budowle wodne.....	47,4	41,1	6,3	<i>harbours, waterways, dams and other waterworks</i>
Rurociągi, linie telekomunikacyjne i elektroenergetyczne.....	525,2	300,2	225,0	<i>Pipelines, communication and electricity lines</i>
rurociągi i linie telekomunikacyjne oraz linie elektroenergetyczne przesyłowe.....	258,0	138,7	119,3	<i>long-distance pipelines, communication and electricity power lines</i>
rurociągi sieci rozdzielczej i linie kablowe rozdzielcze.....	267,2	161,6	105,6	<i>local pipelines and cables</i>
Kompleksowe budowle na terenach przemysłowych	18,4	18,4	-	<i>Complex constructions on industrial sites</i>
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej pozostałe	19,5	16,0	3,4	<i>Other civil engineering works</i>

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa [warmińsko-mazurskiego], siłami własnymi (bez podwykonawców). Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the [Warmińsko-mazurskie] voivodship without subcontractors participation. Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 8 (256). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA^a**
BUILDINGS COMPLETED^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Budynki^b	3239	3113	3178	3485	Buildings^b
w tym budynki mieszkalne jednomieszkaniowe oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^c	1932	2037	2142	2338	of which one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings ^c
miasta	1544	924	970	1008	urban areas
wieś	1695	2189	2208	2477	rural areas
W tym budynki indywidualne ^d	2905	2866	2868	3178	Of which private buildings ^d
miasta	1294	762	766	797	urban areas
wieś	1611	2104	2102	2381	rural areas
w tym:					of which:
mieszkalne jednomieszkaniowe oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^c	1863	1980	2061	2237	one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings ^c
niemieszkalne	892	627	555	917	non-residential
w tym gospodarstw rolnych....	148	229	201	295	of which farm buildings
Kubatura^e w dam³	4776,0	4127,6	4281,9	5409,8	Cubic volume^e in dam³
w tym budynki mieszkalne jednomieszkaniowe oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^c	1896,1	1921,9	1835,9	2187,1	of which one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings ^c
miasta	3180,2	1957,5	1981,8	2704,0	urban areas
wieś	1595,8	2170,1	2300,1	2705,8	rural areas
W tym budynki indywidualne ^d	2422,7	2497,0	2685,6	2913,9	Of which private buildings ^d
miasta	1151,6	727,3	769,6	792,0	urban areas
wieś	1271,1	1769,7	1915,9	2121,9	rural areas
w tym:					of which:
mieszkalne jednomieszkaniowe oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^c	1528,0	1425,6	1383,1	1585,4	one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings ^c
niemieszkalne	841,2	977,8	1183,8	3104,6	non-residential
w tym gospodarstw rolnych....	365,1	479,4	442,2	641,9	of which farm buildings

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 319 ^b Nowo wybudowane. ^c Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych). ^d Realizowane przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem. ^e Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

^a See general notes, item 5 on page 319. ^b Newly built. ^c Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings). ^d Realized by natural persons, foundations, churches and religious associations, designed for the own use of the investor or for sale and rent. ^e Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

TABL. 9 (257). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA^a WEDŁUG RODZAJÓW BUDYNKÓW**
BUILDINGS COMPLETED^a BY TYPE OF BUILDINGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
BUDYNKI ^b BUILDINGS ^b					
Budynki mieszkalne	2102	2298	2396	2568	Residential buildings
w tym:					<i>of which:</i>
Budynki jednomieszkaniowe oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^c	1932	2037	2142	2338	<i>One-dwelling buildings as well as two- and more dwelling buildings^c</i>
w tym jednomieszkaniowe	1839	1948	2048	2222	<i>of which one-dwelling buildings</i>
Budynki zbiorowego zamieszkania	1	1	1	2	<i>Residences for communities</i>
Budynki niemieszkalne	1137	815	782	917	Non-residential buildings
w tym:					<i>of which:</i>
Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	124	21	17	31	<i>Hotels and similar buildings</i>
Budynki biurowe	14	23	21	26	<i>Office buildings</i>
Budynki handlowo-usługowe	206	140	137	145	<i>Wholesale and retail trade buildings</i>
Budynki garaży	458	185	200	219	<i>Garage buildings</i>
Budynki przemysłowe	51	42	32	42	<i>Industrial buildings</i>
Zbiorniki, silosy i budynki magazynowe	99	96	88	77	<i>Reservoirs, silos and warehouses</i>
Ogólnodostępne obiekty kulturalne oraz budynki muzeów i bibliotek	5	14	33	16	<i>Public entertainment buildings, museums and libraries</i>
Budynki szkół i instytucji badawczych	2	8	8	9	<i>School, university and research buildings</i>
Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej	2	6	3	6	<i>Hospital or institutional care buildings</i>
Budynki kultury fizycznej	13	26	21	15	<i>Sport halls</i>
Budynki gospodarstw rolnych	148	241	206	308	<i>Non-residential farm buildings</i>
Budynki przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności religijnych	7	4	5	5	<i>Buildings used as places of worship and for religious activities</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 319. ^b Nowo wybudowane. ^c Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych). ^d Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

^a See general notes, item 5 on page 319. ^b Newly built. ^c Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings). ^d Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

TABL. 9 (257). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG RODZAJÓW BUDYNKÓW (dok.)**
BUILDINGS COMPLETED BY TYPE OF BUILDINGS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
KUBATURA ^a w dam ³ CUBIC VOLUME ^a in dam ³					
Budynki mieszkalne	1968,6	2023,2	1995,3	2305,3	Residential buildings
w tym:					of which:
Budynki jednomieszkaniowe oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^b	1896,1	1921,9	1835,9	2187,1	One-dwelling buildings as well as two- and more dwelling buildings ^b
w tym jednomieszkaniowe	1341,1	1322,2	1319,4	1447,8	of which one-dwelling buildings
Budynki zbiorowego zamieszkania.	14,5	11,7	6,8	7,2	Residences for communities
Budynki niemieszkalne	2807,4	2104,4	2286,6	3104,6	Non-residential buildings
w tym:					of which:
Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	80,8	82,8	107,9	110,9	Hotels and similar buildings
Budynki biurowe	33,6	74,5	65,8	76,7	Office buildings
Budynki handlowo-usługowe	736,6	356,9	388,9	623,1	Wholesale and retail trade buildings
Budynki garaży	60,0	45,4	51,1	74,2	Garage buildings
Budynki przemysłowe	383,7	323,1	320,2	583,7	Industrial buildings
Zbiorniki, silosy i budynki magazynowe	791,2	345,7	461,4	424,4	Reservoirs, silos and warehouses
Ogólnodostępne obiekty kulturalne oraz budynki muzeów i bibliotek	45,5	58,8	110,0	40,8	Public entertainment buildings, museums and libraries
Budynki szkół i instytucji badawczych	78,1	52,4	151,7	87,8	School, university and research buildings
Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej	3,7	22,3	41,8	39,3	Hospital or institutional care buildings
Budynki kultury fizycznej	181,6	160,9	100,3	263,7	Sport halls
Budynki gospodarstw rolnych	365,1	561,4	452,2	726,0	Non-residential farm buildings
Budynki przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności religijnych	32,4	8,5	19,0	28,6	Buildings used as places of worship and for religious activities

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 319. ^b Nowo wybudowane. ^c Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych). ^d Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

^a See general notes, item 5 on page 319. ^b Newly built. ^c Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings). ^d Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

TABL. 10 (258). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE I PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W BUDOWNICTWIE^a**
AVERAGE PAID EMPLOYMENT AND AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN CONSTRUCTION^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Przeciętne zatrudnienie.....	14786	14707	13922	Average paid employment
Sektor publiczny	163	92	85	Public sector
Sektor prywatny.....	14623	14615	13837	Private sector
Budowa budynków ^Δ	6673	6808	6490	Construction of buildings
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	4261	4306	3946	Civil engineering works
Roboty budowlane specjalistyczne	3852	3593	3486	Specialised construction activities
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł	2564,98	2611,17	2737,20	Average monthly gross wages and salaries in zł
Sektor publiczny	2581,34	2724,28	2716,76	Public sector
Sektor prywatny.....	2564,80	2610,46	2737,32	Private sector
Budowa budynków ^Δ	2258,26	2308,81	2358,60	Construction of buildings
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	3369,51	3380,01	3648,18	Civil engineering works
Roboty budowlane specjalistyczne	2206,37	2263,10	2410,85	Specialised construction activities

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

DZIAŁ XVII

TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ

Uwagi ogólne

Transport

1. Dane dotyczące ogólnej długości **linii kolejowych eksploatowanych** w dniu 31 XII ustalono jako sumę długości linii kolejowych normalnotorowych, wąskotorowych i szerokotorowych (dane o długości tych linii ujęto w długości linii normalnotorowych) czynnych w tym dniu. **Linia kolejowa** jest to element sieci kolejowej pomiędzy dwiema stacjami węzłowymi (lub krańcowymi).

2. Do **dróg krajowych** zalicza się:

- autostrady i drogi ekspresowe oraz drogi leżące w ich ciągu do czasu wybudowania autostrad i dróg ekspresowych,
- drogi międzynarodowe,
- drogi stanowiące inne połączenia zapewniające spójność sieci dróg krajowych,
- drogi dojazdowe do ogólnodostępnych przejść granicznych obsługujących ruch międzynarodowy osobowy i ciężarowy,
- drogi alternatywne dla autostrad płatnych,
- drogi stanowiące ciągi obwodnicowe dużych aglomeracji miejskich,
- drogi o znaczeniu obronnym.

Do **dróg wojewódzkich** zalicza się drogi inne niż podano wyżej, stanowiące połączenia między miastami, mające znaczenie dla województwa i drogi o znaczeniu obronnym niezaliczone do dróg krajowych.

Do **dróg powiatowych** zalicza się drogi inne niż podano wyżej, stanowiące połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą.

Do **dróg gminnych** zalicza się drogi o znaczeniu lokalnym niezaliczone do innych kategorii, stanowiące uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom, z wyłączeniem dróg wewnętrznych.

Do **dróg miejskich** zaliczono drogi (ulice) leżące w granicach administracyjnych miast.

Do **dróg zamiejskich** zaliczono drogi leżące poza granicami administracyjnymi miast.

CHAPTER XVII

TRANSPORT AND COMMUNICATIONS

General notes

Transport

1. Data concerning the total length of **railway lines operated** on 31 XII was established as the sum of the length of standard gauge, narrow gauge and wide gauge railway lines (data concerning the length of these lines is given in terms of standard gauge lines) operating on that day. **The railway line** is an element of the rail network between two junction stations (or terminal stations).

2. **National roads** include:

- motorways and expressways as well as roads which are designated to become motorways and expressways,
- international roads,
- roads which are other links ensuring the efficiency of the national road network,
- approach roads to generally accessible border crossings servicing international passenger and freight traffic,
- roads which are an alternative to toll motorways,
- roads which are bypasses around large urban agglomerations,
- roads with a military significance.

Voivodship roads include roads other than those presented above, which are links between cities, have a large significance for the voivodship and roads with a military significance not included among national roads.

Powiat roads include roads other than those mentioned above, which link powiat capital cities with gmina capital cities and gmina capital cities with other such cities.

Gmina roads include roads with a local significance not included in the other categories, which supplement the network of roads servicing local needs, excluding internal roads.

Municipal roads include roads (streets) located within the administrative boundaries of cities.

Non-municipal roads include roads located outside the administrative boundaries of cities.

3. Do 2001 r. informacje o **pojazdach samochodowych i ciągnikach zarejestrowanych** prezentowane są według ewidencji prowadzonej przez wojewodów, w latach 2002–2008 przez starostów, prezydentów miast i burmistrzów, przy czym w latach 2004–2008 na podstawie danych organów rejestrujących pojazdy (tj. starostw powiatowych) ujętych w systemie „Pojazd”, a od 2009 r. według centralnej ewidencji pojazdów prowadzonej przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (do 17 XI 2011 r. – Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji). Do 2010 r. dane nie obejmują pojazdów posiadających pozwolenie czasowe wydawanych w końcu danego roku. Pozwolenie czasowe wydawane jest na okres do około 30 dni w celu załatwienia wszystkich formalności związanych z rejestracją pojazdu i niezbędnych do otrzymania docelowego dowodu rejestracyjnego.

4. **Linia komunikacyjna** jest to trasa łącząca krańcowe punkty przebiegu wozów oznaczonych tym samym numerem lub znakiem literowym.

Długość linii komunikacyjnych jest to suma długości wszystkich stałych dziennych linii autobusowych, tramwajowych i trolejbusowych, po których kursują wozy oznaczone odrębnymi numerami lub znakami literowymi.

5. Dane Komendy Głównej Policji o **wypadkach drogowych** wygenerowane zostały z systemu Ewidencji Wypadków i Kolidacji na dzień 13.05.2013 r. Obejmują zdarzenia mające związek z ruchem pojazdów na drogach publicznych, w wyniku których nastąpiła śmierć lub uszkodzenie ciała osób.

Za **śmiertelną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę zmarłą (w wyniku doznanych obrażeń) na miejscu wypadku lub w ciągu 30 dni.

Za **ranną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę, która doznała obrażeń ciała i otrzymała pomoc lekarską.

3. Until 2001, information on **registered vehicles and tractors** has been presented according to the evidence conducted by voivodes, in 2002–2008 according to the evidence conducted by starosts, presidents of cities and mayors and in 2004–2008 on the base of data of the registering bodies (i.e. powiat starosta offices) containing in “Pojazd” system, while since 2009 according to central vehicle register kept by Ministry of Interior (until 17th of November 2011 – the Ministry of the Interior and Administration). Until 2010 data does not include vehicles having temporary permission given by the ending of reference year. Temporary permission is passed by about 30 daily period with the aim of take care of formality be connected with vehicle registration and received ordinary registration book.

4. **Transport line** is a route connecting the extreme points of the route of vehicles marked with the same number or letter.

The length of transport line is the sum of length of all of the scheduled daytime bus, tram and trolley-bus lines over which vehicles marked with separate numbers or letters travel.

5. Data of National Police extracted from Accident and Collision Register as of 13.05.2013. Regarding **road traffic accidents** cover events connected with the movement of vehicles on public roads as a result of which death or injury occurred.

A road traffic accident fatality is understood as a person who died (as a result of injuries incurred) at the scene of the accident or within the course of 30 days.

A road traffic accident injury is understood as a person who incurred injuries and received medical attention.

Łączność

1. **Placówkę dla usług pocztowych** stanowi jednostka organizacyjna operatora publicznego lub jego agenta, w której nadawca może zawrzeć umowę o świadczenie usług pocztowych lub która doręcza adresatom przesyłki lub kwoty pieniężne określone w przekazach pocztowych.

Communications

1. **Postal service offices** represents an organizational unit of the public operator or agent, in which the sender can conclude a contact for the provision of postal services or who delivers to the addresses of the consignment or amount of money specified in the postal transfers.

Transport

Transport

TABL. 1 (259). **LINIE KOLEJOWE EKSPLOATOWANE^a**
 Stan w dniu 31 XII
RAILWAY LINES OPERATED^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w km		in km		
OGÓŁEM^b	1209	1215	1238	1238	TOTAL^b
Normalnotorowe	1209	1215	1238	1238	Standard gauge
w tym zelektryfikowane.....	490	492	492	497	of which electrified
Jednotorowe	908	914	937	937	single track
dwu- i więcej torowe.....	301	301	301	301	double and more tracks
Na 100 km² powierzchni ogólnej	5,0	5,0	5,1	5,1	Per 100 km² of total area

^a Dane dotyczą sieci PKP oraz innych podmiotów, będących zarządcami sieci kolejowej. ^b Nie wystąpiły linie kolejowe szerokokorowe.

^a Data concern PKP network and other entities managing railway network. ^b Broad gauge lines have not existed.

TABL. 2 (260). **DROGI PUBLICZNE O TWARDEJ NAWIERZCHNI**
 Stan w dniu 31 XII
HARD SURFACE PUBLIC ROADS
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym o nawierzchni ulepszonej of which improved	
w km in km						
OGÓŁEM	12352	12644	12876	12889	12052	TOTAL
miejskie	1655	1763	1801	1828	1784	urban
zamiejskie.....	10697	10881	11075	11061	10268	out-of-town
Krajowe	1324	1327	1330	1331	1331	National
miejskie	183	184	184	178	178	urban
zamiejskie.....	1141	1143	1147	1153	1153	out-of-town
Wojewódzkie	1914	1912	1912	1911	1908	Voivodship
miejskie	191	194	196	196	196	urban
zamiejskie.....	1723	1718	1716	1715	1712	out-of-town
Powiatowe	7123	6980	6935	6942	6514	Powiat
miejskie	714	561	551	531	521	urban
zamiejskie.....	6408	6419	6385	6410	5993	out-of-town
Gminne.....	1993	2425	2699	2706	2298	Gmina
miejskie	567	824	870	923	889	urban
zamiejskie.....	1425	1601	1828	1783	1409	out-of-town

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

Source: data of the General Directorate of National Road and Motorways.

TABL. 3 (261). **POJAZDY SAMOCHODOWE I CIĄGNIKI ZAREJESTROWANE^a**
Stan w dniu 31 XII
REGISTERED ROAD VEHICLES AND TRACTORS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
OGÓŁEM^b	528496	782601	818918	841980	TOTAL^b
w tym:					of which:
Samochody osobowe	376218	578306	607807	628900	Passenger cars
Autobusy	2809	3526	3687	3699	Buses
Samochody ciężarowe i ciągniki siodłowe ^c	66150	94175	97846	98909	Lorries and road tractors ^c
Ciągniki balastowe i rolnicze	45120	57718	59634	58626	Balast and agricultural tractors
Motocykle	34980	44140	45915	46960	Motorcycles

^a Patrz uwagi ogólne, ust 3 na str. 332. ^b Bez trolejbusów. ^c Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi.
^a See general notes, item 3 on page 332. ^b Excluding trolleybuses. ^c Including vans.

TABL. 4 (262). **LINIE REGULARNEJ KOMUNIKACJI AUTOBUSOWEJ^a**
Stan w dniu 31 XII
REGULAR BUS COMMUNICATION LINES^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Krajowe: liczba	811	881	853	842	National: number
długość w km ...	49626	56059	56653	51741	length in km
dalekobieżne: liczba	40	61	67	52	long distance: number
długość w km ...	11325	19098	21079	14778	length in km
regionalne: liczba	210	272	234	242	regional: number
długość w km ...	17892	19031	16762	18395	length in km
podmiejskie: liczba	543	542	546	542	suburban: number
długość w km ...	20290	17903	18785	18541	length in km
miejskie: liczba	18	6	6	6	urban: number
długość w km ...	119	27	27	27	length in km
Międzynarodowe: liczba	11	9	7	11	International: number
długość w km ...	8413	13355	10321	17084	length in km

^a Przedsiębiorstwa o liczbie pracujących powyżej 9 osób prowadzące regularną komunikację w ruchu krajowym i międzynarodowym; bez przedsiębiorstw komunikacji miejskiej.

^a Enterprises employing more than 9 persons, providing regular national and international traffic; excluding urban transport enterprises.

TABL. 5 (263). **TRANSPORT SAMOCHODOWY ZAROBKOWY^a**
HIRE OR REWARD ROAD TRANSPORT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Komunikacja krajowa					National communication
Przewozy ładunków w tys. t.....	1338,8	1082,7	1738,1	2477,1	Transport of goods in thous. t
Średnia odległość przewozu 1 t ładunku w km.....	158,7	261,0	234,9	226,7	Average transport distance per 1 t in km
Przewozy pasażerów ^b w tys. osób ..	24213,0	18691,5	16240,8	16409,3	Transport of passengers ^b in thous
Średnia odległość przewozu 1 pasażera w km	42,1	43,5	44,4	42,9	Average transport distance per passenger in km
Komunikacja międzynarodowa					International communication
Przewozy ładunków w tys. t.....	246,3	340,5	501,8	800,5	Transport of goods in thous. t
Średnia odległość przewozu 1 t ładunku w km.....	1665,3	1060,6	1177,5	1163,2	Average transport distance per 1 t in km
Przewozy pasażerów ^b w tys. osób..	136,8	43,7	55,1	55,8	Transport of passengers ^b in thous
Średnia odległość przewozu 1 pasażera w km	433,2	1282,0	1380,1	1341,4	Average transport distance per passenger in km

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób. ^b Bez przewozów taborem komunikacji miejskiej.

^a Data concerns enterprises employing more than 9 persons. ^b Excluding transports by urban road transport fleet (of which by taxis).

TABL. 6 (264). **WYPADKI DROGOWE^a I ICH OFIARY**
ROAD TRAFFIC ACCIDENTS^a AND THEIR CASUALTIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Wypadki.....	1936	1725	1647	1607	Accidents
Na 10 tys. pojazdów samochodowych i ciągników zarejestrowanych ^b	36,6	22,0	20,1	19,1	Per 10 thous. registered motor vehi- cles and tractors ^b
Ofiary wypadków	2877	2506	2286	2204	Road traffic casualties
Śmiertelne	279	168	179	145	Fatalities
na 100 tys. ludności	19,5	11,6	12,3	10,0	per 100 thous. population
Ranni.....	2598	2338	2107	2059	Injured
na 100 tys. ludności	181,9	160,8	145,0	141,8	per 100 thous. population

^a Zarejestrowane przez Policję. ^b Pojazdy według stanu w dniu 31 XII; od 2011 r. łącznie z pojazdami posiadającymi pozwolenia czasowe wydane w końcu roku.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

^a Registered by the Police. ^b Vehicles as of 31 XII; since 2011 including road vehicles having temporary permission given at the end of the year.

Source: data of the National Police Headquarters.

TABL. 7 (265). **WYPADKI DROGOWE^a WEDŁUG SPRAWCÓW, WAŻNIEJSZYCH PRZYCZYN I RODZAJÓW POJAZDÓW**
ROAD ACCIDENTS^a BY CULPRITS MAJOR CAUSES AND TYPES OF VEHICLES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	SPECIFICATION
Wypadki	1654	1607	Accidents
Z winy kierujących pojazdami	1303	1313	<i>Guilt of drivers</i>
w tym:			<i>of which:</i>
niedostosowanie prędkości do warunków ruchu.....	574	539	<i>inappropriate speed for road conditions</i>
nieprzestrzeganie pierwszeństwa przejazdu	237	244	<i>non-compliance with vehicle right of way</i>
nieprawidłowe wyprzedzanie	114	100	<i>incorrectly overtaking</i>
nieprawidłowe zachowanie wobec pieszego	142	178	<i>incorrectly behaviour towards the pedestrian</i>
niezachowanie bezpiecznej odległości między pojazdami	74	69	<i>not keeping a safe distance between vehicles</i>
Z winy pieszych	152	146	<i>Guilt of pedestrians</i>
w tym nieostrożne wejście na jezdnię	109	102	<i>of which carelessly entering to the roadway</i>
Pozostałe ^b	199	148	<i>Others^b</i>
Pojazdy kierujących będących sprawcami wypadków	1303	1313	Vehicles of drivers being accident culprits
Samochody osobowe	997	1009	<i>Passenger cars</i>
Motocykle	48	52	<i>Motorcycles</i>
Rowery	77	68	<i>Bicycles</i>
Motorowery.....	48	54	<i>Mopeds</i>
Samochody ciężarowe.....	106	82	<i>Lorries</i>
Inne pojazdy ^c	27	48	<i>Other vehicles^c</i>
Wypadki z udziałem nietrzeźwych użytkowników dróg	274	245	Accidents involving intoxicated road users
w tym spowodowane przez nietrzeźwych:			<i>of which caused by intoxicated:</i>
Kierujących	155	139	<i>Drivers</i>
samochodami osobowymi.....	121	107	<i>of passenger cars</i>
motocyklami.....	1	6	<i>of motorcycles</i>
rowerami.....	22	6	<i>of bicycles</i>
motorowerami.....	6	16	<i>of motor-bicycles</i>
samochodami ciężarowymi.....	3	1	<i>of lorries</i>
innymi pojazdami.....	2	3	<i>of other vehicles</i>
Pieszych	51	51	<i>Pedestrians</i>

^a Zarejestrowanych przez Policję. ^b Dane obejmują winę pasażerów, współwinę uczestników ruchu oraz inne przyczyny. ^c Łącznie z pojazdami nieustalonymi.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

^a Registered by the Police. ^b Data include guilt of passengers, complicity of traffic participants and other reasons.

^c Including unidentified vehicles.

Source: data of the National Police Headquarters.

Łączność Communications

TABL. 8 (266). **PODSTAWOWE USŁUGI ŁĄCZNOŚCI^a**
BASIC COMMUNICATION SERVICES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Placówki dla usług pocztowych (stan w dniu 31 XII).....	391	424	440	443	Postal service offices (as of 31 XII)
miasta.....	143	151	153	150	urban areas
wieś.....	248	273	287	293	rural areas
Przesyłki listowe polecone nadane ^b w tys.	9637,6	11605,5	12443,0	12428,2	Registered letters mailed ^b in thous.
Paczki i przesyłki listowe z zadeklarowaną wartością nadane ^b w tys.	558,0	520,3	539,6	516,4	Packages and insured letters mailed ^b in thous.
Przekazy pocztowe zrealizowane ^b w tys.	2974,9	1388,8	471,8	1956,7	Postal transfers paid ^b in thous.
Wpłaty na rachunki bankowe w tys.	9946,3	7789,7	6722,1	6328,5	Payments to bank accounts in thous.

^a Dane dotyczą poczty publicznej (operator publiczny). ^b W obrocie krajowym oraz z Polski za granicę; przesyłki listowe i paczki nie obejmują przesyłek zrealizowanych w systemie EMS-POCZTEX.

^a Data concern the public post office (public operator). ^b In overturn within Poland and from Poland abroad; registered letters and packages do not include mailing through EMS-POCZTEX system.

TABL. 9 (267). **ABONENCI TELEFONICZNI I APARATY TELEFONICZNE^a**
Stan w dniu 31 XII
TELEPHONE SUBSCRIBERS AND TELEPHONE SETS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Telefoniczne łącza główne w tys.	410,1	249,8	216,8	185,8	Fixed main line in thous.
w tym abonenci prywatni ^b	311,1	175,2	148,1	121,8	of which private subscribers ^b
miasta.....	329,5	201,8	171,9	159,9	urban areas
w tym abonenci prywatni ^b	241,3	136,4	111,8	101,3	of which private subscribers ^b
wieś.....	80,6	47,9	44,9	25,9	rural areas
w tym abonenci prywatni ^b	69,8	38,7	36,3	20,4	of which private subscribers ^b
w tym standardowe łącza główne (abonenci telefonii stacjonarnej)	362,7	216,4	187,2	158,5	of which standard main line (fixed line telephone subscribers)
miasta.....	287,8	171,4	145,0	134,1	urban areas
wieś.....	74,9	45,0	42,1	24,3	rural areas
Aparaty telefoniczne publiczne samoinkasujące.....	3137	1620	1066	823	Public pay telephones
miasta.....	2416	1014	812	667	urban areas
wieś.....	721	606	254	156	rural areas

^a Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. ^b Posiadający aparaty telefoniczne zainstalowane w mieszkaniach prywatnych.

^a Data concern operators of public telecommunication network. ^b Possessing telephones installed in private dwellings.

DZIAŁ XVIII

HANDEL I GASTRONOMIA

Uwagi ogólne

1. Informacje w dziale – jeśli nie zaznaczono inaczej – dotyczą wszystkich jednostek gospodarki narodowej prowadzących działalność handlową lub gastronomiczną.

Przez **przedsiębiorstwa handlowe** rozumie się podmioty gospodarcze, których podstawowym rodzajem działalności jest sprzedaż towarów, zaliczana zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności – PKD 2007 do sekcji „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”.

2. Dane o **sprzedaży detalicznej** obejmują:

- 1) sprzedaż towarów konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych w:
 - punktach sprzedaży detalicznej,
 - hurtowniach oraz u producentów w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców;
- 2) sprzedaż towarów handlowych (konsumpcyjnych) oraz produkcji gastronomicznej w placówkach gastronomicznych.

W wartości sprzedaży detalicznej uwzględniono sprzedaż towarów zarówno ludności, jak i konsumentom zbiorowym, tj. urzędom, instytucjom, żłobkom, przedszkolom itp., nie uwzględniono natomiast sprzedaży targowiskowej dokonanej przez sprzedawców uiszczających jedynie opłatę placową (np. sprzedaży produktów rolnych dokonanej przez producentów-rolników, sprzedaży na giełdach samochodowych).

Dane dotyczące sprzedaży detalicznej w zakresie sprzedaży towarów konsumpcyjnych prezentuje się w dostosowaniu do Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP); patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 7, pkt 3) na str. 28.

3. Podziału towarów na **konsumpcyjne i niekonsumpcyjne** dokonano umownie, zaliczając do niekonsumpcyjnych te towary, których zużycie odbywa się głównie w sferze produkcji. Do towarów niekonsumpcyjnych zaliczono w szczególności towary przeznaczone do produkcji rolniczej (np. maszyny dla rolnictwa, nasiona, pasze, środki ochrony roślin, nawozy mineralne lub chemiczne), materiały budowlane itp.

CHAPTER XVIII

TRADE AND CATERING

General notes

1. Information in this chapter, unless otherwise noted, concerns all entities of the national economy conducting trade or catering activity.

Trade enterprises are understood as economic entities, the basic activity of which is the sale of commodities, classified in accordance with NACE rev. 2 in the section “Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles”.

2. Data concerning **retail sales** include:

- 1) sales of consumer and non-consumer goods in:
 - retail sales outlets,
 - wholesalers as well as at producers in quantities indicating purchases for the individual need of the purchaser;
- 2) sales of trade commodities (consumer goods) as well as catering production in catering establishments.

Sales of goods both for the general public as well as for collective consumers, i.e., government offices, institutions, nurseries, nurseries schools etc. are included in the value of retail sales. Not included, however, are marketplace sales made by salesmen only paying a stall fee (e.g., sales of agricultural products conducted by farmer-producers, sales at automobile markets).

Data concerning retail sales within the scope of consumer goods sales are presented according to the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP); see general notes to the Yearbook, item 7, point 3) on page 28.

3. The division of commodities into **consumer and non-consumer** goods was made on the following basis; non-consumer goods include those goods, the consumption of which occurs primarily in the sphere of production. In particular, goods designated for agricultural production (e.g., machinery for agriculture, seeds, animal feeds, crop protection chemicals, mineral or chemical fertilizers), building materials, etc., were included in non-consumer goods.

Podziału towarów konsumpcyjnych na żywność i napoje bezalkoholowe, napoje alkoholowe oraz towary nieżywnościowe dokonano szacunkowo.

4. Dane o sprzedaży hurtowej towarów obejmują sprzedaż z magazynów handlowych własnych bądź użytkowanych, w których składowane towary stanowią własność przedsiębiorstwa handlowego. Do wartości sprzedaży hurtowej zalicza się również wartość sprzedaży zrealizowanej na zasadzie bezpośredniej płatności lub kontraktu (agenci, aukcjonery), jak również wartość sprzedaży zrealizowanej przez tranzyt rozliczany, polegający na przekazywaniu towarów bezpośrednio od dostawcy do odbiorcy z pominięciem magazynów, które tę dostawę realizują.

5. Podziału sklepów według form organizacyjnych dokonano na podstawie wielkości powierzchni sprzedażowej sklepów i rodzaju sprzedawanych w nich towarów.

Domy towarowe i handlowe są to sklepy wielodziałowe, prowadzące sprzedaż szerokiego i uniwersalnego asortymentu, głównie towarów nieżywnościowych, o powierzchni sal sprzedażowych: domy towarowe – 2000 m² i więcej, domy handlowe – od 600 do 1999 m².

Supermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 400 m² do 2499 m² prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych oraz artykuły nieżywnościowe częstego zakupu.

Hipermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 2500 m² prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych i nieżywnościowych częstego zakupu, zwykle z parkingiem samochodowym.

Sklepy powszechne są to sklepy prowadzące sprzedaż głównie towarów żywnościowych codziennego użytku, o powierzchni sal sprzedażowych od 120 do 399 m².

Sklepy wyspecjalizowane są to sklepy prowadzące sprzedaż szerokiego asortymentu artykułów do kompleksowego zaspokojenia określonych potrzeb, np. ubioru, wyposażenia mieszkań, sklepy motoryzacyjne, meblowe, sportowe itp.

Do pozostałych sklepów zaliczono sklepy o powierzchni sal sprzedażowych do 119 m².

Podziału sklepów według województw dokonano na podstawie faktycznej lokalizacji sklepu.

6. Sklepy podaje się łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.

The division of consumer goods into food and non-alcoholic beverages, alcoholic beverages as well as non-foodstuff goods was made by estimation.

4. Data regarding the wholesale sale of commodities include sales from warehouses, in which the commodities stored account for the property of a trade enterprise. The value of wholesale sales also includes the value of sales realized on the basis of a direct payment or contract (agents, auctioneers), as well as the value of sales realized by settled transit consisting in the transfer of commodities directly from the supplier to the client, by-passing the warehouses which realize the delivery.

5. The division of stores by organizational forms was made on the basis of the area of the sales floor and the types of goods sold.

Department stores and trade stores are stores with multiple departments, selling a broad and universal assortment, primarily non-foodstuff goods, with a sales floor area of 2000 m² and more for department stores and from 600 to 1999 m² for trade stores.

Supermarkets are stores with a sales floor from 400 to 2499 m², selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods.

Hipermarkets are stores with a sales floor above 2500 m², selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods, usually with a parking place.

Grocery stores are stores primarily selling foodstuff goods for daily consumption, with a sales floor from 120 to 399 m².

Specialized stores are stores selling a wide assortment of articles to fully meet specific needs, (e.g. clothing, home furnishings, car parts, furniture, sporting goods, etc.).

Other stores include stores with a sales floor up to 119 m².

The division of shops by voivodships was made on the basis of the actual location of a shop.

6. Shops include public pharmacies.

7. Do placówek gastronomicznych zaliczono zakłady i punkty gastronomiczne stałe i sezonowe, których przedmiotem działalności jest przygotowanie oraz sprzedaż posiłków i napojów do spożycia na miejscu i na wynos. Sezonowe placówki gastronomiczne uruchamiane są okresowo i działają nie dłużej niż sześć miesięcy w roku kalendarzowym.

Do placówek gastronomicznych nie zalicza się ruchomych punktów sprzedaży detalicznej i automatów sprzedażowych.

8. Magazyny handlowe (hurtu i rozdzielcze detalu) są jednostkami organizacyjno-funkcjonalnymi podmiotów gospodarczych zajmujących się obrotem towarów. Magazynem jest jednostka przeznaczona do magazynowania towarów, zajmująca wyodrębnioną przestrzeń magazynową, wyposażona w środki techniczne i organizacyjne, dysponująca personelem do obsługi tych środków oraz prowadząca ewidencję stanu i ruchu zapasów.

9. Dane o działalności handlowej i gastronomicznej opracowano na podstawie danych ze sprawozdawczości. Dane dla jednostek o liczbie pracujących do 9 osób uogólniono w oparciu o wyniki badania reprezentacyjnego przeprowadzonego na 5% próbie tych jednostek.

Informacje o sklepach i stacjach paliw opracowano na podstawie sprawozdawczości. Dla jednostek o liczbie pracujących do 9 osób od 2004 r. dane uogólniane są w oparciu o wyniki badania reprezentacyjnego przeprowadzonego na 5% próbie tych jednostek.

10. Targowiska są to wyodrębnione tereny i budowle (place, ulice, hale targowe) ze stałymi lub sezonowymi punktami sprzedaży drobnodetalicznej lub urządzeniami przeznaczonymi do prowadzenia handlu w wyznaczone dni tygodnia lub codziennie (bazaary).

Za **targowiska sezonowe** należy uznać te place i ulice, gdzie uruchamiane są na okres do 6 miesięcy punkty handlowe, w związku ze wzmożonym ruchem nabywców (np. nadmorski ruch urlopowy) i działalność ta jest ponawiana w kolejnych sezonach.

7. Catering establishments include permanent and seasonal catering establishments and outlets, the scope of activity of which is the preparation and sale of meals and beverages for on-site and take-out consumption. Seasonal catering establishments are open for a certain period of time and operate not longer than six months in a calendar year.

Portable retail sales points and vending machines are not treated as catering establishments.

8. Trade warehouses (wholesale and retail distribution) are organizational and functional units of economic entities engaged in the turnover of commodities. A warehouse is an entity designated for storing up commodities, occupying separate storage space, equipped with the technical and organizational means as well as with the personnel to service these means and, in addition, registering the amount and the changes in stocks.

9. Data regarding trade and catering activity are compiled on the basis of reporting. For entities employing up to 9 persons, data are generalized on the basis of the result of a sample survey conducted on a 5% sample of these entities.

Information regarding shops and petrol stations are compiled on the basis of reporting. For entities employing up to 9 persons from 2004 the data have been generalized on the basis of the results of sample survey conducted on a 5% sample of these entities.

10. Marketplaces are specific areas and structures (squares, streets, market halls) with permanent or seasonal outlets for small-scale retail sales or with facilities designated for conducting trade on specific days of the week or weekly (bazaars).

Seasonal marketplaces are those squares and streets where trade outlets conduct activity for a period of 6 months, in connection with increased demand from buyers (e.g., holiday seaside demand) and this activity is repeated in successive seasons.

TABL. 1 (268). **SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW (ceny bieżące)**
RETAIL SALES (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
OGÓŁEM w mln zł	11313,1	11566,6	12994,1	13717,3	TOTAL in mln zł
w tym w przedsiębiorstwach handlowych ^a :					of which in enterprises ^a :
w milionach złotych.....	1929,8	2290,3	2325,5	2424,0	in million zlotys
w %.....	17,1	19,8	17,9	17,7	in %
NA 1 MIESZKAŃCA w zł	7920	7954	8943	9448	PER CAPITA in zł

^a Przedsiębiorstwa handlowe, w których liczba przekracza 49 osób.

^a Trade enterprises employing more than 49 persons.

TABL. 2 (269). **SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW^a WEDŁUG GRUP (ceny bieżące)**
RETAIL SALES BY GROUPS^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
W MILIONACH ZŁOTYCH IN MILLION ZLOTYS					
OGÓŁEM	4989,0	5464,1	6424,4	7172,9	TOTAL
W ODSETKACH IN PERCENT					
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Towary konsumpcyjne.....	77,2	63,2	58,1	61,9	Consumer goods
żywność i napoje bezalkoholowe..	27,6	19,7	18,5	16,9	food and non-alcoholic beverages
napoje alkoholowe.....	5,8	4,3	3,4	3,9	alcoholic beverages
towary nieżywnościowe.....	43,8	39,2	36,2	41,1	non-foodstuffs
Towary niekonsumpcyjne.....	22,8	36,8	41,9	38,1	Non-consumer goods

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw prowadzących działalność handlową (bez placówek gastronomicznych), w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern trade enterprises (excluding catering establishments) employing more than 9 persons.

TABL. 3 (270). **SPRZEDAŻ HURTOWA TOWARÓW W PRZEDSIĘBIORSTWACH HANDLOWYCH^a**
(ceny bieżące)
WHOLESALE SALES IN TRADE ENTERPRISES^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
W MILIONACH ZŁOTYCH IN MILLION ZLOTYS					
OGÓŁEM	4963,8	5538,1	6434,9	6265,4	TOTAL
W ODSETKACH IN PERCENT					
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Żywność i napoje bezalkoholowe....	13,6	13,7	12,0	10,1	Food and non-alcoholic beverages
Napoje alkoholowe.....	20,1	6,6	4,5	2,1	Alcoholic beverages
Towary nieżywnościowe ^b	68,3	79,7	83,5	87,8	Non-foodstuffs goods ^b

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Konsumpcyjne i niekonsumpcyjne.

^a Data concern enterprises employing more than 9 persons. ^b Consumer and non-consumer goods.

TABL. 4 (271). **SKLEPY WEDŁUG FORM ORGANIZACYJNYCH I STACJE PALIW**^{ab}
Stan w dniu 31 XII
SHOPS BY ORGANIZATIONAL FORM AND PETROL STATIONS^{ab}
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Sklepy	12417	12814	12694	13704	T O T A L
Domy towarowe.....	2	1	1	1	Department stores
Domy handlowe.....	25	15	15	18	Trade stores
Supermarkety.....	124	196	223	229	Supermarkets
Hipermarkety.....	11	18	19	17	Hipermarkets
Sklepy powszechne.....	327	295	260	265	General shops
Sklepy wyspecjalizowane.....	733	1038	1114	1213	Specialized shops
Inne sklepy ^c	11195	11251	11062	11961	Other shops ^c
Stacje paliw	386	322	357	340	Petrol stations

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 340. ^b Według lokalizacji sklepu/stacji paliw. ^c Ujęto sklepy podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.

^a See general notes, item 9 on page 340. ^b According to location of shop/petrol station. ^c Data concern shops of economic entities employing up to 9 persons; including public pharmacies.

TABL. 5 (272). **GASTRONOMIA**^a
CATERING^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Liczba placówek gastronomicznych (stan w dniu 31 XII).....	417	444	396	413	Number of catering establishments (as of 31 XII)
w tym restauracje.....	132	162	147	157	of which restaurants
Przychody z działalności gastronomicznej (ceny bieżące) w tys. zł.....	197699	274419	252504	273567	Revenues from catering activity (current prices) in thous. zł
w tym:					of which:
z produkcji gastronomicznej.....	145983	217842	206064	219225	from catering production
ze sprzedaży napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych.....	28088	35415	29739	34349	from the sale of alcoholic beverages and tobacco

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern enterprises employing more than 9 persons.

TABL. 6 (273). **MAGAZYNY HANDLOWE^a**

Stan w dniu 31 XII
TRADE WAREHOUSES^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2012	SPECIFICATION
Magazyny zamknięte:				<i>Secured warehouses:</i>
liczba	637	527	516	<i>number</i>
powierzchnia składowa w tys. m ²	338,6	266,9	940,4	<i>storage space in thous. m²</i>
Magazyny zadaszone:				<i>Roofed warehouses:</i>
liczba	39	78	74	<i>number</i>
powierzchnia składowa w tys. m ²	11,2	30,5	63,0	<i>storage space in thous. m²</i>
Place składowe:				<i>Storage sites:</i>
liczba	89	78	117	<i>number</i>
powierzchnia składowa w tys. m ²	169,2	209,5	257,2	<i>storage space in thous. m²</i>
Silosy i zbiorniki:				<i>Siloes and reservoirs:</i>
liczba	8	119	116	<i>number</i>
pojemność w dam ³	6,9	79,4	117,7	<i>capacity in dam³</i>

^a Hurtu i rozdziałce detalu; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. U w a g a. Od 2006 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co 3 lata.

^a Wholesale and retail distribution; data concern economic entities employing more than 9 person.

N o t e. Since 2006 data on the basis of periodic surveys conducted every three years.

TABL. 7 (274). **TARGOWISKA**

Stan w dniu 31 XII
MARKETPLACES
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Targowiska stałe:					<i>Permanent marketplaces:</i>
liczba	79	79	78	77	<i>number</i>
w tym z przewagą sprzedaży drobnodetalicznej.....	69	74	73	74	<i>of which with predominance of small-retail sales</i>
powierzchnia targowisk w tys. m ² .	436,2	432,5	430,2	409,8	<i>area of marketplaces in thous. m²</i>
w tym sprzedażowa	254,5	255,6	253,3	233,0	<i>of which sales area</i>
stałe punkty sprzedaży drobnodetalicznej.....	2443	2846	2795	2784	<i>permanent small-retail sales outlets</i>
w tym na targowiskach czynnych codziennie.....	1915	2343	2370	2361	<i>of which at marketplaces opened daily</i>
Targowiska sezonowe ^a (w ciągu roku)	208	56	55	54	<i>Seasonal marketplaces^a (during the year)</i>
Roczne wpływy z opłaty targowej w tys. zł.....	5228,0	6858,5	6488,6	6351,1	<i>Annual receipts from marketplace fees in thous. zł</i>

^a Liczba targowisk lub miejsc wyznaczonych na ulicach i placach uruchamianych okresowo.

^a Number of marketplaces or places located on streets and squares open periodically.

DZIAŁ XIX

FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW

Uwagi ogólne

1. Wyniki finansowe przedsiębiorstw prezentuje się w dostosowaniu do ustawy z dnia 29 IX 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 330).

Dane w zakresie gospodarki finansowej przedsiębiorstw obejmują podmioty gospodarcze prowadzące księgi rachunkowe, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Dane nie obejmują podmiotów prowadzących działalność bankową, maklerską, ubezpieczeniową oraz towarzystw inwestycyjnych i emerytalnych, narodowych funduszy inwestycyjnych, szkół wyższych, a także samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, instytucji kultury posiadających osobowość prawną i gospodarstw indywidualnych w rolnictwie

2. Przychody z całokształtu działalności (kwoty otrzymane i należne) obejmują:

- 1) przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług), łącznie z dotacjami do produktów;
- 2) przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów, łącznie z kwotami należnymi z tytułu sprzedaży opakowań wielokrotnego użytku;
- 3) pozostałe przychody operacyjne, tj. przychody niezwiązane bezpośrednio z podstawową działalnością podmiotu, do których zalicza się: zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych (środków trwałych, środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych, inwestycji w nieruchomości i prawa), otrzymane nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny aktywa (środki pieniężne), odszkodowania, rozwiązane rezerwy, korekty odpisów aktualizujących wartość aktywów niefinansowych, przychody z działalności socjalnej, przychody z wynajmu lub dzierżawy środków trwałych albo inwestycji w nieruchomości i prawa;
- 4) przychody finansowe, tj. przychody z tytułu dokonanych przez podmiot operacji finansowych: kwoty należne z tytułu dywidend i udziałów w zysku, odsetki od udzielanych pożyczek, odsetki od lokat terminowych, odsetki za zwłokę, zysk ze zbycia inwestycji, zmniejszenia

CHAPTER XIX

FINANCES OF ENTERPRISES

General notes

1. The financial results of enterprises are adjusted to the Accounting Act dated 29 IX 1994 (uniform text Journal of Laws 2013 item 330).

Data regarding the financial management of enterprises include economic entities keeping accounting ledgers employing more than 9 persons.

Data do not include banks, brokerage houses, insurance companies, investment and pension societies, national investment funds, higher education institutions, independent public health care facilities, cultural institutions with legal personality and private farms in the agriculture.

2. Revenues from total activity (sums received and due) include:

- 1) net revenues from sale of products (goods and services), including subsidies on products;
- 2) net revenues from sale of goods and materials, including sums due from the sale of re-use packages;
- 3) other operating revenues, i.e. revenues not directly connected with the basic activity of the entity, to which the following are included: profits from the sale of non-financial fixed assets (fixed assets, assets under construction, intangible fixed assets, investments in real estate and rights), assets (cash) received free of charge, including donated assets, as well as damages, reversed provisions, adjustments of the depreciation value for non-financial assets, revenues from social activities, revenues from the rent or lease of fixed assets and investments in real estate and rights;
- 4) financial revenues, i.e. revenues from financial operations conducted by an entity: amounts due in respect of dividends and share in profits, interest on loans granted, interest on term deposits, default interest, profits from the sale of investments, reduction of depreciation write-offs relating to investments due to the fact

odpisów aktualizacyjnych wartości inwestycji wobec całkowitego lub częściowego ustania przyczyn powodujących trwałą utratę ich wartości, nadwyżka dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi.

3. Koszty uzyskania przychodów z całości kształtu działalności obejmują:

- 1) koszt własny sprzedanych produktów (wrobów i usług), tj. koszty ogółem pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;
- 2) wartość sprzedanych towarów i materiałów według cen zakupu (nabycia);
- 3) pozostałe koszty operacyjne, do których zalicza się: stratę ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych, tj. nadwyżkę wartości sprzedanych składników majątku trwałego nad przychodami z ich sprzedaży, amortyzację oddanych w dzierżawę lub najem środków trwałych i środków trwałych w budowie, nieplanowane odpisy amortyzacyjne (odpisy z tytułu trwałej utraty wartości), poniesione kary, grzywny, odszkodowania, odpisane w części lub w całości wierzytelności w związku z postępowaniem upadłościowym, układowym i naprawczym, utworzone rezerwy na pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłe zobowiązania (straty z transakcji gospodarczych w toku), odpisy aktualizujące wartość aktywów niefinansowych, koszty utrzymania obiektów działalności socjalnej, darowizny lub nieodpłatnie przekazane aktywa trwałe;
- 4) koszty finansowe, na które składają się w szczególności: odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek, odsetki i dyskonto od wyemitowanych przez jednostkę obligacji, odsetki za zwłokę, strata ze zbycia inwestycji, odpisy z tytułu aktualizacji wartości inwestycji, nadwyżka ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi.

4. Przychody i koszty uzyskania przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wpływające na wynik finansowy ustala się w wartości wyrażonej w rzeczywistych cenach sprzedaży, z uwzględnieniem opustów, rabatów i bonifikat, bez podatku od towarów i usług (VAT).

5. Wynik finansowy na działalności gospodarczej jest to suma wyniku finansowego na sprzedaży produktów, towarów i materiałów, wyniku na pozostałej działalności operacyjnej oraz wyniku na operacjach finansowych.

that the reasons resulting in the permanent loss of their value have ceased to exist (whether partially or totally), surplus of foreign exchange gains over losses.

3. Costs of obtaining revenues from total activity include:

- 1) *the cost of products sold (goods and services), i.e. the total costs decreased by the costs of generating benefits for the needs of the entity and corrected by the change in product inventories;*
- 2) *the value of goods and materials sold according to procurement (purchase) prices;*
- 3) *other operating costs, to which the following are included: loss on the sale of non-financial fixed assets, i.e. surplus of the value of sold fixed assets over the revenues from their sale, depreciation of leased or rented fixed assets and assets under construction, unplanned write-offs (write-offs by virtue of a permanent loss of value), penalties, fines, indemnities paid, partially or fully written off liabilities related to bankruptcy, composition, restructuring proceedings, reserves made for future certain liabilities or liabilities, which are likely to occur (loss on current business transaction in), write-offs updating the value of non-financial assets, costs of maintaining premises required for social activity, donations or fixed assets received free of charge;*
- 4) *financial costs, in particular, interest from contracted credits and loans, interest and discount on bonds issued by the entity, default interest, loss on the sale of investments, write-offs updating the value of investment, the surplus of foreign exchange losses over gains.*

4. Revenues and costs of obtaining revenues from the sale of products, goods and materials which have an influence on the financial result are expressed in actual sales prices taking into account discounts, rebates and reductions, excluding the value added tax (VAT).

5. The financial result on economic activity is the sum of the financial result from the sale of products, goods and materials, the result on other operating activity as well as the result on financial operations.

6. Zyski i straty nadzwyczajne to skutki finansowe zdarzeń powstających niepowtarzalnie, poza zwykłą działalnością jednostki i niezwiązanych z ogólnym ryzykiem jej prowadzenia, a w szczególności spowodowanych zdarzeniami losowymi.

7. Wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik na działalności gospodarczej, powiększony o zyski nadzwyczajne i pomniejszony o straty nadzwyczajne.

8. Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych, a do 2009 r. również inne płatności wynikające z odrębnych przepisów.

9. Podatek dochodowy jest to podatek od osiągniętego zysku, który podmiot gospodarczy jest zobowiązany uiścić po uwzględnieniu przyznanych ulg. Obejmuje on:

- część bieżącą, tj. podatek wykazany w deklaracji podatkowej za dany okres sprawozdawczy,
- część odroczonej, tj. różnicę między stanem rezerw i aktywów z tytułu podatku odroczonego na koniec i początek okresu sprawozdawczego, przy czym rezerwę tworzy się niezależnie od tego czy jednostka osiągnie zysk, czy poniesie stratę bilansową. Konsekwencją przyjętego rozwiązania jest to, że w rachunku wyników strata brutto może być wyższa niż strata netto.

10. Wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymuje się po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.

11. Relacje ekonomiczne przedstawione w tabl. 4 obliczono następująco:

- 1) **wskaźnik poziomu kosztów** jako relację kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;
- 2) **wskaźnik rentowności obrotu**:
 - **brutto** jako relację wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności,
 - **netto** jako relację wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności;
- 3) **wskaźnik płynności finansowej**:
 - **I stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych,
 - **II stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych,
 - **III stopnia** jako relację aktywów obrotowych (zapasów, należności krótkoterminowych, inwestycji krótkoterminowych oraz krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych) do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych.

6. Extraordinary profits and losses are the financial results of one-time events, outside the usual activity of an entity, and not connected with general risk of activity, and in particular, the result of coincidental events.

7. The gross financial result (profit or loss) is the result on economic activity, increased by extraordinary profits and decreased by extraordinary losses.

8. Obligatory encumbrances on gross financial result include income tax on legal and natural persons as well as until 2009 also other payments resulting from separate regulations.

9. Income tax is the tax on earned profit which an economic entity is obligated to pay after considering abatements granted. It includes:

- the current part, i.e. the tax presented in the tax declarations for a given reporting period,
- the deferred part, i.e. a difference between the state of reserves and assets, by virtue of deferred tax in the end and in the beginning of the reporting period. The reserve is created irrespective of the balance profit or loss of a given entity. Consequence of the accepted solution is that gross loss can be higher than net loss in the income statement.

10. The net financial result (profit or loss) is derived after decreasing the gross financial result by obligatory encumbrances.

11. The economic relations presented in table 4 were calculated as follows:

- 1) **cost level indicator** as the relation of costs of obtaining revenues from total activity to revenues from total activity;
- 2) **turnover profitability rate**:
 - **gross** as the relation of the gross financial result to revenues from total activity,
 - **net** as the relation of the net financial result to revenues from total activity;
- 3) **financial liquidity ratio of**:
 - **first degree** as the relation of short-term investments to short-term liabilities excluding special funds,
 - **second degree** as the relation of short-term investments and short-term dues to short-term liabilities excluding special funds,
 - **third degree** as the relation of current assets (stocks, short-term dues, short-term investments and short-term inter-period settlements) to short-term liabilities excluding special funds.

12. Aktywa obrotowe obejmują: zapasy, należności krótkoterminowe, inwestycje krótkoterminowe (środki pieniężne i krótkoterminowe papiery wartościowe) i krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe.

Należności z tytułu dostaw i usług są zaliczane do należności krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

13. Kapitały (fundusze) własne ujmuje się w księgach rachunkowych z podziałem na ich rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa, postanowieniami statutu lub umowy o utworzeniu jednostki. Obejmują one: kapitał (fundusz) podstawowy, należne wpłaty na kapitał podstawowy, udziały (akcje) własne, kapitał (fundusz) zapasowy, kapitał z aktualizacji wyceny, pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe, niepodzielony (nierozliczony) wynik finansowy z lat ubiegłych, wynik finansowy netto roku obrotowego oraz odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego. Kapitał (fundusz) podstawowy to, w zależności od formy prawnej podmiotu gospodarczego:

- w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością (z o.o.), akcyjnych, komandytowo-akcyjnych – kapitał zakładowy,
- w przedsiębiorstwach państwowych – fundusz założycielski,
- w spółdzielniach – fundusz udziałowy,
- w spółkach komandytowych, jawnych, partnerskich, cywilnych – kapitał właścicielski.

Kapitał (fundusz) podstawowy w spółkach akcyjnych, spółkach z o.o. i w spółdzielniach, ujęty w wysokości określonej w umowie (statucie) wpisanej w rejestrze handlowym, jest pomniejszany o zadeklarowane, lecz niewniesione wkłady kapitałowe.

14. Zobowiązania przedsiębiorstw (kapitały obce) obejmują wszystkie zobowiązania z wszelkich tytułów, w tym również z tytułu kredytów i pożyczek. Ogół zobowiązań przedsiębiorstw dzieli się na zobowiązania: długoterminowe – gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest dłuższy niż rok, krótkoterminowe – gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest nie dłuższy niż rok.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są zaliczane do zobowiązań krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

15. Dane dotyczące finansów przedsiębiorstw podano na podstawie rocznej sprawozdawczości finansowej (przed weryfikacją bilansu) łącznie z wynikami przedsiębiorstw, które zawiesiły działalność lub zostały zlikwidowane w ciągu roku.

12. Current assets include: stocks, short-term dues, short-term investments (cash equivalents, short-term securities) and short-term inter-period settlements.

Dues from deliveries and services are included in short-term dues (irrespective of their due date).

13. Share equity (funds) is recorded in ledgers according to type and according to the principles defined in legal regulations, statute resolutions or agreements regarding the establishment of the entity. They include: share capital (fund), share capital not paid up, entity's shares (stock), supplementary capital (fund), reserve capital (fund) from revaluation, other reserve capital (fund), undistributed (unsettled) financial result from previous years, net financial result of the turnover year and write-offs from net profit for the turnover year. Share capital (fund) is, depending on the legal form of the economic entity:

- initial capital – in limited liability, joint stock, joint stock-limited companies,
- founders' capital – in state owned enterprises,
- participation fund – in cooperatives,
- owners' capital – in limited partnership, unlimited partnership, professional partnership and civil law partnership companies.

Share capital (fund) in joint stock companies and limited liability companies as well as in cooperatives, registered in the amount defined in the agreement (statute) recorded in the trade register, is decreased by the capital contribution declared but not transferred.

14. Liabilities of enterprises (outside capital) include all liabilities, including liabilities from credits and loans and are divided into: long-term liabilities – when their repayment period on the balance day is longer than one year, and short-term liabilities – when their repayment period on the balance day is not longer than one year.

Liabilities from deliveries and services are included in short-term liabilities (irrespective of their due date).

15. Data concerning the finances of enterprises are presented on the basis of annual financial reports (before balance verification) together with the results of enterprises which suspended activities or were liquidated within the course of the year.

TABL. 1 (275). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKTORÓW WŁAŚNOŚCI**
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES BY OWNERSHIP SECTORS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w mln zł		in mln zł		
Przychody z całokształtu działalności	27110,4	37599,8	42147,9	43805,6	Revenues from total activity
sektor publiczny	1274,0	1628,9	1486,0	1515,0	public sector
sektor prywatny	25836,4	35970,9	40661,9	42290,6	private sector
w tym:					of which:
Przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług)	17010,8	25238,4	28907,3	29850,8	Net revenues from sale of products (goods and services)
Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	9415,8	11383,6	12325,3	12908,1	Net revenues from sale of goods and materials
Przychody finansowe	231,3	320,8	196,7	323,6	Financial revenues
Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności	25935,0	35905,9	40733,7	42430,5	Costs of obtaining revenues from total activity
sektor publiczny	1273,7	1582,5	1486,0	1522,8	public sector
sektor prywatny	24661,3	34323,5	39247,6	40907,7	private sector
w tym:					of which:
Koszt własny sprzedanych produktów (wyrobów i usług)	17107,0	25346,0	29153,4	30118,8	Cost of products sold (goods and services)
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	8204,5	9695,7	10451,1	11226,5	Value of goods and materials sold
Koszty finansowe	336,6	493,3	746,2	633,3	Financial costs
Wynik finansowy na działalności gospodarczej	1175,4	1693,9	1414,2	1375,1	Financial result on economic activity
Sektor publiczny	0,3	46,4	-0,1	-7,8	Public sector
Sektor prywatny	1175,1	1647,4	1414,3	1382,9	Private sector
Zyski nadzwyczajne	4,5	8,6	28,0	2,5	Extraordinary profits
Sektor publiczny	0,1	0,3	0,2	1,1	Public sector
Sektor prywatny	4,4	8,3	27,7	1,4	Private sector
Straty nadzwyczajne	2,9	6,4	29,4	3,6	Extraordinary losses
Sektor publiczny	0,0	0,2	0,3	0,9	Public sector
Sektor prywatny	2,9	6,2	29,1	2,7	Private sector
Wynik finansowy brutto	1177,0	1696,1	1412,8	1374,0	Gross financial result
sektor publiczny	0,3	46,5	-0,2	-7,6	public sector
sektor prywatny	1176,6	1649,6	1412,9	1381,6	private sector
Zysk brutto	1353,7	1969,8	1668,0	1769,5	Gross profit
Strata brutto	176,8	273,7	255,2	395,4	Gross loss
Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto	214,7	239,9	110,6	200,3	Obligatory encumbrances on gross financial result
Sektor publiczny	9,1	15,3	6,7	5,6	Public sector
Sektor prywatny	205,7	224,6	103,9	194,6	Private sector
Wynik finansowy netto	962,2	1456,3	1302,2	1173,8	Net financial result
sektor publiczny	-8,7	31,3	-6,8	-13,2	public sector
sektor prywatny	970,9	1425,0	1309,0	1187,0	private sector
Zysk netto	1143,8	1723,8	1553,4	1571,3	Net profit
Strata netto	181,6	267,6	251,2	397,5	Net loss

TABL. 2 (276). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKCJI**
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES BY SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Przychody z całokształtu działalności <i>Revenues from total activity</i>	Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności <i>Costs of obtaining revenues from total activity</i>	Wynik finansowy brutto <i>Gross financial result</i>	Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto <i>Obligatory encumbrances on gross financial result</i>	Wynik finansowy netto <i>Net financial result</i>
		w mln zł		in mln zł		
OGÓŁEM	2005	27110,4	25935,0	1177,0	214,7	962,2
TOTAL	2010	37599,8	35905,9	1696,1	239,9	1456,3
	2011	42147,9	40733,7	1412,8	110,6	1302,2
	2012	43805,6	42430,5	1374,0	200,3	1173,8
w tym: of which:						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		756,1	645,8	109,6	1,7	107,9
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>						
Przemysł.....		27785,0	26896,6	888,3	142,0	746,4
<i>Industry</i>						
w tym: of which:						
przetwórstwo przemysłowe.....		26344,6	25483,1	861,2	133,9	727,3
<i>manufacturing</i>						
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja		666,2	651,6	14,8	4,1	10,7
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>						
Budownictwo		2454,0	2348,5	105,5	18,9	86,6
<i>Construction</i>						
Handel; naprawa pojazdów samochodowych		9768,5	9538,8	229,1	20,5	208,6
<i>Trade; repair of motor vehicles</i> ^Δ						
Transport i gospodarka magazynowa		862,9	882,4	-19,4	4,1	-23,5
<i>Transportation and storage</i>						
Zakwaterowanie i gastronomia		207,2	211,0	-3,5	0,5	-4,0
<i>Accommodation and catering</i> ^Δ						
Informacja i komunikacja		132,8	125,4	7,4	2,0	5,4
<i>Information and communication</i>						
Obsługa rynku nieruchomości		653,9	629,3	24,6	6,2	18,4
<i>Real estate activities</i> ^Δ						
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna.....		274,8	255,5	19,3	1,5	17,8
<i>Professional, scientific and technical activities</i>						
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		250,6	244,0	6,5	0,6	6,0
<i>Human health and social work activities</i>						

TABL. 3 (277). **PRZEDSIĘBIORSTWA WEDŁUG UZYSKANYCH WYNIKÓW FINANSOWYCH**
ENTERPRISES BY OBTAINED FINANCIAL RESULTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Liczba przedsiębiorstw Number of enterprises	Z wynikiem finansowym brutto With gross financial result		Z wynikiem finansowym netto With net financial result		
		dodatnim (zysk) positive (profit)	ujemnym (strata) lub zerowym (0) negative (loss) or zero (0)	dodatnim (zysk) positive (profit)	ujemnym (strata) lub zerowym (0) negative (loss) or zero (0)	
		w % ogółu przedsiębiorstw		in % of total of enterprises		
OGÓŁEM	2005	1555	79,7	20,4	77,9	22,1
TOTAL	2010	1596	80,8	19,2	80,6	19,4
	2011	1624	80,5	19,5	79,9	20,1
	2012	1620	79,9	20,1	79,4	20,6
sektor publiczny		142	71,1	28,9	70,4	29,6
public sector						
sektor prywatny		1478	80,8	19,2	80,3	19,7
private sector						
w tym: of which:						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		86	89,5	10,5	88,4	11,6
Agriculture, forestry and fishing						
Przemysł		616	77,9	22,1	77,9	22,1
Industry						
w tym: of which:						
przetwórstwo przemysłowe		497	79,3	20,7	79,5	20,5
manufacturing						
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja		82	73,2	26,8	72,0	28,0
water supply; sewerage, waste management and remediation activities						
Budownictwo		171	81,3	18,7	80,7	19,3
Construction						
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		443	82,4	17,6	82,2	17,8
Trade; repair of motor vehicles ^Δ						
Transport i gospodarka magazynowa		65	70,8	29,2	70,8	29,2
Transportation and storage						
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		37	51,4	48,6	51,4	48,6
Accommodation and catering ^Δ						
Informacja i komunikacja		18	83,3	16,7	83,3	16,7
Information and communication						
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		68	92,6	7,4	86,8	13,2
Real estate activities						
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		37	83,8	16,2	81,1	18,9
Professional, scientific and technical activities						
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		24	62,5	37,5	62,5	37,5
Human health and social work activities						

TABL. 4 (278). **RELACJE EKONOMICZNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH**
ECONOMIC RELATIONS IN ENTERPRISES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Wskaźnik rentowności obrotu <i>Turnover profitability rate</i>		Wskaźnik płynności finansowej <i>Financial liquidity ratio of the</i>			
		Wskaźnik poziomu kosztów <i>Cost level indicator</i>	brutto <i>gross</i>	netto <i>net</i>	I stopnia <i>first degree</i>	II stopnia <i>second degree</i>	III stopnia <i>third degree</i>
					w %		in %
OGÓŁEM	2005	95,7	4,3	3,5	21,3	89,2	137,4
TOTAL	2010	95,5	4,5	3,9	25,8	106,0	162,9
	2011	96,6	3,4	3,1	21,7	105,2	163,9
	2012	96,9	3,1	2,7	24,0	145,3	205,8
sektor publiczny		100,5	-0,5	-0,9	95,2	161,7	207,0
<i>public sector</i>							
sektor prywatny		96,7	3,3	2,8	21,1	144,7	205,8
<i>private sector</i>							
w tym: of which:							
Roľnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		85,4	14,5	14,3	75,6	158,4	297,2
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>							
Przemysł		96,8	3,2	2,7	18,8	117,5	172,7
<i>Industry</i>							
w tym: of which:							
przetwórstwo przemysłowe		96,7	3,3	2,8	15,4	116,4	173,0
<i>manufacturing</i>							
dostawa wody; gospodarowanie ście- kami i odpadami; rekultywacja ^Δ		97,8	2,2	1,6	49,6	107,4	120,9
<i>water supply; sewerage, waste man- agement and remediation activities</i>							
Budownictwo		95,7	4,3	3,5	30,8	97,7	174,7
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ		97,6	2,3	2,1	11,9	65,4	141,9
<i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>							
Transport i gospodarka magazynowa		102,3	-2,2	-2,7	28,3	100,2	119,9
<i>Transportation and storage</i>							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		101,8	-1,7	-1,9	27,7	61,1	70,5
<i>Accommodation and catering ^Δ</i>							
Informacja i komunikacja		94,4	5,6	4,1	111,0	175,8	186,6
<i>Information and communication</i>							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		96,2	3,8	2,8	144,3	194,4	233,3
<i>Real estate activities</i>							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		93,0	7,0	6,5	131,8	231,8	322,3
<i>Professional, scientific and technical activities</i>							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		97,4	2,6	2,4	34,3	113,8	128,5
<i>Human health and social work activities</i>							

TABL. 6 (280). **KAPITAŁY (FUNDUSZE) WŁASNE PRZEDSIĘBIORSTW**
Stan w dniu 31 XII
SHARE EQUITY (FUNDS) OF ENTERPRISES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which				wynik finansowy netto roku obrotowego net financial result of the turnover year
		kapitał (fundusz) podstawowy share capital (fund)	kapitał (fundusz) zapasowy supplementary capital (fund)	niepodzielony (nierozliczony) wynik finansowy z lat ubiegłych undistributed (unsettled) financial result from previous years		
		w mln zł	in mln zł			
OGÓŁEM	2005	10725,0	6594,5	3187,7	-691,8	958,6
TOTAL	2010	13514,2	8079,8	3649,6	-845,2	1457,7
	2011	13878,4	7943,8	4013,9	-560,8	1316,3
	2012	14724,5	8339,0	4370,6	-481,9	1179,6
sektor publiczny		1856,7	1394,6	234,9	-61,9	-13,2
public sector						
sektor prywatny		12867,8	6944,4	4135,7	-419,9	1192,8
private sector						
w tym: of which:						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		727,9	291,2	342,4	-120,8	107,9
Agriculture, forestry and fishing						
Przemysł		8893,5	5186,6	2396,6	-307,4	755,6
Industry						
w tym: of which:						
przetwórstwo przemysłowe		7040,9	3887,0	2080,3	-287,3	740,7
manufacturing						
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		1036,7	802,4	170,7	-10,7	10,7
water supply; sewerage, waste management and remediation activities						
Budownictwo		784,5	182,0	321,8	5,1	86,5
Construction						
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		1606,0	661,2	648,2	21,6	205,4
Trade; repair of motor vehicles ^Δ						
Transport i gospodarka magazynowa		340,9	242,2	142,3	-52,4	-23,5
Transportation and storage						
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		119,0	114,7	35,5	-31,5	-4,6
Accommodation and catering ^Δ						
Informacja i komunikacja		46,3	11,9	21,5	2,0	5,4
Information and communication						
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		1847,1	1484,8	343,6	0,7	18,4
Real estate activities						
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		174,0	73,7	59,3	0,5	18,3
Professional, scientific and technical activities						
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		78,7	54,8	16,7	4,7	6,0
Human health and social work activities						

TABL. 7 (281). **KAPITAŁ ZAKŁADOWY SPÓLEK ^a**
Stan w dniu 31 XII
SHARE CAPITAL OF COMPANIES ^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym mienie		Of which estate		
		Skarbu Państwa of the State Treasury	państwowych osób prawnych of state legal persons	krajowych osób fizycznych of domestic natural persons	osób zagra- nicznych of foreign persons	
		w mln zł	in mln zł			
OGÓŁEM	2005	3362,5	126,5	114,5	1315,7	452,7
TOTAL	2010	5158,8	102,3	178,0	1169,3	1340,1
	2011	5425,2	92,5	167,0	990,3	1417,6
	2012	5871,6	74,9	167,2	943,4	1424,8
sektor publiczny		1382,4	65,2	164,0	1,1	0,0
<i>public sector</i>						
sektor prywatny		4489,2	9,6	3,2	942,3	1424,8
<i>private sector</i>						
w tym: of which:						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		290,6	16,6	3,4	104,3	35,7
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>						
Przemysł		4592,9	17,7	96,4	462,5	1323,4
<i>Industry</i>						
w tym: of which:						
przetwórstwo przemysłowe		3360,8	17,1	2,1	444,2	1312,9
<i>manufacturing</i>						
dostawa wody; gospodarowanie ście- kami i odpadami; rekultywacja ^Δ		796,0	0,6	0,8	11,3	0,0
<i>water supply; sewerage, waste man- agement and remediation activities</i>						
Budownictwo		66,1	0,0	0,0	48,9	4,0
<i>Construction</i>						
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ		364,6	0,0	0,1	212,4	12,6
<i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>						
Transport i gospodarka magazynowa		209,0	9,4	10,3	36,5	32,0
<i>Transportation and storage</i>						
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		106,4	15,7	0,0	40,3	1,9
<i>Accommodation and catering ^Δ</i>						
Informacja i komunikacja		11,9	0,7	0,0	3,0	7,5
<i>Information and communication</i>						
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		99,0	0,0	54,0	11,1	0,0
<i>Real estate activities</i>						
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		53,1	14,7	0,1	6,2	4,9
<i>Professional, scientific and technical activities</i>						
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		52,3	0,0	0,0	12,4	0,0
<i>Human health and social work activities</i>						

^a Dane dotyczą spółek prawa handlowego, spółek cywilnych i innych spółek powołanych odrębnymi przepisami oraz zagranicznych przedsiębiorstw drobnej wytwórczości i oddziałów przedsiębiorców zagranicznych.

^a Data concerns commercial companies, civil law partnerships and others companies established on the basis of separate rules as well as foreign small-scale enterprises and branches of foreign enterprises.

TABL. 8 (282). **ZOBOWIĄZANIA PRZEDSIĘBIORSTW**
Stan w dniu 31 XII
LIABILITIES OF ENTERPRISES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Długoterminowe Long-term		Krótkoterminowe Short-term			
		razem total	w tym kredyty i pożyczki of which credits and loans	razem total	w tym of which		
					kredyty i pożyczki and loans	z tytułu dostaw i usług from deliveries and services	
		w mln zł		in mln zł			
OGÓŁEM	2005	8056,0	2084,0	1600,6	5972,0	1601,5	3226,8
TOTAL	2010	13299,7	5121,8	2169,5	8177,9	2024,2	4406,5
	2011	14616,3	5539,4	2589,7	9076,9	2145,3	5073,1
	2012	14184,9	5485,2	2553,4	8699,7	2097,9	4619,9
sektor publiczny		858,4	452,0	283,3	406,4	79,3	139,5
<i>public sector</i>							
sektor prywatny		13326,5	5033,2	2270,1	8293,3	2018,7	4480,4
<i>private sector</i>							
w tym: of which:							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		418,0	246,5	219,4	171,5	60,9	83,5
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>							
Przemysł		9655,1	4168,8	1420,1	5486,3	1385,3	2926,6
<i>Industry</i>							
w tym: of which:							
przetwórstwo przemysłowe		8864,0	3751,7	1123,7	5112,3	1298,2	2763,7
<i>manufacturing</i>							
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		386,3	221,5	211,3	164,8	62,5	52,8
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>							
Budownictwo		766,9	75,8	64,9	691,1	99,0	354,3
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		2030,2	414,7	383,9	1615,5	445,6	988,7
<i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>							
Transport i gospodarka magazynowa		213,9	60,9	49,9	153,0	50,2	63,6
<i>Transportation and storage</i>							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		221,2	168,1	125,2	53,1	22,5	19,5
<i>Accommodation and catering ^Δ</i>							
Informacja i komunikacja		39,7	6,7	6,2	33,0	3,0	21,9
<i>Information and communication</i>							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		444,0	254,3	235,5	189,7	6,9	89,6
<i>Real estate activities</i>							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		76,1	16,7	14,6	59,4	11,5	24,6
<i>Professional, scientific and technical activities</i>							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		51,2	19,6	9,6	31,6	5,3	15,4
<i>Human health and social work activities</i>							

DZIAŁ XX

FINANSE PUBLICZNE

Uwagi ogólne

1. Finanse publiczne obejmują procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz ich rozdysponowaniem.

2. Prezentowane dane obejmują informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego (gmin, miast na prawach powiatu, powiatów, województwa).

3. Podstawę prawną dla lat 2000–2009 stanowi ustawa o finansach publicznych z dnia 30 VI 2005 r. (Dz. U. 2005 Nr 249, poz. 2104) z późniejszymi zmianami, a od 1 I 2010 r. z dnia 27 VIII 2009 r. (Dz. U. 2009 Nr 157, poz. 1240 i 1241). W przypadku gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego podstawę prawną stanowi również:

- ustawa z dnia 8 III 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591) z późniejszymi zmianami,
- ustawa z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592) z późniejszymi zmianami,
- ustawa z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1590) z późniejszymi zmianami,
- ustawa z dnia 13 XI 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tekst jednolity Dz. U. z 2010 r. Nr 80, poz. 526) z późniejszymi zmianami,
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 3 II 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. Nr 20, poz. 103),
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 III 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. Nr 38, poz. 207) z późniejszymi zmianami.

4. Dochody i wydatki budżetów gmin, miast na prawach powiatu, powiatów i województwa uchwalane są przez właściwe rady na okres roku kalendarzowego, w terminach i na zasadach określonych w ustawach o samorządzie terytorialnym.

Miasto na prawach powiatu realizuje jednocześnie zadania z zakresu działania gminy oraz powiatu i sporządza jeden budżet, w którym określone są poszczególne dochody z uwzględnieniem źródeł dochodów gminy i powiatu oraz wydatki realizowane łącznie przez gminę i powiat.

CHAPTER XX

PUBLIC FINANCE

General notes

1. Public finances cover the processes connected with accumulation and allocation of public funds.

2. The presented data include information concerning the budgets of local self-government entities (i.e., of gminas, cities with powiat status, powiats and voivodship).

3. The legal basis for years 2000–2009 is provided by the Law on Public Finances of 30 VI 2005 (Journal of Laws 2005 No. 249, item 2104) with later amendments and since 1 I 2010 of 27 VIII 2009 (Journal of Laws 2009 No. 157, item 1240 and 1241). In case of the financial management of local self-government entities, the legal basis is provided also by the following:

- the Law of 8 III 1990 on Gmina Self-government (Journal of Laws 2001 No. 142, item 1591) with later amendments,
- the Law of 5 VI 1998 on Powiat Self-government (Journal of Laws 2001 No. 142, item 1592) with later amendments,
- the Law of 5 VI 1998 on Voivodship Self-government (Journal of Laws 2001 No. 142, item 1590) with later amendments,
- the Law of 13 XI 2003 on Incomes of Local Self-government Entities (consolidated text, Journal of Laws 2010 No. 80, item 526) with later amendments,
- the Minister of Finances Regulation of 3 II 2010 on Budgetary Reporting (Journal of Laws No. 20, item 103),
- the Minister of Finances Regulation of 2 III 2010 on Detailed Classification of Incomes, Expenses, Revenue and Expenditure, and Funds from Foreign Resources (Journal of Laws No. 38, item 207) with later amendments.

4. Revenue and expenditure of budgets of gminas, cities with powiat status, powiats and voivodship are passed by the appropriate councils for a period of one calendar year, within periods and on the basis of principles defined in the Law on Local Self-government.

City with powiat status realizes tasks of gmina as well as powiat. There is one budget drawn up every year, which consists of revenue (income received both by gmina and powiat) as well as expenditure realized jointly by gmina and powiat.

Dlatego też w tablicach dochody i wydatki gmin podane są bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu, natomiast dochody i wydatki miast na prawach powiatu podane są łącznie z dochodami i wydatkami części gminnej i powiatowej.

5. Na dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego składają się:

- 1) dochody własne, tj.:
 - a) dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych i osób fizycznych,
 - b) wpływy z podatków oraz opłat ustalanych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw, w tym podatek od nieruchomości, podatek rolny, leśny, podatek od środków transportu, podatek od czynności cywilnoprawnych, opłata skarbową, opłata eksploatacyjna, opłata targowa,
 - c) dochody z majątku, np. dochody z najmu i dzierżawy,
 - d) środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł;
- 2) dotacje:
 - a) celowe z budżetu państwa na zadania: z zakresu administracji rządowej, własne, realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej,
 - b) przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych nie podlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich,
 - c) otrzymane z funduszy celowych (od 2011 r. są tylko państwowe fundusze celowe),
 - d) pozostałe dotacje, w tym realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego;
- 3) subwencja ogólna z budżetu państwa, która składa się z części: wyrównawczej, oświatowej, rekompensującej, równoważącej i regionalnej.

6. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego dzielą się na majątkowe (w tym inwestycyjne) i bieżące, do których zalicza się m.in.:

- wydatki na wynagrodzenia (wraz z pochodnymi),
- wydatki na zakup materiałów i usług,
- dotacje m.in. dla jednostek organizacyjnoprawnych działających w budżetach jednostek samorządu terytorialnego,
- wydatki na obsługę długu,
- wydatki z tytułu udzielenia poręczeń i gwarancji.

7. Informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego opracowano na podstawie sprawozdań Ministerstwa Finansów.

Therefore in tables concerning revenue and expenditure of gminas, data for cities with powiat status include revenue of gminas as well as powiats and expenditure of both gmina and powiat are given jointly.

5. Budget revenues of local self-government entities comprise:

- 1) own revenue, i.e.:
 - a) revenue from shares in receipts from corporate and personal income taxes,
 - b) receipts from charges and taxes established and collected on the basis of separate acts, including the tax on real estate, the agricultural tax, the forest tax, the tax on means of transport, the tax on civil law transactions, treasury fee, royalties for mineral exploration and marketplace stall trading fee,
 - c) revenue from property, i.e. income from renting and leasing,
 - d) funds for the additional financing of own tasks from other sources;
- 2) allocations:
 - a) appropriated allocations: from the state budget for: government administration-related tasks, own tasks, tasks fulfilled on the basis of agreements with bodies of the government administration,
 - b) provided under programmes financed from European funds and other not reimbursable foreign funds and payments from the budget of European funds,
 - c) received from the appropriated funds (from 2011 state appropriated funds),
 - d) other allocations, including allocations based on agreements with bodies of the government administration;
- 3) general subsidy from the state budget, consisting of the following parts: equalization, educational, compensatory, balancing and regional.

6. Expenditure of local self-government entities budgets are divided into: property-related (including investment-related) and current expenditure, such as:

- expenditure on wages and salaries (including derivatives),
- expenditure on the purchase of materials and services,
- allocations, among others, for the organizational and legal units operating within local self-government entities budgets,
- expenditure on debt servicing,
- expenditure related to granting endorsements and guarantees.

7. Information concerning local self-government entities budgets is compiled on the basis of financial reports of the Ministry of Finance.

TABL. 1 (283). **DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW**
REVENUE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Wojewódz- two Voivodship
		w tys. zł		in thous. zł		
OGÓŁEM	2005	3886514,1	2122542,7	789721,7	742990,9	231258,8
TOTAL	2010	6211860,8	3329021,9	1152954,9	1209501,1	520383,0
	2011	6617963,7	3547476,1	1272029,7	1240286,5	558171,4
	2012	6768170,6	3648648,1	1314355,0	1190372,8	614794,6
Dochody własne		2619466,5	1562637,4	652951,2	271640,7	132237,3
Own revenue						
w tym: of which:						
Udziały w podatku dochodowym.....		963169,5	446539,8	303145,0	121741,8	91743,0
Share in income tax						
od osób prawnych.....		98214,3	15366,6	16156,2	3128,7	63562,8
corporate income tax						
od osób fizycznych		864955,2	431173,2	286988,8	118613,1	28180,2
personal income tax						
Podatek od nieruchomości		551416,3	417210,2	134206,1	x	x
Tax on real estate						
Podatek rolny		114795,8	114439,9	355,8	x	x
Agricultural tax						
Podatek od środków transportowych		26703,2	17848,3	8854,9	x	x
Tax on means of transport						
Podatek od czynności cywilnoprawnych		40146,9	26647,5	13499,4	x	x
Tax on civil law transactions						
Oplata skarbowa.....		14413,7	8724,8	5688,9	x	x
Treasury fee						
Dochody z majątku		204740,4	151673,5	39596,2	12396,1	1074,6
Revenue from property						
w tym dochody z wynajmu i dzierżawy oraz innych umów o podobnym charakterze.....		68344,4	51598,8	8949,8	7167,2	628,6
of which income from renting and leasing as well as agreements with a similar character						
Środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł.....		160386,1	148173,4	2823,3	9280,5	108,8
Funds for additional financing of own tasks from other sources						

^a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 1 (283). **DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW (dok.)**
REVENUE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS BY TYPE (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Wojewódz- two Voivodship
	w tys. zł		in thous. zł		
Dotacje ogółem..... Total allocations	1840052,6	936890,0	305060,4	299076,1	299026,1
Dotacje celowe	1324491,7	787930,7	169365,1	229975,3	137220,6
<i>Appropriated allocations</i>					
z budżetu państwa..... <i>from the state budget</i>	1233710,2	757695,8	162203,2	197945,8	115865,4
na zadania: <i>for tasks:</i>					
z zakresu administracji rządowej	914322,8	551901,7	122052,7	133802,2	106566,2
<i>for government administration tasks</i>					
własne	316608,9	204041,9	40007,4	63477,4	9082,1
<i>for own tasks</i>					
realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	2778,6	1752,2	143,1	666,2	217,1
<i>realized on the basis of agreements with government administration bodies</i>					
na zadania realizowane na podstawie porozu- mień między jednostkami samorządu terytorialnego	37151,2	16174,6	2447,0	15077,5	3452,1
<i>for tasks realized on the basis of agreements between local self-government entities</i>					
otrzymane z państwowych funduszy celowych ... <i>received from state appropriated funds</i>	38310,3	8644,6	4156,9	9024,5	16484,3
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na do- finansowanie własnych zadań.....	15319,9	5415,6	558,0	7927,5	1418,8
<i>for financial assistance between local self-gov- ernment entities for additional financing of own tasks</i>					
Dotacje z paragrafów 200 i 620 ^b	515560,9	148959,3	135695,3	69100,8	161805,5
<i>Allocations from paragraphs 200 and 620^b</i>					
Subwencja ogólna z budżetu państwa..... General subsidy from the state budget	2308651,5	1149120,7	356343,4	619656,1	183531,2
W tym część oświatowa..... <i>Of which educational part</i>	1600510,1	796209,8	339885,8	442604,9	21809,7

^a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu. ^b Klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych.

^a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status. ^b Of the classification of budget revenue and expenditure.

TABL. 2 (284). **DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG DZIAŁÓW W 2012 R.**
REVENUE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS BY DIVISION IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Wojewódz- two Voivodship
	w tys. zł		in thous. zł		
OGÓŁEM	6768170,6	3648648,1	1314355,0	1190372,8	614794,6
TOTAL					
w tym: of which:					
Rolnictwo i łowiectwo	199030,4	118346,3	59,9	1015,9	79608,3
<i>Agriculture and hunting</i>					
Przetwórstwo przemysłowe	22017,4	90,6	21226,7	-	700,1
<i>Manufacturing</i>					
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	6395,1	6395,1	-	-	-
<i>Electricity, gas and water supply</i>					
Transport i łączność	256214,6	39999,4	90956,3	46723,7	78535,3
<i>Transport and communication</i>					
Gospodarka mieszkaniowa	264432,3	188222,8	63855,2	10815,7	1538,6
<i>Dwelling economy</i>					
Działalność usługowa	37312,5	9236,0	12568,3	15142,2	366,0
<i>Service activity</i>					
Administracja publiczna	73484,3	24358,4	7378,6	30156,6	11590,7
<i>Public administration</i>					
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	87806,8	5166,3	23749,9	58803,5	87,2
<i>Public safety and fire care</i>					
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowo- ści prawnej oraz wydatki związane z ich poborem Income taxes from legal persons, natural persons and other organizational units without legal per- sonality and expenses associated with their intake	1823774,0	1108067,4	486941,5	136720,6	92044,6
Różne rozliczenia	2520863,4	1181335,8	387751,5	625846,8	325929,3
<i>Miscellaneous settlements</i>					
Oświata i wychowanie	112285,1	63197,4	20814,2	27690,1	583,4
<i>Education</i>					
Ochrona zdrowia	71073,3	2737,9	12329,9	55681,7	323,8
<i>Health care</i>					
Pomoc społeczna	902362,5	653819,4	122205,7	124673,2	1664,2
<i>Social assistance</i>					
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej ..	82165,0	32265,1	12819,7	32423,1	4657,0
<i>Other tasks in sphere of social policy</i>					
Edukacyjna opieka wychowawcza	45243,8	27045,9	7201,2	10960,7	35,9
<i>Educational care</i>					
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	109393,4	84362,5	19187,3	5032,6	811,1
<i>Municipal economy and environmental protection</i>					
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	37866,5	20180,0	4546,5	122,9	13017,1
<i>Culture and national heritage</i>					
Kultura fizyczna	58753,0	45418,3	12933,3	400,0	1,3
<i>Physical education</i>					

^a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 3 (285). **WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW**
EXPENDITURE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Wojewódz- two Voivodship
		w tys. zł		in thous. zł		
OGÓŁEM	2005	3968170,1	2120603,4	791244,1	765253,0	291069,6
TOTAL	2010	6923222,1	3808388,9	1314791,7	1258629,4	541412,2
	2011	6898191,7	3757666,3	1324049,3	1236025,8	580450,4
	2012	6925219,5	3693756,4	1359201,8	1192805,6	679455,8
Wydatki bieżące		5567247,5	3062020,0	1092339,9	1039111,8	373775,8
Current expenditure						
w tym: of which:						
Dotacje		547531,1	179233,2	137574,6	75832,6	154890,7
<i>Allocations</i>						
w tym dla samorządowych zakładów budżetowych		27182,2	12308,7	13524,2	1349,3	-
of which self-government budgetary establish- ments						
Świadczenia na rzecz osób fizycznych		901346,2	723037,7	120584,4	54787,2	2936,9
<i>Benefits for natural persons</i>						
Wydatki bieżące jednostek budżetowych		3959584,6	2065901,7	800054,6	887313,3	206315,1
<i>Current expenditure of budgetary entities</i>						
w tym: of which:						
wynagrodzenia		2173188,6	1123219,2	433645,0	524793,7	91530,7
<i>wages and salaries</i>						
w tym osobowe		1959521,4	1010935,6	394685,3	470151,8	83748,8
of which personal						
pochodne od wynagrodzeń ^b		388242,9	208755,0	75952,8	87155,4	16379,8
derivatives from wages and salaries ^b						
zakup materiałów i usług		1087222,8	573290,1	235445,2	189998,6	88488,9
<i>purchase of materials and services</i>						
wydatki na obsługę długu		132849,2	76930,1	26304,3	20235,1	9379,7
<i>expenditures on debt servicing</i>						
wypłaty z tytułu gwarancji i poręczeń		720,0	-	-	720,0	-
<i>payments related to guarantees and en- dorsements</i>						
Wydatki majątkowe		1357972,0	631736,3	266861,9	153693,8	305680,0
Property expenditure						
W tym inwestycyjne ^c		1315765,8	618192,2	241029,3	152671,9	303872,5
<i>Of which investment expenditure^c</i>						

^a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu. ^b Obejmują składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy oraz składkę na Fundusz Emerytur Pomostowych. ^c Łącznie z dotacjami na finansowanie zadań inwestycyjnych samorządowych zakładów budżetowych.

^a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status. ^b Include contributions to compulsory social security and the Labour Fund as well as contribution to the Bridging Pension Fund. ^c Including allocations for financing investment tasks of self-government budgetary establishments.

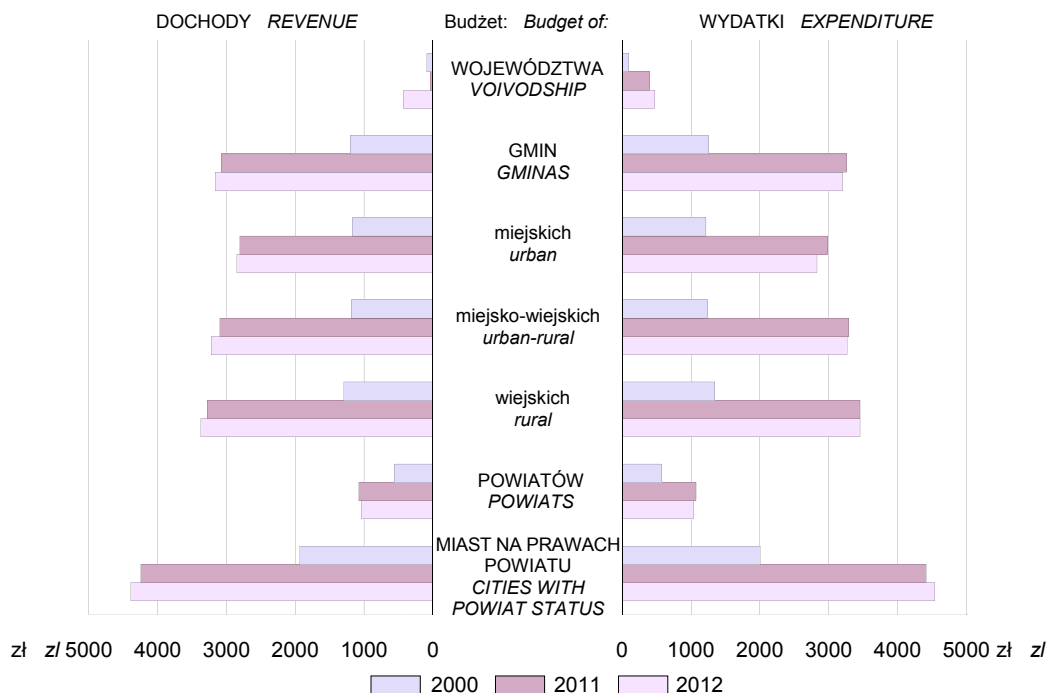
TABL. 4 (286). **WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG DZIAŁÓW W 2012 R.**
EXPENDITURE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS BY DIVISION IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Wojewódz- two Voivodship
	w tys. zł		in thous. zł		
OGÓŁEM	6925219,5	3693756,4	1359201,8	1192805,6	679455,8
TOTAL					
w tym: of which:					
Rolnictwo i łowiectwo.....	269626,8	179090,8	65,9	1048,5	89421,6
Agriculture and hunting					
Przetwórstwo przemysłowe	48902,5	94,1	26077,6	-	22730,9
Manufacturing					
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	20599,6	20599,6	-	-	-
Electricity, gas and water supply					
Transport i łączność	855982,3	182756,7	218337,3	138874,3	316014,0
Transport and communication					
Gospodarka mieszkaniowa.....	148869,7	111298,3	17024,4	4009,0	16538,0
Dwelling economy					
Działalność usługowa	51204,6	18411,3	17387,4	12554,4	2851,5
Service activity					
Administracja publiczna.....	630150,1	343302,8	89709,9	123905,5	73232,0
Public administration					
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	127155,5	34155,8	31052,0	60002,7	1945,0
Public safety and fire care					
Obsługa długu publicznego	133006,3	77054,6	26304,3	20267,7	9379,7
Public debt servicing					
Różne rozliczenia	19981,4	11961,2	7293,4	726,8	-
Miscellaneous settlements					
Oświata i wychowanie	2097080,0	1231332,7	456003,1	384916,1	24828,1
Education					
Ochrona zdrowia	125695,5	20722,7	27432,6	61531,6	16008,5
Health care					
Pomoc społeczna	1225463,9	818538,9	204098,7	200282,6	2543,7
Social assistance					
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej..	146893,3	33162,8	24990,4	64743,1	23997,0
Other tasks in sphere of social policy					
Edukacyjna opieka wychowawcza.....	224401,3	61667,0	54121,4	106364,6	2248,3
Educational care					
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	320184,4	248110,9	65467,1	3367,0	3239,4
Municipal economy and environmental protection					
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego.....	223178,9	129719,1	36130,6	1930,3	55399,0
Culture and national heritage					
Kultura fizyczna	174270,2	118277,8	49781,0	921,5	5289,9
Physical education					

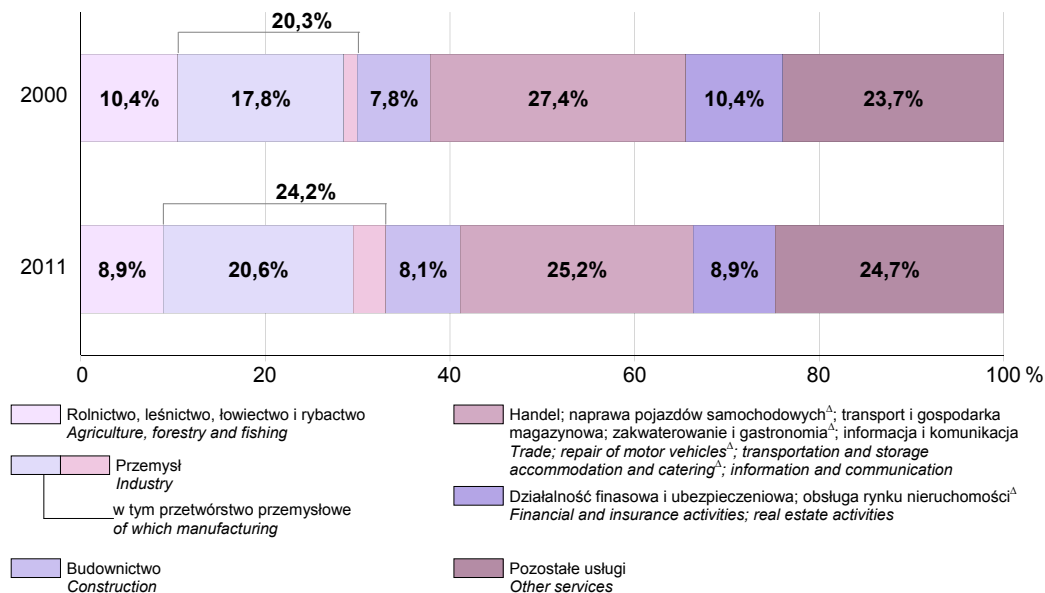
^a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status.

DOCHODY I WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO NA 1 MIESZKAŃCA
REVENUE AND EXPENDITURE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS PER CAPITA

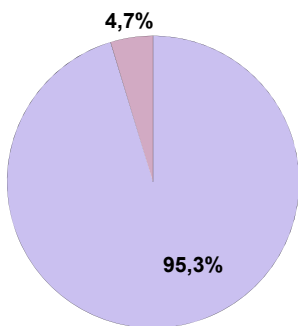

STRUKTURA WARTOŚCI DODANEJ BRUTTO WEDŁUG RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI (ceny bieżące)
STRUCTURE OF GROSS VALUE ADDED BY KINDS OF ACTIVITIES (current prices)

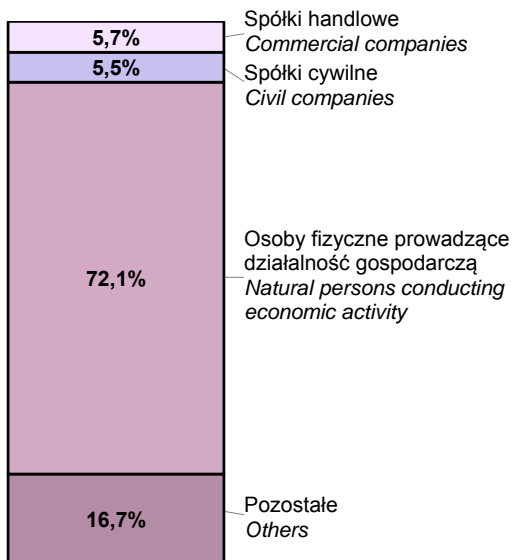

STRUKTURA PODMIOTÓW GOSPODARKI NARODOWEJ^a W 2012 R.
STRUCTURE OF ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN 2012

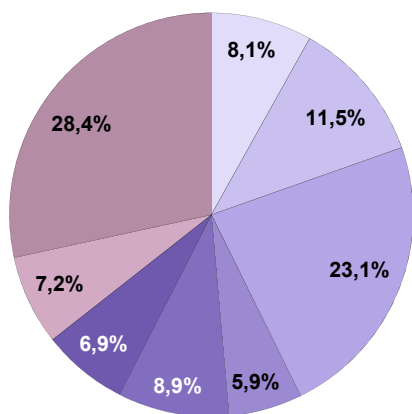
WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI
 BY OWNERSHIP SECTORS

WEDŁUG FORM PRAWNYCH
 BY LEGAL STATUS

WEDŁUG SEKCJI
 BY SECTIONS

- Przetwórstwo przemysłowe
Manufacturing
- Budownictwo
Construction
- Handel; naprawa pojazdów samochodowych^a
Trade; repair of motor vehicles^a
- Transport i gospodarka magazynowa
Transport and storage
- Obsługa rynku nieruchomości
Real estate activities
- Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
Professional, scientific and technical activities
- Pozostała działalność usługowa
Other service activities
- Pozostałe sekcje
Other sections

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 5 (287). **PRZYCHODY I KOSZTY SAMORZĄDOWYCH ZAKŁADÓW BUDŻETOWYCH**
REVENUE AND COSTS OF SELF-GOVERNMENT BUDGETARY ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Wojewódz- two Voivodship
		w tys. zł in thous. zł				
Przychody	2011	264859,2	108990,5	150555,8	5312,9	-
Revenue	2012	219310,3	112729,9	102611,8	3968,6	-
w tym: of which:						
Przychody ze sprzedaży wyrobów, składników majątkowych i usług.....		98435,9	76872,9	19870,9	1692,0	-
<i>Revenue from sale of products, asset components and services</i>						
Dotacje z budżetów jednostek samorządu teryto- rialnego ^b		28328,0	11922,5	14274,4	2131,0	-
<i>Allocations from local self-government entities budgets^b</i>						
Koszty	2011	273841,2	112852,1	155677,9	5311,2	-
Costs	2012	222237,5	113620,6	104657,3	3959,7	-
w tym: of which:						
Materiały i usługi.....		120583,5	52306,0	67257,6	1019,8	-
<i>Materials and services</i>						
Podatek dochodowy od osób prawnych.....		348,7	320,4	22,4	5,8	-
<i>Corporate income tax</i>						
Wpłaty nadwyżek do budżetów jednostek samo- rządu terytorialnego		664,2	548,9	115,3	-	-
<i>Surplus payments to local self-government enti- ties budgets</i>						

^a Bez przychodów i kosztów samorządowych zakładów budżetowych gmin mających również status miasta na prawach powiatu. ^b Łącznie z dotacjami z budżetu państwa oraz płatnościami w ramach budżetu środków europejskich.

^a Excluding revenue and costs of self-government budgetary establishments of gminas which are also cities with powiat status. ^b Including allocations from the state budget as well as payments within the European funds budget.

DZIAŁ XXI

INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE

Uwagi ogólne

Inwestycje

1. Informacje o nakładach inwestycyjnych opracowano według zasad systemu rachunków narodowych, zgodnie z zaleceniami Europejskiego Systemu Rachunków Narodowych i Regionalnych (ESA 1995).

Nakłady inwestycyjne są to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji.

Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Nakłady na środki trwałe są to nakłady na:

- budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe,
- maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem),
- środki transportu,
- inne, tj. melioracje szczegółowe, koszty ponieszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych oraz inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji (z wyjątkiem odsetek nieuwzględnionych w wartości nakładów na środki trwałe przez podmioty stosujące Międzynarodowe Standardy Rachunkowości – MSR, wprowadzone od 1 I 2005 r.).

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

2. Nakłady inwestycyjne zaliczono do odpowiednich sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) zgodnie z zaklasyfikowaniem działalności inwestora (podmiotu gospodarki narodowej), z wyjątkiem nakładów na obiekty niezwiązane z jego podstawową działalnością, które zaliczono do odpowiednich sekcji według kryterium przeznaczenia obiektu (dotyczy np. budynków i lokali mieszkalnych, obiektów przeznaczonych dla potrzeb edukacji, ochrony zdrowia, sportu i rekreacji).

CHAPTER XXI

INVESTMENTS. FIXED ASSETS

General notes

Investments

1. Information regarding investment outlays was compiled according to the principles of the system of national accounts, according to the recommendations of European System of National and Regional Accounts (ESA 1995).

Investment outlays are financial or tangible outlays, the purpose of which is the creation of new fixed assets or the improvement (rebuilding, enlargement, reconstruction or modernization) of existing capital asset items, as well as outlays on so-called initial investments.

Investment outlays are divided into outlays on fixed assets and other outlays.

Outlays on fixed assets include outlays on:

- buildings and structures (include buildings and places as well as civil engineering works), of which, i.a. construction and assembly works, design and cost estimate documentations,
- machinery, technical equipment and tools (including instruments, moveables and endowments),
- transport equipment,
- others, i.e. detailed meliorations, costs incurred for purchasing land and second-hand fixed assets as well as livestock (basic herd), long-term plantings, interests on investment credits and investment loans for the period of investment realization (except for interests not included in outlays on fixed assets by units that use International Accounting Standards – IAS implemented since 1 I 2005).

Other outlays are outlays on so-called initial investments as well as other costs connected with investment realization. These outlays do not increase the value of fixed assets.

2. Investment outlays are included into the appropriate sections of the NACE rev. 2 in accordance with the classification of the investor's activity (entity of the national economy), with the exception of outlays on structures not connected with its basic activity, which were included into the appropriate sections according to the criteria of structure destination (concerning, e.g. residential buildings and places, buildings for education, health care, sport and recreational purposes).

Od 2005 r. nakłady inwestycyjne na drogi publiczne, ulice i place zalicza się do sekcji „Transport i gospodarka magazynowa”.

3. Od 2002 r. – w związku z nowelizacją ustawy o rachunkowości (jednolity tekst Dz. U. 2002 Nr 76, poz. 694, z późniejszymi zmianami) nakłady inwestycyjne na niektóre przedmioty leasingu, stanowiące środki trwale podmiotów je użytkujących (leasingobiorców), zaliczono do nakładów tych podmiotów; do 2001 r. nakłady te były wykazywane przez podmioty finansujące (leasingodawców), tj. zaliczane były do sekcji „Pośrednictwo finansowe” oraz „Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej”.

4. Wartość nakładów inwestycyjnych poniesionych przez:

- osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej z liczbą pracujących powyżej 9 osób (do 1998 r. – niezależnie od liczby pracujących), osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) i spółki cywilne z liczbą pracujących powyżej 9 osób (do 1998 r. – powyżej 5 osób) – opracowano na podstawie sprawozdawczości,
- osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej z liczbą pracujących do 9 osób, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą i spółki cywilne z liczbą pracujących do 9 osób (do 1998 r. – do 5 osób), gospodarstwa indywidualne w rolnictwie, a także wartość nakładów na indywidualne budownictwo mieszkaniowe, rekreacyjne (nieprzystosowane do stałego zamieszkania) oraz budownictwo sakralne – ustalono szacunkowo.

Podstawę szacunku wartości nakładów inwestycyjnych na indywidualne budownictwo stanowi kubatura budynków oddanych do użytkowania. Nakłady roczne obejmują pełną wartość budynków oddanych do użytkowania w danym roku, tj. nie uwzględniają różnicy stanów budownictwa niezakończonych w końcu i na początku danego roku.

Środki trwałe

1. Do **środków trwałych** zalicza się kompletne i nadające się do użytku, składniki majątkowe o przewidywanym okresie używania dłuższym niż rok, w tym również drogi publiczne, ulice i place łącznie z pobocznymi i podbudową, uzbrojenie terenu, zasadzenia wieloletnie, melioracje, budowle wodne, grunty, inwentarz żywy (stado podstawowe) oraz od 1 I 2002 r. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego i spółdzielcze prawo do lokalu niemieszkalnego (użytkowego).

Since 2005 investment outlays on public roads, streets and squares are included in the section „Transportation and storage”.

3. Since 2002 due to amendment of Act of Accounting (uniform text Journal of Laws 2002 No. 76, item 694, with later amendments) investment outlays on some objects of lease being fixed assets of units using them (lessee) were included into investment outlays of those units; until 2001 those outlays had been reported by units that had financed them (lessor), i.e. were classified in the section „Financial intermediation” and „Real estate, renting and business activities”.

4. The value of investment outlays incurred by:

- legal persons and organizational entities without legal personality employing more than 9 persons (until 1998 – regardless of the number of employees) as well as natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) and civil law partnerships employing more than 9 persons (until 1998 – more than 5 persons), was compiled on the basis of statistical reports,
- legal persons and organizational entities without legal personality employing up to 9 persons, natural persons conducting economic activity and civil law partnerships employing up to 9 persons (until 1998 – up to 5 persons), private farms in agriculture as well as the value of outlays on private residential construction and private recreational construction (not adapted for permanent residence) and on sacral construction, was estimated.

The cubic volume of completed buildings accounts for the basis of the estimate regarding the value of investment outlays in private construction. Annual outlays include the total value of buildings completed in a given year, i.e. do not include the difference between non-finished construction at the end and at the beginning of a given year.

Fixed assets

1. **Fixed assets** include asset components and other objects completed and ready for usage, with an expected period of utility exceeding 1 year, of which also public roads, streets and squares, together with shoulders and foundations, development of tracts of land, long-term plantings, meliorations, water structures, land and livestock (basic herd) as well as since 1 I 2002 co-operative ownership right to residential premise and co-operative right to non-residential (utilitarian) premise.

Dane o środkach trwałych nie obejmują wartości gruntów uznanych od 1 I 1991 r. za środki trwałe zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 XII 1990 r. (Dz. U. Nr 90, poz. 529) oraz prawa użytkowania wieczystego gruntu uznawanego od 1 I 2002 r. za środki trwałe zgodnie z ustawą o rachunkowości z dnia 29 IX 1994 r. (jednolity tekst Dz. U. 2013 poz. 330, z późniejszymi zmianami).

2. Wartość brutto środków trwałych jest to wartość równa nakładom poniesionym na ich zakup lub wytworzenie, bez potrącenia wartości zużycia (umorzenia).

Przez wartość brutto środków trwałych według stanu w dniu 31 XII w bieżących cenach ewidencyjnych należy rozumieć:

- w zakresie środków trwałych przekazanych do eksploatacji:
 - przed 1 I 1995 r. – wartość w cenach odtworzenia z września 1994 r.,
 - po 1 I 1995 r. – wartość w cenach bieżących nabycia lub wytworzenia,
- w podmiotach stosujących Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR) wprowadzone od 1 I 2005 r. – również wycenę według wartości godziwej.

3. Dane według sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 – jeśli nie zaznaczono inaczej – opracowano **metodą przedsiębiorstw**, co oznacza, że wszystkie środki trwałe danego podmiotu gospodarki narodowej zalicza się do tego poziomu klasyfikacyjnego, do którego zaliczono podmiot na podstawie przeważającego rodzaju działalności, np. w przedsiębiorstwie zaliczonym do sekcji „Przetwórstwo przemysłowe” wszystkie środki trwałe użytkowane zarówno w tym rodzaju działalności, jak i poza tą działalnością (budynki i lokale mieszkalne, obiekty służące edukacji, ochronie zdrowia itp.) zalicza się do sekcji „Przetwórstwo przemysłowe”. Wyjątek stanowią budynki mieszkalne w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, które ujęto w sekcji „Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości”.

4. Wartość brutto środków trwałych:

- osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej z liczbą pracujących powyżej 9 osób (do 1998 r. – niezależnie od liczby pracujących), osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) i spółek cywilnych z liczbą pracujących powyżej 9 osób (do 1998 r. – powyżej 5 osób) – opracowane na podstawie sprawozdawczości,

Data regarding fixed assets do not include the value of land recognised, since 1 I 1991, as a fixed asset, in accordance with the decree of the Council of Ministers, dated 12 XII 1990 (Journal of Laws No. 90, item 529) as well as right of perpetual use of land regarded as fixed assets since 1 I 2002, in accordance with Accounting Act dated 29 IX 1994 (uniform text Journal of Laws 2013 item 330, with later amendments).

2. The gross value of fixed assets is the value equal to the outlays incurred on purchasing or manufacturing them, without deducting consumption value (depreciation).

The gross value of fixed assets as of 31 XII at current book-keeping prices is understood,:

- *within the scope of fixed assets designated for exploitation:*
 - *before 1 I 1995 – the value at replacement prices of September 1994,*
 - *after 1 I 1995 – the purchase or manufacturing value at current prices,*
- *in units that used International Accounting Standards (IAS) implemented since 1 I 2005 – also revaluation according to fair value.*

3. Data by sections of the NACE rev. 2, unless otherwise indicated, were compiled using the enterprise method, i.e., all fixed assets of a given entity of the national economy are included in that classification level to which the entity was included on the basis of the superior kind of activity, e.g., in an enterprise classified in the section „Manufacturing” all fixed assets used in manufacturing and outside this activity (residential buildings and places, buildings for education, health care, etc.) are included in the section „Manufacturing”. An exception are residential buildings on private farms in agriculture, which were classified in the section „Real estate activities”.

4. The gross value of fixed assets:

- *of legal persons and organizational entities without legal personality employing more than 9 persons (until 1998 – regardless of the number of employees) as well as natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) and civil law partnerships employing more than 9 persons (until 1998 – more than 5 persons), was compiled on the basis of statistical reports,*

— osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej z liczbą pracujących do 9 osób, osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i spółek cywilnych z liczbą pracujących do 9 osób (do 1998 r. – do 5 osób), gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, a także wartość indywidualnych budynków mieszkalnych (osób fizycznych) i rekreacyjnych nieprzystosowanych do stałego zamieszkania, wartość dróg publicznych, ulic i placów, melioracji podstawowych i szczegółowych – ustalono szacunkowo.

5. Od 2010 r. wartość dróg publicznych, ulic i placów zaliczono do sekcji „Transport i gospodarka magazynowa”, dane za lata poprzednie podano w warunkach porównywalnych z danymi za 2010 r.

6. Od 2002 r. – w związku z nowelizacją ustawy o rachunkowości (jednolity tekst Dz. U. 2002 Nr 76, poz. 694, z późniejszymi zmianami) niektóre przedmioty leasingu zaliczone są do środków trwałych podmiotów je użytkujących (leasingobiorców); do 2001 r. były one zaliczane do środków trwałych podmiotów finansujących (leasingodawców), tj. do sekcji „Pośrednictwo finansowe” oraz „Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej”, co wpłynęło na poziom prezentowanych wielkości.

7. Wartość środków trwałych według grup opracowano zgodnie z Klasyfikacją Środków Trwałych. Grupowanie obejmuje:

- 1) budynki i budowle:
 - a) budynki i lokale; od 1 I 2002 r. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oraz spółdzielcze prawo do lokalu niemieszkalnego (użytkowego),
 - b) obiekty inżynierii lądowej i wodnej (bez melioracji szczegółowych);
- 2) maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia:
 - a) kotły i maszyny energetyczne,
 - b) maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania,
 - c) specjalistyczne maszyny, urządzenia i aparaty,
 - d) urządzenia techniczne,
 - e) narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie;
- 3) środki transportu;
- 4) pozostałe środki trwałe, tj.: zasadzenia wieloletnie, melioracje szczegółowe i inwentarz żywy (stado podstawowe).

— of legal persons and organizational entities without legal personality employing up to 9 persons, natural persons conducting economic activity and civil law partnerships employing up to 9 persons (until 1998 – up to 5 persons), private farms in agriculture as well as the value of private residential buildings (natural persons) and recreational not adapted for permanent residence, the value of public roads, streets and squares, basic and detailed meliorations, was estimated.

5. Since 2010 the value of public roads, streets and squares was included in the section „Transportation and storage”, data for previous years are given in conditions comparable with data for 2010.

6. Since 2002 due to amendment of Act of Accounting (uniform text Journal of Laws 2002 No. 76, item 694, with later amendments) some objects of lease have been included into fixed assets of units using them (lessee); until 2001 they had been included into fixed assets of units that had financed them (lessor), i.e. were classified in the section „Financial intermediation” and „Real estate, renting and business activities”, what had impact on the level of presented amounts.

7. The value of fixed assets according to groups was compiled in accordance with Classification of Fixed Assets. The grouping includes:

- 1) buildings and structures:
 - a) buildings and places; since 1 I 2002 co-operative ownership right to residential premise as well as co-operative right to non-residential (utilitarian) premise,
 - b) land and water engineering constructions (excluding detailed meliorations);
- 2) machinery, technical equipment and tools:
 - a) boilers and power industry machinery,
 - b) general usage machinery, equipment and apparatus,
 - c) special use machinery, equipment and apparatus,
 - d) technical equipment,
 - e) tools, instruments, moveables and endowments;
- 3) transport equipment;
- 4) other fixed assets, i.e., long-term plantings, detailed meliorations and livestock (basic herd).

Inwestycje

Investments

TABL. 1 (288). **NAKLĄDY INWESTYCYJNE^a (ceny bieżące)**
INVESTMENT OUTLAYS^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012
	w mln zł		in mln zł
O G Ó Ł E M	6548,3	7751,2	7535,8
TOTAL			
sektor publiczny	3587,7	4443,8	4444,6
<i>public sector</i>			
sektor prywatny	2960,6	3307,4	3091,2
<i>private sector</i>			
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	248,3	305,5	382,4
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>			
Przemysł	1636,3	1840,3	2487,1
<i>Industry</i>			
w tym:			
<i>of which:</i>			
przetwórstwo przemysłowe	855,9	994,6	1055,9
<i>manufacturing</i>			
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	515,3	482,6	465,9
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>			
Budownictwo	156,1	97,6	66,2
<i>Construction</i>			
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	402,9	344,1	388,9
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>			
Transport i gospodarka magazynowa ^b	1803,7	2536,6	2208,7
<i>Transportation and storage^b</i>			
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	243,5	148,8	53,3
<i>Accommodation and catering^Δ</i>			
Informacja i komunikacja	42,0	117,2	67,8
<i>Information and communication</i>			
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	35,2	52,8	30,1
<i>Financial and insurance activities</i>			
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	791,3	833,1	933,6
<i>Real estate activities</i>			
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	63,5	75,2	41,5
<i>Professional, scientific and technical activities</i>			
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	23,9	24,5	13,9
<i>Administrative and support service activities</i>			
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	305,7	222,7	210,1
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>			
Edukacja	259,1	339,7	175,8
<i>Education</i>			
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	148,7	186,7	168,3
<i>Human health and social work activities</i>			
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	368,4	333,4	281,5
<i>Arts, entertainment and recreation</i>			
Pozostała działalność usługowa	19,7	293,0	26,6
<i>Other service activities</i>			

^a Według lokalizacji inwestycji. ^b Łącznie z nakładami inwestycyjnymi na drogi publiczne, ulice i place.

^a According to investment location. ^b Including investment outlays on public roads, streets and squares.

TABL. 2 (289). **NAKLĄDY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a (ceny bieżące)**
INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012
	w mln zł		in mln zł
OGÓŁEM	2356,9	2962,2	3465,2
TOTAL			
sektor publiczny	793,8	1270,5	1743,1
<i>public sector</i>			
sektor prywatny	1563,2	1691,7	1722,1
<i>private sector</i>			
w tym:			
<i>of which:</i>			
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	64,9	110,0	142,8
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>			
Przemysł	1284,9	1502,5	2080,8
<i>Industry</i>			
w tym:			
<i>of which:</i>			
przetwórstwo przemysłowe	814,8	941,7	1005,9
<i>manufacturing</i>			
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	215,9	219,0	153,6
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>			
Budownictwo	111,8	73,5	37,5
<i>Construction</i>			
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	315,4	275,1	304,6
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>			
Transport i gospodarka magazynowa	170,9	534,2	512,1
<i>Transportation and storage</i>			
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	43,5	76,2	33,8
<i>Accommodation and catering^Δ</i>			
Informacja i komunikacja	20,1	84,8	47,5
<i>Information and communication</i>			
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	67,2	49,2	81,0
<i>Real estate activities</i>			
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	46,4	60,2	16,6
<i>Professional, scientific and technical activities</i>			
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	97,5	110,7	140,6
<i>Human health and social work activities</i>			

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investment location.

TABL. 3 (290). **NAKŁADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a WEDŁUG GRUP (ceny bieżące)**
INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES^a BY GROUPS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem <i>Total</i>	W tym <i>Of which</i>		
			budynki i budowle <i>buildings and structures</i>	maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia <i>machinery, technical equipment and tools</i>	środki transportu <i>transport equipment</i>
			w mln zł		<i>in mln zł</i>
OGÓŁEM	2010	1898,9	895,4	828,8	164,9
TOTAL	2011	1865,9	807,2	872,2	169,3
	2012	1869,8	778,8	920,1	151,5
w tym: <i>of which:</i>					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		147,6	96,8	32,1	16,3
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>					
Przemysł.....		1176,6	375,4	730,4	63,4
<i>Industry</i>					
w tym: <i>of which:</i>					
przetwórstwo przemysłowe.....		821,2	226,3	542,5	50,6
<i>manufacturing</i>					
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		159,7	89,6	59,2	10,1
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>					
Budownictwo		39,0	18,3	12,7	7,8
<i>Construction</i>					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		169,9	91,1	41,8	36,8
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>					
Transport i gospodarka magazynowa		50,6	21,9	9,9	18,8
<i>Transportation and storage</i>					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		19,6	12,6	6,5	0,5
<i>Accommodation and catering^Δ</i>					
Informacja i komunikacja		2,3	0,6	1,6	0,0
<i>Information and communication</i>					
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		57,5	51,1	5,9	0,5
<i>Real estate activities</i>					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..		16,0	6,9	7,1	2,0
<i>Professional, scientific and technical activities</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		139,6	78,2	60,6	0,7
<i>Human health and social work activities</i>					

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według siedziby inwestora.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons, according to investor seat.

Środki trwałe

Fixed assets

TABL. 4 (291). WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH^a (bieżące ceny ewidencyjne)

Stan w dniu 31 XII

GROSS VALUE OF FIXED ASSETS^a (current book-keeping prices)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012
	w mln zł		in mln zł
O G Ó Ł E M	73617,5	79888,7	84136,5
TOTAL			
sektor publiczny	31142,9	35038,0	36656,4
public sector			
sektor prywatny	42474,6	44850,7	47480,1
private sector			
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	7527,0	7717,0	7999,8
Agriculture, forestry and fishing			
Przemysł.....	19548,1	21626,6	22490,0
Industry			
w tym:			
of which:			
przetwórstwo przemysłowe.....	13098,5	13661,7	14353,8
manufacturing			
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	3380,2	3958,4	4482,7
water supply; sewerage, waste management and remediation activities			
Budownictwo	1059,9	1132,9	1220,2
Construction			
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ...	3159,9	3486,2	3639,7
Trade; repair of motor vehicles ^Δ			
Transport i gospodarka magazynowa ^b	15039,7	16559,0	17244,8
Transportation and storage ^b			
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	1065,3	1234,5	1333,7
Accommodation and catering ^Δ			
Informacja i komunikacja	1470,9	1504,9	1650,5
Information and communication			
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	422,4	455,0	470,4
Financial and insurance activities			
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	14846,1	15755,1	16623,5
Real estate activities			
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna.....	487,7	575,7	616,4
Professional, scientific and technical activities			
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	258,4	278,1	303,2
Administrative and support service activities			
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne.....	2823,2	3015,8	3169,1
Public administration and defence; compulsory social security			
Edukacja.....	2703,2	3011,6	3317,7
Education			
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1852,2	2037,6	2258,3
Human health and social work activities			
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją.....	1180,2	1297,9	1589,2
Arts, entertainment and recreation			
Pozostała działalność usługowa	173,4	200,8	210,1
Other service activities			

^a Podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności. ^b Łącznie z wartością dróg publicznych, ulic i placów.

^a The division of fixed assets by NACE Rev. 2 sections was made according to the abode of local kind-of-activity unit.
^b Including value of public roads, streets and squares.

TABL. 5 (292). **WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a**
(bieżące ceny ewidencyjne)
 Stan w dniu 31 XII
GROSS VALUE OF FIXED ASSETS IN ENTERPRISES^a (current book-keeping prices)
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012
	w mln zł		in mln zł
OGÓŁEM	29605,6	31972,8	33030,0
TOTAL			
sektor publiczny	7316,7	8453,1	8392,8
<i>public sector</i>			
sektor prywatny	22288,8	23519,7	24637,2
<i>private sector</i>			
w tym:			
<i>of which:</i>			
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	1797,6	1828,0	1889,0
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>			
Przemysł	17124,6	18829,6	19395,0
<i>Industry</i>			
w tym:			
<i>of which:</i>			
przetwórstwo przemysłowe	12558,8	13117,9	13762,4
<i>manufacturing</i>			
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	1670,9	1904,5	2217,9
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>			
Budownictwo	739,6	758,2	796,7
<i>Construction</i>			
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ...	2056,2	2307,4	2352,5
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>			
Transport i gospodarka magazynowa	547,8	701,4	711,9
<i>Transportation and storage</i>			
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	714,7	865,3	874,2
<i>Accommodation and catering^Δ</i>			
Informacja i komunikacja	1368,8	1341,4	1478,5
<i>Information and communication</i>			
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2715,6	2732,7	2637,5
<i>Real estate activities</i>			
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	199,8	255,4	273,3
<i>Professional, scientific and technical activities</i>			
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1187,9	1198,1	1383,9
<i>Human health and social work activities</i>			

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; the division of fixed assets by NACE Rev. 2 sections was made according to the abode of local kind-of-activity unit.

DZIAŁ XXII

RACHUNKI REGIONALNE

Uwagi ogólne

1. Rachunki regionalne opracowano zgodnie z zasadami Europejskiego Systemu Rachunków Narodowych i Regionalnych (ESA 1995). W systemie rachunków regionalnych dla każdego województwa zestawiane są: rachunek produkcji i rachunek tworzenia dochodów według sektorów instytucjonalnych i rodzajów działalności oraz rachunek podziału pierwotnego dochodów i rachunek podziału wtórnego dochodów w sektorze gospodarstw domowych. Dla podregionów obliczane są: produkt krajowy brutto (PKB) i wartość dodana brutto (WDB) według grup rodzajów działalności.

2. Produkt krajowy brutto (PKB) przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.

W obliczeniach dynamiki wolumenu produktu krajowego brutto jako ceny stałe przyjęto ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany.

3. Wartość dodana brutto (WDB) mierzy wartość nowo wytworzoną w wyniku działalności produkcyjnej krajowych jednostek instytucjonalnych. Wartość dodana brutto stanowi różnicę między produkcją globalną a zużyciem pośrednim, jest wyrażona w cenach bazowych.

4. Produkcja globalna obejmuje wartość wyrobów i usług wytworzonych przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne. Produkcja globalna jest wyceniana w cenach bazowych lub według kosztów produkcji.

5. Zużycie pośrednie obejmuje wartość wyrobów i usług zużytych jako nakłady w procesie produkcji, z wyjątkiem środków trwałych, których zużycie jest rejestrowane jako amortyzacja środków trwałych. Zużycie pośrednie jest wyceniane w cenach nabycia.

6. W systemie rachunków regionalnych przyjmuje się zasadę ewidencjonowania produkcji globalnej oraz zużycia pośredniego z uwzględnieniem **obrotów wewnętrznych**.

CHAPTER XXII

REGIONAL ACCOUNTS

General notes

1. Regional accounts were compiled according to the principles of the European System of National and Regional Accounts (ESA 1995). The following accounts are compiled in the regional accounts system for each voivodship: the production account and the generation of income account by institutional sectors and kind of activity as well as the allocation of primary income account and the secondary distribution of income account in the households sector. The following categories are calculated for subregions: gross domestic product (GDP) and gross value added (GVA) by kind-of-activity groups.

2. Gross domestic product (GDP) presents the final result of the activity of all entities of the national economy. Gross domestic product is equal to the sum of gross value added generated by all national institutional units, increased by taxes on products and decreased by subsidies on products. Gross domestic product is calculated at market prices.

In calculations of gross domestic product volume indices current prices from the year preceding reference year were adopted as constant prices.

3. Gross value added (GVA) measures the newly generated value as a result of the production activity of national institutional units. Gross value added is the difference between gross output and intermediate consumption, and is presented at basic prices.

4. Gross output includes the value of goods and services produced by all national institutional units. Gross output is valued at basic prices or according to the production costs.

5. Intermediate consumption includes the value of goods and services consumed as outlays in the production process, excluding fixed assets, the consumption of which is registered as depreciation of fixed assets. Intermediate consumption is presented at purchasers' prices.

6. In the regional accounts system the principle of recording gross output as well as intermediate consumption including **internal turnover** is accepted.

7. Dochody pierwotne brutto w sektorze gospodarstw domowych składają się z dochodu mieszanego brutto, dochodów związanych z pracą najemną (obejmujących całkowite koszty związane z zatrudnieniem ponoszone przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne, tj. wynagrodzenia łącznie ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne płaconymi przez pracowników, składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne płacone przez pracodawców i inne koszty związane z zatrudnieniem) oraz dochodów z tytułu własności. Dochody pierwotne brutto pełnią funkcję kreującą dochody do dyspozycji brutto.

8. Dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych powstają w wyniku skorygowania dochodów pierwotnych brutto o podatki od dochodów i majątku, składki na ubezpieczenia społeczne, świadczenia społeczne inne niż transfery socjalne w naturze (świadczenia z ubezpieczeń społecznych pieniężne, świadczenia z pomocy społecznej pieniężne) oraz inne transfery bieżące.

Dynamikę realnych dochodów do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych w przekroju województw obliczono metodą uproszczoną przy zastosowaniu wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych według województw.

9. Grupowanie danych według województw w podziale na rodzaje działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności zostało dokonane **metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności**, tj. według siedziby i podstawowego rodzaju działalności jednostki lokalnej przedsiębiorstwa.

10. Kryteriami zaliczania danej jednostki gospodarki narodowej do określonego sektora instytucjonalnego są: funkcje pełnione w gospodarce narodowej, rodzaj aktywności w tworzeniu nowych wartości ekonomicznych oraz sposób uczestniczenia w podziale dochodów. Wyróżnia się pięć krajowych sektorów instytucjonalnych:

- 1) sektor przedsiębiorstw, do którego zaliczono podmioty gospodarcze wytwarzające produkty rynkowe (wyroby i usługi niefinansowe),
- 2) sektor instytucji finansowych i ubezpieczeniowych, do którego zaliczono podmioty gospodarcze zajmujące się pośrednictwem finansowym, pomocniczą działalnością finansową oraz działalnością ubezpieczeniową,
- 3) sektor instytucji rządowych i samorządowych, do którego zaliczono podmioty gospodarki narodowej działające na zasadach określonych w ustawie o finansach publicznych oraz pod-

7. Gross primary income in the households sector is comprised of gross mixed income, income connected with hired work (including total compensation of employees borne by all national institutional units, i.e. wages and salaries jointly with contributions to compulsory social security and health security paid by employees, contributions to compulsory social security paid by employers and other costs connected with employment) as well as property income. Gross primary income fulfils the function of creating gross disposable income.

8. Gross disposable income in the households sector is obtained as a result of correcting gross primary income by current taxes on income, wealth, etc., social contributions, social benefits other than social transfers in kind (social security benefits in cash, social assistance benefits in cash) and other current transfers.

Indices of gross real disposable income in the households sector by voivodships are calculated applying simplified method using price indices of consumer goods and services by voivodships.

9. Data grouping by voivodships according to kind of activity of the Polish Classification of Activities was conducted applying the **local kind-of-activity unit method**, i.e. by the place of residence and main kind of activity of the local unit of the enterprise.

10. Criteria of rating a given unit of the national economy among institutional sectors are: functions fulfilled in the national economy, kind of activity in the creation of new economic values as well as the way of participation in the distribution of income. The five following institutional sectors are defined:

- 1) non-financial corporations sector which includes economic entities manufacturing market products (goods and non-financial services),
- 2) financial corporations sector which includes economic entities engaged in financial intermediation, auxiliary financial activity as well as in insurance activity,
- 3) general government sector which includes entities of the national economy operating according to the principles described in the Law on Public Finances as well as entities for which the financial system was defined in spe-

- mioty, których system finansowy został określony odrębnymi ustawami, a których podstawowym źródłem finansowania są dotacje z budżetu państwa oraz przedsiębiorstwa publiczne, które zgodnie z metodologią ESA 1995 spełniają kryteria zaliczania do sektora,
- 4) sektor gospodarstw domowych, który tworzą osoby fizyczne pracujące na własny rachunek w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie oraz osoby fizyczne pracujące na własny rachunek poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie z liczbą pracujących do 9 osób, a także osoby fizyczne uzyskujące dochody z pracy najemnej i niezarobkowych źródeł,
 - 5) sektor instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych, który obejmuje: organizacje społeczne, partie polityczne, organizacje związków zawodowych, stowarzyszenia, fundacje oraz jednostki organizacji wyznaniowych.

11. W rachunkach regionalnych uwzględnia się szacunek „szarej gospodarki” w zakresie produkcji ukrytej dla zarejestrowanych podmiotów gospodarczych z liczbą pracujących do 9 osób (niezależnie od szczególnej formy prawnej), z liczbą pracujących od 10 do 49 osób w sektorze prywatnym (bez spółdzielni) oraz osób fizycznych z tytułu wykonywania pracy nierejestrowanej (głównie w działalności usługowej).

12. Dane z rachunków regionalnych za lata 2009–2010 zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych z tytułu zastosowania w obliczeniach liczby ludności opracowanej na bazie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

Ponadto zrewidowane zostały dane dotyczące dochodów w sektorze gospodarstw domowych za 2010 rok ze względu na zmiany wprowadzone przez Narodowy Bank Polski w bilansie płatniczym w zakresie wynagrodzeń i dochodów z tytułu własności.

13. Dane na 1 mieszkańca za lata 2009–2011 obliczono na podstawie liczby ludności uwzględniającej wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

14. Wyjaśnienia dotyczące rachunków regionalnych (uwagi metodyczne oraz podstawowe pojęcia) zamieszczono w publikacji „Produkt krajowy brutto – Rachunki regionalne w 2011 r.”.

cial regulations, and the main source of financing of which are subsidies from the state budget, as well as public enterprises which accordingly to the ESA 1995 methodology fulfill criteria of including in the sector,

- 4) *households sector which includes own-account workers on private farms in agriculture as well as natural persons working outside private farms in agriculture, employing up to 9 persons as well as natural persons obtaining income from hired work and non-earned sources,*
- 5) *non-profit institutions serving households sector which includes: social organizations, political parties, trade unions, associations, foundations and religious organizations.*

11. *The estimation of the „hidden economy” is included in the regional accounts in the field of the concealed production for registered economic entities employing up to 9 persons (irrespective of the specific legal form), employing from 10 to 49 persons in private sector (excluding cooperatives) as well as natural persons engaged in non-registered work (primarily within the service activity).*

12. *Data from the regional accounts for the years 2009–2010 were changed in relation to previously published data on account of applying in calculations number of population which was compiled on the basis of Population and Housing Census 2011 results.*

Moreover, data concerning income in the households sector for 2010 were revised due to changes introduced by the National Bank of Poland in the balance of payments in the range of wages and salaries as well as property income.

13. *Data per capita for the years 2009–2011 were calculated on the basis of the number of population which included the results of the Population and Housing Census 2011.*

14. *Explanations concerning regional accounts (methodological notes and basic concepts) are placed in the publication „Gross Domestic Product – Regional Accounts in 2011”.*

TABL. 1 (293). **PRODUKT KRAJOWY BRUTTO (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC PRODUCT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2009	2010	2011	2009	2010	2011
	w mln zł in mln zł			w odsetkach in percent		
OGÓŁEM	37182	38893	41609	x	x	x
TOTAL						
W tym wartość dodana brutto ...	33043	34255	36551	100,0	100,0	100,0
Of which gross value added						
w tym sektor:						
<i>of which sector:</i>						
przedsiębiorstw	13840	13992	15053	41,9	40,8	41,2
<i>non-financial corporations</i>						
instytucji rządowych i samorządowych	6257	6507	6719	18,9	19,0	18,4
<i>general government</i>						
gospodarstw domowych	11878	12580	13669	35,9	36,7	37,4
<i>households</i>						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2379	2809	3264	7,2	8,2	8,9
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>						
Przemysł	8125	8227	8848	24,6	24,0	24,2
<i>Industry</i>						
w tym przetwórstwo przemysłowe	6979	6983	7518	21,1	20,4	20,6
<i>of which manufacturing</i>						
Budownictwo	2658	2726	2946	8,0	8,0	8,1
<i>Construction</i>						
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ; informacja i komunikacja	8484	8746	9199	25,7	25,5	25,2
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ; transportation and storage; accommodation and catering^Δ; information and communication</i>						
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości ^Δ	3097	3188	3250	9,4	9,3	8,9
<i>Financial and insurance activities; real estate activities</i>						
Pozostałe usługi	8300	8559	9045	25,1	25,0	24,7
<i>Other services</i>						
NA 1 MIESZKAŃCA^a	25563	26747	28635	x	x	x
PER CAPITA^a						

^a W złotych.

^a In zlotys.

TABL. 2 (294). **PODSTAWOWE ELEMENTY RACHUNKU PRODUKCJI I RACHUNKU
TWORZENIA DOCHODÓW (ceny bieżące)**
*BASIC ELEMENTS OF PRODUCTION ACCOUNT AND GENERATION
OF INCOME ACCOUNT (current prices)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2009	2010	2011	SPECIFICATION
	w mln zł		in mln zł	
Produkcja globalna	73911	76497	85740	Gross output
Zużycie pośrednie	40868	42242	49189	Intermediate consumption
Wartość dodana brutto	33043	34255	36551	Gross value added
w tym koszty związane z zatrudnieniem	13616	14098	14984	of which compensation of employees
Nadwyżka operacyjna brutto	19404	20008	21455	Gross operating surplus

TABL. 3 (295). **NOMINALNE DOCHODY W SEKTORZE GOSPODARSTW DOMOWYCH**
NOMINAL INCOME IN THE HOUSEHOLDS SECTOR

WYSZCZEGÓLNIENIE	2009	2010	2011	SPECIFICATION
Dochody pierwotne brutto:				Gross primary income:
w milionach złotych	25960	27070	28887	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	17848	18616	19880	per capita in zł
Dochody do dyspozycji brutto:				Gross disposable income:
w milionach złotych	26262	27634	29361	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	18056	19004	20206	per capita in zł

DZIAŁ XXIII

PRYWATYZACJA. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ

Uwagi ogólne

1. W dziale zaprezentowano podstawowe kategorie ekonomiczne według sektorów własności oraz proces prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych.

Proces prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych – z wyjątkiem byłych państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej – prowadzony jest na podstawie ustawy z dnia 30 VIII 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji (Dz. U. Nr 118, poz. 561), z późniejszymi zmianami (zastąpiła ustawę z dnia 13 VII 1990 r. o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych) oraz:

- ustawy z dnia 25 IX 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. 1991 Nr 18, poz. 80), z późniejszymi zmianami,
- ustawy z dnia 30 IV 1993 r. o narodowych funduszach inwestycyjnych i ich prywatyzacji (Dz. U. Nr 44, poz. 202), z późniejszymi zmianami.

2. Na podstawie wymienionych aktów prawnych stosuje się trzy zasadnicze metody postępowania z przedsiębiorstwami państwowymi:

- 1) **komercjalizację**, tj. przekształcenie przedsiębiorstwa:
 - a) w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa w celu:
 - prywatyzacji pośredniej (kapitałowej) poprzez sprzedaż akcji lub udziałów,
 - prywatyzacji poprzez obejmowanie akcji w podwyższonym kapitale zakładowym (od 2004 r.) polegającej na zbywaniu akcji w drodze subskrypcji prywatnej lub otwartej,
 - wniesienia akcji lub udziałów do narodowych funduszy inwestycyjnych (NFI),
 - innym,
 - b) do 30 IV 2004 r. w spółkę z udziałem wierzycieli powstałą w wyniku konwersji wierzytelności na udziały;

CHAPTER XXIII

PRIVATIZATION. ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY

General notes

1. Basic economic categories are presented in the chapter by ownership sectors as well as the privatization process of state owned enterprises.

The process of privatizing state owned enterprises – except of former state forms – is conducted on the basis of the Law on the Commercialization and Privatization, dated 30 VIII 1996 (Journal of Laws No.118, item 561), with later amendments (it replaced the Law on the Privatizing of State Owned Enterprises, dated 13 VII 1990) as well as:

- the Law on State Owned Enterprises, dated 25 IX 1981 (Journal of Laws 1991 No. 18, item 80), with later amendments,
- the Law on National Investment Funds and Their Privatization, dated 30 IV 1993 (Journal of Laws No. 44, item 202), with later amendments.

2. On the basis of the legal acts mentioned above three basic methods are used relative to state owned enterprises:

- 1) **commercialization**, i.e., the transformation of an enterprise:
 - a) into a sole-shareholder company of the State Treasury for the purpose of:
 - indirect (capital) privatization through the sale of shares or holdings ,
 - privatization by the taking up shares in higher founder's capital (since 2004) based on the disposal of shares on the way of private subscription or open,
 - the transfer of shares or holdings to the national investment funds (NIF),
 - other,
 - b) until 30 IV 2004 – into a company with creditors' participation established as a result of debt conversion on holdings;

- 2) **prywatyzację bezpośrednią** polegającą na rozporządzeniu przez organ założycielski wszystkimi składnikami materialnymi i niematerialnymi majątku przedsiębiorstwa (sprzedaż, wniesienie do spółki, oddanie do odpłatnego korzystania);
- 3) **likwidację** przedsiębiorstwa **ze względów ekonomicznych**.

3. Odrębnym procesom – w myśl ustawy z dnia 19 X 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw (jednolity tekst Dz. U. 2004 Nr 208, poz. 2128, z późniejszymi zmianami) – podlega majątek byłych państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej włączony do Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa (ZWRSP), którym dysponuje Agencja Nieruchomości Rolnych w celu restrukturyzacji i prywatyzacji.

Podmioty gospodarki narodowej

1. Prezentowane dane dotyczące **podmiotów gospodarki narodowej** wpisanych do rejestru REGON obejmują osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, zaklasyfikowane do poszczególnych sekcji PKD 2007 według przeważającego rodzaju działalności.

2. Krajowy rejestr urzędowy podmiotów gospodarki narodowej, zwany dalej rejestrem REGON, jest rejestrem administracyjnym prowadzonym przez Prezesa GUS. Zasady prowadzenia rejestru określają przepisy ustawy z dnia 29 VI 1995 r. o statystyce publicznej (jednolity tekst Dz. U. 2012 poz. 591) z późniejszymi zmianami oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 VII 1999 r. (Dz. U. Nr 69, poz. 763) z późniejszymi zmianami w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji rejestru podmiotów gospodarki narodowej, w tym wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń oraz szczegółowych warunków i trybu współdziałania służb statystyki publicznej z innymi organami prowadzącymi rejestry i systemy informatyczne administracji publicznej.

3. Podstawową funkcją rejestru REGON jest identyfikowanie podmiotów gospodarki narodowej, co jest realizowane poprzez nadawanie im unikatowych numerów identyfikacyjnych.

- 2) **direct privatization** based on the disposition, by the founding body, of all tangible and intangible asset components of an enterprise (sale, transfer to a company, leasing);
- 3) **the liquidation of an enterprise due to economic reasons**.

3. Processes based on the Law on the Management of Agricultural Real Estate of the State Treasury, dated 19 X 1991 as well as changes in some laws (uniform text Journal of Laws 2004 No. 208, item 2128), with later amendments – consist in the assets of former state farms being incorporated into the Agricultural Property Stock of the State Treasury (APSST), which is administered by the Agricultural Property Agency for the purpose of restructuring and privatization.

Entities of the national economy

1. Presented data concern **entities of the national economy** entered in the REGON register and include legal persons, organizational entities without legal personality and natural persons conducting economic activity, classified into particular NACE 2007 sections according to the predominant kind of activity.

2. The National Official Business Register, hereinafter referred to as REGON, is an administrative register held by the President of the CSO. The rules for running the register are defined by the Law on Official Statistics, dated 29 VI 1995 (uniform text Journal of Laws 2012 item 59), with later amendments and the provisions of the Regulation of the Council of Ministers of 27 VII 1999 (Journal of Laws No. 69, item 763) with later amendments on the mode and methodology of running and updating the business register, including application, questionnaire and certificate specimens and detailed conditions and mode of co-operation of official statistics services with other bodies running official registers and information systems in public administration.

3. The basic function of the REGON register is identification of entities of the national economy, which is accomplished by assigning to them unique identification numbers.

Prywatyzacja

Privatization

TABL. 1 (296). **PRZEDSIĘBIORSTWA PAŃSTWOWE OBJĘTE PROCESEM PRYWATYZACJI W OKRESIE OD 1 VIII 1990 R. DO 31 XII 2012 R.**
STATE OWNED ENTERPRISES INCLUDED IN THE PRIVATIZATION PROCESS FROM 1 VIII 1990 TO 31 XII 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE	W liczbach bezwzględnych <i>In absolute numbers</i>	W odsetkach <i>In %</i>	SPECIFICATION
OGÓŁEM	253	100,0	TOTAL
Skomercjalizowane.....	44	17,4	<i>Commercialized</i>
Objęte prywatyzacja bezpośrednią.....	102	40,3	<i>Included in direct privatization</i>
w tym sprywatyzowane.....	101	39,9	<i>of which privatized</i>
Poddane likwidacji.....	107	42,3	<i>Subject to liquidation</i>
w tym zlikwidowane	61	24,1	<i>of which liquidated</i>

Źródło: dane Ministerstwa Skarbu Państwa.

Source: data of the Ministry of Treasury.

TABL. 2 (297). **PRZEDSIĘBIORSTWA PAŃSTWOWE SPRYWATYZOWANE METODĄ BEZPOŚREDNIA I ZLIKWIDOWANE W OKRESIE OD 1 VIII 1990 R. DO 31 XII 2012 R.**
STATE OWNED ENTERPRISES PRIVATIZED AND LIQUIDATED BY THE DIRECT METHOD FROM 1 VIII 1990 TO 31 XII 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Ogółem <i>Total</i>	W wyniku <i>As a result of</i>			Zlikwidowane <i>Liquidated</i>
		sprzedaży majątku <i>sale of assets</i>	wniesienia majątku do spółki Skarbu Państwa <i>transfer of assets to a company of the State Treasury</i>	oddania majątku do odpłatnego korzystania <i>leasing</i>	
OGÓŁEM	101	33	8	57	61
TOTAL					
w tym: <i>of which:</i>					
Przetwórstwo przemysłowe . <i>Manufacturing</i>	30	14	4	12	21
Budownictwo	29	8	1	19	13
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	19	3	1	14	10
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>					
Transport i gospodarka magazynowa	10	4	1	5	8
<i>Transportation and storage</i>					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	5	1	-	4	3
<i>Professional, scientific and technical activities</i>					

Źródło: dane Ministerstwa Skarbu Państwa.

Source: data of the Ministry of Treasury.

TABL. 3 (298). **SPÓŁKI POWSTAŁE W WYNIKU KOMERCJALIZACJI PRZEDSIĘBIORSTW PAŃSTWOWYCH I ICH PRYWATYZACJA W OKRESIE OD 1 VIII 1990 R. DO 31 XII 2012 R.**
COMPANIES ESTABLISHED AS A RESULT OF THE COMMERCIALIZATION OF STATE OWNED ENTERPRISES AND THEIR PRIVATIZATION FROM 1 VIII 1990 TO 31 XII 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE	Spółki Companies	SPECIFICATION
OGÓŁEM	37	TOTAL
powstałe w celu: prywatyzacji ^a	34	established for the purpose of: privatization ^a
innym	3	other
W tym sprywatyzowane pośrednio (kapitałowo) w tym z udziałem kapitału zagranicznego	16 2	Of which indirectly (capital) privatized of which with foreign capital participation
^a Pośredniej (kapitałowej), poprzez obejmowanie akcji oraz wniesienia do NFI.		
Źródło: dane Ministerstwa Skarbu Państwa.		
^a Indirect (capital) privatization by the taking up share and transfer to NIF.		
Source: data of the Ministry of Treasury.		

TABL. 4 (299). **SPÓŁKI POWSTAŁE NA BAZIE MAJĄTKU SPRYWATYZOWANYCH BEZPOŚREDNIO I ZLIKwidOWANYCH PRZEDSIĘBIORSTW PAŃSTWOWYCH W OKRESIE OD 1 VIII 1990 R. DO 31 XII 2012 R.**
COMPANIES ESTABLISHED ON THE BASIS OF THE DIRECTLY PRIVATIZED AND LIQUIDATED STATE OWNED ENTERPRISES FROM 1 VIII 1990 TO 31 XII 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE	Spółki Companies	SPECIFICATION
OGÓŁEM	82	TOTAL
Spółki z udziałem Skarbu Państwa powstałe z wniesienia majątku przedsiębiorstw państwowych	12	Companies with State Treasury participation established from the transfer of assets of state owned enterprises
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	1	of which with foreign capital participation
Spółki pracownicze ^a	70	Employee companies ^a

^a Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub akcyjne użytkujące odpłatnie majątek sprywatyzowanych bezpośrednio i zlikwidowanych przedsiębiorstw państwowych, do których przystąpiła większość pracowników tych przedsiębiorstw.

^a Limited liability and joint stock companies leasing the assets of directly privatized and liquidated state owned enterprises in which the majority of employees of those state owned enterprises participated.

TABL. 5 (300). **PRZEDSIĘBIORSTWA PAŃSTWOWE WEDŁUG STANU PRAWNO-ORGANIZACYJNEGO^a W 2012 R.**
Stan w dniu 31 XII
STATE OWNED ENTERPRISES BY LEGAL AND ORGANIZATIONAL STATUS^a IN 2012
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym			Of which		
		w prywatyzacji bezpśredniej in direct privatization	w likwidacji in liquidation	w upadłości in bankruptcy	w postępowaniu naprawczym in sanitation procedure	pod zarządzeniem under management	bez zmian prawno- organizacyjnych without legal and organizational changes
OGÓŁEM	1	-	-	1	-	-	-
TOTAL							
w tym: of which: Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	1	-	-	1	-	-	-

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 1 na stronie 378.

^a See general notes, item 1 on page 378.

Podmioty gospodarki narodowej

Entities of the national economy

TABL. 6 (301). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGION**
 Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a REGISTERED IN THE REGION REGISTER
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	110087	119028	117172	119913	T O T A L
sektor publiczny	6684	5514	5515	5630	public sector
sektor prywatny	103403	113514	111657	114283	private sector
z liczby ogółem:					of total number:
Przedsiębiorstwa państwowe	25	4	4	4	State owned enterprises
Spółki	12010	12632	13015	13448	Companies
w tym:					of which:
handlowe	5080	6043	6409	6820	commercial
cywilne	6872	6532	6548	6571	civil
Spółdzielnie	735	695	698	702	Co-operatives
Fundacje	174	263	286	318	Foundations
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	3060	4072	4248	4432	Associations and social organizations
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	82447	87743	85187	86410	Natural persons conducting economic activity

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 7 (302). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGION WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI PKD**
Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a REGISTERED IN THE REGION REGISTER BY LEGAL FORMS AND PKD SECTIONS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej <i>Legal persons and organizational entities without legal personality</i>							Osoby fizyczne prowa- dzące działal- ność gospo- darczą <i>Natural persons conduct- ing eco- nomic activity</i>			
		razem total	przed- siębio- rstwa pańs- twowe <i>state owned enter- prises</i>	w tym <i>of which</i>						spółki cywilne <i>civil law partner- ships</i>	spół- dzielnie co-ope- ratives	
				spółki handlowe <i>commercial companies</i>			razem total	spółki cywilne <i>civil law partner- ships</i>				spół- dzielnie co-ope- ratives
				razem total	w tym <i>of which</i>	w tym <i>of which</i>						
razem total	jedno- osobo- we Skarbu Państwa <i>sole- share- holder compa- nies of the State Treasury</i>	z udzia- łem ka- pitału zagra- niczne- go <i>with foreign capital partici- pation</i>	razem total	w tym <i>of which</i>	w tym <i>of which</i>							
OGÓŁEM 2005	110087	27640	25	5080	13	851	6872	735	82447			
TOTAL 2010	119028	31285	4	6043	18	945	6532	695	87743			
..... 2011	117172	31985	4	6409	14	963	6548	698	85187			
..... 2012	119913	33503	4	6820	13	995	6571	702	86410			
w tym: <i>of which:</i>												
Rolnictwo, leśnictwo, łowiec- two i rybactwo.....	5268	951	1	453	-	79	167	114	4317			
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>												
Przemysł.....	10509	2653	2	1651	6	274	893	60	7856			
<i>Industry</i>												
w tym przetwórstwo przemysłowe.....	9698	2266	2	1367	5	261	829	58	7432			
<i>of which manufacturing</i>												
Budownictwo.....	13848	1283	1	677	-	83	532	67	12565			
<i>Construction</i>												
Handel, naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	27756	4791	-	1949	-	302	2721	116	22965			
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>												
Transport i gospodarka magazynowa.....	7037	522	-	215	3	33	272	8	6515			
<i>Transportation and storage</i>												
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	3417	692	-	256	1	69	394	3	2725			
<i>Accommodation and catering^Δ</i>												
Informacja i komunikacja.....	1952	385	-	252	1	19	132	1	1567			
<i>Information and commu- nication</i>												

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 7 (302). PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGION WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI PKD (dok.)
 Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a REGISTERED IN THE REGION REGISTER BY LEGAL FORMS AND PKD SECTIONS (cont.)
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej <i>Legal persons and organizational entities without legal personality</i>							Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą <i>Natural persons conducting economic activity</i>
		razem total	przedsiębiorstwa państwowe <i>state owned enterprises</i>	w tym of which					
				razem total	spółki handlowe <i>commercial companies</i>		spółki cywilne <i>civil law partnerships</i>	spółdzielnie <i>co-operatives</i>	
					jednoosobowe Skarbu Państwa <i>sole-shareholder companies of the State Treasury</i>	z udziałem kapitału zagranicznego <i>with foreign capital participation</i>			
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	3705	290	-	96		-	4	84	28
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	10658	9671	-	243	-	33	135	259	987
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	8296	1014	-	429	1	40	527	11	7282
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	2817	406	-	188	-	40	175	12	2411
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	1119	1118	-	-	-	-	1	-	1
Edukacja..... <i>Education</i>	4591	2614	-	62	-	6	71	3	1977
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	7933	829	-	250	1	3	240	8	7104
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją..... <i>Arts, entertainment and recreation</i>	2326	1416	-	59	-	7	99	8	910
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	8680	4868	-	40	-	3	128	4	3812

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 8 (303) **SPÓŁKI HANDLOWE WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI PKD**
 Stan w dniu 31 XII
COMMERCIAL COMPANIES BY LEGAL STATUS AND PKD SECTIONS
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Spółki kapitałowe Companies			Spółki osobowe ^a Partnerships ^a			
		razem total	akcyjne joint stock	z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability	razem total	w tym of which		
						jawne unlimited partnerships	komandytowe limited partnerships	
OGÓŁEM	2005	5080	4321	147	4174	759	719	15
TOTAL	2010	6043	5085	134	4951	958	854	65
	2011	6409	5350	141	5209	1059	886	79
	2012	6820	5669	142	5527	1151	917	100
w tym: of which:								
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		453	422	5	417	31	26	4
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>								
Przemysł.....		1651	1454	58	1396	197	170	23
<i>Industry</i>								
w tym przetwórstwo przemysłowe..... of which manufacturing		1367	1189	53	1136	178	158	17
Budownictwo		677	600	17	583	77	67	8
<i>Construction</i>								
Handel, naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ		1949	1508	18	1490	441	408	31
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>								
Transport i gospodarka magazynowa....		215	181	4	177	34	32	2
<i>Transportation and storage</i>								
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		256	230	2	228	26	22	4
<i>Accommodation and catering^Δ</i>								
Informacja i komunikacja		252	240	5	235	12	9	3
<i>Information and communication</i>								
Działalność finansowa i ubezpiecze- niowa		96	71	8	63	25	19	2
<i>Financial and insurance activities</i>								
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		243	203	5	198	40	31	8
<i>Real estate activities</i>								
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna.....		429	374	8	366	55	34	7
<i>Professional, scientific and technical activities</i>								
Administrowanie i działalność wspiera- jąca ^Δ		188	170	3	167	18	12	5
<i>Administrative and support service activities</i>								
Edukacja.....		62	56	-	56	6	4	2
<i>Education</i>								
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna ...		250	67	2	65	183	77	1
<i>Human health and social work activi- ties</i>								
Działalność związana z kulturą, rozryw- ką i rekreacją		59	55	4	51	4	4	-
<i>Arts, entertainment and recreation</i>								
Pozostała działalność usługowa		40	38	3	35	2	2	-
<i>Other service activities</i>								

^a W województwie warmińsko-mazurskim wśród spółek osobowych zarejestrowanych było 118 spółek partnerskich i 16 spółek komandytowo-akcyjnych.

^a There were only 118 professional partnerships and 16 limited joint-stock partnership registered in the whole Warmińsko-Mazurskie Voivodship.

TABL. 9 (304) **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ NOWO ZAREJESTROWANE^a WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY NEWLY REGISTERED^a BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym of which						Spółdzielnie co-operatives	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity
		Spółki Companies							
		razem total	w tym of which				cywilne civil law partnerships		
			handlowe companies						
razem total	akcyjne joint stock		z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability						
OGÓŁEM	2005	10003	530	212	-	-	318	4	8756
TOTAL	2010	13660	603	373	5	327	230	9	12190
	2011	11135	634	413	2	329	219	18	9870
	2012	11588	685	468	3	399	217	15	9641
w tym: of which:									
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	318	37	33	-	32	4	1	280	
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>									
Przemysł	930	115	94	3	80	21	1	814	
<i>Industry</i>									
w tym przetwórstwo przemysłowe	849	71	52	2	41	19	1	777	
<i>of which manufacturing</i>									
Budownictwo	1775	63	46	-	40	17	-	1712	
<i>Construction</i>									
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	2818	191	105	-	92	86	7	2620	
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>									
Transport i gospodarka magazynowa	497	18	10	-	8	8	-	478	
<i>Transportation and storage</i>									
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	444	28	13	-	12	15	1	404	
<i>Accommodation and catering^Δ</i>									
Informacja i komunikacja	316	49	43	-	42	6	-	267	
<i>Information and communication</i>									
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	430	16	6	-	4	10	-	412	
<i>Financial and insurance activities</i>									
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	408	24	18	-	15	6	1	72	
<i>Real estate activities</i>									
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	775	54	37	-	36	17	1	719	
<i>Professional, scientific and technical activities</i>									
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	425	22	16	-	15	6	-	403	
<i>Administrative and support service activities</i>									
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	8	-	-	-	-	-	-	-	
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>									
Edukacja	865	16	11	-	10	5	1	249	
<i>Education</i>									
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	603	37	29	-	6	8	2	536	
<i>Human health and social work activities</i>									
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	185	10	6	-	6	4	-	132	
<i>Arts, entertainment and recreation</i>									
Pozostała działalność usługowa	791	5	1	-	1	4	-	543	
<i>Other service activities</i>									

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 10 (305) **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WYREJESTROWANE ^a WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY REMOVED ^a BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym of which						Spółdzielnie Co-operatives	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity
		Spółki Companies							
		razem total	w tym of which						
			handlowe companies			cywilne civil law partnerships			
razem total	akcyjne joint stock		z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability						
OGÓŁEM	2005	8540	393	73	.	.	319	19	7886
TOTAL	2010	9414	264	81	6	41	182	9	9023
	2011	12922	251	108	4	65	142	16	12354
	2012	8731	223	73	1	48	150	12	8324
w tym: of which:									
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		161	6	4	-	4	2	1	154
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>									
Przemysł.....		706	22	13	-	10	9	2	678
<i>Industry</i>									
w tym przetwórstwo przemysłowe		673	17	10	-	7	7	2	654
<i>of which manufacturing</i>									
Budownictwo		1620	20	6	-	4	14	-	1600
<i>Construction</i>									
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		2764	86	26	1	16	60	5	2673
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>									
Transport i gospodarka magazynowa		566	10	3	-	3	7	-	554
<i>Transportation and storage</i>									
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		393	16	3	-	1	13	-	377
<i>Accommodation and catering^Δ</i>									
Informacja i komunikacja		172	5	3	-	2	2	-	167
<i>Information and communication</i>									
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		332	4	1	-	-	3	-	327
<i>Financial and insurance activities</i>									
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		101	8	3	-	2	5	3	76
<i>Real estate activities</i>									
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		443	16	4	-	2	12	-	427
<i>Professional, scientific and technical activities</i>									
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		285	6	2	-	1	4	1	277
<i>Administrative and support service activities</i>									
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne		17	-	-	-	-	-	-	1
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>									
Edukacja		245	6	1	-	1	5	-	165
<i>Education</i>									
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		342	16	4	-	2	12	-	322
<i>Human health and social work activities</i>									
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		134	-	-	-	-	-	-	128
<i>Arts, entertainment and recreation</i>									
Pozostała działalność usługowa		450	2	-	-	-	2	-	398
<i>Other service activities</i>									

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.